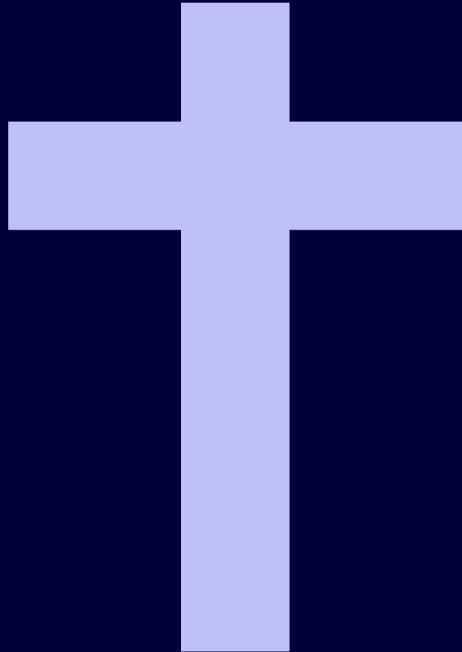

Hona Bible

The New Testament in the Hwana language of Nigeria: Hona
Bible

Hona Bible

The New Testament in the Hwana language of Nigeria: Hona Bible

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: Hona (Hwana)

Contributor: Language Developers and Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source files dated 18 Jul 2025

d942b897-c376-5386-bfaf-e0ce21c59136

Contents

MATTA	1
Markus	47
Luka	75
Yahaya	120
Tar fathlängya Yeeso	153
Romaya	196
1 Korontiyaya	215
2 Korontiyaya	233
Nggalatiyaya	244
Afisaya	251
Filibiyaya	258
Kolosiyaya	262
1 Tasalonikaya	266
2 Tasalonikaya	270
1 Timoti	272
2 Timoti	278
Titus	282
Filimon	285
Ibraniyaya	286
Yakubu	300
1 Mbiturus	305
2 Mbiturus	310
1 Yahaya	313
2 Yahaya	318
3 Yahaya	319
Yahuda	320
Səsən kukwaryirha	322

Matta Labara na Mbənggən aten Yeeso Katəra labaara

Matta tal ahur fa fatsahaya Yeeso ndən chirethgha deleewar diya. Labara na Mbənggən aten Yeeso yi Matta pərangdə ndaarha kəm Yeeso Kərəsti ni. Ndəghənni tə hərəkrha ləđangna Faara dəf miighən a nafiighən ahu Deleewar Faara tə Pedənda yi kətəm. Labardi na Mbənggən ya mbə a Yahudaya katendan wa, amma a kəshiirha kahad. Chireethleng Matta ənggina hai katəragha hai tətəl-tətəl. Katəranggən hai tə labar nggəta Yeeso, tə mbaptisəmadghən tə kəkərrəghən. Tə kəm kwamandi katərang nən pər labar Faara, tə tsahadghən ha, tə kənanngənda fiya a Nggalili. Pərdə labar wiid Yeeso thliinən a Nggalili dənən Urshalima də; tə əngya katəragha hai atənggən har tawang nanda də tə thliidghən sə ahu mərə. Labara na Mbənggən aten Yeeso yi Matta kyadda ndən a pəpal tə ndaarha Yeeso Kərəsti mamnda təmaləmnnda ni. Nəghən tə səsəmnnda yi fəlang nda Ngyakhrha Faara hai ma Musa.

Tsahang Matta hai pəmnggən tuf: 1. Tsahad Yeeso ha a mbərha na dāngkam, aten əngya kamngga a tsauka wangya Kutəryid Faara (5-7). 2. Tsahang də fatsahayighən ha kumkap səri, kwamana kamngga a əna taara nda məməl (10). 3. Na karapu sə dədamən-dədamən tsahana Yeeso ha aten kutəryid Faara (13). 4. Kwamana na a tsauka tə mbu samad Yeeso (18). 5. Tsaha dāha aten mii ngwala kəshiirha tə əngya na a katərarha hai a fardi (24-25). Əngya na ahurghən.

Chichiiya Yeeso tə nggəttəghən hai
1:1-25; 2:23

Tarya ənana Yahaya tə Mbaptisəma
3:1-12

Mbaptisəmad Yeeso tə kəkərrəghən
3:13-17; 4:11

Tarya ənana Yeeso a chehweed Nggalili
4:12, 18:35

Mal Yeeso Nggalili dəgha Urshelima də
19:1-30; 20:34

Mii ngwala tar Yeeso a Urshelima
21:1-46; 27:30

Taurha Yeeso də tə mərrəghən 27:32-66

Thlid Yeeso sə hu mərə tə kyatta
fadghən 28:1-20

Chichiiya Yeeso (Luka3:23-38)

¹ Kulo thləmngya chichiiya Yeeso Kərəsti ya, chichid Ndauda tə Ibrahim.

² Ibrahim nggətgha Ishaku,
Ishaku nggətgha Yakubu.
Yakubu nggətgha Yahuda tə wan
manggighən.

³ Yahuda nggətgha Peres tə Dzara. Ma
ndan ndəna Tamar.
Peres nggətgha Hesron,
Hesron nggətgha Aram,

⁴ Aram nggətgha Aminadab,
Aminadab nggətgha Nashon,
Nashon nggətgha Salmon.

⁵ Salmon Nggətgha Mboz. Man ndəna
Rahap.

Mboz nggətgha Obed. Man ndəna Ruth.
Obed nggətgha Djeshi,

⁶ Njessi nggətgha kutəra Ndauda.
Ndauda nggətgha Sulemanu. Man
ndəna Mbasheba, nu mərə Uriya.

⁷ Sulemanu nggətgha Rehobom,
Rehobom nggətgha Abidja,
Abidja nggətgha Asa,

⁸ Asa nggətgha Djehoshafat,
Djehoshafat nggətgha Djoram,
Djoram nggətgha Adzariya,

⁹ Adzariya nggətgha Djothlam,
Djothlam nggətgha Ahas,
Ahas nggətgha Hedzekiya,

¹⁰ Hedzekiya nggətgha Manasa,
Manasa nggətgha Aman,
Aman nggətgha Djosiya,

¹¹ Djosiya nggətgha Djekoniya * tə
wanmanggighən, a sayiddi kəsang
ngganda nafiya Yahuda ngyabang
tsaurha nda kanda fa hu chehweed
Mbabila də.*

* **1:11 1:11 Djekoniya:** sən ndan kəm tə thləma "Djehoyakin". Kəlang 2 Kutərya 25:27
Kutərya24:14-15; 2 Deleewar fa səngya36:10; Irmiya27:20

* **1:11 1:11 2**

12 A kwasamaddi dēna nda tē kanda a Mbabila dē, Djokoniya nggətgha Sheyaltiyel, Sheyaltiyel nggətgha Dzerubabel, 13 Dzerubabel nggətgha Abihudu, Abihudu nggətgha Eliyakim, Eliyakim nggətgha Adzor, 14 Adzor nggətgha Ddadok, Ddadok nggətgha Akim, Akim nggətgha Eliyud, 15 Eliyud nggətgha Eleyadza, Eleyadza nggətgha Mattan, Mattan nggətgha Yakubu, 16 Yakubu nggətgha Yisufu, chimad Mairamu. Mairamu nggətgha Yeeso na nda aarha Kərəsti.

17 Chichiiya kumkap fada a thlakh mbəd Ibrahim dēgha thlakh mbəd Ndauda dē. Thliirha a thlakh mbəd Ndauda dēgha hu sayidda dē ngyabang nanda tsaurha kanda fa a Mbabila, chichiiya kumkap fada ni. Thiirha kəm a sayiddi mal nanda Mbabila dēgha hu sayidda dē nggət nanda Kərəsti chichiiya kumkap fada ni.

Nggətta Yeeso (Luka2:1-7)

18 Kulo kwaman nggətta Yeeso Kərəsti ya. A sayiddi ngwanna Yisufu Mairamu man Yeeso, amma kanda kula kakhrha, kəlagha Mairamu hai, nəghən ahur yi Səsəna tē Pedənda.

19 Yisufu ka niifa ni mbə midghən sə a fərang shilee nən Mairamu a yid fiya wa, ahu numadghən na midghən sə a kalghənən hai bəbee.

20 Amma ndəghən hu numaddi kee, bagha təthlənda Faara thləmadghən ba hu səsəniirha ndanggən, “Yisufu, wan Ndauda, a tərəmna kakh Mairamu wa, kəsər huryiddi keeghən yi Səsəna tē Pedənda ni.

21 Nən a nggət wee həshin, dəfang thləma na Yeeso† Kəsər ndəghən ni a hərghang nafiyighən ahu dīmiyid ndan.”

22 Ənggini heu ya katəra nən hai ka a ləđang ngganda ‘ya ndana annabi.

23 “Na wutararha a dərha hur nggət wee həshin nən dəfang thləma nda Imaniyel.”

Thləmdi ndaarha ni, “Faara nəghən tē kəm ha.”*

24 Mehenna Yisufu sə a beena, takkwa ən dənən pərangna təthlənda Faara, kahanggən Mairamu.

25 Amma səngwa ndən wee nuwun wa, kəl a kwasamaddi nggət nən wee həshin, dəfang thləma nən Yeeso. *

2

Bad fasəngya ba a man kyad yanfaara

1 Akwasamaddi nggət nanda Yeeso a Mbaitalami ahu chehweed Yahudiya, a thlakh mbed kutəryid Hirdus, bagha fasəngya a Urshelima ba a man kyad yanfaara ba.

2 Tsakh mee nda, “Ai wandi nggət nanda kutər Yahudaya? Na dən wufəlngarghən a man kyad yanfaara, ba nan ba ka a tərang shilee nan in.”

3 Hərəmna kutəra Hirdus səkkən kee, billagha kaan, heu tē nafiya Urshelima.

4 Tərgha wumanggən mamngya firistaya ba, tē fasəngya ngyakhrha Musa, tsahang mee nən kanda, “A yanggi na nda a nggət Kərəsti?”

5 Ndang ngganda, “Ahu tal Mbaitalami hu chehweed Yahudiya, kəsər chirethlengga annabi hai kee tē ndaarha:

6 ‘Amma sa kəm Mbaitalami na hu chehweed Yahudiya, kədiwa ahur kutəryid wupəriya Yahuda wa.

Kəsər a fadwa na kutəra a kyarha ba, nən a tsaurha tē lafrha nafina Isəreela.’ ” *

7 Tərgha Hirdus aah fasənggina nən ba bəbee, tsahang mee nən kanda sayiddi na nanda wufəlngardi.

8 Thlən kanda nən Mbaitalami dē ndanggən kanda, “Dama dē dūn səye labar wanda ba ya tē sammayirha. A walangdūn, bamaba bən pərekən nggima dīyadē dī tərang shilee teena.”

† 1:21 1:21 Yeeso: Thləmdi “Yeeso” tē mii Helenaya ni, ndəna “Djeshiwa” tē mii Ibraniyaya. Thləmdi ndaarha ni, “Faara tē hərəkrha ni” * 1:23 1:23 Ishaya7:14 * 1:25 1:25 Luka2:21 * 2:6 2:6 Meka5:2

⁹ A kwasamaddi sək nanda labardi ki kutəra, thlii nda wii fayindan nda. Wufəlngardi 'wa nanda narha a man kyad yanfaara ba nagma a mbendan dēgha isha a mbədi na wanda sə.

¹⁰ Na nanda wufəlngardi tək mbənda nda fa kaan.

¹¹ Kyana nda mindəda hai, na wanda nda tē man Mairamu, bəra nda hai tərang shilee nda teena. Tərgha inang ngganda yawayindan dē fərang tēfaasa nda tē urdi tē mur.

¹² Yanang ngganda kanda ahu səsəniirha a wunda tē thləmad Hirdus wa, nanən kee wuda nda tal ndan dē tē kwamana pak.

Danda Yisufu tē Mairamu a Masar dē

¹³ A kwasamaddi wiina fasənggini, tərgha tēthlənda Chinəm bagha thləmad Yisufu ba hu səsəniirha ndanggən, "Thliusə, tərang wandi tē man dāana tē kanda a Masar dē. Tsawama a mbədi kəl a pərang dī ndən kun, kəsər Hirdus nən a kada wandi a bəlanggən."

¹⁴ Tərgha thliigha sə təranggən wandi tē man a fədigidī wiigha Masar dē.

¹⁵ Tsawa nda a mbədi kəl merna Hirdus. Əndiya katəra nən hai ka a ləđang ngganda əndi ndaana Chinəm a mii annabi, "Aah yi waana ba a Masar." *

Bəlang Hirdus wangya həshya na nggu-ngguchit a Mbaitalami

¹⁶ Kəlana na Hirdus hai fasənggini na a man kyad fara ba pəpələk ndan hai, səbgha hurghən dē kaan. Thlənanggən sodjaya dē a bəlangganda wangya həshya dē na nggu-ngguchit a Mbaitalami tē tulayighən, səlna hura yindan səri tē fīngya səlwawa, məməlla sayiddi pərangna fasənggini kyana wufəlngarda ba.

¹⁷ Tərgha 'ya thləkna annabi Djermiya ləghəddə:

¹⁸ "Səkdəm huhwaarha a Ramah, tərha tē thlee hura, Rachal a tərha ka wanggighən kardə nggabrha fa, kəsər mər wanggighən dē." *

Wutta Nadzarat dē

¹⁹ A kwasamaddi mərna Hirdus, tərgha tēthlənda Chinəm kyad fadghənən a Yisufu hu səsəniirha a Masar,

²⁰ ndanggən, "Thliusə tərang wandiya tē man wudana chehweed Isəreela dē, kəsər nafini na a kada yibəd wandi mər nda dē."

²¹ Tərgha Yisufu thliigha sə, təranggən wandi tē man wuda nda chehweed Isəreela dē.

²² Amma səknən wan Hirdus, Arkilus ni hu tsənggam chin, a əna kutəryirha a chehweed Yahuda, tərəm dərha nən mbədadə. Yanangganda hu səsəniirha a dēda dē wa, tərgha kyalthgha chehweed Nggalili dē.

²³ Dēgha tsaurha ahu tala na nda aarha Nadzarat, ləghəddəgha 'ya thləkna annabiya: "Na nda aaghən Tənadzarat."

3

Tsahad Yahaya Təbaptisəma (Markus1:1-8; Luka3:1-18; Yahaya1:19-28)

¹ Akwasamad huraya Yahaya Təbaptisəma a pər labar Faara a fiya a kaheerha na a chehweed Yahuda,

² nagma a ndaarha, "Malaman dīmiyid nun, kəsər Kutəryid Talara nduwusda ba."

³ Niif dāni ndaana annabi Ishaya:

"Urarha a aah farha a kaheerha, 'Tangsaaman kwamana Chinəm sə, pəpənaman kwaman sarya dē a ndəghən.' " *

⁴ Luwud Yahaya ənagha ndan tē was thləkhmu, kənanggən muwun tē paama. Ənnadghən mii mbeerha tē aam dē. *

⁵ Fiya na a Urshalima tē Yahudiya heu tē chehweeya kahad na a mii kufad Urdun dēnda thləmadghən dē.

⁶ Kanda a pər dīmiyid ndan, nagma a ənang mbaptisəma kanda a kufad Urdun.

⁷ Amma nana Yahaya Farisaya tē Sadukiyaya hangga a barha mbəda ba nən a ənang mbaptisəma fiya sə, ndanggən kanda, "Kun huthlingya! Wun kəsgha thləmad nun a dā səsad Faara nun hai na bayi?

⁸ Ənama 'ya kyadgha ndaarha malangdun dimiyid nun.

⁹ A numadun ndon kee, 'Chichid nəm ni Ibrahim, mbə Faara a səsang kəm wa.' Niya ndang nda kun na Faara tə səsəmda ha na a ənang wundakhnaya nən Ibrahim sə tə feryini ya.

¹⁰ 'Wanda teena pangnda wurra a kul dəfrha, kala dəfrha mbuwa nggəta ngga nanda kyathlang nda də muwangganda ahu waarha də.

¹¹ Niyi a ənang mbaptisəma kun tə aama. Amma niifa sə na bayi kalgha nggi mu, tsəkki na a kwasanggi sahad pahamggən hai wa, ndəghənggi banən ənang mbaptisəma kun tə Səsəna tə Pedənda tə waarha.

¹² Nəghən tə deng pəra ha, nən a pərang didiirha də ngwanggən wan hwalidghən ahu birukkun hai. Nən a njang nda dididghən də tə waarha mbuwa mərə hai."

Mbaptisəmad Yeeso

(Markus1:9-11; Luka3:21-22)

¹³ Tərgha Yeeso thliigha a Nggalili dəgha kufad Urdun də ka a ənangga Yahaya mbaptisəma.

¹⁴ Amma Yahaya kardafa a ənang mbaptisəma nən Yeeso, ndəghən, "Kamdə sani əne mbaptisəma. Kama na barha thləmanna ba?"

¹⁵ Nggəməngga Yeeso ndəghən, "Nanənya ngwa tsauka kee, kəsər kamdə a lədənggəm əngya heu na mid Faara." Tərgha nggəməngga Yahaya fa.

¹⁶ Hərəm nanda ənang mbaptisəma Yeeso, kyanən sə ahur aamdi kee, tərgha talara inggadə na Səsən Faara nən a təra hai kəla tətiliurha tsauka a tenggən.

¹⁷ Sək urarha nda a talara hai, "Waana niya, nggəməni, niyi a tək mbəndəghən fa kaan."

4

Kəkərang Sheetan Yeeso

(Markus1:12-13; Luka4:1-13)

¹ Tərgha Səsəna tə Pedənda dəgha tə Yeeso a kaheerha də ka a kəkərangga sheetan. *

* 4:1 4:1 İbraniyaya2:18; 4:15 * 4:12 4:12 Matta14:3; Markus6:17; Luka3:19-20

² Yeeso kardə aama yi beena kumnggit fada nda fədigrha tə yan fara.

Akwasamdghən kəsgha miirha ndən.

³ Tərgha sheetan bagha thləmadghən ba ndanggən, "Ana Wan Faara ni sa, tsawang feryini ya ka mburodi."

⁴ Amma nggəməngga Yeeso ndanggən, "Nəghən chichirethlee hai hu deleewar Faara:

'Mbə tə mburodi kee na niifa kəra sə wa, amma tə labaara na kyarha ba a mii Faara.' "

⁵ Tərgha sheetan tərənggən Urshelima də wupəri tə Pedənda, tərənggən ten Kən Faara sə na a Urshelima.

⁶ Ndanggən, "Ana Wan Faara ni sa, puru hweede hai, kəsər nəghən chichirethlee hai hu deleewar Faara,

'Nən a ndang fathlənggighən a nggawo wa nda sə, tə haryindan na nda a nggawo sə, amana dəghang sarwa feera fa.' "

⁷ Nggəməngga Yeeso, "Nəghən chichirethlee hai, 'a kəkərangna Chinəm Faarwa wa.' "

⁸ Nggərgəgha Sheetan tərəng nda a ten wumnda sə na nzang kyadang kutəryid kəshiirha nən heu tə mamnggitghən.

⁹ Ndanggən, "Ənggini heu ya niya furo kən, a bərna hai fəree mamnggirha na."

¹⁰ Ndangga Yeeso, "Kalu kwamanna hai, Sheetan! Kəsər nəghən chichirethlee hai hu deleewar Faara:

'Tətani a dəfang shilee na Chinəm Faarwa in, ndəghən katənggən na fərang mamnggirha.' "

¹¹ Tərgha Sheetan mal Yeeso nən. Bagha fathləngya Faara ba kəlaghən ndaha.

Katərang Yeeso targhən hai a Nggalili

(Markus1:14-15; Luka4:14-15)

¹² Səkna Yeeso muwang nda Yahaya hu porsəna də, mal Yahudiya nən dəgha Nggalili də. *

¹³ 'Wa dərha nən Nadzarat də a wudgha Kafarnahum də na a mii wuri aama tə tsaurha, na a chehweed Dzebulu tə Naftali. *

¹⁴ Kəsər a ləđang ngganda 'ya ndana annabi Ishaya tə ndaarha:

¹⁵ “Chehwed Dzebuluna tə chehweed Naftali,
kunna a kwaman wuri aama, tə kəsər kufad Urdun,
tə kəm chehweed Nggalili yi fingya mbuwa wa Yahudaya.

¹⁶ Nafiya na tsaurha a wula nanda kukwaryirha kaan,
Fingya na tsaurha a mishim mərta kyad kukwaryirha ba.”*

¹⁷ Ka a fardī ndən katərangna Yeeso pər labar Faara hai, nagma a ndaarha,
“Malaman dimiyid nun, kəsər Kutəryid Talara nduwusda ba.” *

Katərang Yeeso wur fatsahayighən hai (Markus1:16-20; Luka5:1-11)

¹⁸ Nana Yeeso a wiirha hai a mii wuri aam Nggalili, na nafiya nən səri a wanmanggi nda Siman na nda aarha Mbiturus tə wanman Andərawus. Na nda a kəs təngya tə panggamnggi ndan ahu wuri aamdī kəsər fa kəs təngya ni.

¹⁹ Tərgha Yeeso ndanggən kanda,
“Mbuwama samadna, niya tsawang kun fa kəs fiya ba.”

²⁰ Tsu a mbədi kee malangganda panggamnggi ndan mbu samadghən nda.

²¹ Chik nən dərha mbeedə, nggərgħən na nafiya səri a wanmanggi, Yakubu wan Dzabadi tə wanman na Yahaya. Kanda ahu kombuwol chii ndan Dzabadi, a tangsang panggamnggi ndan də, aagha Yeeso kanda.

²² Tsu a mbədi kee malangganda kombuwol ndan tə chi ndan mbu samadghən nda.

Tsahad Yeeso ha tə kəm kənanğ də fiya (Luka6:17-19)

²³ Yeeso wengdə chehweed Nggalili kahad nagma a tsahang fiya ha hu kən tsahad Yahudaya nagma a pər Labara na

Mbənggən yi kutəryid Faara, tə kənanğ nda fiya natə wanhaya dədamən tə beerha farha.

²⁴ Labargħən dəda də inggun ta Suriya də. Bang haya nda ba, heu tə fingya natə wanhaya fa dədamən-dədamən, fingya kənanğna ənkaheeya kanda hai, tə kachelya tə fingya mərta fandan hai, kənanğgən kanda heu.

²⁵ Fiya hangga mbuwa samadghən, fingya a Nggalili ba, fingya hu chehweerha ba na nda aarha talya kum, fingya a Urshelima ba tə Yahudiya tə fingya kəm a pəm kufad Urdun ba.

5

Tsahad Yeeso ha aten parka a wumnda

¹ Hərəmna Yeeso na fiya wumnda hai hangga, tərgha wumnda sə tsauka hai.

Bagha fatsahayighən thləmadghən ba,
² katəranggən tsahang kanda ha.

Parka r (Luka 6:20-23)

³ Fa parkayani nafiya sənggasə fa yamiya ni hu səsəna,
kəsər Kutəryid Talara yi ndanni.

⁴ Fa parkayani nafiya na a tərha nanənya, kəsər na nda a nggab kanda.

⁵ Fa parkayani nafiya mbuwa tərang tendan sə,
kəsər na nda a har langad kəshiirha.

⁶ Fa parkayani nafiya na miirha a kəsə tə hushim nggayirha;
kəsər nun a nggaala!

⁷ Fa parkaya ni nafiya na fiya a hađang kanda fa,
kəsər na nda a hađang Faara fa.

⁸ Fa parkayani nafiya na hur ndan chahal,
kəsər na nda ana Faara.

⁹ Fa parkayani nafiya na bang tsau dədemnggirha,
kəsər na nda aah kanda wangya Faara.

¹⁰ Fa parkayani nafiya na a səsəarha ka nggayirha,
kəsər Kutəryid Talara yi ndanni.

¹¹ Fa parkayani kun, ana fiya a 'yar kun, səsəngganda kun, kanda a nggaba

* 4:13 4:13 Yahaya2:12 * 4:16 4:16 Ishaya9:1 * 4:17 4:17 Matta3:2

kun tē ndaarha fa mbəlfēeya ni kun, kəsər ka nggi.

¹² Ənama wutsəfayirha tē tək mbənda fa, nun wal kənaghən hangga a talara. Kəsər annabiya na kətəm səsangganda kanda kee.

Tsahad Yeeso ha aten fəsa tē kukwaryirha (Markus9:50; Luka14:34-35)

¹³ Kunni fəs kəshiirha. Amma a tər mbənda fəsa də, kəkən nəm nggər nggərang ba? Balwa targhən sə wa, kəl iradə kee ishangga fiya hai.

¹⁴ Kunni kukwaryid kəshiirha. Wupəri na a mbərha na dangkam mbə bəbeerha hai wa.

¹⁵ Tē kəm mbəm njang patilla tsəbānggəm tē təba wa. A megshedghən nəm dəfang nda a mbəd wagrəghən tənən fərang kukwaryirha fiya na ahur mindədi.

¹⁶ Nəghən kee kəm, ngwa njargha kukwaryid nun hai a mbed fiya naghən nda, tənə kowunni fal Chinun na a talara.

*

Tsahad Yeeso ha aten ngyakhrha

¹⁷ A numadun ndon bəni bə ka bi weleng ngyakhrha Musa də tē yi annabiya wa. Bawī bə ka bi weleng kanda də wa, amma ka bi lədfang nda kanda.

¹⁸ Niya pərang kəkafek kun, kəl ma ngwala talara tē hweede, mbə 'yasə na ngguchit a kəttə də hu ngyakhrha Musa wa, kəl ma ləghəddə heu.

¹⁹ Kala niifa tēdangga yandī na ngguchit ahu ngyakhkini teena ya, tsahang nggənən fiya ha kəm, nən a tsaurha ngguchit hu Kutəryid Talara. Kala niifa kəm ənagha taara tē ngyakhkiniya tsahanggən nən fiya ha kəm nən a tsaurha manggən hu Kutəryid Talara.

²⁰ Niya ndang nda kun, a kalwa nggayid nun yi fəsəngya ngyakhrha Musa tē yi Farisaya wa, mbun tam kyarha hu Kutəryid Talara də wa.

Tsahad Yeeso ha aten səbrha hura (Luka12:57-59)

²¹ "Səkdun 'ya ndang nanda chichiynəm kaar tē ndaarha, 'A bəldun

* 5:16 5:16 1 Mbiturus2:12

farha wa, kala niifa bəlgha farha na a nda a ngwang kumarha sə.'

²² Amma nggi kəm niya ndang nda kun, kala niifa səbna hurghən də tē shadghən na nda a ngwang kumarha sə. Niya nggər ndang nda kun niifa ndangga shadghən, 'Ka wude,' na nda dərha təghən mbed fa ngwa kumaaya də. Amma niifa ndangga shadghən, 'Nura!' na nda a muwang nda hu waarha də mbuwa mərə hai."

²³ "Tsaunən kee, a nanna a fər ən fərrəwa a Faara a mbəd sataka, a dālna teena hai səbāng na hur shadwa də,

²⁴ malu ən fərrəwa a mbəd sataka. Duwa də 'wan dūn tangsang pathlang nun tē shadwa, tərgha a bəna bə, bə dərha mbedə tē fərrəwa.

²⁵ A huhwad niifa sa, kadu kwamana na a tangsanggun pathlang nun kəkər kapa nun səla kən ngwa kumarha də. A karna fa, dənən təsə a mbed tē ngwa kumarha də. Tē ngwa kumarha kəm nən fərang sa wan səsalya. Wan səsalya kəm na nda muworha hu porsəna.

²⁶ Niya pəro kəkafek, mba kyarhaba wa kəl tiina əndi kyo nanda heu."

Tsaharha Yeeso ha aten kulafayirha

²⁷ "Səkdun ndən tē ndaarha, 'A ənanna kulafayirha wa.'

²⁸ Amma nggi kəm niya ndang nda kun kala niifa kəlangga nuneefa sunaghənən 'wadə teena ənadə kulafayirha təghən ahurghən.

²⁹ A kyo yidwa yisəma hu dīmiyirha hai, kutethleng sə muwangga də. A nggushi kədeng na patu tal a fadwa ma muwangganda fadwa heu ahu waarha də mbuwa mərə hai.

³⁰ Ana harwa yisəma a kyorha hu dīmiyirha hai, kyathlang də muwangga də. A nggushi kədeng na patu tal a fadwa ma muwangganda fadwa heu ahu waarha də mbuwa mərə hai."

Tsahad Yeeso ha aten mərə kakhrha (Mattha19:9; Markus10:11-12; Luka16:18)

³¹ "Thlək ndan tē ndaarha, 'Kala niifa kalgha nukkun hai tsawang dafa tətə a chireethleng deleewar nən sə yi kala hai.'

³² Amma nggi kəm niya ndang nda kun kala niifa kalgha nukkun hai a mbə aten

dimid kulafayirha wa, kyang nən hu kulafayirha hai. Kala niifa kəm kakhka nuneefa kal nanda hai ənənən kulafayirha.”*

Tsahad Yeeso ha aten dāfmee

³³ “Nggər dun səkkən a mii chichiiyi nəm kaar tē ndaarha, ‘A tēdang dun ‘ya in ndaanun a Faara wa, amma kəsāama dāfmi nun ha əna nun a Chinəm.’

³⁴ Amma nggi niya ndang nda kun, a dāf dun mee tē thlēm talara wa, kəsər mbəd tsawud Faara ni.

³⁵ A dāf dun mee tē thlēm hweede wa, kəsər ndəna mbəd yibəd sar Faara. A dāf dun mee tē thlēm Urshalima wa, kəsər wupəri ni yi Faara, kutəra na manggən.

³⁶ A dāf dun mee tē thlēm ten nun wa, kəsər mbun mbang nggərang was nun hai tsauka pəpet nduwa i’im wa.

³⁷ ‘Ya kamngga kee, ‘Yoo’ tsauka ‘Yoo,’ tē kəm ‘Awo’ tsauka ‘Awo.’ Kala labāara kalgha yandamu ya kyaghən bā a mii tēmbəlfeddi.”

Tsahad Yeeso ha aten nggər haara mu (Luka6:29-30)

³⁸ “Səkdun ndən tē ndaarha, ‘Yirha a megged yirha, thlaana a megged thlaana.’ *

³⁹ Amma niya ndang nda kun, a kardun tē mbəlfēerha fa wa. A mbi niifa sa hu kəməng wa yisəma, kyakhrang man patu bā kəm.

⁴⁰ A huhwad niifa sa ka a thlanggən luwudwa, fərang kabad wa kəm.

⁴¹ A ngyabo niifa hu wiirha hai mel tal, weema dē kyab mel səri.

⁴² Kala niifa hwanowa ‘ya, fərang, kala niifa kadagha kumarha a harwa a ‘yadang na wa.”

Nggə mama fa tsangginun (Luka6:27-28,32-36)

⁴³ “Səkdun ndən tē ndaarha, ‘Nggə mama tula yinun kar fatsan ngginun nun.’ *

⁴⁴ Amma niya ndang nda kun, nggə mama fa tsangginun, hwana man Faara nafiya teena na a səsang kun.

⁴⁵ A nadun kee, nun tsaurha wangya Faara na a talara, kəsər nən fər yanfaara

a ka nafiya tē fa mbəlfēeya. Nən bā ‘yaara a nafiya na tē nggayirha fa tē finginga mbuwa tē nggayirha fa.

⁴⁶ Ana dun a nggəm nafiya na a nggəm kun kee, kəkən nun wal parka? Ko fathlə tsamngya ni ma mbəna nda ənaarha kee wa?

⁴⁷ A nadun a əna nggayirha a pashiyi nun kee, ma nun a ənaarha kalgha finginga mu? Mbəna fa dāhaya ənaarha kee wa?

⁴⁸ Amma tsawama lələgdā kəla nana Chinun na a talara lələgdā.”

6

Tsahad Yeeso ha aten ənfəra

¹ Kwarama a kyad dun nggayirha a mbed fiya ka a na kun nda wa. A əna dun kee, mbun wal kənaghən a har chinun na a talara wa.

² A nadun a fəra a kaldun miighən dē kəla na fa thlərbuya ənaarha hu Kən Faara, tē ten kwamangya, ahur wure ka a fal kanda nda wa. Niya pərang kəkafek kun, ‘Wanda teena thlənda yi ndan kəna.

³ Amma a nadun a fərang niifa ‘ya na midghən, a nggəmdun fa səngga yi kawa ‘ya na yisəma a fəra wa.

⁴ No a fəra bəbee, tərgha tsu na a na ‘ya na a ənaarha bəbee nən a fəro kənaghən.

Tsaharha ha aten hwan Faara (Luka11:2-4)

⁵ “Anadun a hwan Faara, a əna dun kəla fa thlərbuya wa. Kəsər kanda na mindan sə hwan Faara kət kəkəda a kəngya yi hwan Faara, tē kəm aten kwamangya ahur tala ka a nagha fiya kanda. Niya pərang kəkafek kun ‘wanda teena wal nda kəna ndan.

⁶ Amma anadun a hwan Faara, kyama hur kənna dē, nggəlang nggun kwatminda a hwanang nggun chinun, mbuwawa nəm a naarha. Tərgha Chinun, na a na ‘ya bəbee, nən a fərang kənaghən kun.”

⁷ “Anadun a hwan Faara, a nggurbang dun ‘ya nun a thləkrha kəla nafiya səngwa Faara na a ənaarha wa. Tamngganda ndaarha na nda sək fandan a nanda a nggurbang pathla mu.

* 5:32 5:32 Matta19:9; Markus10:11-12; Luka16:18; 1 Korontiyaya7:10-11
tikus24:20; Deleewar fa ngwa kumaya19:21

* 5:43 5:43 Livitikus19:18

* 5:38 5:38 Kyarhaba21:24; Livi-

⁸ A tsaufun kēla kanda wa, kēsər Chinun sēndə 'ya na minnun kapa nun tsahang mee.

⁹ Hwanama kiya."

"Chinəm na a talara
a chilbi thlēm wa nēm ha.

¹⁰ Kutəryid wa bagha ba.

'Ya na midwa a ənaghənan,
hu kəshiirha kēla yandī na nanda a
ənaarha a talara

¹¹ Fərang ənnadmīd par fara kan.

¹² Chahang dimiyid nan kəndə,
kēla nan chahanggən fīngyadə na a
ənang dimiyirha kan fa.

¹³ A dənna tē kan hu kəkərə dē wa,
amma hərgəhang kan a haar
təmbəlfeddi."

¹⁴ Kēsər a chahang dūn dimiyindan
fiyadə ənangga dimiyirha kun fa, Chinun
na a talara kəm nən a chahang dimiyid
nūn kun dē.

¹⁵ Amma a chahang nggun dimiyid
ndan fiya dē wa, Chinun na a talara kəm
mbə chahang dimiyid nūn kun dē wa.

Tsaharha ha aten kar aama

¹⁶ "Anadun a kar aama, a ndeng dūn
yid nūn hai kēla na fa thlərbūya ənaarha
wa, kēsər na nda ndeng yindan hai tēna
fiya sēndasə na nda a kar aama. Niya
pərang kəkafek kun, 'wanda teena thlēnda
kəna ndan.

¹⁷ Amma ana dūn a kar aama,
tsətsədang was wa kəm fədeerha na aten
wa,

¹⁸ amana fiya sēnda sē nūn a kar aama.
Chinun mbuwawa nēm a naarha, na a na
'ya nēm a ənaarha bəbee, nən a fərang
kənaghən kun."

Tsaharha ha aten wumnda kəna a talara (Luka12:33-34)

¹⁹ "A dəfang dūn kəna alten nūn dē hu
kəshiddiya, na mēmēngya tē hēla səbang
nda dē, tē kəm na ngaarya kyarha dē
tərang ngganda wa.

²⁰ Amma dēfa man kəna altēnnun dē a
talara, mbuwana mēmēngya tē hēla
səbang dē, tē kəm mbuwana ngaarya
kyarha dē ngaara nda.

²¹ Kēsər kala mbərha nana kənawa sē
ndəna mbəd numad wa."

Kukwaryid farha (Luka11:34-36)

²² Yirha ndəna kukwaryid farha, ana
yidwa kanglang hai, fadwa na heu nən
narha lələgdə tē kukwaryirha.

²³ Amma a mbə yidwa kanglang hai
wa, fadwa na heu nən narha tē wula.
Ana kukwaryirha na a fadwa wulani,
fadwa na heu nən narha tikdik.

Manang nda Faara wa nduwa kəna wa (Luka16:13)

²⁴ "Mbə mafarha sē na ənang taara
turaya səri wa. Tsaufə nən nggəm tal kar
tahadghənən, nduwa kəm mananggən tal
sar tahadghənən. Mbə ənaarha hai ənang
taara nūn Faara tē wudəbəla kyab wa."

A billadun wa (Luka12:22-31)

²⁵ Tsaunən kee, niya ndang nda kun, a
billadun tē yibəd nūn wa, tē 'ya nūn
ənnarhami tē sarha wa, nduwa fannun 'ya
nūn kala fa wa. Kalwa yibəd nūn
ənnarhami wa, nduwa kalwa fannun 'ya
nūn a kala fa wa?

²⁶ Kēla man wudikkya lee! Mba nda
həfrha wa, mba nda haathla wa, mba nda
tē kən ənnarhami nduwa biriukya wa, ko
nanən kee na Faara fərang ənnarhami
kanda. Səgunəsə mamnggit nūn kaldə yi
wudikkya wa?

²⁷ Wunni ahur nūn aten billadghən na
mbang chik bənggən hu kəshiirha?

²⁸ Kama nūn billarha aten lukkyā? Kēla
man fid dəfyā na tsərha. Mba nda əna
taara, ko pu kabarha wa.

²⁹ Ko nanən kee, niya ndang nda kun,
ko kutəra Sulemanu tē mamnggitghən
'wa wa ngwarha fa kēla tal ahur ndan
wa.

³⁰ Ana Faara a ngwang nda fid dəfyā fa
na a hee kiya, hwaliirha nasə a weeriya,
a binda kəm njigha dē, sakkwa kun nən
ngwang kun fa. Kama nanun tē yamid
fərkəkafek?

³¹ "Nanən kee a billadun aten əngginiya
tē ndaarha, 'Ma nan ənnarhami? Nduwa,
ma nan saarha? Nduwa, ma nan kala
fa?' "

³² Kēsər nafiya səngwa Faara ndəna
kada tur əngginiya, Chinun na a talara
sēndasə na minnun sē əngginiya.

³³ Kadama kutəryid Faara 'wan tē əna nggayirha, ənggini na heu kəmya nən a fəranggən kun.

³⁴ Tsaunən kee, a billadun tē binda wa, kəsər binda nən a barha ba tē billadghən. Kala parra yanfaara nəghən tē billad altenggən.

7

Tsahad Yeeso ha aten ngwang kumarha finginga

(Luka6:37-38,41-42)

¹ "A ngwangdun kumarha finginga wa, kun nggima mba nda ngwang kumarha kun wa.

² Kəsər na nda a ənang nda kun kəla ənang nun finginga. Tasau nun a kəkərang fiya sē ndəna nda kəkərang nda kun sē.

³ Mani na kəlang hwaliirha na a yid shadwa, sa kula kədang miwaarha dē na a yidwa?

⁴ Kəkən na ndang nda shadwa, 'Wanya ni a kədō hwaliirha dē a yidwa' kula sa na miwaarha na yidwa?

⁵ Sa təthlərbu! Katərang kədang miwaddē 'wan na yidwa tēna na mana hai ngga, na a mbangga kədang hwaliirha dē na yid shadwa."

⁶ A fərang dun 'ya wudaya na chahal wa. A tsamang dun ən thləmaaya dē tē ən uraya natē wudəbəla fa a kələngarya dē wa. A əna dun kee, na nda ishang hai a kamu saryi ndan. Na wuda yini a kyaharra hai njarang ngganda kun dē kushir-kushir.

Tsaharha ha aten hwan Faara
(Luka11:9-13)

⁷ Naama a hwanda na nda fərang kun. Naama a kadaarha nun a waala. Naama a dək kwatminda, na nda inanggən kun hai.

⁸ Kəsər kala niifa hwangga, na nda a fərang, niifa kadagha kəm nən a waala. Kəmdarha kala niifa dəkka kwatminda nanda inanggən hai.

⁹ Wunni ahur nun, a hwanang wanggən mburodi fərang feera nən?

¹⁰ Nduwa a hwanang dē tēna fərang hulthne nən?

¹¹ A tsaudē, kun na fa mbəfeeya səndun 'ya nun fərang nda wangginun əngya na

ngga, sakwata chinun a talara, nən fər əngya na ngga a nafiya na hwanda.

¹² Tsaunən kee, ənəman 'ya fiya kəla na mid nun a ənang ngganda kun. Kəsər tsahad ngyakhrha Deleewar Musa niya tē yi annabiya.

Tsaharha ha aten kwatkirma na i'yaba
(Luka13:24)

¹³ Kyarha hu kutəryid Faara dē tətani kyana tē kwatkirma na i'yaba. Kwaman dərha hu waarha dē nəghən manggən, kwatkirəm nggən kəm nəghən kəthləng, nafiya hangga wurgha kwaman dī.

¹⁴ Kwatkirəm wal yibrha nəghən ngguchit, tē kəm kwamanggən nəghən pədaghən, nafiya na a kyarha sē na nda ngguchit.

Tsahad Yeeso ha aten annabiya fa nggabaya
(Luka6:43-44)

¹⁵ Kwarama tē annabiya fa nggabaya. Na nda barha thləmad nun ba tē lukrha fa kəla chauraya, amma hur ndan nəghən kəla məmereeya.

¹⁶ Nəm sənang kanda hai ahu ən ənad ndan kəla nəm sən dərha tē tur wanggighən. Mbəm dakh wan inabi ba a fad ndaha wa, nduwa wan shibarha a fad ndakh mbəfeerha wa.

¹⁷ Dərha na ngga nən nggət wan dərha na ngga, dərha mbuwawa ngga nən nggət wan dərha mbuwawa ngga.

¹⁸ Dərha na ngga mbə nggət wan dərha mbuwawa ngga wa, tē kəm dərha mbuwawa ngga mbə nggət wan dərha na ngga wa.

¹⁹ Kala dərha mbuwa nggət wan dəfyə ngga na nda kyathlang dē muwang ngganda ahu waarha dē.

²⁰ Nəghən kee, kəla nəm sənang dərha hai tē tur wanggighən, nəm sənang annabiya fa nggabaya hai kee kəm tē ən ənad ndan.

Tsahad Yeeso ha aten kyaarha hu Kutəryid Talara dē
(Luka13:25-27)

²¹ "Mbə fiya heu na a aah nggi, 'Chinəm, Chinəm,' na a kyarha hu Kutəryid Talara dē wa, amma kəl nafini ənagha 'ya na mid Pəpa na a talara."

²² “Nafiya hangga na a ndeerha a fardî, ‘Chinäm, Chinäm,’ pər dan labar Faara tē thlēmwa, tē kəm kyang dan ənkaheeya sē tē thlēmwa, tē kəm əna dan ənwulteengya hangga tē thlēmwa.”

²³ “Amma niya nggərang kanda sē, ‘wawî sən kun wa. Weema ma thlēmädna kun fa mbəfeeya!’ ”

Karapu aten fa tängya səri (Luka6:47-49)

²⁴ Kala niifa kang ngga thlēmäärha tsahad na fa əna taara nən sē nəghən ndəndəl, kəla niifa tängga wurighən aten feera.

²⁵ Bana ‘yaara hai, ləghədgha kufaarha, dəkka bereu ‘yaara wuridî amma mbangwa chang hai wa, kəsər tängga ndan aten feera.

²⁶ “Amma niifa səkka tsahad na ənawa taara sē wa, nəghən kəla nur niifa tängga wurighən aten chehweerha.

²⁷ Bana ‘yaara hai, ləghədgha kufaarha, dəkka bereu ‘yaara wuridî chang nggən hai hwaf.”

²⁸ Ngwalang na Yeeso tsahadghən ha, fiya wumngga hai əna ənwulteena nda aten tsahadghən ha.

²⁹ Kəsər tsahadghən ha nəghən kəla niifa na tē səsəmnda, mbə kəla fatsahaya yi ngyakhrha wa.

8

Tsabang Yeeso niifa dē na tē wanhad termeerha (Markus1:40-45; Luka5:12-16)

¹ Tərna Yeeso hai a wumnda, takkwagha fiya ndən hangga.

² Na niifa sē na tē wanhad termeerha fa, nanən Yeeso dēgha thlēmädghən dē, bərgha hai a mbedghən hwanggən nən ndanggən, “Chinäm, a nggəmna fa na mbang tsabeedə.”

³ Tərgha Yeeso fər harghənən dē tsuwarghənən fa ndanggən, “Nggəmdî fa a tsabana dē. Tsabudə!” A mbədî tsu kee, termeddî ndəkka hai tēghən.

⁴ Tərgha kəsgha Yeeso thlēmädghən ndanggən, “A pərang nan niifa wa, amma duwadə kyadang fadwa firis na sa nən. A əno sataka tēna fiya səndasə tsabnadə kəla ndana ngyakhrha Musa.”

Yeeso kənanng dē mafad mamnda sodja Romaya (Luka7:1-10)

⁵ Kyana Yeeso Kafarnahum hai, bagha mamnda sodja Romaya thlēmädghən bə hwanggən nən ndanggən,

⁶ “Chinäm, mafadna kalth a wuri mbə kanglang wa, mər fadghən hai nəghən a səsarha kaan.”

⁷ Ndangga Yeeso, “Niya dərhadə dî kənanng nda.”

⁸ Tərgha mamnda sodja Romaya nggəmmanggən Yeeso ndanggən, “Chinäm, tsəkki na a bana minda kyana bə wa, amma a nggəmna fa kalu sē kee a mbədî na nana na mafanna a kənda.

⁹ Kəsər nggi niyi akamu ngyakhrha niifa, kəmda tē sodjaya a kamuna. Ni ndangnda yandiya, ‘duwadə’, nən dərhadə; yandî taarha kəm ndanggi ‘boba’, nən a bərha bə, ndanggi mafanna, əno kiya, ənagha kəla ndangni.”

¹⁰ Səkna Yeeso ndən kee, wulangga teena. Kyahargha hai ndanggən nafini na a mbu samadghən, “Niya ndang nda kun, ahur Isəreela ‘wawî wal niifa tē fərəkəfek fa tē kanglanggirha kəla yandiya wa.”

¹¹ “Niya ndang nda kun, fiya hangga na a bərha bə a man kyad yanfaara tē man həmndəghən, na nda a tər mbəd tsawud ndan tē Ibrahim, tē Ishaku tē Yakubu ahu wutsəfayiddî hu Kutəryid Talara.

¹² Amma Isəreelaya hangga kya nanda əna Kutəryiddî ka kanda, nanda a muwang kanda ahu wula dē, a mbədani na nanda a tərha sē tē kət mee.”

¹³ Tərgha ndangga Yeeso mamnda sodja Romaddî, “Wudu wureedə, ka fərəkəfekkid wa ni ənagha ndən katəra nən hai kee.” Mafaddî keeghən kəngga məməlla sayiddî wu.

Kənanng Yeeso fiya hangga (Markus1:29-34; Luka4:38-41)

¹⁴ Səlna Yeeso a minda ki Mbiturus dē, dēgha wal thlabər Mbiturus tənuwunda fadghən bēe kalth hu sərə.

¹⁵ Tsuwargha Yeeso harghən fa, kəngga. Tərgha thliigha sē fərang ənnarhami nən.

¹⁶ Tsəna figrha hai, nafiya natē ənkaheeya fa hangga bə nda tē kanda

thlɛmad Yeeso ba. Kyanggən ɛnkaheeyina sɛ tɛ mee kee, tɛ kɛm kɛnanggən haaya heu.

¹⁷ Ɖɛnanɛn ɛndiɣa ka a lɛghɛdgha labardi thlɛkna Chinɛm tɛ mii annabi Ishaya, ndanɛn:

“Tɛrang dɛ beerha fayi nɛm,
tɛ kɛm kɛdanggən wanhayi nɛm dɛ.” *

*Pɛdayid mbu samad Yeeso
(Luka9:57-62)*

¹⁸ Kɛlang na Yeeso fiya wumngga thlɛmadghɛn ba, ndanggən fatsahayighɛn a dɛnda pɛm wuri aama Nggalili dɛ.

¹⁹ Tɛrga tal ahur famalɛmngya ngyakhrha Musa ndanggən, “Mala, niya mbusamad wa kala mbɛrha na a dɛrha saadɛ.”

²⁰ Nggɛrangga Yeeso sɛ, “Tsarwaya tɛ kwandan sɛ, wudikkyia na hu bɛreurha tɛ kɛndan sɛ, amma Wan Niifa mbɛ mbɛdghɛn sɛ ko na a dɛfanggən tenggən sahai wa.”

²¹ Tal ahur fatsahayighɛn ndanggən, “Chinɛm, malee ‘wan wudi wureedɛ di pangnda pɛpa.”

²² Amma ndangga Yeeso, “Mbuwu samanna nanɛnya! Malang mɛrya pang ngganda mɛrrɛndan.”

*Yanang Yeeso bereu ‘yaara
(Markus4:35-41; Luka8:22-25)*

²³ Tɛrga Yeeso kyagha hu kombuwol hai katɛranggən tɛdang wuri aamdi teena tɛ fatsahayighɛn.

²⁴ Kula sɛndɛndan sɛ, bagha bereu ‘yaara ba na kanglang ahu wuri aam dɛba katɛrangga aamdi kudufulla hai nagha aama a pisha ahur kombuwol dɛ hai. Amma tɛrang beena Yeeso dɛ.

²⁵ Dɛgha fatsahayighɛn dɛ mekhne ngganda sɛ ndang ngganda, “Chinɛm, hɛrghang kɛm! Nɛm a hwaarha dɛ!”

²⁶ Amma nggɛrangga Yeeso kanda sɛ, “Kama nun a tɛrɛmnda? Kɛdi fɛrkɛkafekkid nun!” Tɛrga thliigha sɛ yanaggən bɛreudi tɛ kudufulla aamdi, nggasgha mbɛrha hai.

²⁷ Kɛsangga ɛnwulteena fatsahayighɛn tsakhmee nda, “Tur niif wunni ya? Ko

bɛreurha ni tɛ kudufulla aama na nda a takkwa ‘ya ndanɛn!”

*Kɛnang Yeeso nafiya sɛri na tɛ ɛnkaheeya fa
(Markus5:1-20; Luka8:26-39)*

²⁸ Sɛlna Yeeso a pɛm wuri aam dɛdɛ, na a man ki chehweed Nggadaraya, nafiya sɛri na tɛ ɛnkaheeya fa ba nda thlɛmadghɛn ba. Bagha nda ba a mbɛd ten kwaya, mbɛ niifa sɛ na mbang mbɛradɛ tɛ mbɛdi wa, kɛsɛr tsau nda ɛn tɛrɛmnda.

²⁹ Katɛrang ngganda huhwang nda hai na nda a ndaarha, “Ma djidoyiwa tɛ kan, Wan Faara? Bana ba ka a sɛsangga kan kapa na far ngwa kumad nan tsɛrha hai wa?”

³⁰ Tsau tɛ mbɛdi na kɛlengarya sɛ na a lafrha.

³¹ Hwangga ɛnkaheeyini Yeeso, “A kyang na kan sɛ, dang kan ahur chibɛd kɛlengaryina dɛ taarha.”

³² Ndanggən kanda, “Daama dɛ!” Nanɛn kee kya nda sɛ dɛnda ahur kɛlengaryina dɛ. Chibɛd kɛlengaryini kahat dɛa nda ahur wuri aam dɛdɛ hwaa nda dɛ.

³³ Nafini na a laf kɛlengaryini dɛa nda hur tala dɛ pɛr ɛnda nda katɛragha hai heu, tɛ kɛm ɛndi katɛragha hai tɛ nafini sɛri na tɛ ɛnkaheeya fa.

³⁴ Tɛrga nafiya hur talɛdi heu kya nda ba ka ba nda na Yeeso. Na nanda Yeeso hwanggɛnda a mal chehweed ndan nɛn.

9

*Kɛnang Yeeso niifa mɛrna fadghɛn hai
(Markus2:1-12; Luka5:17-26)*

¹ Kyagha Yeeso ahu kombuwol hai dɛgha hu talghɛn dɛ mannɛn sɛ Kafarnahum.

² Bagha fingya nafiya ba tɛ niifa mɛrna fadghɛn hai kalth ahu dɛnggɛla. Nana Yeeso fɛrkɛkafekkid ndan, ndanggən niifdi mɛrna fadghɛn hai, “A billadna wa waana, chohonda dimiyidwa dɛ.”

³ Fingya famalɛmngya ngyakrha na nda a ndaarha ahur ndan tɛ ndaarha, “Kamshidiya nɛghɛn a sar Faara.”

⁴ Sɛnangga Yeeso numad ndan hai ndanggən kanda, “Kama nun numad ɛn mbɛlfeerha kiya ahur nun?”

* 8:17 8:17 Ishaya 53:4

⁵ Yanggini pëpa, a ndang nggi tē mërra faddi, 'Chohonda ðimiyidwa dē wa,' nduwa, "Thliusē wiu wa?"

⁶ Amma niya kyadang ndaarha kun, Wan Niifa nēghen tē sēsēmnda ha hu kēshiddiya yi chakh ðimiya." Tērga ndanggēn niifdi mērna fadghēn hai, "Thliusē, tērang dēnggēlwa sē, wiina wureedē."

⁷ Thliigha niifda sē harad dēgha wureedē.

⁸ Nagha fiya wumngga hai ēndi katēragha hai kēsangga ēnwulteena kanda. Tērga manang ngganda Faara tē thlēnangga niifa bā natē sēsēmnda fa kaan kiya.

Aah Yeeso Matta a mbu samadghēn nēn (Markus2:13-17; Luka5:27-32)

⁹ Nana Yeeso ðiye mbeedē tē wiirha na niifa nēn na nda aarha Matta, ndēghēn tsau a mbēd thlē tsamnda. Tērga ndangga Yeeso, "Mbuwu samanna." Thliigha sē mbu samadghēn nēn.

¹⁰ Tsēbakū, na Yeeso a hēb ēnnarhami a wuri ki Matta, bagha fa thlē tsamngya tē fadimiya hangga, hēb ēnnarhami nda tēghēn tē fatsahayighēn.

¹¹ Nana Farisayini ndēn kee, tsahang mee nda fatsahayighēn ha, "Kama na tēmalēm ndēnun hēbrha tē fathlē tsamngya tē fadimiya?"

¹² Sēkna Yeeso ndēn kee, nggēranggēn kanda sē, "Nafiya na kēkanglang hai mba nda kadā tēpurha wa, kēl nafiya mbuwa kēkanglang.

¹³ Nanēnya, ðamadē ðun tsaha ēndi na labar Faara a ndaarha, 'hadang nda niifa fa ndēna minna a fannun, mbē sataka wa.' Kēsēr bayi bā ka a aah nafiya ni na a numad ndaarha na nda a ēna nggayirha wa, amma kēl fa ðimiya."

Tsakhmee aten kar aama (Markus2:18-22; Luka5:33-38)

¹⁴ Tērga bagha fatsahaya Yahaya a thlēmad Yeeso bā ndang ngganda, "Ma ēnagha ndēn kan tē Farisaya a kar aama, amma fatsaha yiwa mba nda kar aama wa?"

¹⁵ Nggērangga Yeeso kanda sē, "Kēkēn na hur pashiya wutsamnda sēbrha dē ndēghēn wutsamnda bāldē a thlēmad

ndan? Na fara bayi nanda a tērang wutsamnda ma kanda. A fardā ni na nanda a kar aama.

¹⁶ "Mbē niifa sē na mbuhwang suhurra lukrha tē weerēnda bār kabāarha wa, kēsēr na mbuhuddi a njarang nda luwudda dē, njarrēghēn nēn a kal yi kaar.

¹⁷ Tē kēm mbē niifa sē na irang nda weerēnda aam inabi ahu suhurra samsamiya hai wa. A irang nda sa hai, na samsamiyini a ðathla dē, na aam inabidī a iraadē, samsamiyini na nda sēbrha dē. Weerinda aam anab, kamdē a irang nggēm ahu weerēnda samsamiya hai. A ēnadēm kee na aam inabidī tē samsamiyini a bāala hai."

Kēnang Yeeso wutarad Yayirus tē nuneefa (Markus5:21-43; Luka8:40-56)

¹⁸ Yeeso bāldē a kalang kanda sē, bagha mamnda kēn tsahad Yahudaya bā bērga hai a mbedghēn ndagha, "Mērga wutarad na kukuling ya, bōba bā tsēwarghēn fa, nēn a thliirha sē tē yibrha."

¹⁹ Thliigha Yeeso sē tē fatsahayighēn mbu samadghēn nda.

²⁰ Tērga na nuneefa sē ēnagha hurarha kumkap sēri fara a bang fa hai. Bagha bā tēman kēsērglēn tsuwar mii luwudghēnēn fa,

²¹ kēsēr numaghēn tē ndaarha, "Ko luwudghēn tsuwar ni fa kee, niya kēnda."

²² Kyaharna Yeeso hai na nēn ndēn, ndagha, "A billanna wa, waana, fērkēkafekkid wa kēnodē." Tsu a mbēdi kee kēngga.

²³ Kyana Yeeso minda ki mamndēda hai, na fa pi perēmngya nēn tē fiya wumngga hai kanda a mbeela.

²⁴ Tērga ndagha, "Kyama kēshaadē, mēr wa wutaraddi wa, nēn a shiirha ni kee." Amma masangga fiya wumngga hai.

²⁵ Akwasamaddi rēk nanda fiya kēshaadē, kyagha dē kēs har wutaradda nēn, thliigha sē.

²⁶ Labar ēnwulteendiya weldadē ahu chehweddi kahat.

Kēnang Yeeso kwamaya tē niifa mbuwa mbang kaala sē

²⁷ Akwasamaddi malna Yeeso mbēdi, kwamaya sēri hēshya mbu samadghēn

nda kanda a aaghən, “A haḍowan fa, Wan Ndauda!”

²⁸ Kyana Yeeso hur minda hai, tərgha kwamayini dānda thləmadghən də, tsahang mee nən kanda, “Fərdun kəkafek ni mbang kənanng kun wa?” Nggərang ngganda sə “Ha i, Chinəm.”

²⁹ Tərgha tsuwar yiyi ndan nən fa ndagha, “Kəsər ka fərkəkafekkid nun, nun a kənda.”

³⁰ Tərgha yiyi ndan inggadə. Kəsgha Yeeso thləmad ndan kaan ndagha, “A pərang dūn ndən niifa wa.”

³¹ Amma kya nda sə pər labar daa nda ahu chehweddi kahat.

³² Kyana nda sə, na niifa sə natə ənkaheerha fa mbə mbang kalasə wa, ba nda təghən thləmad Yeeso ba.

³³ Kyang na Yeeso ənkaheedfa sə, niifdi mbuwa mbang kalasə kalgha sə. Fiya wumngga hai kəsgha ənwulteena kanda ndaa nda, “Waghəm tam na 'ya manggən kəla yandiya a Isəreela wa.”

³⁴ Amma ndagha Farisaya, “Mamnda ənkaheeya fərangga səsəmnda kyang nda ənkaheeya sə.”

Kədi fatarya

³⁵ Yeeso wengdə wupəriya hai tə talya heu a tsahang fiya ha ahu kən tsahad Yahudaya, tə pər Labara na Mbənggən yi Kutəryid Faara, tə kəm a kənanng nda fiya natə wanhaya dədamən-dədamən.

³⁶ Nana Yeeso fiya wumngga hai, haḍangga nafina fa, kəsər na nda hu səsəarha, mbə niifa sə na dāng kanda sə wa. Na nda kəla chauraya na kula təlafrha.

³⁷ Tərgha ndanggən fatsahayighən, “Mul hathla hai, amma kədi fatarya.”

³⁸ Tsaunən kee, hwanama təheddi, thlən fatarya nən ba banda hathlang sə.”

10

Wur Yeeso fathlängya kumkap səri (Markus3:13-19; Luka6:12-16)

¹ Aagha Yeeso fatsahayighən kumkap səri a thləmadghən ba, fərang səsəmnda nən kanda a kyang ngganda ənkaheeya sə tə kəm kənanng ngganda wanhaya dədamən-dədamən tə beerha farha.

² Kulo thləm fathlängya Yeeso kumkap səri ya:

Siman nanda aarha Mbiturus,
Andrawus wanman Siman,
Yakubu wan Dzabadi,
Yahaya wanman Yakubu,

³ Filibus,
Mbatalomi,
Toma,
Matta tə thlə tsamnda,
Yakubu wan Alfiyus,
Taddiyus,

⁴ Siman təsərək chehweedghən,
Yahuda Iskaryoti fərgha Yeeso də.

Thlən Yeeso kumkap səri di (Markus6:7-13; Luka9:1-6)

⁵ Thlängga Yeeso kumkap səri di ndanggən kanda, “A dūdun thləmad fingya də mbuwa Yahudaya, nduwa talya Samariyaya wa.

⁶ Amma daama thləmad nafiya Isəreela də, chauraya Faara sahadgha.

⁷ Daamadə dūn ndangnda kanda nduwus Kutəryid Faara ba.

⁸ Kənaman haya, thleeman mərya sə, kənaman fingya natə wanhad termeerha fa, kyaman ənkaheeya sə. Fərang nggandan kun ka, kun kəm fəramadghən ka kəla thlənun ndən!

⁹ A kəsḍun wudəbəla ha hu panjakwan nun wa, ko təfaasa, nduwa wurirha, nduwa kala 'ya na kəla wudəbəla wa.

¹⁰ A kəsḍun yawarha ha tə lukrha tə pakhma, nduwa səsəala wa. Kala 'ya fərang nanda kun a kardun ndən wa, kəsər tətəara kamdə a wal ənnarhami nən.”

¹¹ Kala wupəri nduwa tala kyanun sahai, kadaama ka niifa tsawun ahur mindəghən ta far dādə nun a mal talḍi.

¹² A kyadun hur minda hai, ndaama 'ya tə kəm fərang parka nun kanda.

¹³ Ana ka minda ni ngwa tsauka parkad nun sə. Amma a mbusə kee wa, ngwa wudgha parkad nun a fad nun ba.

¹⁴ Kala tala nduwa wure kyanun sahai, a thluwa nda kun fa wa, nduwa kar nda kang thləmaarha kun fa, anadun a wiirha paman tinid mbəda də na a fad sarnun.

¹⁵ Niya pərang kəkafek kun, a far ngwa kumarha a nggushi nda Sodom tə

Nggomara na nda a hadang kanda fa ma taldi.

Sasaarha na bayi

(Markus13:9-13; Luka12:11-12; 21:12-19)

¹⁶ Niya thlən kun kəla chauraya ahur məmereeya də. Nanən kee tsawama thladwayirha kəla huthlingya tə kəm tsawama məsələmnda nafiya kəla kataprakkyā.

¹⁷ Kwarama! Kəsər na nda a dərha tə kun mbed fa ngwa kumaya də tə kəngya tsahad Yahudaya tsada kun nda.

¹⁸ Nanda a dərha tə kun a mbed ngwamnaya də tə kutərya kəsər ka nggi. Əndaniya na fərang kwamana kun pərang kəkafek nun kanda atenna.

¹⁹ Amma a kəsang nda kun a billadun tə 'ya nun a thləkrha tə kəkən nun a thləkkən wa. Kəsər a məməlla sayiddi na Faara a pərang 'ya kun nun a thləkrha.

²⁰ Kəsər mbə kunni na a kaala sə wa, Səsən Chinun ni na a kaala sə ahur nun.

²¹ "Wanmana nən a fər wanman a bəlang ngganda. Chingya na nda a fər wanggindan, na wundakhnaya a thleng fa nggət yindan fa a bəlang ngganda kanda.

²² Na fiya heu a kar kun kəsər ka nggi. Amma kala niifa kərəsgha, nən a hərəkrha.

²³ A səsang nda kun ahu yandī tala ya, daama hu tala də pak. Niya pərang kəkafek kun, Nggi, na Wan Niifa, ni a wutta ba kapa nun weng talya Isəreela hai heu."

²⁴ "Wan təmakarantarha mbə kal təmaləməndəghən wa, tə kəm mafarha mbə kal turighən wa.

²⁵ Wangya makarantaya kamdə a na nda kəla təmaləməndən ndan, mafaya kəm a na nda kəla turi ndan. Nanən Nggi, na tuwuri dī, anda nggi kogna ənkaheeya, wangya wuridī kəm na nda aah kanda tə thləma kalgha yina mu!"

Yandī kamngga a tərəmənggənəm

(Luka12:2-7)

²⁶ "Nanən kee, a tərəm dūn fīngya na a səsang kun wa. Kəsər na fərghən bayi kala 'ya na nggənggəla na nda a inang də; kala 'ya na bəbee kəm nən a kyarha pəpal ba səkkəna fiya heu.

²⁷ 'Ya pərang ni kun hu wula, tərəman urad nun sə pərghən nun a yanfaara a dalth mbərha hai. 'Ya shishiwang ni kun hu thləmaarha hai, tərəma ten kənna sə tərənggun urad nun sə pərghən nun səkkəna kowunni!

²⁸ A tərəm dūn fīngya na a bəl farha wa; kəsər mba nda mbang bəlang shingnda wa. Amma tərəma Faara katənggən, ndəghən na mbang bəlang farha tə shingnda kyab ahu hwanga.

²⁹ Mbə na nda heng wudikkya də səri kobo tal wa? Amma a muk tal a hweede hai na Chinun sənda sə.

³⁰ Ko was tengginun heu nəghən thləthləda.

³¹ Nanən kee, a tərəm dūn wa; kal dūn wudikkya hangga a mbed Faara."

Kyad sənda Yeeso a mbed fiya

(Luka12:8-9)

³² "Niya ndang nda kun, kala niifa ndagha səndə nggi a mbed fiya hu kəshiddiya, nggi kəm niya ndaarha səndi ndən a mbed Pəpa na a talara.

³³ Amma niifa kəm ndagha səngwa nggi wa a mbed fiya hu kəshiddiya, nggi kəm niya ndaarha səngwi ndən wa a mbed Pəpa na a talara."

Tsaharha ha aten tsawud dədəmnggirha tə sasaarha

(Luka12:51-53; 14:26-27)

³⁴ A numadun ndon bang ni tsawud dədəmnggirha kəshiirha ba wa. Awo, bawī ba tə tsawud dədəmnggirha wa, amma thlaukh kələra.

³⁵ "Bani ba ka a bi wumang yanda a pathlang:

'Nda wee həshin tə chin,
nda wutararha tə man,
nda nu wee tə
thləbərghən tə nuwunda.

³⁶ Fa saryi nun,
na nda naarha ahur mindənun.' "

³⁷ A nggəmna tsu nduwa muwa ma nggi, tsəkka a tsawana yina wa. Tə kəm a nggəmna wundəlad wa nduwa wutarad wa ma nggi, tsəkka a tsawana yina wa.

³⁸ Kala niifa kargha tər kadidghən fa mbu samadna nən, tsəkkwa a tsauka yina wa.

³⁹ Kala niifa nggəmnngga yibədghən, nən a kədeng nda, tə kəm kala niifa kədengga yibədghən ka nggi nən a walghən.

Tsaharha ha aten kəna
(Markus9:41)

⁴⁰ “Kala niifa thləgha kun fa thlənən nggi, tə kəm kala niifa thləgha nggi fa thlənən Chindi thləngga nggi ba.

⁴¹ Kala niifa thləgha annabi fa kəsər ka nanən annabi, nən a wal kənaghən yi annabi. Kala niifa thləgha ka niifa fa, kəsər ka nanən ka niifa nən a wal kənaghən yi ka niifa.

⁴² Kala niifa fərangga aam saarha na shishiu ahu wuhuleurha a tal ahur fīngyayini na nggun-ngguchit ahu fatakkwayina, kəkafek nən a wal kənaghən.”

11

Labara aten Yahaya Təbaptisəma
(Luka7:18-35)

¹ Ngwalang na Yeeso thləghang palthyini a fatsahayighən kumkap səri, kyagha sə ka dəgha tsahang fiya ha tə pər labar Faara hu fīngya a talya Yahudaya.

² Nana Yahaya tə Mbaptisəma ahu porsəna, sək labaara nən aten ənggini na Kərəsti a ənarha. Tərga thlən fatsahayighən nən də dā nda tsahang mee Yeeso.

³ Ndang ngganda Yeeso, “Sani Kərəsti di nan a kəlaarha fa wa, nduwa dan mbeedə tə kəla niifa fa pak wa?”

⁴ Ndangga Yeeso kanda, “Wudaama dun pəranggən Yahaya ‘ya nun a səkrha tə ‘ya nun a naarha.

⁵ Kwamaya a na mana hai, Səfəngya a wiirha hai, fa tərmeeya kanda a wal kənda, tēbengya a sək labaara, kanda a thləng mərya sə tə yibrha, tə kəm kanda a pər Labara na Mbənggən a fa yamiya.

⁶ Ndaaman, ‘A fərangga Faara parka fīngya kawaa kəsəra, kəsər ka nggi.’ ”

⁷ Nana fatsaha yini ki Yahaya a wiirha, katərangga Yeeso tsə labaara hai aten Yahaya ahu terdi wumngga hai.

Ndanggən kanda, “Tur yanggi niifa ni dunun ka kəlang nda a kaheerha də? Niifa ni na kyakhrang hutənggən hai kəla hwaliya na nzənzang na bereurha a tsang ‘ya fa wa?

⁸ Nduwa nuwun a numad ndaarha dunun ka kəlang niifa də ngwagha fa tə kari na tə wudəbəla fa ngga wa? Awo, nafiya na kal kari fa natə wudəbəla na nda tsaurha a kwakirəm kutəra, mbə a kaheerha wa.

⁹ Dunun ka kadə annabi wa? Yoo, kaldə annabi.”

¹⁰ “Kəsər Deleewar Faara tsədə labaara aten Yahaya ndanən,

‘Niya thlən təthləndəna ‘wagha mbeedə ma sa,
nən a takso kwamana də kapa na barhaba.’ ” *

¹¹ Niya, pərang kəkafek kun, mbə niifa sə nggət nanda hu kəshiddiya kalgha Yahaya tə mbaptisəma mamnggirha wa. Amma ko yanda ni na ngguchit ahu Kutəryid Talara kaldə Yahaya mamnggirha.

¹² Ka a thləkh mbəddi katərangna Yahaya tə mbaptisəma pər labar Faara hai, ta weeri dāba ya, Kutəryid Talara aten dərha mbeedə tə kanglanggirha, ko nanən fa mbəlfēeya na nda a yanda təghən.

¹³ Kəsər kapa na Yahaya barha ba, annabiya heu tə Deleewar ngyakhrha Musa thlək nda ‘ya bagha katərarha hai.

¹⁴ A nadun a nggəmfə tə ‘ya ndaani, Yahaya ndəghənni Ilya, yandi ndana annabiya nən a barha ba.

¹⁵ Kala niifa na tə thləmad səkrha, səkkənən.

¹⁶ Tə ma ni sakh nafiya kəshiid weeriya? Nəghən kəla wundakhnaya na a bashaarha a pəpal kasu, na nda a aah ndan tə ndaarha:

¹⁷ “ ‘Peng dan perəma kunsə,
kardun rəbrha fa,
ang dan amshi mərəra kunsə,
kardun tərha fa.’ ”

¹⁸ Bana Yahaya tə Mbaptisəma ba mbə a həbrha tə saarha wa, amma kun a

ndaarha, naghən tə ənkaheerha fa.”

¹⁹ “Wan Niifa ba dāba, a həbrha, a saarha kun a ndaarha, ‘Tə yaxh həbrha tə saarha, pashid fathlə tsamngya ni tə fa dīmiya!’ Amma ana niifa tə sēnda Faara na ən ənadghən kyadghən.”

Talya kargha malang dīmiyid ndan (Luka10:13-15)

²⁰ Tərgħa katərangga Yeeso kiki talyi na fa ənənən ənwulteengya sə hangga, kəsər malangwa nda dīmiyid ndan kyakhra nda thləmad Faara ba wa.

²¹ “Kawa Koridzin! Kawa Mbatseda! Ana ənwulteengya dēdamən ənanda ahur nun ndəghən ənanda a Taya tə Sidon, kam kətəm ‘wad nafi ndan teena malang nda dīmiyid ndan, kal kukwasharya nda fa tə kəm kəmang ngganda yid ndan tə fishe.

²² Niya ndang nda kun, a far ngwa kumarha, na Taya tə Sidon hađang nda Faara fa ma kun.

²³ Kun kəm nafiya Kafarnahum; tamngga ndaarha, nanda a mano a talara wa? Awo! Na dərha hu hwanga də. Kəsər ana ənwulteenggina ni əna nanda a kyanun ndən əna nanda a Sodom, ndəghənni kəm balgha sə ta weeri ba ya.

²⁴ Niya ndang nda kun, a far ngwa kumarha, na Sodom a hađang nda Faara fa ma kun.”

Bamaba bun yibrha a thləmadna (Luka10:21-22)

²⁵ A sayiddi ndagħa Yeeso, “Usadi sa Pəpa, Chinəm yi talara tə hweede, bəbengna ənggini heu ya a nafiya na ndəndəl tə fa hutengya, kyadang nggəna pakhtəduya.

²⁶ Nəghən kee, Pəpa, ndən kamogħa yid!”

²⁷ Fəre Pəpa əngya heu, kəsər ndəghənni katənggən səngga Wandī. Kəkafek yandī səngga Chindī ndəna Wandī. Amma Wandī na midghən sə pərang labaara nən fīngya aten Chindī, tənə nda sənggən kəm.

²⁸ “Bama thləmadna ba kun dakhna mid nun də na tə rəfrha in haaghən, niya yibang nda kun.

²⁹ Tərang miiwadna a kakhpəniwa tənə tsaharha a fanna. Məsələmnda niifa ni nggi hu səsəna tə sammayirha, kəsər nun a wal yibrha.

³⁰ Na tərta miiwadna pəpa, rəfəddiya kəm fərang ni kun nəghən kaftang.”

12

Tsakhmee aten far Yibəd Yahudaya (Markus2:23-28; Luka6:1-5)

¹ Tsəbaku, a sayiddi na Yeeso a mbəra də tə heerha a far Yibəd Yahudaya. Kəsgha miirha fatsahayighən, tərgħa kəs kya ten wan hwaliirha nda na nda a kiighən.

² Amma nagħa fīngya Farisaya kanda ndang ngganda Yeeso, “Kulodə, fatsahayiwa a əna ‘ya ‘yadana ngyakhrha na nda kya wan hwalirha a far Yibrha.”

³ Ndangga Yeeso kanda, “Karatang ngwanun əndi na hu Deleewar Faara ənana Ndauda kəsna miirha ndən tə pashiyighən wa?”

⁴ Kyagħa hu Kən Faara də, kii mburodi nda dəfang nanda də ka a kiigha firistaya.

⁵ Nduwa karatang ngwa nun ahu ngyakhrha Musa ndənən nggəməng nda firistaya fa a əna taara ahu Kən Faara na a Urshalima a far Yibrha wa?

⁶ Niya ndang nda kun, kələma niifa ya kalgha Kən Faara na a Urshalima.

⁷ Amma andam kwang sənang dūn ‘ya hai ndana Deleewar Faara, ‘Na minna sə nagħa fiya a hađang kun fa, mbə əna sataka wa, kam ‘yarwun fatsahayina na ka nafiya wa,

⁸ Kəsər Wan Niifa Chinəm ni, heu tə far Yibrha!

Kənanng Yeeso niifa mərna hargħən hai (Markus3:1-6; Luka6:6-11)

⁹ Tərgħa wiirha Yeeso kyagħa hu kən tsahad Yahudaya də.

¹⁰ A mbədi na niifa sə mərna hargħən hai. Tsahangga farisaya mee Yeeso, “Nggəm ngyakhrha fa a ənagħa niifa tar kənanng nda niifa a far Yibrha?” Tamngganda ndaarha na Yeeso a ndaarha ooh, tənə nda kəsang nda tə dīmiyirha.

¹¹ Ndanggən kanda, “Ana chaurad nun sə mukka hu kwaarha hai a far Yibrha, mbun dərhadə dūn kəfang sə wa?”

¹² Kal niifa chaurarha kaan, ha 'i nggëmang ngyakhrha niifa fa a əna 'ya na ngga a far Yibrha."

¹³ Tərgha ndanggən niifdi, "Pəpənanang harwa də." Nanən kee pəpənanangga niifdi harghən də, nggərgha hardi məməl kəla tahadghən.

¹⁴ Tərgha wumngga farisayina hai ka a kadə kwaman bəlla Yeeso nda.

Yeeso ndəna mafad Faara wurnən

¹⁵ Sənanngga Yeeso numad ndan hai. Nanən kee mal mbəda nən, mbugha fiya samadghən hangga, kənannggən fiya heu na fandan bee ahur ndan.

¹⁶ Amma kəs thləmad ndan nən a pər nda təwunni ndəghən wa.

¹⁷ Tərgha ləghədgha 'ya ndana Annabi Ishaya:

¹⁸ Kəlaman Mafanna wurni, nggəmdi ndən, nən əna 'ya mbənegha, Niya fərang səsənna,

nən a əna nggayirha a fingya heu.

¹⁹ Mbə əna kakyathlaanga tə fiya, nduwa djargha hai ahur fiya wa.

²⁰ Nən naarha tə sammayirha a fingya mbuwa kanglang, nən fərang kaali niifa mbuwa tə mbəsaarha.

Akwəsamadghən, kowunni nən a wal kwaman nggayirha.

²¹ Na thləmnggən a tsau yi mbərsad kəshiirha kahat.

Yeeso tə kutər ənkaheeya

(Markus3:20-30; Luka11:14-23; 12:10)

²² Tərgha bəng niifa nda Yeeso bə na tə ənkaheerha fa, na kwamarən tə kəm mbə mbang kalasə wa. Kənannggən niifdi mbanggən kaala sə tə na maana hai kyab.

²³ Fiya heu na ənwulteena nda tsakhmee nda, "Ndee mbə Yeeso də na ya, na wan Ndauda wa?"

²⁴ Amma səkna Farisaya ənwulteendi ənanən, ndaa nda, "Mbə ngaala sə wa kyang də ənkaheeya sə. Kəsər walghən səsəmnda a ahar Sheetan kutər ənkaheeya."

²⁵ Sənanngga Yeeso numad ndan hai, nggəranggən kanda sə, "Kala kutəyirha ndəkka hai tə yanda mbə tam isha wa, tə

kəm kala tala nduwa wure ndəkka hai tə kakyathlaanga nən weela də.

²⁶ Ana sheetan a kyang sheetan sə, nən a yanda tə altenggən. Mbə kutəyidghən a məndaha wa.

²⁷ Ana tə səsəmnda Sheetan ni kyan ənkaheeya sə, tə səsəmnda wun na fatakkwayinun kyang kanda sə? Fatakkwayinun ni a ngwang kumarha kun sə.

²⁸ Amma a kyangdi ənkaheeya sə tə Səsən Faara, nanən kee Kutəyid Faara baa də pathlang nun bə."

²⁹ Wunni na kanglang kaan na mbang kyaarha hu minda ki niifa hai na kanglang kəla Sheetan ngaaranggən ənggighən? Kəl 'wanən teena kənannggən niifda hai na kanglang 'wan a mbanggən har əngya na midghən.

³⁰ Kala niifa mbuwa tə nggi, nən a tsan nggi. A mba a dee sə wumang fiya bə wa, na a waleng kanda də.

³¹ Niya ndang nda kun, kala tur yanggi dimiyirha ənana nduwa ndaana na nda a chahokən də. Ko kalna sə yi 'yar Wan Niifa, na nda a chahokən də. Amma a sarna Səsəna tə Pedənda, mba nda tam chahokən də wa, ko nanənya nduwa kəshiirha na bayi.

³² Kala niifa 'yargha Wan Niifa na nda mbang chahanggən də, amma kala niifa 'yargha Səsəna tə Pedənda, mba nda tam chahanggən də wa, ko nanənya nduwa kəshiirha na bayi.

Nəm sən dəfrha tə tur wanggighən

(Luka6:43-45)

³³ Ana dəfrha ngga, na wanggighən naarha ngga. A mbə dəfrha ngga wa, mbə wanggighən narha ngga wa. Nəm sən dəfrha tə tur wanggighən.

³⁴ Kun huthlingya, kəkən na nafiya natə mbəfeerha fa kəla kun thlək 'ya na ngga tə kəm kamngga? Kəsər 'ya na ahurwa ndəghən na a kyarha bə thləkkəna.

³⁵ Ka nafiya na nda əna 'ya na ngga ahur ndan sə, amma fəmbəfeeya na nda kyang əngya bə mbuwa ngga ahur ndan sə.

³⁶ Niya pərang palthdi kun ya, a far ngwa kumarha tətani a ngwang kumarha nda kun sə aten 'ya na dīmi ndaanun.

³⁷ Əndi kyagha ba a miiwa nən a hərworha nduwa kənoghən.

Famaləmgya ngyakhrha tə Farisaya a kada ənsakhrha
(Markus8:11-12; Luka11:29-32)

³⁸ Fardasə fingya famaləmgya ngyakhrha Musa tə Farisaya banda thləmad Yeeso ba ndang ngganda, “Mala, na minnasə a kyadang sakh ənwulteena na kan na a kyad ndaarha furo Faara səsəmda.”

³⁹ Amma nggərangga Yeeso kanda sə, “Nafiya kəshiid weeriya fambəlfeyya tə fa yamid fərkəkafek ndəna kada ənsakhrha yi wulteena, amma mbə ən sakhrha sə na nda a kyadang kanda wa, kəl yandı ki annabi Yunana.

⁴⁰ Kəla ənana Yunana beəna mahan tə paara mahan ahur tənə, nanən kee na Wan Niifa a əna beəna mahan tə paara mahan kəm ahu kwaarha.

⁴¹ A far ngwa kumarha na nafiya Nineba a thləng nafiya kəshiid weeri fa ya kyadang ndaarha nda kanda ənawa nda məməl wa, kəsər kanda malang nda dimiyid ndan, ka labar Faara thləghangna Yunana kanda. Nanənya, kulo niifa kalgha Yunana a mbədiya, amma kardun malang nda dimiyid nun!

⁴² A far ngwa kumarha, na Kwatam nda Sheeba a thləng nafiya kəshiid weeri fa ya kyadang ndaarha nən kanda ənawun məməl wa. Baghən ba a mbərha na inggun ka bagha sək sənda Sulemanu. Nanənya kulo niifa a mbədiya kalgha Sulemanu, amma kardun kang thləmaarha fa.”

Wutta Ənkaheerha ba
(Luka11:24-26)

⁴³ “A kya ənkaheerha sə a fad niifa, nən dərha ka kada mbəd yibrha a kaheerha də, amma mbə waala wa.

⁴⁴ Tərgha nən ndaarha, ‘Niya wutta thləmad niifda də kyani saba.’ Nanən kee wudgha bagha wal wuridi mal nən mbə niifa sə wa, ngwa wurida də ngga, tangsang nda.

⁴⁵ Tərgha na ənkaheeddi a kada ənkaheeya ba məd kalgha ndən mbəlfeyya kya nda hur niifda hai tsawa nda sə. A kwasamadghən, tsawud niifdiya səsədgən nən kal yi kaar. Nun

a tsaurha kee kun fambəlfeyya kəshiid weeriya.”

Man Yeeso tə wanmanggighən
(Markus3:31-35; Luka8:19-21)

⁴⁶ Nana Yeeso a ndikrha tə fiya wumngga hai, man tə wanmanggighən kəkət a kəshi, na minda sə a ndiya nda təghən.

⁴⁷ Ndangga niifa Yeeso, “Nda muwa tə wanmanggiwa a kəshi, na minda sə ndikrha tə sa.”

⁴⁸ Tsakhka Yeeso mee, “Wunni iiya? Mingya ni kəm wanmanggina?”

⁴⁹ Tərgha kyad fatsahayighən nən də tə haara ndəghən, “Kələma nda iiya tə wanman nggina ha ya.

⁵⁰ Tsaunən kee, kala niifa ənagha ‘ya ndana Pəpa na a talara, ndəghənni wan pa, wanya tə kəm iiya.”

13

Karapu aten təhəfrha
(Markus4:9; Luka8:8)

¹ Tsu a fardi malgha Yeeso wuridi dəgha a mii wuri aam Nggalili də.

² Wumngga fiya thləmadghən ba hangga, nanən kee kyagha hu kombuwol hai. Tsauka ahur kombuwoldi naghə a tsahang fiya ha na kəkət a mii wuri aamdı.

³ Tsədə asədaya hangga tə karapuya, ndəghən: “Kama thləmaarha hai! Təhudaarha dədə ka həfrha də.

⁴ Nanən aten wash wiiddi, hərgəha fingya hai aten kwamana, bagha wudikkyə ba damangganda.

⁵ Hərgəha fingya hu həreng keela hai, ka mbuwana chehweerha sə kaan kya nda sə kəkar.

⁶ Amma təkna yanfaara hai, hwara nda də mərə nda, kəsər kwa wa nda thlaara hai wa.

⁷ Fingya wiya həra nda pathlang ndakhkya hai ‘yabangga ndakhkini kanda.

⁸ Amma fingya həra nda hu chehweerha hai na ngga kyanda sə əna wee nda fingya katəra kumnggit mahan-mahan, fingya kəm kumnggit mikki-mikki har haru-haru.”

⁹ “Kala niifa na tē thləmad səkrha, səkkənən.”

‘Ya ənagha ndən na Yeeso tsaharha ha tē karapu
(Markus4:10-12; Luka8:9,10)

¹⁰ Tərgħa bagħa fatsahayighən thləmadghən bā tsahang mee nda, “Kama na thlək karapuya a nanna a kalang fiya sē?”

¹¹ Nggəranggən kanda sē, “Nggəməng nda kun fa na a sən ‘ya nun na Kutəryid Talara ahurghən, amma fīngya nggəməng ngwanda kanda fa wa.

¹² Kala niifa natē ‘ya ha na nda chighanggən tsəghanggən kaan, amma kala niifa mbuwana ‘yasə a harghən, na nda a thlang ngguchit tēdi na harghən.

¹³ Ndəghənni ni əna taara tē karapuya a nadi a kalang kanda sē kəsər,

na nda kəlaarha dē, amma mba nda naghən wa,
na nda kathləmaarha hai, amma mba nda səkkən nduwa sənang ngganda hai wa.”

¹⁴ “Ndən na ləghəttə ‘ya ndaana annabi Ishaya:

‘A səkdun ‘ya ndaani,
Mbun sənang hai wa,
A nadun ‘ya ənani,
mbun kukwalang hai wa.

¹⁵ Kəsər na ten ndan kakrak,
mbə thləmaayi ndan sək ‘ya wa,
nggəlang nda yid ndan,
nanən kee mbə yid ndan na maana hai wa,
mbə thləmaayi ndan sək ‘ya wa,
Mbə ten ndan sənang hai wa,
Mba nda kyaharra thləmadna bā wa,
ngwa kənanng nggi kanda.’ ” *

¹⁶ “Amma na yid nun tē parka, kəsər na nda namaana hai; tē thləmaayinun kəm, kəsər na nda sək ‘ya.

¹⁷ Niya Pərang kəkafek kun, annabiya hangga tē ka fiya tərminan na əndi nanun

* 13:15 13:15 Ishaya6:9,10

ya, amma nawa ndan wa. Tərminan sək əndi sək nun ya, amma səkkwa ndan wa.”

Pər Yeeso ten karapudi kii tē həfrha
(Markus4:13-20; Luka8:11-15)

¹⁸ “Nanənya kaama thləmaarha hai ngga, sək ten karapu danun kii təhəfəddi.

¹⁹ Fīngya səkkə labar Kutəryid Talara amma sənangwa nda hai wa, na nda kəla wiirha hərgħa hai a kwamana, bagħa Təbəlfēddə bā thlanggən ənda dē həf nanda ahur ndan hai.

²⁰ Fīngya wiirya hərgħa aten keela hai nəghən kəla fīngya səkkə labardi thləghən nda fa tē wutsəfayirha.

²¹ Amma kwa wa thlaara hai ngga wa, mbə mənda ha wa. A bā billaarha bā nduwa səsəarha kəsər ka labardi, mba nda kwas kyaharra hai wa.

²² Fīngya wiirya hərgħa ahu ndakhkya hai, nəghən aten fīngya səkkə labardi, amma billaarha yi kəshiddiya tē nggəmənda kəna ‘yabang nggən labardi ‘yadang tsərha nən fa mbə ‘yasə na nda mbang ənaarha ngga wa.

²³ Amma fīngya həf nən ahu chehweerha na ngga nəghən aten nafiya səkkə labar di, sənang ngganda hai wal chikrha nda fīngya kumnggit mahan-mahan, fīngya kumnggit mikki-mikki, tē kəm fīngya haru-haru.”

Karapu aten wuthlaafa ahur wan hwalirha

²⁴ Nggərgħa Yeeso thləghang karapu kanda sē, ndəghən, “Kutəryid Talara nəghən kiya: Həf niifa wiirha ngga ahu hēdghən.

²⁵ A fədikrha nana fiya a beena, bagħa tətənda bā həf wuthlaafa nən a pathlang wiid wan hwaliddə hai wii fayighən nən.

²⁶ Katərana wan hwaliddi tsərha tē yiwee, naghə wuthlaafdi kəm a tsərha.”

²⁷ Tərgħa bagħa fatarya təhēddə bā ndang ngganda təhēddi, “Tuwuri nan, hēddi həfang na tē wiirha ngga ləghēddə tē wuthlaafa! Kyagħa nda bā a yanggi?”

²⁸ Ndaghə təhēddi, “ ‘Tətənda ni ənagħa əndiya!’ ” Ndaghə fataryini, “Dan kədang kanda dē wa?”

²⁹ Ndagha tëheeddi, “ ‘Awo.’ a әне дун кее нун дө кәдәңг кәндә дө һеу тә ван һвалидди.

³⁰ ‘Malaman kanda tsənda kyab kəl a shifiirha ana dēm a halthghən. Tərgħa a ndanggi fahalthya wurang ngganda wuthlaafa sə, kənanng ngganda kanda djang ngganda də, tərgha wan hwalidghən iree kənda ahu birwa hai.’ ”

Karapu aten wiirha na kəla wan parsəna (Markus4:30-32; Luka13:18,19)

³¹ Nggərgħa Yeeso pərang karapu kanda, ndəghən, “Kutəryid Talara nəghən kəla wan parsəna tərangna niifa həfangghən hai ahu hedghən.

³² Wiirha ni na ngguchit kaan ahur wiirha, amma tsənən sə, tsauka dəfrha ni na mangghən kaan ahur dəfya heu, taksaagħa wudikkya kən ndan ahu wuharyighən.”

Karapu aten mekhna (Luka13:20,21)

³³ Nggərgħa Yeeso pərang karapu kanda ndəghən, “Kutəryid Talara nəghən kəla mekhna yangna nuneefa tə humbarha tasau mahan ana də a әне мбуроди. Ko nanən ənaghən mehendi sahāi ngguchit kiya, nən chichadāng hufgha sə.”

Na Yeeso tsaharha tə karapu ka a lədangghən 'ya nda annabi (Markus4:33,34)

³⁴ Kala tsaharha na Yeeso ənaarha a fiya wumngga hai kəl tə karapu, mbə 'yasə nən thləghang kanda kula karapu wa.

³⁵ “Ndən ləghədna labar Faara ndanən a mii annabi,

Niya kalang kunsə tə karapu,
niya pər 'ya na bəbee, ka әне нәндә
kəshiirha.”

Pər Yeeso ten karapudī yi wan hwaliirha tə wuthlaafa

³⁶ Malgha Yeeso fiya a kəshi kyagħa hur minda hai. Ndagga fatsahayighən, “Nan a hwan sa pərang ten karapudī kan yi wan hwaliirha tə wuthlaafa na ahu heddi.”

³⁷ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Təheeddi ndəna Wan Niifa həfgha wiirha na ngga.

³⁸ Heddi ndəna kəshiirha, wiirha na ngga ndəna aten nafiya Kutəryiddi. Wuthlaafa ndəna nafiya Təbəlfeeddi.

³⁹ Tətsandədi həfgha wuthlaafdi a pathlang wan hwalidda də ndəna Sheetan. Halthdi ndəna mii ngwala kəshiirha, fahalthyini kəm ndəna fathləngya Faara.

⁴⁰ Kəla wurang nanda wuthlaafa sə djang ngganda də hu waarha, nən a naarha kee a mii ngwala kəshiirha.

⁴¹ Na Wan Niifa a thlən fathlənggighən, dā nda kədāng əngya də heu na ahu Kutəryidghən na bāng dimiyirha bə tə fīngya na a әне мбәлфеерһа.

⁴² Na nda a muwang kanda ahu waarha də mbuwa mərə hai, a mbədani na nanda naarha tərha tə kətmee.

⁴³ Tərgħa fīngya ənagħa nggayirha na nda a djaara hai kəla yanfaara ahu Kutəryid Chi ndan. Kala niifa natə thləmad səkrha, səkkənən!”

Karapu aten kəna na bəbee

⁴⁴ Nanən kee ndagħa Yeeso, “Kutəryid Talara nəghən kəla kəna na bəbee walang na niifa hu heerha. Nanən tə wutsəfayirha nggərgħən bəbeng hai hu heddi, hengghən ənggighən də heu ka a wal wudəbəla nən ngga hengghən hedda sə.”

Karapu aten djamkwatar

⁴⁵ Kəmda, Kutəryid Talara nəghən kəla təshafiliirha na a kada djamkwatar.

⁴⁶ Kəla nən hai na djamkwatardi tə wudəbəla fa, hengghən ənggighən də heu hengghən sə!

Karapu aten panggaama

⁴⁷ “Tə kəm, Kutəryid Talara nəghən kəla panggaama muwang nanda hu wuri aama də kəs təngya nən dədāmən-dədāmən.

⁴⁸ Ləghədna panggamdi, kahang ngganda kəkəshbangnda bə. Tərgħa tsawa nda hai, wurang ngganda təngya sə na nggəngga ahu kutaasa hai, amma tsamang ngganda fīngyayina də mbuwa ngga.

⁴⁹ Banən naarha kee a mii ngwala kəshiirha. Na fathləngya Faara a baarha bə wurang ngganda nafiya də na a әне

mbøfeerha ahur nafiya na a əna nggayirha.

⁵⁰ Na nda a muwang fa mbøfeeya ahu waarha də mbuwa mərə hai, a mbədani na nanda naarha tərha sə tə kətmee.”

Suhurra tə weerənda kəna

⁵¹ Tsahangga Yeeso mee fatsahayighən, “Sənanğ dūn ənggina hai heu ya wa?” Nggərang ngganda sə, “Oh, sənanğ dən hai.”

⁵² Tərgha nggərhən chikkən ndaagha, “Kala təmaləmnda ngyakhrha tsauka tətəsarha ahu Kutəryid Talara nəghən kəla tuwure kyangga hurad tə weerənda ənggighən sə a mbərha də dəfnən kənaghən sə.”

Kar nda Yeeso a Nadzarat (Markus6:1-6; Luka4:16-30)

⁵³ Ngwalangna Yeeso pər karapu yini mal mbəda nən.

⁵⁴ Wudgha hu talghən də Nadzarat. Tsaha nən ha hu kən tsahad Yahudaya, fiya heu səkka ndən əna ənwulteena na nda, na nda a ndaarha, “Walgha niifdi tur səndədi tə səsəmnda əna ənwulteengya a yanggi?”

⁵⁵ Tərgha na nda a ndaarha, “Mbə wan kafinta dani ya, səndəm Mairamu man, tə wanmanggighən nda Yakubu tə Yisufu, tə Siman tə Yahuda?”

⁵⁶ Kulo wanmanggighən nishya ya ahur nəm. Tsahaghən ənggini a yanggi ya?”

⁵⁷ Nanən kee, karghənda fa, fər wanda kəkafek təghən wa. Tərgha ndangga Yeeso kanda, “Na nda manang nda annabi ko a yanggini kəl ahur talghən ahu nafiighən.”

⁵⁸ Əna ənwulteengya nən ngguchit kee, kəsər ka yamid fərəkəfekkid ndan.

14

Mərri Yahaya Təbaptisəma (Markus6:14-29; Luka9:7-9)

¹ A sayiddi Səkna Hirdus Kutər chehweed Nggalili labar Yeeso,

² ndanggən fataryighən, “Yahaya Təbaptisəma ni ya thliigha sə hu mərri! Ndən nanən tə səsəmnda əna ənwultenggini ya.”

³ Nanənya Hirdus 'wadə teena kəsang də Yahaya, kənanggən, muwanggən hu

porsəna də ka Herodiya nu wanman Filibus kahang nən.

⁴ Kəsər Yahaya nən naarha ndang nda Hirdus ahu ngyakhrha Yahudaya kamngwa a kahanggən Herodiya wa.

⁵ Na mid Hirdus sə a bəlanggən Yahaya, amma nəghən a tərəm fiya, kəsər fiya heu fər nda kəkafek tə ndaarha Yahaya Annabi ni.

⁶ Amma a far wutsəfayid ləghəta ben nggəta Hirdus, wutarad Herodiya rəbanggən kanda sə, mbənanggən Hirdus kaan.

⁷ Nggəmda fa har tə aah thləm Faara, kala 'ya na midghən nən a fəranggən.

⁸ Ndangga man wutaraddi dəgha ndaarha, “Ten Yahaya Təbaptisəma na minna ahu pəlee.”

⁹ Kutərđi kəm əna masəndi kee nən aten 'ya ndanən, amma kəsər ka thləm Faara aah nən a mbed nafiya mbunən ba, ənanğ ənda nda ndanən.

¹⁰ Thlən sodaya nən a kyathlang ngganda ten Yahaya ba ahu porsəna.

¹¹ Bang ten də nda wutaradda ba ahu pəlee, danggənən man də.

¹² Tsəbaku bagha fatsahaya Yahaya ba tərang ngganda mərreghən ba pang ngganda, tərgha dənda də pəranggən nda Yeeso.

Həbang Yeeso nafiya haru kumnggit tuf (Markus6:30-44; Luka9:10-17; Yahaya6:1-14)

¹³ Səkna Yeeso labardi, kyagha hu kombuwol hai, mal mbəda nən dəgha mbərha də ka a tsauka katenggən. Amma səkna fiya mbədi nanən sə, mbu samadghən nda tə saara ahu talya ba hangga.

¹⁴ Tərna Yeeso hai ahu kombuwol di, na fiya nən hangga hadangganda fa, kənanggən haya.

¹⁵ Na figrha a tsərha hai, bagha fa tsahayighən a thləmadghən ba, ndang ngganda, “Kaheerha ni ya tə kəm tsə figrha hai, kalu fiya hai dənda hu talya də, tənə nda də hii ənnarhami.”

¹⁶ Amma nggərangga Yeeso kanda sə, “Kamngwa a wii nda a miirha wa, fəraman 'ya kanda əna nda mii.”

¹⁷ Ndangga nda, “Mburodi tuf ni kee a harnan, tē tēngya səri.”

¹⁸ Ndagha, “Bemadghən mbəda ba ya.”

¹⁹ Tərgha ndanggən fiya tsawanda hai a ten hwaliirha, təranggən mburodi da sē tuf tē tēnggini səri, kəlagha talara sē, dəfang parka nən in. Kyanggən mburodi da hai fəranggənən fatsahayighən ndəghang nggənda fiya.

²⁰ Kii nda kanda heu kəla na mindan pa tsəghanggən kanda, tərgha fatsahayighən wumangga nda katəbghən kutasya kumkap səri.

²¹ Həshya kiigha mburodi di səl nda haru kumnggit tuf, thlədang ngwa nda nishya tē wundakhnaya wa.

Wii Yeeso a ten aama
(Markus6:45-52; Yahaya6:15-21)

²² Tsu a mbədi kee, ndangga Yeeso fatsahayighən kya nda hu kombuwal hai tēdang ngganda wuri aama teena, ndəghənggi kəm ishgha hai kal fiya nən hai.

²³ A kwasamad di kal nən fiya hai, tərgha wumnda sē katənggən ka a hwan Faara nən, tsəgha figrha hai ndəghən a mbədi katənggən.

²⁴ Amma ahu sayiddiya kombuwol di inggun ma kəkəshbānda, fatsahayini a habbaarha tē bəreurha tē kudufulla aama.

²⁵ Takhna mbərha a dathla hai bəgha Yeeso thləman ndan ba, a wiirha aten aama.

²⁶ Nana fatsahayighən ndən a wiirha aten aamdi tərma nda. Ka hərəenga huhwa nda, tamngganda ndaarha mēnda-mēnda ni.

²⁷ Amma tsu kee kalangga Yeeso kanda sē, “A tərəm dūn wa nggini kərsaama.”

²⁸ Ndangga Siman, “Chinəm, ana kəkafek sani, ndee di thləmad wa dē a aten aamdi.”

²⁹ Ndangga Yeeso, “Ha’i, boba,” tərgha siman tərgha hai ahu kombuwal di, kəs wiirha nən aten aamdi a thləmad Yeeso dē.

³⁰ Amma nanən bəreu ‘yaardi tərəmngga, nagha a timnda hai, huhwagha ndagha, “Hərye Chinəm.”

³¹ Tsu kee Kəsga Yeeso harghən kəsanggən ba, ndangga Yeeso, “Kədi

fərəkəfekkidi wa, kən fər waana kəkafek na mbang wiirha aten aamdi?”

³² Kyana nda ahu kombuwal hai, ishgha bəreu ‘yaardi.

³³ Tərgha fatsahayighən dəfang shilee nda in, na nda a ndaarha, “Kəkafek Wan Faarani Sa.”

Kənanng Yeeso haaya a Djanasarat
(Markus6:53-56)

³⁴ A kwasamaddi tēdang na nda wuri aamdi teena, tēra nda hai a Djanasarat.

³⁵ Kukwalang na nafiya talda hai Yeeso ni, thlən farha nda ahu talya dē na ahu chehweddidi kahat. Nagha fiya a bārha ba tē haaya, ka a kənannggən kanda.

³⁶ Hwanggənda a malanggən haaya tsuwar mii kotodghənda fa kee, kala niifa tsuwargha ndən fa kəndə.

15

Tsahad chichiiya ha
(Markus7:1-13)

¹ Tərgha fīngya Farisaya tē famaləmnnya ngyakhrha thliigha ba a Urshalima tsahang mee nda Yeeso,

² “Kama na fatsahayīwa hwasang əntin shingginəm? Mba nda tsabang haryi ndan dē a həb ənnarhami nda wa!”

³ Nggerangga Yeeso kanda sē, “Kama nun hwasang nda əngya ndaana Faara ka əntinggi nun?”

⁴ Kəsər ndagha Faara, ‘Fərang mamnggirha nda muwa tē tsu’ tē kəm ‘Kala niifa sargha man nduwa chin tətani a bəlang ngganda.’

⁵ Amma nun tsaharha ha tē ndaarha ana ‘ya sē a haar niifa na a danggən chin sē nduwa man, nən ndaarha ‘ya nun a kya waala a fanna dəfang di ndən Faara dē.’

⁶ Ahu kwamana kiya Məməlwā a fərang mamnggirha nən fa nggətyighən təghən wa. Nanən kee kar labar danun fa ndaana Faara ka əntin nun.

⁷ Kun fathərbuya! Labar Faara ndaana Ishaya aten nun məməlni:

⁸ ‘Nafiniya ahu mii ndan ni kee na nda fəre mamnggirha, amma huryi ndan nəghən inggun ma nggi;

⁹ ka ni kee na nda dɔfee shilee teena,
kəsər dɔfang ngganda tsahad
ngyakhkya fiya ha a mbee a meyed
labar Faara.' ”*

*Əngya na tsawang nda niifa dɔmi a mbed
Faara
(Markus7:14-23)*

¹⁰ Tərgħa aagħa Yeeso nafini wumngga
hai a thləmadghən ba ndəghən, “Keema
thləmaarha fa tənun sən əndi niya thləkrha.

¹¹ ‘Ya kyagħa hur niifa hai mbə ndəna
tsawang tə ‘paarha’ fa wa, amma kəl ‘ya
na a kyarha ba a miighən ndəna tsawang
tə ‘paarha’ fa.”

¹² Tərgħa fatsahayini ba nda
thləmadghən ba tsahang mee nda, “Sənnə
sə səb hur Farisayina də sək nanda
labardi?”

¹³ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Kala
həfrha a mbə pəpa na a talara həfgha ndən
wa, na nda a kədang də tə thlarghən.

¹⁴ Malaman kanda. Na nda kəla
mangya kwamaya na nda a kəs səsal
kwamaya. Ana kwamarha a kəs səsal
kwamarha, kanda kyab na nda a mukrha
hu kwaarha hai.”

¹⁵ Ndangga Mbiturus Yeeso, “Pərang ten
karapudi kan ya.”

¹⁶ Tsahangga Yeeso mee kanda, “Bal
wun kula sənang hai wa?

¹⁷ Kala ‘ya ənana niifa mii nən kyarha
hurghən də nggərgħən kyarha sə a
fadghən.

¹⁸ Amma əndi na a kyarha ba ahu mee,
kyaghən sə ahur niifa. Ndəghənni na
tsawang nda niifa tə ‘paarha’ fa.

¹⁹ Kəsər ahur niifa sə ndəna numad
mbəlfəerha kyarha ba, tə bəl farha, tə
kulafayirha, tə pəteyirha, tə ngaara, tə
kənanɡ paama nggabaarha mu tə səb
thləma.

²⁰ Əngginiya ndəna tsawang niifa tə
paarha fa a mbed Faara, amma həb
ənnarhami kula tsab haara mbə ndəna
tsawang niifa tə paarha fa a mbed Faara
wa.”

*Fərkəkafekkid nuneefa tə kan ‘aniyarha
(Markus7:24-30)*

²¹ Tərgħa Malgha Yeeso Nggalili dəgha
hu chehweed Taya də tə Sidon.

²² Na nuneefa sə tə Kan ‘ana bagħa
thləmadghən ba hwanggənnən, “A hadoyi fa
Chinəm, Wan Ndauda, kəsər wutarad na
nəghən tə ənkaheerha fa nən naarha
səsang nda kaan.”

²³ Amma nggərang ngwa Yeeso sə wa.
Tərgħa ndangga fatsahayighən, “Ndang a
wiigha, nəghən a billa kəm tə hwanda.”

²⁴ Nggərgħa Yeeso sə, “Thlənnə nda nggi
ba ka bi dāng nda chauraya Isəreela sə
sahadgha kee.”

²⁵ Bagħa nuda ba bərgħa hai a
mbedghən nggərgħən hwanggən, “Chinəm
deesə!”

²⁶ Nggərgħa Yeeso sə, “Kamngwa
təranggəm ənnadmīd wundakhnaya
fəranggənəm wudaya wa.”

²⁷ Nggərangga nuda sə, “Kəkafek ni
Chinəm, amma ko wudaya ni na nda həb
fəfəsərra ənnarhami hərgħa hai a mbəd
dauyad turi ndan.”

²⁸ Tərgħa nggərangga Yeeso sə, “Sa
nuneefa na fərkəkafekkid wa manggən
kaan, ‘ya na midwa wal nan.” Tsu kee
kəngga wutaraddi keegħən.

Kənanɡ Yeeso nafiya hangga

²⁹ Malgha Yeeso mbədi dəgha wuri aam
Nggalili də tərgħa wumnda sə tsauka hai.

³⁰ Wumngga fiya thləmadghən ba
hangga. Ba nda ba tə səfəngya, tə
kwamaya, tə fīngya mərna fandan hai, tə
fīngya mbuwa mbang kaala sə tə fīngya
haaya hangga. Dəfang ngganda kanda
hai a mbed Yeeso, kənanɡgən kanda heu.

³¹ Kəsangga ənwulteena fiya wumngga
hai na nanda fīngyayini mbuwa mbang
kaala sə kanda a kaala sə, fīngya mərna
fandan hai wal nda kənda, səfəngya a
wiirha hai tə kəm kwamaya a na maana
hai. Na nda a fal Faara yi Isəreela.

*Həbang Yeeso nafiya haru kumnggit fada
(Markus8:1-10)*

³² Tərgħa aagħa Yeeso fatsahayighən ba
ndanggən kanda, “Na nafini a hadəe fa
ya. Beena mahan kanda a thləmadna a
mbədiya, tahang ngwa ‘ya kanda ha na a
əna nda mii wa. Mbə minna sə kal kanda
ni hai wii nda wuredə a miirha wa,

* 15:9 15:9 Ishaya29:13

asemha dægha shiwid kanda teena a kwamana."

³³ Nggërangga fatsahayighen sê, "A yanggi dænem wal mburodi ba a kahedfi ya na a tsëghanggën fiya hangga kiya?"

³⁴ Tsahangga Yeeso mee kanda, "Mburodi kurmi ni a har nun?" Ndang ngganda, "Mäd tē tängya na midifi ngguchit."

³⁵ Ndangga Yeeso fiya wumngga hai a tsawa nda hai a hweede.

³⁶ Tërgha haranggën mburodi yina sê mäd tē tänggini, usa næn Faara, kyanggën hai kutelth-kutelth. Fëranggënën fatsahayighen ndëghang nggënda fiya dë.

³⁷ Kanda heu kii nda nggaala nda. Wumangga fatsahayini katëbghën kutasya mäd.

³⁸ Nafiya hëbgha ënnaddami hëshya haru kumnggit fada kula thlëdang nda nishya tē wundakhnaya.

³⁹ Akwasamaddi kalna Yeeso fiya hai, kyagha ahu kombuwol hai dëgha chehweed Mangadan dë.

16

*Kada mamngya ënsakhrha
(Markus8:11-13; Luka12:54-56)*

¹ Fardasë Farisaya tē Sadukiyaya ba nda thlëmad Yeeso ba ka a këkërang ngganda, na mindan sê a kyadang ënsakhrha næn kanda yi wulteena a talara hai tēna nda sëndasë nëghën tē sësëmnda Faara fa.

² Nggëranggën kanda sê, "A tsë figrha hai, a nadun fërahk amshi tsädë yiba, nun ndaarha na mbërha a naarha kukwar a binda.

³ A tsar këm a nadun fërahk amshi yiba, nun ndaarha a weeriya na 'yaara a baarha. Kun a sëang ëngya hai na a katërarha hai a fërahk amshi, amma mbun a sëang ënsakhkya këshiid weeri hai ya wa.

⁴ Kël fa mbëlfeeya, tē kulafaya këshiid weeriya kandani na kada ënsakhkya, amma ënsakhrha niya kyadang kanda ndëna yi annabi Yunana." Tërgha malgha Yeeso kanda wii fayighën næn.

*Mehen Farisaya tē yi Sadukiyaya
(Markus8:14-21)*

⁵ Akwasamaddi tädang nanda wuri aam Nggalili teena këlagha fatsahayina hai takhkwa nda mburodi ha ba wa.

⁶ Kësgha Yeeso thlëmandan, "Kwarama tē mehen Farisaya tē yi Sadukiyaya."

⁷ Katërang ngganda ngaala hai tē ndan kësër ka takhkwa nanda mburodi ha ba.

⁸ Sëangga Yeeso ënda hai na nanda a ndikrha atënggën, nanën kee ndanggën kanda, "Këfi fërkëkafekkid nun! Kama nda nun a ngaala tē ndan ka mbuwana mburodi sê a har nun?"

⁹ Bal wun kula sëang hai wa? Dal wun teena hai tē mburodi tuf hëbàng ni nafiya haru kumnggit tuf wa, tē këm kutasya kurmi wumang nun katëpghën?

¹⁰ Nduwa mburodi mäd hëbàng ni nafiya haru kumnggit fada, kutasa kurmi wumang nun katëpghën?

¹¹ Mani sëangwa nun hai tē ndaarha mbë aten mburodi ni niya tsë labaara wa? Niya nggër ndaarha, 'Kwarama tē mehen Farisaya tē yi Sadukiyaya.' "

¹² Tërgha a mbëdiya sëangga fatsahayina hai mbë a tsë labaara aten mekhna na ahu mburodi wa, amma aten tsahad Farisaya ni tē yi Sadukiyaya.

*Fër Mbiturus këkafek Yeeso ndëghënni
Kërësti
(Markus8:27-30; Luka9:18-21)*

¹³ Bana Yeeso chehweed Kaisariya Filibi ba, tsahang mee næn fatsahayighën, "Na fiya a ndaarha wunni Wan Niifa?"

¹⁴ Ndang ngganda, "Fingya a ndaarha Yahaya Të Mbaptisëma, fingya Ilya, fingya këm Irmia nduwa tal ahur annabiya."

¹⁵ Ndangga Yeeso kanda, "Amma kun wu nuwun a ndaarha wunni nggi?"

¹⁶ Ndangga Mbiturus, "Sani Kërësti, Wan Faara natë yibrha ha."

¹⁷ Ndangga Yeeso, "Të parka ni sa, Siman wan Yunana, mbë niifa ni thlëwogha ëndiya wa, amma Pëpa ni na a talara.

¹⁸ Niya ndorha sa Mbiturus, aten fërdiya ndën niya tën kën hwan Faarna, mbuwana sësëmnda hwanga mbang chang hai.

¹⁹ Niya furo ëncha kwatmingya yi Kutëryid Talara. Kala 'ya këang nun hai

ahu kəshiirha nəghən kəkəna hai kee a talara, tə kəm kala 'ya kwasang nun hai hu kəshiirha nəghən kukwasa hai kəm a talara."

²⁰ Tərgəha kəs thləmad fatsahayighən nən a pərang ndan niifa ndəghənni Kərəsti wa.

*Thlək Yeeso kwaman mərəghən
(Markus8:31-38; 9:1; Luka9:22-27)*

²¹ Ka a fardī katərangga Yeeso pəranggən fatsahayighən a pəpal tə ndaarha tətə ni a dəgha Urshalima də dəgha səsaarha aten əngya hangga ahar shingya tə firistaya tə famaləmnəgya ngyakhrha. Na nda a bəlang nda, amma a far beena yi mahan nən a thliirha sə ahu mərə.

²² Amma dəgha Mbiturus təghən man patu də ndanggən, "A kaptangga Faara də, Chinəm, mbə tam katərarha hai tə sa kee wa!"

²³ Kyahargha Yeeso hai ndanggən Mbiturus, "Nduwu hai tə nggi sa Sheetan, tsauna fer kii saara ka nggi. Na a kəlang əngya kee na mid fiya, amma mbə yi Faara wa."

²⁴ Tərgəha ndangga Yeeso fa tsahayighən, "Ana mid niifa sə tsauka tə mbusamad na, tətə ni malanggən nggəm altenggən, təranggən kadidghən sə mbu samad na nən.

²⁵ Kəsər kala niifa na midghən dəfang yibədghən də nən a kədeng nda. Amma kala niifa kədengga yibədghən ka nggi, dəfang nən də.

²⁶ Ma chighang nən niifa a waldə ən kəshiirha heu kədenggən shingndəghən? Nduwa mani kalgha shingndəghən mu?

²⁷ Kəsər wan Niifa nən a barha ba ahu mamnggid Chin tə fathlənggighən ngwang kumarha nən fiya heu aten əngya ənana nda.

²⁸ Niya pərang kəkafek kun, na fingya sə kəkət a mbədiya mba nda a mərə wa kəl ma nanda Wan Niifa bayi ahu Kutəyidghən."

17

*Mamnggid Yeeso
(Markus9:2-13; Luka9:28-36)*

¹ Akwasamad beena mikki tərangga Yeeso Mbiturus tə Yakubu tə Yahaya

wanman Yakubu tərāa nda wumnda sə, tənə nda narha katendan.

² A mbədi naghə fiya ndən nggərda hai a mbed ndan. Naghə pəmnggən a chimnda fa kəla yanfaara, tə kəm lukkighən tsawa nda pəpet kəla kukwaryirha.

³ Kula səndəndan sə kyaghə nda Ilya ba tə Musa katərang ngganda ndikrha hai tə Yeeso.

⁴ Ndangga Mbiturus Yeeso, "Chinəm, nəghən ngga nanəm a mbədiya, a nggəmna fa, ngwa əna chama ni mahan-tal yiwa, tal yi Musa tə kəm tal yi Ilya."

⁵ Ndəghən aten ndikrha kee, bagha hashbe ba nggəlanggən kanda, sək urarha nda hai ahur hashbidi tə ndaarha, "Waana niya, nggəmni. Kaaman thləmaarha fa!"

⁶ Səkna fatsahayini uraddi kee fəla nda hweeda hai ka hərəenga.

⁷ Tərgəha bagha Yeeso ba tsuwar kanda nən fa ndanggən kanda, "Thleema sə, a tərəm dūn wa."

⁸ Tərang nanda tendan sə, kəla nda də ko niifa, kəl Yeeso katenggən.

⁹ Na nanda a tərāa hai a wumndədi, ndangga Yeeso kanda, "A pərang dūn 'ya niifa nanun wa, kəl a thlid Wan Niifa sə ahu mərə."

¹⁰ Tərgəha tsahangga fatsahayighən mee, "Mani na famaləmnəgya ngyakhrha ndaarha annabi Ilya ni a 'wa wutta ba ma Kərəsti?"

¹¹ Nggerghə Yeeso sə, "Kəkafek ni na Ilya a 'wa barha ba ka bagha tangsang əngya heu məməl.

¹² Amma niya ndang nda kun, 'wad Ilya teena bada ba, sənangwanda hai wa, amma ənang 'ya nda fa kəla tərna mid ndan. Nəghən kee kəm bana Wan Niifa səsaarha ahar ndan."

¹³ Tərgəha fatsahayini sənang ngganda hai nəghən a ndikrha aten Yahaya Təbaptisəma.

*Kərang Yeeso Wundəlaarha na tə
ənkaheerha fa*

(Markus9:14-29; Luka9:37-43a)

¹⁴ A sar wumndədi, fiya hangga wumngga hai a kəla kanda fa. Bagha niifa thləmad Yeeso ba bərgəha hai ndəghən,

¹⁵ “Chinəm, a hadowa waana fa. Nəghən tə kacheela fa nən səsang nda kaan. Nən yakh muwang nda hu waarha hai nduwa ahu aama hai.

¹⁶ Bang di ndən fatsahayiwa ba, amma mbang ngwanda kənanng wa.”

¹⁷ Ndagha Yeeso, “Kun nafiya kəshiid weeriya, mbuwa tə fərkəkafek fa mbəlfeyya! Pakwandə ni tsaurha tə kun? Tə kəm pakwandə ni kərəssa tə yamid fərkəkafekkid nun? Fəreema wanda ba.”

¹⁸ Tərga Yanangga Yeeso ənkaheeddi na ahur wandi, kyagha sə mal wanda nən. Tsu a mbədi kee kəngga.

¹⁹ Akwasamadghən tsahangga fatsahayighən mee bəbee, “Mani ənagha ndən kyangwa nan ənkahedda sə?”

²⁰ Ndangga Yeeso kanda, “Kədi fərkəkafekkid nun. Niya pərang kəkafek kun, ana fərkəkafek sə a fad nun ngguchit kəla wan parsəna, nun a ndang nda wumndədi ya, ‘Ndusu a mbədiya a mbəda də taarha,’ nən a nduwussa. Mbə ‘ya sə na kal kun mu wa.”

Nggər Yeeso ndikrha aten mərəghən (Markus9:30-32; Luka9:43b-45)

²² Akwasamaddi nggər nanda wumnda hai a Nggalili, ndangga Yeeso fatsahayighən, “Na nda a fər Wan Niifa a har fiya hai.

²³ Na nda a bəlang nda, amma akwasamad beena mahan na nda a thleng sə ahu mərə.” Ləghədgha fatsahayini tə səbrha hura.

Tii tsamnda Kən hwan Faara na a Urshalima

²⁴ Bana Yeeso tə fatsahayighən a Kafarnahum ba, fathlə tsamngya Kən Faara na a Urshalima ba nda thləmad Mbiturus ba ndang ngganda, “Mbə təmaləm ndənun tii tsamnda Kən hwan Faara na a Urshalima wa?”

²⁵ Nggəranggən kanda sə, “Ha ‘i, nən tiirha.” Kyana Mbiturus hur minda hai tsaua Yeeso sə, katərangga Yeeso kalang sə, “Siman, mana ndaarha aten tsakh miidi ya? A har wun na kutərya kəshiddiya thlə tsamnda, ahar wanggindan nduwa ahar nafiya pak wa?”

²⁶ Ndagha Mbiturus, “Ahar nafiya pak.” Ndagha Yeeso, “Nanən kee mbə wanggindan tiirha wa.

²⁷ Amma mbə minnəm sə kəsangganda kəm tə dimiyirha wa, duwa hu wuri aama də da muk nggal aama. Təna ‘wana kəsa, inang miighən hai na a wal wudəbəl wurirha na a tsək tii tsamndədi. Harang də tii tsamnduwa tə yina.”

18

Wunni manggən hu Kutəryid Faara (Markus9:33-37; Luka9:46-48)

¹ Ahu sayiddiya bagha fatsahaya thləmad Yeeso ba tsahang mee nda, “Wunni manggən hu Kutəryid Faara?”

² Aagha Yeeso wundakhne ba na ngguchit ishanggən a madufun ndan.

³ Tərga ndaagha, “Niya pərang kəkafek kun, a malanggun dimiyid nun tsawun kəla wandi na ngguchit ya wa mbun tam kyarha hu Kutəryid Faara də wa.

⁴ Nanən kee kala niifa manangwawa altenggən tsauka kəla wandi na ngguchit ya ndəghən ni na manggən hu Kutəryid Faara.

⁵ Kala niifa thləgha wundakhne fa kəla yandiya ahu thləmna nggini thlənən fa.”

Əngya na kyang niifa hu dimiyirha hai (Markus9:42-48; Luka17:1-2)

⁶ Amma ana niifasə kyangga tal ahur wanggini na nggu-ngguchit ya fərgha kəkafek a nggi ahu dimiyirha hai, a nggushi waghəng nda fən hərəha ura mughəng ngganda ahu wuri aama də.

⁷ Kawa kəshiirha kəsər ka ənggini na nda ənaarha kyang ngganda fiya hu dimiyirha hai. Ənggini na kyang nda fiya hu dimiyirha hai tətani a bagha ba, amma na səbrha hura a kəla niifda fa ənagha kee.

⁸ Ana harwa nduwa sarwa a kyorha hu dimiyirha hai, kyathlang də muwangga də. A nggushi kyana hu ahu yibrha də mbuwa ngwalarha tə haara tal nduwa saara tal ma nana tə haara kyab nduwa saara kyab muwo wanda ahu waarha də mbuwa mərə hai.

⁹ A kyo yidwa ahu dimiyirha hai, kədang də muwangga də. A nggushi kyana ahu yibrha də mbuwa ngwalarha

tə yirha tal, ma muwo wanda ahu waarha də mbuwa mərə hai tə yidwa kyab.

¹⁰ Kwarama, a sardun wanggini na nggu-ngguchit ya wa. Kəsər niya ndang nda kun a talara wan thləngya Faar ndan na nda naarha a mbed Pəpa na a talara.

¹¹ Kəsər Wan niifa banənba ka a hərəhanggən fingya sahadgha.

Karapu aten chaurarha sahadgha (Luka15:3-7)

¹² Ana niifa tə chauraya haru tal, tərgha tal sahadgha, ma nən ənaarha? Mbə mal kumnggit wutarihe kap wutarihe a mbəd lafrha dəgha ka kadā yandədə sahadgha wa?

¹³ A walang dāba, niya pərang kəkafek kun, nən tək mbənda fa kaan aten chauraddi tal ma kumnggit wutarihe kap wutarihe di sahadwa wa!

¹⁴ Nəghən kee kəm, mbə nggəmda hur Pəpa ni na a talara ko tal ahur wanggini na nggu-ngguchit ya sahadgha wa.

A əno shadwa dimiyirha fa (Luka17:3)

¹⁵ A əno shadwa dimiyirha fa, duwa thləmadghən də kyadang dimiyidghən, a pathlang nun kun səri. A kodə thləmaarha fa, wudang na ba.

¹⁶ Amma a kowa thləmaarha fa wa, turu niifa tal nduwa səri dun thləmadghən də tənə labaara kyarhaba a mii nafiya səri nduwa mahan tsauka shedawayə atənggən.

¹⁷ A kardə kang thləmaarha kanda fa, pəranggən mamngya Kən Faara. A kardə kang thləmaarha mamngya Kən Faara fa, tsawang niifdiya tə takkwa dāharha ni nduwa tə thlə tsamnda.

¹⁸ Niya pərang kəkafek kun, kala 'ya kənang nun hai hu kəshiirha nəghən kəkəna hai kəm a talara. Kala 'ya kwasang nun hai hu kəshiirha, nəghən kukwasa hai kee a talara.

¹⁹ "Niya nggər ndang nda kun, ana nafiya sə səri ahur nun hu kəshiirha nggəmnnga fa aten 'ya nun a hwanda, Pəpa na a talara a fəranggən kun.

²⁰ Kəsər kala mbərha wumna fiya sa hai səri nduwa mahan ahu thləmna niyi a pathlang ndan."

Karapu aten mafarha kargha chakh dimiyirha fa

²¹ Tərgha bagha Mbiturus thləmadghən ba tsahang mee nən, "Chinəm, saara kurmi ni chahanggən shadna də a əneedə dimiyirha fa? Saara məd wa?"

²² Nggərangga Yeeso sə, "Awo, mbə katəra məd kee wa, amma kumnggit məd katəra məd!

²³ Tsaunən kee, Kutəryid talara nəghən kəla kutəra na midghən kirassa kənaghən na a har mafayighən nzmngga wudəbəla a harghən.

²⁴ Katərang nən hai kee, bang niifa nda ba nən a takkwarha wudəbəl wurirha haru kumnggidghən tuf.

²⁵ Nanən mbə mbang tiighən wa, tərgha kutərđi ndəghən a heng ngganda də tə nukkun, tə wanggighən tə əngya nanən təghən ha heu a tii kumadda nən.

²⁶ Bərgha mafadda hai a mbedghən hwanggənən, 'Niya hwan sa, kərsu tə nggi, niya tiighən heu.'

²⁷ Tərgha kutərđi hadanggən fa, kalghənən hai chahang kumadda nən də."

²⁸ "Amma kyana mafaddi kəshaadə, dəgha wal shadghən mafarha nən a takkwarha wudəbəl wurirha haru tal. Kəsanggən, 'yabanggən, ndanggən, 'Tee kumad na.'

²⁹ Bərgha shadda hai keeghən hwanggənən, 'Kərsu tə nggi niya teukən.'

³⁰ Amma kargha fa kəsanggən muwanggən ahu porsəna də kəl tii nən wudəbəldi heu.

³¹ Nana fingya mafaya əndi katəragha hai, səbgha hur ndan də. Dənda thləmad kutərđa də pərang ənda nda katəragha hai.

³² Tərgha kutərđi aah mafadda nən ba chahang nən kumarha də ndanggən, 'Sa ka wudi mafarha! Chahodi kumarha də na a tenwa ka hwanna nggi.

³³ Mbə shadwa mafarha hadə fa kəla hadoni fa wa?"

³⁴ Tərgha kutərđi hu səbrha hura muwanggən hu porsəna də kəl a tii də kumaddi heu.

³⁵ Na Pəpa na a talara a ənang kun kee a kowunni kargha chahang 'ya shadghən də tə hura tal."

19

*Tsahad Yeeso ha aten bælla kakhrha
(Markus10:1-12; Luka16:18)*

¹ Ngwalang na Yeeso thlæk ænggini ya, mal Nggälili næn dægħa hu chehweed Yahudiya dæ na a pæm kufad Urdun.

² Fiya hangga takkwagħa samadghæn kænanggæn kanda a mbædi.

³ Bagħa fingya Farisaya thlæmadghæn ba ka a kækærang ngganda. Tsahang mee nda, "Nggæm ngyahad næm fa a kalgha niifa nukkun hai aten kala 'ya ænanæn wa?"

⁴ Nggærangga Yeeso kanda sæ "Karatang nggun ahu deelewar Faara wa? A katæra æna kæshiirha 'æna Faara nuneefa tæ hæshneefa.' Nggærgħæn ndaarha,*

⁵ 'Ndæghæn ni ænagħa ndæn na niifa malang nda man tæ chin thlæthlæbanggæn nukkun fa, kanda kyab tsau nda tal.†

⁶ Nanæn kee mba nda særi wa, amma tal ni. Tsaunæn kee, 'Ya wumangna Faara, a ndæghang niifa hai wa."

⁷ Tsahang mee nda, "Kama nda ndaana Musa niifa mbuwana midghæn nukkun a færang deelewar kaala næn hai, ndanggæn wiu?‡

⁸ Nggærangga Yeeso kanda sæ, "Ndaana Musa kee kæsær ka kakrakkid ten nun. Amma a katæradghæn mbæ kee wa.

⁹ Niya ndang nda kun kala niifa kalgha nukkun hai, a mbæ nana nudï a æna kulafayirha wa, nggærgħæn kakh nuneefa pak ænadæ kulafayirha."§

¹⁰ Ndangga fatsahayighæn, "Ana 'yasæ kee a pathlang nda nuneefa tæ chimadghæn nggushi tsauna niifa kula kakhrha."

¹¹ Amma ndagħa Yeeso, "Mbæ fiya heu na nggæm palthda fa ya wa, kæl fingya nggæmang na Faara kanda fa.

¹² Na fingya sæ nggæt nanda kulabrha, fingya sæ kæm firang nanda kanda, fingya sæ mbæ mid ndan sæ kakhrha wa kæsær ka Kutæryid talara. Yi na a mbang thlæ labardi ya thlæghænæn."

*Dæfang Yeeso parka wundakhnaya teena
(Markus10:13-16; Luka18:15-17)*

¹³ Tærgħa bang wundakhnaya nda Yeeso ba na nggu-ngguchit ka a dæfang parka næn kanda teena tæ kæm hwangga aten ndan. Amma fatsahayighæn na nda yanang nda nafini na a baarha ba tæ wanggini.

¹⁴ Amma ndangga Yeeso kanda, "Malaman wundakhnaya ba nda thlæmad na ba. A karang dun kanda fa wa. Kæsær Kutæryid talara yi fingya ni na kæla wanggini ya."

¹⁵ Dæfang haara næn kanda teena færang parka næn kanda a wiigha.

*Tæ kæna
(Markus10:17-31; Luka18:18-30)*

¹⁶ Bagħa Niifa thlæmad Yeeso ba tsahang mee næn, "Mala, mani ænaarha na ngga tæni wal yibrha mbuwa ngwalarha?"

¹⁷ Ndangga Yeeso, "Mani na tsahe mee aten 'ya na ngga? Niifa tætal ni kee na ngga. Ana mid wa yibrha mbuwa ngwalaarha, æno taara tæ ngyakhkini."

¹⁸ Ndangga niifdi Yeeso, "Yanggi?" Nggærangga Yeeso sæ, "A bælna farha wa. A ænanna kulafayirha wa. A ngaarna wa. A pærna nggabaarha aten niifa wa.*

¹⁹ Færang mamnggirha nda muwa tæ tsu. Nggæmu tuladwa kæla alten wa.†

²⁰ Ndagħa wundæladdi, "Lafdi ngyakhkini ya heu. Ma takhka tsauka tæta a ænee?"

²¹ Ndangga Yeeso, "Ana mid wa sæ tsawana lælgda, duwa dæ da heng ænggiwa dæ heu færang wudæbælghæna fa yamiiya, na wal mbæd dæfædghæn a talara. Tærgħa ba na ba mbu samadna na."

²² Amma hæremna wundæladdi sækrha kee, wii fayighæn næn hurghæn sæsæba dæ, kæsær tækæna ni kaan.

²³ Tærgħa ndangga Yeeso fatsahayighæn, "Niya pærang kækafek kun, næghæn pædagħæn kyagħa tækæna hu Kutæryid Talara dæ.

* 19:4 19:4 Katærarha 1:27; 5:2 † 19:5 19:5 Katærarha 2:24 ‡ 19:7 19:7 Nggurub Ngwa Kumaarha24:1-4; Matta 5:31 § 19:9 19:9 Matta 5:32; 1 Korontiyaya 7:10-11 * 19:18 19:18 Kyarhaba 20:13-16; Nggurub Ngwa Kumaarha 5:17-20 † 19:19 19:19 Kyarhaba 20:12; Nggurub Ngwa Kumaarha 5:16; Deleewar Firstaya 19:18

²⁴ Niya nggər ndang nda kun, nəghən pəpa kyagha thləkhmu də tə kwat libra ma təkəna kyagha hu Kutəryid Faara də.”

²⁵ Səkna fatsahayighən kee, wulangga teena kanda tsakh mee nda, “A tsaudə kee wunni wal hərəkrha?”

²⁶ Amma kəlangga Yeeso kanda də ndəghən, “A fad niifa tə wasa in mbə ənaarha hai wa, amma a fad Faara nəghən pəpa.”

²⁷ Tərgha ndangga Mbiturus, “Malang dan əngya heu mbudan samadwa nan, ma nan waala?”

²⁸ Ndangga Yeeso kanda, “Niya pərang kəkafek kun, ahu kəshiirha na bayi, a sayiddi na Wan Niifa a tsaurha hu mamnggit tsənggam Kutəryidghən, kun mbuwa samadna nun a tsaurha hu tsənggamngya kumkap səri, non a ngwang kumarha turya kumkap səri yi Isəreela.‡

²⁹ Kala niifa malgha wure nduwa wanmanggighən həshya nduwa wanmanggighən nishya nduwa chin nduwa man nduwa wanggighən nduwa ənggighən, ka nggi, nən a wal kənaghən katəra haru kum tə kəm nən a wal yibrha mbuwa ngwalaarha.

³⁰ Amma fingya ‘wagha kanda ni a nggəl mee, fingya nggəlgha mee kanda ni a tsaurha a mbee.” §

20

Karapu aten fatarya a hed inabi

¹ “Kəsər Kutəryid talara nəghən kəla təheerha wargha ka kədə fatarya də ka ba nda ənang taara ahu hed inabidghən.

² Kənang nanda wudəbəl paara hai puwanggən kanda ahu hedghən də.

³ Tərna yanfaara sə, kyagha sə dəgha wal fiya ahu kasu mbə ‘yasə na nanda a ənaarha wa.

⁴ Ndanggən kanda daa nda hudaarha ahu hedghən nən a teng kanda ‘ya kamngga ahu paara.

⁵ Nanən kee dənda də daa nda hudang sə. Yanfara a sərəkrha tə kəm yarna yanfaara hai ənagha kee.

⁶ A figrha dəgha wal fingya kəkət. Tsahang mee nən kanda, ‘Kama nanun kəkət a mbədiya mbə ‘yasə nun a ənaarha wa?’ ”

⁷ Nggərang ngganda sə, “Mbə niifa sə aagha kan wa.” Ndangga təheddi kanda, “Tsaunən kee damadə dun wal fingya na a hudaarha hu hed na.”

⁸ Mukna yanfaara hai, ndangga təheddi niifdi na aten hedghən, “Ooh fatar yina ba teng wudəbəl paara na kanda, katərang hai tə fingya dəgha də a kwasamarha ta ten fingya də ‘wagha də.” *

⁹ Fingya dəgha də a figrha teng ngganda kanda, kowunni waldə wudəbəl paara.

¹⁰ Fingya ‘wagha də ba nanda ka thlə yindan ba, tamngganda ndaarha na yindan a kal yi fingya. Amma teng wudəbəl paara nda kanda kəm.

¹¹ Thləna ndan katərang ngganda huhurumnda hai aten təheddi.

¹² “ ‘Nafini ya bagha nda ba a samarha amma tengga kanda məməl tə kan ənagha taara ka a tsar ahu weng-weng nda yanfaara.’ ”

¹³ “Amma nggəranggən tal sə ahur ndan, ‘Pashidna, hukki sa wa! Mbə kənanggəm hai niya teurha wudəbəl paara na nda tiirha wa?

¹⁴ Thlu wudəbəl wa wiina. Hurna nggəmgga niya teng nda nafini bagha ba a samarha məməl kəla teu ni.

¹⁵ Kamngwa a əna ‘ya ni tərna minna tə wudəbəl na wa? Na sərəkrha ka dāng ni fingya sə wa?’ ”

¹⁶ “Nanən kee yi nggəlgha mee ndəna a ‘waarha, yi ‘waagha ndəna a nggəl mee.”†

Nggər Yeeso thlək kwaman mərəghən (Markus10:32-34; Luka18:31-34)

¹⁷ Na Yeeso a dərha Urshalima də, kyalthgha Yeeso man patu də tə fatsahayighən kumkap səri ndanggən kanda,

¹⁸ “Nəm a dərha ta Urshalima də, Na nda a fər Wan Niifa a har mamngya firistaya hai tə famaləmgga ngyakhrha. Na nda a ngwang kumad mərta sə.

‡ 19:28 19:28 Matta 25:31; Luka 22:33
19:13; Nggurub Ngwa Kumaarha 24:15

§ 19:30 19:30 Matta 20:16; Luka 13:30

* 20:8 20:8 Deleewar Firistaya

† 20:16 20:16 Matta 19:30; Markus 10:31; Luka 13:30

¹⁹ Tərgha na nda fərghən a har Romaya hai, waghən nda, tsadaghən nda tē kēm tawang ngganda dē. Amma a far paara yi mahan nən a thliirha sē ahu mēra.”

*Hwanda man Yakubu tē Yahaya
(Markus10:35-45)*

²⁰ Tərgha man wangya Dzabadi. Nda Yakubu tē Yahaya, bagha thlēmād Yeeso ba tē wanggighən. Bərgha hai tē wadedghən ka a hwanang 'ya nən na midghən.

²¹ Tsahangga Yeeso mee, “Mana midwa?” Nggəranggən Yeeso sē, “Tsawang wanggini kyana na səri ya tal a yisēmād wa, tal kēm a yi kawad wa ahu Kutēryid wa.”

²² Amma nggərangga Yeeso kanda sē, “Sənggun 'ya nun a tsakhrha wa! Nun mbang saarha tē wuhuleudi dini saarha wa?” Nggərang ngganda sē, “Ha'i nan mbang nda.”

²³ Ndangga Yeeso kanda, “Nun mbang saarha tē wuhuleudi, amma tsaurha a yisēmanna nduwa yi kawad na mbē nggini fərghən wa. Taksaagha Pəpa mbəyini ya a nafini wurnən.”

²⁴ Səkna fingya fatsahaya kum əndi hwanna nda Yakubu tē Yahaya səbgha hur ndan dē tē kanda.

²⁵ Amma aagha Yeeso kanda thlēmādghən ba ndanggən kanda, “Səndunsə kutərya na hu kəshiddiya mbuwa Yahudaya na nda kyad səsəmnggit ndan aten nafi ndan, mamnggi ndan kēm na nda kyad səsəmnda aten nafiya na a kamu ndan.

²⁶ Amma ahur nun nən a naarha pak. Kala niifa na midghən tsauka ndəghənni mamnda tətani tsauka niifa ni na a ənang taara kun.‡

²⁷ Kala niifa na midghən a nagha a mbee, tətani a tsauka mafad nun.§

²⁸ Kəsər bad Wan Niifa ba mbə ka a ənang taara nda wa, amma a ənang taara nən fingya tē kēm fər yibədghənən ka a hərhanggən fiya hangga.”

*Kənanng Yeeso kwamaya səri
(Markus10:46-52; Luka18:35-43)*

²⁹ Hərəmna Yeeso tē fatsahayighən mal Djeriko, mbuwa fiya samadghən hangga.

³⁰ Tərgha kwamaya səri tsau ami kwamana. Sənnā nda sē na Yeeso a mbəra dē tē kwamandi, katərang ngganda tərang urad ndan sē, “Chinəm, Wan Ndauda, a hədowan fa!”

³¹ Yanangga fiya kanda a nggasa nda hai, amma dēnda mbeedə tē tərang urad ndan sē kaan, “Chinəm, Wan Ndauda, a hədowan fa!”

³² Səkna Yeeso kanda, ishgha hai aah kanda nən, “Mana minnun a ənanggi kun?”

³³ Nggərang ngganda sē, “Chinəm, na minnan sē a na mana nan hai!”

³⁴ Hadangga nafini Yeeso fa tsuwar yindan nən fa, tsu a mbədī kee na mana nda hai. Tərgha mbu samadghən nda.

21

*Kyad Yeeso Urshalima hai kəla kutəra
(Markus11:1-11; Luka19:28-40;
Yahaya12:12-19)*

¹ Na Yeeso tē fatsahayighən a takh ndusang Urshalima fa, ba nda hu tala ba na nda aarha Mbətəfaji ahu Wumngya dəfyā Dzaitun. Thləngga Yeeso fatsahayighən səri a 'wa nda mbeedə.

² Ndanggən kanda, “Dama hu talda dē na a mbədī taarha, a kyadun sa hai, nun awal kwaara kəkəna hai tē wanggən a thlēmādghən. Kwasaman kanda hai mbee kanda nun ba.

³ A tsahang niifa mee kun, ndaman kee, ‘Na mid Chinəm sē kanda,’ tsu a mbədī kee nən a malang kun dūn dē tē kanda.”

⁴ Katərana ənda haya ka ləđang ngganda 'ya ndaana annabi:

⁵ “Ndang nafiya Urshalima,
‘Kulo, Kutər nun bayi thlēmānnun ba.
Niifa ni mbuwana tenggən kakrak
bayi a kəsər kwaara,
Nəghən bayi a kəsər wan kwaara.’ ”*

⁶ Dəgha fatsahayina dē əna nda kəla ndangna Yeeso kanda.

⁷ Bang kwarda nda ba tē wan kwardi, lələbang ngganda lukki ndan a kəsər wan kwarda sə tsauka atenggən.

⁸ Lələbanga fiya lukki ndan hai aten kwamana a mbedghən, fīngya kəm kyalth shiia nda ba lələbang ngganda a tən kwamana.

⁹ Nafiya 'wagha mbeedə ma ndəghən tē fīngya na mbusamadghən tərang ngganda urayi ndan sə, kanda ndaarha:

"Faala a tsauka aten Wan Ndauda!

Parka tsaudə aten,
niifdi na bayi ahu thlēm Chinəm!

Falama Faara na manggən a talara!"*

¹⁰ Kyana Yeeso a Urshalima hai, wupəri dī kahad wulanga teena kanda, na nda tsakh miiya tē ndaarha "Wunni ya?"

¹¹ Nggəangga nafini, "Yeeso ni, annabi dī bagha ba a Nadzarat na a Nggalili."

Rəghang Yeeso fa shafiliya dē a Wuri Faara (Markus11:15-19; Luka19:45-48; Yahaya2:13-22)

¹² Kyagha Yeeso Kən Faara dē na Urshalima katəranggən rəghang nda nafiya dē na a hiirha tē həng nda mabiya dē ka sataka. Changgəlanggən tebərya fa mbeded wudəbəlyə dē tē kulohod fīngya na a heng kataprakkyə dē.

¹³ Ndanggən kanda, "Ndagha deleewar Faara,

'Kənnə nəm aaghən Kən hwanda Faara,'
†

Amma tsawanggun mbəd bəbed
ngaarya!"‡

¹⁴ Bagha kwamaya ba tē səfəngya a thləmadghən ba ahu Kən Faara, kəranggən kanda.

¹⁵ Amma nana mamngya firistaya tē famaləmgə ngyakhrha Musa ənwultənggini ənanən, wundakhnaya ma kanda a huhwarha a pəpal Kən Faara kanda ndaarha, "Faala tsaudə aten Wan Ndauda." Amma mamnggini səbgha hur ndan dē.

¹⁶ Tsahang mee nda Yeeso, "Səkna əndi na wanggini ndaarha ya wa?" Nggəangga Yeeso, "Həng, 'Wawa nun karatang nda deleewar Faara wa? Kəsər ndagha nda,

'Tsahang dūn wundakhnaya ha tē wufar waya,§
ka a fal kun nda.' ">*

¹⁷ A mbədi kee mal kanda nən wudgha Mbetani dē məngga hai a mbədi.

Shiwang Yeeso Dəf Shibaarha (Markus11:12-14,20-24)

¹⁸ Dalthna mbərha hai nanən a wutta Urshelima dē, kəsgha miirha ndən.

¹⁹ Na shibarha nən a kəlar kwamana, dəgha thləmadghən dē kəlagha hai ko wee a uradghən kəl shiia kee. Tərga ndanggən shibaddi, "Ma nggərna tam nggəta balwa!" Tsu kee hwargha dēfəddə dē.

²⁰ Nana fatsahayighən əndi katəragha hai, kəsgha ənwultəena kanda kaan, ndanda, "Kəkən hwarna shibaddə dē kəkər kee ya?"

²¹ Tərga ndangga Yeeso kanda, "Niya pərang kəkəfek kun, anadun tē fərkəkəfek fa ngaalanggun alten nun wa, nun a əna əngya kəla yandīya, nduwa kalgha yandamu ya. Nun mbang ndang nda wumndədi ya, 'Thliusə muwana hu wuri aamda dē ya,' nən a katərarha hai kee.†

²² Nun hwanang Faara kala 'ya na minnun, a fərdun kəkəfek, nun walghən."

Tsakhmee aten səsəmda Yeeso (Markus11:27-33; Luka20:1-8)

²³ Wudna Yeeso ahu Kən Faara dē na a Urshelima katəranggən tsaharhaha, Mamnda Firistayini tē shingya nafini banda thləmadghən ba. Tsahang mee nda, "Tē səsəmda wun na əna ənggini həu ya? Wun fərowa səsəmdədi ya?"

²⁴ Nggəangga Yeeso kanda, "Niya tsahang mee kun ha tal. A nggəreedun sə, niya pəranggən kun tē wun fəreegha Səsəmda niya əna əngginiya.

* 21:9 21:9 Dzabura 118:25-26 † 21:13 21:13 Ishaya 56:7 ‡ 21:13 21:13 Irmiya 7:11 § 21:16 21:16 Dzabura 8:2 * 21:16 21:16 Dzabura 8:2 † 21:21 21:21 Matta 17:20; 1 Korontiyaya 13:2

²⁵ Wun fərangga kwamana Yahaya əna mbaptisəma nən? Faara fərangga wa, nduwa fiya wa?" Tərgəha thliigha ngaala sə a pathlang ndan, ndaa nda, "A ndaa dəm, 'Faara fərangga,' nən a tsakh mee, 'Kama fərwa nun kəkafek təghən?' "

²⁶ "Amma a ndadəm, 'Fiya fərangga,' nəm a tərəm fiya, kəsər fər nda kəkafek Yahaya annabi ni."

²⁷ A kwasamadghən nggərang ngganda sə, "Səngwan wa." Tərgəha ndanggən kanda, "Nggi kəm mbi pəranggən kun wun fəreegha səsəmnda niya əna ənggini ya wa."

Karapu aten wundəlaya səri

²⁸ "Amma ma numa nun? Na niifa sə tə wundəlayighən səri, dəgha thləmad tə pamənda də ndanggən, 'Waana, a weeriya dəwa də də əna taara ahu hed inabi.'

²⁹ Tərgəha ndagha wundəladdi, 'Mbi dərha də wa,' amma numagha dəgha də.

³⁰ Tərgəha chin dəgha thləmad tahad wundəlād dādə ndanggən, 'sa dəwa də,' ndagha wundəladdi, 'həng pəpa, niya dərha də.' Amma dəwa də wa."

³¹ "A hur ndan na səri ya yanggi ənagha 'ya na mid chin?" Nggəra nda sə, "Yandī 'wanən thlənda." Ndagga Yeeso kanda, "Niya pərang kəkafek kun, fathlə tsamngya tə susuwaya nanda 'warha hu kutəryid Faara də ma kun."

³² Kəsər Yahaya tə Mbaptisəma bəda bə kyadāng də kwamana kun na a tsawun ngga a mbed Faara, amma fər wun kəkafek wa, amma fathlə tsamngya tə susuwaya fər nda kəkafek təghən. Ko nanun ənggini a katərarha hai, kardun fa fərkəkafek nun təghən. 21:32 Luka 3:12; 7:29-30.

Karapu aten fahudaya nzəmngga hed inabi (Markus12:1-12; Luka20:9-19)

³³ Nanənya kaaman thləmaarha asədarha fa pak. Na niifa sə pagha wan dəfya inabi, kanggən tə kalthmaana, ra mbəd 'yada wan inabi nən ahurghən, nggərgəhən ra səfa na nzang na təkəla hedda ha a tsaurha a tenggən. Tərgəha nzəmang hed inabi də nən fahudaya ha wii tala nən.

³⁴ Tsəna shifirha hai, thlən mafayighən nən də nda thlang yighən ənnarhami bə.

³⁵ Amma fa nzəm heeyini kəsang ngganda mafayini; dək tal nda, bəlang ngganda tal, muk tahadghən nda tə ferya.

³⁶ Tərgəha nggərgəhən thlən fingya mafaya thləmad ndan də, kalgha yanggini 'wa nən thlən nda də. Fa nzəm heddi nggərgəha nda ənang kanda kəla yi kətəm.

³⁷ Akwasamadghən tə heddi thlən wan hurghən nən a thləman ndan də nəghən a numad ndaarha, " 'Mbə ngaala sə wa na nda fərang mamnggirha waana.' "

³⁸ "Amma nana fa nzəm heeyini wandi keeghən bayi, ndang ngganda ndan, 'Yo, kulo tə har langaad heddi bayi ya. Taama bəlanggəm tənəm har langaad heddi.' "

³⁹ Tərgəha kəsang ngganda, kahang ngganda kəsər kadda də, bəlang ngganda.

⁴⁰ "A bad tə hedda bə, ma nən ənang nda fa nzəm heddi?"

⁴¹ Mamngya fatakkwayini ndaa nda, "Nən a bəlang fa mbəlfeyini tə səsəarha na pədaaghən, fərang hedda nən nafiya pak, na narha fərang yighən ənnarhami kala shifirha."

⁴² Tərgəha tsahangga Yeeso mee kanda, "'Wawanun karatang nda ahu dēleewar Faara wa? Ndanən:

'Fərđi karna fa təngya,
ndən tsaukwa ka feera.
Yandīya 'ya ni ənana Chinəm,
ənwulteena ni a yid nəm.' "‡

⁴³ "Tsaunən kee, niya ndang nda kun, na nda a thlang nda kutəryid Faara a harnun, fərang nggənda chehweeya na fər wan dəfya ngga."

⁴⁴ Kala niifa mukka ten fərda hai, nən hwasarha fa batal, batal, amma yi mukna fərđi tenggən hai nən a tsarang də.

⁴⁵ Səkna mamngya firistayini tə Farisayini karapu di, walang ngganda nən a thlək asədaddi aten ndan kanda ni fahudayini na tə mbəlfedda fa.

⁴⁶ Na mid ndan sə a kəsang ngganda, amma kanda tərəm fiya wumngga hai, kəsər na fiya a ndaarha annabi ni.

22

Karapu aten wutsəfayid kakhrha
(Luka14:15-24)

¹ Nggərgħa Yeeso pərang labara kanda tə karapu, ndəghən,

² Kutəryid talara nəghən kəla kutəra ngwagħa fa ka əna wutsəfayid kakhrha nən a wanggən.

³ Thlənanggən mafayighən də dā nda aah nafina ba mbu nanda kanda ba, amma kar nafini barha fa ba.

⁴ Tərgħa nggərgħən thlən fīngya mafaya də tə ndaarha, “Ndaaman nafini mbu ni, ngwadi wutsəfayidda fa, thleedi urad thlaaya na ndəndaura tə kwelya, ngwadi fa, bamaba kəkar.”

⁵ Amma nafini mbu nən dəf wanda teena sə wa, tal dəgha heedə, tahadghən kəm dəgha ka əna shafilidghən də.

⁶ Fīngya kəsang ngganda mafayighən hai, dək kanda nda tə kəm bəllang ngganda kanda.

⁷ Hufgha kutərđi hur kaan. Thlənanggən sodjayighən də bəllang ngganda fa bəl fayina də, tə kəm njang ngganda wupəri ndan də.

⁸ Tərgħa ndanggən mafayighən, ‘Ngwala ngwa wutsəfayid kahadda fa, amma nafini mbu nəm ba mbə kanda ni kamngga a ba nda ba wa.

⁹ “Nanənya, daama hu kwaman hu wuraya də mbu fiya nun ba kala niifa nanun ba nda hu wutsəfayidda ba.”

¹⁰ Nanən kee, dəgha mafayini ahu kwaman hu wuraya də mbu ka nafiya nda ba na nanda tə ndərwaya, ləghədgha kən wutsəfayid kahaddi tə rongya.

¹¹ Amma kyana kutər dā ba ka bagħa na ronggi ni mbunən ba, na niifa nən kalwawa kari yi wutsəfayid kahaddi.

¹² Tsahang mee nən, “Pashinna, kəkən kyana mbəda ba ya kula sa kal karid wutsəfayid kahadda fa?” Amma mbangwa kamshidi nggərang sə wa.

¹³ Tərgħa kutərđi ndanggən nafiya na ənang taara, “Kənaman haargħən tə sargħən muwanggun kəshaadə ahu wula də mbədi nanda a tərha tə kət mee.”*

¹⁴ “Kəsər nafiya hangga aah nanda, amma ngguchit wurna nda hasə.”

Tsakhmee aten tii tsamnda a Kaisar
(Markus12:13-17; Luka20:20-26)

¹⁵ Tərgħa Farisayini wuma nda hai kada kwamana nda a dəfang takthleera nda Yeeso ka a thlək ‘ya nən təna nda kəsang nda.

¹⁶ Thlən fatsaha yindan nda də tə nafiya Hirdus ka a tsahang mee nda, ndaa nda, “Mala səndənsə ka niifa ni sa, na tsahang kwaman Faara fiya ha tə kəkafekkirha. Sa kəm mba wurahasə wa.

¹⁷ Nanənya pəranggən kan, mani numad wa aten əndiya, nəghən məməl a teng tsamnda nan kaisar wa nduwa awo?”

¹⁸ Amma Yeeso səndə numad mbəlfeddi na ahur ndan, ndagħa, “Kun fathlərbuya, kama na mid nun a dəfee takthleera?”

¹⁹ Kedeema pene tii tsamndədi. Fərang pene dā nda.”

²⁰ Tsahang mee nən kanda, “Shishingnda wunni tə thləm wun a tenggən?”

²¹ Ndang ngganda, “Yi Kaisar.” Ndanggən kanda, “Fəraman Kaisar ‘ya tsauka yi Kaisar, tə kəm fəraman Faara ‘ya tsauka yi Faara.”

²² Sək nanda kee, əna ənwulteena nda pa wii fayindan nda.

Tsakhmee aten thliirha sə ahu mərta tə kakhrha
(Markus12:18-27; Luka20:27-40)

²³ Tsu a fərđi fīngya Sadukiyaya ndagħa mbə thliirha sə hu məra wa ba nda thləmad Yeeso ba tə tsakhmee.†

²⁴ Ndang ngganda, “Mala, ndangga Musa kan, ‘A mər wan man niifa maldə nukun hai kula nggəta, na wan man tərangə hu langaarha ka a nggədaggən sə.’‡

²⁵ Nanənya, na nafiya sə məd a wanmanggi. Tə pamənda kakhka mərgha kula wal wee, tərgha yi səri təranggən nudasə.

²⁶ Amma wan man yi səri mərgha kəm, yi mahan wai kee har ta ten yi məd də.

²⁷ Akwasamadghən, nudī kəm mərgha.

* 22:13 22:13 Matta 8:12; 25:30; Luka 13:28 † 22:23 22:23 Tar Fathləngya 23:8 ‡ 22:24 22:24 Nggurub Ngwa Kumaarha 25:5

28 Nanənya, ahu thliirha sə hu mər̄ra na nud̄i tsaurha yi wun tsaunən kanda heu məd, tərang nda nudasə?”

29 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Numad nun mbə mēm̄l wa kəsər sənggun Labar Faara na chichireethlee hai tə səsəmdəghən wa.

30 Thliirha sə hu mərə mbə nishya tə həshya kakhr̄ha wa. Nanda tsaurha kəla fathləngya Faara a talara.

31 Amma aten thliirha sə hu mərə, karantanggun ‘ya ndang na labar Faara kun wa?

32 ‘Nggini Faara yi Ibrahim, Faara yi Ishaku, tə kəm Faara yi Yakubu’. Mbə Faara ni yi mərya wa, amma yi fyinga natə yibr̄ha fa.”§

33 Səkna fiya ndən wumngga hai, əna ənwulteena nda tə tsahayighən ha.

Ngyakhr̄ha na manggən (Markus12:28-34; Luka10:25-28)

34 Amma səkna Farisayini tə ndaarha nggəlangga Yeeso mii Sadukiyayini tə labaara nggərang nən kanda sə, wuma nda hai ka a nggəra nda tsahang mee.

35 Tal ahur famaləmḡya deleewar Musa, na midghən sə a dəfang takthleera nən tsahang mee nən Yeeso,

36 “Mala yanggini manggən ahur ngyakhkya heu?”

37 Nggərangga Yeeso, “Nggəmu Chinəm Faarwa tə hurwa heu, tə shingnduwa heu tə hutən wa heu.*

38 Yand̄iya ndəna katəra ngyakhr̄ha na mam.

39 Yi səri kəm nəghən manggən: ‘Nggəmu tuladwa kəla altenwa.

40 Ngyakhr̄ha heu tə tsahad annabiya ha na nda aten ngyakhkini səri ya.”

Tsakh mee aten Kərəsti (Markus12:35-37; Luka20:41-44)

41 Wumna Farisaya hai tsahangga Yeeso mee kanda,

42 “Mani numad nun aten Kərəsti? Wan wunni?”

Ndang ngganda, “Wan Ndauda ni.”

43 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Kəkən na Ndauda tə səsəmda Səsəna aaghən ‘Chinəm’? Kəsər ndagha Ndauda,

44 Ndangga Chinəm yina China:

‘Tsawu a yisəman̄na,
kəl a tsawangdi fatsanggiwa
a kamu saryiwa.’†

45 Ana Ndauda a aah Kərəsti ‘Chinəm,’ kəkən nən tsaurha wanggən?”

46 Mbə niifa sə mbangga nggərang sə wa, ka fardi mbə niifa sə ndengga yidghən nggəghən tsahang mee wa.

23

Yanang Yeeso Famaləngya ngyakhr̄ha (Markus12:38-39; Luka11:43,46; 20:45-47)

1 Tərḡha Yeeso ndanggən fiya wumngga hai tə fatsahayighən,

2 “Famaləmḡya ngyakhr̄ha tə Farisaya kanda ni nggərang na nda kanda fa a pər ngyakhr̄ha Musa nda.

3 Nanən kee tsahama tə kəm əna taara nun tə ‘ya ndang nanda kun, amma a ənadun kəla nanda ənaarha wa, kəsər mba nda əna ‘ya na nanda a tsaharhaha wa.

4 Nanda dəfang rəfr̄ha fiya in na haghən, amma kanda tə alten ndan mba nda thlar kanda ko tə wan haara wa.”

5 Na nda əna tar ndan ka a nagha fiya kanda, nanda kən masparma natə chireethla labar Faara a pəmḡgindan, na nda ndən pəratsan nzənzang a mii karindan.*

6 Yakh mid ndan tsaurha a mbəd tsaukya na nggəngga hu teera, tə kəm mbəd tsaukya natə thləma a kən tsahad Yahudaya.

7 Na mid ndan a ndang‘ya nda kanda yi mamnggirha a nan nda a wiirha hai ahu kasu, tə kəm nagha fiya a aah kanda, Mala.

8 “A nggəmn̄a fa a aah sa nda ‘Mala,’ wa kəsər təmaləmda tət̄al ni, kun heu nuwun tal a wanmanggi.

9 A aah d̄un kowunni ahu kəshiddi ya ‘Pəpa’ wa, kəsər Faara na talara ndəna Pəpa hu Səsəna.

§ 22:32 22:32 Kyarhaḅa 3:6 * 22:37 22:37 Nggurub Ngwa Kumaarha 6:5 † 22:44 22:44 Dzabura 110:1 * 23:5 23:5 Matta 6:1; Deleewar Kirassa 15:38; Nggurub Ngwa Kumaarha 6:8 † 23:11 23:11 Matta 20:26-27; Markus 9:35; 10:43-44; Luka 22:26

¹⁰ A nggəmna fa aagha kowunni sa 'Mala' wa, kəsər təmaləmda tətali ni, ndəna, Kərəsti.

¹¹ Yi na manggən ahur nun tətə ni a tsauka mafad nun.[†]

¹² Amma kala nafiya manangga altenggindan nanda tsaurha ngguchit, tə kəm nafiya tsawangga altenggindan ngguchit nanda manang kanda.[‡]

¹³ “Amma kawama, kun famaləmgnya ngyakhrha Musa tə Farisaya, fathlərbuya! Nggəlanggun kwatminda kyarha hu kutəryid talara də ma fiya. Kun tafad nun kyawun sa də wa, 'yadang kwamana nun fiya na mindan kyarha sa də.’”

¹⁴ Kawama famaləmgnya Ngyakhrha tə Farisaya, ndirwiya, nun həb karid nishya mərna chimayi ndan, non naarha hwan Faara kaan ka a na kun nda. Tsaunən kee na nda a ngwang kumarha kun sə na pədaghən.

¹⁵ Kawama, famaləmgnya ngyakhrha tə Farisaya, fathlərbuya! Nun wii tala aten chehweerha tə wuri aama ka wal niifa nun malangga dimiyidghən, a malang də dimiyidghən, nun səbang nda də kaan kal kun nən dimiyirha.

¹⁶ Kawama, kwamaya na kyad kwamana! Nun ndaarha, “Kala niifa aagha thləm Faara tə Kən Faara, mbə billarha sə wa, amma kaala niifa aagha thləm Faara tə təfasa yi Kən Faara, tsau də tətə a əna ənda nən aah nən Faara a tenggən.”

¹⁷ Kun nur kwamaya! Yanggi ni manggən, təfasa wa nduwa Kən Faara na a Urshalima tsabangga təfasa də wa?

¹⁸ Nun ndaarha, “Kaala niifa aagha Faara tə 'mbəd fər Sataka,' mbə billarha sə wa, amma niifa aagha thləm Faara tə ənfəra na a mbəd əna Sataka, tətani əna ənda nən ndanən nən a ənaarha.”

¹⁹ Kun kwamaya! Yanggini manggən, ənfərđi wa nduwa mbəd nji sataka tsabangga ənfər dādə wa?

²⁰ Tsaunən kee, kala niifa aagha thləm Faara tə mbəd nji ənfəra, aah nən Faara tə 'ya na tenggən heu.

²¹ A anna thləm Faara tə Kən Faara na a Urshalima, aah na thləm Faara na tə tsaurha a mbəđi.

²² A anna thləm Faara tə Talara, na aah tsənggam Faara, tə ndəghən na tə tsaurha ahu tsənggamđi. §

²³ Kawama famaləmgnya ngyakhrha Musa tə farisaya, fathlərbuya! Nun fər ən fərrə nun tal ahu kum yi shi chimbee amma malanggun əngya na nggəngga ahu ngyakhrha, ndəna, kəkafek, hadang ndan fa, tə nggayirha. Ənggina ni kamngga na nggəngga a ənon ya, a malang dun fingya wa.*

²⁴ Kun kwamaya fa kyad kwamana, nun kang aama hai amawa nun mudang kukwakhtaara amma nun mudang thləkhu.

²⁵ Kawama, famaləmgnya ngyakhrha Musa tə Farisaya, fathlərbuya! Nun tsabang kəsər wuhuleurha də tə tasau, amma ahurghən nəghən lələgdə tə nggəm alteena tə hukrha!

²⁶ Sa kwamad təfarisarha! Tsabang hur wuhuleurha də tə tasau 'wan, tənə kəsərghən narha tsətsabadə kəm.

²⁷ “Kawama, famaləmgnya ngyakhrha Musa tə Farisaya, fathlərbuya! Nuwun kəla ten kwaya kəmang nanda tə penti na pəpet, nagma ngga hu yirha, amma hurghən lələgdə tə aal nafiya mərgha tə paarha dədamən-dədamən.[†]

²⁸ Tə kəm ahu yirha naa fiya a na kun ka nafiya, amma ahur nun sə nuwun lələgdə tə thlərbuyirha tə mbəlfērha.”

²⁹ “Kawama, famaləmgnya ngyakhrha Musa tə Farisaya, fathlərbuya! Nun tən ten kwaya a annabiya, tə kəm nun sakhdang nda ten kwaya yi ka fiya fərgha kəkafek a Faara.

³⁰ Tərgha nun ndaarha, 'Andam nəghəm sə a sayid chichiynəm, kam dāngwan kanda sə bəlang nda annabiya wa.'

³¹ Amma a nadun a ndaarha kee, nun a thləghanggən altennun tə ndaarha kunni chichiya nafini bəlangga annabi yini.

³² Dama mbeedə ngwalanggən 'ya katərangna chichiya nun hai.”

‡ 23:12 23:12 Luka 14:11; 18:14 § 23:22 23:22 Ishaya 66:1; Matta 5:34 * 23:23 23:23 Deleewar Firistaya 27:30
† 23:27 23:27 Tar Fathlängya 23:3 ‡ 23:33 23:33 Matta 3:7; 12:34; Luka 3:7

³³ ‡Kun huthlingya, wangya huthlingya na tē mbəlfēerha yid! Kəkən nun hərəkrha ma ngwa kumad hwanga?

³⁴ Tsaunən kee niya thlənang annabiya kun dē tē fasəngya, tē famaləmnəngya ngyakhrha Musa. Amma nun a bəlang fīngya tē taurha dē, nun a tsada fīngya ahu kən tsahad Yahudaya, nun takkwa kanda tala-tala, kun a səsang kanda.

³⁵ Tsaunən kee, niya thlənang nafina dē ya kəsər na hakked ka nafini bəlang nun a tsaurha a ten nun heu ka a sayi far Habila kaniifa dēgha ten Dzakariya wan Mberikiya, bəlang nun a pathlang Kən Faara na a Urshalima tē mbəd əna sataka.Š

³⁶ Niya pərang kəkafek kun, na ənggini a katərarha hai hu kəshiid weeriya.

Səb hur Yeeso dē aten Urshalima (Luka13:34,35)

³⁷ Aiya Urshalima, Urshalima! Fa bəl annabiya tē muk fathləngya Faara tē feera thlənna nda thləmadwa dē! Saara kurmi tərna minna a wumanggi kun kamuna ba kəla na dīyarha ngwang wangghəghən kamughən dē, amma kardun fa.

³⁸ Kəlama hai nanənya, malang nda wuri nun kun fa tsaudə kwad wure.*

³⁹ Kəsər niya pəranggən kun, mbun a nggər na nggi bal wa kəl fara ndanun, “Tə parkani niifdi na a barha ba hu thləm Chinəm.”†

24

Əngya na a katərarha hai a mii ngwala kəshiirha

(Markus13:1-2; Luka21:5-6)

¹ Na Yeeso a mal Kən Faara na a Urshalima, kyadəngga fatsahayighən tur təngya Kən Faara.

² Amma nggəranggən kanda sə, “Nadun tur tənggini na heu ya? Niya pərang kəkafek kun, mbə feera sə ko tətəl na nda a mala aten shadghən wa, kahad nanda chang nda kanda hai!”

Katəra səsaarha

(Markus13:3-13; Luka21:7-19)

Š 23:35 23:35 Kyarhaba 4:8; 2 Labarya 24:20-21 * 23:38 23:38 1 Kutərya 9:7,8; Irmiya 22:5 † 23:39 23:39 Dzabura 118:26; Matta 21:9 * 24:9 24:9 Matta 10:22 † 24:13 24:13 Matta 10:22 ‡ 24:15 24:15 Tar fathləngya 16:13; Ndaniyel 9:27; 11:31; 12:11

³ Tsəbaku na Yeeso tsau a ten dəfya wumnda Dzaitun, bagha fatsahayighən thləmadghən ba bəbee ndang ngganda, “Pəranggən kan a kwan na ənggini katərarha hai ya? Mani a tsaurha ənsakhrha wuttuwa ba tē ngwala mii kəshiirha?”

⁴ Ndagga Yeeso kanda, “Kwarama, a nggəmdun fa nggabagha niifa kun wa,

⁵ kəsər nafiya hangga na a barha ba hu thləmna, na nda a ndaarha, ‘Nggini Kərəsti,’ har na nda nggaba fiya hangga.

⁶ Nun a sək labar yangya, tē mii ndaama aten yangya, amma a tərəmdun wa, tsaudə tətani a katəragha ənggini hai, amma bawa mii ngwaladghən ba ‘wan wa.

⁷ Na tur a thləng tur fa tē yanda, na kutəryirha a thləng kutəryirha fa. Na miirha a narha sə tē rəprha kəshiirha fa a mbəya dədāmən-dədāmən.

⁸ Amma heu əngginiya katəra mii səsarha ni kee.”

⁹ “Na nda a kəsang nda kun, səsang ngganda kun tē kəm bəlang ngganda kun. Kəshiirha heu na nda kar kun kəsər ka thləmna.*

¹⁰ Fiya hangga na a mal fərkəkafekkid ndan, na nda a fər ndan tē kar ndan.

¹¹ Na annabiya fa nggabaya a kyarhaba hangga, nggaba fiya nda hangga.

¹² Na mbəlfēerha a mulgha hai, nggəm ndan nən a tsaurha shishiū.

¹³ Amma kala niifa kərəsgha ta mii ngwaladghən dē nən a hərəkrha.†

¹⁴ Labardi na Mbənggən yi kutəryid Faara na nda a pərgən kahad hu kəshiirha dē, kəsər ka səkka talya ndən; a mbəra bagha mii ngwaladghən ba.”

Səsaarha na bayi

(Markus13:14-23; Luka21:20-24)

¹⁵ “Nun a naa ən tsanda na rək fiya, kət hu Kənna na Chahal kəla ndaana annabi Ndaniyel. (Ngwa walangga tē karatarha),‡

¹⁶ Tərgha nafiya na ahur Yahudiya tətani danda wumngya sə.

¹⁷ Niifa na aten kənna a ndaa dē nən a tərə hai dēgha tər ‘ya ba a wuri wa.

¹⁸ Niifa na hee a ndaa dā nən wutta wure dā dāgha tērang kootodghən bā wa.

¹⁹ Nən a tsaurha ən kawa a nishya na a hur tē nishya na tē waya kəsər ahu sayiddi!

²⁰ Hwanama Faara amana daddi naarha a sayid mbiirha nduwa afar yibrha Yahudaya wa.

²¹ Kəsər a fardī na səsarha a naarha sē kaan 'wawa tam naarha sē kee ka a far katēra kəshiirha ta weeri dāba ya, mbē turghən a nggər naarha sē balwa. §

²² A mbē thlaghang nanda bēnggina haadē ya wa, mbē niifa sē na a naarha tē yibrha wa. Amma kəsər ka nafiya wurna Faara ndən nanda thlahang bēnggina haadē."

²³ "Ahu sayiddi a ndang niifa kun, 'Kulodē, kulo Kərēsti diya!' Nduwa 'Kulo ndēghən taarha!' A fərna kəkafek sē wa.

²⁴ Kəsər na fa nggabaya Kərēsti sē tē fa nggabaya annabiya a kyarhaba, na nda a əna ənsakhkya mēmanggən tē ənwuteengya ka a nggabā fiya nda har tē fingya wurna nda anadē a ənaarha hai."

²⁵ "Kələma hai, 'Wadī teena yanangdī kun kətəm."

²⁶ "Nənən kee a ndang niifa kun, 'Kulo ndēghən taarha a kaheerha,' a kyadun kəsha dē wa; nduwa, 'Kulo ndēghən ahur kənna ya,' a fərdun kəkafek sē wa.

²⁷ Kəsər kēla na 'yaara kyatta a man kyat faara nən djaara hai ta man hēmndēghən dē, nənən kee na wutta Wan niifa bā a narha kee."*

²⁸ "Mbərha nana mərā sē, a mbədani na səkhdīya wumnda sa hai."†

Wutta Wan niifa bā
(Markus13:24-27; Luka21:25-28)

²⁹ Akwasamad səsaddi ya,

" 'Na yanfaara a tsaurha wula,
ndəree kəm mbē a kyat kukwaryirha
wa.
Na wufəlngarya mukrha hai a
fərahk-amshi,

əngya na mēmanggən na talara
nanda tsə'yafa.'"‡

³⁰ "Ahu sayiddi na nda a naa ənsakhrha a fərahk-amshi yi Wan niifa. Nafiya kəshiirha heu nanda tərha ka hərəenga. Nanda a na Wan niifa bayi ahu hashmbe a fərahk-amshi hai, tē səsəmnda tē mamnggirha kaan. §

³¹ Nən a thlən fathlōnggighən bā tē pi kodwomnda, na nda wumang nafighən bā na wuwura hu kudma fada na ahu kəshiirha."

Tsaharhaha a ten dāf shibarha
(Markus13:28-31; Luka21:29-33)

³² "Nənənya tsahama 'ya a fat shibaddiya, ana wuhwaryighən a kyaharra hai, nən a tsətsəttā, nun səndasə nduwus fəgrha bā.

³³ Nəghən kee kəm, anadun ənggini heu ya, nun a sēnda sē nduwus wuttəghən bā, nəghən a mii kwatminda fa.

³⁴ Niya pərang kəkafek kun, nafiya kəshiddiya mba nda mərə wa, kəl ma katēra ənggina hai ya.

³⁵ Nda talara tē hweede na nda a ngwalarha hai amma Labarna mbē tam ngwalarha hai wa."

Mbē niifa sē səngga far bad Kərēsti bā wa
(Markus13:32-37; Luka17:26-30,34-36)

³⁶ "Mbē niifa sē səngga fardī, nduwa sayi na ənggini a katərarha hai ya wa, ko fathlōngya Faara na talara nduwa Wanggən tafadghən wa, kəl Chin katənggən.

³⁷ Kēla katēra nən hai a thlakh mbəd Nuhu, nən a naarha kee a far wutta Wan niifa bā.*

³⁸ A faryini kapa na aam afa afa dī barha bā, fiya a həbrha tē saarha, kanda kakhrha tē fər wanggindan chimarha dē, ta fardā dē kyana Nuhu hu kombuwol hai.†

³⁹ Səngwanda 'ya na katərarha hai wa, har bāna aam afa afa dāba hwanggən kanda dē. Nən a naarha kee a far wutta Wan niifa bā.‡

§ 24:21 24:21 Ndaniyel 12:1; Səsənīd Yahaya 7:14 * 24:27 24:27 Luka 17:24; Matta 8:20 † 24:28 24:28 Luka 17:37 ‡ 24:29 24:29 Ishaya 13:10; 34:4; Ezikiyel 32:7; Djoyel 2:10,31; Dzafaniya 1:15; Səsənīd Yahaya 6:12, 13; 8:12
§ 24:30 24:30 Ndaniyel 7:13; Dzakarīya 12:10-14; Səsənīd Yahaya 1:7 * 24:37 24:37 Katərarha 6:5-8 † 24:38 24:38 Katərarha 6:14 ‡ 24:39 24:39 Katərarha 6:24

⁴⁰ Nafiya səri a əna taara kyab a hee, na nda tər tal mal tahadghən nda.

⁴¹ Nishya səri a hərha ahu fəna, na nda tərang nda tal mal tahadghən nda.”

⁴² “Tsaunən kee, tsawama nggungwa fa, kəsər sənggun fardī na Chinun a bərha bə wa.

⁴³ Amma a sənunsə: A ndam na turi dī a sən fardī na ngaara a bərha bə a fidīkrha, kam mbə a shiirha malanggən ngaardi kyagha minda keeghən hai wa.

⁴⁴ Nanən kee tsawama nggugwafa, kəsər na Wan Niifa a bərha bə a sayiddi səngwawa nun sə.”§

Ka niifa tə ndərwid niifa (Luka12:41-48)

⁴⁵ “Wunni mafaddi na tə kəkafek fa, dəfang na turighən təkəla wurighən ha, na fərang ənnaarhami fīngya mafaya ahu sayiddi kamngga?

⁴⁶ Nən a naarha ngga a fad mafaddi a wud turighən bə bagha walghən a əna targhən.

⁴⁷ Niya pərang kəkafek kun, nən a dəfang nda tsauka mam a ten karidghən heu.

⁴⁸ Amma andam mafaddi tə mbəlfēerha ni, nən a ndang nda altenggən, “Turina mbə a wutta bə wet wa.”

⁴⁹ Tərgha katəranggən dək fīngya mafaya hai, ndəghən a həbrha tə sarha tə fīngya na a nggal mbalya,

⁵⁰ a ənadə kee na turighən a wutta bə ahu sayiddi tə fardī səngwawa nən sə.

⁵¹ Nən a kyathlang nda də dāwal-dāwal tə kəm fərang mbərha nən a thləmad fa thərbuya. A mbədi na tərha sə tə kət mee.”

25

Karapu aten wutaraya kum

¹ Tərgha ndagha Yeeso, “Kutəryid talara nəghən kəla wutaraya kum tərang nanda patillad ndan ka daa nda wal wutsamnda.*

² Tuf ahur wutarayini nurya ni, tuf kəm na nda ndəndəl.

³ Fīngya yini na nurghən takhkwa nda fədeerha hədə ka daa nda ira hu patilla yindan hai wa.

⁴ Amma fīngyayini tuf na ndəndəl takh nda fədeerha hədə ahu kəthlikrha ka patilla yindan.

⁵ Bawana wutsamnda bə wed, kəsgha beena kanda shii nda də.”

⁶ “A manad fədīkrha thlii nda sə ka mbeela sək nanda. ‘Kulo wutsamnda ya thleema sə dūn hwathlaghən fa!’

⁷ Tərgha wutarayini kum thlii nda sə tangsang ngganda patilla yindan.

⁸ Nurya wutarayini tuf tsahang fədeerha nda wutarayini tuf na ndəndəl, Naghan a hwan kun, ‘Ənəman fəded nun kan ha ngguchit lee, kəsər na patilla yinan a mərə hai.’

⁹ Amma nggərangga fīngyayina sə, ‘Mbə tsəghang kəm heu wa. Dama də dūn hii yinun bə.’ ”

¹⁰ Wii nanda ka hii fədeddə də, a samad ndan bagha wutsamnda bə. Tərgha fīngya yini ngwagha fa kya nda a mbəd wutsəfayid kahadda də, chang ngganda kwakirma.

¹¹ Tsəbaku səlgəha fīngya yina bə dəgha ka hii fədeddə də, isha nda a kəshi na nda a aah farha, “Chinəm! Chinəm! Inang kwakirma kan hai!”

¹² Amma nggərangga wutsamnda kanda sə, “Kəkafek, səngwi kun wa.”†

¹³ “Tsaunən kee tsawama nggungwa fa, kəsər sənggun fardī nduwa sayiddi niya wutta bə wa.”

Karapu aten mafaya mahan (Luka19:11-27)

¹⁴ Tə kəm kutəryid Talara nəghən kəla niifa na a wii tala a mbərha də inggun. Aah mafayighən nən bə fərang kənaghənən kanda.

¹⁵ Fərang wudəbəl wurirha nən yi tal yawarha tuf, yi səri fərang wudəbəl wurirha nən yawarha səri, mafarha yi mahan fəranggən yawarha tal, kowunni məməl tə ‘ya nən a mbang nda. Tərgha wii fayighən nən.

¹⁶ Yi mafarha thləgha wudəbəla yawarha tuf, əna shafili nən sə wal chikrha nən yawarha tuf.

¹⁷ Yi thləgha yawarha səri ndəghənggi kəm əna shafili nən sə wal chikrha nən yawarha səri.

18 Amma yi thlëgha yawarha tal wiigha dëgha ra kwaarha bəbengghən wudəbəlđi ki turighən sahai.

19 Mənnən ha wudgha turi mafayina ba aah kanda nən ba a fərang kirassa 'ya nda ənana nda tə wudəbəlghən.

20 Yi mafarha fərang nən wudəbəl wurirha yawarha tuf bağha ba ndəghən, "Turina, fərenna wudəbəl wurirha yawarha tuf ka a əna shafili ni sə, walđi chikrha yawarha tuf atengghən."

21 Falghəna turighən, ndəghən, "Usakko ka mafanna. Ənanna kəkafekkirha ahu 'ya ngguchit. Niya dəforha aten əngya hangga. Boba ba əna wutsəfayirha tə nggi."

22 Mafaddi thlëgha wudəbəl wurirha yawarha səri bağha ba ndəghən, "Turina, fərenna wudəbəl wurirha yawarha səri, ənadı shafili sə, walđi chikrha yawarha səri atengghən."

23 Ndangga turıdı, "Usakko ka mafanna na tə kəkafek fa. Ənanna kəkafekkirha ahu 'ya ngguchit, niya dəforha aten əngya hangga. Boba ba əna wutsəfayirha tə nggi."

24 Tərgha yi mafarha thlëgha wudəbəl wurirha yawarha tal bağha ba, ndəghən, "Turina, səndi sa na ngyangthlang, na hathla a mbərha həfwa nana tə kəm na wumang ənnarhami hai hudawana na. Sa kəm na midwa sə ən ka kaan.

25 Nanən kee tərəmdı radı kwarha bəbeng di wudəbəl wa sə. Kulo ndəghən ya thlu ənwa."

26 Amma ndangga turighən, "Sa təmbəlfed mafarha na tə səbrha yid! Ashe kyanna sənda sə ni hathla a mbərha həfwa ni tə kəm ni wumang ənnarhami hai a mbərha hudawani,

27 mani dəfewana wudəbəl na hu mbanki? A wuddi ba kam niya thlëghən har tə chikrha atengghən."

28 Tərgha ndəghən, "Thlaama wudəbəlđi na a harghən, fərang nggənun yandı natə wudəbəl wurirha yawarha kum.

29 Kəsər kala yandı natə 'yaha na nda chighangghən, tənən waala ha kaan. Amma kala niifa mbuwa təghən ha, ko yandı na ngguchit nanən təghən ha na nda a thlang hai a haarghən.‡

30 Nanənya muwaman ka wudı mafaddiya a kəsha də, ahu wula də, a mbədani na nanda a tərha sə tə kət mee."§

Far ngwala mii ngwa kumarha

31 A fara bəna Wan Niifa ba ahu mamnggitghən, tə fathləngya Faara a thləmadghən, nən a tsaurha ahu tsənggam mamnggitghən a talara.*

32 Nafiya kəshiirha na nda a wumnda a mbedghən ba, nən wurang nda fiya də kəla na təlafra wurang nda chauraya də ahur 'walya.

33 Nən a sang chauraya a yisəmadghən 'walya kəm a yikawadghən.

34 Tərgha na kutəra a ndang nda fingya na a yisəmadghən, "Bama ba, kun fərangna Pəpa parka, harama langaad kutəyiddi dəfang nanda ka kun ka ənana nda kəshiirha.

35 Kəsər kəs miirha nggi fəree dūn ənnarhami. Kəs hushimnda nggi fəree aam saarha nun. Tsaudi ronga, thlə nggi nun fa ahu wurayinun.

36 Niyi tawalth hai fəree ən kənda nun. Fanna bee, pu nggi nun. Muwenda ahu porsəna də, dūn ka ndee 'yadə."

37 "Tərgha ka nafiya na nda a nggərang sə, 'Chinəm, akwanni nanan sa a miirha fəro ənnarhami nan? Nduwa kəs hushimnda sa furo aam saarha nan?

38 Nduwa ronga ni sa thlə sa nan fa? Nduwa sa tawalth furo ən kaala nan?

39 Akwan nanan sa fadwa bee nduwa ahu porsəna dən ndo'ya?"

40 Na kutərđi a nggərang kanda sə, 'Niya pərang kəkafek kun, a ənang dūn tal na ngguchit kaan ahur wanman nggini kyana ya, əna nun ndən a nggi.'

41 "Tərgha na kutərđi a kyaharra thləmad nafina də na a yikawadghən ndangghən kanda, 'Weema ma thləmadna, kun shiwangna Faara, dūn hu waarha də mbuwa mərə hai tangsang nanda hai ka sheetan tə fathlənggighən.

42 Kəsər nggi hu miirha, fəreewun ənnarhami wa. Kəs hushimnda nggi fəreewun aam saarha wa.

43 Tsaudi ronggirha thləwun nggi fa ahu wurayinun wa. Nggi tawalth hai,

‡ 25:29 25:29 Matta 13:12; Markus 4:25; Luka 8:18
Matta 16:27; 19:28

§ 25:30 25:30 Matta 8:12; 22:13; Luka 13:28 * 25:31 25:31

færeewun ən kaala fa wa. Fanna bee tē kēm nggi ahu porsəna duwun ka ndee 'yadə wa.'

⁴⁴ “Kanda kēm na nda a nggərang sə ndaa nda, ‘Chinəm, akwan ni nanan sa a miirha nduwa a hushimnda nduwa ronga ni sa nduwa tawalth nduwa fadwa bee nduwa ahu porsəna, dōwan sə wa?’

⁴⁵ Nən a nggərang nda kanda sə, ‘Niya pərang kəkafek kun, a kardun dang nda wanmanggina sə na nggu-ngguchit ya, kar nun deerha sə.’

⁴⁶ Tərga na nda a dərha hu səsaaarha də mbuwa tam ngwalaarha, amma ka nafiya na nda a dərha hu yibrha də mbuwa tam ngwalaarha.”†

26

Kənanɡ mamngya Yahudaya hai a bəlanɡ ngganda Yeeso
(Markus14:1-2; Luka22:1-2; Yahaya11:45-53)

¹ Ngwalanɡ na Yeeso thlək ənggini heu, ndanggən fatsahayighən,

² “Kəla sənnunsə, takhkən beena səri na a əna wutsəfayid tədaarha nda, na nda a fər Wan Niifa ka a tawang ngganda də.”*

³ Tərga mamnda firistaya tə shingya na nda a wumnda hai a kwakirəm Firis na manggən, na thləmnggən Kayafa.

⁴ Kənanɡ ngganda hai na nda a kəsang Yeeso bəbee bəlanɡ ngganda.

⁵ Ndaa nda, “Amma mbə a sayid wutsəfayiddi wa. Nadə fiya əna kakyathlaanga.”

Irang nuneefa fədeerha Yeeso teena a Mbetani
(Markus14:3-9; Luka7:37-38; Yahaya12:1-8)

⁶ Nana Yeeso a Mbetani, a minda kii Siman 'wana termeerha kəsə.

⁷ Nanən a həb ənnarhami, bagha nuneefa bə tə kəthlikrha urdi na sədghən mbənggən na tə wudəbəla fa kaan iranggənən Yeeso a tenggən.†

⁸ Amma nana fatsahayina ndən səbgha hur ndan də ndaa nda, “Yandiya səbrha ni də kee.”

⁹ “A ndam kwang heng nda fədedda də na nda a wal wudəbəla sə kaan fərang wudəbəlgəhən nda fa yamiya.”

¹⁰ Amma sənang na Yeeso ənda hai na nda a thləkrha ndanggən kanda, “Kama nun a billa nudiya? Ai ənadə 'ya na ngga a nggi.

¹¹ Kətsar na fa yamiya narha tə kun, amma mbi naarha kətsar tə kun wa.‡

¹² Iree nən urdi də fa ya, ngwe nən fa ka yi panna.

¹³ Niya pərang kəkafek kun, Kala mbərha pərna nda labar Faara sə ahu kəshiddiya, əndi ənana nudiya mbə tam mbəta wa na nda naarha dalgəhən teena.”

Nggəm Yahuda fa a fər Yeeso nən
(Markus14:10-11; Luka22:3-6)

¹⁴ Tərga Yahuda Iskaryoti tal ahur fatsahaya Yeeso kumkap səri dəgha thləma mamnda firistaya də

¹⁵ tsakhmee nən, “Ma nun a fəeerha a fərangdi Yeeso kun?” Nanən kee fərang wudəbəl wurirha nda kumnggit mahan.§

¹⁶ Ka a fardi naghə Yahuda a kadə kwamana na a fərang Yeeso nən kanda.

Həb Yeeso ənnarhami yi Tədaarha tə fatsahayighən
(Markus14:12-21; Luka22:7-13; Yahaya13:21-30)

¹⁷ A katəra far wutsəfayiddi yi mburodi kula mekhna, bagha fatsahaya Yeeso thləmadghən bə tsahang mee nda, “A yanggi na midwa dan nggorha fa dənə həb ənnadmid tədaarha sə?”

¹⁸ Ndaggən kanda, “A kyadun hu wupəri də hai, na niifa sə nun a naarha. Ndaman, ‘Ndagha mala, nduwus sayid na bə, ni a həb ənnadmid Wutsəfayid Tədaarha tə fatsahayina a minda kyawa.’”

¹⁹ Nanən kee ənagha fatsahayini kəla ndangna Yeeso kanda ngwa nda fa tə ənnadmid Wutsəfayid Tədaarha a mbədi.

²⁰ Tsəna figrha hai tsauka Yeeso hai həb ənnarhami nən tə fatsahayighən kumkap səri.

† 25:46 25:46 Ndaniyel 12:2 * 26:2 26:2 Kyarhaba 12:1-27 † 26:7 26:7 Luka 7:37-38 ‡ 26:11 26:11 Nggurub Ngwa Kumaarha 15:11 § 26:15 26:15 Dzakaraya 11:12

²¹ Na nanda a hæb ænnarhami ndangga Yeeso kanda, "Niya pærang kækafek kun, tal ahur nun næn a fæh nggi."

²² Sæbgha hur ndan dæ nagma kowunni a ndang nda, "Nggini wa, Chinæm?"

²³ Nggærangga Yeeso kanda sæ, "Tal ahur nun hæbgha ænnarhami tæ nggi hu tasau tal næn a fæh nggi.*

²⁴ Kæsær tètani a mærga Wan Niifa, kæla thlækna Deleewar Faara kætæm. Amma æn kawa ni a niifdi færga ndæn. Næn a tsaurha a fad niifdi a nggushi nggæt waana ndan."

²⁵ Tærga Yahuda yandi na a fæh Yeeso, ndæghæn nggi kæm Tsakhmee næn, "Mala, nduwa nggini wa?"

Nggærangga Yeeso sæ, "Sa ma thlæk nan."

Hæb ænnarhami yi Chinæm

(Markus14:22-26; Luka22:14-20; 11:23-25)

²⁶ Na nanda a hæb ænnarhami, tærangga Yeeso mburodi sæ usa Faara næn kyanggæn hai færanggænæn fatsahayighæn dæ ndanggæn kanda, "Thlaama kyaman, thlu fanna ni ya."

²⁷ Tæranggæn wuhuleurha sæ na tæ aam inabi usa Faara næn atenggæn. Færanggænæn kanda dæ ndæghæn, "Saama kun heu.

²⁸ Kæsær farna ni ya yi læghætta dæfmee, irang nanda dæ ka fiya hangga yi chakh dimiyirha.†

²⁹ Niya ndang nda kun, mbiya nggær sa aam inabidi ya wa, kæl a fardi niya sa weeræn ndæghæn tæ kun ahu Kutæryid Pæpa."

³⁰ Tærga Yeeso tæ fatsahayighæn aah amshe nda, kya nda sæ dænda wumnda dæfya Dzaitun dæ.

Na Mbiturus a ngaal sænda Yeeso

(Markus14:27-31; Luka22:31-34; Yahaya13:36-38)

³¹ Tærga ndangga Yeeso kanda, "A fædik weeriya kun heu nun a daarha ma nggi. Kæsær næghæn chichirethlee hai ahu deleewar Faara,

'Niya dæk tælafæddi,

na chibæd chaukhrayini a weela hai.' "‡

³² "Amma a thliidi sæ ahu mærra, niya 'waarha ma kun a Nggalili dæ, a mbædani dænæm kæmarha sæ."§

³³ Tærga Ndangga Mbiturus, "Ko dad fiya heu ma sa, nggi kam mbi daarha ma sa wa."

³⁴ Nggærangga Yeeso sæ, "Niya pæro kækafek, Mbiturus, a fædik diya, kapa na kilngaara tætaarha, na a ngaal sændæna katæra mahan."

³⁵ Amma ndagha Mbiturus, "Ko næn a mæra kyab, mbi tam ngaal sænduwa wa!" Fingya fatsahaya kæm ndaa nda kee.

Hwan Yeeso Faara a Nggetsæmani *(Markus14:32-42; Luka22:39-46)*

³⁶ Tærga dægha Yeeso tæ fatsahayighæn a mbærha dæ na nda aarha Nggetsæmani, ndanggæn kanda, "Tsawama a mbædiya, dæni mbædadæ taarha di hwan Faara."

³⁷ Tahanggæn Mbiturus haadæ tæ wangya Dzabadæ særi Yakubu tæ Yahaya, nagma tæ sæbrha hura tæ billaarha.

³⁸ Tærga ndanggæn kanda, "Niyi tæ sæbrha hura kaan kæla ni mæra. Tsawama a mbædiya a shiidun wa nam a kælaarha tæ nggi."

³⁹ Nduwusgha mbeedæ kwanggæn tenggæn hweede hai, hwan Faara næn, "Pæpa, a nadæ a ænaarha hai, tærang wuhuleu sæsaddiya ma nggi. Ko nanæn kee, mbæ nggæmnda hurna ni wa, amma nggæmnda hur wa."

⁴⁰ Tærga wudgha thlæmad fatsahayighæn dæ dægha wal kanda a shiirha. Ndanggæn Mbiturus, "Mbun mbang naarha a kælaarha ko tsun tsæbaku wa?

⁴¹ Tsawama a kælaarha non a hwan Faara, amawa nun kyaarha hu kækærra hai. Na mid sæsæna sæ, amma tsæ thlu farha shishiul!"

⁴² Wiigha Yeeso ma kanda yi særi hwan Faara næn, "Pæpa, a mbæ a ænaarha hai tærga wuhuleu dadæ ya wa kæl a saadi ndæn, ngwa tsauka nggæmnda hurwa kee.

* 26:23 26:23 Dzabura41:9 † 26:28 26:28 Kyarhaba 24:8; Irmia 31:31-34 ‡ 26:31 26:31 Dzakariya 13:7 § 26:32 26:32 Matta 28:16

⁴³ Nggär nän wutta thlëmad ndan dë,
dëgha wal kanda a shiirha, kësär
nggalang beena yid ndan.”

⁴⁴ Nanän kee nggärghän wiirha ka hwan
Faara dë yi mahan, nagha a thlëkrha këla
'wanän thlëkrha.

⁴⁵ Tërgha wudgha thlëmad
fatsahayighän ba ndanggän kanda,
“Daama mbeedë të shiirha, yibun. Këlama
hai mbiya nduwus sayi ba, fër nda Wan
Niifa a haar fadimiya hai.

⁴⁶ Thleema së, tama wiim! Kulo niifdi
fërgha nggi bädä ba!”

Kësang nda Yeeso

*(Markus14:43-50; Luka22:47-53;
Yahaya18:3-12)*

⁴⁷ Kapa na Yeeso nggëlang miighän,
Yahuda tal ahur fatsahaya Yeeso kumkap
sëri sëlfa ba të fiya hangga a samadghän
kës nda thlaukh këlarya ha të sësalya.
Mamnda firistaya të shingya thlëngga
kanda ba.

⁴⁸ Të thlërbu di, Yahuda, saghang dë
kwamana kanda të ndaarha, “Yandï
fëbang ni niifda ni kësamaan.”

⁴⁹ Dëgha Yahuda thlëmad Yeeso dë
ndanggän, “Niyi a ndo 'ya Mala!” Tërgha
fëbangga Yahuda.

⁵⁰ Nggërangga Yeeso së, “Pashinna, du
mbeedë të 'ya boogha ba.” Tërgha nafini
kësang ngganda Yeeso.

⁵¹ Amma tal ahur fiya na a thlëmad
Yeeso kädanggän thlaukh këlara së
kyathlanggän thlëmad mafad firis dë.

⁵² Ndangga Yeeso niifdi, “Wudang
thlaukh këlar wa ahu kënggän hai, kësär
kala niifa tërgha thlaukh këlara, thlaukh
këlara ni a bëlang nda.

⁵³ Sënggun së ni mbang hwan pëpa,
puwanggän fathlëngya Faara ba kalgha
kiwad sodjaya kumkap sëri wa?

⁵⁴ Amma a ënadï kee, këkän na labar
Faara lëghëtta ndanän nän a katërarha hai
këla nanënya?”

⁵⁵ Tërgha ndangga Yeeso fiya wumngga
hai, “Tërwun nggi niifa ni na tëmbëng, nun
baarha ba të thlaukh këlarya të sësalya ka
a kësëewun wa? Këtsar nggi a thlëmad

nun, nggi a tsaharhaha ahu Kën Faara na
a Urshalima kësëewun wa.*

⁵⁶ Amma katëraghän hai heu kee ka a
lëghëdgha 'ya ndaana annabiya na
chichirethlee hai ahu dëleewar Faara.”
Tërgha fatsahayighän daa nda mal Yeeso
nda.

Dändä të Yeeso a mbed kognaya dë *(Markus14:53-65; Luka22:54-55,63-71; Yahaya18:13-14,19-24)*

⁵⁷ Tërgha nafini kësangga Yeeso dändä
tëghän a minda ki Kayafa dë mamnda
firistaya, a mbëdani wumna famalëmngya
ngyakhrha sahai të shingya.

⁵⁸ Amma Mbiturus mbudë samadghän
dë inggun ta pëpal minda mamnda firis
dë. Kyagha sahai tsauka hai a thlëmad fa
këlara ha nagha a këla 'yaha na a
katërarha hai.

⁵⁹ Mamnda firistayini të kogna yini
wumngga hai na nda a kada kwamana
na a kësangganda Yeeso të 'ya na dëmi,
tëna nda bëlang nda.

⁶⁰ Amma walwa nda wa ko nanän
fingya së hangga nggëmngga fa na nda a
thlëghang nggabaarha fa ënawa nda taara
të palth ndan wa. Akwasamadghän
kyagha nafiya ba sëri

⁶¹ ndaa nda, “Ndagha kamshidïya, ‘Ni
mbang chang Kën Faara hai na a
Urshalima nggär yi tënanng ahu beena
mahan.’ ”†

⁶² Tërgha thliigha mamnda firis së
ndanggän Yeeso, “Mba mbang nggëra së
wa? Ma na ndaarha aten pathdi thlëkna
nafini aten wa ya?”

⁶³ Amma nggasgha Yeeso tip. Tërgha
ndangga mamnda firis, “Na minna së ahu
thlëm Faara natë yibrha, përanggän kan
ana sa ni Kërësti, Wan Faara,”

⁶⁴ Nggërangga Yeeso së, “Për nan. Amma
niya ndang nda kun heu a mbee nun a na
Wan niifa tsau a yisëmad Faara Amshi të
këm bayi ahu hashmbe a talara hai.”‡

⁶⁵ Tërgha mamnda firis di djaranggän
luwudghän dë, ndëghän, “Sardë Faara!
Palthma nëm nggär kadäarha fadän?

* 26:55 26:55 Luka 19:47; 21:37 † 26:61 26:61 Yahaya 2:19 ‡ 26:64 26:64 Ndaniyel 7:13 § 26:65 26:65 Deleewar
Firistaya 24:16 * 26:66 26:66 Deleewar Firistaya 24:16

Səkdəm ndən hai a miighən labar sar Faara.Š

⁶⁶ Ma ndaa nun?" Kanda heu ndaa nda, "Kamdə a mərgha!"*

⁶⁷ Tərgha chahang yakhrha nda fa dəkəkən nda. Fingya kəm mbighənda,†

⁶⁸ na nda a ndaarha, "Kulang kansə, Kərəsti! Wun mbiigha sa?"

*Ngaal Mbiturus sənda Yeeso
(Markus14:66-72; Luka22:56-62;
Yahaya18:15-18,25-27)*

⁶⁹ Nanənya Mbiturus tsau a kəshi a pəpal minda, kyagha mafad wee nuwun ba ndanggən, "Sa na tal ahur nafini na a mbu samad Yeeso tə Nggalilad dī."

⁷⁰ Amma ngaalghəna Mbiturus a mbed ndan heu. Ndanggən, "Səngwi əndi na a thləkrha ya wa,"

⁷¹ Tsəbaku kyagha kwakirma sə nggərgha mafad wee nuwun naghən ndanggən fiya na a mbədi, "Niifdiya kanda ni tə Yeeso tə Nadzarat."

⁷² Nggərgha Mbiturus ngaalghən, har tə aah thləm Faara ndəghən, "Səngwi niifdi nun a thləkrha ya wa."

⁷³ Nggərgha nda tsərha tsəbaku nafini na kəkət a mbədi dənda thləmad Mbiturus də ndang ngganda, "Sa mbə ngaala sə wa na tal ahur ndan, kəsər ahu labar wa kyaddə ndaarha tə Nggalilarha ni sa."

⁷⁴ Tərgha naghə Mbiturus a ang shiurha fadghən fa ba aah nən thləm Faara a Kanda ndaanən, "Səngwi niifdi wa!" Tsu kee tətəagha dīyarha.

⁷⁵ Tərgha dālgha Mbiturus teena hai tə labar Yeeso ndang nən, "Kapa na dīyarha tətəarha yi səri na ngaal səndəna katəra mahan." Kyagha kəshaadə təgha kaan.

27

*Dənda tə Yeeso a mbed Mbilatus də
(Markus15:1; Luka23:1-2;
Yahaya18:28-32)*

¹ A tsar kərət, mamnda firistaya tə shingya heu, wuma nda hai ka a kada kwaman bəlla Yeeso nda.

² Kənan ngganda, dənda təghən a mbed Mbilatus də, ngwamnad Romaya.

*Mərta Yahuda
(Tar fathləngya1:18-19)*

³ Kəlaana Yahuda hai fərgha Yeeso, ngwang nda kumad mərta Yeeso sə. Tərgha səbgha hurghən də, haranggən wudəbəl wuridda sə kumggit mahan wudanggənən mamnda firistaya də tə shingini.

⁴ Ndanggən kanda, "Ənadi dimiyirha, kəsər fərđi niifa ənawa dimiyirha." Ndang ngganda, "Mbə 'ya sə djidangwa kan wa, kəl 'ya ənana."

⁵ Tərgha Yahuda tsamanggən wudəbəlda hai ahu Kən Faara, wiigha dəgha waghang altenggən sə.

⁶ Harangga mamnda firistaya wudəbəlda sə, ndaa nda, "Kamngwa a dəfanggəm wudəbəldi ya a mbəd dəfəd yi Kən hwan Faara wa, nanən wudəbəl kəna bəl farha ni."

⁷ A kwasamadghən kənan ngganda hai na nda a hii pəpal yi tabəd tən bəya sə tə wudəbəldi, tsawang ngganda mbədi, mbəd ten kwad rongya.

⁸ Ndən na nda aah mbədi, Pəpal fara.

⁹ Tərgha ləghədgha 'ya ndana annabi Irmiya ndanən, "Tərang ngganda wudəbəl wuridda sə kumggit mahan, wudəbəldi kyana nafiya Isəreela.

¹⁰ Hii mbəd tabəd tən bəya nda sə kəla ndaana Chinəm".

*Tsahang Mbilatus mee Yeeso
(Markus15:2-5; Luka23:3-5;
Yahaya18:33-38)*

¹¹ Nana Yeeso kət a mbed Mbilatus ngwamnad Romaya, tsahangga ngwamnadi mee, "Sani kutər Yahudaya wa?" Nggərangga Yeeso sə, "Ooh, kəla ndaana."

¹² Amma nana mamngya firistaya tə shingya a 'yarghən, naghə Yeeso tip fayighən.

¹³ Ndangga Mbilatus, "Mbuwana a sək əndi na nda a thləkrha atenwa wa?"

¹⁴ Amma nggərang ngwa Yeeso kanda sə aten ənggini heu thlək nanda wa, kəsgha ənwulteena ngwamnadi kaan.

*Ngwang nda kumad mərta Yeeso sə
(Markus15:6-15; Luka23:13-25;
Yahaya18:39,40; 19:16)*

† 26:67 26:67 Ishaya 50:6

15 Nanənya əntin ngwamna da ni nən yakh kalang niifa kanda hai tal na ahu porsəna na min ndan a far wutsəfayid Tədaarha.

16 Ahu sayiddi na niifa sə na təmbəng, kənanə na nda ahu porsəna, na nda aarha Mbarabas.

17 Tsaunən wum fiya hai a kwakirəm Mbilatus, tsahangga Mbilatus mee kanda, "Wun na minnun a kalang nggəni kun hai, Mbarabas wa, nduwa Yeeso nanda aarha Kərəsti wa?"

18 Sən da sə kəsang na shingya Yeeso kəsər ka sərəkra.

19 Nana Mbilatus tsau a mbəd tsawud ngwa kumarha, thləngga nukkun farha a thləmadghən də a ndang ngganda, "Ma ənangna 'ya ka niifda fa ya wa kəsər səsəadi kaan hu səsəniirha atənggən a fədik weeriya."

20 Amma mamngya firistaya tə shingya shik fiya nda, a ndang ngganda a kal Mbarabas nən hai, bəlang ngganda Yeeso.

21 Nggərga kutər di tsakh mee, "Wun na minnun a kalang nggəni kun hai ahur nafiyini na kyab ya?" Tərangga fiya urad ndan sə, "Mbarabas!"

22 Ndangga Mbilatus kanda, "Mani ənaarha tə Yeeso na nda aarha Kərəsti?" Tərang ngganda urad ndan sə, "Tawaman də!"

23 Ndangga Mbilatus kanda, "Kama nda? Ma ənənən na dīmi?" Amma nagha fiya a tərang urad ndan sə, "Tawaman də!"

24 "Kəlaana Mbilatus hai mbə 'yasə nən mbang ənaarha wa, na nda a katərang kakyathlaanga. Tərga thlən farha nən a bəng aama nda ba tsabənggən harghən də a mbed fiya, ndagha, Nggi, mbə harna tsuwar faar ka niifa fa wa. Kun ndən səngga ənnun."

25 Nggəməngga fiya heu, "Ngwa tsauka hakked farghən aten nan, kan tə wagginan!"

26 Tərga Mbilatus kalang Mbarabas nən kanda hai. Fər Yeeso nən tsada ghənda tə wutəterha, fəranggənən sodjad Romaya ka danda tawang də.

*Waa sodjaya Yeeso
(Markus15:16-20; Yahaya19:2-3)*

27 Fingya sodjaya ngwamnadi tərangga nda Yeeso a mbəd tar ndan də, aah sodjaya nda ba heu.

28 Kədangga nda lukkighən hai, kalang kabərha nda fa yiba.

29 Yam wuhar ndakhkya nda kəla matuwel, panggənda atənggən, fərang səsal kutəyirha nda a yisəmadghən. Bəra nda hai a mbedghən waaghən nda, na nda a ndang'ya, "Alvari, kutər Yahudaya!"

30 Chahang yakhrha nda fa, thlə səsal də nda na nda a dəkkən sə a tēnggən.

31 Dakhna mindan də tə waaghən, kədang ngganda kabadda hai a fadghən, nggərga nda kalang yighən lukrha fa. Tərga wii nda təghən ka da nda tawang də.

*Tawang nda Yeeso də
(Markus15:21-32; Luka23:26-43;
Yahaya19:17-27)*

32 Nana nda aten wiirha, da nda wal tə Sayirarha, thləmnggən ni Siman, ngyabang tər kadidda nda fa.

33 Səlna nda a mbərha ba nanda aarha Nggolggota, ndaarha ni mbəd balhwar teena,

34 Fərangga sodja yini aam inabi nda kukurda tə 'ya na i'ikh, amma taarang nən, kar sad ghənən.

35 A kwasamaddi tawang na nda də, ndəghang ngganda lukkighən hai tə əna chacha.

36 Tərga tsawa nda hai a mbədi, nanda a kəlaghən ha.

37 Chireelth ən sak dīmiyidghən nda a man tēnggən tə ndaarha, "KULO YEESO YA, KUTƏR YAHUDAYA!"

38 Na fathlee kwamangya sə səri tawang na nda kanda də a thləmadghən, tal a man yisəmadghən, tal a yikawa.

39 Nagha fiya na a mbəra də a huhwang nda, na nda a tsang 'ya ten ndan fa yi waa farha.

40 Na nda a ndaarha, "Ndaana na mbang chang wuri Faara hai na a Urshalima tənangga sə hu paara mahan, ana Wan Faara ni sa, hərgang altenwa lee tərə na hai a ten kadiddiya!"

41 Mamngya firistaya tə famaləmgya ngyakhrha Musa, tə shingya kəm waa Yeeso nda.

⁴² “Hərghang də fingya, amma mbangwa hərghang nda altenggən wa. Ana ndəghən ni kutər Isəreela! Tərgha hai a ten kadiddi nanənya lee, nəm a fərəkəfek a ndəghən.

⁴³ Fərdə kəkəfek a Faara, ngwa hərghangga Faara nanənya anadə na midghən sə! Kəsər ndəghən, Wan Faara ni nggi.”

⁴⁴ Ko fa thlee kwaman nggina ni tawang na nda kanda də təghən, waa ghənda kəla ənana fiya.

Mərta Yeeso

(Markus15:33-41; Luka23:44-49; Yahaya19:28-30; Markus15:16-20; Yahaya19:2-3)

⁴⁵ Yanfara a sərəkra, nggəlangga wula chehweddi heu har yargha yanfaara hai.

⁴⁶ Yarna yanfaara hai kalgha Yeeso sə tə urarha manggən, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” Ndaarha ni, “Faarna, Faarna, kama karna nggi?”

⁴⁷ Fingya na kəkət a mbədi səngwa nda səwa tamngga nda ndaarha nanən a aah annabi Ilya.

⁴⁸ Dagha niifa də tal ahur ndan tətənggən soso tə aam inabi na chichakh, panggən hu səsaala hai fəranggənən sə ka a saagha.

⁴⁹ Amma ndagha fingya, malaman, kəlaghənəm ha, asəmha bana Ilya hərghang nda.

⁵⁰ Tərgha nggərgha Yeeso tərang uradghən sə kaan təgha, mbə kal yibədghənən hai.

⁵¹ A məməlla sayiddi djargha shishamar Kən Faara hai səri, a talara hai ta hweede hai. Rəbgha kəshiirha fa, fəlgha ferya də.

⁵² Ingga ten kwaya də, ka nafiya Faara hangga mərgha, thlii nda sə.

⁵³ Kyanda sə ahu ten kwaya, a kwasamaddi thliina Yeeso sə ahu mərta, dənda ahu wupəri də tə pedənda, kyad fandan nda a fiya hangga.

⁵⁴ Mamnda sodja Romaya tə fingya sodjaya na a kəla Yeeso ha, nana nda rəbrha chehweddi tə əngya heu katərarha hai tərma nda, ndaa nda, “Kəkəfek niifdiya Wan Faara ni!”

⁵⁵ Tə nishya hangga bagha ba mbuwa samad Yeeso a Nggalili ba ka a ndang

ngganda sə tə 'ya na midghən na nda a kəlarha ba inggun.

⁵⁶ Ahur ndan na Mairamu Magdaliya sə, tə Mairamu man nda Yakubu tə Yisəfu, tə man nda Yakubu tə Yahaya, wangya Dzabadi.

Pang nda Yeeso

(Markus15:42-47; Luka23:50-56; Yahaya19:38-42)

⁵⁷ Tsəna figrha hai, na tə kəna sə bagha ba a Aramatiya, thləmnggən ni Yisəfu, tsauka tə takkwa Yeeso,

⁵⁸ dəgha thləmad Mbilatus də tsakh mərta Yeeso nən, ndagha Mbilatus fəraman ndəghən.

⁵⁹ Tərangga Yisəfu mərđi fadənggən hu kabaarha hai na ngga pəpet.

⁶⁰ Dəgha pang ahu yighən weerənda ten kwarha hai ranən ahu feera. Tərgha kwatəranggən feera ba na manggən, nggəlanggən mii tenkwadda sə wiigha.

⁶¹ Nda Mairamu Magdaliya tə tahad Mairamu di kanda tsətsau a mii ten kwaddi kanda a naghən.

Fa kəla tenkwadda ha

⁶² Dathna mbərha hai a far yibəd Yahudaya, Mamnda firistaya tə farisaya dənda thləmad Mbilatus də.

⁶³ Ndag ngganda, “Alvari, dal dan teena hai aten 'ya ndaana tənggabədi ndəghən bəldə tə yibrha, ‘A kwasamad beəna mahan nən a thliirha sə ahu mərta.’

⁶⁴ Nanən kee furu kwamana a kəla ten kwadda ndaha yi beəna mahan. A mbə kee wa bana fatsahayighən ngaarang, ndangganda fiya thliinən sə ahu mərta.”

⁶⁵ Ndagga Mbilatus kanda, “Harama sodjaya kəla mbədaha, ngga.”

⁶⁶ Nanən kee mədəng ngganda ten kwaddi, sə sodjaya nda sə na kəlaghən ha.

28

Thlid Yeeso sə ahu mərta
(Markus16:1-8; Luka24:1-12; Yahaya20:1-10)

¹ A kwasamad far yibəd Yahudaya, a tsar kərət a far ladi Mairamu magdaliya tə tahad Mairamu wii nda ka kəlang tenkwadda də.

² Kula səndəndan sə rəbgha hweede fa kaan, kəsər tətəndə Faara tərgha hai a

talara, kwatëranggën ferdî a man patu dë, tsauka a tenggën.

³ Nagha pëmnggën a chimnda fa këla yan fara, lukkighën këm pëpet këla humba kabarha.

⁴ Tërëmngga nafini na a këla ten kwadda ha, nagha fandan a rëbrha fa, muwa nda hweede hai, shiwit kanda nën in.

⁵ Tërgha kalangga tëthlëndë dî nishyina së, ndëghën, “Ma tërëm dūn wa sëndisë nun a kadä Yeeso, tawang nanda dë.

⁶ Mbë a mbëdiya wa, thliida së ahu mërra, këla ndaanën nën a katërarha hai. Bamaba, bun na mbëdi huna nën sahai.

⁷ Nanënya, weema këkar dūn thlëghanggën fatsahayighën të ndaarha thliidasë ahu mërra, nën a mbed nun dënën Nggalili dë. Dënun naghën a mbëdi. Dalama teena hai të ‘ya ndang ni kun.”

⁸ Dagha nishyini këkar ma ten kwaddi, tërëm nda kaan amma naa nda lëlëgdä të wutsëfayirha fa, nagha pë labardî a kukwasang kanda fa përang na tëthlëndëdî kanda a fatsahayighën.

⁹ Ba Yeeso wal kanda, ndang ‘ya nën kanda. Ba nda thlëmadghën bā, fëb saryighën nda fa, manangganda thlëmnggën.

¹⁰ Tërgha ndangga Yeeso kanda, “Ma tërëm dūn wa, dama dë ndanggun wanmanggina banda a Nggalili bā, bana nda na nggi a mbëdi.”

‘Ya thlëkna fa këla ten kwadda ha

¹¹ Nana nishyini a ten kwamana, fïngya fa këla mbëdaha dënda ahur wupëri dë thlëghang ënda nda mamnda firistaya ëndî katërarha hai heu.

¹² Aah shingya nda wuma nda hai, kënangganda hai na nda a fërang wudëbëla kanda manggën.

¹³ “Ndang ngganda sodja yini, ‘A ndaama, fa tsahaya Yeeso bagha bā a fëdikrha nanan a beena, ngaarang ngganda mërreghën.’

¹⁴ A sëk ngwamna labardîya, kan këm nan a isha a mbed nun, amanun sësarha.”

¹⁵ Tërgha sodja yini këm thlë wudëbëlda nda ëna nda këla saghang nanda kanda.

Dëgha labar dädë inggun ahur Yahudaya, bagha ta weeri dāba ya.

Taara fërang na Yeeso fatsahayighën (Markus16:14-18; Luka24:36-49; Yahaya20:19-23; Tar fathlëngya1:6-8)

¹⁶ Tërgha fatsahayini kumkap tal dënda Nggalili dë, tëra nda wumnda së ndangna Yeeso kanda.*

¹⁷ Nana ndan manang ngganda thlëmnggën, amma fïngya së ngalgha ndën.

¹⁸ Bagha Yeeso bā ndanggën fatsahayighën, “Fëreenda sësëmnggit talara të yi hweede heu.

¹⁹ Tsaunën kee dāama dë, dūn tsahang fïya ha heu, ënang mbaptisëma nun kanda, hu thlëm Pëpa të yi Wee, të yi Sësëna të Pedënda.†

²⁰ Tsahaman kanda ha a ëna taara nda të ëngya heu ndang ni kun. A sënunsë niyi të kun këtsar ta miï ngwala këshiirha dë.”

* 28:16 28:16 Matta 26:32; Markus 14:28 † 28:19 28:19 Tar Fathlëngya 1:8

Markus

*Tangsang Yahaya tə Mbaptisma
kwamanadə
(Matta3:1-12; Luka3:1-9,15-17;
Yahaya1:19-28)*

¹ Katəra deleewar tə Pedənda aten Yeeso Kərəsti, Wan Faara.

² Chirethleng nda hai hu deleewar annabi Ishaya tə ndaarha, “Niya ‘wa thlən tə thləndəna də ma sa, na a takso kwamana də” *
³ “Urarha a aah farha a kaheerha. ‘Taksaman kwamana Chinəm sə pəpənaman kwamana sarya də a ndəghən.’” *

⁴ Yahaya kyagha ba a kaheddi nagha a ndang nda fiya a malangganda dimiyid ndan fananggən kanda yi chakh dimiyirha.

⁵ Kahad fiya na a chehweed Yahuda tə fiya heu na a Urshalima kyanda ba dənda thləmadghən də. Malang nda dimiyid ndan ənangga Yahaya mbaptisəma kanda a kufad Urdun.

⁶ Yahaya kaldə lukrha ənana nda tə was thləkhmu, kənanggən muwun tə paama, mbeeya tə dee ndəna ənnadghən mii.*

⁷ Ndanggən fiya, “Na niifa sə bayi a samadna na tə səsəmda fa kalgha nggi mu, sahad pahamggən tsəkki na a kwasang nggi hai wa.

⁸ Ənanggi mbaptisəma kun tə aama, amma ndəghənggi nən a ənang mbaptisəma kun tə səsəna tə Pedənda.”

*Ənang nda mbaptisəma Yeeso
(Matta3:13-17; Luka3:21-22)*

⁹ A hu sayiddi kee bagha Yeeso ba a Nadzarat na hu chehweed Nggalili ənangga Yahaya mbaptisəma a kufad Urdun.

¹⁰ Nana Yeeso a kyarha sə hu aamdī kee, kəlagha hai talara indadə nagha Səsən Faara a tərāa tenggən hai kəla tətiliurha.

¹¹ Sək urarha nda a talara hai, “Sani Waana, nggəmni niyi a tək mbənduwa fa kaan.”†

*Kəkərang Sheetan Yeeso
(Matta4:1-11; Luka4:1-13)*

¹² Tsu kee tərangga Səsəna tə Pedənda a kaheerha də,

¹³ tsauka a kaheddi yi beena kumggit fada nagha sheetan a kəkərang nda. Ndəghən a kaheddi tə thlukkya yi heerha, nagha fathləngya Faara a ənang taara.

*Katərang Yeeso targhən hai
(Matta4:12-17; Luka4:14-15)*

¹⁴ A kwasamaddi muwang nanda Yahaya ahu porsəna də, dəgha Yeeso Nggalili də nagha a pər labar Faara.

¹⁵ Nagha a ndaarha, “Bad sayiddə ba, kutəryid Faara nduwusda ba. Malaman dimiyid nun fərkəkafek nun tə Labardi na Mbənggən.”‡

¹⁶ Nduwusna Yeeso mii kufad Nggalili də, na Siman nən tə wan man Andrawus a muk panggama a kufaddi kəsər kanda fa kəs təngya ni.

¹⁷ Ndangga Yeeso kanda, “Bama ba, mbuwama samadna, niya tsawang kun fa kəs fiya ba.”

¹⁸ Tsu a mbədi kee malangganda panggamggi ndan mbu samadghən nda.

¹⁹ Dənən mbeedə, na Yakubu nən tə wanman Yahaya wangya Dzabadi ahu kwambuwal, kanda a tangsang panggamnggi ndan də.

²⁰ Nana Yeeso kanda aah kanda nən, mal chi ndan nda Dzabadi ahu kwambuwal di tə fīngya nafiya na a dāng kanda sə mbu samadghən nda.

*Kənanng Yeeso niifa na tə ənkaheerha fa
(Luka4:31-37)*

²¹ Dənda Kafarnahum də, nduwusna far yibəd Yahudaya ba, kyagha Yeeso Kən Faara də katəranggən tsaharhaha.

²² Nagha fiya ənwulteena a ten tsahadghən ha, kəsər tsahanggən kanda ha kəla niifa na tə ngyakhrha ha, mbə kəla fa maləmggya yi deleewar Musa wa.*

* 1:2 1:2 Malachi3:1 * 1:3 1:3 Ishaya40:3 * 1:6 1:6 2 Kutərya 1:8 † 1:11 1:11 Katərarha 22:2; Dzabura 2:7; Ishaya 42:1; Matta 3:17; 12:8; Markus 9:7; Luka 3:22 ‡ 1:15 1:15 Matta 3:2 * 1:22 1:22 Matta7:28-29

²³ Tərgħa ahu kən hwan Faardan na niifa sə na tə ənkaheerha fa huhwaagħa,
²⁴ ndəghən, “Mana midwa tə kan, Yeeso tə Nadzarat? Bana ba ka bəlangga kan wa? Səndi sa, na chahal yi Faara!”
²⁵ Yanangga Yeeso, “Nggəlang miiwa! Kyosə a fadghən.”
²⁶ Muwangga ənkaheeddi hweede hai, huhwaagħa, kyagħa sə a fadghən.
²⁷ Fiya na a mbədi ka ənwulteena na nda a ndang nda ndan, “Tur maniya? Weerinda tsaharhaha tə ngyakhrha! Nən yanang ənkaheeya na nda a takkwa miighən.”
²⁸ Labargħən weldadə kəkar ahu chehweed Nggalili.

Kənanng Yeeso Fiya hangga (Matta8:14-15; Luka4:38-39)

²⁹ Kyana nda hai ahu Kən Faara, nda Yakubu tə Yahaya dənda wuri ki Mbiturus də tə Andrawus.
³⁰ Thlabər Mbiturus tənuwunda fadghən bee kalth hu sərə, pərang nggənda Yeeso.
³¹ Dəgha Yeeso thləmad nudadə, kəs hargħənən thlenggən sə.
³² A figrha mukna yanfaara hai bagħa fiya thləmad Yeeso ba tə nafiya na fandan bee tə fingya na tə ənkaheeya fa.
³³ Nafiya na ahu talđi wuma nda kwatkirəm da ba.
³⁴ Kənanngga Yeeso fiya hangga na tə wanhaaya fa dədamən-dədamən. Kyanggən ənkaheeya sə hangga na a fad fiya, amma mbə malang ənkaheeyini kala nda sə wa kəsər sən ndan.

Hwan Yeeso Faara a mbərha na bəbee (Luka4:42-44)

³⁵ A tsar kərət, ka pit mbərha ba, thliigha Yeeso sə dəgha mbərha də na bəbee hwan Faara nən.
³⁶ Mbiturus tə ka wiyighən dənda ka kadadghən də,
³⁷ walang nanda, ndang ngganda, “Fiya kahad a kadā sa!”
³⁸ Nggəlangga Yeeso kanda, “Taama mbərha də pak ahu talya də na tsau tənı də pər labardi a mbədi kəm. Ndəghənnı bənı ba ka manggən.”

* **1:44 1:44** Livitikus14:1-32

³⁹ Wenggən chehweed Nggalili hai nagħa a pər labar Faara ahu kən tsahad Yahudaya tə kyang nda ənkaheeya sə.

Niifa na tə wanhad termeerha (Matta8:1-4; Luka5:12-16)

⁴⁰ Niifa na tə wanhad termeerha fa bagħa thləmadghən ba bərgħa hai tə wadedghən hwanggənən, ndanggən, “A nggəmna fa, tsabee də.”
⁴¹ Hadangga niifdi Yeeso fa, tərangga Yeeso hargħən sə tsuwargħənən fa ndanggən, “Nggəmdifa, tsabudə.”
⁴² Tsu a mbədi kee, kyagħa termedda sə a fadghən kəngga.
⁴³ Kəsgha Yeeso thləmadghən, ndanggən,
⁴⁴ “A pərang nan niifa wa. Amma dıwadə, a kyadang fadwa firis əna sataka na kəla ndana ngyakhrha deleewar Musa a kyadang ndaarha nən kanda tsabna də.”
⁴⁵ A megħedghən kyagħa niifda hai nagħa a pərgħən. Ndən ənagħa ndən, balwa Yeeso nggər kyarha hur tala hai a pəpal amma ishgha a kəsər wure a mbərha mbuwana niifa sə. Ko nanən kee na fiya naarha bərha thləmadghən ba a mbəya ba hangga.

2

Kənanng Yeeso niifa mərna fadghən hai (Matta9:1,8; Luka5:17-26)

¹ Məngwaha wa, nggərgħa Yeeso kyarha Kafarnahum hai, səkka fiya ndaarha badə wure ba.
² Wumngga fiyaba, ləđang ngganda kəndi ta mii kwatminda ba, a nagħa a pərang labar Faara kanda.
³ Bagħa nafiya ba fada tə niifa mərna fadghən hai.
⁴ Walwa nda kwamana wa kəsər ka hangnda fiya. Thləbangganda ten kənda də məməl tə man ten Yeeso fərgħən nda hai tə dəngəldi hunangganda hai a mbed Yeeso.
⁵ Nana Yeeso fərkəkafəkkin ndan, ndanggən haddi na kath, “Waana chohonda dımiyidwa də.”

⁶ Nanən ya, fasəngya ngyakhrha tə Farisaya kanda a numarha tə ndaarha,

⁷ “Kama na niifdi ndaarha kee ya? Tə sar farha ni! Mbə niifa sə na chakh dimiyirha wa kəl Faara katenggən.”

⁸ Tsu kee səngga Yeeso əndi nanda a numarha ahur ndan, ndanggən kanda, “Kama nun a numarha aten əngginiya?”

⁹ Yanggini pəpa, ndanggəm tə mərfa fadda hai, ‘Chohonda dimiyidwa də wa,’ nduwa ndam, ‘Thliusə, tərang dənggəl wa wiu wa?’

¹⁰ Amma a sənunsə Wan niifa nəghən tə səsəmda ha hu kəshiddiya yi chakh dimiya.” Ndanggən niifdi mərna fadghən hai,

¹¹ “Ndoyi, thliusə tərang dəggəl wa wiina wuredə.”

¹² Thliigha sə təranggən dənggəlghən kyagha hai a yid fiya heu. Əndiya fərang də ənwulteena kanda na nda a fal Faara, na nda a ndaarha, “Wawum na tur əndiya wa.”

Yeeso aahdə Lawi (Matta9:9-13; Luka5:27-32)

¹³ Nggərgəha Yeeso dərha mii kufad Nggalili də. Bagha fiya hangga thləmadghən ba, nagha a tsahang kanda ha.

¹⁴ Nanən a mbəra də, na Lawi nən wan Halfa tsau a thlə tsamnda. Ndanggən, “Mbuwu samadna.” Thliigha Lawi sə mbu samadghənən.

¹⁵ Nana Yeeso a həb ənnarhami a minda ki Lawi, fa thlə tsamngya hangga tə fa “dimiya” na nda a həbrha təghən tə fatsahayighən, kəsər fiya hangga mbuwa samadghən.

¹⁶ Nana fa səngya deelewar Musa na Farisaya na nandan a həbrha tə fa “Dimiya” tə fa thlə tsamngya, tsahang mee nda fatsahayighən, “Kama nən a həbrha tə fa thlə tsamngya tə fa ‘Dimiya?’”

¹⁷ Səkna Yeeso kee ndanggən kanda, “Mbə nafiya na kəkanglang kada tə purha wa, Kəl haaya. Bawi ka aah nafiya ba na a əna nggayirha wa, amma fa dimiya.”

Tsakhmee aten kar aama (Matta9:14-17; Luka5:33-39)

¹⁸ Fatsahaya Yahaya tə Farisaya na nda kar aama. Bagha fingya thləmadghən ba tsahang mee nda Yeeso, “Mani ənagha ndən, fatsahaya Yahaya tə yi Farisaya kanda a kar aama, amma finayiwa mba nda ənaarha wa?”

¹⁹ Nggəməngga Yeeso kanda, “Pashiya wutsamnda na nda kar aama wutsamnda bəldə a thləmad ndan wa? A bəl wutsamnda a thləman ndan mba nda ənaarha wa.

²⁰ Na sayi bayi bana nda tərang wutsamndədi ma kanda. A mbədaniya ba nanda kar aama.

²¹ “Mbə niifa sə na njar bər kabərha ba mbuhənggənən suhurra lukrha fa wa. A əna də kee, mbuhuddi na tə kukwasharra bər kabəddi nən njaara hai a fad luwuddi kal yandə nən mu na kaar.

²² Mbə niifa sə na irang weerənda aam inabi ahu suhurra samsami hai wa. A əna də kee, na weerənda aam inabi di dathlang nda samsami də də. Nən iradə, səbgha samsami də də. Kamdə weerənda aam inabi nəm irangnda ahur weerənda samsami hai.”

Tsakhmee aten far yibrha (Matta12:1-8; Luka6:1-5)

²³ Na fardə sə, far Yibrha Yahudaya, Yeeso tə fatsahayighən tərnda kwaman heerha; tərgha fatsahayighən kya ten ənnarhami nda na kəla wan hwaliirha fahwang ngganda hai na nda a kiighən.*

²⁴ Ndagha Farisaya, “Mani na fatsahayirha əna ‘ya kee, ‘yadana ngyakhrha Musa yi far Yibrha?”

²⁵ Nggəməngga Yeeso kanda, “Karatang ngwanun əndi na hu deelewar Faara ənana Ndauda tə nafighən na miirha a kəs kanda wa?

²⁶ A thlakh mbəd Abiyata mamnda firis, kyanən hu Kən Faara də tərənən mburodi sə dəfangna nda də ka firis katenggən, kiigha ənangən pashiya wiyighən ha.”*†

²⁷ Ndangga Yeeso kanda, “Əna nanda far yibrha ka niifa, mbə niifa ka far yibrha wa.

²⁸ Nanən kee, Wan Niifa Chinəm ni heu tə far Yibrha.”

* 2:23 2:23 Nggurub Ngwa Kumaarha 23:25

* 2:26 2:26 Livitikus24:9

† 2:26 2:26 Firistaya 24:9

3

*Niifa marna harghən hai a Kafarnahum
(Matta12:9-14; Luka6:6-11)*

¹ Na fardā sə faddən, kyagha Yeeso Kən Faara də, na niifa sə marna harghən hai ahur kəndi.

² Na nafiya sə na mindan a kəsangganda Yeeso tə dimiyirha, kəlaghən nda ha tənən a kənanng nda niifdi a far yibrha.

³ Ndangga Yeeso niifdi marna harghən hai, “Thliusə ba isha a mbed fiya.”

⁴ Tərgha tsahangga Yeeso mee kanda, “Yanggini məməl a ənam a far Yibrha? Əna nggayirha nəm wa nduwa mbəlfēerha wa, a hərghanggəm yibrha wa nduwa bəlanggəm wa?”

⁵ Kəlangga Yeeso kanda tə səbrha hura tə kəm ən kawani ka kakrakkid ten ndan. Ndanggən niifdi, “Pəpənang harwa də.” Pəpənanggən harghən də, a mbədi kee nggərgha harghən ba kəla kaar.

⁶ Tərgha Farisayini kya nda kəshaadə də nda ndikrha tə nafiya Hirdus na a kadā kwaman bəllang nda Yeeso.

Mbu fiya samad Yeeso

⁷ Yeeso tə fatsahayighən dənda mii kufad Nggalili də, fiya hangga mbuwa samadghən.

⁸ Hərəm nanda sək əngya ənanən heu, fiya hangga bagha ba a Yahuda, tə Urshalima, tə Idomiya, tə fīngya na a pəm kufad Urdun, tə nafiya Taya tə Sidon.

⁹ Ka hangnda fiya ndangga Yeeso fa tsahayighən a bang kombuwol nda ba na ngguchit amana fiya 'yabang mbərha fa.

¹⁰ Kəsər 'wadə teena kənanng də fiya hangga, ndən ənagha ndən fīngya na tə wanhaaya fa kanda a 'waarha mbee ba ka a tsəwarghən nda fa. *

¹¹ Kala sayiddi nana səsən mbəlfēeya ndən, kəl na nda fəla hai a mbedghən na nda a ndaarha, “Wan Faara ni Sa.”

¹² Amma kəsdə thləman ndan a pər ndan tə wunni ndəghən wa.

*Wur Yeeso fa thlənggighən kumkap səri
(Matta10:1-4; Luka6:12-16)*

* 3:10 3:10 Markus4:1; Luka5:1-3 * 3:22 3:22 Matta9:34; 10:25

¹³ Tərgha Yeeso wumnda sə, aah fīngyayina nən ba na midghən, dənda thləmadghən də.

¹⁴ Wurgħa hasə ahur ndan Kum kap səri, aah kanda nən fathlənggighən, a tsawa nda təghən tə kəm a naghā thlən kanda ka pər labar Faara də,

¹⁵ tə wal ngyakhrha na kyangganda ənkaheeya sə.

¹⁶ Kulo nafini kumkap səri wurnən ya.

Siman, dəfang na Yeeso thləma Mbiturus,

¹⁷ Yakubu wan Dzabadi tə wanman na Yahaya.

Dəfangna Yeeso thləma kanda Mbuwadjis, ndaarha ni “Wangya Tər' yana.”

¹⁸ Andrawus,

Filibus,

Mbatalomi,

Matta,

Toma,

Yakubu wan Halfa,

Tandawus,

Siman tə sərək chehweedghən.

¹⁹ Tə Yahuda Iskaryoti, fərgħa Yeeso.

*Yeeso tə Mba'aldzabul
(Matta12:22-32; Luka11:14-23; 12:10)*

²⁰ Tərgħa Yeeso kyagħa ahur minda hai, nggərgha fiya wumnda ba, ndəghən tə fa tsahayighən mba nda wal kwaman əna 'ya mii wa.

²¹ Səkna hurfayighən əndi nən a ənaarha, dənda də ka a kəsangganda, kəsər na fiya a ndaarha, “Kyahar hutenggən hai.”

²² Fa maləmgəya ngyakhrha bagħa ba Urshalima ndaa nda, “Nəghən tə Mba'aldzabul fa! Tə ngyakhrha Mba'aldzabul ni nən a kyang ənkaheeya sə.” *

²³ Aagħa Yeeso kanda ba thləghang karapu nən kanda sə, “Na sheetan kən na mbang kyang Sheetan sə?”

²⁴ A tsakh kutəryirha hai səri, mbə kutəryiddi isha wa.

²⁵ A tsakh wure hai səri, mbə wuriddi isha wa.

²⁶ Ana Sheetan a yan altenggən tə kəm tsakhka hai, mbə mbang isha wa. Ba ngwala benggən ba.

²⁷ Kəkafek, mbə niifa sə na kyarha minda ki niifa hai na kanglang wiigha tə ənggighən wa kəl ma 'wadə teena kənanğdə niifda hai na kanglang 'wan. A mbanggən har karid wurighən.

²⁸ "Niya pərang kəkafek kun, dimiya na heu tə sarfaya ənana fiya na nda chahanggən kanda də.

²⁹ Amma kala niifa sargha Səsəna tə Pedənda mba tam chahanggən də wa, ənədə dimiyirha yi pa kwandə."*

³⁰ Thləkna Yeeso ndən kee kəsər na nda a ndaarha, "Nəghən tə ənkaheerha fa."

Man Yeeso tə Wanmanggighən (Matta12:46-50; Luka8:19-21)

³¹ Tərga bagha man Yeeso ba tə wanmanggighən. Isha nda a kəshi thlən farha nda da nda aaghən ba.

³² Fiya wumngga hai muwang nda madufu hai, ndang ngganda, "Muwa tə wanmanggiwa kanda a kəshi kanda a kədə sa."

³³ Tsakhmee nən, "Nda wunni iya tə wanmanggina?"

³⁴ Tərga kəlanggən fiya muwangga madufu hai ndəghən, "Kulo nda iya ya tə wanmanggina!"

³⁵ Kala niifa ənagha taara tə 'ya na mid Faara tsaudə wan pa tə wan nya tə iya."

4

Karapu aten təhəfrha (Matta13:1-9; Luka8:4-8)

¹ Yeeso nggərgən dərha mbeedə tə tsahang fiya ha a mii wuri aam Nggalili. Fiya wumngga thləmadghən ba mulnda hai kaan pa kyagha hu kombuwol hai fiya tsətsau a mii kəkəshbang nda.*

² Tsahang də əngya kanda ha hangga tə karapuya. A hu tsahadghən ha ndəghən,

³ "Kama thləmarha hai! Tə hudarha dədə ka həfrha də.

⁴ Nanən aten wash wiiddi, hərga fīngya hai aten kwamana, bagha wufikkyā ba damangganda.

⁵ Hərga fīngya həreng keela hai, ka mbuwana chehweerha sə ngga kya nda sə kəkar, kəsər mbə chehweedghən kudimnggən wa.

⁶ Amma təkna yanfaara hai, hwara nda də, kəsər kwa wanda thlaara hai wa.

⁷ Fīngya həra nda pathlang ndakhkya hai kya nda sə kal wanda farha hai a pathlang ndakhkini wa ko kanda əna wee.

⁸ Amma fīngya həra nda hu chehweerha hai na ngga kyanda sə əna wee nda fīngya katəra kumnggit mahan-mahan, fīngya kəm kumnggit mikki-mikki har haru-haru."

⁹ Ndəghən, "Yi na tə thləmad səkrha, səkkənən."

¹⁰ Sayiddi nanən katenggən, kumkap səri di tə fīngya na a thləmadghən tsahang mee nda ha aten karapu yini.

¹¹ Ndanggən kanda, "Nggəməng nda kun fa na a sən 'ya nun na kutəryid Faara ahurghən, fīngya a mbə tə karapu wa mba nda sənggən wa.

¹² Təna nda,

" 'Kəlaarha də, amma mba nda kukwalang hai wa, na nda səkkən kəm, amma mba nda sənang hai wa.

Kam kyahar nda ba, chahang dimiyid ndan nda kanda də!' "

Pər Yeeso ten karapu di (Matta13:18-23; Luka8:11-15)

¹³ Tərga ndangga Yeeso kanda, "Ashe sənanggun karapu da hai ya wa, kəkən nun sən fīngya karapuya?"

¹⁴ Tə həfəddi, labar Faara ni nən a pəra.

¹⁵ Wiiddi hərga aten kwamana hai nəghən aten nafiya səkka labardi, amma bagha Sheetan ba təranggən labar dədə ahur ndan.

¹⁶ Fīngya, na nda kəla wiirha həf nanda a həreng keela, sək nanda labardi thləghən nda tə hura pəpet.

¹⁷ Amma mbuwana thlar ndan sə, məngwanda ha wa. A hərəm billarha nduwa səsaarha barha ba kəsər ka labardi mba nda kwas kyaharra hai wa.

* 3:29 3:29 Luka 12:10 * 4:1 4:1 Luka 5:1-3 * 4:12 4:12 Ishaya6:9-10

18 Tə kəm na fingya kəla wiiya hərəgha pathlang ndakhkya hai, səkka labardi;

19 amma kəsər billad kəshiirha, tə suna kəna tə nggəm ən kəshiirha thluranggən labardi ahur ndan tsauka mbə 'yani na ngga wa.

20 Wiiya hərəgha hu chehweerha hai na ngga, nafiyani səkka labar Faara thləghənda fa tə chikrha katəra kumnggit mahan-mahan, kumnggit mikki-mikki tə haru-haru aten əndi həf nanda."

Patilla tsətsəba tə təba (Luka8:16-18)

21 Ndangga Yeeso kanda, "Wad niifa barha ba tə patilla tsəbanggən tə təba nduwa dəfanggən kasəra də wa? Mbə nəm dəfang nda a mbəd dəfədghən wa?*

22 Mbə 'yasə na bəbee mbuwa kyarha sə wa. Mbə 'yasə kəm na nggənggəla mbuwa wa kyarha pəpal ba wa. *

23 Kala niifa na tə thləmad səkrha səkkənən."

24 "Kwarama tə sək pathla nun naarha səkrha, tur tasau kəkərđi nun a kəkərə sə, ndəghənni na nda a kəkərang kunsə kəm har kal yinun nən mu." *

25 "Kala niifa na tə 'ya ha na nda a chighanggən, kala niifa kəm mbuwa wa tə 'ya ha, yandi nanən təghən ha kəm na nda a thlang nda hai."

Karapu aten wiirha na a tsərha

26 Nggərgħa Yeeso ndaarha, "Na kutəryid Faara kiya. Niifa washgha wiirha ahu hedghən də.

27 Məngga ha, kyagha wiidda sə, səngwa sə tə katəradghən hai kəkən wa.

28 Tə altenggən naghə a tsərha, katəradghən hai tə kwaafa, dəfgha hur iiwee nən.

29 A hərəmdə nakhdəarha, nən a hwasang sə tə dəhwasarha kəsər tsə shifiirha hai."†

Karapu aten wiirha na kəla wan parsəna (Matta13:31-32-34; Luka13:18-19)

30 Nggərgħa Yeeso ndaarha, "Tə ma nəm sakh kutəryid Faara, nduwa tə tur yanggi karapu nəm sakhkən sə?

31 Nəghən kəla wan parsəna na wanggən ngguchit ahur wiiya na heu nəm həfrha.

32 A həfang dəm hai nən tsərha tsauka dəfrha manggən kal fingya nən na ahu heddi ənaghə wudikkya kəndan a wuhwaryighən."

33 Tə fingya karapuya kəla yandiya hangga thləghangna Yeeso kanda sə, tə fingya na nda mbang sənang hai.

34 Mbə 'yasə nən thləghang kanda kula karapu wa. Amma sayiddi nanən tə fatsahayighən nən fəlanggən kanda hai.

Yanang Yeeso bereu 'yaara (Matta8:23-27; Luka8:22-25)

35 A fardi tsəna figrha hai, ndanggən fatsahayighən, "Tama pəm wuri aamda də ya."

36 Mal fiya nda a samarha, wii nda də təghən ahu kombuwol di nanən sə. Na fingya kombuwalya sə kəm a mbədi mbuwa samadghən.

37 Thliigha bereu 'yaara ba, naghə a pəshang aama ahu kombuwol ndan ba takhka a timnda hai.

38 Yeeso a beəna a samad kombuwol di. Thlengga fatsahayighən sə ndang ngganda, "Mala, səngwa takh dəm a mərə wa?"

39 Thliigha Yeeso sə, yananggən bereu di, "Nggasu hai! Ishiu!" Isgha bereu di, nggasgha mbərha hai.

40 Tərgħa ndanggən fatsahayighən, "Mani tərəm nun? Ai fərkəkafekkid nun?"

41 Tər ma nda kaan, tsahang mee nda ndan, "Wunniya? Na bereurha tə kufulla aama fərang mamnggirha!"

5

Kərang Yeeso niifa na tə ənkaheerha fa (Matta8:28-34; Luka8:36-39)

1 Yeeso tə fatsahayighən dənda pəm wuri aamda də na a chehweed Nggarasina.

2 Tərna Yeeso hai ahu kombuwol di, na niifasə tə ənkaheerha fa, kyaghən ba a mbəd ten kwaya hwathla Yeeso nən fa.

* 4:21 4:21 Matta5:15; Luka11:33
4:29 Djoyel 3:13

* 4:22 4:22 Matta10:26; Luka12:2

* 4:24 4:24 Matta7:2; Luka6:3 † 4:29

³ Niifdiya nən mēnda ahur kwad mērya, mbə niifasə na mbang kənanng hai ko tə wuyiwurra ni wa.

⁴ Kəsər na nda yakh kənanng nda hai nda harghən tə sarghən tə wuyiwurra, amma nən dāhang nda də hwasang nggən dəbəlyina də na a sarghən. Mbə niifasə na kanglang na mbang kəsang hai wa.

⁵ Nda yanfaara tə fədiḡrha nən naarha aten kwaya, tə ten ferya, nagma ahuhwaarha tə thleng nda fadghən də tə ferya.

⁶ Nanən Yeeso də inggun, dāgha də bəra hai a mbedghən.

⁷ Təranggən uradghən sə kaan huhwagha ndəghən, “Mana midwa tə nggi, Yeeso, Wan Faara Amshi? Hwanni sa hu thləm Faara a səsenna wa!”

⁸ Thlək nən ndən kee kəsər ndangga Yeeso, “Kyosə a fad niifdiya, sa ənkaheerha!”

⁹ Tərgħa tsahangga Yeeso mee, “Thləmwani kən?”

Ndəghən, “Hangga, kəsər nan hangga.”

¹⁰ Nagma a hwan Yeeso a rəkdə kanda ma mbədi wa.

¹¹ Na chibəd kələngarya sə a mbədi a lafrha tsau tə sar wumnda fa.

¹² Hwangga ənkaheeyini Yeeso, “Malang kan dan thləmad kələngaryina də ya, kyan hur ndan hai.”

¹³ Nggəmənggən kanda fa, kya nda sə a fad niifdi da nda kyarha ahur kələngaryina hai. Chibəd kələngaryini səl nda haru kumnggit səri, da nda hu wuri aamda də mərə nda də.

¹⁴ Fa laf kələngaryini dan ndani wupəri də tə fīngya talya da nda pər əndi katəragha hai. Dāgha fiya ba, ba nda na əndi katəragha hai.

¹⁵ Bana nda thləmad Yeeso ba, na niifda nda na tə ənkaheeyina fa, tsau hai, kaldə lukrha fa ngga ba hutenggən ba, tər ma nda.

¹⁶ Nafini na a mbədi nagma əndi katəragha hai, pəranggən nda kanda əndi katəragha hai tə niifdi na tə ənkahedda fa tə kələngaryini kəm.

¹⁷ Tərgħa nafini hwan Yeeso nda a malanggən chehweed ndan.

¹⁸ Na Yeeso a kyarha hu kombuwol hai, niifdi na tə ənkahedda fa hwan Yeeso nən a dāgha də a samadghən.

¹⁹ Nggəməngwa Yeeso fa wa, amma ndanggən, “Duwa wuredə da wal nafiwa, pərang əndana kanda ənona Chinəm tə hadonən fa.”

²⁰ Tərgħa niifdi wiigha wuredə dāgha naarha pər əngya ənanngna Yeeso a talya kum. Fiya na heu na nda a na ənwulteena,

Nggərang Yeeso yibrha wutararha kəfa tə kənanng nda nuneefa na faara a bang fa (Matta9:18-26; Luka8:40-56)

²¹ Nggərna Yeeso dərha pəm wuri aamda də tə kombuwol, wumngga fiya thləmadghən ba hangga ndəghən baldə a mii wuri aamdi.

²² Tərgħa tal ahur mamngya Kən hwan Faara sə na nda aarha Yayirus, ba də mbəda ba. Nanən Yeeso bərgħa hai tə wadēdghən,

²³ hwanggənən, “Wutarad na a mərə. Niya hwan sa boba ba dəfang haara teena tənən kənda wal yibrha nən.”

²⁴ Dāgha Yeeso də a samadghən. Fiya hangga mbuwa samadghən də tə kəm na nda a ‘yabang mbərha fa.

²⁵ Na nuneefa sə a mbədi na faara a bang nda fa hai hurarha kumkap səri.

²⁶ Səsadə kaan ahar fa fər dəfya hangga tə kəm bəlang də ən huharghən də, a megħedghən ‘ya kamngga a kəngga amma kəl chikrha.

²⁷ Səknən labar Yeeso, bagħa ba tə man samadghən ahur fiya tsuwar kootodghənən fa,

²⁸ kəsər numadə, “A tsuwardi kootodghən fa kee, niya wal kənda.”

²⁹ A mbədi tsu kee ishgha fardi na a bang nda fa hai, təkənən fa a fadghən waldə kənda ahu səsadghən.

³⁰ Tsu sənangga Yeeso hai na səsəmnda sə kyagħa də a fadghən. Kyahargħa hai ahur fiya tsakhmee nən, “Wunni tsuwargħa kootodna fa?”

³¹ Nggəməngga fatsahayighən, “Nanna fiya a ‘yabo mbərha fa, nana a tsakhmee, ‘Wun tsuwargħa nggi fa?’ ”

³² Amma nagma Yeeso a kəlarha də tə wunni ənagħa kee.

³³ Tərgəha nudi, sənnən 'ya katəragha hai təghən, bağha ba bərgəha hai a mbedghən, nagha fadghən a rəbrəha fa ka tərəmnda, pərang kəkafek nən 'ya katəragha hai heu.

³⁴ Ndangga Yeeso nudi, "Waana, fərkəkafekkid wa kənədə. Duwadə hu dədəmnggirha yibna hu səsadwa."

³⁵ Yeeso bəldə a ndikrəha fa kee, bağha fəngya ba a minda ki Yayirus, ndaa nda, "Mər wutarad wa, kama nun nggər kətəlang tə maləməndədə fa?"

³⁶ Dəfwa Yeeso teena tə path nafini wa, ndanggən mamnda tə Kən Faara na ngguchit, "A tərəmna wa, furu kəkafek kee."

³⁷ Malangwa fiya mbu samadghən nda wa, kəl Mbiturus, Yakubu tə Yahaya wanman Yakubu.

³⁸ Bana nda minda ki mamnda Kən Faara ba na ngguchit, kəlagha Yeeso fiya a tsə teena na nda a tərha tə huhwaarha kaan.

³⁹ Kyanən sa hai ndanggən kanda, "Kama nda nun a tsə teena tə huhwaarha kaan kee? Mərwa wandi wa amma nəghən a shiirha."

⁴⁰ Amma masangganda.

A kwasamaddi kyang nən fiya kəsha hai, tərənggən nda chin wandi tə man tə fa tsahayighən na a thləmadghən, kyagha hu kənda də na wanda sə.

⁴¹ Kəs harghənən ndanggən, "Talita kumi," ndəna "Sa wutararha, thliusə!"

⁴² Thliigha wanda sə wiigha hai. Huradghən kumkap səri. Katərana ənda hai ya kanda heu əna ənwulteena nda.

⁴³ Kəs thləman ndan nən a sək niifa əndiya wa, ndanggən kanda a fərang ənnarhami nda ənagha mii.

6

*Karnda Yeeso a Nadzarat
(Matta13:53-58; Luka4:16-30)*

¹ Malna Yeeso mbədi, dəgha hu talghən də tə fatsahayighən a samadghən.

² Bana far yibrəha ba yi Yahudaya, katəranggən tsaharhaha ahu Kən Faara na ngguchit, Fiya hangga səkka ndən əna ənwulteena na nda, na nda a ndaarha, "Walgha niifdi ənggini a yanggi ya? Tur

yanggi sənda ni walnən, nən naarha əna ənwulteengya kiya?"

³ "Ndeye, mbə kafinta dani ya wa? Mbə wan Mairamu ni wanmangya Yakubu, tə Yisufu, tə Yahuda tə Siman wa? Wanmanggighən nishya mbə kulu kəm tə kanda ya wa?" Səbgha hur ndan də təghən.

⁴ Ndangga Yeeso kanda, "Kəl ahur talghən, a pathlang hurfayighən tə hur mindəghən ndən mbuwana annabi wal mamnggirha." *

⁵ Ənawa Yeeso ənwulteena a mbədi wa, kəl haara dəfang nən fəngya haaya fa, kəranggən kanda.

⁶ Fərang də ənwulteena, ka yamid fərkəkafekkid ndan.

*Thlən Yeeso kumkap səri di
(Matta10:5-15; Luka9:1-6)*

Tərgəha Yeeso nagha a wiirəha hai tala-tala a tsahang fiya ha;

⁷ Aah kumkap səri də nən thləmadghən ba, thlən kanda nən səri-səri fərang səsəmnda nən kanda aten ənkaheeya.

⁸ Ndanggən kanda, "A turdun 'ya ahu widdi ya wa kəl səsala kee. A kəsəndun mburodi ha, ko yawarha, ko wudəbəla ahu panjakwayinun wa.

⁹ Paama pakhma amma ma Kəsəndun lukrəha ha səri wa.

¹⁰ Kala minda 'wanun kyarəha sahai tsawama sə kəl fardī mal nun taldī.

¹¹ Kala mbərəha thləwa nanda kun fa, nduwa kəm kangwanda thləmarəha kun fa wa, a nadun a mal taldī tinid taldī na a sarnun pamandə ka a tsauka ən sakhrəha aten ndan*†.

¹² Kya nda kəshaadə də nda pər labar Faara a fiya a malangganda dimiyid ndan.

¹³ Kyangganda ənkaheeya sə hangga a tə irang fədeerəha fiya fa mbuwa wa kəkanglang kərangganda kanda." *

*Mərə Yahaya tə Mbaptisma
(Matta14:1-12; Luka9:7-9)*

¹⁴ Səkna Hirdus labardi ya, kəsər thləm Yeeso dədə də inggun. Fəngya a ndaarəha, "Yahaya tə Mbaptisma ni thliigha sə hu

* 6:4 6:4 Yahaya4:44 * 6:11 6:11 Luka 10:4-11 † 6:11 6:11 Tar Fathlängya 13:51 * 6:13 6:13 Yakubu5:14

mërra, ndəghənni nanən tə səsəmda fa yi əna ənwuteengya.”

¹⁵ Fingya a ndaarha, “Annabi Ilya ni.”

Ndagha fingya kəm, “Annabi ni, kəla tal ahur annabiya na kaar.”[‡]

¹⁶ Amma səkna Hirdus labardiya, ndəghən, “Yahaya, niifdi kyathlangni tenggən də, thliida sə hu mërra!”

¹⁷ Kəsər Hirdus fərdə ngyakhrha a kəsangganda Yahaya, muwanggən hu porsəna də. Ənanən kee kəsər ka Herodiya, nu wanman Filibus, kahang nən.

¹⁸ Kəsər Yahaya nən naarha ndang nda Hirdus, “Kamngwa a kahangga nu wanmuwa wa.”[§]

¹⁹ Herodiya səb hurghən də tə Yahaya, na midghənsə a bəlanggən amma mbə mbang wa.

²⁰ Kəsər Hirdus nəghən a tərəm Yahaya, nən naarha lafghən mbə midghənsə a walgha ‘ya ndən wa, kəsər Yahaya ka niifa ni tə pedənda ni. A sək Hirdus fad Yahaya nən billaghən fa kaan, ko nanən kee nən naarha kang thləmarha fa.

²¹ A kwasamadghən wal kwamana nən, a fərdi ənana Hirdus wutsəfayid ləghəttə ben nggəttəghən hai, aah nən mamnggighən ba tə mamngya sodjaya tə fingya mamngya na hu chehhweed Nggalili.

²² Tərgha wutarad Hirdus kyagha ba rəpgha, mbənanggən Hirdus tə ronggighən nana nda a həb ənnarhami.

Ndangga kutərđi wutaraddi, “Tsahe ‘ya na midwa, niya furokən.”

²³ Nggəmda fa har tə aah thləm Faara, “Kala ‘ya tsakhna niya furokən ko mberra chehweedna ni!”

²⁴ Dəgha thləmad man də, ndanggən, “Mani tsahang nda?”

Ndangga man, “Ten Yahaya tə Mbaptisma.”

²⁵ A mbədi kee thliigha kəkar a thləma kutəra da də ndanggən, “Na minnasə nanənya ten Yahaya tə Mbaptisma ahu pəlee.”

²⁶ Tərgha mərgha fad kutərda hai, amma ka dəf miighən ənanən a mbed

ronggighən, nggəmgwa fa a hwasanggən wa.

²⁷ Tərgha thlən sodja nən dəgha barha ba tə ten Yahaya. Dəgha kən porsəna də kyathlanggən ten Yahaya hai;

²⁸ bagha ba tə ten Yahaya ahu pəlee fəranggənən wutaradda də, wutaraddi kəm fəranggənən man də.

²⁹ Səkna fatsahaya Yahaya əndi katəragha hai, ba nda ba tərang ngganda merreghən hai pangganda.

Həbang Yeeso nafiya haru kumnggit tuf (Matta14:13-21; Luka9:10-17; Yahaya6:1-14)

³⁰ Fathləngya Yeeso wuma nda thləmadghən ba, pərang ənggina nda heu ənana nda tə tsahan ndan ha.

³¹ Tərgha, kəsər ka nana fiya hangga na a barha ba tə fingya a wiirha wal wa Yeeso tə fa tsahayighən kwaman əna ‘ya mii wa. Ndanggən kanda, “Taama a mbərha də mbuwana fiyasə kəm katen nəm dun yibrha.”

³² Təraa nda hu Kombuwol hai katendan dənda mbərha də mbuwana fiya sə.

³³ Amma fiya hangga naghə kanda a wiirha, kukwalangganda kanda hai da nda də tə saara tə hur talya heu ‘waa nda mbəda də ma kanda.

³⁴ Tərna Yeeso hai na fiya nən hangga hadangganda fa, kəsər na nda kəla chaukhraya kula tə lafrha. Katəranggən tsahang əngya kanda ha hangga.*

³⁵ Tsəna figrha hai, bagha fatsahayighən thləmadghən ba, ndang ngganda, “Kaheerha ni mbədiya kulo mbiya tsə figrha hai.

³⁶ Kalu fiya hai təna nda dərha ahu heeya də tə talya na tsau a mbədiya da nda kada ənnarhami tapan ndan.”

³⁷ Amma ndangga Yeeso kanda, “Kun tapan nun fəraman ‘ya kanda ənna ndami lee.” Ndang ngganda, “Wudəbəla na ahar nan nən səl wudəbel rapathlaarha na nda teng niifa yi ndəree wuvada! Dan heng mburodi kanda ba təghən fəranggənən kanda əna nda mii wa?”

[‡] 6:15 6:15 Matta 16:14; Markus 8:28; Luka 9:19 § 6:18 6:18 Luka 3:19-20 * 6:34 6:34 Deleewar Kirassa 27:17; 1 Kutərya 22:17; 2 Labarya 18:16; Izikiyel 34:5; Matta 9:36

³⁸ Tsahangga Yeeso mee kanda, “Mburodi kurmi ni ahar nun? A kēla man ba.”

Wuḍa nda ba ndang ngganda, “Mburodi tuf tē tēna səri.”

³⁹ Tərgha ndangga Yeeso fiya a wumangganda tendang tsawa nda hai aten hwalirha.

⁴⁰ Tərgha wumangganda tendan tsawa nda hai fīngya kumggit tuf-tuf, fīngya haru-haru.

⁴¹ Təranggən mburodi ḍa sē tuf tē tēndi səri, kēlagha talara sē, usa Faara nən a kyanggən mburodi ḍa hai. Fəranggənən fatsuahayighən ndəghang nggənda fiya. Nggərghən ndəghang tən ḍa hai kowunni walḍa.

⁴² Əna nda mii heu nggaala nda.

⁴³ Wumangga fatsuahayighən katəpghən kutasya kumkap səri heu tē tēndi.

⁴⁴ Hang nda həshya ənagha mburodi ḍa mii haru kumggit tuf ni.

*Yeeso wiidə aten aama
(Matta14:22-33; Yahaya6:16-21)*

⁴⁵ Tsu a kwasamad əndiya, ndangga Yeeso fatsuahayighən kya nda ahu kombuwol hai ‘waa nda mbeedə tēdangganda wuri aamḍi teena a Mbatseda ḍe, ndəghənggi kəm kal fiya nən hai.

⁴⁶ A kwasamaddi kal nən fiya hai tərgha wumnda sē ka ḍəgha hwan Faara.

⁴⁷ Tsəna figrha hai, kombuwoldi a maḍufu wuri aamḍi, ndəghən katənggən aten chehweerha.

⁴⁸ Kēlagha Yeeso hai fatsuahayighən ahu billaarha kaan, kəsər bəreurha a tsang hura kanda fa ahar tsar, ḍəgha thləmad ndan ḍə, naghā a wiirha aten wuri aamḍi. Tsəgha kēla nən a mbərang kanda hai.

⁴⁹ Amma nana ndan a wiirha aten wuri aamḍi. Huhwaa nda ka həreenga, tamngganda ndaarha mēnda-mēnda ni. Huhwaa nda,

⁵⁰ kəsər kanda heu nandan tər ma nda. Inanggən mighən hai kəkər ndanggən kanda, “Kərsaama, nggini. A tərəmdun wa.”

⁵¹ Tərgha kyagha ahur kombuwol ḍa hai tē kanda, nggasgha bəreu ḍa hai. Kəsgha ənwulteena kanda,

⁵² kəsər balgha nda kula sənang ənwulteena ḍa hai ənana Yeeso aten mburodi ḍi, kəsər ka kakrakkit tendan.

⁵³ Tēdang nanda wuri aamḍi teena, sēla nda Djanisərat ḍə, kənangganda kombuwol ndan hai.

⁵⁴ Kyana nda sē ahur kombuwol ḍi, kukwalangga fiya Yeeso hai.

⁵⁵ Ḍa nda hai ahu chehwedḍi kahad na nda a bārha bā tē haaya ahu ḍənggəlyā kala mbərha səknaḍa na Yeeso sē.

⁵⁶ Kala mbərha ḍəna Yeeso sa ḍə, hu talya tē wupəri tē kaheeya na nda hunang haaya hai hu kasu hwanggənda a tsuwar pəpəshaprha kabadghən nda fa. Kala niifa tsuwargha ndən fa wal ḍə kənda.

7

*Tsahad Yeeso ha aten pəpedyid hura
(Matta15:1-9)*

¹ Fardə sē bagha fīngya Farisaya tē famaləmgə ngyakhrha a Urshalima bā, wuma nda thləmad Yeeso bā.

² Kēla nda hai fīngya fatsuahaya Yeeso kanda a həb ənnarhami haryi ndan tē “Paarha”, ndəna haryi ndan kula tsabərha ḍə.

³ Kəsər Farisaya tē Yahudaya mba nda həb ənnarhami kanda kula tsabang har ndan ḍə wa, kəs nda əntin shingya ha.

⁴ Nəghən kee kəm mba nda kii ‘ya hiina nda bā ahu kasu wa kəl tsabang na nda haryi ndan ḍə ‘wan. Na əntingya sē kəm hangga na nda lafrha, kēla tsab ḍəngya tē bəəya tē tasaukya tē baleeya tē ənfuya.

⁵ Tərgha Farisayini tē famaləmgə ngyakhrha tsahang mee nda Yeeso, “Kama mbuwana fatsuahayiwa takkwa əntin shingginəm, na nda a əna ‘ya mii tē har paaya?”

⁶ Nggə mangga Yeeso kanda, Kun fa thlərbuya! A ten nun ni thləkna annabi Ishaya pathḍiya, kēla nanən chichireethlee hai tē ndaarha, “‘Nafiniya, ahu mii ndan ni kee na nda fəre mamnggirha, amma hur yi ndan nəghən inggun ma nggi;

⁷ ka ni kee na nda a tərēe shilee teena,

kəsər dəfangganda tsahad əntina a mbee,
ma 'ya ndana Faara.' ”*

⁸ “Malanggun 'ya ndana Faara kəs əntina nun ha ənana chichiya nun.”

⁹ Ndanggən kanda, “Kar ngyakhrha Faara nun fa ka a laf ngyakhrha əntin chingginun nun!

¹⁰ Kəsər ndagha Musa, ‘Fərang mamnggirha nda muwa tə tsu,’ tə kəm, ‘Kala niifa 'yargha chin nduwa man na nda bəlang nda.’

¹¹ Amma nduwun, a ndang niifa chin nduwa man, “Ya niya kya dang nda kunsə, 'wadi teena dəfangdi ndən Faara də,’

¹² tərgha mbun malang niifdiya danggən chin sə nduwa man wa.

¹³ Tsawanggun labar Faara mbə 'ya ni na ngga wa, ka əntin ngginun. Nun naarha əna əngya kee hangga.”

'Ya na tsawang nda niifa tə dimiyirha fa a mbed Faara (Matta15:10-20)

¹⁴ Fiya wumngga hai nggərgha Yeeso aah kanda thləmadghən ba, ndanggən kanda, “Keema thləmarha fa kun heu, a sən əndanun ya.

¹⁵ 'Ya na a kəshi kyagha hur niifa də mbə ndəna tsawang tə paarha wa, amma kəl 'ya na a kyarha sə ahurghən ndəna tsawang nda tə paarha fa.

¹⁶ Yi na tə thləmad səkrha səkkənən.”

¹⁷ A kwasamaddi malna Yeeso fiya kyanən hur minda hai, fatsahayighən tsahang mee nda ha aten karapu di ya.

¹⁸ Tsahangga Yeeso mee kanda, “Səranggun hai wa? Mbun a naghən wa 'ya kyagha hur niifa də a kəshi mbə ndəna tsawang nda tə paarha fa wa?

¹⁹ Kəsər kyawa ahurghən hai wa amma ahu mbəbələmdəghən də, nggərghən kyarha sə a fadghən.” (Thlək nən pathdiya a kyad ndaarha nən ənnaarhami heu na nda ngga.)

²⁰ Dəgha mbeedə tə ndaarha, “'Ya na a kyarha ba ahur niifa ndəna tsawang nda tə paarha fa’.

²¹ Kəsər ahur niifa sə, ndəna numad ən mbəlfəeya kyarha ba, susuwayirha, ngaara, bəl farha, kulafayirha,

²² kwit hura, mbəlfəerha, nggabarha, suna, sərəkkirha, səb thləma, nggəm alteena, tə yamid huteena.

²³ Ən mbəlfəeyini na heu ya na nda kyarha sə ahur niifa; nən tsawang niifa 'dimirha.’ ”

²⁴ Tərgha Yeeso mal Nggalili nən dəgha hu chehweed Taya də tə Sidon. Kyagha hur minda hai mbə midghən sə a səngga fiya sə wa, amma mbə mbang bəbeng bədgən ba wa.

²⁵ A mbədi kee, nuneefa sə na wutaradghən tə ənkaheerha fa, səknən labar Yeeso bagha ba bərgha hai a mbedghən.

²⁶ Nudi tə Helenarha ni, nggətgha ndan a Fənikiya a chehweed Suriya. Hwan Yeeso nən a kyanggən ənkaheedda sə a fad wutaradghən.

²⁷ Ndangga Yeeso, “Malang wundakhnaya 'wan nggaala nda, kamngwa təranggəm ənnadmid wundakhnaya fəranggənəm wudaya wa.”

²⁸ Ndangga nudi Yeeso, “nəghən kee, Chinəm, amma na wudaya əna fəfəsərra ənnaarhami na a həra hai ahar wundakhnaya.”

²⁹ Ndangga Yeeso, “Kəsər ka labardi kyawa nggəreena sə ya, wiu fayiwa, ənkaheeddi kyada sə a fad wutarad wa.”

³⁰ Dəgha nudi wure də dəgha wal wutaraddi keeghən kath hu sərə, dəkda hai tə ənkaheeddi.

Kərang Yeeso Niifa na tebeng tə tip

³¹ Tərgha malgha Yeeso chehweed Taya kyagha tə chehweed Sidon tə chehweerha na tə Talya Kum dəgha wuri aam Nggalili də.

³² Na nafiya sə bagha ba tə niifa a Yeeso na tebeng tə kəm mbə mbang kaala sə wa. Hwanggənda a dəfang haara nən teena.

³³ Dəgha Yeeso tə tebeng di man patu də ma fiya, panggən wan haryighən ahu thləmadghən də. Chakh yakhrha nən hai, tsuwar sheneu niifda nən.

³⁴ Kəlagha Yeeso talara sə yibgha fa kaan ndanggən, “Ifata!” Ndəna “Inudə!”

³⁵ Tərgħa ingga thləmad niifda də, kwasgha sheneukən hai naghā a ndikrha fa ngga.

³⁶ Ndangga Yeeso kanda a pərang ndan niifa wa. Amma ndəghən aten yanang kanda, kanda aten pərgħən də.

³⁷ Kəsgha ənwulteena fiya kaan na nda a ndaarha, “Ənadə əngya heu ngga, kənanngən tebengya tə fīngya mbuwa mbang kalasə.”

8

Yeeso həbang fiya haru kumnggitghən fada (Matta15:32-39)

¹ Na fardā sə nggərgħa fiya wumnda thləmad Yeeso ba, nanən mbə ənnarhami sə ahar ndan wa, aagħa Yeeso fatsahayighən thləmadghən ba ndanggən kanda,

² “Na nafini a hədee fa ya. Beena mahan kanda a thləmanna, takhkwa 'ya ahar ndan a əna nda mii wa.

³ A kal di kanda hai wii nda wureedə a miirha, dəna nda fəla hai a kwamana. Kəsər bagħa fīngya ba a mbərha ba inggun.”

⁴ Ndangga fatsahayighən, “Amma dənəm wal ənnarhami ba a yanggi a kaheddiya na tsəghang kanda?”

⁵ Tsahangga Yeeso mee kanda, “Mburodi kurmi ahar nun”? Ndang ngganda, “Məd.”

⁶ Ndanggən fiya a tsawa nda hweede hai. Haranggən mburodida sə məd, hwan parka Faara nən, kyanggən hai fəranggənən fatsahayighən də a ndəghang nggənda fiya də, əna nda kee.

⁷ Təna sə ahar ndan ngguchit kəm, hwan parka Faara nən atenggən, ndanggən fatsahayighən a ndəghangganda də.

⁸ Ənagħa fiya mii nggaala nda. Akwasamadghən wumangga fatsahayighən kwasamadghən kutasya məd.

⁹ Həshya ənanda haru kumnggitghən fada. Kal nən kanda hai,

¹⁰ kyagħa ahur kombuwol hai tə fatsahayighən dəgha a chehweed Dalmanuta də.

¹¹ Bagħa Farisaya ba katərang ngganda tsahang mee Yeeso ha. Ka a kəkərangganda, tsahang mee nda ha a kyad ənsakhrha nən a talara hai.*

¹² Yibgha fa ndəghən, “Mani na nafiya kəshiid weeriya a kada ənsakhrha yi wulteena? Niya pərang kəkafek kun, mbə ənsakhrha sə nanda a kyatta wa.”†

¹³ Tərgħa mal kanda nən, wudgha ahur kombuwol hai tədaghā man patu də.

Mehen Farisaya tə yi Hirdus (Matta16:5-12)

¹⁴ Fatsahaya Yeeso mbədang də kanda bawa nda ba tə mburodi wa, kəl tal ni kee ahur kombuwol di.

¹⁵ Kəsgha Yeeso thləmandan ndəghən, “Kwarama tə mehen Farisaya tə yi Hirdus.”‡

¹⁶ Tsə labara nda atenggən a pathlang ndan, ndanda, “Kəsər mbuwana mburodi sə ahar nəm.”

¹⁷ Yeeso sənang də numan ndan hai ndanggən kanda, “Kama nun tsə labara tə ndaarha mbə mburodi sə ahar nun wa?

¹⁸ Kun tə yirha mbun a naghən wa, tə thləman nun sə mbun a səkkən wa? Bal wun kula sənang hai wa?§

¹⁹ Kyang ni mburodi də hai tuf a fiya haru kumnggitghən tuf, Kutasya kurmi wumang nun kwasamadghən?”

Ndang ngganda, “Kum kap səri.”

²⁰ Ndangga Yeeso kanda, “Kyang ni mburodi də hai məd a fiya haru kumnggitghən fada, kutasa kurmi wumang nun katəpghən?”

Ndang ngganda, “Məd.”

²¹ Ndanggən kanda, “Sənanngun hai wa?”

Kənanng Yeeso kwamārha a Mbatsaida

²² Ba nda Mbatsaida ba, bagħa nafiya ba tə kwamārha hwan Yeeso nda a tsuwarghənən fa.

²³ Kəs har kwamadda nən kya nda sə ma hur taldi dənda kəsər talda də. Chakh nən yakhrha a yid niifda də dəfang haara

* 8:11 8:11 Matta 12:38; Luka 11:16 † 8:12 8:12 Matta 12:39; Luka 11:29 ‡ 8:15 8:15 Luka 12:1 § 8:18 8:18 Irmiya 5:21; Izikiyel 12:2; Markus 4:12

nən fa, tsahangga Yeeso mee, “Na 'ya sə nana wa?”

²⁴ Kəlagha sə ndəghən, “Nggi a na fiya, na nda kəla dəfya a wiirha hai.”

²⁵ Nggərgha Yeeso dəfang harghən a yid niifda də. Tərgha ingga yidghən də, nggərgha yidghən ba, nagma a kəlarha də ngga.

²⁶ Wudangga Yeeso wureedə, ndanggən, “A nanna a wutta wureedə a kyanna hur talda hai ya wa.”

Mbiturus fərdə kəkafek Yeeso ndana Kərəsti (Matta16:13-20; Luka9:18-21)

²⁷ Yeeso tə fatsahayighən dənda hu talya də a Kaisariya Filibi. Nana nda a wiirha hu kwamana tsahangga Yeeso mee fatsahayighən, “Na fiya a ndaarha wunni nggi?”

²⁸ Ndang ngganda, “Fingya a ndaarha Yahaya tə Mbaptisəma, fingya a ndaarha Ilya ni, fingya a ndaarha kəm, nəghən tal ahur annabiya.”

²⁹ Ndangga Yeeso kanda, “Amma kun wu, nuwun a ndaarha wunni nggi?”

Ndangga Mbiturus, “Sani Kərəsti.”*

³⁰ Kəsga Yeeso thləmandan a pərang ndan niifa tə wunni ndəghən wa.

Thlək Yeeso kwaman mərəghən (Matta16:21-28; Luka9:22-27)

³¹ Katəranggən tsahang kanda ha tə ndaarha Wan niifa tətani a səsaagha aten əngya hangga, na shingya, tə mamnda firistaya, tə famaləmgəya ngyakhrha a karghən fa, nanda a bəlang nda akwasamad beena mahan nən a nggər thliirha sə.

³² Thləkkən pathdiya a pəpal.

Dəgha Mbiturus təghən man patu də ndanggən məməlwə nagma a thlək 'ya kiya wa.

³³ Amma kyahargha Yeeso hai kəlanggən fingya fatsahayighən də yanaggən Mbiturus, ndəghən, “Nduwu hai tə nggi sa Sheetan, mba a kəlang əngya na mid Faara wa, amma əngya kee na mid fiya.”

³⁴ Tərgha aah fiya nən thləmadghən ba heu tə fatsahayighən ndanggən kanda,

“Ana mid niifa sə mbu samanna nən malanggən nggəm altenggən təranggən kadidghən sə, mbu samadna nən.”†

³⁵ Ana mid niifa sə dəf yibədgəhən də nən kədeng nda. Amma kala niifa fərgha yibədgəhən ka nggi tə yi labardi na mbənggən ya dəfang nən də.‡

³⁶ Ma chighang nən niifa a waldə ən kəshiirha heu kədenggən yibədgəhən?

³⁷ Nduwa kəm mana niifa fəra a megged yibədgəhən?

³⁸ A shidangwa niifa tə labarna ahu kəshiid kulafayirha tə dimiyirha wa, Nggi, na Wan Niifa, mbə shideerha ka ndəghən wa a bədə hu mamnggit Chin ba tə yi fathləngya Faara tə pedənda.”

9

¹ Tərgha ndanggən kanda, “Niya pərang kəkafek kun, na fingya sə kəkət a mbədiya nanənya mba nda a taarang məra fa wa na nda a naa Kutəryid Faara bayi tə səsəmda mamnggitghən.”

Kyaharra fad Yeeso hai (Matta17:1-13; Luka9:28-36)

² Akwasamad beena mikki tərangga Yeeso Mbiturus tə Yakubu tə Yahaya tərāa nda wumnda sə, kanda katendan. A mbədi kyahargha fadghən hai a mbed ndan.

³ Lukkighən kyakhra nda hai pəpet, pəpettəghən kaldə mbərha mu hu kəshiddiya.

⁴ Tərgha kyagha nda Ilya ba tə Musa katərang ngganda ndikrha hai tə Yeeso.

⁵ Ndangga Mbiturus Yeeso, “Mala, nəghən ngga nanəm a mbədiya, ngwa əna chama nan mahan-tal yiwa, tal yi Musa tə kəm tal yi Ilya.”

⁶ Səngwa 'ya nən a thləkrha, kəsər kanda heu tərəmda kaan.

⁷ Tərgha bagha hashbe ba nggəlanggən kanda, sək urarha nda hai ahur hashbidi tə ndaarha, “Waana niya, nggəmni. Kaman thləmarha fa!”*

⁸ Kula səndəndan sə, kəla nda hai ko niifa bal, kəl Yeeso katenggən.

⁹ Na nanda a tərāa hai a wumndədi, kəsga Yeeso thləmandan a pərang ndan

* **8:29 8:29** Yahaya 6:68-69 † **8:34 8:34** Matta 10:38; Luka 14:27 ‡ **8:35 8:35** Matta 10:39; Luka 17:33; Yahaya 12:25 * **9:7 9:7** 2 Mbiturus 1:17-18

niifa 'ya na nanda wa kəl ma thlid Wan Niifa sə ahu mər̄ra.

¹⁰ Nanən kee kəsghənda ha ahur ndan, na nda a ndang nda ndan təmani “Thliirha sə hu mər̄ra.”

¹¹ Tsahang mee nda ha, “Mani na famaləmn̄gya ngyakhr̄ha ndaarha tət̄a Ilya ni a 'wa baarha ba?”†

¹² Ndangga Yeeso kanda, “Kəkafekni, Ilya ni a 'wa barha ba, ka bagha tangsang əngya də heu. Kama nda chireethleng nanda hai Wan Niifa tət̄ani a səsaaḡha tə kəm karghənda fa?

¹³ Amma niya ndang nda kun, ba Ilya ba, ənang əngya nda fa tər̄na mindan, kəla nanən chichirethlee hai atenggən.”‡

*Kənan̄g Yeeso Wundəlaarha na tə ənkaheerha fa
(Matta17:14-21; Luka9:37-43a)*

¹⁴ Tərnanda hai, ba nda wal fingya fatsahaya, kəla nda hai wum fiya thləmandan ba tə famaləmn̄gya ngyakhr̄ha kanda a ngaala tə kanda.

¹⁵ Hər̄əmna fiya na Yeeso, tək mbənda nda fa dāa nda də dā nda ndang'ya.

¹⁶ Tsahangga Yeeso mee fatsahayighən, “Mani nun a ngaalang teena tə kanda?”

¹⁷ Ndagha niifa ahur fiya ba, “Mala, boni waana ba, nəghən tə ənkaheerha fa har 'yadang də ndikr̄ha fa.

¹⁸ A thliida ba, nən muwang hweeda hai. Nagha miighən a huf̄rha fa, nagha a kət miighən hwargha fadghən də. Kalangdi fatsahayiwa sə, amma mbang ngwanda wa.”

¹⁹ Ndangga Yeeso, “Kun wangya kəshiid weeriya fa yamid fərkəkafekkya, pa kwandə ni tsaurha tə kun? Pa kwandə ni naarha tə kun? Bee wanda ba.”

²⁰ Dang wanda nda də. Nana ənkaheeddi Yeeso, muwanggən wundəladdi a hweeda hai nagha fadghən a rəpr̄ha fa tə miighən a huf̄rha hai.

²¹ Tsahangga Yeeso mee chin wundəladdi, “Beena kurmi ndəghən təghən kiya?”

Ndagha chin wandi, “Ka ndəghən ngguchit.

²² Na ənkaheeddi naarha muwang hu waarha hai tə aama ka a bəlanggən. Amma a nanna a mbangnda a hadowan fa dang kansə.”

²³ Ndagha Yeeso, “‘A nanna a mbangnda?’ ‘Ya na heu nəghən pəpa a fad niifa fərḡha kəkafek.”

²⁴ Kəkar ndagha chin wandi, “Fər̄di kəkafek, amma deesə tən̄a fərkəkafekkid na chikr̄ha!”

²⁵ Kəlana Yeeso hai fiya a dāarha ka kəlarha ba, yananggən ənkaheeddi, ndanggən, “Səsən tebeng tə tip, ndoyi kyosə a fad wandiya a Nggər̄na kyarha fadghən hai bəlwa!”

²⁶ Tərḡha ənkaheeddi huhwaagha nagha wandi a tsə'ya fa kaan a kyagha sə. Tsauka wandi kəla mər̄ra, kowunni a ndaarha, “Mərdə.”

²⁷ Amma kəsgha Yeeso harghən sə, thliigha sə kət.

²⁸ A kwasamaddi kyana Yeeso wure hai, tsahangga fatsahayighən mee bəbee, “Mani mbangwa nan kyang ənkaheedda sə?”

²⁹ Ndangga Yeeso kanda, “Tur yandīya kəl tə hwan Faara ndənən kyarha sə.”

*Nggər̄ Yeeso ndikr̄ha aten mər̄rəghən
(Matta17:22-23; Luka9:43b-45)*

³⁰ Yeeso tə fatsahayighən malangganda mbədi kya nda tə Nggalili. Mbə midghən sə a səngga fiya mbədi nanən sə wa,

³¹ kəsər nəghən a tsahang fatsahayighən ha tə ndaarha, “Wan Niifa na nda a fərḡhən ahar nafiya hai. Na nda a bəlang nda. A kwasamad beena mahan nən a nggər̄ thliirha sə.”

³² Amma sənangwanda tsahadda ha keeghən ya wa, kanda kəm a tər̄əm tsahang mee.

*Wunni Manggən?
(Matta18:1-5; Luka9:46-48)*

³³ Ba nda Kafarnahum ba, nana nda ahur minda, tsahangga Yeeso mee kanda, “Mani nun a ngaalang teena a kwamana?”

³⁴ Amma nggasa nda hai tət̄ip kəsər a kwamana na nda a ngaala aten wunni manggən. §

† 9:11 9:11 Malachi 4:5; Matta 11:14 ‡ 9:13 9:13 Matta 17:13 § 9:34 9:34 Luka 22:24

³⁵ Tsauka Yeeso hai, aah kumkap səri danən ba, ndanggən kanda, “Kala niifa na midghən sə a tsauka a mbee, tətani tsauka a samaarha heu tə mafad kowunni.”*

³⁶ “Təranggən wundakhnee ba ishanggən a madufun ndan. Kəs harghənən ndanggən kanda,

³⁷ Kala niifa thləgha wundakhnee fa ngguchit kəla yandiya ahu thləmna thlənən nggi fa, tə kəm kala niifa thləgha nggi fa thlənən Pəpa fa thləngga nggi ba.”†

Kala niifa mbuwa tsan kəm yinəm ni (Luka9:49-50)

³⁸ Ndangga Yahaya Yeeso, “Mala, na dan niifa a kyang ənkaheeya sə tə thləmwa, yanang dan kəsər mbə ahur nəm wa.”

³⁹ Ndangga Yeeso, “A yanang dun wa, kəsər kala niifa ənagha ənwulteena tə thləmna akwasamadghən mbə thlək əngya mbuwa ngga atenna wa.

⁴⁰ Kala niifa mbuwa tsan kəm, yinəm ni.‡

⁴¹ Niya pərang kəkafek kun, kala niifa fərangga aam saarha kun ko ahu wuhuleurha tal ahu thləmna kəsər ka tsaunun yina mbə tam kədeng wal kənaghən wa.§

Dimiyirha tə fərkəkafek (Matta18:6-9; Luka17:1-2)

⁴² “Ana niifa sə kyangga tal ahur wangginiya hu dimiyirha hai, A nggushi waghang nda fən hərha ura mughang ngganda ahu wuri aama də.

⁴³ Ana harwa a kyorha hu dimiyirha hai, kyathlang də, a nggushi kyana hu kutəryid talara də tə haara tal ma kyana hu waarha də mbuwa mərə hai tə haara səri.

⁴⁴ A mbədi waya na naarha kii kanda mba nda mərə wa, waddi kəm mba nda mbang bəlang hai wa.*

⁴⁵ Ana sarwa a kyorha hu dimiyirha hai, kyathlang də. A nggushi kyana hu kutəryid talara də tə saara tal ma kyana hu waarha də tə saara səri.

⁴⁶ A mbədi waya na naarha kii kanda mba nda mərə wa, waddi kəm mba nda mbang bəlang hai wa.

⁴⁷ Ana yidwa kyorha hu dimiyirha hai, kədang də. A nggushi kyana hu kutəryid talara də tə yirha tal ma kyana hu waarha də tə yirha səri.†

⁴⁸ A mbədi,

‘Wayini na kii kanda mba nda mərə wa, waddi kəm mba nda mbang bəlang hai wa.’ ‡

⁴⁹ “Kala niifa na nda a tsabang nda də tə waarha kəla na nda tsabang sataka də tə fəsa.” *

⁵⁰ “Fəsa nəghən ngga, amma a tər mbəndəghən də, təma nəm nggər nggərang ba? Naama tə fəsa fa, tə kəm naama dədem tə ndan,”§

10

Tsahad Yeeso ha aten bəlla kakhrha (Matta19:1-12; Luka16:18)

¹ Tərga malgha Yeeso Kafarnahum, dəgha chehweed Yahuda də tə pəm kufad Urdun. Nggərgha fiya naarha wumnda thləmadghən ba, tsahanggən kanda ha kəla nən tə ənaarha.

² Bagha fīngya Farisaya ba na mindan sə a dəfang takthleera nda. Tsahang mee nda ha, ndang ngganda, “Pəranggən kan, ahu ngyahad nəm məməlni a kalgha niifa nukkun hai?”

³ Tsahangga Yeeso mee kanda, “Ndagha dēleewar Musa kən?”

⁴ Ndang ngganda, “Ndagha dēleewar Musa a chirethlengga niifa dēleewar nən nukkun sə kalghənən hai.”*

⁵ Amma nggərangga Yeeso kanda sə, ndəghən, “Ka kakrakid tennun ni ndangna Musa kun kee.

⁶ Amma a katəra əna kəshiirha, ‘Faara ənadə həshneefa tə nuneefa.’ *

⁷ Ndən ənagha ndən na niifa mal chin tə man thləthləbanggən nukkun fa,

* 9:35 9:35 Matta 20:26-27; 23:11; Markus 10:43-44; Luka 22:26 † 9:37 9:37 Matta 10:40; Luka 10:16; Yahaya 13:20

‡ 9:40 9:40 Matta 12:30; Luka 11:23 § 9:41 9:41 Matta 10:42 * 9:44 9:44 Matta 5:30 † 9:47 9:47 Matta 5:29

‡ 9:48 9:48 Ishaya 66:24 * 9:49 9:49 Livitikus 2:13 § 9:50 9:50 Matta 5:13; Luka 14:34-35 * 10:4 10:4 Deleewar

Nggurub Ngwa kumarha 24:1-4; Matta 5:31 * 10:6 10:6 Katərarha 1:27; 5:2 † 10:8 10:8 Katərarha 2:24

⁸ səri di nanda tsau thlu farha tal. Balwanda səri balwa, amma tsau nda tal.†

⁹ Tsaunən kee mbə niifa sə na ndəghang 'ya hai wumangna Faara wa."

¹⁰ Wudnanda hur minda hai, nggərgha fatsahayini tsahang mee Yeeso aten labardiya.

¹¹ Ndanggən kanda, "Kala niifa kalgha nukun hai kakhka pak ənanən kulafayirha aten nudi.

¹² Nəghən kee kəm, kala nuneefa ndəkka hai tə chimadghən, nggərghən kakh chimarha pak ənanən kulafayirha."‡

Dəfang Yeeso parka wundakhnaya teena (Matta19:13-15; Luka18:15-17)

¹³ Na fardasə bagha fiya ba tə wanggindan ka a dəfangga Yeeso parka kanda teena, amma fatsahayighən na nda a yanang kanda.

¹⁴ Amma nana Yeeso əndi na nda a ənaarha, səbgha hurghən də ndanggən kanda, "Malaman wundakhnaya na nggun-ngguchit ba nda thləmanna ba, a yanang dun kanda wa. Kəsər Kutəryid Faara yi tur ndanni.

¹⁵ Niya pərang kəkafek kun, kala niifa thluwawa kutəryid Faara kəla na wundakhnee ngguchit ənaarha wa mbə tam kyaarha sadə wa."§

¹⁶ Tərgəha təranggən wanggini a fad pəniyighən sə dəfang haara nən kanda teena fərang parka nən kanda.

Tə kəna (Matta19:16-30; Luka18:18-30)

¹⁷ Thliina Yeeso wiirha, dagha niifa thləmadghən ba bərgəha hai tə wadedghən a mbedghən ndanggən, "Ka təmaləmnda, ma kamngga tətə a ənee tənə wal yibrəha mbuwa ngwalarha?"

¹⁸ Ndangga Yeeso, "Mani na aah nggi ka niifa? Mbə ka niifa sə wa kəl Faara katənggən.

¹⁹ Sənnə 'ya ndaana ngyakhrəha, 'A bələnə farha wa, a ənanna kulafayirha wa, a ngaarna wa, a nggabangna niifa fa ka wa, a huk na farha wa, fərang mamnggirha nda muwa tə tsu,'**

²⁰ Ndangga niifdi Yeeso, "Mala, ka nggi ngguchit lafdi ngyakhkini ya."

²¹ Kəlangga Yeeso niifdi tə yid nggəmnda ndanggən, "Taho 'yaha tal kamngga a ənana, duwadə də heng ənggiwa də heu nana təghən ha fərang wudəbəlghəna fa yamiiya, na wal mbəd dəfədghən a talara. Tərgəha a bəna ba, ba mbu samadna."

²² A mbədiya səbgha hur niifdədə, wiigha tə hurghən səsəba də kəsər tə kənani kaan.

²³ Kyahargəha Yeeso hai kəlagəha də, ndanggən fatsahayighən, "Nəghən pədaghən a kyagəha tə kəna ahu kutəryid Faara də!"

²⁴ Səkna Fatsahayini pathdi kee fərang ənwulteena nən kanda. Amma nggərgha Yeeso ndang kanda, "Wanggina, nəghən pədaghən kaan, na a kyagəha niifa hu kutəryid Faara də.†

²⁵ Nəghən pəpa a kyagəha thləkhmu də tə kwad libra ma tə kəna kyagəha hu kutəryid Faara də!"

²⁶ Nggərgha pathdi chighang ənwulteena fatsahayini na nda a tsahang mee ndan ha, "Anadə kee wunni a wal hərəkrəha?"

²⁷ Kəlangga Yeeso kanda də ndəghən, "Niifa tə wasa in nəghən pədaghən, amma mbə tə Faara wa, kəsər əngya heu nəghən pəpa a fad Faara."

²⁸ Tərgəha ndangga Mbiturus, "Malang dan əngya heu mbudan samadwa."

²⁹ Nggərangga Yeeso sə, "Niya pərang kəkafek kun, mbə niifa sə malangga wurighən nduwa wan manggighən həshya nduwa wan manggighən nishya nduwa man nduwa chin nduwa wanggighən nduwa heeyighən ka nggi tə labar Faara

³⁰ na kədeng wal kənaghən katəra haru aten, wuraya, wan mangya həshya, wan mangya nishya, mangya, waya tə kaari-tə səsəaya. A hu kəshiirha na bayi na nda a wal yibrəha mbuwa ngwalarha.

³¹ Amma fingya 'wagəha kanda ni a nggəl mee, fingya nggəlgha mee kanda ni a 'waarha."

‡ 10:12 10:12 Matta 5:32; 1 Korontiyaya 7:10-11 § 10:15 10:15 Matta 18:3 * 10:19 10:19 Kyarhaba20:12-16; Deleewar nggurub Ngwa Kumarha5:16-21 † 10:24 10:24 PədaghənFingya chireelthya yi kaar chik ndan tə "təkəna" nduwa "yandī mbərsagəha tə kəna."

*Nggər Yeeso thlək kwaman mærraghən
(Matta20:17-19; Luka18:31-34)*

³² Kanda hu kwaman dərha Urshalima də, Yeeso a mbee, fatsahayighən a na ənwulteenə, fiya na a mbusamad ndan kəm kəsgha hərəenga kanda. Nggərhən dərha tə fatsahayighən man patu də pərang 'ya nən kanda dəgha katərarha hai təghən.

³³ Ndanggən kanda, “Dənəm Urshalima də, dənə nda fər Wan Niifa a mamnda firistaya tə famaləmgnya ngyakhrha. Na nda a ngwang kumad mərə fəranggənda fingya mbuwa Yahudaya.

³⁴ Na nda a waaghən, chahang yakhrha nda fa, tsadaghən nda, bəlangganda. A kwasamad beena mahan nən a nggər thliirha sə.”

*Hwandən nda Yakubu tə Yahaya
(Matta20:20-28)*

³⁵ Tərgəha nda Yakubu tə Yahaya wangya Dzabadi, bə nda thləmadghən bə ndang ngganda, “Mala, na minnan sə a dāngga kansə.”

³⁶ Tsahang mee nən kanda, “Mana minnun a ənanggi kun?”

³⁷ Nggərangganda sə, “A dəd na hu tsənggam kutəryidwa də ngwa tsauka tal ahur nan a yisəmadwa tal kəm a yikawadwa.”

³⁸ Nggərangga Yeeso kanda sə ndəghən, “Sənggun 'ya nun a hwanda wa! Nun mbang saarha tə wuhuleudi niya saarha sə wa nduwa ənang mbaptisəma nda kun tə tur mbaptisəma əneena nda wa?”

³⁹ Ndang ngganda, “Ha 'i, nan a mbang nda.” Ndangga Yeeso kanda, “Nun a mbang saarha tə wuhuleu sanna tə kəm ənang mbaptisəma nda kun tə tur mbaptisəma əneena nda,

⁴⁰ amma tsaurha a yisəmadna tə yikawadna mbə nggini fərgən wa. Mbəyini ya yi fingya ni ngwagha fa.”

⁴¹ Tahad fingya kum səknanda kee, səbgha hurndan də aten nda Yakubu tə Yahaya.

⁴² Nanən kee, aagha Yeeso kanda bə heu ndəghən, “Səndunsə fingya tsauka kutərya fiya hu kəshiddiya mbuwa Yahudaya

sənnə nda kanda tə kutəryirha, fingya mamngya kəm kanda ni tə səsəmda ha heu aten fingya na a kamu ndan.

⁴³ Amma ahur nun nən a tsaurha pak. Kala niifa na midghən tsauka ndəghənni mamnda tətə ni tsauka kəla mafad nun.‡

⁴⁴ Kala niifa na midghən a nagha a mbee, tətəni a tsauka mafad kowunni.§

⁴⁵ Ko nggini na Wan Niifa, bəwi bə mbə ka a ənee taara nda wa, amma ka ənang taara ni fingya tə kəm fər yibəd nani a meyed fiya hangga.”

*Kənanng Yeeso kwamarha
(Matta20:29-34; Luka18:35-43)*

⁴⁶ Tərgəha bə nda Djeriko bə. Nana Yeeso tə fatsahayighən heu tə fiya na a mbusamad ndan a kyarha sə ahur talđi, na kwamarha sə tsau a mii kwamana a hwanda thləmggənni Mbartimawus wan Timawus.

⁴⁷ Səknən ndaarha Yeeso tə Nadzarat ni na a mbəradə, katəranggən huhwaarha hai, “Yeeso! Wan Ndauda! A hadoyi fa!”

⁴⁸ Fiya hangga njarghənda, ndang ngganda, “Nggasu hai.”

⁴⁹ Səknə Yeeso ndən, ishgha hai ndəghən, “Ndaman a bagha bə.”

Aaghən nda, ndang ngganda, “No wutsəfayirha fa, thliusə nəghən a aah sa.”

⁵⁰ Tərgəha kwamaddi pərgəha sə, muwanggən kootodghən də, dəgha thləmad Yeeso də.

⁵¹ Tsahangga Yeeso mee, “Mana midwa a ənoyi?”

Ndangga kwamaddi, “Mala, na minnasə a namanani hai.”

⁵² Ndangga Yeeso, “Duwadə, fərkəkafekkid wa kənədə.”

Tsu a mbəđi kee na mana nən hai mbusamad Yeeso nən.

11

*Thləd fiya Yeeso fa tə wutsəfayirha a
Urshalima
(Matta21:1-11; Luka19:28-40;
Yahaya12:12-19)*

¹ Takhna Yeeso tə fatsahayighən a ndusang Urshalima fa, bə nda Mbetafaji bə tə Mbetani na a Wumngya Dəfya

‡ 10:43 10:43 Luka 22:25-26 § 10:44 10:44 Matta 23:11; Markus 9:35; Luka 22:26

Dzaitun, thlängga Yeeso səri ahur fatsahayighən a 'wa nda mbeedə.

² Ndanggən kanda, "Daama ahu talda də na a mbennun taarha, a kyadun sahai, nun a na wan kwaara kəkəna hai 'wawana nanda tēraa. Kwasaman hai, bon ba tēghən.

³ A tsahang niifa mee kun, 'kama nun a ənaarha kee?' ndaman, 'Chinəm ndagha na midghənsə nən a wudang ba wed.' "

⁴ Dəgha fatsahayina də da nda wal wan kwardi a mii kwamana, kəkəna hai a kwatkirma. Na nanda a kwasang hai,

⁵ nafiya na kəkət a mbədi tsahang mee nda kanda, "Ma nun a ənaarha, kama nun a kwasang wan kwarda hai?"

⁶ Pər ənda nda thləghangna Yeeso kanda, malangga nafini kanda.

⁷ Bang wan kwarda nda Yeeso ba muwangganda parkoyindan a kəsərgən sə.

⁸ Fiya hangga lələbangganda kootoyindan hai ahu kwamana, fingya kyath shiia nda ba lələbangganda hai.

⁹ Nagha fiya na a samadghən tə yi mbedghən ahuhwaarha,

"Falama Faara!

Tə parkani niifdi bagha ba ahu thləm Chinəm!*

¹⁰ Parkani kutəryidfi na bayi yi chichit nəm Ndauda.

Falama Faara na a talara!"†

¹¹ Dəna Yeeso Urshalima də kyagha ahu Kən hwan Faara də. Kəlanggən mbəya heu, amma tsaunən həm yanfaara hai, kyagha sə tə fatsahayighən dənda Mbetani də.

Shiwang Yeeso dəf shibarha (Matta21:18-19)

¹² Dathna mbərha hai na nanda a mal Mbetani, nagma miirha a kəs Yeeso.

¹³ Kəla nən də na dəf shibarha nən də tə shee fa, dəgha kamughən də kəlanggən tənən wal wanggən. Ndusang nən fa, mbə 'yasə wal nən a uradghən wa kəl shiia, kəsər shifidghənni wa.

¹⁴ Tərga ndanggən dəfəddi, "A nggər niifa kii dəfəd wa balwa pakwandə." Səkkə fatsahayighən 'ya ndanən.

Rəghang Yeeso fa shafiliya də a Kən Faara (Matta21:12-17; Luka19:45-48; Yahaya2:13-22)

¹⁵ Səlna Yeeso tə fatsahayighən a Urshalima də, kyagha a pəpal Kən Faara də kətəranggən rəghang nda nafiya də na a əna shafili a mbədi. Chaggəlanggən tēbəya fa mbeded wudəbəla tə kulohod fa heng kataprakkyā,

¹⁶ mbə malang niifa mbərgha də tə ən shafili tə pəpal Kən Faara wa.

¹⁷ Tsahanggən kanda ha ndəghən, "Nəghən chichirethlee hai ahu dəleewar Faara tə ndaarha, " 'Kənnə nəm aaghən

Kən Faara yi fiya heu.'

Amma tsawanggun mbəd bəbed ngaarya."*

¹⁸ Mamnda firistaya tə famaləmnəya ngyakhrha sək nanda əndi kətəragha hai kətərang ngganda kafa kwamana hai na a bəlangganda. Amma kanda a tərəmnəgən, kəsər fiya heu tsahadghən ha nəghən a fərang ənwulteena kanda.

¹⁹ Tsəna figrha hai, Yeeso tə fatsahayighən kya nda sə a wupəri di.

Tsaharhaha aten shibaddi (Matta21:20-22)

²⁰ A tsar, na nanda a wiirha, na shibadda nda hwardədə tə thlaryighən.

²¹ Dalghəna Mbiturus ndən in ndanggən Yeeso, "Mala! Kulodə! Dəfəd shibaddi shiwangna na!"

²² Tərga ndangga Yeeso fatsahayini, "Fərama kəkafek a Faara.

²³ Niya pərang kəkafek kun, a ndang niifa wumndədi ya, 'Dəwadə, da muwang fadwa a wuri aama də,' a ngaal wa ahurghən wa amma fərdə kəkafek tə ndaarha 'ya thləknən nən a kətərarha hai, nanda a ənanggən.‡

²⁴ Tsaunən kee niya ndang nda kun, kala 'ya na minnən a hwanang dūn Faara, tə kəkafekkirha, nun a walghən.

* 11:9 11:9 Dzabura 118:25-26 † 11:10 11:10 Samaila 7:11-14 * 11:17 11:17 Ishaya56:7; Irmiya7:11 ‡ 11:23 11:23 Matta 17:20; 1 Korontiyaya 13:2

²⁵ A nadun a hwan Faara, 'waama teena chahang dimiyid ndan nun fyinga dā ənangga dimiyirha kun fa, tēna yinun Chiina na a talara chahang dimiyid nun kun dā.

²⁶ Amma a chakhkun dimiyirha wa, mbə yinun Chiina na a talara a chahang dimiyid nun kun dā wa." *

Mamngya Yahudaya tsahang nda mee Yeeso (Matta21:23-27; Luka20:1-8)

²⁷ Nggərna Yeeso baarha Urshalima ba, ndəghən a wiirha hai a pəpal Kən Faara, Mamnda firistaya, famaləmnnya ngyakhrha tē shingya baa nda thləmadghən ba.

²⁸ Tsahang mee nda, "Tə tur yanggi ngyahadyi na əna əngginiya, wun furowa kwaman əna əndiya?"

²⁹ Nggəmannga Yeeso kanda, "Niya tsahang mee kun ha tal. A nggəreedun sə, niya pəranggən kun tē wun fəreegha kwamana niya əna əngginiya.

³⁰ Wun fərangga kwamana Yahaya əna mbaptisəma nən? Faara fərangga wa, nduwa fiya wa? Pəreemadghən!"

³¹ Tərga thliigha ngaala sə a pathlang ndan, ndaa nda, "A ndaa dəm, 'a talara ni hai,' nən a tsakh mee, 'Kama fərangwa nun kəkafek?'

³² A ndaa dəm, Fiya fərangga." Na nda a tərəm fiya, kəsər sən fiya sə Yahaya annabini.

³³ Ndang ngganda Yeeso, "Səngwan wa."

Ndangga Yeeso kanda, "Nggi kəm mbi pəranggən kun tē wunni fəreegha ngyakhrha niya əna əngginiya wa."

12

Karapu aten nafiya hudagha hu hed niifa (Matta21:33-46; Luka20:9-19)

¹ Katərangga Yeeso labara hai tē karapuya, ndəghən, "Na niifa sə ənagha hed wan dəfyə, kanggən raa mbəd 'yada wan dəfyina nən tē kəm tən mbəd kəla hedda nən dāngkam. Dzəmanngənən fahudaya ha dəgha hu chehweerha dē inggun." *

* 11:26 11:26 Matta6:14-15 * 12:1 12:1 Ishaya5:1-2

² Tsəna shifirha hai thlən mafadghən nən thləmad nafina dā nzəmnnga heddi a ənang wan dəfyina nda ha.

³ Amma nafini nzəmnnga heddi dəghangganda mafadda dā wudangganda ko 'ya a harghən.

⁴ Nggərghən thlənang mafarha kanda dā, dəkəkən nda atənggən fərang shilee nda.

⁵ Yi mafarha nggərnən thlənda dā bəlangganda. Dəgha mbeedə tē thlən mafayighən dā fyinga dək kanda nda, fyinga bəlangganda kanda.

⁶ "Tahanggən ha tal nən a thlənda, wanggən nggəmnən kaan. Thlənanggən wanggən a thləmad ndan dā, ahu numadghən, 'Dəna nda fərang mamnggirha waana.' "

⁷ "Amma ndangga fahudayini ndan, 'Kulo tē har langad heddi bayiya, tama bəlanggəm tēna heddi tsaurha yinəm ya!'

⁸ Nanən kee, kəsangganda wan dā bə bəlangganda muwangganda kəshaadə ma heddi."

⁹ Tsahangga Yeeso mee kanda, "Ma kamngga a ənagha tē heddi? Nən a bərhəba bəlanggən nafina dā dzəmnnga heddi fərang hedda nən nafiya pak.

¹⁰ 'Wawun karatang əndiya ahu dēleewar Faara wa?

'Feera karna fa təngya ndən tsauka fer sar kənna.

¹¹ Ənda ənana Faara ya, Nadghən ənwulteena ni.' **

¹² Tərga kədə kwamana nda na a kəsangganda kəsər səndasə a tendan ni ənanən karapudiya. Amma kanda a tərəm fiya; nanən kee malangganda wii fayindan nda.

Tii tsamnda a Kaisar (Matta22:15-22; Luka20:20-26)

¹³ Kanda sə, thlən Farisaya nda tē nafiya Hirdus a thləmad Yeeso dā a dəfang takthleera nda tē pathya tēna nda kəsang nda tē pathla dīmi.

¹⁴ Baa nda thləmadghən ba ndang ngganda, "Mala, səndansə ka niifa ni sa,

* 12:11 12:11 Dzabura 118:22-23

Sa mba wurahasə wa fiya heu yiwa ni, Sa na thlək kəkafek. Kamdə ateng tsamnda nan Kaisar wa nduwa awo?

¹⁵ A ten wa nduwa awo?"

Amma Yeeso səndə thlərbuyindan, ndanggən kanda, "Kama nda nun a dəfee takthleera? Fəree ma pene da ba kəlanggi."

¹⁶ Bang pene da nda ba, tsahang mee nən kanda, "Shishing nda wunni tə thləm wunni atenggən?"

Ndang ngganda, "Yi Kaisar ni."

¹⁷ Tərgha ndangga Yeeso kanda, "Fəraman 'ya Kaisar tsauka yi Kaisar, a Faara tsauka yi Faara."

Əna ənwulteena nda təghən.

Tsakhmee aten thliirha sə ahu merra tə kakhrha
(*Matta22:23-33; Luka20:27-40*)

¹⁸ Tərgha Sadukiyaya ba nda thləmad Yeeso ba kanda ndagha mbə thliirha sə hu mərə wa tə tsakhmee,*

¹⁹ ndang ngganda, "Mala, chireethleng Musa ndən kan hai tə ndaarha a mər wan man niifa mal nuneefa nən hai amma kula wundakhnaya, tətani a kahangga wan man nuu mərđi ka a nggəđang waya nən wan mansə.†

²⁰ Nanənya na wan mangya sə məd. Təpamənda kahanggən mərgha kula nggət wundakhnaya.

²¹ Yi səri kahanggən nu mərđi, amma mərgha kula mal wee hai. Nəghən kee kəm tə yi mahan.

²² Kanda heu məd kahang nda nudi mərə nda kula kanda mal wundakhnaya hai. A kwasamadghən nudi kəm mərgha.

²³ Nanənya, ahu thliirha sə hu mərə na nudi tsaurha yi wun, tsəunən nafini məd kahang nda?"

²⁴ Nggərangga Yeeso kanda sə, ndəghən, "Numad nun mbə məməl wa kəsər sənggun Labar Faara na chichireethlee hai tə səsəmnda Mamnggitghən wa.

²⁵ A far thliirha sə hu mərə, na nda tsaurha kəla fathləngya Faara mba nda kakhrha wa.

²⁶ Nanənya aten thlid mərya sə, a deelewar Musa, karatanggun labar nji waarha na a kaheerha ndangna Faara, 'Nggini Faara yi Ibrahim, tə Ishaku tə kəm Yakubu' wa? *

²⁷ Ndəghənggi mbə Faarani yi mərya wa, amma yi fa yibya ni, kun sahadđun kaan!"

Ngyakhrha na manggən
(*Matta22:34-40; Luka10:25-28*)

²⁸ Niifa tal ahur famaləmnnya deelewar Musa bagha ba bagha wal kanda a ngaala. Kəlanən hai nggərang Yeeso kanda sə məməl, tsahang mee nən Yeeso, "A hu ngyakhkya heu, yanggini manggən?"

²⁹ Ndangga Yeeso, "Yandi na manggən nəghən kiya, 'Səghamadghən, kun Isəreela! Chinəm Faarnəm ndəghənni Chinəm katənggən.

³⁰ Nggəmu Chinəm Faarwa, tə hurwa heu, tə yibədwa heu tə hutən wa heu, tə kanglanggid wa heu.' ‡

³¹ Yi na a takkwaghən ndəna, 'Nggəmu tuladwa kəla altenwa.' Mbə ngyakhrha sə kalgha finayiniya wa." §

³² Təmaləmnnda deelewar Musa di ndanggən Yeeso, "Mala, thləknan məməl. Thləkna kəkafek ndana Faara tətal mbusə pak wa.*

³³ Na a nggəmnngə nəm, tə hurnəm heu, yibəd nəm heu, tə kanglanggid nəm heu, tə kəm nggəmu tuladwa kəla altenwa ndəna manggən na nji satakh mabiya tə finginga satakhkya."†

³⁴ Nana Yeeso kamshiidi nggərang da sə ngga tə ndədəlyirha ndanggən, "Mbaa inggun tə kutəryid Faara wa." A mbədi kee nggərwə niifa tsahang mee balwa.

Tsakh Yeeso mee aten Kərəsti
(*Matta22:41-46; Luka20:41-44*)

³⁵ Nana Yeeso a tsaharhaha a pəpal Kən Faara, tsakh mee nən, ndəghən, "Mani na famaləmnnya ngyakhrha ndaarha Kərəsti wan Ndauda ni?

³⁶ Ndauda tafadghən, nanən lələgda tə Səsəna tə Pedənda ndəghən,‡
" 'Chinəm ndanggən Yina China,

* 12:18 12:18 Tar fathləngya23:8 † 12:19 12:19 Nggurub Ngwa Kumaarha 25:5 * 12:26 12:26 Kyarhaba3:6

‡ 12:30 12:30 Ngwa Kumarha 6.4 § 12:31 12:31 Livitikus 19.18 * 12:32 12:32 Nggurub Ngwa Kumaarha 4:35

† 12:33 12:33 Hodzaya 6:6 ‡ 12:36 12:36 Dzabura 1101 § 12:36 12:36 Dzabura 110:1

Tsawu a yisəmanna
kəl a tsawangdi fa tsanggiwa,
a kamu saryiwa.' "§

³⁷ "Ndauda tafadghən aaghən ndən,
'Chinəm.' Kəkən nən tsaurha wanggən?"

Fiya wumngga hai na nda a kang
thləmarha fa tē wutsəfayirha.

Yeeso yanangdə Famaləngya ngyakhrha
(*Matta23:1-36; Luka11:37-54; 20:45-47*)

³⁸ A hu tsahadghən ha, ndəghən,
"Kwarama tē famaləngya ngyakhrha.
Kanda na mindansə kal kabaya fa ana
nda a wiirha hai a yid fiya tē kəm anagha
fiya a ndang'ya kanda ahu kasu.

³⁹ Na nda naarha wur mbəd tsaukya na
nggəngga a kəngya tsahad Yahudaya tē
mbəd mbənafa.

⁴⁰ Na nda naarha huk nu mərya ahu
wurayindan. Na nda djib hwan Faara
təna fiya ndaarha ka nafiya ni kanda. Tur
nafiniya na Faara səsang kanda kaan ma
fingya."

Fal Yeeso fərfa nu mərfa
(*Luka21:1-4*)

⁴¹ Tərgha Yeeso tsauka tsau tē mbədi na
panjakwadda sə naghə a kəlang kanda a
Kən Faara. Fa kənaya hangga fər nda
wudəbəlyə manggən.

⁴² Tərgha bagha nu mərfa bə tē yamirha
fər yighən nən anini səri.

⁴³ Aah fatsahayighən nən thləmadghən
bə, ndənggən kanda, "Niya pərang kəkafek
kun, fərrədi kii nu mərđiya kaldə yi fiya
heu.

⁴⁴ Nafini na heu ya fərghanda ahu
hangnda 'ya na nanda təghən ha, amma
ndəghən nggi ahu yamidghən fərdə 'ya na
a harghən heu."

13

Əngya na a katərarha hai a mii ngwala
kəshiirha
(*Matta24:1-2; Luka21:5-6*)

¹ Na Yeeso a kyarha sə ahu Kən Faara,
tal ahur fatsahayighən ndənggən, "Mala!
Kəlang feryini na məmənggən sakhdang

nanda tənggina sə ya! Tur təngginiya
ənwulteena ni!"

² Ndangga Yeeso, "Nanna tənggini na
nggəngga ya? Nanda a chaggənlang
kanda hai, mbə feera sə nanda a malang
aten shadghən wa."

Katəra səsəarha
(*Matta24:3-14; 21:7-19*)

³ Nana Yeeso tsau a mbəd dəfya Dzaitun
kang hura nən Kən Faara fa, Nda
Mbiturus, tē Yakubu, tē Yahaya tē
Andərawus tsahang mee nda Yeeso ha
bəbee, ndang ngganda,

⁴ "Akwan na ənggini a katərarha hai ya?
Mani ən sakhrəghən na a kyat
ləghəttəghən nən?"

⁵ Ndangga Yeeso kanda, "Kwarama
nadə niifa sakhdang kun.

⁶ Fiya hangga na a barha bə hu
thləmna, na nda a ndaarha kanda ni
'nggi,' naa nda a sakhdang fiya hangga.

⁷ A səkdun yangya tē fiya a tsə labar
yangya, a tərəm dun wa. Tsaudə tətani a
katəragha hai, amma mii ngwaladghən
bəldə 'wan.

⁸ Na chehweeya yanda tē ndan, kutərya
kəm na nda yanda tē ndan. Na
chehweerha a rəprha fa a mbəya hangga,
tē miirha. Əngginiya katəra səsəarha ni
'wan."

⁹ Amma kwarama. Kəsər na nda a
dərha tē kun mbed mamngya də na ahu
kəngya tsahad Yahudaya tsada kun nda,
tē kəm muwangganda kun ahu porsəna
də. Nanda a dərha tē kun a mbed
ngwamnaya də tē kutərya ka thləmna.
Əndaniya na fərang kwamana kun pər
kəkafek nun atenna.

¹⁰ Labardi na mbənggən ya tətani
pərghənda hu kəshiirha də heu.

¹¹ Amma a kəsang nda kun a billadun
tē 'ya nun a thləkrha ka a hərghanggun
fannun wa. Thləghaama əndi ndangna
Faara kun kee, kəsər mbə kunni na a
kaala sə wa, amma Səsəna tē Pedənda ni.*

¹² "Na wan maana a fər wan man
bəlangganda, chiina kəm nən a fər
wanggən. Wundakhnaya na nda a thləng
chinggindan fa ka a bəlangganda kanda.

* **13:11 13:11** *Matta 10:17-20; Luka 12:11-12* † **13:13 13:13** *Matta 10:22*

13 Na fiya heu a kar kun kəsər ka nggi, amma kala niifa kərəsgha ta mii ngwalarha də nən a hərəkrha.”†

Səsaarha na pədagħən
(Matta24:15-28; Luka21:20-24)

14 “Na sayi bayi banun naa ‘Ən tsangya na barha ba tə ndəkrha hai’ kət a mbərha kamngwa wa. Tərgha fingya na a Yahudiya a daarha wumngya sə.‡

15 Niifa na aten kənna mbə tərə hai kyagha kəndə ka a ngwagha fa wa.”

16 Niifa na a hee a wuddə ndaagha dənən tərang kootodghən wa.

17 Kawa ma nishya na ahur tə fingya na tə waaya kəsər a faryiniya!

18 Hwanama Faara a katəra dā hai ahu mbiirha wa.

19 Kəsər na səsaarha a naarha sə kaan ‘wawanda ənaarha, ka ənana Faara kəshiirha ta hu sayidda ba ya. Tə kəm mba nda nggər əna turghən wa.§

20 A mbənana Faara thleng bəngginiya wa, mbə niifa sə na takh tə yibrha wa. Amma kəsər ka nafiighən na wuwura, ndən tsang nən bənggini hwas.

21 “A sayiddiya a ndon niifa, ‘Kulo Kərəsti ya,’ nduwa ‘Kulo ndəghən taarha,’ a kangna thləmaarha fa wa.

22 Kəsər na fa nggabaya Kərəsti sə tə yi annabiya na a thliirha sə əna ənwuteengya nda ka a sakhdang ngganda fiya heu tə fingya na wuwura yi Faara, a nadə a kya naarha sə.

23 Nanən kee, kwarama kəsər ‘wadi teena pərangdi ndən kun.”

24 “A akwasamad səsaddi,
“ ‘Na yanfaara a tsaurha wulghən,
ndəree kəm mbəgha njaara hai wa.*

25 Na wufəlgəarya a mukrha hai a fərahk amshi,
əngya na məmanggən a talara na nda a tsə’yafa.’ ”†

26 “A fardī na fiya a naa Wan Niifa bayi ahu hashbe tə səsəmnda tə mamnggitghən.‡

27 Nən a thlən fathlənggighən də dā nda wumang nafiighən ba wurnən ahu kəshiirha heu.”

Tsaharhaha aten dəf shibaarha
(Matta24:32-35)

28 “Walama tsaharhaha aten dəf shibaarha. A nadun ndən a tsətsəta, səndun sə nduwus fegrha ba.

29 Ko nanən kee, a nadun a naa əngginiya a katərarha hai, səndunsə nduwus dā ba tsau a mii kwatminda.

30 Niya pərang kəkafek kun, nafiya kəshiid weeriya mba nda a mərə wa kəl katərana ənggina hai ya.

31 Nda talara tə hweede na nda ngwalarha hai, amma labarna mbə tam ngwalarha wa.

Mbə niifa sə səngga fardī nduwa sayiddi wa
(Matta24:36-44; Luka17:26-30,34-36)

32 “Mbə niifa sə na a sən fardī nduwa sayiddi na ənggini a katərarha hai ya wa, ko fathləngya na a talara, nduwa Wandī, kəl chindi kee ndən səngga ndən.§

33 Kwarama! A sənunsə sənggun bad sayidda ba wa.

34 Nəghən kəla niifa na a wiirha, mal wurighənən ahar mafayighən, kowunni tə yighən taara fərang nən, ndanggən tə kəla kwatkirma ha a shiiddə wa.*

35 Tsaunən kee, a shiiddun wa kəsər sənggun fardī na tə wuridi a barha ba wa, tə a figrha, nduwa a manad fədikrha, nduwa ka tətad diyarha, nduwa a tsar.

36 A bəda ba huhwam ba wa wal kun a shiirha wa.

37 Əndi pərang ni kun ya, pəranggi ndən kowunni kee, ‘A shiiddun wa!’ ”

14

Kənanng mamngya Yahudaya hai a bəlang ngganda Yeeso
(Matta26:1-5; Luka22:1-2; Yahaya11:45-53)

1 Takhkən beena səri a əna wutsəfayidda nda yi mburodi kula mekhna, mamnda firistaya tə famaləmnngya ngyakhrha

‡ 13:14 13:14 Ndaniyel 9:27; 11:31; 12:11 § 13:19 13:19 Ndaniyel 12:1; Tar Fathləngya 7:14 * 13:24 13:24 Ishaya 13:10; Izikiyel32:7; Djoyel 2:10; 3:4; 3:15; Tar Fathləngya 6:12 † 13:25 13:25 Ishaya13:10, 34:4; Djoyel2:10; Tar Fathləngya6:13 ‡ 13:26 13:26 Ndaniyel 7:13; Tar fathləngya 1:7 § 13:32 13:32 Matta 24:36 * 13:34 13:34 Luka 12:36-38

kanda a kadā kwaman kəsang nda Yeeso bəbēe ka a bəlangganda.

² Amma ndaa nda, “Mbə a far wutsəfayiddiya wa, nadə fiya har kəm yanda.”

Kəmang nda fədeerha Yeeso teena a Mbetani (Matta26:6-13; Yahaya12:1-8)

³ Nana Yeeso a Mbetani a həb ənnarhami a minda ki niifa na nda aarha Siman na tə wanhad termeerha fa, kyagha nuneefa bə tə kəthlikrha urdi na tə wudəbəla fa kaan, mbalanggən mii kəthlikrədədə iranggən fədeddi aten Yeeso hai.*

⁴ Fingya nanda a həb ənnarhami a mbərha tal tə Yeeso səbgha hur ndan də ndaa nda, “Kama səbang nən fədedda də na ngga kee ya?

⁵ Andam heng dadə nən kal wudəbəl rapathlaarha yi hurarha tal, fərang nggənən fa yamiiya.” Tərgha yanangganda kaan.

⁶ Amma ndangga Yeeso kanda, “Malaman lee, kama nun a billaghən ka ənanən ‘ya na ngga a nggi?

⁷ Na fa yamiya sə hangga ahur nun, kala faara nggəmna hur nun fəraman kanda. Amma mbə kakwanni nun naarha na nggi wa.†

⁸ Ənadə ‘ya nən a mbang nda. ‘Wa nən iree fədedda fa ya ka yi panna.

⁹ Niya pərang kəkafek kun, kalla mbərha pər nda labar Faara saadə ahu kəshiddiya, ‘ya ənanən na nda a pərgənən də kəm, ka a dalgənda teena.”

Nggəm Yahuda fa a fər Yeeso nən (Matta26:14-16; Luka22:3-6)

¹⁰ Tərgha Yahuda Iskaryoti tal ahur kumkap səri dī, dəgha thləmad mamnda firistaya də ka a fər Yeeso nən a kanda.

¹¹ Təkka mamnda firistayini mbənda fa sək nən ‘ya bəngga bə nggəma nda fa a fərang wudəbəla nda. Kəla sayi nən fa tə mbərha nən a fərang Yeeso kanda.

Həb Yeeso ənnadmid wutsəfayid tədaarha də heu tə fatsahayighən (Matta26:17-25; Luka22:7-14,21-23; Yahaya13:21-30)

¹² A katəra far Wutsəfayiddi yi Mburodi kula Mekhna, fardani na nda əna sataka tə wan kamnda yi Tədaarha. Tsahangga fatsahayighən mee, “A yanggi na midwa dən nggorha fa dəna həb ənnadmid wutsəfayid tədaarha sə?”

¹³ Tərgha thləngga Yeeso səri ahur fatsahayighən ndanggən kanda, “Daama hur wupəri də, bəna niifa wal kun tsəb tə tsuliina ha, mbuwa ma samadghən.”

¹⁴ Ndaman tə wuridi kyanən sa hai, “Təmaləmda ni tsakhka mee, ‘Na kən rongya a yanggi, niya həb ənnadmid Tədaarha sə tə fatsahayina?’

¹⁵ Nən a kyadang kənna kun na manggən, na tə mbəd tsaukya sə hangga. Ngwaman kəm fa a mbədi.”

¹⁶ Wiigha fatsahayini a wupəri dadə, dā nda walghən kəla thləghang na Yeeso kanda. Ngwa nda fa tə ənnadmid tədaddi a mbədi.

¹⁷ Tsəna figrha hai, səlgəha Yeeso bə tə kumkap səri dī.

¹⁸ Tsauna nda hai kanda a həb ənnarhami, ndangga Yeeso kanda, “Niya pərang kəkafek kun, tal ahur nun nən a fər nggi, yandī nani a həbrha təghən.”

¹⁹ Kanda heu səbgha hur ndan də na nda a ndang nda tətəl tətəl, “Mbə nggini wa, nduwa nggini wa?”

²⁰ Ndanggən kanda, “A hur nun ni kun na kumkap səridi ya, yandī na harnan tal hu dēngnda.

²¹ Na Wan Niifa a wiirha kəla chireethleng nanda hai atenggən. Amma ən kawa ni a niifdi fərgəha ndən! A fadghən a nggushi nggət wa na ndan.”

Həb ənnadmid Chinəm (Matta26:26-30; Luka22:14-23; 1 Korontiyaya11:23-25)

²² Na nanda a həb ənnarhami, tərangga Yeeso mburodi sə hwan parkad Faara nən atenggən, kyanggən hai fəranggənən fatsahayighən də, ndəghən, “Thlamadghən; thlu fanna niya.”

²³ Təranggən wuhuleu aam inabi sə usa Faara nən, fəranggənən kanda də, sangganda.

* 14:3 14:3 Luka 7:37-38 † 14:7 14:7 Nggər Ngwa Kumaarha 15:11 ‡ 14:24 14:24 Kyarhaba 24:8; Irmiya 31:31-34

²⁴ Ndangga Yeeso kanda, “Farna niya irang nanda də ka fiya hang. Fara ləđangga dəfmi Faara.‡

²⁵ Niya pərang kəkafek kun, mbiya nggər sa aam inabi balwa, kəl ahu kutəryid Faara ndən bani sa weerindəghən.”

²⁶ Ngwala nanda aah amshe, kya nda sə dənda wumnda dəfya Dzaitun sə.

Na Mbiturus a ngaal sənda Yeeso (Matta26:31-35; Luka22:31-34; Yahaya13:36-38)

²⁷ Ndangga Yeeso fatsahayighən, “Kun heu nun a kar nggi fa, kəsər nəghən chichireethlee hai tə ndaarha; “ ‘Niya dək tə lafaddi, na chaukhrayini a weela hai.’* ”

²⁸ Amma a kwasamaddi thliini sə hu mərri, niya ‘waarha Nggalili də ma kun.”§

²⁹ Ndaagha Mbiturus, “Ka kar nanda sa fa heu, nggi kam mbi naarha wa.”

³⁰ Ndangga Yeeso, “Mbiturus, niya puro kəkafek, a fədik weeriya kapa na kilngaara tətəarha səri, na ngaal səndəna katəra mahan.”

³¹ Amma Mbiturus dəgha mbeedə tə ndaarha, “Ko nəm a mərə kəm kyab, mbi tam ngaal sənduwa wa.”

Fingya fatsahaya heu ndaa nda kee kəm.

Hwan Yeeso Faara a Nggetsəmani (Matta26:36-46; Luka22:39-46)

³² Dənda mbərha də na nda aarha Nggetsəmani, ndangga Yeeso fatsahayighən, “Tsawama a mbədiya dən ka hwan Faara də.”

³³ Təranggən Mbiturus, tə Yakubu tə Yahaya nagha tə billaarha tə səbrha hura kaan.

³⁴ Ndanggən kanda, “Səb hurna də kəla ni mərə. Tsawama a mbədiya a shiідun wa.”

³⁵ Nduwusgha mbeedə, bərgħa hweeda hai hwan faara a nadə a ənaarha hai a ndəkka hai tə səsaddiya.

³⁶ Ndagħa, “Pəpa, əngya heu nəghən pəppa a fadwa. A nggəmna fa tərēe səsaddadə ya. Mbə nggəmnda hurna wa, amma ‘ya nggəmna hurwa ndəna məməl.”

³⁷ Tərgħa wudgha thləmad fatsahayighən ba, bagħa wal kanda a shiirha. Ndanggən Mbiturus, “Mbiturus, nun a shiirha? Mbun mbang tsaurha tsəbaku a kəlaarha wa?”

³⁸ A shiідun wa, hwanama Faara amanun mukrha hu kəkərri hai. Minnun sə ənaarha, amma thlu fannun mərda hai.”

³⁹ Tərgħa Yeeso mal kanda dəgha ka hwan Faara də, nggərgħən thləkrha kəla ‘wanən hwanda.

⁴⁰ Nggərgħən wutta thləmandan ba bagħa wal kanda a shiirha fadən, kəsər ngwalang beena fandan. Səngwanda əndi na nda thləghang nda wa.

⁴¹ Wud nən ba yi mahan, ndanggən kanda, “Bal wun a shiirha tə yibrha? Tsəkdə kee! Bad sayidda ba. Fər nda Wan Niifa ahar fa dīmiya hai.

⁴² Thleema sə! Taama wiim! Kulo tə fərrəna bayi ya!”

Kəsang nda Yeeso (Matta26:47-56; Luka22:47-53; Yahaya18:3-12)

⁴³ Nana Yeeso aten ndikrha kee, kəlagħa hai ka Yahuda, tal na ahur fatsahayighən kumkap səri di kyagħa ba tə fiya hangga a samadghən ngwanda fa tə thlakh kəlarya tə səsalya. Thlənnə mamnda firistaya kanda, tə famaləmnghya ngyakhrha tə shingya.

⁴⁴ ‘Wad Yahuda teena sagħang da ndən kanda tə ndaarha, “Yandī ndang ni ‘ya tə fəbrha, niifda ni; kəsəaman win təghən kəlagħənun ha ngga.”

⁴⁵ Bana Yahuda thləmad Yeeso ba aaghənən, “Mala!” Fəbanggən.

⁴⁶ Tərgħa kəsangganda Yeeso, kəsghənda ha ngga.

⁴⁷ Amma niifa tal kəđanggən thlaukh kəlagħən sə kyathlanggən thləmad mafad mamnda firistaya də.

⁴⁸ Ndangga Yeeso kanda, “Tərwun nggi niifa ni na təmbəng, nun baarha ba tə thlaukh kəlarya tə səsalya ka a kəseewun wa?”

⁴⁹ Kətsar nggi a thləmad nun, nggi a tsaharhaha a pəpal Wuri Faara, kəseewun

* 14:27 14:27 Dzakariya13:7 § 14:28 14:28 Matta 28:16 * 14:49 14:49 Luka 19:47; 21:37

wa. Amma katëra nən hai kee ka a ləghədgha 'ya ndaana deleewar Faara.*"

⁵⁰ Tərgħa fatsahayighən kowunni kəl daarha mal Yeeso nda.

⁵¹ Na wundəlarha sə tal ahur nafiya na a mbu samad Yeeso, mbə lukrha sə a fadghən wa kəl kooto kee ndən kaunən fa. Bana nafini ka kəsang Yeeso ba,

⁵² muwanggən kootodda də na a fadghən daagħa tawalth.

Dənda tə Yeeso a mbed mamngya (Matta26:57-68; Luka22:54-55; Yahaya18:13-14; 19:24)

⁵³ Dənda tə Yeeso a minda ki mamnda firistaya də, a mbədani wumna fingya mamngya firistaya sə, tə shingya, tə famaləmnngya ngyakhrha.

⁵⁴ Mbuwa Mbiturus samad ndan də a samarha inggun ta pəpal minda ki mamnda firistayina də. Tsauka hai a thləma fa kəlaya ha nagħa a tək waarha fa.

⁵⁵ Mamnda firistayini tə fingya wumngga hai na nda a kadā kwamana na a kəsangganda Yeeso tə 'ya na dīmi, tēna nda bəlang nda, amma wal wanda wa.

⁵⁶ Nggabangga fingya fa tə pathya hangga, amma bawa mii ndan ba tal wa.

⁵⁷ Tərgħa thliigha fingya sə pər labarya nda yi nggabaarha ndaa nda,

⁵⁸ "Sək dən fadghən ndəghən, 'Niya chang Kən Faara hai tənna fiya, təngga pak ahu beəna mahan, mbə niifa ni a tənggən wa.' "†

⁵⁹ Ko nanən kee tərwa path ndan kwamana wa.

⁶⁰ Tərgħa mamnda firistayini thliigha sə a mbed fiya tsahang mee nən Yeeso, "Mba mbang nggəra sə wa? Ma na ndaarha aten pathdī thləkna nafini aten wa ya?"

⁶¹ Amma nggasgha Yeeso tip, nggərwa sə wa.

Nggərgha mamnda firisyini tsahang mee, "Nduwa sani Kərəsti, Wan Faara amshi tə Parka?"

⁶² Ndangga Yeeso, "Nggini.

Nun a naa Wan Niifa tsau a yisəmad Faara Amshi na tə mamnggirha ha heu,

nəghən bayi ahu hashmbe a talara hai."‡

⁶³ Tərgħa mamnda firistayini djaranggən luwudghən də, ndəghən, "Palth ma nəm nggər kadaarha fadən?"

⁶⁴ Səkdəm ndən hai a miighən labar sar Faara nda nən. Ma ndanun?"

Kanda heu ndaa nda, a bəlangganda.

⁶⁵ Tərgħa fingya katərang ngganda chahang yakhrha Yeeso fa; kənangganda yidghən mbighənda, ndang ngganda, "Kulo! Wun mbiigha sa hu sayiddi ya, annabi?" Fa kəla kən Faara ha dənda mbeedə tə dəkkən.

Ngaal Mbiturus sənda Yeeso (Matta26:69-75; Luka22:56-62; Yahaya18:15-18,25-27)

⁶⁶ Nana Mbiturus a pəpal mindədi a tək waarha fa, kyagħa wee nuwun ba tal ahur mafaya mamnda firistayini.

⁶⁷ Nanən Mbiturus a tək waarha fa kəlanggən də ngga. Ndanggən, "Sa na tal ahur nafini na a mbu samad Yeeso tə Nadzarat dī."

⁶⁸ Amma ngaalghənən. Ndanggən, "Səngwi əndi na a thləkrha ya wa," thliigha sə dəgha kwatkirma də. Tərgħa tətəagħa dīyarha.

⁶⁹ Nggərna mafaddi naghən, ndanggən nafini na kəkət a mbədi, "Niifdiya nəghən tal ahur ndan."

⁷⁰ Nggərghən ngaalghən fadən.

Tsəna nda tsəbaku, nafini na kəkət a mbədi ndang ngganda Mbiturus, "Sa mbə ngaala sə wa na tal ahur ndan, kəsər tə Nggalilad ni sa."

⁷¹ Katəranggən ang shiurha tenggən fa ba ndəghən, "Aahdī Faara, səngwi niifdī nun a thləkrha ya wa."

⁷² Tərgħa tətəagħa dīyarha yi səri. Dalgha Mbiturus teəna hai tə labar Yeeso ndang nən, "Kapa na kidngaara tətəarha yi səri na ngaal səndəna katəra mahan." Kwanggən tenggən hai nagħa a tərha.

15

Dənda tə Yeeso a mbed Mbilatus də (Matta27:1-2,11-14; Luka23:1-5; Yahaya18:28-38)

† 14:58 14:58 Yahaya 2:19 ‡ 14:62 14:62 Ndaniyel 7:13

¹ A tsar kərət wumngga mamngya firistaya hai tə shingya tə famaləmnnya ngyakhrha, tə fngya kognya kənangganda path ndan hai. Kənangganda Yeeso dənda təghən a mbed Mbilatus də.

² Tsahangga Mbilatus mee, “Sani kutər Yahudaya wa?”

Nggəmannga Yeeso, “Kəla thləkna na.”

³ Tərgħa mamnda firisdī naghā a dahang pathya fa aten əngya hangga.

⁴ Nggərgħa Mbilatus tsahang mee, “Mba nggəra sə ndeye wa? Səkkwa əndī nana nda a thləworha fa wa!”

⁵ Amma Yeeso kalwa sə wa, fərang ənwulteena nən Mbilatus.

*Ngwang nda kumad mərta Yeeso
(Matta27:15-26; Luka23:13-25;
Yahaya18:39—19:16)*

⁶ Kala wutsəfayid tēdaarha yakh Mbilatus kal niifa hai tal muwang nanda hu porsəna də yi hwanna fiya.

⁷ Na niifa sə thləmnnggənni Mbarabas muwang nanda hu porsəna də ka təmbənggidghən ‘wanən bəl niifa.

⁸ Wumna fiya thləmad Mbilatus ba, hwanggənda a kalang niifa nən kanda hai na hu porsəna kəla nən tə ənaarha.

⁹ Nggəmanngən kanda ndəghən, “Na minnən sə a kalang kutər Yahudaya ni kun hai wa?”

¹⁰ Kəsər səndasə ka sərəkkid mamnda firistaya ni bəng nanda Yeeso ba.

¹¹ Amma Mamngya firistaya shighangganda fiya fa a kalgha Mbilatus Mbarabas hai a megħed Yeeso.

¹² Ndangga Mbilatus kanda, “Amma a kalangdī Mbarabas kun hai, niya ənaarha kən tə niifdī nun aarha kutər Yahudaya?”

¹³ Tərangganda urad ndan sə, “Tawaman də!”

¹⁴ Ndangga Mbilatus kanda, “Kama nda, dīmid ma əna nən?”

Amma tərangga fiya urad ndan sə kaan, “Tawaman də!”

¹⁵ Nanən na mid Mbilatus sə a təkka fiya mbənda fa, kalang Mbarabas nən kanda hai. Tərgħa fər Yeeso nən a tsadaghən nda, a fəranggənən sodja Romaya tawangganda də.

*Sodjaya wanda Yeeso
(Matta27:27-31; Yahaya19:2-3)*

¹⁶ Sodja yini dənda tə Yeeso a mbəd tar ndan də, aah fngya sodjaya nda ba.

¹⁷ Kalang kabad kutəryirha nda fa na yiba, fadang ngganda ndaha na nənəzang panggən nda atənggən.

¹⁸ Tərgħa tərangganda urad ndan sə na nda a ndang'ya, “Alvari! Kutər Yahudaya!”

¹⁹ Na nda a dəkkan tə səsala a tēnggən, tə kəm na nda a chahang yakhrha fa. Bəra nda hai tə wadeeyi ndan wai na nda a fərang mamnggirha yi waa farha.

²⁰ Ngwalang na nda waaghən, kədagnganda kabad kutəryidda hai na a fadghən kalang yighən nda. Tərgħa dənda təghən kəshaadə kəsər a dāa nda tawang də.

*Tawang nda Yeeso də
(Matta27:32-44; Luka23:26-43;
Yahaya19:17-27)*

²¹ Na nanda a wiirha tə Yeeso kəma nda tə niifa na nda aarha Siman tə Sayirarha chin nda Alizanda tə Rufus, bəghən ba a Sarin. Ngyabang tər kadid dā nda fa.*

²² Ba nda tə Yeeso a mbərha ba na nda aarha Nggolggota ndəna mbəd balhwar teena.

²³ Fərang aam inabi nda kukurda tə mur,† amma kardə saarha fa.

²⁴ Tərgħa tawangganda Yeeso də ndəghangganda karidghən hai a pathlang ndan, Əna chacha nda aten lukkighən tə kurmi na niifa a waala.‡

²⁵ Tawangganda də tə tsar fa.

²⁶ A man tēnggən chireethleng ngganda ənda hai dahang nanda fa, “KUTƏR YAHUDAYA.”

²⁷ Tawang ngganda fathlee kwamangya də səri, tal a yikawadghən, tal kəm a yisəmadghən§. Fngya chirethya yi kaar na nda tə mbədghən 28 tə ndaagħa: “Ləghəttā palthdā ni tə ndaagħa, ‘Sagħang nda ahur fa dimiya hai.’ ”*

²⁹ Fiya na a mbəradə na nda a thləghang pathya fa yi sar farha na nda a tsang'ya tendan fa na nda a waaghən, “Sa

* 15:21 15:21 Romaya 16:13 † 15:23 15:23 Mur: Dəf saarha ni na thlahang hatta fad niifa də ‡ 15:24 15:24 Dzabura 22:19 § 15:27 15:27 Ishaya53:12 * 15:27 15:27 Ishaya 53:12

ndaagha na fəlang Kən Faara hai na manggən tənangga hu beena mahan,*

³⁰ Hərgəhang fadwa lee tərāa na hai aten kadiddiya!"

³¹ Nəghən kee kəm, mamngya firistaya tə famaləmnnya ngyakhrha na nda a waaghən, "Hərgəhanggən fīngya, amma mbə mbang hərgəhang fadghən wa!"

³² Ngwa na Kərəsti da nəm kutər Isərela, tərgha hai a ten kadiddi naghənəm tənəm fərang kəkafek!" Ko fathlee kwamanggini tawang nanda kanda də təghən na nda a thləghang pathya fa mbuwa mbənggən.

Mərā Yeeso
(*Matta27:45-56; Luka23:44-49; Yahaya19:28-30*)

³³ Na yan faara a sərəkrrha wula nggəlanggən chehweddi heu ta figrha də.

³⁴ Tərgha a fiyiddi tərangga Yeeso Uradghən sə, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" Ndaarha ni, "Faarna, Faarna, kama nda malna nggi?" *

³⁵ Fīngya na kəkət a mbədi səkkwa ndan ngga wa tamngganda ndaarha nəghən a aah annabi Ilya.

³⁶ Tal ahur ndan dāgha də tətənanggən soso tə aam inabi na chichakh panggən hu səsāala fəranggənən sə ka a saagha. Ndaagha niifa, "Malaman, tama kəlaghənəm ha tə dənā Ilya tərang hai."†

³⁷ Tərgha nggərgħa Yeeso tərang uradghən sə, a mərgha.

³⁸ Shishamardi na ahu Kən Faara na manggən djaragha hai səri a talara hai ta hweede hai.‡

³⁹ Mamnda Sodja Romaya na kəkət a mbed Yeeso fa nadə kwamandi mənən ndəghən, "Kəkafek, Wan Faarani ya!"

⁴⁰ Na fīngya nishya sə a mbədi na kəkət inggun a kəlang 'ya na a katərarha hai. A hur ndan na Mairamu Makdaliya sə, Mairamu man Yakubu tə fewunda tə Yisufu, tə Salomi.

⁴¹ Ka a Nggalili ba takkwana nishyina ndən ba na nda a dāng sə tə tarya, na fīngya nishya sə hangga a samadghən ka Urshalima ba.§

Pang nda Yeeso
(*Matta27:57-61; Luka23:50-56; Yahaya19:38-42*)

⁴² Katəragħa ənda hai ya a far demnda yi far yibəd Yahudaya, nanən tsə figrha hai.

⁴³ Na ka niifasə thləmnggənni Yisufu tə Aramatiya, nəghən ahur mamngya na kənan pathla hai, Nəghən a kəla kutəryid Faara fa. Tərəm ngwa wa, dəgha thləmad Mbilatus də hwan mərā Yeeso nən.

⁴⁴ Fərwa Mbilatus kəkafek mər Yeeso wa, aah mamnda Sodja Romaya nən ba tsahang mee nən.

⁴⁵ Pərangga mamnda sodja da ndən, ndangga Mbilatus Yisufu a dəgha tərang mərđi.

⁴⁶ Hiigha Yisufu kabad pa mərā ba pəpet, təranggən fad Yeeso ahu kadiddi, fadənggən Yeeso tə kabaddi dəgha də panggən ahu kwarraha raa nanda hu feera. Kwatəranggən feera ba na manggən nggəlanggən kwadda sə.

⁴⁷ Mairamu Magdaliya tə Mairamu man Yisəfu na mbəda nda pang nanda Yeeso sə.

16

Thlid Yeeso sə hu mərā
(*Matta28:1-8; Luka24:1-12; Yahaya20:1-10*)

¹ Kyana far yibəd Yahudayina də, Mairamu Magdaliya tə Mairamu man Yakubu tə Salomi hii urdi nda na mindan sə da nda kəmang fad Yeeso təghən.

² A tsar far katəra thlətta beena, yanfaara a kyarha ba kəs kwamana nda aten kwadda də

³ tsahang mee nda ndan ha, "Wunni a kwatərang ferđi kəm də na a mii kwaddi?"

⁴ Amma tərang nanda tendan sə kəla nda hai ferđi na manggən kwatərang nda də.

⁵ Kyana nda ahur kwadda hai kəla nda hai wundəlarha tə lukrha fa pəpet tsaua man yisəma, tər ma nda.

⁶ Ndanggən kanda, "A fiddun hai wa, nun a kada Yeeso tə Nadzarat tawang nanda də. Thliida sə balwa mbədiya wa. Kəlamān mbədi hunang nanda sa hai ya.

* 15:29 15:29 Dzabura22:8; 109:25; Markus14:58; Yahaya2:19 * 15:34 15:34 Dzabura22:1 † 15:36 15:36 Dzabura 69:21 ‡ 15:38 15:38 Kyarhaba 26:31-33 § 15:41 15:41 Luka 8:2-3

⁷ Amma damadə dun pəranggən fatsahayighən tə Mbiturus tə ndaarha, 'Nən a 'waarha Nggalili də ma kun. Dənun naghən a mbədi kəla pərang nən kun.' ”*

⁸ Thliigha nishyini tə daarha aten kwaddi naghə fad ndan a rəprha fa ka hərəenga. Kalang ngwanda niifa sə wa, kəsər kəs hərəenga kanda.

Kyad Yeeso fadghən a Mairamu (Matta28:9-10; Yahaya20:11-18)

⁹ Thliina Yeeso sə ahu mərta a far katəra thləta beena 'waghən kyad fadghən a Mairamu Magdaliya nudi kyang nən ənkaheeya sə məd a fadghən.

¹⁰ Dəgha də pəranggən nafini na nanda təghən kaar na nanda tə səbrha hura kanda a tərha.

¹¹ Amma səkna nda na Yeeso tə yibrha, na də ndən, fər wanda kəkafek wa.

Kyad Yeeso fadghən a fatsahayighən səri (Luka24:13-35)

¹² Akwasamadghən kyakhrangga Yeeso fadghən hai kyad fadghənən a fatsahayighən səri na nanda a kwaman dərha mbərha də.

¹³ Wudə nda də nda pəranggən shayindan, amma fər wanda kəkafek tə path ndan wa.

Fərang Yeeso taara fatsahayighən (Matta28:16-20; Luka24:36-49; Yahaya20:19-23; Tar fathlängya1:6-8)

¹⁴ Tsəbaku kyadgha Yeeso fadghən a kumkap tal di a sayiddi na nanda a həb ənnarhami. Tərgəha yananggən kanda kəsər ka yamid fərkəkafekkid ndan tə kakrakkin tendan fərang ngwanda kəkafek nafini naghə ndən a kwasamaddi thliinən sə.

¹⁵ Ndanggən kanda, “Daama hu kəshiirha də dun pər labardi na mbənggən ya a fiya heu.†

¹⁶ Kala niifa fərgəha kəkafek ənang mbaptisəma nda, nən a hərəkrha, amma niifa fərwa wa kəkafek na nda a ngwang kumarha sə.

¹⁷ Fingya fərgəha kəkafek na nda a wal səsəmnda əna ənwuteengya hangga. Hu thləmna na nda a kyang ənkaheeya sə, tə

kəm na nda a ndikrha tə fingya miiya pak.

¹⁸ Na nda a kəsang huthlingya tə haryindan, ko saa nanda warkami mbə ənang 'ya kanda wa. Na nda dəfang haara haaya teena, kəna nda.”

Tərang nda Yeeso talara də (Luka24:50-53; Tar fathlängya1:9-11)

¹⁹ A kwasamaddi ngwalana Yeeso ndikrha tə kanda, tərang ngganda talara də tsauka a yisəmad Faara.‡

²⁰ Tərgəha fatsahayighən dənda mbeedə tə pər labar Faara, Chinəm nəghən tə kanda ha naghə. Nən naarha kyadang kəkafekkid labarghən kanda tə ənwuteengya nanda a ənaarha.

* 16:7 16:7 Matta 26:32, Markus 14:28 † 16:15 16:15 Tar Fathlängya 1:8 ‡ 16:19 16:19 Tar Fathlängya 1:9-11

Luka

Luka chirethleng dā deleewar Tiyafulus dā aten Yeeso

¹ Fiya hangga chirethgha aten ənggini ənana Faara a pathlang nəm.

² Kəla malang nandan kəm hai ahar nafini 'wagha naghən tə yindan kal nanda mii labar Faara dā.

³ Tsaunən kee, paba Tiyafulus, nggi tə altenna radi mu ənggina ha ya tə sammayirha ka a katəradghən, kəladī hai nəghən məməl a fanna a chirethleu kəni hai tətāl-tətāl.

⁴ Na minna sə a sən kəkafekkid ənggina na tsaho nanda ha.

Tə Thlənda Faara kaldā mii nggəttā Yahaya tə Mbaptisəma

⁵ A thlakh mbəd kutəryid Hirdus a Yahudiya, na firis sə thləmnggənni Dzakariya, nəghən ahu kiwad Firistaya a wuri ki Abidja. Nukkun kəm Alisabatu turya Haruna ni.

⁶ Kanda kyab ka nafiya ni kanda a mbed Faara, na nda a laf ngyakhrha Faara na heu.

⁷ Amma mbu wan nggindan sə wa, kəsər Alisabatu kwarengani, tə kəm kanda kyab suhur nda.

⁸ Fara səmən far tar Dzakariya yi firistayirha a mbed Faara,

⁹ wurna ndan kəla ndana əntin firistaya, a kyagha hu Kən Faara dā na a Urshalima nji urdi nən na sədghən mbənggən.

¹⁰ Səlna sayid nji urdi dā ba, fiya heu wumnda ba, kanda a kəshi a hwan Faara.

¹¹ Kula səndəghən sə na tə thlənda Faara nən kət a yi səmad mbədi nanda nji urdi sə.

¹² Nana Dzakariya ndən, hargha kəfadghən, tərəmgga.

¹³ Amma ndangga tə thlənda Faara, "A tərəmna wa Dzakariya; sək Faara hwanduwa. Nuwa Alisabatu nən a nggədo wee həshin sə, dəfang thləma na Yahaya.

¹⁴ Nən a tsaurha ən wutsəfayirha kaan a fadwa, fiya hangga kəm na nda əna wutsəfayirha kəsər ka nggəttəghən hai.

¹⁵ Nən a tsaurha niifa na manggən a mbed Chinəm. Mbəgha sa aam inabi ko mbaala wa. Ka far nggəttəghən hai nən a ləghəttā tə Səsəna tə Pedənda.

¹⁶ Fiya hangga a Isəreela nən a wudang kanda a thləmad Chinəm farndan ba.

¹⁷ Nən a 'warha a mbed Chinəm dā, hu səsəna tə səsəmnda kəla annabi Iliya. Nən a bang tsawud dədəmnggirha ba a pathlang chingya tə wanggi ndan. Nən a kyakhrang fiya ba fingya na tə yamid fər mamnggirha tsawa nda nafiya natə nggayirha fa, nən tansang fiya a Chinəm."

¹⁸ Tsahangga Dzakariya mee tə thlənda Faara, "Kəkən ni sənda sə əndi thləkna ya nən tsaurha kəkafek? Kulo nggi, suhurdi nuuna kəm kee."

¹⁹ Nggəmangga tə thlənda Faara, "Nggini Djibirilla na kət a mbed Faara. Thlənna nda nggi ba, a bi puro labardi na mbənggən ya.

²⁰ Nanən ya na naarha tip, mba nggər kalasə wa kəl a fardi katəranən hai, kəsər sa karna fərkəkafek fa tə pathna, bagha tsaurha kəkafek a səl bənggən ba."

²¹ Nanən ya, fiya a kəla Dzakariya fa a kyagha ba, na nda a numarha tə mani tsənən tsəbaku kee ahu kən hwan Faardi.

²² Kyanən ba, mbangwa kalang kanda sə wa. Walangganda tə ndaarha kyadang Faara 'ya ahu kən hwan Faardi, kəsər nən naarha kyad haara a kanda, mbangwa kalasə wa.

²³ Ngwalang nən ben targhən, wudgha wuredā.

²⁴ Məngwaha wa nukkun Alisabatu dəfgha hur. Tsau fayighən nən a wuri mbə kyarha kəshaadə wa yi ndəre tuf.

²⁵ Ndagha Alisabatu, "Faara əneegha əndiya! A hu bəngginiya ndən hadang ni fa, keeda sə hu shilee a mbed fiya."

Tə Thlənda Faara kaldā mii nggəttā Yeeso

²⁶ Nana Alisabatu tə ndəre mikki, thləngga Faara tə thləndəghən Djibirilla ahu tala dā a Nggalili, nanda aarha Nadzarat.

²⁷ A dəgha thləmad wutararha dā na thləmnggən Mairamu, ngwanna niifa na nda aarha Yisufu, turya Ndauda.

²⁸ Dəgha tə thləndədi thləmadghən də ndanggən, “Niya ndo ‘ya, sa na tə parka teena! Chinəm nəghən tə sa ha.”

²⁹ Səkna Mairamu nda əndi, billagha kaan, nzəmnggənən tə tur nda ən mani ya.

³⁰ Amma ndangga tə thləndədi, “A tərəmna wa, Mairamu, walna nggayirha a mbed Faara.

³¹ Na a dəfrha hur,
nggət wee həshin na,
dəfang thləma na Yeeso. *†

³² Nən a tsaurha manda niifa,
nanda aaghən,
Wan Faara na tə səsəmnda ha heu.
Na Chinəm Faara a fərang tsənggam
kutəryid chichidghən Ndauda.

³³ Nən tsau kutəryirha aten nafiya Isəreela
pa kwandə,
kutəryidghən mbə mii ngwaladghən
sə wa.” 1:33 2 Samaila 7:12; 13; 16;
Ishaya:haya 9:7 1:33, Ndaniyel
2:44; 7:27; Mika 4:7.

³⁴ Tsahangga Mairamu mee tə thlənda
Faara, “Kəkən na əndi katərarha hai ya
nggi kula sən həshnefa?”

³⁵ Nggəməngga tə thlənda Faara,
“Səsəna tə Pedənda nən a tərəa tenwa hai,
səsəmnda Faara Amshi nən a
nggəlorha.

Tsaunən kee, Wandī tə Pedənda na a
nggəta ya,
nəm aaghən təpedənda Wan Faara.

³⁶ Kwana Alisabatu hurfidwa, nda nanda
kwarenga ni, tə suhuryidghən nən a nggət
wee. Nanənya nəghən ahur tə ndərə
mikki.

³⁷ Kəsər mbə ‘yasə na pədagghən a fad
Faara wa.”‡

³⁸ Ndagha Mairamu, “Yoo, nggi mafad
Faara ni, a tsauka kəla tə thləkna na.”
Tərgha tə thlənda Faara wiigha.

Mairamu wengdə tala Alisabatu

³⁹ A sayiddi, Mairamu ngwagha fa
thliigha kəkar dəgha hu tala də na ahu
wumngya chehweed Yahudaya.

⁴⁰ Səlnən də kyagha minda ki Dzakariya
hai, ndang ‘ya nən Alisabatu.

⁴¹ Səkna Alisabatu nda əndi ki Mairamu,
wandī na ahurghən tsə‘ya nən fa.
Alisabatu kəm ləghədgha tə Səsəna tə
Pedənda.

⁴² Tərangga Alisabatu uradghən sə
kaan, ndanggən Mairamu, “Tə parkani sa
ahur nishya, tə kəm tə parkani wandī
bana nggəta!

⁴³ Mani na nggayirha barha tenna ba
kee, na man China barha thləmadna ba?

⁴⁴ Hərəm ni sək nda ənwa, wandī na a
hurna tsə‘ya nən fa kaan ka wutsəfayirha.

⁴⁵ Tə parkani sa fərgha kəkafek aten ‘ya
ndona Chinəm nən tsaurha kəkafek.”

Amshi Mairamu

⁴⁶ Ndagha Mairamu,

“Hurna nəghən a fal Faara

⁴⁷ yibənnə nəghən a əna wutsəfayirha
a Faara tə Hərəkəna,

⁴⁸ kəsər dəldə nggi in,
mafadghən mbuwa a mii ‘ya.

Nanənya fiya na heu yi weeriya tə na bayi
nanda ndaarha tə parkani nggi,

⁴⁹ kəsər ka əngya na məmənggən
əneena Faara Amshi,
thləmnggənni tə Pedənda.

⁵⁰ Na fiya hadang fa na a tərəmnggən,
Ka chichiya na kətəm.

⁵¹ Ənadə əngya na məmənggən tə harghən;
weləgdə fīngya də na a manang
alten ndan hu numan ndan.

⁵² Tərangdə kutərya hai hu tsənggam
nggindan,
amma mananggən fīngya mbuwa a
mii ‘ya.”

⁵³ “Nggəlang də fīngya na a mirha tə
əngya na nggəngga,
amma rəghənggən fa kənaya də kula
‘ya a harndan.

⁵⁴ Dangdə mafadghən sə Isəreela,
tə dəl teena hai hadang nda

⁵⁵ Ibrahim fa tə chichiyighən pa kwandə
kəla ndang nən chingginəm na kaar.”

⁵⁶ Mairamu tsaudə a thləmad Alisabatu
yi ndərə mahan a wudgha wuredə.

Nggəta Yahaya tə Mbaptisəma

* 1:31 1:31 Yeeso Thləmđi “Yeeso” na Helenaya aaghən “Djeshiwa” tə mii Ibraniyaya ndaarha ni “Hərəkəna Faara”.

† 1:31 1:31 Matta 1:21 ‡ 1:37 1:37 Kyarhaba 18:14

⁵⁷ Ləghədna ben nggəttə Alisabatu, nggət wee həshin nən.

⁵⁸ Tulayighən tə nggədayighən sək nanda kyadang Faara nggayirha, dangganda sə tə wutsəfayirha.

⁵⁹ Ləghənna wandi beena uvada, ba nda ka thlee muwa ba, tə kəm na mindansə a dəfang thləm chin nda Dzakariya.

⁶⁰ Tərgha kalgha mansə ndəghən, “Awo! Nəm aaghən Yahaya.”

⁶¹ Ndag ngganda, “Mbə niifa sə ahur nggədiyinun na tə thləmđiya wa.”

⁶² Tərgha tsahang mee nda chin wandi tə haara a pər thləm wanda nən nanda a dəfang nda.

⁶³ Tsakh ən chirethla nən, chirethlenggən hai, “Thləmnggənni Yahaya.” Fiya na heu na ənwulteena nda.

⁶⁴ A mbədi kee ingga mighən hai tə kəm sheneukən kwasgha hai, katəranggən ndikrha hai naghə a fal Faara.

⁶⁵ Tulayighən na heu nanda ənwulteena, tə kəm tərmanda, kəsər ka əndi katəragha hai. Kala mbərha heu na a wumngya chehweed Yahudaya naghə fiya a tsə labara atenggən.

⁶⁶ Kala niifa səkka labardi kəl wulna teena, tə tsakh mee nən, “Bana wandi tsaurha kəkən ya?” Kəsər na Faara təghən ha.

Dzakariya faldə Faara

⁶⁷ Chin na Dzakariya ləghədgha tə Səsəna tə Pedənda katəranggən thlək pathla hai kyadang na Faara tə ndaarha,

⁶⁸ “Tama fal Chinəm nəm, Faara yi Isəreela,

kəsər banən ba ka bagha pəl nafiighən.

⁶⁹ Fərdə tə ngyakhrha na a hərəghang nda kəm

a wuri ki mafadghən Ndauda.

⁷⁰ Kəla ‘wanən thləkrha kətəm a mii annabiyighən tə pedənda

⁷¹ hərəkrha ahar fa tsangginəm na heu.

⁷² Əngginiya ənənən ndən a kyadang nggayirha nən chingginəm

tə dal teena hai hu dəf mighən tə pedənda əna nən.

⁷³ Dəf mighən əna nən a chichin nəm Ibrahim,

⁷⁴ a pəl kəm nəm ahar fa tsangginəm,

tənəm dəfang shilee teena kula həreenga,

⁷⁵ anam tsətsabadə tə nggayirha a mbed Faara ahu tsawun nəm hu kəshiirha.”

⁷⁶ “Sa kəm waana, nanda aah sa annabi yi Faara Amshi,

kəsər na ‘warha mbeedə ma Chinəm a tangsang kwamana na də,

⁷⁷ a fərang huteena nən nafiighən aten kwaman hərəkrha

ahu chakhrha dimiyid ndan də,

⁷⁸ kəsər ka hadang nəm Faara fa, kukwaryid hərəkrha nən a njaara

tennəm hai a talara hai.

⁷⁹ Nən a njaara aten fingya hai na ahu wula,

tə fa tsaukya na a mishim mərə,

nən a laf kəm ahu kwaman dədemnggirha.”

⁸⁰ Yahaya mangga sə, naghə kanglang hu farha tə huteena, tsaukən a kaheerha kəl fardi kyanən pəpal ba ka a pər labarghənən a nafiya Isəreela.

2

Nggənda Yeeso a Mbaitalami

¹ A hu bəngginiya Kaisar Anggusta kaldə mee a thlədangganda fiya na hu kutəryid Roma.

² Ndəna katəra thlətta fiya ənanda, a sayiddi tsauna Karniwus ngwamna a Suriya.

³ Fiya na heu wunda hu talyi ndan də ka a thlədangganda kanda.

⁴ Yisufu ndəghənggima maldə tal Nadzarat na hur Nggalili dəgha hu tal Mbaitalami də na hur Yahudiya, tala nggənda kutəra Ndauda sə. Yisufu dədə mbədadə, kəsər nggədit Ndauda ni.

⁵ Wiighən tə Mairamu ngwannən ka a thlədangganda kanda kyab, ahu sayiddi ndəghən ahur.

⁶ Na nanda a Mbaitalami di ləghədgha ben nggəttəghən.

⁷ Nggət wan ‘wadghən nən həshin, lələbanggən tə pam kəndəghən, hunanggən ahu nggam mabiya hai, kəsər walwanda kənna a min rongya wa.

Falafya tə Fathləngya Chinem

⁸ A kəsər taldi na fa lafya sə, na nda mända a pəpal, na nda a kəla mabiyindan ha a fədiğrha.

⁹ Kula səndəndan sə, tə thlənda Faara bagha thləmandan ba, tərgha mamnggit Faara yangga hai, tərmanda kaan.

¹⁰ Tərgha, wan thləndədi ndanggən kanda, “A tərəm dūn wa ba ni ba tə labara na mbənggən yandi na fiya heu ana pəpetyid hura kaan.

¹¹ A weeriya ahur tal Ndauda nggəđang nda tə Hərəkrrha kun hai, Kərəsti Chinəm. *

¹² Əndiya ndəna a kyadang ənsənda kun, dūnun wal wufarwee lələbang nda tə pam kəndəghən, hunang nda hai ahu nggama.”

¹³ Kula səndəndan sə, tərgha Fathləngya Faara hangga na a amshi, banda hai, ba nda wal yandi 'wagha hai, kanda heu a fal Faara nanda a ndaarha,

¹⁴ “Mamnggit Faara na talara,

tə na hu kəshiirha ngwa tsauka dədemnggirha a thləma nafiya na Faara a tək mbəndə ndan fa.”

¹⁵ Malna Fathlənggini kanda, wuđa nda talara də, ndangga fa lafyini ndan “Tama Mbaitalami də dəm na əndi katəragha hai tə pərangna Chinəm kəm.”

¹⁶ Thliinda kəkar danda wal Mairamu tə Yisufu, na wanda nda kath ahu nggam mabiya.

¹⁷ Nana fa lafyini wandi, pər labar da nda thləghangna tə Thlənda Faara kanda.

¹⁸ Səkna fiya labar di, kowunni kəl kəs mee nanda ənwulteena ka əndi ndana fa lafyini.

¹⁹ Mairamu kəsde ənggina haya ahurghən, nagha a numarha atənggən.

²⁰ Fa lafyini wuđa nda, na nda a aah amshe yi fal Faara ka əndi səknanda, tə na nanda, nəghən kəla thləkna tə Thlənda Faara.

Dəfang nda thləma Yeeso

²¹ Ənana wandi beəna uvada, thləng muwa nda, kəmda dəfang thləma nda Yeeso, thləmdi dəfna tə Thlənda Faara kapa na nda dəfghən hur.

Fər nda Yeeso ahu Wuri Faara

* **2:11 2:11Kərəsti** Nduwa Kərəsti Ibraniyaya na nda aaghən, “Mashiha,” Helenaya kəm na nda aaghən, “Kərəsti.” Kərəsti diya, ndaarha ni, “Niifa na wuwura,” tə kəm mbəđghən 26.

²² Ndukna fardə ba, Mairamu tə Yisufu ənanda əndi thləkna ngyakhrha Musa tə ndaarha, a tsabangganda altəndan də, tərang ngganda Yeeso, dənda təghən Urshelima də kəsər a fərghənda a Chinəm.

²³ Kəla nanən chichrethlee hai ahu ngyakhrha Faara, “Kala wan 'warha nggən nanda, nanda fərənggən Faara.”

²⁴ Na sataka nda kəla thləkna ngyakhrha Chinəm tə ndaarha, “Titiliukya səri ko wan kataprakkyə səri ndəna nda thleerha.”

²⁵ A fardi, na niifa sə nəghən tə tsaurha a Urshelima, nanda aaghən Simiyon. Ka niifa ni, nən naarha dəfang shilee Faara teena. Kəmda nəghən a kəla fardi nanda a hərghang nda Isəreela. Nəghən tə Səsəna tə Pedənda.

²⁶ Səsəna tə Pedənda ndanggən niifdi, mba a mərə wa kəl fardi nana Kərəsti tə yidwa.

²⁷ Nagha Səsəna tə Pedənda a shikkən, kyagha Kən Faara də, məməl tə sayiddi ba na fa nggətya Yeeso ba təghən a Kən Faara ba, kəla ndana hai ngyakhrha a əna nda.

²⁸ Simiyon thlə wanda nən fal Faara nən, ndəghən,

²⁹ “Na nən ya, China, kalu mafadwa hai wiigha hu dədemnggirha, kəla tə thləkna na,”

³⁰ “Kəsər yinna nadə hərəkəwa,

³¹ hərəkrrha əna na a mbed fiya heu,

³² Kukwaryirha kyadna a fiya mbuwa Yahudaya,

tə mamnggirha a nafiwa Isəreelaya.”

³³ Chin wandi tə man kəsəngganda mii ndan kanda ana ənwulteena tə əndi thləkna Simiyon aten wandi.

³⁴ Simiyon dəfandə parka kanda teena, ndanggən Mairamu man wandi “Wur Faara wandiə kəsər a tsaukwa fəlla fīngya hai, tə thlid fīngya sə hangga ahur Isəreela, nən tsaurha ənsakrrha a thləma Faara mbuwa na mid fiya sə hangga.

³⁵ Nanənke, ən ənandan na ahu tendan nən kyarha pəpal ba. Əndiya nən hatta fa kaan, kəla kuthla thləukh kəlara.”

³⁶ Na suhurra annabi sə nuwun, thləmnggən ni Hanatu, wan Famuwel

turya Ashiru. Tsaude a chimarha yi hurarha mæd kee.

³⁷ Tærga chimadghæn mærga. Nanæn ya, huradghæn kumnggit uvæda kap fæda. Mbæ malang Kæn Faara wa, næn naarha manang thlæm Faara nda fædigrha tæ yan fara ahu hwanda tæ kar aama.

³⁸ Mæmælla sayiddiya, kyagha bæ nagma a usa Faara, kæmda thlækdæ pathla aten wandiya a nafiya na a kæla fardi na Faara a færang alteena Urshelima.

³⁹ Yisufu tæ Mairamu ngwalang nanda 'ya ndana ngyakhrha Chinæm, wuda nda tal ndan dæ Nadzarat na a Nggalili.

⁴⁰ Man wandi, næghæn tæ kanglanggirha, lælægdæ tæ sænda, nggayid Faara kæm næghæn tæghæn ha.

Yeeso, wundakhne ngguchit ahur Kæn Faara

⁴¹ Kafad hurarha fa, fa nggætya Yeeso nanda dærga Urshelima dæ kæsær ka wutsæfayid kyarhaba ahu sæsaarha.

⁴² Lækdangna Yeeso hurarha Kum kap særi tæ nggætta hai, dænda hu wutsæfayirha dæ kæla tæ sæsænna nda sa hai.

⁴³ Ngwalana wutsæfayiddi, kæs kwamana wutta nda wure dæ. Tærga Yeeso ishgha hai a samarha a Urshelima, kula sænda chin sæ tæ man.

⁴⁴ Na nda a ndaarha asæmha næghæn ahur fiya, kæs wiirha nda yi paara tal. Katærang ngganda kadaghæn hai ahur shayindan tæ kæm pashiyi ndan,

⁴⁵ nawa ndan wa. Nanænke, wuda nda Urshelima dæ, kæsær a kadaghænda a mbædi.

⁴⁶ A far beena yi mahan, danda walghæn tsau ahu Kæn Faara a thlæmad famalæmngya, ndæghæn a ka thlæmarha hai, nagma kæm a tsahang mee kanda ha.

⁴⁷ Fiya na heu a mbædi nanda a kang thlæmarha fa, kanda a kæs mee, wulanggæn kanda tæ tur sændæghæn tæ nggæmnda næn a nggæmang kanda sæ.

⁴⁸ Chin tæ man wulang teena kanda na nandan a mbædi. Ndangga man, "Waana mani ænangna kan kee? Nggi tæ tsu tsæ fannan chichakh kaan, nawanan sa."

⁴⁹ Nggæmanggæn kanda tæ ndaarha, "Kama nun kadæ nggi? Sunggun sæ kamdæ a tsawi a wuri ki Pæpa wa?"

⁵⁰ Sængwanda numadghæn tæ pathdiya wa.

⁵¹ Thliigha mbu saman ndan næn, wuda nda Nadzarat dæ heu. Næn naarha a na fa nggætyighæn hai, man kæm, kæs ængginanæn haya ahurghæn.

⁵² Yeeso kæl chikrha tæ ndændælyirha tæ tsærha, hu pæmnggæn pæpet a mbed Faara tæ fiya.

3

Yahaya tæ Mbaptisæma tangsang dæ kwamana Yeeso dæ

¹ Ahu hurarha kumkap tuf yi kutæryid Kaisar Tæmbariyani; Mbuntus Mbilatus ndæna ngwamna Yahudiya, Hirdus ndæna kutær Nggalili, wanman na Filibus ndæna kutær Ituriya tæ Tarakunitas, Lisaniyas ndæna kutær Ambiliya.

² Nda Hanana tæ Kayafa ndæna Mamngya Firistaya. A faryini ndikka Faara tæ Yahaya wan Dzakariya a hee.

³ Tærga Yahaya wenggæn chehweed yina hai na a mii kufad Djodan ndæghæn a thlæk labar Faara a fiya tæ ndaarha, a malangganda dimiyindan ka a fanangganda kanda tæna Faara chahang dimiyindan kanda dæ.

⁴ Kæla nanæn chichirethlee hai ahu deelewar annabi Ishaya tæ ndaarha, "Urarha a aah farha a kaheerha tæ ndaarha,

"Taksaman kwamana Chinæm sæ, katæraman pæpænang nda kwamangya dæ.

⁵ Njighaman suhwadya heu, fælaman mbæya dæ na dangkam, dangkam tæ wumngya. Pæpænaman kwamangya dæ na kækæba, kækæba tsawa nda ndip, kwamangya na kukuchang nanda ngga.

⁶ Fiya na heu nanda a na hærækrha Faara! "

⁷ Kæsærke, næghæn a ndang nda fiya na bæarha bæ ka a fananggæn kanda, "Kun huthlingya! Wun kæsga thlæmannun kæsær ka sæbrha hur Faara na bayi?"

⁸ Nama 'ya kyadgha ndaarha malangdun dimiyinnun. A numadun ahur nun ndon Ibrahim ndæna Chinun wa. Niya ndangnda kun Faara næn

mbang ənang wundakhnaya Ibrahim sə tə feryini ya.

⁹ 'Wanda teena pangnda wurra a kul dəfrha, kala dəfrha mbuwa nggətta nanda kyathlang nda də muwangganda ahu waarha də."

¹⁰ Tsahangga fiya mee ha tə ndaarha, "Ma nan ənaarha mbiya?"

¹¹ Nggəmənggən tə ndaarha, "Niifa na tə lukrha səri təranggən niifa ha mbuwana yighənsə, niifa na tə ənnarhami ha, nagha kee ndəghən nggima."

¹² Fa thlə tsamngya kəm ba nda ba na a fananggən kanda, tsahang mee nda, "Mala, ma nan ənaarha?"

¹³ Ndanggən kanda, "A thlədun 'ya kalgha yandamu tə thləghang nanda kun wa."

¹⁴ Sodjaya kəm tsahang mee nda ha, "Kanggiwu ma nan ənaarha?" Ndanggən kanda, "A ngyabangdun fiya a fərang wudəbəla nda kun wa. A nggabədund kanda kəsər a fərang 'ya nda kun wa. Usama Faara tə 'ya na nda a teng nda kun."

¹⁵ Nana fiya a kəla bad Kərəsti fa ba, tərgha fiya na heu kanda a numarha ahur ndan tə ndaarha, ko Yahaya ndəna Kərəsti dī.

¹⁶ Ndangga Yahaya kanda, na heu, "Niya fanang nda kun tə aama. Amma niifa sə na bayi na tə səsəmənda fa kalgha nggi mu, tsəkki na a kwasanggi sahad pahamggən hai wa, ndəghənggi banən fanang nda kun tə Səsəna tə Pedənda tə waarha."

¹⁷ Nəghən tə deng pəra ha, nən a pərang dīdīirha də ngwanggən wan hwalidghən ahu birukkun hai. Nən a njang nda dīdīdghən də tə Waarha mbuwa mərə hai."

¹⁸ Tə yiyi thlamarha hangga, Yahaya thləkdə labar Faara na ngga a fiya.

¹⁹ Yahaya yanang də Hirdus, kəsər Hirdus kahang də Hirudiya nu wanman, tə kəm ənadə əngya mbuwa ngga.

²⁰ A kwasamadghen Hirdus nggərdə səbang nda də tə ngyakhrha fərnən a kanda heu. A kəsangganda Yahaya changganda kəndə.

Fanang Yahaya Yeeso

²¹ A kwasamaddi fanang nda fiya, Yeeso ndəghən nggima fanangganda. Tərgha nanən a hwan Faara, frakh amshi inggadə,

²² Səsəna tə Pedənda tərgha atenggen hai kəla titiliurha, sək urarha nda a talara hai tə ndaarha, "Sani na waana tətali nggəmni, təkdi mbənduwa fa kaan."

Turya Yeeso

²³ A fardī katərangna Yeeso targhən hai yi tsaharhaha, nəghən a kada hurarha kumnggit mahan ahu kəshiirha. Tərgha fiya ndən tə ndaarha wan Yisufuni, na wan Heli,

²⁴ Heli wan Mattaat, Mattaat wan Lawi, Lawi wan Malki, Malki wan Yanna, Yanna wan Yisufu,

²⁵ Yisufu wan Mattaatiya, Mattaatiya wan Amos,

Amos wan Nahum, Nahum wan Asaliya, Asaliya wan Nanjaya,

²⁶ Nanjaya wan Ma'ata, Ma'ata wan Mattaatiya, Mattaatiya wan Shimeya,

Shimeya wan Njosek, Njosek wan Yahuda,

²⁷ Yahuda wan Yowanan, Yowanan wan Refaya,

Refaya wan Dzarubabel, Dzarubabel wan Sheyaltiyel,

Sheyaltiyel wan Niri,

²⁸ Niri wan Malki, Malki wan Addi, Addi wan Kosama, Kosama wan Almadama, Almadama wan Er,

²⁹ Er wan Djoshuwa, Djoshuwa wan Eliyeser,

Eliyeser wan Yorim, Yorim wan Mattaat, Mattaat wan Lawi,

³⁰ Lawi wan Simiyon,

Simiyon wan Yahuda, Yahuda wan Yisufu,

Yisufu wan Yonana, Yonana wan Eliyakim,

³¹ Eliyakim wan Malaya, Malaya wan Mainana,

Mainana wan Mattaata, Mattaata wan Natan,

Natan wan Ndauda,

³² Ndauda wan Njessi,

Njessi wan Obida, Obida wan Mbuwasa,

Mbuwasa wan Salmon, Salmon wan Nashon,
³³ Nashon wan Amminadab, Amminadab wan Aram,
 Aram wan Hesruna, Hesruna wan Feresas,
 Feresas wan Yahuda,
³⁴ Yahuda wan Yakubu,
 Yakubu wan Ishaku, Ishaku wan Ibrahim,
 Ibrahim wan Tera, Tera wan Nahor,
³⁵ Nahor wan Serug, Serug wan Reyus,
 Reyus wan Feleg, Feleg wan Eber,
 Eber wan Shela,
³⁶ Shela wan Kenan,
 Kenan wan Arfakshad, Arfakshad wan Shem,
 Shem wan Nuhu, Nuhu wan Lamek,
³⁷ Lamek wan Metusela, Metusela wan Enok,
 Enok wan Yared, Yared wan Mahalalel,
 Mahalalel wan Kenan,
³⁸ Kenan wan Enosh,
 Enosh wan Shitu, Shitu wan Adamu,
 Adamu kəm wan Faara.

4

Sheetan kəkərangdā Yeeso

¹ Yeeso lələgdā tē Səsəna tē Pedənda wud nən bā a kufad Urdun, naghā Səsəna a shikkən a kaheerha dē.

² A mbədi kəkərangga sheetan yi beena kumnggit fada. Akwasamadghən kəsgha mirha ndən, kəsər ənawa 'ya mii wa.

³ Ndangga sheetan, "Ana Wan Faara ni sa tsawang ferdiya ka mburodi."

⁴ Nggə mangga Yeeso, "Nəghən chichireethlee hai ahu deleewar Faara mbə tē ənnarhami kee na niifa kərasə wa."

⁵ Tərgħa sheetan dəgha təghən a mbərha dē na dāngkam kaan, kyadāng kutəryid kəshirha nən ahu shibrha yirha.

⁶ Ndangga sheetan, "Sa niya furo səsəmda kutəryid diya tē mamnggitghən, kəsər nggi fəreena ndan, a nggəmdi ni fəranggən niifa nggəmma hurna.

⁷ Na heu niya furokən a dəfenna shilee teena."

⁸ Nggə mangga Yeeso, "Nəghən chichireethlee hai tē ndaarha, " 'dəfang shilee Faarwa teena, ndəghən katənggən.' "

⁹ Tərgħa sheetan dəgha tē Yeeso a Urshelima dē, təranggən talakh ten Kən

Faara sē ndanggən, "Ana Wan Faara ni sa, puru hweeda hai.

¹⁰ Kəsər nəghən chichireethlee hai tē ndaarha,

'Nən fərang səsəmda fathlənggighən a laf sa nda, kəla sa nda ha.

¹¹ Tē kəmdaarha, nanda a nggawo sē tē haryindan,

kəsər nadə dəghang sarwa feera fa.' "

¹² Ndangga Yeeso, "Nəghən chichireethlee hai,

'A kəkərangna Chinəm Faarwa wa.' "

¹³ Akwasamaddi ngwalangna sheetan kəkərang nda Yeeso, ndekka hai təghən 'wan.

Yeeso Katərang dē Tsaharhaha a Nggalili

¹⁴ Yeeso wuddə a Nggalili dē lələgdā tē səsəmda Səsəna tē Pedənda, labarghen weldə hu talya dē na hu chehweddi.

¹⁵ Tsahadaha ahu Kən Faara hangga ko wuni falda ndən.

Kar nda Yeeso fa a Nadzarat

¹⁶ Dəgha Nadzarat dē mbədi mannənsə, kyagħa Kən Faara dē a far yibəd Yahudaya kəla səsənnən sa hai. Thliigha sē nən a karatarha,

¹⁷ fərang deleewar annabi Ishaya nda. Inanggən deleewar dā hai, wal mbərha nən chireethleng nanda hai tē ndaarha,

¹⁸ "Səsən Chinəm nəghən tē nggi ha,

kəsər wurdə nggi, na a bang labar Faara ni fa yamiya bā.

Na a kalmii kalla nafiya ni kənanagna dimiyirha kanda hai.

A inanggi yid kwamaya dē.

A kal fiya ni hai njithlang nanda kanda hai.

¹⁹ Tē kəm, a thləghang ndaarha ni fiya na heu, bad beena bā na Chinəm a hərgħang nafiighən."

²⁰ Ngwalang nən karataarha, nggəlanggən deleewardi fəranggənən niifda dē na a kəla kənda ha tsaukwa hai. Fiya heu na a kəndi irang yirha nda fa,

²¹ katəranggən ndangnda kanda, "Aweeriya labar diya ləghəddə ahu thləman nun hai."

²² Kanda heu na a mbædi tæk nda mbændəghən fa, kanda a na ənwulteena tə labarya na mbənggən na a kyarhaba a miighən, na nda a ndaarha, “Ndeye, mbə wan Yisufuni ya wa?”

²³ Ndangga Yeeso kanda, “Səndisə nun thləye tur karapu dafa ya, ‘tə purha kənanang fadwa’ non a ndeerha ‘əno əndi tə səknan ənanna a Kafarnahum ahu talđi kyawa ya lee.’ ”

²⁴ Nggərgəhən ndang kanda, “Niya thləghang kəkafek kun, mbə annabi sə na nda thləghən fa ahu talghən wa.

²⁵ “Keema thləmarha fa, nəghən kəkafek na nishya sə mərna chimayi ndan hangga a Isəreela athlakh mbəd annabi Iliya, ba waana ‘yaara hurarha mahan tə ndəre mikki. Kyagha miirha hu chehwedda hai kaan.

²⁶ Ko nanən kee, thlən ngwanda Iliya a thləmad ko tal də ahur ndan wa, thləngga ndan a thləmad nuneefa də mərna chimadghən a Nzarifət na a chehweed Sidon.

²⁷ Athlakh mbəd annabi Ilesha kəm, na fa termeeya sə hangga a Isəreela. Mbusə ko tətəl kənanang nanda wa, kəl Na ‘aman tə Suriyarha katənggən.”

²⁸ Sək nanda labardi kee, fiya heu na a Kən Faara səbgha hur ndan də.

²⁹ Thlii nda sə kyang ngganda Yeeso sə ma hur talđi, dənda təghən ten ferda də tənna nda talda sə. Mindan sə a muwang ngganda hweede hai.

³⁰ Amma kyagha tə pathlang ndan wii fayighən nən.

Kənanang Yeeso niifa na tə ənkaheerha fa

³¹ Tərgəha wiigha Kafarnahum də, ahu tala də na a chehweed Nggalili, nagha a tsahang kanda ha a far yibəd Yahudaya.

³² Tsahadghən ha a ənanang ənwulteena kanda, kəsər labarghən nəghən tə (səsəmnda) ngyakhrha.

³³ Ahu kən hwan Faardi na niifa sə na tə ənkaheerha fa. Təranggən uradghən sə kaan ndaagha,

³⁴ “Iyau! Miwa tə kan Yeeso tə Nadzarat? Ba na ba ka a rək kanna wa? Səndi sa, sani (tə Pedənda) na Tsətsabadə Wan Faara.”

³⁵ Yanangga Yeeso ənkaheeddi ndanggən “Nggasu hai kyosə ahur niifdiya.” Tərgəha tərangga ənkaheeddi niifda sə muwanggən hweede hai a mbendan, ambəra ndəkka hai təghən malanggən niifdi kula wal wundərha fa.

³⁶ Nafini na heu kəsangga ənwulteena kanda na nda a ndangnda ndan “Tur mani kee? Tə kanglanggirha, tə səsəmnda niifdiya ndanggən ənkaheeya kyanda sə, pa kya nda sə.”

³⁷ Əndi ənana Yeeso ya, kanda a tsə labarghən ko a yanggi ni ahu chehweddi.

Yeeso kənanangda fiya hangga

³⁸ A kwasamaddi kyana Yeeso hai a Kən Faara, kyagha wuri ki Siman hai. Thlabər Siman tə nuwunda tə beerha farha, hwan nggənda a danggən sə.

³⁹ Ishgha Yeeso atənggen, yananggən wan haddi a ndəkka hai təghən, ndəkka wanhadđa hai təghən. Thliigha sə kadang ənnarhami nən kanda sə.

⁴⁰ Tsəna figrha hai bagha fiya ba tə pashiyi ndan na tə wanhaya dədamən-dədamən, dəfang haara nən kanda teena, kənananggən kanda heu.

⁴¹ Ənkaheeya kəm, kyanda sə a fad fiya hangga, kanda ahuhwaarha tə ndaarha, “Sa Wan Faara ni,” njaranggən kanda də, ‘yadang ndikrha nən kanda fa kəsər sənda sə ndəghən ni Kərəsti.

Yeeso thləkdə labar Faara ahu kəngya hwan Faara

⁴² Dalthna mbərha hai, dəgha Yeeso a mbərha də mbuwana fiya sə. Nagha fiya a kadaghen, walang ngganda, hwan nggənda na a tsaukwa tə kanda.

⁴³ Amma ndangga Yeeso kanda, “Kamdə adi tə Labardi na Mbənggən ya, yi Kutəryid Faara ahu talya də pak, kəsər nden thlən nanda nggi ba kamanggən.”

⁴⁴ Tərgəha dəgha mbeedə tə thlək labarghən ahu kəngya hwan Faara a chehweed Yahudiya.

5

Yeeso katərangdə aah fatsahayighən

¹ Na farda sə Yeeso kət a mii Wuri Aam Nggalili. Nduwusgha fiya thləmadghən ba

hangga kanda 'yabang mbərhafa ka a sək labar Faara nda.

² Yeeso na kombuwalya nən səri a mii wuri aamdi. Fa kombuwalyini kyanda sə kanda a tsabang panggamnggindan də.

³ Tərgha ahur tal hai, yi Siman, ndanggən a puwanggən kombuwalgən ahu aamda hai ngguchit ma kəkəshbangnda. Tsauka ahurghən nagma a tsahang fiya ha.

⁴ Ngwalanən ndikrha, ndanggən Siman, "Puwan kombuwal di a mbəd kudimnda də, muwanggun panggam da hai, kəs tənə nun."

⁵ Nggəməngga Siman, "Paba, ka a fədiqrha kan a mukrha, mbə 'ya sə walnan wa. Amma ndana kee, niya muwang panggam di sa hai."

⁶ Muwangganda panggamdi kyandan sa hai, kəs tənə nda hangga, nagma panggamdi a thluwussa.

⁷ Tərgha aah pashiyi ndan nda ba na ahu tahad kombuwaldi a ba nda dang kanda sə. Ləfang ngganda kombuwalya səri tə tənə, nagma kombuwal yini a timnda hai ka haarha.

⁸ Nana Siman Mbiturus əndi katəragha hai bərgha hai a mbed Yeeso ndagha, "Mala, kalu kwamanna hai, kəsər tə dimiyirha ni nggi!"

⁹ Kəsər ndəghən tə nafiya na nanda heu, wulang teena kanda ka təndi kəs nanda.

¹⁰ Nanən kee, nda Yakubu tə Yahaya wangya Dzabadi, pashiya tar Siman Mbiturus. Ndangga Yeeso Siman Mbiturus, "Ma tərəmna wa; nanən ya fiya na a kəsə ba mbə tənə wa"

¹¹ Kahangganda kombuwal yindan kəkəsh bangnda ba, malangganda 'ya na heu mbu samad Yeeso nda.

Yeeso kəangda tə termeerha

¹² Fara səmən na Yeeso ahu tala a chehweed Nggalili, na niifa sə na wanhad termeerha a səsangnda. Nanən Yeeso, bagha ba, bərgha hai a mbedghən, hwanggən nən ndanggən, "China, a nggəmna fa, tsabeedə."

¹³ Tərgha Yeeso fər harghənən də, tsuwarghənən fa ndanggən, "Nggəmdi fa a tsabanadə. Tsabudə!" A mbədi kee, termeddi ndəkka hai təghən.

¹⁴ Kəsgha Yeeso thləmadghən, ndanggən, "A pərangnan niifa wa duwadə kyadang fadwa firis na sa nən. A əno sataka tənə fiya səndasə tsabnadə kəla tə ndana Musa."

¹⁵ Nanən kee, labar Yeeso kəl chik dərha mbeedə, fiya hangga aten barha ba kəsər a kang thləmanda fa tə kəmda a wal kənda nda ahu wanhayindan.

¹⁶ Amma, Yeeso nən naarha dərha mbərha də katenggən mbuwana fiyasə nagma a hwan Faara.

Yeeso kəangda niifa mərna fadghən hai

¹⁷ Farda sə Yeeso a tsaharhaha, fingya Farisaya tə fa səngya ngyakhrha tsətsau a mbədi. Bagha nda ba ahu talya Nggalili tə Yahudiya tə kəm ahu tal Urshelima. Səsəmnda Chinəm nən teghən ha kəsər a kəanggən nafiya na tə wan haya fa.

¹⁸ Kanda sə, bagha nafiya ba tə niifa mərna fadghən hai, kath aten dənggəla. Na nda a kada kwamana a dənda təghən wure hai a hunang ngganda hai a mbed Yeeso.

¹⁹ Walwa nda kwamana wa ka hangnda fiya. Kəla nda hai mbə kwamana sə wa, thləbangganda ten kənna də fərghən nda hai tə dəngəldi hunangganda hai a madufud fiya a mbed Yeeso.

²⁰ Nana Yeeso fərkəkəfəkkən ndan, ndanggən haddi na kath, "Pashinna chohonda dimiyidwa də."

²¹ Fasəngya ngyakhrha tə Farisaya kanda a numarha tə ndaarha, "Wunniya na thlək labar sarfaddiya a Faara? Ai Faara katenggən ndəna chakh dimiyirha."

²² Walangna Yeeso əndi nanda a numarha, ndanggən kanda, "Kama nda nun əna tur numaddiya?"

²³ Yanggi ni pəpa, 'Ndarha chohonda dimiyid wa də wa,' nduwa 'Thliusə wiu wa?'

²⁴ Amma na minna sə a sənunsə tə ndaarha Wan Niifa nəghən tə ngyahad chakh dimiyirha ahu kəshiddiya." Ndanggən tə mərna faddi, "Ndoyi thliusə, tərang dənggəlwə wiu wure də!"

²⁵ A mbədi kee, thliigha niifda sə a yid fiya, təranggən dənggəlgən sə nən hunaarha sə kətəm wiigha wure də nagma a fal Faara.

²⁶ Kanda na heu dɛf haara nda mii, ka ɛnwulteena nana nda na nda a fal Faara. Lɛlɛgdɛ tɛ tɛrɛmnda na nda a ndaarha, "A weeriya na dan ɛnwulteena!"

Yeeso aah dɛ Lawi

²⁷ A kwasamaddi kyana Yeeso sɛ, na niifa nɛn tɛ thlɛ tsamnda thlɛmnggɛnni Lawi tsau a thlɛ tsamnda ndangga Yeeso, "Mbuwu samanna,"

²⁸ Lawi malanggɛn 'ya na heu, thliigha sɛ mbusamadghɛn nɛn.

²⁹ Tɛrgɛha Lawi ngwagha fa ɛna wutsɛfayirha nɛn manggɛn a wuri keeghɛn. Yeeso ndɛn na rongɛ na manggɛn. Fa thlɛ tsamngya hangga tɛ fingya nafiya kanda a hɛb ɛnnarhami tɛ Yeeso.

³⁰ Amma Farisaya tɛ Fasɛngya ngyakhrha, katɛrang ngganda huhurumnda hai ndang ngganda fatsahaya Yeeso, "Kama na nun a hɛbrha tɛ sarha tɛ fa thlɛ tsamngya tɛ fa dimiya?"

³¹ Nggɛmangga Yeeso kanda, "Nafiya na kɛkanglang mba nda kadɛ tɛpuurha wa, kɛl haaya.

³² Bayi ba ka fiya na ɛna 'ya ngga wa, kɛl fa dimiya, a malangganda dimiyindan."

Tsakhmee aten kar aama

³³ Fingya nafiya sɛ ndang ngganda Yeeso, "Fa fatsahaya Yahaya tɛ Mbaptisɛma, nanda kar aama kɛtsar tɛ hwan Faara, na Farisaya kee. Fɛnanyiwa kanda hɛbrha tɛ sarha parang."

³⁴ Nggɛmangga Yeeso kanda tɛ ndaarha, "Nun mbang ngyabang kar aama pashiya wutsamnda fa ndɛghɛn bɛldɛ a thlɛmandan wa?"

³⁵ Na farghɛn bayi na nda a tɛrang mal kanda nɛn. A fardɛ ndɛnanda a kar aama."

³⁶ Tɛrgɛha Yeeso fɛrang karapu nɛn kanda tɛ ndaarha, "Mbɛ niifa sɛ na njar kukwasharraba a fat lukrha na ngga mbuhwang nggɛnɛn kukwasharra fa wa. A ɛna dɛ kee, kɛl njarang nɛn luwuddɛ dɛ na ngga, kɛsɛr mbuhuddɛ mbuhwang nɛn suhurra luwuddɛ fa tɛ yandɛ na ngga mbɛ kamang wa.

³⁷ Tɛ kɛm mbɛ niifa sɛ na irang weerɛnda aam inabi ahu suhurra samsami hai wa. A ɛna dɛ kee, na

weerɛnda aam inabi dɛ dathlang nda samsami dɛ dɛ. Nɛn iradɛ, sɛbgha samsami dɛ dɛ.

³⁸ Kamdɛ weerɛnda aam inabi nɛm irangnda ahur weerɛnda samsami hai.

³⁹ Mbɛ niifa sɛ na nggɛm weerɛnda aam annab a kwasamaddi sanɛn yandɛ mɛngga dɛ wa, 'Ai, nɛn ndaarha yandɛ mɛngga dɛ kal dɛ ndɛn mbɛnda.' "

6

Tsakhmee a tɛn laf far Yibrha

¹ Na fara sɛmɛnsɛ, far Yibrha Yahudaya, Yeeso tɛ fatsahayighɛn tɛrnda kwaman heerha; tɛrgɛha fatsahayighɛn kya ten ɛnnarhami nda na kɛla wan hwaliirha fahwang ngganda hai na nda a kiighɛn.

² Ndagha fingya Farisaya, "Mani nun ɛna 'ya kee 'yadana ngyakhrha Musa yi far Yibrha?"

³ Nggɛmangga Yeeso kanda tɛ ndaarha, "karatang ngwanun ɛndɛ na hu dɛleewar Faara ɛnana Ndauda tɛ nafighɛn na miirha a kɛs kanda wa?"

⁴ Kyana Ndauda a Kɛn Faara dɛ tɛrnɛn mburodi sɛ dɛfangna nda dɛ ka firis katenggɛn, kiigha har ɛnangɛn pashiya wiyighɛn ha."

⁵ Ngwalanggɛn pathdɛ tɛ ndaarha, "Ai, Wan Niifa Chinani har tɛ far Yibrha."

Niifa mɛrna harghɛn hai

⁶ A fara sɛmɛn far Yibrha Yahudaya fadghɛn, Yeeso kyadɛ Kɛn Faara dɛ a tsaharhaha. Na niifa sɛ a mbɛdɛ mɛrna harghɛn a yisɛma.

⁷ Tɛrgɛha fa malɛmgya ngyakhrha tɛ Farisaya kanda a kɛla Yeeso ha tɛ nɛn a kɛnang nda fiya a far Yibrha kɛsɛr a kɛsangganda tɛ dimiyirha.

⁸ Yeeso sɛn dɛ ɛndɛ nanda a numarha. Ndanggɛn niifdɛ wu, "Thliusɛ ba isha a mbɛdiya." Tɛrgɛha niifdɛ thliigha sɛ isha a mbɛdɛ.

⁹ Ndangga Yeeso kanda, "Niya tsahang mee kun ha, ma kamngga a nam a far Yibrha? ɛna nggayirha nɛm, nduwa mbɛlfeerha wa? A hɛrghanggɛm yibrha, nduwa bɛlanggɛm wa?"

¹⁰ Tɛrgɛha kɛlanggɛn kanda na heu; akwasamadghɛn ndanggɛn niifdɛiwu,

“Pəpənanang harwa də.” Ndəghən nggi kəm pəpənanngən harghən də. Tərga hardi pəpəngga də.

¹¹ A mbədiwu hur Farisaya tə fa maləmgaya səbgha də kaan, katərang ngganda thlək pathla hai aten 'ya na nda ənaarha tə Yeeso.

Wur Yeeso fathləngya Kum kap səri.

¹² A hu bəngginiya, Yeeso tərde ten feera sə ka a hwangga. Mənggən ka hwan Faara.

¹³ Dalthna mbərha hai aah fatsahayighən nən ba, wurgha hasə ahur ndan Kum kap səri, aah kanda nən fathlənggighən.

¹⁴ Kanda na Siman, dəfang na Yeeso thləma Mbiturus, tə wanman Andərawus, tə Yakubu, tə Yahaya, tə Filibus, tə Mbatalomi,

¹⁵ tə Matiyu, tə Toma, tə Yakubu wan Halfa, tə Siman na nda aarha tə sərək chehweedghən,

¹⁶ tə Yahuda wan Yakubu, tə kəm Yahuda Iskaryoti, tə tsaukwa tə thlərbu.

Yeeso Tsahangdə Fiya ha tə kəm kənanang də kanda

¹⁷ Tərga Yeeso tərāa hai tə kanda ishgha a pəpal tə fiya hangga na mbusamadghən. A mbədi kəm fiya hangga bagha ba a Yahudiya tə Urshelima, tə kəm chehweed Taya tə Sidon na tsau tə wuri aama.

¹⁸ Bagha nda ba ka a sək labarghən nda tə kəm awal kənda nda ahu wan hayindan. Kənanngən fiya na ənkaheeya a səsang kanda.

¹⁹ Fiya na heu a kada kwamana na a tsuwarghən ndafa kəsər səsəmənda a kyarhaba a fadghən na a kənanngən kanda.

Wutsəfayirha tə səsəarha

²⁰ Yeeso kəlanggən fa tsahayighən sə ndanggən kanda, “Nafiya ni kun na tə parka, kun na fa yamiya; kəsər Kutəryid Faara yinun ni!

²¹ Nafiya ni kun na tə parka, kun na miirha a kəs kun nanən ya; kəsər nun a nggaala! Nafiya ni kun na tə parka, kun na a tərha nanən ya; kəsər nuna maasa!

²² Kun fa parkayani, na fiya a karkun, kanda a wurang kun də, kanda 'yar kun tə ndaarha kun fa mbəlfeyya ni kəsər ka Wan Niifa!”

²³ “Nama wutsəfayirha a katəra ənda haya, tə kəm rəbama ka wutsəfayirha kəsər nun wal kənanghən hangga a talara. Kəsər kətəm nangga chichiyindan annabiya kee.”

Ən Kawa

²⁴ “Kawama nafiya, kun na tə kəna ha nanən ya, kəsər 'wadun teena tək dūn mbəndafa!

²⁵ Kawama nafiya nggalgha nanən ya, kəsər ba na miirha kəs kun! Kawama, kun na maasa nanən ya, kəsər na hur nun a səbrha də non a tərha!

²⁶ Kawama, kun na fiya a faala kəsər nangga chichiyindan annabiya fa nggabaya kee.”

Kyadaman nggəmənda nafiya na tsan kun.

²⁷ “Niya ndang nda kun na sək fanna, nggəməma fiya na tsan kun. Nama 'ya na ngga a fiya na karkun.

²⁸ Dəfaman parka fiya teena na 'yarkun, tə kəm hwana man Faara fiya teena na səsang kun.

²⁹ A mbi niifa sa ahu yandi kəmənga ya, kyakhrang man patu ba. Athlang niifa kapad wa, kədang yanda hai na ngguchit.

³⁰ Kala niifa hwanowa 'ya, fərang, niifa kəm thlangga ənwa a ndangna a nggərokanən ha wa.

³¹ Ənəman 'ya fiya kəla na minnun a ənang ngganda kun.”

³² “A nadun a nggəm nafiya na a nggəm kun kee, kəkən nun wal parka? Fa dīmiya kəm na nda nggəm nafiya na nggəm ka nda kee.

³³ Kəm dərha anadun a na 'ya na ngga ka fiya na nang kun kee, kəkən nun wal parka? Fa dīmiya na nda naarha kee.

³⁴ Tə kəm ana fiya na mbang teng kun kee, ndənun fərang kumarha kanda, kəkən nun wal parka? Fa dīmiya na nda fərang kumarha fa dīmiya kəsər ateng ngganda kanda məməl.

³⁵ Nanən kee, nggəməma nafiya na tsan kun tə kəm ənəman 'ya kanda na ngga. Fərama kumarha mbə ka atənggənda kun

wa. A nadun a naarha kee nun wal kēnaghēn hangga, tē kēm nun tsaurha wangya Faara Amshi, kēsēr nēghēn nang 'ya fiya na ngga mbuwa usa Faara tē kēm fa mbēlfeeya.

³⁶ Tsawama nafiya na fiya hadang kun fa, kēla nana Chinēm Faara, na fiya a hadang fa."

A Fərangdun dīmiyarha Fiya wa

³⁷ "A fərangdun dīmiyirha fiya wa, kun nggima mba nda fərang kun wa. A ngwangdun kumarha fiya wa, kun nggima mba nda ngwang kumarha kun wa. Chahaman dīmiyin dān fiya dē, kun nggima nanda chahang dīmiyin nun kun dē.

³⁸ Fərama, kun nggima nanda fərang nda kun tasau lələgdā hērha hai, irang tahadghēn nda kun ahu har luwun nun hai. Tasau nun a kəkərang fiya sē ndəna nda kəkərang nda kun sē."

³⁹ Yeeso fərang dē karapu kanda tē ndaarha, "Na kwamārha kēs səsāl kwamārha wa? Anadē kee, kanda kyab na nda mukrha ahu kwarha hai.

⁴⁰ Mbē wan tē tsaharhaha sē, kalgha tēmālēm ndēghēn wa. Kēsēr, wan tē tsaharhaha a ngwalang dē tsahadghēn ha, nēn tsaurha kēla tēmālēm ndēghēn."

⁴¹ "Mani na kēlang hwalirha na a yid shadwa, sa kula kēdang miwaarha dē na a yidwa?

⁴² Kəkēn na ndang nda shadwa, 'Wanya ni a kēdō hwalirha dē a yidwa,' kula sa na miwaarha na yidwa? Sa tē thlērbu! Katərang kēdang miwad dē 'wan na yidwa kēsēr ana manana hai ngga, na a mbangga kēdang hwalirha dē na yid shadwa."

Nēm sən dəfrha tē tur wanggighēn

⁴³ "Dəfrha na ngga mbē nggēt wee mbuwa ngga wa, dəfrha kēm mbuwa ngga mbē nggēt wee na ngga wa.

⁴⁴ Nēm sən dəfrha tē wanggighēn. Mbē naarha hai dakh wan shibarha nēm a fad ndaha wa, nduwa wan inabi a fad ndakh mbēlfeerha wa.

⁴⁵ Ka niifa nēn əna əngya na ngga, kēsēr əngya na ngga ndəna ahurghēn. Tē kēm, tē mbēlfeerha nēn əna əngya mbuwa ngga,

kēsēr əngya mbuwa ngga ndəna ahurghēn. Kēsēr 'ya na ahur niifa ndəna kyarha bā a miighēn."

Fa tēngya səri

⁴⁶ "Kēn nun aah nggi, 'Pəpa, Pəpa,' kun a kar 'ya ndang ni kun a non?

⁴⁷ Kala niifa bagha thləmanna bā, a sək 'ya niya thləkrha tē kēm ndēghēn a əna 'ya dani, niya pərang tur niifdi kun.

⁴⁸ Nēghēn kēla niifa na a tēn wurighēn, ranggēn sarghēn sē kudimnggēn, tē kēm dēfanggēn sar kēndi aten feera. Ləghədna kufarha dək nēn wuridi mbangwa tsang 'ya fa wa, kēsēr dēfanggēn sarghēn aten keela.

⁴⁹ Kēsēr niifa səkka pathna nawa taarasē wa, nēghēn mēməl tē niifa tēngga wurighēn kula tansang sar kēnggēn ngga. Ləghədna kufarha mbēn nēn wuridi chagha hai hərəm, chat wuri dā hai, 'ya ni mbuwa ngga kaan."

7

Yeeso kənanng dē mafad mamnda sodja Romaya

¹ A kwasamaddi ngwalangna Yeeso pathla a fiya aten ənggini na midghēn sē a pəranggēnēn kanda, widghēn ni Kafarnahum dē.

² A mbēdi, na mamnda sodja Romaya sē na mafadghēn hadghēn kaan tsau tē mii mēra fa. Mamnda sodja Romaya diwu nggēmdē mafaddi keeghēn kaan.

³ Səknēn labar Yeeso, thlēn fīngya fa maləmgya Yahudaya nēn dā nda hwanggēn baa kənanng nda mafadghēn.

⁴ Famaləmgini dēnda thləmad Yeeso dē, hwanggēnda kaan ndang ngganda, "Niifdiya kam dē a dāngga sē!

⁵ Nggēmdē nāfinan har tēnang dē Kēn Faara kan sē."

⁶ Wiigha Yeeso tē kanda. Dēnda dē, kanda tsau tē wuri di, mamnda sodja Romaya di, thlēn pashiyighēn nēn ndang ngganda Yeeso, "Paba, a kətəlangna fadwa ka nggi wa, kēsēr tsəkki na a bāna wuri kyana bā wa.

⁷ Ndēghēnni ndani tsəkki na di thləmad wa dē wa, kalusē kee na mafanna a wal kēnda.

⁸ Kəsər nggi niyi akamu ngyakhrha niifa, kəmɗa tə sɔdɗaya a kamuna, ni ndaa nda yandiya, 'duwa də', nən dərha də; yandi kəm ndanggi 'boba', bagha ba, ndanggi mafanna, əno kiya, ənagha kee."

⁹ Səkna Yeeso ndən kee, wulangga teena. Kyahargha hai ndanggən nafini na a mbu samadghən, "Niya ndang nda kun, ahur Isəreela 'wawi wal niifa tə fərkəkafek fa tə kanglanggirha kəla yandiya wa."

¹⁰ Nafini thlən nanda də wu wunna nda a wuri ki mamnda sɔdɗa Romaya də, danda wal mafaddi kəndə.

Yeeso thleng də wan nuneefa sə marna chimadghən

¹¹ Tsuwa tsəbaku wa Yeeso dəgha ahu tala də na nda aarha Nayin, fatsahayighən tə fiya hangga mbu samadghənda.

¹² Nduwus na nda a kwakirəm talda ba, tərgha (na) nafiya (nda) a kyarhaba tə mərɗa wundelarha, ndəghənni tətəl nggənna (ahar) man, chimadghən (nudi) kəm mərɗə. Nafiya hangga ahu talɗi kanda a dəfangdə.

¹³ Nana Yeeso nudi, hadanggən fa, ndanggən, "A tənna wa!"

¹⁴ Dəgha də tsuwar alkau ɗa nən fa, nafini na təghən ha isha nda hai. Ndagha Yeeso, "Wundəlad ɗiya ndoyi thliusə!"

¹⁵ Tərgha wundəlad ɗi mərgha thliighasə tsaukwa tsau, katəranggən ndikrha hai. Yeeso kəm fəranggənən man də.

¹⁶ Tərgha tərmanda kanda na heu, manangganda thləm Faara nanda a ndaarha, "Kəkafek, bat mamnda annabi ahur nəm ba! Ba na Faara ba ka a hərghanggən nafiighən."

¹⁷ Labar əndi əna na Yeeso ya, dəda də inggun ahu Yahudiya tə tulayighən.

Fathlängya Yahaya tə Mbaptisəma

¹⁸ Tərgha fatsahaya Yahaya pərang ənggina nda na heu, aagha Yahaya səri ahur ndan.

¹⁹ Thlən kanda nən thləmad Chinəm də tə Tsakhmee, "Sani na a baddaba wa, nduwa kəla niifa nan pak wa?"

²⁰ Səlɗa fa tsahayini a thləmad Yeeso də, "Ndang ngganda Yahaya tə Mbaptisəma ndəghən thlängga kan a thləmad wa ba,

nan a tsaho mee, sani na a baddaba wa, nduwa kəla niifa nan pak wa?"

²¹ A mbədi tsu kənanngga Yeeso nafiya mbuwa kəkanglang, tə ənkaheeya. Kwamaya hangga kəmɗa kanda ana mana hai.

²² Tərgha nggəmanngga Yeeso kanda ndəghən, "Damadə ɗun pəranggən Yahaya əndi səkun tə əndi na nun. Səfəngya a wiirha, fa termeeya kanda a wal kənda, tebəngya a sək pathla, kanda a thləng mərɗa sə kəmɗa kanda a fə labar Faara a fa yamiya.

²³ Faara nən fə parka a fiya nggalgha tə fərkəkafek nanda təghən atenna."

²⁴ Akwasamad ɗi wiina fathlänggini ki Yahaya, tərgha Yeeso katəranggən tsə labar Yahaya ahu terɗi ngwagha hai, ndagha, "Kəladma ɗunun ka kəladɗə a kaheerha? Hwaliiya na dzang na bəreurha a tsang 'ya fa wa?"

²⁵ Yoo, kəladma ɗənun ka kəladɗə? Nduwa ngwadda fa ngwanda fa ya wa? Ai kəmdarha fa ngwaya fa na ngga, na nda tsaurha kwakirəm kutəra.

²⁶ Yoo, kəladma ɗənun ka kəladɗə? Annabi wa? Kəkafek niya pəranggən kun har kaldə annabi.

²⁷ Yahaya ndəna labar Faara chichirethlee hai tə ndaarha, "Iya, thləndi tə thləndəna 'wa də mbee masa, yandi na a takso kwamana kapa na barhaba,

²⁸ Niya, pəranggən kun ahu fənayini na heu nggət na nishya mbə yanda sə kalgha Yahaya mamnggirha wa, nanən kee yandi na ngguchit ahu kutəryid Faara kalɗa ndən mamnggirha."

²⁹ Nafiya səkka əndiya heu tə fa thlə tsamngya səndasə kwaman Faara ndəna məməl, kəsər kanda ənnanda mbaptisəma yi Yahaya.

³⁰ Amma Farisaya tə fa sən dələewar ngyakhrha, kar nda dəfang shilee əndi na mid Faara nang nda kanda, kəsər kar nda fa a nangga Yahaya mbaptisəma kanda.

³¹ Dəgha Yeeso mbeedə tə ndaarha, "Yoo, tə manda nəm sakh nafiya kəshiid weeriya? Na nda kəkən?"

³² Na nda kəla wundakhnaya na tsaurha a kasu, nanda aah ndan, kanda a ndaarha,

“ ‘Peng dan perəma kunsə
kardun rəbrha fa,
angdan amshi mərri kunsə,
kardun tərha fa!’ ”

³³ “Yahaya tə Mbaptisəma ba nən ba
mbə a həb ənnarhami wa, mbə a sa aam
inabi wa, amma kun a ndaarha, ‘Nəghən
tə ənkaheerha fa!’

³⁴ Wan Niifa ba da ba, a həbrha, a sarha,
kun a ndaarha, ‘Na dun ndən tə yakh
həbrha tə saarha, pashid fa thlə tsamngya
tə fa dimiyirha ni!’

³⁵ Nanən kee, nafiya nggəmnnga fa tə
ndəndəlyid sənda Faara, kanda kəl
ndaarha nəghən tə kəkafek fa.”

Yeeso a minda ki Saminu tə Farisarha

³⁶ Tə Farisarha sə aagha Yeeso ka həb
ənnarhami a wuri keeghən də, tərgha
kyagha ki tə Farisadda hai, tsaukwa hai a
həb ənnaddami.

³⁷ A hu talđiya na nuneefasə mbuwana
ən ənadghən ngga, səknən ndaarha na
Yeeso a həb ənnarhami a ki tə Farisarha
bagha ba tə kəthlikrha fədeerha na tə
wudəbəla fa.

³⁸ Ishgha aman kəsərgən təman
sarghən fa, nagha a tərha, tərgha aam
yidghən nagha a tsətsaarha aten sarghən
hai fəbanggən sardi, panggən də tə was
tenggən, kəmənggən tə fədeerha na tə
sədgən mbənggən.

³⁹ Nana tə Farisaddi aagha ndən
ndagha ahurghən, “Ana niifđiya annabi
ni kam səndə tə wunniya, tə kəm ndaarha
tur nu wunniya na a tsuwarghən fa kəsər
tə dimiyirha ni.”

⁴⁰ Nggəməngga Yeeso ndanggən,
“Saminu, na ‘yasə niya puro,” ndəghən
kəm đarha, “Mala puruwun.”

⁴¹ Ndagha Yeeso, “Niifasə a takkwa
nafiya səri kumarha, tal wudəbəl wurirha
haru tuf, tahadghən kəm kumnggit tuf.

⁴² Pəđangna tidghən kanda, tərgha
chahanggən nən kanda də ngwad kyab.
Yoo, ahur ndan yanggini nggəm nggən
kaan?”

⁴³ Nggəməngga Saminu ndanggən, “Ai
yandī chahang na nda də na hangga.”
Ndanggən, “Nggəməngga məməl.”

⁴⁴ Kyahar nən thləmad nuda də,
ndanggən Saminu, “Nanna nudiya? Kyadi
kyawa hai fəre wa aam tsab sara wa,
amma ndəghənggi irang də aam yidghən
aten saryina hai, panggən də tə was
tenggən.

⁴⁵ Sa fufubwa nggi wa, ndəghənggi kəm
ka kyani mbəda baya malangwa fəb
sarghən wa.

⁴⁶ Kəmang ngwa tenna tə fədeerha wa
amma ndəghənggi kəmang də sarna tə
fədeerha na sədgən mbənggən.

⁴⁷ Nanən kee niya purokən, pat
dimiyini keeghən na hangga chahang
ndandə, kəsər nəghən tə nggəmənda na
hangga yandī chahang nanda də ngguchit
kəm nggəmənda ngguchit nən waala.”

⁴⁸ Tərgha ndangga Yeeso, nudi, “Dimiyid
wa chahon ndan də.”

⁴⁹ Nafini na a həbrha təghən, na nda a
ndangnda ndan, “Wunni yandī kəmya na
chahang dimiyirha də.”

⁵⁰ Tərgha ndangga Yeeso nudi, “Fər
kəkafekkid wa hərwo də duwa də hu
dədemnggirha.”

8

Fingya nishya takkwanda Yeeso

¹ Mənggaha wa na Yeeso a Pər labar
kutəryid Faara tala-tala, fatsahayighən na
Kum kap səri a thləmadghən,

² tə fingya nishya ndəghang nda kanda
hai tə ənkaheeya tə fingya wan haya. A
hur ndan na Mairamu sə nanda aarha
Magdaliya ndəghang nda hai tə
ənkaheeya məd.

³ Tə Yowana nu Kudza tə thlənda
Hirdus, tə Sudzanatu tə fingya hangga
đangga kanda sə tə rəfyindan.

Karapu aten tə həfrha

⁴ Wumna fiyaba hangga, nafiya aten
chikrha ba, tala-tala kanda a barha
thləmadghən ba. Thləghang karapu nən
kanda sə ndəghən,

⁵ “Na niifasə đəgha ka həfrha də,
ndəghən aten wash wiirha, fingya həra
nda hai aten kwamana ishanga fiya hai
tərgha đamangga wudikkya.”

⁶ Hærgħa fingya hai ahu hæreng keela hai, kya nda sə tækna yan faara hai hwara nda də kəsər mbə læssa suwa.

⁷ Fingya hæra nda pathlang ndakhkya hai kya nda sə kal wanda farha hai a pathlang ndakhkini wa.

⁸ Hærna fingya hai ahu chehweerha hai na ngga kyanda sə ngga tə chikrha haru-haru." Ndanən kee təranggən uradghən sə ndagħa "Yi na tə thləmad səkrha səkkənən."

Ten karapu di

⁹ Fa fatsahaya Yeeso tsahang mee nda aten karapu diya.

¹⁰ Ndanggən kanda, "Nggəməng nda kun fa na a sən 'ya nun na kutəryid Faara ahurghən, fingya a mbə tə karapu wa mba nda sənggən wa, naarha nandan, kanda mba nda kukwalang hai wa, səkrha kəm sək ndan, kanda mba nda sənggən wa."

Yeeso pərdə ten karapu di ki tə həfəddi

¹¹ Ndəghən "Karapu diya nəghən kiya, Wiirha labar Faara ni.

¹² Fingya hærgħa hai ahu kwamana nəghən aten nafiya səkka labar Faara, tərgha bagħa Sheetan ba təranggən labar də də ahur ndan amana nda fərkəkafek na a wal həəkrha nda.

¹³ Yi hæreng keela nəghən aten fingya a hərəmna nda sək labar Faara nanda thləghən tə hura pəpet, mbə mbəd tsawudghən sə ahur ndan wa, kəsər nanda fərkəkafek yi beena ngguchit, a wal nda kəkərra mba nda kwas kyaharra hai wa.

¹⁴ Fingya hærgħa ahu ndakhkya hai, ndəna aten fingya səkka labar di, kəsər nda weeriya tə binda ka ən kəshiirha, tə kəna tə ən mbəndayirha fa yi kəshiid diya thluranggən kanda kəsər mbə 'yasə nanda mbang ənaarha ngga wa.

¹⁵ Fingya həf nən ahu chehweerha na ngga ndəna aten nafiya səkka labar di, kəsghənda ha ngga tə hura tətəl, kərsa nda na 'ya nda na ngga."

Patilla tsətsəba tə təba

¹⁶ "Mbə niifa sə na njang patilla tsəbanggən tə təba wa, tə kəm dəfanggən kamu wusəra də wa. Nəm dəfang nda a

mbəd dəfrha na a pəpal kəsər ka nafiya na kyarha ba na kukwaryirha nda.

¹⁷ Mbə 'yasə na bəbee mbuwa kyarha sə wa. 'Ya kəm na nggənggəla nən kyarha pəpal ba.

¹⁸ Kwarama tə sək pathla nun a naarha səkrha a sənunsə niifa na tə 'ya ha nanda chighanggən, yandi mbuwa tə 'ya anadə a numarha nəghən təghən ha nanda thlang nda."

Man Yeeso tə wanmanggighən

¹⁹ Man tə wanmanggighən dənda thləmadghən də, wal wanda səla thləmadghən də wa kəsər ka hangnda fiya.

²⁰ Ndang ngganda, "muwa tə wanmanggiwa kanda a kəshi na mindansə na sa."

²¹ Nggəmənggən kanda ndəghən "Nafiya na sək labar Faara thlənangganda də kanda ni iya tə wanmanggina."

Yeeso yanang də bereu 'yaara

²² Na fara sə kyanən hur kombuwəl hai tə fatsahayighən, ndanggən kanda, "Tama pəm wuri aamdə də ya." Thlii wiirha nda.

²³ Nanda aten wiirha tərangga beena də. Tərgha bereu 'yaara thliigha ba, kombuwəl ndan takh də a ləghəttə tə aama, tərmanda.

²⁴ Dənda də thlengganda sə a beena, ndang ngganda, "Paba-paba nəm a mərə!" Thliigha sə yananggən bereu 'yaardi tə kudəfəlla amdī nggasa nda hai tip.

²⁵ Ndanggən kanda, "Ai fərkəkafekkid nun?"

Tərgha tərma nda tə wulteena, na nda a ndangnda ndan, "Wunniya na bereu 'yaara tə aama dəfang shilee in?"

Yeeso kənanng də niifa na tə ənkaheerha fa a Nggarasina

²⁶ Dənda mbeedə tə wiirha a Nggalili ta Nggarasina də na a pəm wuri aama.

²⁷ Tərnda hai a miī wuri aamdī, na niifasə tə ənkaheerha fa, kyagħa ba ahur talđi hwathla kanda nən fa. Məndaha 'wawa kal kabārha fa wa. Mbə tsaurha a wuri wa kəl a mbəd ten kwaya.

²⁸ Nanən Yeeso tərgha huhwagħa, fəlgħa hai a mbedghən təranggən uradghən sə ndəghən, "Ma njidoyiwa tə nggi Yeeso

Wan Faara Amshi? Niya hwan sa a säsenna wa.”

²⁹ Thlök nän ndän kee, kəsər Yeeso 'wadə teena yanang də ənkaheeddi a ndəkka hai tē niifdi. Sara hangga na ənkaheeddi naarha dəghang niifda hai, na fiya kənanng hai tē wuyiwurra nän dāhang də dāngga ənkaheeddi a heedə.

³⁰ Tərgha Yeeso tsahang mee nän ha, “Thlēm wani kən?” Ndəghən, “Hangga.” Kəsər ənkaheeya hangga kyangga fa.

³¹ Na nda a hwanggən a dāngdə kanda hu kwadadə na kudimnggən wa.

³² A mbədi wu na chibət kələngarya sə a lafrha a wumnda, hwanggən nda a kya nda ahur ndan hai, nggəmənggən kanda fa.

³³ Tərgha ən kaheeyini ndəghang nanda kanda hai tē niifdi kyanda hur kələngaryina hai. Tərgha kələngaryini thlii nda sə tē dārha kya nda hu wuri aamda hai, mərə nda sə.

³⁴ Fa laf kələngaryini nanda əndi katəragha hai, dandan ni wure də na nda a pərghən tala-tala.

³⁵ Tərgha fiya kya nda ba ka na ənda nda katəragha hai ba nda thləmad Yeeso ba, banda walghən tē niifdi ndəkna ənkaheeyina hai təghən tsau a mbedghən kaldə lukrha fa, ba hutenggən ba. Tərgha tərmanda.

³⁶ Na nafiya sə ənana Yeeso əndi a yindan thləghanggən nda kanda kwamandi kənanng nda tē ən kaheeddi.

³⁷ Nafiya Nggarasina kahat hwan Yeeso nda na a ndəkka hai tē kanda, kəsər kəs hərəenga kanda kaan. Tərgha Yeeso ahu kombuwəl hai wiigha.

³⁸ Niifdi ndəkna ənkaheeyina hai təghən hwanggənən na a wii nda kyab. Tərgha ndanggən,

³⁹ “Wudu wuredə dā thlök əndi ənona Faara.” Widghən ni hur tala də nagha a thlök əndi ənangna Yeeso.

Wutarad Yayirus tē nuneefa na fara bang fa

⁴⁰ Wunna Yeeso ba, fiya hangga hwathlagha ndən fa, kəsər nanda a kələghən fa.

⁴¹ Tərgha na niifa sə thləmnggən ni Yayirus mamnda niifa ni a Kən Faara,

mbərgha hai a mbed Yeeso hwanggənən a dəgha wuri keeghən də.

⁴² Na wutaradghən sə tətəl huradghən ənadə Kum kap səri a mərə. Tərna Yeeso kwamana, fiya hangga a ngyabang mbərha fa.

⁴³ A hur ndan na nuneefa sə səsagha yi hurarha kumkap səri fara aten bang ndafa hai, bəlang də ən hu harghən də ka kada puurha, walwa kənda wa.

⁴⁴ Tərgha kyagha tē man kəsərghən tsuwar pəpəshiprha parkwadghənən fa. A mbədi wu fardi na bang fa hai tərgha.

⁴⁵ Ndagha Yeeso, “Wunni tsuwargha nggi fa?” Ngaalanganda, tərgha Mbiturus tē fingya na a thləmadghən ndang ngganda, “Paba na fiya hangga na puworha ba kanda a ngyabo mbərha fa.”

⁴⁶ Ndagha Yeeso, “Na niifa sə tsuwargha nggi fa kəsər na səsəmda sə kyagha də a fanna.”

⁴⁷ Kəlaana nuda hai mbə mbang beerha wa, Nduwusgha thləmadghən də nagha fadghən a rəbrha fa, bərgha hai a mbedghən pərghənən a mbed fiya na heu əndi nagha ndən tsuwarnən ndən fa tē wal kənda wal nən a mbədi.

⁴⁸ Ndangga Yeeso nudi, “Waana fərəkəfekkid wa kənədə wiu fadwa ahu dədəmnggirha.”

⁴⁹ Ndəghən aten fər labara, bagha niifa ba a wuri ki Yayirus mamnda Kən Faara ndanggən, “Wutaradwa mərdə a səsangna tē maləmdə dadə wa.”

⁵⁰ Səkna Yeeso ndən, ndanggən mamndədi, “A tərəmna wa furu kəkafek kee nən a kənda.”

⁵¹ Nduknən hur wurida də nggəməngwa fiya fa mbusamadghə nda wa, kəl Mbiturus, tē Yahaya, tē Yakubu tē kəm chin wandi tē man.

⁵² Fiya aten tərha tē huhwaarha ka mərə wutaraddi. Ndagha Yeeso, “Malaman tərha, mərgha wa nəghən a shiirha.”

⁵³ Tərgha masangganda yi sarfarha, kəsər səndasə mərdə.

⁵⁴ Ndəghənggi kəm kəs nən har wandi təranggən uradghən sə ndəghən, “Waana thliu sə.”

⁵⁵ Səsənggən wudgha ba thliigha sə, ndanggən kanda fəraman ənnarhami həbgha.

⁵⁶ Fa nggətyighən wulangga teena kanda. Yi yang thləmarha nən kanda teena a pərang ndan fiya əndi katəragha hai wa.

9

Thlən Yeeso fatsahayighən Kum kap səri di

¹ Aah nən fatsahayighən kumkap səri də ba, ndanggən kanda, fərangdi səsəmda kun na a kənanggun fiya na tə ənkaheeya tə wan haya dədamən,

² tə kəm thlən kanda nən daa nda pər labar kutəryid Faara, tə kənanğ nda haaya.

³ Ndanggən kanda, “A thliidun wiirha ma tərđun səsala, tə yawarha, tə ənnarhami, tə wudəbəla, tə kəm lukrha səri wa.

⁴ A dəđun də, wuridi ‘wanun kyarha sahai, tsawama sə pa far wuttənun ba.

⁵ Kala nafiya thləwa nanda kun fa, a nađun a mal talđi tinid talđi na sarnun pamandə ka a tsauka ən sakhrha ni a tendan.”

⁶ Thlii nda, wengganda talya hai hangga, kanda a pər labar Faara tə kənanğ nda fiya ko a yanggini.

Thləwul ten Hirdus aten Yeeso

⁷ Hirdus kutər Nggaliliya, səkdə ‘ya na a katərarha hai ahu chehweedghən, kərəddadən fa kaan, kəsər fingya na nda a ndaarha Yahaya tə Mbaptisəma ni thleng nanda sə ahu mərta.

⁸ Fingya kəm ndaa nda Iliya ni kyagha ba, fingya a ndaarha tal ni ahur annabiya na kaar thliigha sə.

⁹ Ndagha Hirdus, “Yahaya kyathlangdi tenggən də, wunni kəm mbiya ni a sək ənggini dədamən atənggən ya?” Nanən kee, midghənsə a na Yeeso nən.

Yeeso həbang də fiya haru kumnggitghən tuf

¹⁰ Wunna fatsahayighən ba pərang ənggina nda ənana nda. Tərgha thliigha tə kanda katəndan dənda ahu tala də nanda aarha Mbatseda.

¹¹ Sənnə fiya mbədi nən a dərha sadə, mbu samadghən nda. Thlə kandanən fa,

pərang labar kutəryid Faara nən kanda, kənanğgən fingya na mindan kənda.

¹² Yarna fara hai, Kum kap səridi baa nda thləmadghən ba ndang ngganda, “Kamdə nanən ya kal fiya na hai kya nda hur tala də danda kədə ənnarhami tə mbəd mənda kəsər mbədi nanəm sə ya mbə fiya sə wa.”

¹³ Ndangga Yeeso kanda, “Kun tə altənnun fəraman ənnarhami kanda lee.” Ndang ngganda, “‘ya na a har nan mburodi ni tuf tə tənə səri kee, a mbə nanan kyarha hur tala də dan heng ənnarhami fiya ba na heu wa.”

¹⁴ Həshya ənanda haru kumnggit tuf. Ndangga Yeeso fatsahayighən, “Ndaman fiya tsawanda hai, wumangganda tendan kumnggit tuf-tuf.”

¹⁵ Fatsahayighən tsawangganda fiya hai kəla ndanən.

¹⁶ Tərgha harənggən mburodi di tuf tə tən di səri, tərənggən tenggən talara də, usa Faara nən, kyənggən hai, fərənggən nən fatsahayighən ndəghənggən nda fiya.

¹⁷ Fiya na heu ənanda mii nggal nda. Tərgha fatsahayighən wumangganda kwasamadghən kutasya kumkap səri.

Yeeso ndəna Kərəsti

¹⁸ Na fardə sə Yeeso a hwan Faara katənggən tə fatsahayighən a thləmadghən, tsahang mee nən kanda, ndəghən, “Na fiya ndaarha wunni nggi?”

¹⁹ Nggəməngganda, “Fingya a ndaarha Yahaya tə Mbaptisəma, fingya Iliya, fingya kəm a ndaarha tal ni ahur annabiya na kaar thliigha sə.”

²⁰ Ndanggən kanda, “Kun tə altənnun nun a ndaarha wunni nggi?” Tərgha Mbiturus nggəmənggən ndəghən, “Sani Kərəsti yi Faara.”

Yeeso thləkdə kwaman səsadghən tə mərəghən

²¹ Yeeso yiyang thləmarha nən fatsahayighən, a pərang ndan niifa labar di thləghəng nən kanda wa.

²² Ndangga Yeeso kanda, “Kəkafek ni, Wan Niifa nən a səsəarha ahar shingya, tə mamnda firistaya, tə kəmdə fasəngya ngyakhrha, nanda a kərgən fa, bəlang

ngganda, a far beena yi mahan nən a thliirha sə.”

²³ Ndanggən kanda na heu, “Ana mid niifasə mbu samanna kəl karnən altenggən təranggən kəfidghənsə ka fad dathla mbərha fa hai ndənən mbang mbu samanna.

²⁴ Niifa na midghənsə a hərəhanggən yibədghən nən a kədeng nda, kala niifa kədengga yibədghən ka nggi nən a wal yibrha mbuwa ngwalarha.

²⁵ Kəmda, ma chighang nən niifa a waldə ən kəshiid weeriya heu kədenggən yibədghən?

²⁶ Kala niifa niya shidang tə labarna, Wan Niifa kəm nən a shidang nda tə ndaarha səngwa ndən wa abadə hu mamnggitghən ba yi Chin tə yi fathlängya Faara tə pedənda.

²⁷ Kəkafek niya pərang nda kun, na fingya sə kəkət a mbədiya mba nda a mərə wa, nanda a naa kutəryid Faara tə yindan a mərə nda.”

Fatsahaya Yeeso mahan nan nda mamnggitghən

²⁸ Akwasamad beena uvada tə thlək palthdiya, Yeeso təranggən Mbiturus tə Yahaya tə Yakubu tərāa nda wumnda sə kəsər a hwan Faara nda.

²⁹ Ndəghən aten hwan Faara, kəla nda hai pəmnggən a chim nda fa, lukkighən tsaukwa pəpet nagma ahar yirha.

³⁰ Kula səndəndan sə na nafiya nda səri a thləmadghən, kanda a tsə labara təghən. Nafiniya nda Musa ni tə Iliya.

³¹ Banda thləmadghən ba tə mamnggirha, na nda a tsə labara tə Yeeso ahu ləghəttə 'ya na mid Faara aten mərəghən a Urshelima.

³² Mbiturus tə fingya na a mbədi kanda a beena. Mehen na nda ba, tərgha na mamnggitghən nda, tə kəmda nafini səri kəkət a thləmadghən.

³³ Na nafini səri a ndəkrha hai təghən, tərgha Mbiturus ndanggən Yeeso, “Paba, nəghən ngga nanəm a mbədiya, na chama nan mahan, tal yiwa, tal yi Musa, tal kəmda yi Iliya.” Səngwa əndi nən a thləkrha wa.

³⁴ Ndəghən a ndikrha kee, kəla nda hai hashmbe nggəlanggən kanda. Nggəlangna hashmbidi kanda tərmanda.

³⁵ Sək urarha nda hai ahur hashmbidi tə ndaarha, “Waana niya wurni, səgha madghən.”

³⁶ Akwasamad sək uraddi, na Yeeso nda kət katenggən. Fatsahayighən nggasanda hai titib, a sayiddiya pərangwandan niifa əndi katəragha hai wa.

Kərang Yeeso wee na tə ənkaheerha

³⁷ Dalthna mbərha hai, Yeeso tə fatsahayighən tərna nda hai a wumndədi, wumngga fiya thləmadghən ba hangga.

³⁸ Na niifa sə ahur nafini wumngga ba aaghənən ndəghən, “Paba ni a hwan sa kəlang waana thlārghəna, kəsər ndəghənni tətə a harna.

³⁹ Na ənkaheerha tsang hurafa, nən huhwarha, dəghanggən hai, nagma fadghən a rəprha fa, nagma miighən kəm a hufra. A fara səmən mbə malang wa kəl səsangnən kaan.

⁴⁰ Hwan di fatsahayiwa a kərang ngganda, mbang ngwanda wa.”

⁴¹ Nggəmangga Yeeso ndəghən, “Kun nafiya kəshiid weeriya fa mbəlfeyya, mani kədiina fərkəkafekkid nun? Pa kwandə nəm tsaurha, nggi aten kərəsta tə kun? Botəghən wandi kyawa.”

⁴² Na wandi bayi tərgha ənkaheeddi dəghanggən hai nagma fadghən a rəpfa. Tərgha Yeeso njaranggən ənkaheedda də, kəranggən wandi wudənggənən chin ha.

⁴³ Fiya na heu a mbədi wulangga teena kanda aten mamnggit tar Faara.

Yeeso nggərdə thlək kwaman mərəghən

Na fiya heu aten na ənwulteena aten əndi əna na Yeeso, ndanggən fatsahayighən.

⁴⁴ “A mbədəndə kun tə pathdi niya pərang nda kun wa, nanda a fər Wan Niifa ahar fiya hai.”

⁴⁵ Kanda hwathlang ngwanda numadghən hai wa, bəbeng ndan kanda kəsər amana nda kukwalang hai. Kanda kəm a tərəm tsahang mee aten path diya.

Wunni manggən ahu kutəryid Faara?

⁴⁶ Tərgha thliigha ngaala sə a pathlang fatsahayighən aten wunni ahur ndan na manggən.

⁴⁷ Sənnə Yeeso numan ndan tərgha kəs har wee nən ba ngguchit ishanggən a thləmadghən.

⁴⁸ Ndanggən kanda, “Kala niifa thləgha wanda fa ya ka nggi, nggi thlənen. Niifa thləgha nggi kəm, thlənen niifdi thləngga nggi ba. Nanən kee, niifa na ngguchit ahur nun ndəna manggən.”

Niifa mbuwa tsan kun yinun ni

⁴⁹ Ndangga Yahaya, “Paba, na dan niifa a kənanə ənkaheerha tə thləm wa, ‘yadang dandən fa kəsər mbə ahur nəm wa.”

⁵⁰ Nggəməngga Yeeso kanda, “A ‘yadang dundən fa wa, kəsər niifa mbuwa tsan kun yinun ni.”

Samariyaya ahu tala karnda thlə Yeeso

⁵¹ Nduwusna bənggən ba nən a wutta talara də, dəf də teena kaan tə dərha Urshelima də.

⁵² Thlən farha nən a ‘wanda mbee ahu tala də na a chehweed Samariya, da nda ngwang əngya fa a mbədi.

⁵³ Amma nafini na a mbədi kar thlədghənda fa, kəsər səndasə na midghən dərha Urshelima də.

⁵⁴ Tərgha fatsahayighən, nda Yakubu tə Yahaya, kəlana nda hai kee, tsahang mee nda Yeeso, “Chinəm, na midwasə aah waarha nan hai a talara njanggən kanda də wa?”

⁵⁵ Amma kyahargha Yeeso hai yananggən kanda.

⁵⁶ Dənda hu taladə tə səməən.

Nafiya mahan na mindan mbusamad Yeeso

⁵⁷ Kanda aten wiirha ahu kwamana, ndangga niifa Yeeso, “Niya mbu samadwa kala mbərha na a dərha sadə.”

⁵⁸ Nggəməngga Yeeso ndəghən, “Tsarwaya tə kwandan sə, wudikkya tə kəndan sə, amma Wan Niifa mbə mbəd məndəghənsə wa.”

⁵⁹ Ndanggən niifa pak, “Mbuwu samanna.”

Amma nggəməngga niifdi ndanggən, “Paba, malee ‘wan di pang nda pəpa.”

⁶⁰ Ndangga Yeeso, “Malang mərya panggan nda mərrəndan, sa kəmda duwa də da pər labar kutəryid Faara.”

⁶¹ Na niifa sə kəmda ndanggən Yeeso, “Paba, niya mbu samad wa, malee ‘wan di ndang nafina wiidi.”

⁶² Ndangga Yeeso, “Kala niifa katərangga hudarha hai, anadə a kəlarha samarha də, məməl wa tə tar kutəryid Faara wa.”

10

Yeeso thləndə nafiya kumnggit məd kap səri

¹ Akwasamad yandiya, chinəm wurdə nafiya kumnggit məd kap səri, thlən kanda nən səri-səri, a ‘wanda mbeedə, dənda hu talya də dədamən na ndəghən nggi a dərha sadə.

² Ndanggən kanda, “Hathla sə hangga fa taryighən kədin nda. Nanən kee, hwanama tə heerha puwanggən fa hathya ba, hathlangganda sə.

³ Nanən ya, weema niya thlən kun kəla wan chaukhraya ahur məmereeya də.

⁴ A tərduən wudəbəla, tə ənnarhami, tə pakhma wa. A mbəddun hai ka nda ‘ya tə niifa a kwamana wa.

⁵ Kala minda kyanunsa hai, ndama, ‘Koomaa, nafiya wuridiya!’

⁶ Ana nggəm nda sə afad nafini ahur mindədi, ngwa tsaukwa parkad nda ənnun ahur ndan, a mbə kewa nən a nggəra thləman nun ba.

⁷ Tsawama ahur mindədi, kala ‘ya bangnda kun ba ənamami. Tə taara kamdə teng thləthlən ndəghən nda, ma nadun a kya wure-wure wa.

⁸ Kala tala kyanun sahai a thlənda kun fa, kala ‘ya bangnda kun ba ənamami.

⁹ Kənaman haaya ahu taldi, ndanggən nafini kutəryid Faara nduwusda ba tsau tə kun.

¹⁰ Kala tala kyanun sahai a thləwa nda kun fa wa, kyama tə kwamangya, ndon,

¹¹ tənid talnun tsauka a fad sarnan pang dan ndən kun hai. Kəl a sənunsə kutəryid Faara ndusang də kun fa.

¹² Niya pəranggən kun a far ngwala kəshiirha na Saduma hadang nda Faara fa ma tal diya.

Talya malangwa dimiyid ndan

¹³ “Kawa Koridzin! Kawa Mbatseda! Ənwulteena dədamən ənanda ahur nun ndəghən ənanda a Taya tə Saduma, kam 'wanda teena malang nda dimiyid ndan, kalnda kukwasharya fa tsawa nda hai, na nda a irang fishe fandan fa.

¹⁴ A far ngwala kəshiirha, na Taya tə Saduma hədang nda Faara fa ama kun.

¹⁵ Sa kəm Kafarnahum; tamngga ndaarha, nanda a mano a talara wa? Awo! Na dərha hu hwanga də.

¹⁶ Kala niifa səkka kun, nggini səknən, niifa kargha kun nggi karnən, kala tə karrəna, karnən niifdi thləngga nggi ba.”

Wutta kumnggit məd kap səri da ba

¹⁷ Nafini kumnggit məd kap səri di wunda ba tə wutsəfayirha fa, ndang ngganda Yeeso, “Chinan, kahat tə ənkaheeya nanda sək kan a ndangdan kanda kyama sə ahu thləm wa!”

¹⁸ Ndangga Yeeso kanda, “Na di Sheetan mukda hai a talara kəla kyatta 'yaara.

¹⁹ Kama thləmarha hai, fərang di səsəmnda kun na a ishanggun huthlingya hai tə ngərdəya, nun a kal fa mbəlfēeya mba nda nang 'ya kun fa wa ko ngguchit.

²⁰ Ma tsəfun wutsəfayirha nanən ya ka səkna ənkaheeya kun wa, ənama wutsəfayirha fa kəsər chirethleng nda thləm nun hai a talara.”

Tək Yeeso mbəndafa

²¹ A sayiddiya ləghəddə tə mbənafarha fa a fad Səsəna tə pedənda, ndəghən, “Usadi sa Pəpa, china yi talara tə hweede, kəsər bəbengna tur əngginiya a Fasəngya tə fa hutengya, kyadang nan wundakhnaya nəghən kee Pəpa, kəsər əndiya ndə kamogha.

²² Pəpa fəredə 'ya na heu, mbə niifasə səngga wandi wa kəl chin kee, tə kəmda tə səngga wunni chin di, kəl wandi tə niifa na mid wandi kyadanggənən.”

²³ Kyahargha thləmad fatsahayighən ba, ndanggən kanda katendan, “Kun nun tə parka katərana ənggina hai ya a yinnun!

²⁴ Niya pəranggən kun, annabiya tə kutərya hangga mindan sə na əndi nun a

naarha nanən ya, nawa ndan wa, tə kəm sək ənda nda nun a səkrha ya, səkkwandan wa!”

Wunni tulat na?

²⁵ Na niifa sə tə sən deleewar tə chireelth na Musa, ishgha sə kət nən a kəkərang nda Yeeso. Ndanggən, “Mala, ni naarha kən na a wal yibrha ni mbuwa ngwalarha?”

²⁶ Ndangga Yeeso, “Mani chirethleng nanda hai ahur deleewar di? Na karataghən kəkən?”

²⁷ Nggəmənggən, “Nggəmu Chinəm na Faara tə hurwa heu, tə yibəd wa heu, tə kanglanggid wa heu, tə hutən wa heu. Nggəmu tulat wa kəla alten wa.”

²⁸ Ndangga Yeeso, “Nggəməngna məməl, əno kee na wal yibrha.”

²⁹ Kamshidiwu, na midghənsə na hərgəhanggən fadghən tsahang mee nən Yeeso, “Wunni tulat na?”

³⁰ Nggəməngga Yeeso tə labara, “Na niifa sə thliigha a Urshelima dənən Djariko də, mukka ahar fa thlee kwamangya fa hai, dəkkənda kədanggan nda hai tawalth, malghən nda a pathlang yibrha tə mərə.

³¹ Na firis sə tərgha kwaman di, ba walghən kalth mbərgha də tə man patu.

³² Na tə Lawirha sə kəm tərgha kwaman di. Na nən ndən kalth, ndəghən nggima mbərgha də tə man patu.

³³ Na tə Samariyarha sə tərgha kwaman di, ba a walghən kalth, hədanggən fa.

³⁴ Dəgha thləmadghən də, tsabang wundədghənən də tə aam annab, irang fədeerha nən sə, kəanggən nən. Təranggən a kəsər kwarghən sə dəgha təghən a kən rongya də.*

³⁵ Dalthna mbərha hai haranggən wudəbəl wurirha sə səri fəranggənən tə mindədi, ndanggən, ‘Kəlee niifda ha ya 'ya bəlangna heu a kwasamad əndi furo ni ya, a wuddiba ba bəni nggerokən ha.’”†

³⁶ Tərgha Yeeso ndanggən, “A hur nafini na mahan ya, wunni tulat kamshidi mukka ahar fathlee kwaman nggina fa?”

* 10:34 10:34 Kən rongya, Kən hunaarha nəm tiirha † 10:35 10:35 Pene: wudəbəl tə ra pathlarha yi paara tal

³⁷ Ndangga tē sēndēdi, “Niifdi hadangna niifda fa, ndēna tuladghēn.” Ndangga Yeeso, “Duwadē a ēno kee.”

Yeeso weng dē tala Marthla tē Mairamu

³⁸ Yeeso tē fatsahayighēn kanda aten wiirha, bā kyarha hu tala hai, na nuneefa sē thlēmnggēn ni Marthla. Thlēghēnēn fa a minda keeghēn.

³⁹ Na wanman Marthla sē, thlēmnggēn ni Mairamu, bagha bā tsauka hai a thlēmād Yeeso ndēghēn a kang thlēmārha fa.

⁴⁰ Marthla kēm tar ēnnarhami tērang dē tenggēn dē. Tērga bāa thlēmād Yeeso bā ndanggēn, “Pāba, mba naghēn wa yina wanmana maledē tar ēnnarhami fa katenna? Nang bagha dē sē lee.”

⁴¹ Ndangga Yeeso, “Marthla! Marthla! Sa a kētlāng fadwa fa aten fīngya ēngya hangga.

⁴² ‘Ya tētal ni kee nanda kādārha, Mairamu wurdē ‘ya na ngga, kēsēr mbē niifa sē na mbang thlang a harghēn wa.”

11

Tsahad Yeeso ha aten hwan Faara

¹ Fardā sē, Yeeso a hwan Faara a mbērha. Ngwalanēn, tērga tal ahur fatsahayighēn ndanggēn, “Pāba, tsahang kwaman hwan Faara kan ha, kēla tsahangna Yahaya tē Mbaptisēma fatsahayighēn ha lee.”

² Ndangga Yeeso, kanda, a nadun a hwan Faara ndama, “Chinēm na a talara, * a chilbi thlēm wa nēm ha, kutēryid wa bagha bā.†

³ Fērang ēnnarhami kan yi weeriya tē yi bēngya na bayi.

⁴ Chahang dimiyin nan kandē, kēla nan chahanggēn fīngyadē ēnangga dimiyirha kan fa. A dēnna tē kan ahu kēkērra dē wa.”

⁵ Nggērga Yeeso ndangnda fatsahayighēn, “Ndam tal ahur nun nēghēn tē pashirha, dēgha thlēmādgēn dē a manad fēdīgrha ndanggēn, ‘Wayee ēne kumad mburodi ha mahan lee.

⁶ Kēsēr, na pashinna sē bāa bā ka wiirha tērdā hai a kyana nanēn ya. Kēmāda mbē ēnnarhami sē a har na wa.’

⁷ Tērga, andam pashiddi kādagha kumarha a harghēn, nggēmngga bā a kēn ndēghēn, ‘A billanna nggi wa. ‘Wadi teena changdi kwatminda, kan tē wanggina hunadān hai, mbi mbang thliirha sē furo ‘ya ni wa?’

⁸ Niya ndangnda kun, a mbē a thliirha sē fērang ‘ya nēn ka tsaunēn pashidghēn wa, nēn thlid sē fēranggēn tē kurmi na midghēn. Kēsēr pashidghēn kēswa shilee ndēn tē hwandēdi hwanang nēn wa.

⁹ Niya ndangnda kun, hwanama nanda fērang kun. Kādama nun a waala. Nama a dēk kwatminda, nanda inanggēn kun hai.

¹⁰ Kēsēr kala niifa hwangga, nanda a fērang, niifa kādagha kēm nēn a waala. Kēmdārha kala niifa dēkka kwatminda nanda inanggēn hai.

¹¹ Wunni ahur nun, a hwanang wanggēn tēna fērang huthne nēn?

¹² Tē kēm a hwanang wanggēn nggal diyārha fērang ngērdārha nēn?

¹³ A tsaudē, kun na fa mbēlēfēya sēndun ‘ya nun fērangnda wangginun ēngya na ngga, sakwata chinun a talara, nēn fēr Sēsēna tē Pedēnda a nafiya na hwanda.”

Yeeso tē Mba'aldzabul

¹⁴ Yeeso kēnangdē niifa kēnangna ēnkaheerha miighēn, hērēmna ēnkaheeddi kyarha sē a fadghēn, kātēranggēn ndikrha hai. Tērga fiya ngwagha hai na ēnwulteena nda.

¹⁵ A mbēdi na fīngya nafiya sē ndaa nda, “Mba'aldzabul ni kutēr ēnkaheeya fērangga ngyakhad diya yi kyang ēnkaheeya sē?”

¹⁶ Fīngya sē na mindan sē kēkērangganda Yeeso, ndang ngganda, a ēna ēnwulteena nēn kyadgha ndārha na Faara tēghēn ha.

¹⁷ Tērga Yeeso walang dē numan ndan, ndanggēn kanda, “Kala kutēryirha dēkka hai sēri, nanda yanda tē ndan, kutēryiddi mbē isha wa. Nēghēn kee kēm

* 11:2 11:2 Fīngya dēleewarya na nda tē, hu kēshiirha kēla nanda a ēnārha a talara

† 11:2 11:2 Fīngya dēleewarya bagha bā. ‘Ya na midwa a ēnaghēnan

a dāk wure hai səri kanda a yanda, wuridfi nən weela dā.

¹⁸ A ndək Sheetan hai mbədghən səri, nən yan altenggən, kəkən na kutəyirha dərha mbeedə? Nduwun tē ngyakhrha Mba'aldzabul ni kyangnda ənkaheeya sə.

¹⁹ Anadə tē ngyakhrha Mba'aldzabul ni kyang ənkaheeya sə, fa tsahayinun wu? Tē ngyahad wun nanda kyang nda sə? Fa tsahayinun ni ngwang kumarha kun sə aten yandiya.

²⁰ Anadə tē səsəmnda Faara ni kyang ənkaheeya sə, tsaudə kutəyid Faara badə thləman nun ba.

²¹ Niifa na kanglang, a ngwada fa ngga, ndəghən a kəla wurighən ha, kari wurighən mbə 'ya sə walghən wa.

²² Abad niifa ba kəm kalgha ndən mu kanglanggirha, harghənən yanda, dəghanggən hai, thlanggən kari yandədi mbərsənən sə, tərgha ndəghanggən kari dadə thlang nən.

²³ Niifa mbuwana midghən nggi, nəghən a tsan nggi. Niifa dewa sə wumndəghən, tē waleng nda ni dā.

Wutta ənkaheerha tē imənda ba

²⁴ "A kyad ənkaheerha sə tē imənda a fad niifa, nən naarha wiirha hai a mbəəya mbuwana aama sə ka a wal mbəd yibrha nən. A walwa wa, nən ndaarha, 'Ni wutta wuri dā dē kyani sa ba.'

²⁵ A bada ba waldə wuridfi ngwangnda dē, tangsangnda wuridfi ngga,

²⁶ nən a wutta dēgha ngwangnda ənkaheeya ba məd kalgha ndən mbəlfēerha, baanda tsaurha a mbədi. A kwasamadghən, tsawud niifdiya səssadghən nən kal yi kaar."

Parka yi kəkafek

²⁷ Na Yeeso a thlək əngginiya, tərangga nuneefa uradghən sə a pathlang fiya ndanggən, "Tē parka ni nudfi nggətgha sa, har kəronən sə ya!"

²⁸ Nggəmanngga Yeeso ndanggən, "Ha'i nəghən kee, amma parkayirha kaldə tsaurha afad nafiya na a sək labar Faara, kanda na taara sə."

Mid fiya sə na ənwulteena

²⁹ Na fiya aten chik baarha thləmad Yeeso ba, ndəghən, "Nafiya kəshiid

weeriya fa mbəlfēeya ni. Na mindansə a kyadang ənwulteena nda kanda, mbə ənwulteena sə nanda kyadang kanda pak wa kəl yi Yunana.

³⁰ Kəla tsauna Yunana ənwulteena a nafiya Nineba, Wan Niifa kəm nən tsaurha kee a nafiya kəshiid weeriya.

³¹ A far nggwala kəshiirha, kwatamnda man ki pəlasarya, nən a thliirha ba heu tē nafiya kəshiid weeriya, kyadang ndaarha nən kanda ənawun məməl wa. Baghən ba a mbərha na inggun ka bagha sək sənda Sulemanu. Nanən ya kulo niifa kalgha Sulemanu a mbədiya.

³² A far nggwala kəshiirha, Ninebaya nanda a thliirha sə tē nafiya kəshiid weeriya kyadang ndaarha nən kanda ənawa nda məməl wa, kəsər kanda malangnda dimiyindan, ka labar Faara thləghangna Yunana kanda. Nanən ya, kulo niifa kalgha Yunana a mbədiya!"

Kukwaryit farha

³³ "Mbə niifa sə na njangnda patilla bəbənggən wa, nduwa tsəbanggən tē təba. Kəl nən dəfang nda a pəpal na a kya niifa ba, na kukwaryirha nən.

³⁴ Yirha ndəna kukwaryit farha, ana yidwa kanglang hai, fadwa na heu nən naarha tē kukwaryirha. A mbə yidwa kanglang wa, fadwa na heu nən naarha hu wula.

³⁵ Kulo sa hai, kukwaryirha nana təghən mbə wulani wa.

³⁶ Ana fadwa na heu tē kukwaryirha, mbə mbərha sə na tē wula wa, fadwa na heu nən njaara hai, kəla na kukwaryit patilla ənaarha."

Yeeso yanangdə Farisaya tē Fasəngya ngyakhrha

³⁷ Ngwalana Yeeso labara, tərgha tē Farisarha mbu Yeeso nən wuri keeghən dē ka həb ənnarhami dē. Dəgha Yeeso dē tsauka hai a həb ənnadda mii.

³⁸ Kəla na tē Farisadda hai katərang Yeeso həbrha hai kula tsabang harghən dē wulangga teena.

³⁹ Ndangga Chinəm, "Kun Farisaya, nun tsabang kəsər tafarha dē tē dēngnda naghə hur nun lələgdə tē hukrha tē mbəlfēerha.

⁴⁰ Nurya kee, mbə Faarani ənagha kəsərđi tə hurđi wa?

⁴¹ Amma fərama 'ya na a har nun a fa yamiya, 'ya na heu na yinun nən naarha tsətsabadə.

⁴² Kawa ma, Farisaya! Nun fərangnda Faara tal ahu kum shi chimbee tə fīngya shi kyahangya na heu. Malanggun tar kəkafek tə nggəmda Faara. Tur ənggina niya kamngga ənon, kamngwa malanggun fīngya wa.

⁴³ Kawa ma Farisaya! Na minnun sə a fərang mbəd tsaurha nun kun na ngga ahu Kən Faara tə kəmda nagma fiya a ndang 'ya kun ahu kasu.

⁴⁴ Kawa ma! Nuwun kəla kwat mərya na fiya a wiirha atənggən ka yamid sənda."

⁴⁵ Tərgħa niifa tal ahur Fasəngya ngyakhrha, ndənggən Yeeso, "Mala, a ndanna kee, 'yarna kan kəm!"

⁴⁶ Nggəməngga Yeeso ndəghən, "Kawa ma kun Fasəngya ngyakhrha! Fərang rəfrha nun fiya na haghən, kun tə alten nun 'wawun tsuwarghən fa tə wan haara tal a thlar kanda nun wa.

⁴⁷ Kawa ma, təndun ten kwaya na nggəngga ka a mananggun annabiya Faara, bəlangna chichiynun kanda də.

⁴⁸ Kun tə alten nun nadun ndən, kəmda nggəmdun fa tə 'ya ənana chichiynun. Bəlangganda annabiya, kun kəm tənənggun ten kwayindan.

⁴⁹ Nanən kee, ndən ndana sənda yi Faara, niya thlərang annabiya kanda də tə Fatsahaya, nanda a bəlang fīngya, səsəngganda fīngya.

⁵⁰ Tsaunən kee, na Faara a ngwang kumarha nafiya kəshiid weeriya aten bəla, bəlang na nda annabiya də na heu, ka katəra kəshiirha.

⁵¹ Ka aten far Habila dəgha hu yi Dzakariya də bəlang na nda a pathlang mbəd sataka tə mbərha na Tsətsaba də ahu Kən Faara. Niya pəranggən kun nanda a ngwang kumarha nafiya kəshiid weeriya kəsər ka nafini na heu ya.

⁵² Kawa ma, Fasəngya ngyakhrha! Kəsəndun ən cha kwatmin sənda ha. Kun tə alten nun kyawun sadə wa, malanggun fiya na mindan kyarha sa də, kya nda də wa."

⁵³ Malangna Yeeso mbədi, Fasəngya ngyakhrha tə Farisaya katərang ngganda tsandəghən hai, na nda a dzaramnggən tə tsakh miiya.

⁵⁴ Na mindansə dəfang takthleera nda ka a thlək 'ya nən mbuwa məməl.

12

Yiyi thləmarha aten thlərbuyid Farisaya

¹ Wumna fiya bə hangga har kanda ishang ndan hai, katərangga Yeeso tsə labara 'wan tə fatsahayighən, ndəghən, "Kwarama tə mehen Farisaya ndəna thlərbuyirha.

² Mbə 'yasə na nggənggəla mbuwa indədə wa, tə kəm mbə 'yasə na bəbee mbuwa kyarha pəpal bə wa.

³ Kala 'ya thləknun bəbee na fiya səkən a pəpal, 'ya thləknun kəkədak nanda a kalmiighən də səkkəna fiya.

Faara ndən kamngga a tərəmənggənəm

⁴ "Niya ndang kun shayina, a tərəmdun nafiya na a bəl farha wa, a kwasamaddi bəlang na nda, mbu 'yasə nanda naarha bəl wa.

⁵ Niya pərang niifa kun nun tərəmda, tərəmma Faara na tə səsəmda bəlang nda farha, a kwasamadghən muwanggən ahu hwanga də. Kəkafek niya pəranggən kun tərəmma Faara!

⁶ Mbəna nda heng wudikkya də tuf pene səri wa? Ko tətali ahur ndan mbədangwa Faara wa.

⁷ Ko was tengginun ni ma nəghən thləthləda. A tərəmdun wa, kəsər kaldun wudikkya kaan!"

Kyad sənda Kərəsti a mbed fiya

⁸ "Niya ndang nda kun, kala niifa ndagha səndə nggi a mbed fiya, Wan Niifa kəm nən a ndaarha sənda ndən a mbed fathləngya Faara.

⁹ Niifa kəm ndaarha səngwa nggi wa a mbed fiya, nggi kəm ni ndaarha səngwi ndən wa a mbed fa thləngya Faara wa.

¹⁰ Kala niifa na thlək pathla mbuwa ngga aten Wan Niifa na nda chahənggəndə. Amma niifa sargha Səsəna tə Pədənda mba nda chahənggən də wa.

¹¹ A dən nda tə kun a mbed mamngya Kən Faara də, tə fa ngwa kumaya, tə kutərya, a billadun tə kwamana nun a kyang altennun sə wa, ko tə pathla nun a nggərang kanda səwa.

¹² Kəsər Səsəna tə Pedənda nən a tsahang 'ya kun ha kamngga a thləwun."

Karapu aten nur təkəna

¹³ Tərgha niifasə ahur fiya ndanggən Yeeso, "Mala, ndang wan mana fəre yina langaarha nən malang na mərə chinan kan hai."

¹⁴ Tərgha Yeeso ndanggən, "Kaiya wayee, wun dəfegha tə ngwa kumarha, ni dək langaarha?"

¹⁵ Tərgha ndanggən kanda, "Kwarama fa, nama inggun tə 'ya na barha ba tə kwit hura, kəsər yibəd niifa kaldə ən kəshiirha."

¹⁶ Fərang karapu nən kanda ndəghən, "'Wad tə kəna naarha sə walgha ənnarhami ahu hedghən kaan.

¹⁷ Ndagha, 'Mbə mbəd dəf ənnaddami sə kyana wa. Mani naarha?' "

¹⁸ "Ndəghən, 'Yoo! Səndi 'ya niya naarha. Niya fəlang biriukina də ya, tən fingya ni na məmanggən, iranggi ənnannami sa hai tə karinna heu.' "

¹⁹ Ndanggi altenna, "Kai! Na əngyasə na nggəngga tə ənnarhami dəfangna də yi huraya hangga. Yibu, həbu, saana tək mbənda na fa."

²⁰ "Amma Faara ndanggən, 'Sa nura! A fədigdi ya na nda a kada yibədwa. Karidi dəfangna də ya nən a tsaurha yi wun?' "

²¹ Ngwalangga Yeeso pathdiya tə ndaarha, "Nən tsaurha kee tə niifa wumangga kəna hai a altenggən, amma a mbed Faara tə yaminni."

Ndangga Yeeso fatsahayighən ma billadun wa

²² Ndangga Yeeso fatsahayighən, "Niya ndang nda kun, a billadun tə yibəd nun, tə 'ya nun ənnarhami, tə kəm 'ya nun kala fa wa.

²³ Kəsər yibrha kaldə ənnarhami, farha kəm kaldə lukkya.

²⁴ Kəla man wudikkya lee! Mba nda həfrha wa, mba nda hathla wa, mba nda tə kən ənnarhami ko biriukya wa, ko nanən kee na Faara fərang ənnarhami

kanda. Səngunsə mamnggit nun kaldə yi wudikkya wa?

²⁵ Wunni ahur nun aten billadghən na mbang chik bənggən, ko yi beena tal ahu kəshiirha?

²⁶ A mbun a mbang əna 'ya ngguchit kəla yandiya wa, kən nun billarha aten fingya əngya na mid nun?

²⁷ "Kəla man fid dəfya na nda tsərha. Mba nda na taara, ko pu kabərha wa. Nanən kee, niya ndang nda kun, ko kutəra Sulemanu tə mamnggitghən 'wa wa ngwarha fa kəla tal ahur ndan wa.

²⁸ Ana Faara a ngwang nda hwalirha fa na a hee kiya, hwalirha nasə aweeriya, a binda kəm njigha də, sakkwa kun nən ngwang kun fa? Kun fa yamid fərkəkafek!

²⁹ A nadun a numarha aten ənnarhami ko ən sarha wa, ma billadun aten ənggini ya wa.

³⁰ Nafiya səngwa Faara na nda kada tur ənggini ya, amma Chinun səndə 'ya na minnun.

³¹ Kun nggi kadama kutəryid Faara, ənggini na heu kəmya nən fəranggən kun.

Tsaharhaha aten dəfrha kəna də a talara

³² "Kun chibrha na ngguchit, a tərəmdun wa, kəsər Chinəm nən a tək mbəndafa a fərang kutəryidghən nən kun.

³³ Heeman 'əngginun də na heu, fərang wudəbəlghən nun fa yamiya. Dəfaman kəna altennun də mbuwa ngwalarha, kəna mbuwa səbrha də a talara, mbərha mbuwana ngaara kyarha də dəgha tərang, tə mbərha mbuwana məmemngya səbang də.

³⁴ Kəsər mberha na kənawa sə, ndəna mbəd numad wa."

Ngwama fa ka wutta Yeeso ba

³⁵ "Ngwama fa ka taara, patillan nun njinji.

³⁶ Tsawama kəla mafaya na kəla turi ndan fa na wutta ba ahu wutsəfayid kakhrha. A Wudda ba dək kwatminda nən, nanda inanggən hai wet.

³⁷ Nən naarha ngga a fad mafayini a wud turi ndan ba, a badə wal kanda a kəlarha ka taara. Niya ndang nda kun, nən a kalang kabadghən hai kal yi taara nən, ndanggən kanda tsawama hai, fərang ənnarhami nən kanda.

³⁸ Nən naarha ngga a fad mafayini a wud turi ndan ba a manad fədiḡrha, ko ahar tsar abadə wal kanda nggungwa fa.”

³⁹ Nggərgħa Yeeso thləghang karapu kanda, ndəghən, “A sən ture sayiddi na ngaara a kyarha wuri keegħən hai, mbə malang nda kyagha sa hai wa.

⁴⁰ Kun kəm tsawama nggungwa fa, kəsər Wan Niifa nən a wutta ba a sayiddi səngwa nun sə.”

Wunni mafarha na tə kəkafek?

⁴¹ Ndagħa Mbiturus, “Paba, karapu diya aten nan ənana nan wa, nduwa aten fiya na heu wa?”

⁴² Nggəməngga Chinəm ndəghən, “Tsawama kəla mafaddi na tə kəkafek na ndəndəl kəm, dəfangna turighən aten mafayighən, na fərang ənnarhami kanda a sayiddi kamngga.

⁴³ Nən naarha ngga a fad mafaddi bana turighən walghən a əna targħən məməl.

⁴⁴ Kəkafek niya pəranggən kun, nən dəfang mafaddi aten karidghən na heu.

⁴⁵ Amma a ndang mafaddi altenggən, ‘Turina bawaba wet wa,’ tərgha katəranggən dək mafaya nishya tə həshya, kyagha hu həbrha hai tə sarha nagħa a tərang teena.

⁴⁶ Turi mafadiya nən a wutta ba a fara səngwanən sə. Turidi wu nən dəkkən kaan wumanggən tə nafiya na dimi.”

⁴⁷ “Mafaddi səngga ‘ya na mid turighən a ənagħa, amma ngwawafa wa, tə kəm ənawa əndi ndang nanda a ənagħa wa, na nda a tsadaghən kaan.

⁴⁸ Amma niifa səngwawa sə, a nadə ‘ya kamngga a tsətsəlghən nda, na nda dəkkən ngguchit. Kala niifa fərang nda ‘ya hangga, na nda kada ‘ya hangga a hargħən. Niifa fərang nda ‘ya hangga kaan, nanda kada ‘ya hangga a hargħən kaan.”

Labar Yeeso nən tsahang fiya hai

⁴⁹ Tərgha ndagħa Yeeso, “Bani hu kəshiirha ba tə ngwa kumarha na kəla waarha. Ana nggəməndəna ni kam njang nda də!

⁵⁰ Na mbaptisəma səsaarha sə na nda a əneerha, billadi kaan na a əneekən nda!

⁵¹ Tamnggun ndaarha bang ni tsawud dədəmənggīrha kəshiirha ba wa? Awo! Niya ndang nda kun, baniba tə tsakhrha hai.

⁵² Nanən ya, ahu wure tal nafiya tuf nanda tsakhrha hai pəmnggən səri, nafiya mahan a tsan nafiya səri, nafiya səri kəm a tsan nafiya mahan.

⁵³ China nən tsan wanggən. Wandī kəm nən tsan chin. Man nən tsan wutaradghən, wutaraddi kəm a tsan man. Thlabərta nən tsan nu wanggən, nu wandī kəm nən tsan thlabərghən.”

Sənda ‘ya na mid Faara ənana ahu bəngginiya

⁵⁴ Tərgha ndanggən fiya, “A nadun hashmbe a man həmənda faara ba, nun ndaarha ‘Na ‘yaara bayi,’ bagħa hai.

⁵⁵ A na bəreurha bayi manki pəlasarya ndon ‘Na kərta a naarha sə’, tərgha nagħasə.

⁵⁶ Fa thlərbuya! Mbangdun sənang kyaharra mbərha hai na a hweede tə fərah-amshi, amma sənda ən bəngginiya sənggundun wa.

Taksaman Pathlang nun

⁵⁷ “Mani mbuwa nun numarha əna ‘ya nun na ngga kun tə alten nun?”

⁵⁸ Ndagħa Yeeso, “Kəla ndam, a huhwad niifa sa, kadu kwamana na a tangsanggun pathlang nun a kwamana. A karna fa, dənən təsa a mbed tə ngwa kumarha də. Tə ngwa kumarha kəm nən fərang sa wan səsalya. Wan səsalya kəm na nda muworha kəndə.

⁵⁹ Niya ndorha, mba kyarhaba wa kəl tiina əndi kyo nanda heu.”

13

Malaman dimiyin nun amanun mərə

¹ Nanən ya fīngya sə a mbədi, pəranggən nda Yeeso labar Nggalilaya ndana Mbilatus a bəlang ngganda kanda. Tərgha sodjaya bəlangganda nafini a fardi nanda a fər satakh ndan a Faara.

² Nggəməngga Yeeso kanda, ndəghən, “Ka bəlang nanda Nggalilayini kee, tamnggun ndaarha kalnda fiya na heu dimiyirha a Nggalili wa?

³ Awo! Niya përanggën kun, a malanggun ðimiyid nun wa, kun na heu nun a mëra këla kanda.

⁴ Nduwa këm, këla nafini na kumkap uvadadi chana tëndädi na dzang a tendan hai a Siluwan, bëlanggën kanda, tamggun ndaarha kalnda fiya na heu a Urshelima ðimiyirha wa?

⁵ Awo! Niya përanggën kun, a malanggun ðimiyid nun wa, kun na heu nun a mëra këla kanda."

Karapu aten shibarha mbuwa nggëta

⁶ Tërgha Yeeso fërang karapu nën kanda, ndëghën, "'Wad niifa naarha së na të shibarha ahu hedghën, bagha bë ka a dakh wanggënën hai, walwa ko tëtäl wa.

⁷ Tsaunën kee, ndanggën niifdi na a këla hedda ha, 'Kulo a weeriya hurarha mahan nggi a baarha ka kada wan shibadda bë ya, 'wawi wal wee atenggën wa. Kyathlang dë! Kama nda nëm malang së 'wanggën mbërha hai ka?'

⁸ Tërgha të këla hedda ha ndanggën, 'Paba, malang së, hasang chehweerha ni mu, irang thlii 'walya ni mu ahu huradfiya.

⁹ A nggëddë a mbee tsaukwa së, a nggëtwa wa a kyathlanggëm dë.' "

Yeeso këangdë nuneefa a far yibrha

¹⁰ Fardasë Yeeso a tsaharhaha a Kën Faara a far yibrha.

¹¹ Na nuneefa së ënangna ënkaheerha wan haarha fa, sëfnanggën yi hurarha kumkap uvada. Nëghën këkëba hai mbë mbang pëpënda së wa.

¹² Nana Yeeso ndën, aaghënë n ndanggën, "Sa nudiya, kënënda ahu wan hadwa."

¹³ Tërgha dëfang haara nën teena, a mbëdi tsu, pëpënggasë dëfang shilee nën Faara teena.

¹⁴ Tërgha mamnda kën hwan Faardi sëbgha hurghën dë, kësär ka kënëngna Yeeso nudi a far yibrha. Ndanggën nafini na a mbëdi, "Far taara mikki kamngga ana taara nëm, bamaba hu bëngginiya kënëngganda kun mbë a far yibrha wa."

¹⁵ Ndangga Chinëm kanda, "Fa thlërbuya kee! Ashe, mbun kwasang

thladnun së të kwarnun dën kyadàng aama a far yibrha wa?

¹⁶ Nudiya chichid Ibrahim ni, kënëngna Sheetan hai, a weeriya hurarha kumkap uvada. Ashe, mbë mëmäl kënënggëm a far yibrha wa?"

¹⁷ A kwasamaddi thlëkna Yeeso labardiya, fingya na a tsanggën a mbëdi shidanggën kanda. Fingya nafiya këm, kël ëna wutsëfayirha nda heu, kësär ka ënwulteenä ëna nën.

Karapu yi wan parsëna

¹⁸ Tërgha ndagha Yeeso, "Na kutëryid Faara këkën? Tëma nda ni sakhkën së?"

¹⁹ Kutëryid talara nëghën këla wan parsëna na wanggën ngguchit ahur wiya na heu, tërang na niifda së hëfanggën hai ahu hedghën. Mangga tsauka dëfrha, wudikkya ëna kënna nda ahu wuhwaryighën."

Karapu aten mekhna

²⁰ Yeeso nggërgghën tsakh mee, ndëghën, "Tëma ni sakh Kutëryid Faara?"

²¹ Nëghën këla mekhna yangna nuneefa të humbarha tasau mahan, tërgha mehen di wu chichadanggën."

Kwamana hu Kutëryid Faara dë nëghën këla kwatminda na I'yaba

²² Kësna Yeeso kwamana dënë n Urshelima dë, kyagha hu talya hai na manggën të na ngguchit nagha a tsahang fiya ha.

²³ Tsahangga niifa mee ha të ndaarha, "Mala, nafiya ngguchit ni kee na wal yibrha?" Ndangga Yeeso kanda,

²⁴ "Habbama na a kyon sa hai të kwatminda na i'yaba, kësär na minna së a sënunsë, nafiya hangga na a kada kyarha sa hai, mba nda mbangnda wa.

²⁵ A thlid tuwure së 'wadë teena nggëlangdë kwatminda, kun nggi këm nun a isha a këshi non a dëk kwatminda di, non a ndaarha, 'Ture inang kwatminda kan hai!' Ndëghënggi këm nën a nggëmang kun ndagha, 'Sëngwi mbëdi kyanun saba wa!'"

²⁶ "Tërgha nun a ndaarha, 'Haba! Këm hëbëm, sam tësä, har tsahannaha ahu talyi nan.'

²⁷ Amma nən a ndangnda kun, ‘Səngwi mbədi kyanun saba wa, ndəghama hai tə nggi, fa mbəfeeyini ya.’

²⁸ “Anaḍun Ibrahim tə Ishaku tə Yakubu, tə annabiya na heu, ahu Kutəryid Faara, kun kəm nanda a rək kun, a mbədani nun a tərha tə kəd mee.

²⁹ Nafiya a barhaba a man kyad fara tə man həməndəghən, man ki pəlasarya tə man ki wufaya, tsawanda a mbəd mbənafarha fa ahu Kutəryid Faara.

³⁰ A mbədaniya, finginga na a samarha, nanda a tsaurha a mbee, finginga na a mbee kəm, nanda tsaurha a samarha.”

Səb hur Yeeso də kaan aten Urshelima

³¹ A kwasamaddi ngwalana Yeeso labara, finginga Farisaya baa nda ba ndang ngganda Yeeso, “Thliu a mbədiya, kəsər Hirdus na midghənsə a bəloghən.”

³² Tərgha ndanggən kanda, “Damadə dun pəranggən tə thlərbu di tə ndaarha a weeriya ni a kyang ənkaheerha sə, tə kəm ni a kənanng nda fiya, abinda kəm wai kee, a shikka ndə ni a ngwalang tarna.

³³ Ko nanən tsawee dafa a di mbeedə tə winna nda weeriya tə binda, dəgha shikka də. Kamngwa annabi mərgha a mbərha pak wa, kəl a Urshelima.

³⁴ Sa! Urshelima! Urshelima! Fa bəl annabiya tə muk fiya thlənnə nda thləman nun ba. Sara kurmi na minna wumanggi kun kəla na diyarha ngwamang wanggighən a kamughən də, amma kardun fa!

³⁵ Kulo mbiya wuri nun mbə niifa sə wa! Ni a pəranggən kun, mbun nggər na nggi wa, kəl fara ndanun tə ‘Parkani tə bagha ba hu thləm Chinəm.’ ”

14

Yeeso kənanngdə niifa a far yibrha

¹ A far yibəd Yahudaya, dənə Yeeso ka həb ənnarhami a minda ki mamnda tə Farisarha də, djang yirha nda fa.

² A mbədi kəlagha hai niifa kət a mbedghən, saryighən tə haryighən həhəthla hai.

³ Tsahangga Yeeso mee Farisayini tə fasəngya ngyakhrha, “Ngyakhad Musa

nggəmdafa a kənannggəm niifa a Far Yibrha wa?”

⁴ Amma nggasa nda titib. Kəsgha Yeeso har niifdi, kənannggən ndanggən wiu fayi wa

⁵ Tərgha tsahangga Yeeso mee kanda, “Ndam ahur nun na niifasə na tə wanggən* nduwa thladghən, mukdə hu kwat aama hai afar yibrha, mbun dərhadə dun kədang sə kəkar wa?”

⁶ Mbangwanda kalasə wa.

Tsahad Yeeso ha tə ndaarha a manangna altenwa wa

⁷ Kəla na Yeeso hai nafini mbunanda ba, wurnda mbəd tsaukya na nggəngga, thləghang karapu də nən kanda sə ya.

⁸ “A mbud niifa sa ahu wutsəfayid kakhrha də, ma tsauna a mbəd tsawud mamngya wa. Nən ba naarha mbunda niifa ba kalgha sa mu mamnggirha.

⁹ Anaḍə kee, niifdi mbuwa kun kyab, bagha ndorha, ‘Fərang mbəd tsawud wa niifdiya.’ Tərgha a mbədiya na shilee kəsorha, na thliirha a mbəd tsaurha də na ngguchit.

¹⁰ Amma a mbunda sa, wuru mbəd tsaurha na ngguchit, a bad niifda ba mbuwa sa nən ndorha ‘Pashi, kulo mbəd tsaurha na ngga ya.’ Tərgha na wal mamnggirha a mbed shayiwa na heu mbuna nda ba.

¹¹ Kəsər kala niifa manangga altenggən nanda tsawang nda ngguchit, yandī manangwawa altenggən kəm nanda manang nda.”

¹² Tərgha ndangga Yeeso niifdi aagha ndən, “A anna niifa ka həb ənnarhami ba, ko ngwannə wutsəfayirha fa, a mbunna pashiyi wa ba kee wa, ko wan manggiwa, tə hurfayirha, tə tulayirha fa kənaya wa. A ənanna kee, a fara səmən nanda a aah sa kanda nggima, teu ənda nda ənangna kanda.

¹³ Amma a nanna a mbu fiya hu wutsəfayirha ba, mbuwu fa yamiya, tə nafiya mərna fandan, tə səfəngya tə kwamaya,

¹⁴ na wal parka, ko nanən mba nda mbang teukən wa, Faara ni a teukən afar thlid fiya sə hu mərə ənagha nggayirha.”

* 14:5 14:5 Finginga deleewarya ndagha nda kwara a meyed wee

Karapu aten wutsəfayirha na mam

¹⁵ Na niifasə tal ahur nafini na a həb ənnarhami tə Yeeso səknən pathdiya, ndanggən, “Tə parkani niifa bagha həb ənnarhami yi mbənafarha fa hu kutəryid Faara.”

¹⁶ Nggəməngga Yeeso, “Na niifa sə ngwagha fa əna wutsəfayirha nən manggən mbu fiya nən hangga.”

¹⁷ A far wutsəfayiddi, thlən mafadghənən dəgha ndang nda nafini mbunən ba, ‘Bama ba, kəsər ngwadi fa nanənya.’ ”

¹⁸ “Amma kanda na heu na nda a ‘warha hai. Yi tal ndəghən, ‘Hiidi heerha dīni kəlang nda ba, hwanni sa a kəsana.’ ”

¹⁹ “Yandasə kəm ndəghən, ‘Hiidi thlad hūdaya nggarma tuf, niyi hu kwaman kəkərang kanda, hwanni sa a kəsana.’ ”

²⁰ Tahadghən kəm ndəghən, ‘Kakhki ahu bēndiya, tsaunən kee mbiya dərha də wa.’ ”

²¹ “Wudgha mafadda ba pərang əngginanən turighən thləkna nafini. Tərgha turidi səbgha hurghən də, ndanggən mafadghən, ‘Duwadə kəkər tər kwaman hūdarha na tə kwaman sarya dəgha hu talya də, bana ba tə fa yamiya, tə səfəngya, tə kwamaya tə nafiya mərna fandan hai.’ ”

²² Ndagha mafaddi, ‘Paba, ngwalangdi əndi ndaana, kulo mbiya takh mbərha.’ ”

²³ “Tərgha ndangga turidi mafadghən, ‘Duwadə turu kwaman hūdaya dəgha hu talya də, ndangga kanda banda ba tənə wurina ləghəttə.”

²⁴ Niya pəranggən kun, mbə niifa sə ahur nafini ‘wani mburha ba na taarang wutsəfayidda fa kyana ya wa.’ ”

Pədayid mbu samad Yeeso

²⁵ Fardasə, fiya hangga a mbu samad Yeeso, tərgha kyahargha hai ndanggən kanda,

²⁶ “Kala niifa na midghən mbu samadna a nggəməngwa nggi kal yi chin nən tə man, nukkun tə wanggighən, wan manggighən həshya tə nishya, tə altənggən wa, mbə mbang tsaurha wan tə tsahanna wa.”

²⁷ Kala niifa mbangwa tərang kadidghən sə mbu samanna nən, mbə mbang tsaurha wan tə tsahanna wa.”

²⁸ “Andam na niifa sə ahur nun na midghən sə tən kənna na dzang, mbənən ‘warha teena tsauka hai thlədanggən əngya hai na ngwalang təndədi ‘wan wa, kəlanggən tə na wudəbəla sə a harghən ngga na mbang ngwalang təndədi wa?”

²⁹ A mbuhangda hai mbangwa mishilang wa, na fiya naarha waghən,

³⁰ nanda a ndaarha, “Kələma kamshida hai katərangdə tēnda hai mbangwa mishilang wa.”

³¹ “Nduwa kəm ana kutəra sə na midghənsə yanda tə shadghən kutəra. Mbənən tsaurha hai numagha kəlanggən tənə sodjayighən haru kumnggit kum mbang pa kəfarha tə ka yandəghən na bai tə sodjaya haru kumnggit səri wa?”

³² A mbə a mbang wa, nən ‘warha teena thlən nafiya də ka yandəghən baldə inggun da nda kada kwaman tsawud dədemnggirha.”

³³ Nəghən kee kəm, kala niifa ahur nun a malangwa əngya nanən təghən heu wa, mbə tsaurha tə tsahanna wa.”

Tərra mbənda fəsa də

³⁴ “Fəsa ‘yani na ngga, amma a tər mbəndəghən də, tə ma nəm nggərang mbəndəghən ba?”

³⁵ Balwa targhənsə hu heerha na a məthlanggən wa, kəl iradə kee.

“Yi na tə thləmad səkrha səkkənən.”

15

Karapu aten chaukhrarha sahadgha

¹ Nanən ya fa thlə tsamngya tə fīngya fa dīmiya kanda heu a wumnda thləmad Yeeso ba ka a kang thləmanda fa.

² Amma Farisaya tə Fasəngya ngyakhrha na nda a huhurumnda, “Kələman niifdiya kəl thlə fa dīmiya fa tə kəm nagha a həbrha tə kanda.”

³ Tərgha Yeeso fərang karapu dənən kanda ya.

⁴ “Ndam na niifasə ahur nun tə chauraya haru tal, sahadgha tal ahur ndan. Mbə malang kumnggit wutarihe kap wutarihe di a mbəd lafrha, dəgha ka kada yandədə sahadgha kəl ma walangdaba wa?”

⁵ A walang dāba, tē wutsəfayirha nən a tərang a fad uradghən sē

⁶ dēgha wure dē. Tərgha aah pashiyighən bā tē tulaya heu, ndanggən kanda, 'Deemasə wutsəfayirha, walangdi chauraddi kyana sahadgha.'

⁷ Niya pəranggən kun, nanda əna wutsəfayirha fa kaan kee a talara aten tē dimiyirha tətali malangga dimiyidghən, ma fīngyayini na kumnggit wutarihe kap wutarihe na tē kəkafek fa.

Karapu aten wudəbela sahadgha

⁸ "Nduwa kəm ndam nuneefasə tē wudəbəl wurirha kum sahadgha tal. Mbənən njang patilla, ngwanggən mindədādə djib kadadghənən wa?

⁹ A walang dē, nən a aah wukwayighən bā tē tulaya, ndanggən kanda, 'deemasə wutsəfayirha fa, walangdi wudəbəldi kyana sahadgha.'

¹⁰ Niya pəranggən kun, na wutsəfayirha fa sē kee, a mbed fa thləngya Faara aten tē dimiyirha tətali malangga dimiyidghən."

Karapu aten nggəmnəda china

¹¹ Yeeso dēgha mbeedə tē pathla ndəghən, "Wad niifa narhasə tē wundəlayighən səri,

¹² tē fewunda ndanggən chin, 'Pəpa fəre yina langaarha bā.' Tərgha chindi ndəghang kənaghənən kanda."

¹³ Məngwa ha wa, təfewundədi ngwanggən ənggighən na heu, dēgha ahu chehweddə na inggun. A mbədi bəlanggən kənaghən dē hu əngya kəlara tē pateyirha.

¹⁴ A kwasamaddi ngwalana kənada hai keeghən, kyagha mirha hu chehweddə hai kaan, kəsangga yamirha.

¹⁵ Kada taara nən ahar wan tē chehweddi, ndəghən nggi kəm fərang laf kələngarya nən.

¹⁶ Nən naarha kada nggushir kələngaryini a ənagha mii, amma mbə niifasə fərangga ndən wa.

¹⁷ "Bana hutenggən bā, ndəghən, 'Kai! Fa tarya pəpa heu kanda a nggaala tē ənnarhami kaan kulo nggi a mərə tē mirha!

¹⁸ Niya thliirha nanənya, wudi thləmad pəpa dē, ndanggi; Pəpa, ənangdi dimiyirha Faara fa, ənodi fa kəm.

¹⁹ Kamngwi a aah nggina wan wa balwa, tsawe kee tal ahur fa tar yiwa.' "

²⁰ Thlidghənni, dēgha wal chin.

Amma ndəghən bəldə inggun, naghəna chin dē, dāghadə hwathlaghən fa; dāghadə dēgha wal wanggən, fəbanggən.

²¹ "Ndangga wandi, 'Pəpa, ənangdi dimiyirha Faara fa, ənodi fa kəm, kamngwi a aah nggi nda wanwa balwa.' "

²² "Amma chindi ndanggən mafayighən, 'Damadə kəkar! Tərama kabārha bā na ngga kalanggunun fa. Paman wulenduwa a wan harghən tē pakhma a sarghən.

²³ Kəsama wan kwel bā, thlenggun uradghən, kim, əna wutsəfayirha nəm.

²⁴ Kəsər wandi kyana ya mərdə, nggərdə yibrha kəfa; sahadde walang dəm.' Tərgha dənda mbeedə tē wutsəfayirha fa.

²⁵ "Katərana ənggina hai ya wanggən tē pamənda nəghən a hee, ndusang nən wure fa, sək dək kangkar nən, fiya a rəbrha.

²⁶ Tərgha aah mafad wuri ndan nən bā tal, tsahang mee nən ha, təma tsəgha hai.

²⁷ Ndangga mafaddi, 'Wan muwa bagha bā, tsu thlengdə urad wan kwel sē, kəsər wudda bā kanglang hai.'

²⁸ "Tē paməndədi səbgha hurghən dē kaan kar kyarha nən fa wure hai. Kyagha chinsə, ləmggənən fa.

²⁹ Amma ndanggən chin, 'Kulo hai! Huraya hangga nggi a əno taara kəla mafarha 'wawi karo mee fa wa. Amma 'wawa fəre ko wan 'wala əna wutsəfayirha ni tē pashiyina wa.

³⁰ Amma wunna wandəba kyawa ya, səbangga kənawa dē afad səsəwaya thleng urad wan kwel na səl' "

³¹ Ndangga chin, " 'Waana, ka fad dathla mbərha fa hai kəm kyab, 'ya na yina heu yiwa ni.

³² Amma 'yani kamngga əna wutsəfayirha nəm, tək mbənda nəm fa, kəsər wan mandi kyawa ya mərdə, nggərdə yibrha kəfa. Sahadde walang dəm.' "

16

Tsahad Yeeso aten thladwayid kala kəna ha

¹ Ndangga Yeeso fatsahayighən, “‘Wad tə kəna naarha sə na fiya a kiki mamnda tə targhən fa tə ndaarha nəghən a səbang kənahən də.

² Aagha tə kənadi tə tardī keeghən tsahang mee nən, ‘Path ma niya səkrha atenwa? Fəre kirassa tarwa əna nana, kəsər mba nggər tsaurha mamnda tə tarna balwa.’

³ Ndangga mamnda tə tardī altenggən, ‘Mani ənaarha nanənya? Kulo na turina a rək nggi ahu tarna. Nggi mbiyi kanglang na a hudee wa, kee hu hwanda hai nən shideerha.

⁴ Səndi ‘ya niya ənaarha, a kəden nda hai ma tarna təna fiya thlə nggi fa ahur mindəndan.’ ”

⁵ “Tərgha aah fa kumaya turighənən tətəl, tətəl. Tsahang mee nən yi tal, ‘Kurmi na turina a takkwa sa kumarha?’ ”

⁶ Ndanggən, “Fədeerha kəthlikrha haru uvada.” Ndangga mamnda tə tardī, “Thlu deleewar, tsawu hai kəkar, chirethlengga hai haru fada.”

⁷ Tərgha tsahang mee nən yi səri, ndanggən, “Kumarha kurmi a harwa?”

Ndanggən, “ ‘Yawarha haru kum yi wan hwalirha.’ ” Ndanggən, “Thlu deleewar chirethlengga hai haru uvada.”

⁸ “Turidi fal mamnda tə tardī nən keeghən mbuwa wa tə kəkafek fa ka thladwayidghən. Kəsər nafiya kəshiid weeriya hu tsawundan tə fiya yi kəshin ndan kalnda nafiya na tə kəkafekkirha thladwayirha.”

⁹ Niya pəranggən kun, ənama taara tə kəna nun yi kəshiddiya tənun wal pashiya, kəsər a fara ngwalanən hai, nanda thlə kun fa a talara pakwandə.

¹⁰ “Niifa na fiya fərkəkafek təghən ahu ‘ya na ngguchit, tə kəkafekni kəm ahu ‘ya na manggən. Niifa mbuwana kəkafek sə a fadghən ahu ‘ya na ngguchit, mbə kəkafek sə kəm a fadghən ahu ‘ya na manggən wa.

¹¹ A ənawun kəkafekkirha hu kəssa kəna kəshiirha wa, wunni fərkəkafek tə kun aten kəna yi kəkafek na a talara?

¹² A ənawun kəkafekkirha aten ən niifa wa, wunni fərang yi altennun kun?

¹³ “Mbə mafarha sə na ənang taara turaya səri wa. Tsaudə nən nggəm tal kar tahadghənən, nduwa kəm mananggən tal sar tahadghənən. Mbə ənaarha hai ənang taara nun Faara tə wudəbəla kyab wa.”

Yiyang Yeeso thləmarha Farisaya teena

¹⁴ Farisaya na ngyingyiləm tə wudəbəla, sək nanda ənggini heu, nanda a chang yirha Yeeso fa.

¹⁵ Ndanggən kanda, “Kunni manang nda fannun a yid fiya, amma Faara səndə huryinun. ‘Ya nggəmna fiya kaan, ən tsandani a yid Faara.

¹⁶ “Ngyakhrha tə deleewar annabiya ndəna fiya takkwarha dəgha hu kəshiid Yahaya tə Mbaptisəma də. Ka a fardi, labardi na ngga yi kutəryid Faara pərndan, nagha kowunni a kada kwamana na kyagha sa hai.

¹⁷ Nəghən pəpa nda talara tə hweede ngwalanda hai, ma ‘ya ngguchit hu deleewar ngyakhrha Faara kyagha də.

¹⁸ “Kala niifa kalgha nukkun hai nggərgəghən kakhrha ənanən kulafayirha. Niifa kəm kakhka nuneefa kalnanda hai, ənanən kulafayirha.”

Liyadzuru tə təkəna

¹⁹ Ndangga Yeeso kanda, “Na tə kəna sə, nən naarha kal kabarha fa na nggəngga ka fad dathla mbərha fa hai nən naarha tək mbəndayidghən fa.

²⁰ A kwatkirəmnggən, na tə hwanda sə thləmnggənni Liyadzuru fadghən na heu wundəyani.

²¹ Na midghənsə nagha a dan fəfəsərra ənnaddami hərgəha hai ahar tə kənadi. Wudaya nanda naarha barha ba nanda a nii wundiyini keeghən.

²² “Tsəgha fardi hai mərgha Liyadzuru, tərəngga wangya thlənda Faara a thləmad Ibrahim də. Tə kənadi kəm mərgha pangganda.

²³ Ndəghən ahu hwanga a səsaarha, tərənggən tenggən sə kəlagha də, na Ibrahim nən də inggun tə Liyadzuru a thləmadghən.

²⁴ Tərgha aaghənən də, ‘Pəpa Ibrahim a hadoyi fa, thlənu Liyadzuru ba bagha pang wan harghən hu aama hai tsətse

kənən mii hai mbidenggən sheneuna də, kəsər ni a səsarha kaan ahu waddiya.'

²⁵ "Amma ndangga Ibrahim, 'Waana dalu teena hai tsawudwa hu kəshiirha, walna ən kəshiirha təkna mbənda fa, Liyadzuru kəm səsadə. Amma kulo nanənya a tək mbənda fa a mbədiya, sa a səsarha.

²⁶ Mbə kee ma wa, pathlang nan tə sa na kwarhasə manggən kudimnggən, fīngya na mindansə dərha thləmannun də amana nda mbang nda, tə kəmɗa, ahur nun mbə niifa mbang tədaarha thləmannan ba wa.'

²⁷ Ndagha tə kənadi, 'Nanən kee, niya hwan sa pəpa, thlənu Liyadzuru a minda ki pəpa də;

²⁸ kəsər na wanmanggina sə tuf həshya. Dəgha yiya thləman ndan, amana nda barha hu səsadda ba ya kəm.'

²⁹ "Ndagga Ibrahim, 'Na ngyakhrha Musa sə, tə yi Annabiya, kang thləmanda kanda fa lee.'

³⁰ Ndagha tə kənadi, 'Mbə kewa pəpa Ibrahim, amma a thlid niifa sə ahur mərya dəgha thləmandan də nanda fərkəkafek.'

³¹ "Ndagga Ibrahim, 'A səkkwanda 'ya chirethna Musa tə yi Annabiya wa, ka thliina niifa sə ahur mərya, mba nda kang thləmarha fa wa.' "

17

Thlək Yeeso pathla aten dimiyirha tə chakhrəghən də

¹ Ndagga Yeeso fatsahayighən, "Əngya na kyang niifa hu dimiyirha hai nən barha ba, amma kawa a niifdi bagha ba təghən.

² A nggushi waghang nda fən hərha ura mughangganda ahu wuri aama də, ma kyanggən tal ahur wangginiya hu dimiyirha hai.

³ Yoo, kwarama altennun."

"A ənad shadwa dimiyirha, yanang, a nda də cheeda hai, chahanggən də.

⁴ A ənədə dimiyirha fa sara məd hu parra fara, sara məd a wutta thləmad wa ba, ndəghən, 'Cheeda hai,' chahanggən də."

Chighang fərkəkafek kan

⁵ Fathləngya Yeeso ndang ngganda, "Chighang fərkəkafek kan."

⁶ Ndaggən kanda, "Ana fərkəkafek sə a fannun kəla wan parsəna, nun ndangnda dəfəddi na manggən ya, 'Kədusə də rarha hai hu wuri aama də,' nən takkwa miwa.

Tsawud nggayid mafarha

⁷ "A ndam tal ahur nun na mafadghən sə na a hudang sə nduwa na a lafang chaukhrayighən. Nən ndangnda mafaddi a wuddaba a hee, 'Boba nanən ya ba tsau hai həbaana'?

⁸ A meghedghən kamngwa a ndagha, 'Fuweesə 'wan ngwana fa kəla nggina ngwala həbrha ni tə sarha ada həb yiwa tə sarha wa'?

⁹ Nən usa mafaddi, kəsər ka ənənən taara ndangnanda ənagha wa?

¹⁰ Nuwun kee kəm, a ngwalang dūn əngya ndang nanda kun ənən, ndaama, 'Mafaya ni kan kee, ənənən tar nan.' "

Yeeso kərangdə fa termeeya kum

¹¹ Nanən ya na Yeeso a dərha Urshelima də, tərghən kwamana kyagha tə ten sərək chehweed Samariya tə Nggalili.

¹² Takh nən a kyarha hu tala hai, nafiya kum na tə wanhad termeerha ba nda ba isha nda də inggun

¹³ aaghən nda də tə urarha manggən, "Yeeso, Paba, a hadowan fa!"

¹⁴ Nanən kanda, ndəghən, "Damadə dūn kyadang fannun firistaya." Kanda aten wiirha kee, kəla nda hai kənda.

¹⁵ Tal ahur ndan, kəla nən hai kəndə, wudgha ba, tərənggən uradghən sə kaan nagha a fal Faara.

¹⁶ Baa bərgha hai a mbed Yeeso, usaghənən. Ndəghənggi kəm tə Samariyarha.

¹⁷ Tsakhka Yeeso mee, "Mbə kanda kum heu kəngga wa? Ai fīngya wutarihe?

¹⁸ Mbusə ko tə tətəl wudgha ba baa usa Faara wa kəl rongdiya?"

¹⁹ Tərgha ndangga Yeeso, "Thliu sə wiu; fərkəkafekkid wa ni kənowa."

Tsakh mee aten bad Kutəryid Faara ba

²⁰ Na fardə sə, Farisaya tsahang mee nda Yeeso, "A kwan na kutəryid Faara a barha ba." Nggəməngga Yeeso kanda

ndəghən, “Ai bad kutəryid Faara ba, mbun naghən tə yirha wa.

²¹ Mbə fiya ndaarha, ‘Kulo ndəghən ya,’ nduwa, ‘Kulo ndəghən taarha,’ wa. Kəsər kutəryid Faara nəghən ahur nun.”

²² Tərga ndangga Yeeso fatsahayighən, “Na fara bayi na minnun ba tərāa nang yirha Wan Niifa fa ko yi paara tal, amma mbun naghən wa.

²³ Na fiya ndang nda kun, ‘Kulo ndəghən taarha!’ nduwa, ‘Kulo ndəghən ya!’ a dādun də a samandan wa.

²⁴ Kəsər Wan Niifa a far wuttəghən ba, nən naarha kəla kyatta ‘yaara na djaara hai a fərah amshi tsuwar mbəya nən fa heu.

²⁵ Amma nən a ‘wa taarang səsaarha fa dədamən-dədamən, tə kəm nafiya kəshiid weeriya nanda a karghən fa.

²⁶ “Kəla ‘wanən katərarha hai a thlakh mbəd Nuhu, banən naarha kee kəm a far wutta Wan Niifa ba.

²⁷ Fiya a həbrha tə sarha, həshya a kakhrha, kanda a fər nishya a chimaddə ta fardadə kyana Nuhu ahu kwambuwal hai. Tərga bagha aam afa afa ba bəlanggən kanda də heu.”

²⁸ Nəghən wai kee a thlakh mbəd Lutu. Fiya a həbrha tə sarha, kanda a hiirha tə hengnda də, kanda a həfrha tə tənda.

²⁹ Amma a fardi malna Lutu Sodom, irr nda waarha hai tə tsal waarha a talara, ‘yanggən kanda də heu.

³⁰ “Banən naarha kəla yandīya a far wutta Wan Niifa ba.

³¹ A fardi, mbə niifa naarha aten kənggən, tə karidghənsə a kən, mbə tərāa hai bagha harang wa. Tə kəm, mbə niifa dərha heedə ndagha nən wutta wure də ka dəgha har əngya wa.

³² Dalama teena hai tə ‘ya walgha nu Lutu!

³³ Kala niifa nggəmnngga yibədghən nən kədengnda, yi kədengga yibədghən, dəfang nən də.

³⁴ Niya pəranggən kun, a fədīkdī na əndī a katərarha hai ya, nafiya səri kanda kalth ahu sərə tal, na nda a tərāa tal mal tal.

³⁵⁻³⁶ Nishya səri a hə hwarma kyab, nanda tərāa tal takhka tal. Na həshya səri naarha a hee, nanda a tərāa tal mal tal nda.”

³⁷ Tsahang mee nda, “A yanggi na əndī katərarha hai ya, Chinəm?” Ndanggən kanda, “Mbəd mərā ‘ya, mbəd wumnda səkdiyani.”

18

Karapu aten nu mərā tə təngwa kumarha mbuwa tərəm Faara

¹ Tərga Yeeso fərang karapu nən fatsahayighən na a tsahanggən kanda ha a dənda mbeedə tə hwanda Faara kafad dathla mbərha fa hai, ma təkədə kanda wa.

² Ndəghən, “Na tə ngwa kumarha sə hu tala mbə tərəm Faara wa, tə kəm njidangwa ‘ya tə fiya wa.

³ A hu taldī na numərā sə nən naarha barha thləmadghən ba tə hwanda, ‘Nggo kumad kəkafekkirha a pathlang nan tə niifdi ya.’

⁴ A hu katəradghən kardā fa. Amma akwasamadghən ndanggən altenggən, ‘Ko nanən mbi tərəm Faara wa tə kəm njidewa ‘ya tə fiya wa;

⁵ kəsər ka nudi billagha nggiya, niya ngwang kumad kəkafekkirha amanən nggər dahang minna də!’ ”

⁶ Ndagha Chinəm, “Səghama ‘ya ndana ndirwid tə ngwa kumaddi.

⁷ Ashe, Faara mbə mbang ngwang kumad kəkafekkirha nafiyyighən wurnən, na a hwanggən nda yan fara tə fədīkrha wa? Nən kukwasa hu dāng nda kanda sə wa?

⁸ Niya pəranggən kun, nən kəlarha hai walnda ngwa kumad kəkafekkirha kəkar. Amma, a wud Wan Niifa ba, ba nən wal fərkəkafekirha ahu kəshiddiya wa?”

Karapu aten tə Farisarha tə təthlə tsamnda

⁹ Aten fīngya na numarha na nda tə kəkafek fa na nda a sarang fiyadə, thləghangga Yeeso karapudī kanda sə ya.

¹⁰ Ndəghən, “Nafiya səri, kyanda hu Kən Faara də na manggən ka a hwan Faara nda. Tal tə Farisarha ni tahadghən kəm tə thlə tsamnda.

¹¹ Tə Farisaddī thliigha sə hwan Faara nən ka altenggən, ndəghən, ‘Faara usadī sa mbuwani kəla fīngya nafiya tsauka ngaarya, fa mbəlfēeya, kulafaya, tə kəm mbiyi kəla tə thlə tsamdēdiya wa.

12 Ni kar aama sara səri ahu beena mäd tē kēm ni fər tal ahu 'ya kum walni ha heu.'

13 "Tē thlē tsamndēdi ishgha dē inggun. Mbē kēlarha talara dēwa, amma naghā a dēk kēfadghēn ka sēbrha hura ndēghēn, 'Faara a hadōyi fa, kulo nggiya tē dēmiyrha, dē sē!'

14 "Niya pēranggēn kun, tē ndaarha niifdiya mbē kēla tē Farisaddi wa, wiidē wuredē tē nggayid Faara a fadghēn. Kēsər kala niifa manangga altenggēn nanda a tsawangnda ngguchit, tē kēm niifa tsawangga fadghēn ngguchit nanda a manang nda."

Dəfang Yeeso Parka Wundakhnaya Teena

15 Nagha fiya a bārha bā tē wanggindan a thlēmād Yeeso bā ka dəfang parka nēn kanda teena. Kēlana fatsahayighēn hai kee, nanda a yanang kanda.

16 Amma Yeeso aah wanggina nēn a thlēmādghēn bā, ndēghēn, "Malaman wanggini na nggu-ngguchit bānda thlēmanna bā, a 'yadāng dūn mana kanda wa. Kēsər kutēryid Faara yi tur ndan ni.

17 Niya pērang kēkafek kun, kala niifa thlēwa wa kutēryid Faara fa kēla na wundakhnee ngguchit ēnaarha wa, mbē tam kyarha sahai wa."

Tē kēna tē kutēryid Faara

18 Na mamnda Yahudaya sē, tsahang mee nēn Yeeso, ndēghēn, "Ka tēmalēmnda, mani ēnaarha tēni wal yibrha mbuwa ngwalarha?"

19 Ndangga Yeeso, "Mani na aah nggi ka niifa? Mbē ka niifa sē wa kēl Faara katenggēn.

20 Sēnna 'ya ndana ngyakhrha Musa, a ēnanna kulafayirha wa, a bēlna farha wa, a ngarna wa, a pērna 'ya aten nggabaarha wa, no tsu hai tē muwa."

21 Ndangga niifdi, "Ka nggi ngguchit lafdi ēngginiya."

22 Sēkna Yeeso ndēn, ndanggēn, "Taho 'yaha tētal. Hēng ēnggiwa dē heu fērang wudēbēlghēna fa yamiya, na wal mbēd dēfrēghēn a talara. A bānaba bā mbu samanna."

23 Sēknēn pathdiya, sēbgha hurghēn dē kaan, kēsər niifani na tē kēna kaan.

24 Kēlangga Yeeso dē, ndēghēn, "Nēn naarha pēdagghēn na a kyagha tē kēna hu kutēryid Faara dē!

25 Nēn naarha pēpa na a kyagha thlēkhmu dē tē kwad libra, ma tē kēna na a kyagha hu kutēryid Faara dē."

26 Nafiya sēkka pathdiya tsahang mee ndaha, "Anadē kee, wunni wal hērēkrha?"

27 Nggēmangga Yeeso ndēghēn, "'Ya mbuwana fiya mbang ēnaarha, na Faara mbang ēnaghēn."

28 Ndangga Mbiturus, "Kulo kanya, malangdān ēngginan heu mbudan samadwa!"

29 Ndangga Yeeso kanda, "Niya pērang kēkafek kun, mbē niifasē na malang wure, nduwa nukkun, nduwa wanmanggighēn, nduwa fa nggētyighēn, nduwa wanggighēn kēsər ka kutēryid Faara

30 na kēdēng nda walla ēngya hangga kal yi kētēm nēn hu kēshiid weeriya wa. A talara kēm nēn wal yibrha mbuwa ngwalarha."

Nggər Yeeso ndikrha aten kwaman mērraghēn

31 Tērgħa Yeeso dēgha tē Kum kap səri di man patu dē, ndanggēn kanda, "Dēnēm Urshalima dē, a mbēdi 'ya chirethlēng na annabiya hai aten Wan Niifa nēn a lēghētta.

32 Na nda a fēranggēn nafiya mbuwa Yahudaya. Nanda a waghēn, kyalanda tēghēn, chahang yakhrha nda fa tsadaghēnda kaan tē kēm bēlangganda.

33 A far paara yi mahan nēn a thliirha sē."

34 Fatsahayighēn hwathlang ngwanda pathdā hai ki Yeeso wa. Bēbēng nda ten labardi kanda, ndēghēnni hwathlang ngwanda pathdā hai nēn a thlēkrha.

Kēnang Yeeso kwamarha tēhwanda

35 Ndusangna Yeeso Djariko fa, na kwamarha sē tsau a mii kwamana a hwanda.

36 Sēknēn fad fiya hangga a mbēradē, tsakh mee nēn, mani katēragha hai?

37 Ndang ngganda, "Yeeso tē Nadzarat ndēna a mbēradē."

³⁸ Təranggən uradghən sə kaan, ndəghən, “Yeeso, Wan Ndauda a hadoyifa.”

³⁹ Fingya na a mbee njarghənda a nggasgha hai. Amma nggərgəghən tərang uradghən sə kaan, ndəghən, “Wan Ndauda a hadoyi fa!”

⁴⁰ Ishgha Yeeso hai ndagha a baa nda təghən thləmadghən ba. Nduwusnən ba tsahangga Yeeso mee,

⁴¹ “Mana midwa a ənoyi?” Nggəməngga kwamaddi, ndəghən, “Paba, na minna sə a namana ni hai.”

⁴² Ndangga Yeeso, “Yoo, no mana hai, fərkəkafekkid wa kənədə.”

⁴³ A mbədi kee, namana nən hai mbu samad Yeeso nən, nagma a fal Faara. Fiya heu na nanda əndi katəragha hai, fal Faara nda kəm.

19

Yeeso tə Dzakka

¹ Kyagha Yeeso hur Djariko hai, nən a mbəra mbeedə tə hur taldı.

² A mbədi na niifasə thləmnggənni Dzakka, mamnda fa thlə tsamngyani tə kəm tə kəna ni.

³ Na midghənsə ana niifdanən nanda aarha Yeeso, amma ka nanən kwakhmarha mbangwa nadghən wa, kəsər ka hangnda fiya.

⁴ Nanən kee, dadghənni mbeedə dəgha tərāa ura dəfrha sə na manggən ka a naghənən tsaunən na Yeeso a mbəradə tə kwamandı.

⁵ Səlna Yeeso mbədadə, kəlagha ura dəfəddasə ndanggən, “Dzakka, turu hai kəkar. Kəsər rong wa ni nggi a weeriya.”

⁶ Tərgha hai kəkar thləghənən fa tə wutsəfayirha.

⁷ Nana fiya əndiya, katərang ngganda huhurumnda hai, tə ndaarha, “Kələma hai, tsaudə rong tə ‘dimirha.’ ”

⁸ Amma Dzakka thliigha sə ndanggən Chinəm, “Kuloba, Paba! A mbədiya nanənya, niya fərang mberra ‘ya nani təghən ha a fa yamiya, a ‘wadi huk niifa, niya tenggən katəra fada aten əndi thləni a harghən.”

⁹ Ndangga Yeeso, “A weeriya hərəkrha kyadə mindədə hai ya, kəsər niifdiya kəm chichid Ibrahim ni.

¹⁰ Kəsər Wan Niifa bənən ba ka bagha kada ‘ya sahadgha, ka a hərghanggən.”

Karapu aten kutəra tə mafayighən kum

¹¹ Na fiya aten ka thləmarha hai, dəgha mbeedə tə thləghang karapu kanda sə, kəsər ndusangdə Urshelima fa. Tə kəm fiya numanda tə ndaarha kutəryid Faara nən a bərhəba a səl nda Urshelima də.

¹² Ndəghən, “Wad kognə naarha sə wiigha hu chehweed nafiya də inggun a dāa nda fadang kutəra, wudgha ba.

¹³ Kapa nən wiirha, aah mafayighən nən ba kum, fərang wudəbəla nən kanda hangga* Wudəbəla taara yi ndəre mahan. Ndanggən kanda, ‘Ənama shafili sə kapa ni wutta ba.’ ”

¹⁴ Amma nafiyağhən tsandan. Nanən kee, thlən fiya nda a samadghən tə ndaarha, “Mbə minnan sə kamshidiya tsauka kutər nan wa.”

¹⁵ “Ko nanən kee, fadang kutəryidda nda, wudgha wureba. Ka kyadghən wure hai, thlən farha nən a ang mafayighən nda ba na heu fərang nən wudəbəla kanda, kəsər a sən ‘yanən tə kurmi wal nanda chikrha atənggən.

¹⁶ Yi tal bagha ba ndanggən, ‘Alvari, ənadi taara tə wudəbəla waldı chikrha katəra kum.’ ”

¹⁷ Ndangga turighən, “ ‘Yauwa ka mafanna! Kəsər ka kəkafekkid wa ənana ahu ‘ya na ngguchit, tsawu kutəra aten tala kum.’ ”

¹⁸ “Yi səri bagha ba ndanggən, ‘Alvari, waldı chikrha katəra tuf.’ ”

¹⁹ Nggəməngga turighən, “Sa, tsawu kutəra aten tala tuf.”

²⁰ “Tərgha bagha tahad mafarha ba, ndəghən, ‘Alvari, kulo wudəbəla wa ya; kəangdi hu kukwasharra hai bibengdi.

²¹ Tərəmdi sa, kəsər na ngyangthlang. Midwa ənka kaan, tə kəm na hath ‘ya həfwa nana.’ ”

²² “Ndangga turighən, ‘Niya nggo kumarha sə aten ‘ya thləkna tə miwa, ka wudı mafarha! Kyanna sənda sə, niyi

* 19:13 19:13 Na Nggirkaya aaghən “mina.”

ngyangthlang, minna ənka, tə kəm, ni hath 'ya həfwa ni?

²³ Mani fərangwana ndən fa shafiliya a wuddi ba tēni ba thlēghən tə chikrha?" "

²⁴ "Tərgħa ndanggən fīngya na kəkət a mbədi, 'thlama wudəbəlđi na a harghən fəranggunun tə kum də.' "

²⁵ "Ndang ngganda, 'Alvari, ai na kumsə a harghən!' "

²⁶ "Nggəmənggən kanda, ndəghən, 'Niya pəranggən kun kala niifa na tə 'yaha, nanda chighanggən. Amma yandī mbuwa tə 'yaha, ko yandī na ngguchit a harghən nanda thlang nda.

²⁷ Amma fa tsanggina mbuwana mindansə nggi a tsawi kutər ndan, bama tə kanda mbəda ba ya, bəlanggun kanda də a mbenna.' "

Yeeso kyadə Urshalima hai

²⁸ Ngwalana Yeeso thlək pathđiya, dəgha mbeedə tə wiirha a Urshelima də.

²⁹ Ndusang nən talya Mbetafadji fa tə Mbetani na aten wumnda nanda aarha Wumnda dəfya Dzaitun, thlən fatsahayighən nən səri, ndagha,

³⁰ "Dama hu talda də na ngguchit a mbennun ni, a kyadun sa hai, đunun wal wan kwara kəkəna hai a mbədi, 'wawanda tərāa. Kwasaman ba.

³¹ A tsahang niifa mee kun 'kama nda nun a kwasang hai?' Ndaman Chinəm ndagha na midghən sə."

³² Fatsahayini səri thlənnanda, dənda də danda walghən kəla thlēghang nən kanda.

³³ Na nanda a kwasang hai kee, nafiya wan kwardi, tsahang mee nda kanda, "Kama nda nun a kwasang wan kwarda hai?"

³⁴ Ndang ngganda kanda, "Chinəm ndagha na midghən sə."

³⁵ Bang nggənda Yeeso ba, lələbāngganda lukkindan kəsər kwarda sə, tərang ngganda Yeeso a kəsərghən sə.

³⁶ Ndəghən aten wiirha, nagha fiya a lələbang lukkindan hai aten kwamandī.

³⁷ Banən ba tsau tə kwamandī na yiyirakh tə wumnda dəfya Dzaitun fa. Tərgħa fatsahayighən tə fiya na heu, tərang ngganda urandan sə na nda a fal

Faara tə wutsəfayirha aten ənwulteena hangga nana nda.

³⁸ Kanda a ndaarha, "Tə parkani kutərđi bagha ba hu thləm Chinəm!"

"Tsawud dədemnggirha nagha a talara, tə manang nda thləm Faara kəm!"

³⁹ Fīngya Farisaya na ahur fiya ndang ngganda Yeeso, "Mala, ndang fatsahayīwa nggasanda hai!"

⁴⁰ Nggəmənggən kanda ndəghən, "Niya pəranggən kun, ka nggasna nda hai, ferya tafandan na nda a fal nggi."

Yeeso tadə kəsər ka səsaaarha na bayi ten Urshelima ba

⁴¹ Banən kakən Urshelima ba, nanən talđi, tanggən teena.

⁴² Ndəghən, "Andam kwang a weeriya, səndun 'ya na bang tsawud dədemnggirha kun ba! Amma kulo mbiya bəbeng nda ma yinnun.

⁴³ Na fara bayi na fa tsangginun a tərang hur shee kun teena muwangganda kun a mađufu hai 'yabang mbəya nda kun fa.

⁴⁴ Nanda a dəghang kun hweede hai, kun tə wangginun na ahur talnun. Mbə 'yasə nanda a tahang wa, kəsər sənggun fardī bana Faara thləmannun ba wa."

Rəghang Yeeso fa shafiliya də a Kən Faara na manggən

⁴⁵ Tərgħa Yeeso kyagha a pəpal Kən Faara də na manggən, katəranggən rəghang fiya də na a heng əngyadə a mbədi.

⁴⁶ Ndanggən kanda, "Nəghən chichirethlee hai tə ndaarha, 'Kənna nən tsaurha kən hwandəna,' amma tsawanggun mbəd bəbed ngaarya."†

⁴⁷ Ka fat paara fa, nən tsaharhaha a pəpal kən Faardi na manggən. Amma mamnda Firistaya, fasəngya ngyakhrha tə fīngya mamngya na ahur fiya, nanda a kada kwaman bəlləghən.

⁴⁸ Ko nanən kee, walwanda kwamanggən wa, na nda a tərəm fiya na a kang thləmarha fa, kəsər labarghən kyadə huden ndan hai.

† 19:46 19:46 Ishaya 56:7; Irmiya 7:11

20

Mamngya Yahudaya tsahang nda mee Yeeso

¹ Farḁa sə Yeeso a tsaharhaha a pəpal Kən Faara tə thlək labar Faara na mbənggən a fiya. Tərgħa mamnda firistaya tə fa səngya ngyakhrha, tə fīngya shīngya, wuma nda thləmadghən ƒa.

² Nḁang ngganda, “Pəranggən kan tə yanggi ngyahadyi na a əna əngginiya. Wunni furogha ngyahaddiya?”

³ Nggəamangga Yeeso kanda, ndəghən, “Nggima na Tsakhmee sə a miina. Pəremadghən,

⁴ mbaptisəma ənana Yahaya, Faara fərangga ngyakhrha wa, nduwa fiya wa?”

⁵ Tərgħa tsə labara nda atənggən, ndaa nda, “A ndaa dəm, ‘Faara fərangga,’ nən a tsakh mee, ‘Kama fərwa nun kəkafek təghən?’

⁶ Amma a ndaa dəm, ‘Fiya fərangga,’ fiya na heu nanda a mukkam tə ferya, kəsər fiya na heu nggəmdafa tə ndaarha, Yahaya annabi ni.”

⁷ Tsaunən kee, ndang ngganda, “Səngwan mbədi ƒanən sa ƒa wa.”

⁸ Nḁangga Yeeso kanda, “Nggi kəm mbi pəranggən kun tə yanggi ngyahadyi niya əna əngginiya wa.”

Karapu aten nafiya hudagha hu hed niifa

⁹ Dəgha Yeeso mbeedə tə thləghang karapu di kanda sə ya, ndəghən, “Na niifa sə pagha dəfya inabi, dzəmanggənən fahudaya ha, wiigha hu chehweddə pak məngga ha.

¹⁰ Tsəna shifirha hai thlən mafadghən nən thləmad nafina də nzəmngga heddi a ənang ən hedda nda ha. Tərgħa nafini nzəmngga heddi dəghangganda mafadda də wudangganda ko ‘ya a harghən.

¹¹ Nggərgħən thlən mafarha də, dəkkən nda kətəlangganda wudangganda kula ‘ya a harghən.

¹² Nggərgħən thləndadə yi mahan, ənang wundərha nda fa muwangganda kəsha də.

¹³ “Tərgħa tə heddi ndəghən, ‘Mani ənaarha? Niya thlənang waana də nggəmni kaan; asəmha nanda fərang mamnggirha.’

¹⁴ “Amma nana nafini nzəmngga heddi wandi, tsə labara nda atənggən. Ndaa nda, ‘Yauwaa! Kulo tə har langad heddiya, nggushi ƒəlang nəm, təna heddi tsaurha yinəm!’

¹⁵ Tərgħa kyangganda sə ma heddi, ƒəlangganda.

“Mana tə heddi ənang nda kanda?

¹⁶ Nən a ƒarha ƒa ƒəlanggən nafina də nzəmngga heddi fəranggənən nafiya pak.” Səkna fiya ndən kee, ndaa nda, “A kaptangga Faara də.”

¹⁷ Kəlangga Yeeso kanda hu yidsə ndəghən, “Labardi chireethleng nanda hai manən a ndaarha,

“‘ferdi karna fa təngya,

ndəghənni tsauka fer sar kənna’ ”?

¹⁸ “Kala niifa mukka ten ferda hai, nən hwasarha fa, amma yi mukna ferdi tənggən hai nən a tsarang də.”

¹⁹ Fasəngya ngyakhrha tə mamnda firistaya kada kwaman kəssa Yeeso nda a mbədi, kəsər səndasə karapudi thləknən ya a tendanni. Amma kanda kəm a tərəm fiya.

Tsakh mee aten tii tsamnda a Kaisar

²⁰ Nanda a lafghən, thlən fa harmuya nda də, a tsawa nda kəla ka nafiya na tə kəkafek fa. Na mindansə a kəsangganda Yeeso tə di miyirha təna nda dānggən ngwamna də na tə səsəmnda ha.

²¹ Fa harmuyini thlən nanda tsahang mee nda Yeeso tə ndaarha, “Mala, səndansə pathwa tə tsahadwaha nəghən məməl, sa kəm mba wurahasə wa, amma na tsahang kwaman Faara fiya ha tə kəkafekkirha.

²² Nəghən məməl a fannan ateng tsamnda nan Kaisar wa, nduwa awo?”

²³ Kəlagħa Yeeso hai na mindan dəfang takthleera, ndanggən kanda,

²⁴ “Kyadeema pene di ki Romayini. Shishingnda wunni tə thləm wunni atənggən?”

²⁵ Nggəmangganda, “Yi Kaisar ni.” Nḁanggən kanda, “Fəraman Kaisar ‘ya tsauka yi Kaisar, tə kəm fəraman Faara ‘ya tsauka yi Faara.”

²⁶ A mbədi kəm mbangwanda kəsang tə ‘ya thləknən a mbed fiya wa. Na

ənwulteenā nda tē tur nggəməndədi
nggəməng nən kanda pa, nggasa nda hai.

Tsakhmee aten thliirha sə ahu merra tə kakhrrha

²⁷ Fingya Sadukiyaya, ndagha mbə
thliirha sə hu mərə wa, bə nda thləmad
Yeeso bə tē tsakh mee.

²⁸ Ndag ngganda, "Mala, Musa
chireethleng dā ndən kan hai tē ndaarha,
'A mər wanman niifa maldə nukun hai
kula nggəttā, na wanman tərangsə hu
langaarha ka a nggədanggən mərā
wanman sə.'

²⁹ Nanən ya, na nafiya sə məd a
wanmanggi. Tə pamənda kakhka mərgha
kula wal wee.

³⁰ Yi səri təranggən nudasə mərgha kula
wal wee.

³¹ Yi mahan wai kee. Kanda na heu
məd tərang nda nudasə mərə nda kula
nudi nggədang kanda sə.

³² Akwasamadghən, nudi kəm mərgha.

³³ Nanənya, ahu thliirha sə hu mərā na
nudi tsaurha yi wun tsaunən kanda heu
məd, tərang nda nudasə?"

³⁴ Ndagga Yeeso kanda, "A hu kəshiiddi
ya həshya a kakhrrha, kanda a fər nishya a
chimaddə.

³⁵ Amma nafiya kamngga a thlii nda sə
hu mərə tē kəm tsawanda ahu kəshiirha
na bayi, həshya mba nda kakhrrha wa,
mba nda fər nishya a chimaddə wa.

³⁶ Kanda kəm mba nda nggər mərə wa,
kəsər na nda kəla fathlengya Faara. Tsau
nda wangya Faara kəsər thliinda sə hu
mərə.

³⁷ Amma aten labar dəfəddi na ngguchit
kəsga waarha, ko Musa ma kyadda ndən
a pəpal tē ndaarha, na thliirha sə ahu
mərə, kəsər aaghən Chinəm, 'Faara yi
Ibrahim, Faara yi Ishaku tē kəm Faara yi
Yakubu.'

³⁸ Mbə Faara ni yi mərya wa, amma yi
fa yibya ni, ahu yighən kanda heu nanda
tə yibrha."

³⁹ Fingya fasəngya ngyakhrha ndang
ngganda, "Mala, thləkna pathla ngga!"

⁴⁰ A mbədi, mbə niifasə nggərgha
tsahang mee balwa.

Tsakh Yeeso mee aten Kərəsti

* 20:43 20:43 Dzabura 110:1

⁴¹ Tərgha Yeeso ndanggən kanda, "Kən
nanda ndaarha Kərəsti Wan Ndauda ni?"

⁴² Ndauda tē atenggən ndəghən ahu

Dzabura,

" 'Chinəm Faara ndanggən China,

"Tsawu a yisəmanna

⁴³ kəl ma tsawangdi fa tsanggiwa

a kamu saryiwa." ' ' *"

⁴⁴ "Aagha Ndauda nden, 'Chinəm.' Kəkən
kəm na nda ndaarha Wan Ndauda ni?"

⁴⁵ Ndaggən fətsahayighən a mbed fiya,

⁴⁶ "Kwarama tē Fasəngya ngyakhrha.

Kanda na mindansə kal kabaya fa a
nanda a wiirha hai a yid fiya. Na

mindansə a ndangga fiya 'ya kanda ahu
kasu. Na mindansə kəm a fərang mbəd

tsaukya nda kanda na nggəngga ahu

kəngya hwan Faara tē mbəya

wutsəfayirha.

⁴⁷ Kanda ni na həb langad nishya mərā
chimayindan, na nda djib hwan Faara
təna fiya ndaarha ka nafiya ni kanda. Tur
nafiniya na Faara səsang kanda kaan ma
fingya."

21

Fərā nuneefa mərā chimadghən

¹ Tərangna Yeeso tenggənsə, na fa
kənaya nən banda bə tē fəryindan kanda a
irangnda ahu panjakwad Kən Faara hai
na manggən.

² Na nuneefa nən mərā chimadghən
kəm tē yamirha fər yighən nən anini səri.

³ Ndagha Yeeso, "Kəkafek niya
pəranggən kun, fərrədi ki nudi tē
yamiddiya kaldə yi fingya na heu.

⁴ Nafini na heu ya fərghanda ahu
hangnda 'ya na nanda təghən ha, amma
ndəghən nggi ahu yamidghən fərdə 'ya na
a harghən heu."

*Tsahad Yeeso ha aten 'ya na a katərarha
hai a mbee*

⁵ Tərgha fingya fətsahayighən katərang
ngganda tsə labara hai aten tən kən hwan
Faardi na manggən tē ferya na nggəngga,
sakhđang nanda sə tē ən fərya a Faara.

Amma ndagha Yeeso,

⁶ "Kəla nanun feryini ya, yoo! Na
farghən bayi mbuwanda malang feera

aten shadghən. Ko yanggini ahur ndan nanda a changgəlang kanda hai.”

⁷ Tsakh mee nda, “Mala, akwan na ənggini a katərarha hai ya? Tə kəm mani ən sakhrha na a sənansə nduwus bəndaba ya?”

⁸ Ndəghən, “Kwarama kanda, amana nda sakhdang kun. Kəsər fiya hangga na a barhaba ahu thləmna na nda a ndaarha, ‘Nggini Kərəsti,’ tə ndaarha kəm ‘nduwus bəndaba.’ Ma mbudun samandan wa.

⁹ A tərəmdun wa, a səkdun labar yangya tə kakyathlanga. Kəkafekni a katəragha ənggina hai ya ‘wan, amma mii ngwaladghən balghən kula barha ba.”

¹⁰ Tərgha ndənggən kanda, “Tur nən thləng tur fa, kutəyirha kəm nən thləng kutəyirha fa.

¹¹ Na kəshiirha a rəbrha fa kaan, tə mirha, tə patal a mbəya dədamən. Na əntərəmgya a naarha sə tə kəm nun na ənsakrha yi wulteena hangga a fərahk amshi.

¹² “Amma kapa na ənggini katərarha hai ya, nanda a kəsang kun, səsəngganda kun. Nanda a dərha tə kun ahu kəngya hwan Faara də, tə kəm muwəngganda kun ahu porsəna də. Nanda a dərha tə kun a mbed kutəya də tə ngwamnaya ka thləmna.

¹³ Əndaniya na fərang kwamana kun pər kəkafek nun atenna.

¹⁴ Amma tsaunən kee, ‘wama teena nggon fa ahur nun ma billadun tə kwaman thlang fannun sə a mbed fa ngwa kumaya wa.

¹⁵ Kəsər niya fərang pathla kun tə sənda, ko tal ahur fa tsəngginun mba nda mbang kyakhrang labarnun hai, nduwa ngaalangganda kun wa.

¹⁶ Ko fa nggət yinun, tə wanmangginun, tə hurfayinun, tə pashiyi nun na nda a fər kun. Na nda a bəlang nda fingya kəm ahur nun.

¹⁷ Fiya na heu nanda a karkun kəsər ka nggi.

¹⁸ Amma ko tal ahu was tennun mbusə na a sahatta wa.

¹⁹ A kərəsdun, nun a hərəkrha.”

Pər Yeeso kwamandi na Urshelima a fəla hai

²⁰ “Anadun sodjaya tərang nda hurshe Urshelima teena, a sənunsə takh nda a chang hai.

²¹ Tərgha fingya na ahu Yahudiya, daa nda wumngya sə. Fingya kəm na a wupəri kya nda sə, fingya kəm, na hu talya a dənda wupəri də wa.

²² Kəsər sayiddiya ben səsəarha ni, tə ləghəttə əngya heu chireethləng nanda hai.*

²³ Kawama nishya na ahur, tə fingya na wanggindan a iirha! A fardiya, na səsəarha a kyarha hu chehweddə hai tə səbrha hur Faara aten nafini ya.

²⁴ Nanda a bəlang fingya tə thləukh kəlara, kəsəngganda fingya tsawa nda porsəngya hu chehweeya də pak. Fingya mbuwa Yahudaya, nanda thlə Urshelima səsəngganda kəl ma ləghəd ben ndan.

Wutta Wan Niifa ba

²⁵ “Nun a na ən tərəmgya a fad yanfaara, ndəre tə wufəlgarya. A hu kəshiirha kəm, na fiya a peela hai ka hərəenga kəsər ka hufriha tə yanda wuri aama.

²⁶ Nən a shiwid fiya teena ka tərəmda, na kəfayindan a haara ka əngya na a barha hu kəshiirha ba, kəsər əngya na məmənggən a fərahk amshi nanda a tsə ‘ya fa.

²⁷ A fardi, nanda a na Wan Niifa bayi ahu hashmbe tə səsəmda tə mamnggirha kaan.

²⁸ Ana ənggini a katərarha hai ya, thləma sə tərənggun tennun talara sə, kəsər far hərəkrənun nduwusda ba.”

Tsaharhaha aten dəf shibarha

²⁹ Thləghang karapu da nən kanda sə ya, “Kəlaman shibarha tə dəfya na heu.

³⁰ A hərəmna nda katərang tsətsəttə hai, kun tə altennun səndunsə nduwus fəgrha ba.

³¹ Nəghən kee kəm, anadun ənggini a katərarha hai ya, səndunsə Kutəryid Faara nduwus da ba.

³² “Niya pərang kəkafek kun, nafiya kəshiid weeriya mba nda a mərə wa, kəl katərana ənggina hai ya ‘wan.

* 21:22 21:22 Hodzaya9:7

³³ Nda talara tē hweede nanda a ngwalarha, amma labarna mbē tam ngwalarha wa.

Yiyi thlamarha aten tsaurha nggu-ngwa fa

³⁴ “Kwarama, amana hur nun mēra tē mbēna farha fa, tē sa əngya na tērang kun in, tē billad tsawud kēshiirha. A mbē kewa, bāna fardī wal kun kula sēndənun sē kēla takthleera.

³⁵ Kēsər nən bārha ten fiya bā heu na a tsaurhahu kēshiirha.

³⁶ Tsawama nggu-ngwa fa, kēsər. Hwan Faara nun tē nun wal hērēkrha aten ənggini na bā katērarha hai, amana shilee bā kēsang kun isha a mbed Wan Niifa.”

³⁷ Ka fad par fara fa, na Yeeso tsaharhaha hu Wuri Faara. Ka fad figrha fa kēm nən kyarha sē, dēgha mēnda a wumnda nanda aarha Wumnda dēfya Dzaitun.

³⁸ A tsar kērēt, na fiya dērha hu Kən Faara dē na manggən ka a sək labarghən nda.

22

Yahuda nggəməndafa a fər Yeeso nən

¹ Nanənya, far Wutsəfayirha yi Mburodi kula Mekhna, nanda aarha Tēdaarha a nduwussa bā.

² Mamnda Firistaya tē famaləməngya ngyakhrha nanda a kaḍa kwaman bēlang nda Yeeso bēbēe, kēsər nanda a tērəm fiya.

³ Tērgħa sheetan kyagħa ahur Yahuda hai, nanda aarha Iskaryoti, tal ahur kumkap səri dī.

⁴ Yahuda dēgha thləmad mamnda firistaya dē tē mamngya na a kēla Kən Faara ha na manggən, ndiya nda aten kwamana nən a fər Yeeso a kanda.

⁵ Tək mbēnda nda fa kaan, nggəma nda fa a fērang wudəbēla nda.

⁶ Yahuda kēm nggəməndafa kee, kēla sayidda nən fa mbuwana fiyasə a fər Yeeso nən a kanda.

Həb Yeeso ənnarhami yi Tēdaarha tē fatsahayighən

⁷ Tērgħa nduwusna far Wutsəfayidda bā yi Mburodi kula Mekhna. Far ḍa na nda na sataka tē wan kamnda yi Tēdaarha.

⁸ Thləngga Yeeso Mbiturus tē Yahaya ndanggən kanda, “Damadē ḍun ngwang nda kēmfa ḍəm həb ənnadmid ter wutsəfayid Tēdaarha.”

⁹ Tsahang mee nda ha, “A yanggi na midwa sē ḍan ngwadda fa?”

¹⁰ Ndanggən kanda, “A kyadun hur talḍa hai, bāna niifa wal kun tē tsulina ha. Mbuwama samadghən ta mindēḍa dē nən a kyarha sa hai.”

¹¹ Ndanggən tē wuridi, “Təmaləmənda ni tsakhka mee, ‘Na kən rongya a yanggi, niya həb ənnadmid Tēdaarha sē, tē fatsahayina?’

¹² Nən a kyadang kənna kun na manggən, na tē mbəd tsaukya sē hangga. Ngwama fa a mbēdī.”

¹³ Wii nda ḍanda walghən məməl kēla pērangna Yeeso kanda. Ngwandafa a mbēdī tē ənnarhami yi wutsəfayid Tēdaarha.

¹⁴ Tsəna sayidda hai, Yeeso tē wan thlənggighən tsawa nda hai ka a həb ənnarhami nda.

¹⁵ Ndanggən kanda, “Nəghən a kukwase fa na a həb ənnadmid Tēdaarha ni tē kun kapa ni səsarha.

¹⁶ Niya pēranggən kun, mbiya nggər həbghən balwa, kəl ma bəd ləghəttəghən bā ahu kutəryid Faara.”

¹⁷ Akwasamadghən tēranggən wuhuleu aam inabi sē, usa Faara nən, ndanggən kanda, “Thlama, ndəghaman hai.

¹⁸ Niya pēranggən kun, mbiya nggər sa aam inabi balwa, kəl ma bəd kutəryid Faara bā.”

¹⁹ Tēranggən mburodi sē, usa Faara nən, kyanggən hai, fēranggənən kanda, ndagħa, “Thlu fanna niya fər nda ka kun. Nama kee non a ḍal nggi in.”

²⁰ Nəghən kee kēm, akwasamad ənnaddami, tēranggən wuhuleuda sē, ndagħa, “Wuhuleudiya, yi weerənda kən pathnani ahu farna, irgha dē ka kun.

²¹ Amma niifdī na a fər nggi kan nan a mbərha tal a həbrha.

²² Wan Niifa nən a mēra kēla tē ndana nda, amma ən kawa ni a niifdī tē fērgħa ndən.”

²³ Katērang ngganda tsahang mee ndan ha tē wunni ahur ndan na mbang əna tur əndiya.

Fatsahaya Yeeso ngalnda aten wunni manggən

²⁴ Thliigha ngaala sə kəm a pathlang ndan tə wunni ahur ndan na a tsaurha manggən.

²⁵ Ndangga Yeeso kanda, "Kutərya fīngya səngwa Faara tə mamngya, nanda kyadāng ngyakhrha fiya, tə kəm nanda tər fandān fa dāngya fīyasə.

²⁶ Amma a tsaudun kee wa. Ameyedghən, yandī na manggən ahur nun tsauka kəla ndəghən ni ngguchit, tə kal mbeerha kəm tsauka kəla mafarha.

²⁷ Yanggini manggən, yandī tsauka hai na a həbrha wa, nduwa yandī fərgha ənnarhami də wa? Mbə yandā ni tsauka hai na a həbrha wa? Amma niyi a pathlang nun kəla mafarha.

²⁸ Kunni ishgha tə nggi ahu kəkərri sanifa.

²⁹ Fərang dī kutəryirha kun, kəla yandī fərena Pəpa.

³⁰ Tsaunən kee, nun a həbrha tə sarha a thləmanna hu kutəryidna tə kəm nun a tsaurha aten tsənggamngya, ngwang kumarha nun turya kumkap səri yi Isəreela."

Mbiturus nən a ngaal sənda Yeeso

³¹ "Mbiturus, Mbiturus! Hwan sheetan kwamana na a kəkəranggən kun na heu kəla na tə hudarha pər wan hwalirha.

³² Amma hwanodī Faara teena Mbiturus, amana fərkəkafekkid wa kədīirha. A kyaharna ba, kalang wanman nggiwa sə kəm."

³³ Amma nggəməngga Mbiturus ndəghən, "Paba, niyi nggungwa fa a dəm hu porsəna də kyab, ana ən mərri ni, mərəm kyab!"

³⁴ Ndangga Yeeso, "Niya Purokən Mbiturus, kapa na dīyarha tətəarha a fədīkdīya na ngal səndəna katəra mahan."

Ngwaman fannun fa ka səsaarha na bayi

³⁵ Tərgha Yeeso tsahang mee nən fatsahayighən, "Thlənni kun kula wudəbəla, kula ənnarhami, kula pakhma, kədēng dūn 'ya wa?"

Ndanda, "Awo!"

³⁶ Ndanggən kanda, "Amma nanənya ana wudəbəla sə a har nun kəsəmadghən

ha, tə kəm ənnarhami. A mbə thlaukh kəlara sə a harwa wa, heng luwudwa də hiina.

³⁷ Nəghən chichireethlee hai tə ndaarha, 'Wumangnda tə fa dīmiya,' niya pəranggən kun tətani a ləghədgha atenna. Kəsər əndī chireethleng nanda hai atenna takhdə a ləghəttə."*

³⁸ Ndangga fatsahayighən, "Paba kuloba! Thlaukh kəlara səri ya."

Ndangga Yeeso kanda, "Tsəkdə kee."

Hwan Yeeso Faara a Wumnda dəfya Dzaitun

³⁹ Kyagha Yeeso sə kəla nən tə ənaarha, tərgha hu Wumnda dəfya Dzaitun sə tə fatsahayighən a samadghən.

⁴⁰ Səlnən mbədādə, ndanggən kanda, "Hwanama Faara amanun də mukrha hu kəkərri hai."

⁴¹ Nduwusgha mbeedə ma kanda, bərgha hai hwan Faara nən.

⁴² Ndagha, "Pəpa a nggəmnafa tərēe səsəddadiya, mbə nggəmnada hurna wa, amma 'ya nggəmnə hurwa ndəna məməl."

⁴³ Bagha tə thlənda Faara thləmadghən ba a talara hai fərang kanglanggirha nən.

⁴⁴ Ndəghən hu səsaarha kaan, dəgha mbeedə tə hwan Faara tə kəkafekkirha naghə thləthləndəghən a tsətsaarha hweede hai kəla fara.

⁴⁵ Thliinən sə ka hwan Faara, wudgha thləmad fatsahayighən də dəgha wal kanda a shiirha ka səbrha hura.

⁴⁶ Tsahang mee nən kanda, "Kama nun a shiirha? Thləmasə hwan Faara nun amawanun mukrha hu kəkərri hai,"

Kəssang nda Yeeso

⁴⁷ Ndəghən aten thlək pathla bagha fiya ba hangga, tə niifdī na nda aarha Yahuda. Nəghən tal ahur kumkap səri dī, ndəghənni a kal mbeerha. Dəgha thləmad Yeeso də ka a fəbanggən.

⁴⁸ Tərgha Yeeso tsahang mee nən, "Yahuda ashe tə fəbrha na a fər Wan Niifa?"

⁴⁹ Fatsahaya Yeeso kəla na nda hai na 'ya sə na a katərarha hai tsahang mee nda Yeeso, "Paba, kyath kanda nan tə thlaukh kəlara yi nan wa?"

* 22:37 22:37 Ishaya53:12

⁵⁰ Tərgha tal ahur ndan kyathlanggən thləmad mafad firis də na manggən a yi səma.

⁵¹ Ndangga Yeeso fatsahayighən, “Malaman kanda!” Tsuwar thləmadda nən fa ki niifdi kyathlang nanda də kənanngən.

⁵² Tərgha ndangga Yeeso mamnda Firistaya, tə mamngya fa kəla Kən Faara ha na manggən, tə fīngya shingya bağha ba ka ndəghən, “Tərwun nggi niyi təmbəng nun bārha ba tə thlaukh kəlarya, tə səsalya ka a kəsewun wa?”

⁵³ Kətsar nggi a thləman nun a pəpal Wuri Faara kəsewun wa, amma nanən ya sayid nun ni na Sheetan a əna taara tə kun.”

Mbiturus ngaldə sənda Yeeso

⁵⁴ Tərgha kəsangganda Yeeso dənda təghən minda ki Firis də na manggən. Mbiturus kəm mbu samandan nən də inggun ma kanda.

⁵⁵ Amma dzək na nda waarha a pəpal wuridi, tsawa nda hai kanda na heu a thləma waddi, bağha Mbiturus ba tsauka hai ahur ndan.

⁵⁶ Tal ahur wangya nishya na əna taara ahur wuridi na Mbiturus nən tsau a thləma waddi. Irang yirha nən fa, ndəghən, “Niifdiya, kanda ni tə Yeeso.”

⁵⁷ Amma Mbiturus ngalghənən ndagha, “Sa nudiya, nggi fa səngwi ndən wa.”

⁵⁸ Tsəbaku na niifasə naghə Mbiturus, ndagha, “Sa kəm na tal ahur ndan.”

Ndangga Mbiturus, “Sa pashi! Mbə nggi ni wa.”

⁵⁹ Tsənən tsəbaku fadən, nggərgha niifa ndaarha, “Mbə ngaala sə wa, niifdiya kanda ni təghən, kəsər tə Nggalilarha ni.”

⁶⁰ Ndagha Mbiturus, “Sa pashi! Səngwi əndi na a thləkrha ya wa!” Ndəghən kula nggəlang mighən tətəagha diyarha.

⁶¹ Chinəm kyahargha hai kəlanggən Mbiturus də. Tərgha Mbiturus dal teena nən hai tə əndi thləghang na Chinəm, “Kapa na diyarha tətəarha a fədik weeriya na a ngal səndəna kətəra mahan”.

⁶² Tərgha Mbiturus dəgha kəshaadə təgha kaan.

Fa kəlaya ha wanda Yeeso

⁶³ Fa kəlaya Yeeso ha kətərang ngganda waghən hai na nda a dəkəkən kəm.

⁶⁴ Kənannganda yidghən ana nda a tsahang mee ha, “Kulo, wunni dəkka sa.”

⁶⁵ Nanda a ‘yarghən tə labar sarfaya a ndəghən.

Yeeso a mbed mamngya Yahudaya

⁶⁶ Dathna mbərha hai wumngga mamngya Yahudaya ba. Kandani na mamngya firistaya, tə fasəngya ngyakhrha. Ba nda tə Yeeso a mbed ndan ba.

⁶⁷ Ndang ngganda, “Ana sani Kərəsti, pəranggən kan.”

Nggəamangga Yeeso kanda, “A pərangdi ndən kun, mbun a fərkəkafek wa,

⁶⁸ tə kəm a tsahangdi mee kun ha mbun a nggəresə wa.

⁶⁹ Amma ka a weeriya, na Wan Niifa a tsaurha a yisəmad Faara na tə ngyakhrha ha heu.”

⁷⁰ Kanda na heu tsahang mee nda ha, “Wan Faara ni sa wa?”

Nggəamanggən kanda, “Pərdundən, nggini.”

⁷¹ Tərgha ndaa nda, “Kama nəm nggər kada pathya atənggən? Səkdəm ndən hai a mighən.”

23

Dənda tə Yeeso a mbed Mbilatus də

¹ Tərgha mamngya Yahudayini heu thliinda tə Yeeso a mbed Mbilatus də.

² Kətərang ngganda dāhang nda fa, “Dəghan wal niifdiya a tsang teena nafiənəm. Naghə a ndang nda kanda a teng nda tsamnda Kaisar wa, tə kəm wai ndəghənni Kərəsti, kutəra.”

³ Tsahangga Mbilatus mee Yeeso, “Sani na kutər Yahudaya wa?”

Nggəamangga Yeeso ndəghən, “Nəghən kee, kəla thləkna.”

⁴ Tərgha ndangga Mbilatus mamnda firistaya, tə fiya na heu a mbədi, “Nggi nawi niifdiya tə dimiyirha fa wa.”

⁵ Dənda mbeedə tə dāhang fa tə ndaarha, “Tsahadghən ha nəghən a tsang teena fiya a chehweed Yahudiya na heu. Kətəranggen hai a Nggalili har ta mbəda ba ya.”

Mbilatus thlönang dā Yeeso a mbed Hirdus dā

⁶ Səknə Mbilatus ndən kee, Tsakhmee nən tə ndaarha, “Tə Nggalilarha ni wa?”

⁷ Səknən ndaarha kyagha Yeeso ba a mandī na Hirdus a əna kutəyirha sə, thlönanggən Yeeso a thləmad Hirdus dā, kəsər a fardī nəghən a Urshelima.

⁸ Nana Hirdus Yeeso, tək mbənda nən fa kaan, kəsər ka kətəm na midghən sə a nang yirha nən fa. Aten əngya 'waa nən səkrha atənggən, na midghən sə a əna ənwulteena nən.

⁹ Hirdus tsahang miiya nən ha hangga, amma Yeeso kalwa sə wa.

¹⁰ Mamnda firistaya tə famaləmgnya ngyakhrha kanda a mbee kəkət a dahang pathya fa.

¹¹ Tərgha Hirdus tə sodjayighən sarangganda dā tə kəm waghənda. A mbədi kalang kabərha nda fa yi kutəyirha, wudangganda thləmad Mbilatus dā.

¹² Hirdus tə Mbilatus afar dāni tsaunanda pashiyi, kəsər ka kətəm mba nda kalang ndan sə wa.

Ngwang nda kumarha Yeeso yi mərə

¹³ Mbilatus aah mamnda firistaya nən ba, tə mamngya tə fiya na həu.

¹⁴ Ndənggən kanda, “Beenun niifda ba ya tə ndaarha nəghən a tsang teena fiya. Nanənya, radī mu pathda haya tə tsakh miiya tsahang ni a mbennun, walanggi tə 'ya na dīmi tə ndanun wa.

¹⁵ Hirdus kəm nawa ndən tə dīmiyirha fa wa, ndəghən dāni wudang nən thləmad nəm ba. Mbə 'yasə ənana kamshidiya tsəkka a bəlanggəm wa.

¹⁶ Nanən kee, niya tsadaghən kee kalghəni hai.”*

¹⁸ Kanda heu tərang ngganda urandan sə tə ndaarha, “Bəlamam kamshidiya! Kalaman Mbarabas kan hai!”

¹⁹ Muwangganda Mbarabas kəndə ka təbənggidghən əna nən ahu taladə na manggən, tə bəlang nən niifa.

²⁰ Mbilatus na midghənsə a kal Yeeso nən hai, nggərgən kalang kanda sə.

²¹ Amma karnda fa na nda a huhwarha tə ndaarha, “Tawaman dā! Tawaman dā!”

²² Katəra mahan Mbilatus a kalang kanda sə, “Kama nda? Dīmiyid ma əna na kamshidiya? Nggi nawi ndən tə dīmiyirha tsəkka a bəlang nggəm wa. Niya fərgən tsadaghən nda kalghən nda hai.”

²³ Amma isha nda aten path ndan, na mindan sə tawangganda dā. A kwasamadghən huhwan ndan kaldə mbərha mu.

²⁴ Mbilatus kəm ənagha kəla na mindan.

²⁵ Kal niifda nən hai tə muwang nanda hu porsəna dā ka təbənggidghən əna nən, tə bəlang nən niifa kəla tsakhna nda. Fərang Yeeso nən kanda, kəla na mindan.

Tawang nda Yeeso dā

²⁶ Na nanda a wiirha tə Yeeso, kəma nda tə niifa nanda aarha Siman tə Sayirarha. Ndəghən bayi ahu tala na ngguchit, ngyabang tər kadidda nda fa, tərənggən mbu samad Yeeso nən.

²⁷ Fiya hangga mbuwa samadghən, ahur ndan kəm nishya sə na a tərha tə huhwarha ka ndəghən.

²⁸ Kyahargha Yeeso hai, ndənggən kanda, “Nishya Urshelima, a tədun ka nggi wa, tama ka alten nun, tə wangginun.

²⁹ Kəsər na fara bayi, ba nun ndaarha, ‘Fa parkayani kwarengya, tə hurya 'wawa wa nggətta tə bee iwana wee iirha!’

³⁰ Tərgha

“ ‘Na fiya a ndang nda wumngya, “Muwa ma tennan hai!”

Ndang ngganda mbəya na dangkam, dangkam, “Nggəlaman kan!” ,*

³¹ A əna fiya əngginiya ndəghən dəfrha baldə nduwun, mani katərarha hai a hwardə?”

³² Nafiya səri, fa mbəlfeyya, wii nda tə kanda ka a bəlangganda kanda tə Yeeso.

³³ Ba nanda mbəda ba na nda aarha Mbəd Balhwar Teena, a mbəda ni tawang nanda dā tə fa dīmiya səri, tal a yisəmadghən tal kəm a yi kawadghən.

* **23:16 23:16** Fingya chirethya na kaar na nda tə mbədgən **17** kiya, “A far wutsəfayid tədaarha ba, ka fad hurarha fa nən naarha kal niifa hai ahu porsəna hwanang nanda.” * **23:30 23:30** Hodzaya10:8; Səsənīd Yahaya6:16

³⁴ Ndagha Yeeso, “Pəpa, chahanggən kanda də, kəsər səngwanda əndi nanda a ənaarha wa.” Əna wura nda aten lukkighən.

³⁵ Ishgha fiya hai kanda a kəlarha. Mamngini kəm kanda a waghən, nanda a ndaarha, “Hərghanggən fingya, a hərghanggən altenggən kəm lee, ana ndəghənni Kərəsti, Wurra Faara!”

³⁶ Sodjaya kəm ba nda ba nanda a waghən. Fərang aam inabi nda sə na chichakh.

³⁷ Ndang ngganda, “Ana kutər Yahudayani sa hərghang altenwa lee!”

³⁸ Aman tenggən kəm chirethlengganda hai, “KUTƏR YAHUDAYA NI YA.”

³⁹ Tal ahur fa mbəlfeyini tawangnda kanda də təghən thləghang pathya nən sə na i'ikh nagha a ndang nda, “Mbə sani na Kərəsti wa? Hərghang altenwa tə kan kəm lee!”

⁴⁰ Amma tahad tə mbəlfeddi djaranggən də ndagha, “Mba tərəm Faara wa, sa walgha wadghənfa məməl təghən?”

⁴¹ Ənangganda kəm məməl, kəsər kəna 'ya əna nəm ndə walnəm. Amma niifdiya mbə 'yasə ənanən na dimi wa.”

⁴² Tərgha ndagha, “Yeeso, dəlu nggi teena a banna hu kutəryid wa ba”

⁴³ Nggəmanngga Yeeso, “Niya puro kəkafek, a weeriya dəna naarha a thləmanna a talara.”

Mərta Yeeso

⁴⁴ Fara a sərəkra, tərgha wula nggəlanggən chehweerha heu, har yargha yanfaara hai.

⁴⁵ Kəsər yanfaara malang də djaara hai. Shishamardi na a mbədi na tsətsaba də kaan hu Kən Faara djargha hai səri.

⁴⁶ Tərangga Yeeso uradghən sə kaan ndagha, “Pəpa, ahur harwa hai niya fər yibəna.” Thləknən ndən kee, mərgha.

⁴⁷ Mamnda sodja di na kət a mbədi nanən əndi katəragha hai, fal Faara nən ndagha, “Kəkafek niifdiya ka niifa ni.”

⁴⁸ Nafini ngwagha hai ka kəlarha, na nanda əndi katəragha hai, kanda na heu wuda nda wuredə kanda a dək kəfayindan hu səbrha hura.

⁴⁹ Amma nafini na heu səngga Yeeso tə nishyini mbuwa samadghən ba, ka ahur

chehweed Nggalili ba, isha nda də inggun, nanda a kəlang əndi na a katərarha hai.

Pangnda Yeeso

⁵⁰ Na niifasə thləmnggənni Yisəfu, nəghən ahur mamngya na kənanng pathla hai, ka niifa ni.

⁵¹ Nggəmanngwa fa tə əndi kənanng na nda hai wa. Baghən ba ahur tal Aramatiya na a chehweed Yahudaya tə kəm nəghən a kəla kutəryid Faara fa.

⁵² Dəgha thləmad Mbilatus də hwan mərta Yeeso nən a panggən.

⁵³ Tərgha təranggən hweede hai, fadanggən hu kabad pa mərta hai, dəfanggən hu kwadda hai rana nda ahur feera, yandi 'wa wanda pa mərta sə.

⁵⁴ Far ngwarha ni fa yi yibrha Yahudaya, takh nda a kyarha hu far yibəddə hai.

⁵⁵ Nishyini baa ba a samad Yeeso ka a Nggalili ba, mbu samad Yisəfu nda, na ten kwadda nda, tə mbədi hunang nanda sa hai.

⁵⁶ Tərgha wuda nda wuredə ngwa nda fa tə urdi tə fədeerha na sədghən mbənggən. Amma yiba nda a far Yibəddi ka fərang mamnggirha nda 'ya ndana ngyakhrha.

24

Thlid Yeeso sə ahur mərta

¹ A hu katərad par fara yi beena məd, a tsar kərət, nishyini tərang ngganda kariyi ni na sədghən mbənggən, ngwana nda fa dənda təghən a ten kwadda də.

² Da nda wal ferdi nggəlang na nda mii kwadda sə kwatərdə man patu də.

³ Amma kyana nda sa hai, nawa nda mərta Yeeso wa.

⁴ Nana nda a numarha aten əndi katəragha hai kee, kula kanda səndasə na nafiya nda səri tə lukki ndan a chimnda fa nagha ahar yirha kəkət a thləman ndan.

⁵ Ka tərəm nda, nishyini kwangganda tən ndan a hweede hai, amma ndangga nafini kanda, “Kama nun a kada tə yibrha, a pathlang mərta?”

⁶ Balwa a mbədiya wa, thliida sə! Dalama teena hai tə 'ya thləghang nən kun, ndəghən balde tə kun a Nggalili.

⁷ ‘Wan Niifa nən a mukrha ahar fa dimiya hai, tawangganda də, a far paara yi mahan nən a nggər thliirha sə.’ ”

⁸ Tərgħa dal teena nda hai aten pathghən.

⁹ Wud nanda ba aten kwaddi, pərang ənggina nda heu a Kum Kap Taldi tə fīngya fiya.

¹⁰ Nda Mairamu tə Magdaliya, tə Yowana tə Mairamu man Yakubu, tə fīngya nishya nananda a mbədi, kanda ni pərangga ndən fa thləngya Yeeso.

¹¹ Amma fərwanda kəkafek tə path nishyini wa, keser tərgħa nda path ndan kəla basharha ni.

¹² Mbiturus thliighasə tawad dāgha ten kwadda də. Bərgħa a mii kwaddi kəlagħa sa də, na kabadda nən pang nandasə a man patu. Wudgha, ənwulteena nən tə əndi katəragħa hai.

A kwaman Imawus

¹³ Nanənya tsu a fardī səri ahur nafiya na a mbu samad Yeeso kanda a kwaman dərha ahu tala də nanda aarha Imawus, na iundəghən mel məd tə Urshelima.

¹⁴ Kanda a tsə labara aten ənggini katəragħa hai.

¹⁵ Na nanda a tsə labara aten ənggini kee, Yeeso tə altənggən dāgha thləman ndan də wii nda də.

¹⁶ Amma nggəlang nda yindan, amana nda kukwalang hai.

¹⁷ Tsahang mee nən kanda, “Labar ma nun a tsərha kee kun aten wiirha?”

Isha nda hai kəkət, kəlagħa Yeeso hai na hur ndan səsəba də.

¹⁸ Tal ahur ndan, na thləmnggən Kilobas, tsahang mee nən, “Sa ndəna ronga kee a Urshelima səngwa əndi katəragħa hai a mbədi ahu bəngginiya wa!”

¹⁹ Tsakh mee nən, “Mani ənggini?”

Ndang ngganda, “Ənggini tsəgha hai aten Yeeso tə Nadzarat. Annabini, ən ənadghən tə labargħən nəghən tə səsəmnda a mbed Faara tə fiya na heu.

²⁰ Mamnda firistaya tə mamngginəm fər ndan a ngwang kumad mərta nda, tawangganda də.

²¹ Amma nan a numarha ndəghənni bagħa hərgħang nda Isəreela. Ma takħka

bal, kulo, a weeriya bənggən mahan tə katərana ənda hai ya.

²² Mbə kee mawa, fīngya nishya fərangnda ənwulteena kan. War nda aten kwadda də a tsar weeriya,

²³ amma nawa nda mərreghən sə wa. Ba nda ba ndang ngganda kan, nanda fathləngya Faara, ndaa nda nəghən tə yibrha.

²⁴ Tərgħa fīngya ahur nan dənda aten kwadda də ndaa nda nəghən kəla thləkna nishyini, amma ndəghən nggi nawa ndan wa.”

²⁵ Ndangga Yeeso kanda, “Hai, kama tsaunun nurya kee, mani kədiina fərkəkafekkid nun aten ‘ya thləkna annabiya!

²⁶ Ashe, kamngwa a səsagħa Kərəsti aten inggini ya a kyagħa ahu mamnggitghən də wa?”

²⁷ Katəradghən tə Musa tə annabiya na heu, pərang dā ndən kanda ‘ya thləkna dēleewar Faara aten Kərəsti.

²⁸ Ndusang nanda talda fa nanda a dərha sadə, tsəgha Yeeso kəla nən a mbəra mbeedə.

²⁹ Amma hwanggənda kaan tə ndaarha, “Tsawu a thləman nan, tsət figrha hai, kulo yanfaara həmda hai.” Dəgha də tsauka tə kanda.

³⁰ Tsau nən hai nən a həb ənnarhami tə kanda, təranggən mburodi sə, usa Faara nən, kyanggən hai fəranggənən kanda də.

³¹ Tərgħa ingga yindan də kukwalangganda hai, a mbədi kee sahadgha ma yindan.

³² Tsahang mee nda ndan, “Mbə tək dəm mbənda fa ahur nəm na nən a kalang kəmsə a kwamana, inang nən labar Faara kəm hai wa?”

³³ Thliinda sə kəkar wuda nda Urshelima də. A mbədi danda wal Kum Kap Tal di tə fīngya nafiya wumngga hai.

³⁴ Nanda a ndaarha, “Kəkafek ni! Chinəm thliida sə har kyadang də fadghən Siman!”

³⁵ Tərgħa nafini na səri pər ənda nda katəragħa hai a kwamana, tə kukwalang nanda hai kyang nən mburodi hai.

Yeeso kyadang də fadghən fatsahayighən

³⁶ Kanda bal nda a tsə labara aten əndi kee, Yeeso tə altənggən ishgha a madufun

ndan ndanggən kanda, “A fifiddun hai wa!”

³⁷ Tər ma nda nagha fandan a rəbrha fa, kanda a numarha mēnda-mēnda na nanda.

³⁸ Ndanggən kanda, “Kama tərəm nun? Kama kəm nun a kwana nggi ahur nun?”

³⁹ Kəla man haryina tə saryina. Nggi ni tə altenna! Tsuwarama nggi fa nawunun, kəsər mēnda-mēnda mbə thluwa sə a fadghən tə ala kəla nanun nggi təghən fa wa.”

⁴⁰ Thləkna Yeeso əndiya, kyad haryighən nən tə saryighən a kanda.

⁴¹ Ko na nanda tə wutsəfayirha fa tə ənwulteena, ngwalangwanda fərkəkafek thliida sə wa. Tərgha tsahang mee nən kanda, “Na ənnarhami sə a har nun a mbədiya wa?”

⁴² Fərang tənə nda fifi.

⁴³ Thləghənən kiigha, kanda a kəlang nda.

⁴⁴ Ndanggən kanda, “Ənda pərang ni kun ya nggi balda tə kun. ‘Ya na heu kəl ma ləghəddə chirethleng nda hai a tenna ahu ngyakhrha Musa tə yi annabiya tə kəm Dzabura.”

⁴⁵ “Tərgha dathlanggən hutən ndan də, tənə nda sən ‘ya na chichirethlee hai ahu dəleewar Faara.”

⁴⁶ Ndanggən kanda, “Kulo, əndi chirethleng na nda hai ya, Kərəsti nən a səsaarha, nən a thliirha sə hu mərə a far paara yi mahan.

⁴⁷ Mal dimiyirha tə chakhrəghən də nanda a pərgən də ahu thləmnggən a kəshiirha na heu, nən a katərarha hai a Urshelima.

⁴⁸ Kunni nagha əngginiya tə yinnun, pəramadghən.

⁴⁹ Dəni thlənang Səsəna tə Pedənda kun bə ndana Pəpa. Amma tsawama a Urshelima, kəl nggəlang səsəmnda Faara kun a talara hai.”

Tərang nda Yeeso a talara də

⁵⁰ Kya nən sə tə kanda ma Urshalima dēnda mbərha də tsau tə Mbetani fa, a mbədi haranggən haryighən sə dəfang parka nən kanda teena.

⁵¹ Nanən a dəfang parka kanda teena, dəkka hai tə kanda tərang ngganda a talara də.

⁵² Tərgha dəfang shilee nda teena, wuda nda a Urshelima də lələgda tə wutsəfayirha kaan.

⁵³ Ka fat paara fa na nda naarha fal Faara ahu Wuri Faara.

Yahaya

Kərəsti ni labardi mbuwa ngwalarha

¹ Ka a katəradghən na Labar da sə, na Labardi tə Faara, Labar di Faara ni.

² Ka a katəradghən nəghən tə Faara.

³ Tə Labar da ni ənana Faara əngya heu; mbə 'yasə əna nanda kula ndəghən wa.

⁴ Na Labar di fər yibrha a əngya heu ənana nda, yibəddi ya kəm kukwaryid fiya ni.

⁵ Na kukwaryiddi djaara hai hu wula, wuldi kəm mbə səsəmənda sə a fadghən wa.

⁶ Na niifa sə thlənnə Faara ba, thləmnggən ni Yahaya.

⁷ Tə kalmee ni, bənən ba ka a kalmii kukwaryidda nən, tənə fiya heu sək labar kukwaryiddi fərkəkafek nda tə kalmii di keeghən.

⁸ Mbə Yahaya tafadghən ndəna kukwaryiddi wa, amma bənən ba ka a kalmii kukwaryidda nən.

⁹ Ka kukwaryirha na a fərang kukwaryirha nən kowunni, nəghən bayi hu kəshiirha ba.

¹⁰ Na kukwaryiddi hu kəshiirha, ko nanən ənagha nda kəshiirha təghən, amma səngwa kəshiirha ndən wa.

¹¹ Ba kukwaryiddi ahu chehweedghən ba, amma nafiyighən thləwa ndan fa wa.

¹² Amma kala nafiya thləgha kukwaryidda fa, fərkəkafek nda təghən, fərang də kwamana kanda a tsawa nda wangya Faara.

¹³ Tsau nda wundakhnaya mbə ka nggət na niifa kanda wa, mbə tə nggəmənda niifa wa, amma tə nggəmənda Faara.

¹⁴ Labardi tsaudə niifa, tsaukən ahur nəm. Nadəm mamnggitghən, mamnggit wee na katənggən a thləmad chin, nəghən lələgdə tə nggayirha tə kəkafek.

¹⁵ (Kal Yahaya mighən, təranggən uradghən sə tə ndaarha, "Niifda ni pərang ni kun ya, ndaa ni, 'Na niifa sə bayi a samad na kalgha nggi mu, kəsər nəghən sə kapa na nda nggət nggi.' ")

¹⁶ Ka nggayidghən mulgha hai, nən naarha fərang parka kəm kətsar.

¹⁷ Fər Faara ngyakhrha a manki Musa, amma nggayirha tə fərkəkafek baghən ba a manki Yeeso Kərəsti.

¹⁸ Mbə niifa sə 'wagha na Faara wa, amma yandi ndəghən tafadghən Faara ni, tə kəm nəghən a tsau dədəmnggirha tə Chin, ndən kyadgha Faara.

Thlək Yahaya Təmbaptisəma labara aten Yeeso

¹⁹ Kulo kalmidi ki Yahaya ya a sayiddi thlənnə Yahudaya Firistaya tə Lawiya a Urshalima ba, ka da nda tsahang mee ha, "Wunni sa?"

²⁰ Ngalwa Yahaya wa, amma kyagha pəpal ba ndanggən kanda, "Mbə nggini Kərəsti wa."

²¹ Tsahang mee nda, "Nənən kee, wunni sa? Sani Ilya wa?" Ndanggən kanda, "Mbə nggini wa." Nggəra nda tsahang mee, "Sani annabi di nan a kəlarha fa wa?" Ndanggən kanda, "Awo."

²² Tərgha ndang ngganda, "Wunni sa? Nggərang kan sə ka dən pəranggən nafini thləngga kan ba. Mana mbang thləkrha a ten wa?"

²³ Nggərangga Yahaya kanda sə tə labar annabi Ishaya, "Nggini urarha na a aah farha a kaheerha, 'Pəpənaman kwamangya də a Chinəm.' "

²⁴ Tərgha Farisayini thlənnə nda ba,

²⁵ tsahang mee nda ha, "Kama nda na a əna mbaptisəma a mbə sani Kərəsti, nduwa Ilya, nduwa Annabiddi wa?"

²⁶ Nggərangga Yahaya kanda sə ndəghən, "Nggi tə aama ni əna mbaptisəma, amma na niifa sə kət a pathlang nun səngwa nun.

²⁷ Ndəghənni na bayi a samad na di, nggi tafanna tsəkki na a kwasanggi sahad pahamnggən hai wa."

²⁸ Katəragha ənda hai heu ya a Mbetani a pəm kufad Urdun, na Yahaya a əna mbaptisəma sə.

Yeeso ni Wan kamnda Faara

²⁹ A bindayidghən nagha Yahaya Yeeso bayi thləmadghən ba, ndagha, "Kəlaman wan Kamnda Faara ya, na a tərang dimiyid kəshiirha də!

³⁰ Niifda ni përang ni kun të ndaarha, 'Na niifa së bayi a samad na kalgha nggi mu, kësër nëghën së kapa na nda nggët nggi.'

³¹ Nggi tafanna sängwi ndën wa, amma niyi a ëna mbaptisëma të aama tëna nafiya Isäreelaya sänggën."

³² Tërgha ndagha Yahaya, "Nadi Sësëna bayi hai a talara këla tëtiliurha tsauka hai a fadghën."

³³ Sängwi ndën wa, amma Faardi thlëngga nggi ba ka bi ëna mbaptisëma të aama, ndëghën ndeegha, 'Niifdi nana Sësëna tərđë tenggën hai tsauka së, ndëghën ni na a ëna mbaptisëma të Sësëna të Pedënda.'

³⁴ Nadi ëndi katërigha hai të Yeeso, nëghën kee, kaldi mee të ndaarha, niif diya Wan Faara ni."

Fatsahaya Yeeso 'wanën wura

³⁵ A bindayidghën nggërgha Yahaya isha a mbëdi të fatsahayighën səri a thlëmadghën."

³⁶ Nanën Yeeso a mbërädë, ndagha, "Këlama Wan Kamnda Faara ya!"

³⁷ Sëkna fatsahayina ndën keeghën səri 'ya ndaanën, mbu samad Yeeso nda."

³⁸ Kyaharna Yeeso hai, nanën kanda a mbu samadghën, tsahang mee nën kanda, "Mana minnun?" Ndangganda, "Rabbi, (ndarha ni Mala) na të tsaurha a yanggi?"

³⁹ Nggërangga Yeeso kanda së, "Bama ba bun naghën." A figrha ni mbu nanda samadghën ta mbëdädë nanën së të tsaurha ngwalangga nda paara tëghën."

⁴⁰ Andërawus, wan man Siman Mbiturus nëghën tal ahur nafini səri sækka 'ya ndana Yahaya të këm mbuwa samad Yeeso."

⁴¹ Tsu kee tërgha Andërawus kada wanman nën Siman përanggënë të ndaarha, "Walang dän Kërëstidi."

⁴² Bagha të Siman thlëmad Yeeso ba, Këlang na Yeeso ngga ndëghën, "Sani Siman wan Yahaya. Amma nanënya na nda a aah sa Kefas," (ndëna Mbiturus)."

Aah Yeeso Filibus të Nataniyel

⁴³ A bindayidghën na mid Yeeso së a dëgha Nggalili dë. Na Filibus nën, ndanggën, "Mbuwu samadna."

⁴⁴ Filibus niif të Mbatsaida tal nda Andërawus të Mbiturus."

⁴⁵ Walang na Filibus Nataniyel ndanggën, "Nadan niifdi chirethna Musa a tenggën ahu ngyakhrha, të këm chirethna annabiya a tenggën thlëmnnggën ni Yeeso të Nadzarat, wan Yisufu."

⁴⁶ Tsakhka Nataniyel mee ndëghën, "Nadzarat! Na 'ya së ngga na kyarha ba a Nadzarat wa?" Nggërangga Filibus së, "Boba ba naghën."

⁴⁷ Nana Yeeso Nataniyel bayi thlëmadghën ba, ndanggën, "Kulo ka wan Isäreela ya na të këkafek fa."

⁴⁸ Tsahangga Nataniyel mee Yeeso, "Këkën sënna nggi?" Nggërangga Yeeso së, "Nadi sa a kamu dëf shibaarha kapa na Filibus aah sa."

⁴⁹ Tërgha ndagha Nataniyel, "Mala, sani Wan Faara; Kutër Isäreela."

⁵⁰ Ndangga Yeeso, "Fërna këkafek kësër ka ndoni nadi sa a kamu dëf shibaarha wa? Na nggër na ëngya kalgha fingya yina mu ya."

⁵¹ Nggërgghën ndaarha, "Niya puro këkafek, na a naa talara indädë, të fathlëngya Faara a tëra së të tëra aten Wan Niifa hai."

2

Kën kakhrha a Kaana na a Nggalili

¹ A far bëena yi mahan, ëna wutsëfayid kakhrha nda ahu tala na nda aarha Kaana a chehweed Nggalili, të këm man Yeeso a mbëdi."

² Tërgha mbu Yeeso nda të fatsahayighën ahu wutsëfayid kahadda dë."

³ Ngwalana aam inabi dë hai, ndangga man Yeeso, "Mba nda të aam inabi bal wa."

⁴ Nggërangga Yeeso së, "Nudiya ma njidangga këm? Sayid na ba wa ba 'wan wa."

⁵ Amma ndangga man Yeeso nafini na a ndëk ënnarhami, "Kala 'ya thlëghang nën kun ënama."

⁶ A mbëdi na tsulingya së mikki tën nanda të feera. Na Yahudaya naarha ëna taara të tsulinggini ka a tsabang fandan saädë. Kala tsulina nën tër këthlikrha kumnggit səri dëgha hu kumnggit mahan dë."

⁷ Ndangga Yeeso nafini na a ndək ənnarhami, “Ləgdaman tsulinggini tə aama.” Ləđang ngganda kanda ta miighən sə.

⁸ Tərgha ndanggən kanda, “Tsaama ha sə ɗang nggənun mamnda ter ɗa də ya.” Əna nda kee kəla thləghang nən kanda.

⁹ Mamnda terdi taarang nən aamdī kyakhrang nanda ahu aam inabi də, sənangwa mbəda hai kyanən sa ba wa, (ko nanən nafini na a ndək ənnaddami sən ndan). Tərgha aah wutsam ndə ɗanən a man patu də ndanggən,

¹⁰ “Na fiya 'wa fər aam inabi na mbənggən, akwasamaddi saana fiya, a kyanggən yanda ba mbuwa wa mbənggən. Amma sa bəbengga yandi na mbənggən kəl nanənya!”

¹¹ Yandiya ndəna katəra ənwulteena ənana Yeeso, ənaghən ndən a Kaana na hu chehweed Nggalili. Kyaddə mamnggidghən a mbədi, tə kəm fatsahayighən fərəkəfek nda təghən.

¹² A kwasamaddi dəgha Kafarnahum də heu nda man, tə wan manggighən, tə fatsahayighən, mənə nda ha ngguchit a mbədi.

Chilbang Yeeso Kən Faara də (Matta 21:12-13; Mar 11:15-17; Luka 19:45-46)

¹³ Nduwusna far wutsəfayid Tədaarha hai, dəgha Yeeso a Urshalima də.

¹⁴ A pəpəl Kən Faara, dəgha wal fiya a heng thlaaya də, tə chauraya, tə kataprakkyā yi sataka, tə fīngya tsətsau a fər mbeded wudəbəla.

¹⁵ Yamngga Yeeso wutəteerha tə sakhrha rəghanggən kanda də ma Kən Faara, heu tə chauraya tə thlaaya, changgəlanggən mbəd mbeded wudəbələ ɗa də welgha wudəbəldi hweede hai.

¹⁶ Tərgha ndanggən nafini na a heng kataprakkyā də, “Kyaman ənggina hai ma mbədiya, a tsawang ɗun wuri Pəpa kasu wa.”

¹⁷ Tərgha fatsahayighən ɗal teena nda hai tə 'ya ndaana deleewar Faara, “Nggəməndəna a wuri wa nəghən a kəsə sə a hurna kəla waarha.”

¹⁸ Tərgha mamngya Yahudayini ndangganda Yeeso, “Ənwulten ma na

kyadang nda kan tənən sənda sə na tə səsəmda əna əndiya?”

¹⁹ Nggərangga Yeeso kanda sə ndəghən, “Chaman Kən Faar ɗa hai ya, ahu beena mahan niya nggər tənang sə.”

²⁰ Tsahangga Yahudayini mee, “Tənang nggan Kən Faar ɗa sə 'yahu hurarha kumnggit fada kap mikki, ndaana wai na nggər tənang sə hu beena mahan?”

²¹ Amma kən Faar di nən a thləkrha pofadghən ni.

²² A kwasamaddi thliinən sə ahu mərə, fatsahayighən ɗal teena nda hai thləkdə 'ya kiya. Fər nda kəkəfek tə labar Faara, tə labardi thləkna Yeeso.

Sən Yeeso hur kowunni

²³ Nanən a Urshalima ahu wutsəfayid Tədaddi, fiya hangga nagha ənwuteengya kyad nən fərəkəfek nda təghən.

²⁴ Amma nggəmgwa Yeeso fa tə kanda wa, kəsər səndə fiya heu.

²⁵ Mbə 'ya sə na nda thləghang nda a ten niifa wa, kəsər səndə hur niifa.

3

Yeeso tə Nikodimus

¹ Na niifa sə thləmnggən ni Nikodimus, tə Farisarha ni, mamnda ni ahu Yahudaya.

² Bagha thləmad Yeeso ba a fidikrha ndanggən, “Mala, səndənsə sa təmaləmda ni thlənna Faara ba. Mbə niifa sə na mbang əna ənwulteena kəla yandi na a ənaarha ya wa a mbə nana Faara təghən ha wa.”

³ Nggərangga Yeeso sə, “Niya puro kəkəfek, mbə niifa sə na kyarha hu kutəryid Faara ɗa wa kəl nggər nanda nggəɗang hai.”

⁴ Tsahangga Nikodimus mee, “Kəkən na nda nggər nggəɗang nda niifa hai ndəghən suhur də? Kəkəfek mbə nggər kyarha ahu shiwad man hai nggərgən nggəɗang hai yi səri wa!”

⁵ Nggərangga Yeeso sə tə ndaarha, “Niya puro kəkəfek, mbə niifa sə na kyarha ahu kutəryid Faara ɗa kanda kula nggəɗang hai hu aama tə Səsəna wa.

⁶ Thlufarha nən nggət thlufarha, amma Səsəna, nən nggət Səsəna.

⁷ A wulo teena ka ndoni, 'A nggërgha nda nggædo hai wa.'

⁸ Na bereurha piirha a mbæda dæ na midghæn. Kæla na sæk pidghæn dæ, amma mba mbang pær mbædi ba næn sa ba tæ mbædi næn a dærha sadæ wa. Næghæn kee këm mba mbang pær kwamandi na nda nggædang niifa hai hu Sæsæna wa."

⁹ Tsahangga Nikodimus mee, "Na ændi ænaarha hai kækæn ya?"

¹⁰ Ndangga Yeeso, "Sa tæmalæmnda Isærelaya ni, amma sænangwa ænggina hai ya wa?"

¹¹ Niya puro kækafek, nan a thlæk 'ya sæn nan, nan sakh 'ya këm na nan, amma pa ya kardun thlæ ænda fa pærang nan kun.

¹² A puro di ængya na ahu kæshiirha, amma fær wa kækafek wa. Kækæn na færkækafek a puro di labar ængya na talara?

¹³ Mbæ niifa sæ 'wagha dærha talara dæ wa, amma kæl niifdi bagha hai a talara, ndæna Wan Niifa.

¹⁴ Kæla 'wana Musa tærang nda dæbæl hulthne sæ a kaheerha, na nda a tærang nda Wan niifa sæ kee këm.

¹⁵ Nanæn kee, kala niifa færga kækafek a Wan Niifdi næn a wal yibrha mbuwa wa ngwalarha.

¹⁶ Kæsær Faara nggæmdæ kæshiirha kaan fær næn Wanggæn katenggæn, kala niifa færga kækafek a ndæghæn mbæ tam mæra wa, amma næn a wal yibrha mbuwa ngwalarha.

¹⁷ Thlængga Faara Wanggæn hu kæshiirha ba mbæ a ngwang kumarha næn wa, amma a walgha kæshiirha hærækrha a fadghæn.

¹⁸ Kala niifa færga kækafek a Wan Faara mba nda ngwang kumarha sæ wa, amma kala niifa færga wa kækafek 'wa dæ teena ngwang dæ kumarha sæ, kæsær fær wa kækafek a Wan Faara katenggæn wa.

¹⁹ Na Faara a ngwan kumarha fiya sæ kæsær kukwaryirha kyadæ hu kæshiirha ba, amma fiya nggæmnda wula kaan ma kukwaryirha, kæsær æn ænad ndan yi mbælfæerha ni.

²⁰ Kala niifa na a æna tar mbælfæerha karnæn kukwaryiddi, mbæ baarha ahu kukwaryidda ba wa ka hæreenga nadæ tar mbælfedghæn kyaarha pæpal ba.

²¹ Amma kala niifa na tæ kækafek fa, ba næn ahu kukwaryidda ba, tæna fiya naghæn a pæpal tæ ndaarha 'ya næn a ænaarha næghæn a æna 'ya na mid Faara."

Færang Yahaya Tæbaptisæma mamnggirha Yeeso

²² A kwasamad palthdiya, thliigha Yeeso tæ fatsahayighæn dænda chehweed Yahudiya dæ tsænda tsæbaku a mbædi nagma a ænang mbaptisæma fiya.

²³ Yahaya këm a æna mbaptisæma a aam Ainon tsau tæ Salim fa kæsær na aama sæ kaan a mbædi, na fiya naarha barha ba ka ænang mbaptisæma nda kanda.

²⁴ (Katæragha ænda hai ya kapa na nda mughang nda Yahaya ahu porsæna dæ.)

²⁵ Thliigha ngaala sæ a pathlang fatsahaya Yahaya tæ niif Yahudiya a ten chilbi farha.

²⁶ Nanæn kee bagha fatsahaya Yahaya thlæmadghæn ba ndangganda, "Mala, dælna niifdi teena 'wana tsaurha tæghæn a pæm kufad Urdun, thlækna pathla a tenggæn, næghæn a æna mbaptisæma fiya hangga a dærha thlæmadghæn dæ."

²⁷ Nggærangga Yahaya kanda sæ, "Mbæ niifa sæ na wal 'ya wa kæl færang na Faara ndæn hai na a talara.

²⁸ Kun tafad nun sækðun ændi thlæghang ni kun a pæpal, 'Mbæ nggini Kæræsti wa, 'wa ni mbee ba ka a kalang mee ni fiya kapa næn barha ba.'

²⁹ A far wutsæfayid kakhrha, wuronga yi wutsamnda ni. Pashirha dægha hu kahad wutsamnda dæ, næn kælaghæn ha, kang thlæmaarha næn fa, næn tæk mbænda fa a sækðæ urad wutsamnda. Wutsæfayiddi a weeriya yina ni, nanænaya læghæddæ.

³⁰ Tæta ni nagma aten chikrha kaan, nggi këm ne a tsærha ngguchit."

³¹ Yandi bagha hai a talara kaldæ kowunni mu, yandi kyagha ba ahu kæshiirha këm yi kæshiirha ni, tæ këm næn thlæk ængya na hu kæshiirha kee. Amma yandi bagha hai a talara kaldæ kowunni.

³² Næn naarha thlæk 'ya nanæn tæ sæknen këm, amma mbæ niifa sæ thlægha labarghæn fa wa.

³³ Kala niifa thlægha labarghæn fa, sændasæ na Faara tæ kækafek fa.

³⁴ Kəsər yandi thlənna Faara ba labar Faara ndən nən a thləkrha, kəsər fərang Faara Səsəna mbuwa ngwalarha.

³⁵ Na Chindi nggəm Wanggən tə kəm fərang də əngya heu ahu haarghən hai.

³⁶ Kala niifa fərgħa kəkafek a Wandī nən wal yibrha mbuwa wa ngwalaarha, amma kala niifa fərwa wa kəkafek a Wandī mbə tam wal yibrha wa, kəl səbrha hur Faara ndəna naarha a tenggən.

4

Yeeso tə nuneefa na a Samariya

¹ Nanənya sən Yeeso sə Farisaya sək nda labara atenggən nəghən a əna mbaptisma a wal fatsahaya ma Yahaya,

² (ko nanən, mbə Yeeso ni na a əna mbaptisəma wa, amma fatsahayighən ni.)

³ Walang na Yeeso 'ya na Farisaya a thləkrha atenggən, thliigha mal Yahudiya nən wudgha a Nggalili də.

⁴ Tsawang də fa tətə a kyagħa tə Samariya.

⁵ Bagħa ahu tala ba na nda aarha Sikar na a chehweed Samariya, tsau tə pəpal də fa fərang na Yakubu wanggən Yisufu kətəm.

⁶ A hu taldī na Kwat aam Yakubu sə, təkna widdī Yeeso tsauka hai a thləmad kwat aamdī. Yanfaara a sərəkħa.

⁷ Bagħa nu tə Samariyarha ka tsə aama ba, ndangga Yeeso, "Ənee aama ha see."

⁸ (Ahu sayiddī Yeeso nəghən katenggən kəsər fatsahayighən kyanda hur tala hai ka danda hii ənnarhami.)

⁹ Kəsgħa ənwulteena nudī ndanggən, "Sa tə Yahudarha ni, nggi nu tə Samariyarha. Kama nda na tsahe aam saarha?" (Kəsər Yahudaya na nda tsan Samariyaya.)

¹⁰ Nggərangga Yeeso sə, "A ndam kwang sənna fərfa Faara a sa, tə kəm tə wunni tsahowa aam saarha, kam ndangna a ənogħən ha, kam nən a fəro aam fər yibrha."

¹¹ Ndangga nudī, "Paba, mbə ən tsə aama sə a harwa wa kwat aamdī kəm ya nəghən kudimnggən. Na wal aam fər yibəddī a yanggi?"

¹² Kalna chinan Yakubu rangga kwat aamdī kansə ya, saagħa, ndəghən tə

wanggighən, heu tə chibəd mabiyighən wa?"

¹³ Nggərangga Yeeso sə, "Kala niifa saagħa amdīya na hushimnda nggər kəsghən,

¹⁴ amma yi saagħa aamdī niya fərang nda mbə hushimnda nggər kəsghən wa. Aamdī niya fərang nda nən a tsawang fa mbəd ngəttə aama na fərang yibrha pa kwandə."

¹⁵ Ndangga nudī Yeeso, "Paba, fəree tur aamdī ya lee amawana hushimnda nggər kəs nggi tənī malang barha ka tsə aama mbəda ba ya."

¹⁶ Ndangga Yeeso, "Duwa də, də aah chimad wa bon ba."

¹⁷ Nggərangga nudā sə, "Mbə chimad na sə wa." Ndangga Yeeso, "Thləkna kəkafek ndana mbə chimadwa sə wa.

¹⁸ Pərna kəkafek, chimaya tuf 'wagħa kahorha, niifdī nana təghən nanənya mbə chimadwa ni wa."

¹⁹ Ndagħa nudī, "Paba, mbə ngaala sə wa Annabi ni sa.

²⁰ Nanən kee pəreekən, chichiya nan tərang nda shilee Faara teena a wumndədi ya, amma kun Yahudaya nduwun mbərha kamngga a tərang shilee nəm Faara teena a Urshalima ni."

²¹ Nggərangga Yeeso sə, "Sa nudīya, furu kəkafek tə palthdī niya thləworha ya, na sayi bayi mbuwa na fiya tərang shilee Pəpa in a wumndədi ya nduwa a Urshalima.

²² Kun Samariyaya nuwun a tərang shilee 'ya teena səngwa wa nun, kan nan tərang shilee 'ya teena sən nan, kəsər na hərəkrha a kyarha ba a fad Yahudaya.

²³ Amma na sayi bayi, 'wadə teena bəda ba, fiya na tərang shilee Pəpa teena hu kəkafek na nda a tərang shilee teena hu Səsəna tə kəkafek, kəsər tur nafina ni na Pəpa a kədaarha ya.

²⁴ Faara səsəna ni, nafiya na a tərang shilee teena kəl a ənaghənda hu səsəna tə kəkafek."

²⁵ Ndangga nudī, "Səndisə Kərəsti na nda aarha Kərəsti nəghən bayi. A bəda ba, bənən pərang əngya kan heu."

²⁶ Tərgħa ndangga Yeeso, "Nggini Ndəghən."

²⁷ A sayiddi na nanda a ngwalang pathla kee, tərgha bagha fatsahayighən ba kəsgha ənwulteena kanda na nandan a ndikrha tə nuneefa. Amma mbə niifa sə tsakhka mee, “Mana midwa wa?” Nduwa “Kama na a ndikrha tə nudiya wa?”

²⁸ Tərgha malangga nudi bəd tsə aamnggən a mii kwat aamdi dərgha hur tala də ndanggən fiya,

²⁹ “Bamaba bun na niifa pəreegha əngya heu ‘wani ənaarha! Tə ndəghən dani na Kərəsti?”

³⁰ Nanən kee, kyagha fiya ba ahur talđi ba nda thləmad Yeeso ba.

³¹ Na inggini a katərarha hai ya, hwan nggəna fatsahayighən, “Mala, əno ‘ya mii.”

³² Amma ndanggən kanda, “Na ənnarhami sə a haar na səngwa nun.”

³³ Tərgha ndangga fatsahayighən ndan, “Na niifa sə bangga ənnarhami ba wa?”

³⁴ Ndagha Yeeso, “Ən nanna mii, a əna ənda ni ndeena niifdi thləngga nggi ba tə kəm ngwalanggi targhən.

³⁵ Mbə nduwun, ‘Takh ndəree fađa a katərang ngganda haathla hai wa’? Niya ndang nda kun, inaman yid nun də kəlanggun heeya də ngga! Tsək nda haathla.

³⁶ Ko nanənya tə haathla nən a wal kənaghən, nanənya ma hathlang də ənnarhami hai yi yibrha mbuwa ngwalaarha, təna tə həfrha tə təhaathla əna wutsəfayirha kyab.

³⁷ Karapu di ya kəkafek ni, ‘Niifa a həfrha, niifa pak a hathla.’

³⁸ Thlənni kun ka halth heerha də həfwa wa nun. Nafiya pak ənagha tardı, amma kun kəm tək dūn mbənda tardı fa əna nanda.”

³⁹ Samariyaya hangga kyagha ba hu talđi fərgha kəkafek tə Yeeso kəsər ka palthdi kii nudi ndanən, “Pəree də əngya ‘wani ənaarha heu.”

⁴⁰ Bana Samariya yini thləmadghən ba, hwanggənda a tsauka tə kanda, əna beena nən səri.

⁴¹ Kəsər ka labarghən səkna fiya, nggərgha fīngya hangga fərəkəkafek tə Yeeso.

⁴² Ndagga Samariya yini nudi, “Fər nan kəkafek mbə ka palthwa kee wa, amma kəsər kan ma sək dān ndən tafa-

nan, kəkafek səndansə niifdiya ndəghən ni təhərghang nda kəshiirha.”

Kənanng Yeeso wan mamnda

⁴³ A kwasamaddi əna nən beena səri dərgha mbeedə tə wiirha a Nggalili də.

⁴⁴ Yeeso tafadghən ‘wadə ndaarha mbə annabi wal mamnggirha ahu chehweedghən wa.

⁴⁵ Ko nanən kee, səl nən Nggalili də, thləgha Nggalila yini ndən fa, kəsər nanda əngya heu ənanən a Urshalima hu wutsəfayid Tədaarha dənə nda sadə.

⁴⁶ Nggərghən dərha tal Kaana də na a chehweed Nggalili, a mbədi kyakhrang nən aama tsauka aam inabi. A mbədi na mamnda sə na fad wanggən bee a Kafarnahum.

⁴⁷ Səkna niifdi mal Yeeso Yahudiya səl də Nggalili ba, dərgha thləmadghən də hwanggənən bagha kənanng wanggən na tsau tə mii mərfa fa a Kafarnahum.

⁴⁸ Ndagga Yeeso, “Kun nafiya a nawun ənwuteengya tə ənsakhkya wa, mbun tam fərəkəkafek wa.”

⁴⁹ Ndagha mamndədi, “Paba, ta wim kapa na waana mərə.”

⁵⁰ Nggərangga Yeeso sə, “Na mbang wiirha. Na wan wa a kənda.” Niifdi fərəkəkafek nən tə palth Yeeso wiigha wureedə.

⁵¹ Ndəghən baldə hu kwamana, ba mafayighən walghən ndangganda, “Wan wa kəndə.”

⁵² Tsahang mee nun kanda sayiddi kən nən. Ndagganda, “Kalgħa wanhadđə ndən hai a bərarha yanfaara a sərəkra.”

⁵³ Tərgha chin wandi kəlagħa hai na sayiddi məməl ndangna Yeeso, “Na wan wa a kənda.” Tərgha ndəghən heu tə fa wurayighən fərəkəkafek nda.

⁵⁴ Ndən na ənwulteena yi səri kyadna Yeeso mal nən Yahudiya dənən Nggalili də.

5

Kənanng Yeeso səfənda

¹ A kwasamadghən, dərgha Yeeso Urshalima də kəsər ka far wutsəfayid əntin Yahudaya.

² A Urshalima tsau tə kwatkirəm chaukhraya fa na wutambarra aama sə

na Ibraniyaya aarha Mbetasda kang nanda tē mēthlēmngya tuf.

³ A ka mēthlēm nggini ya fīngya mbuwa kēkanglang, kwamaya, tē sēfēngya tē fīngya mērna fandan hai ndēna nda hunaarha sē.

⁴ (Na nafini naarha kēla far dā fa na nda a rēbang nda aamdi. Kēsēr sayi sayi na tēthlēnda Faara bārha bā rēbanggēn aamdi. Kala niifa 'wagha ahu aamda hai nēn wal kēnda ahu kala tur yanggi wanharha.)

⁵ A mbēdi na niifa sē na tē wanhaarha fa hurarha kumnggit mahan kap wuvada.

⁶ Nana Yeeso ndēn kalth sēnang dā hai mēndaha tē wanhaddi tsahang mee nēn, "Na midwa sē a kēna na wa?"

⁷ Ndangga haddi, "Paba, mbē niifa sē na a dēesē kee hu aamda hai a sayiddi tsēnēn 'ya fa wa. A nadi a kyarha sa hai, 'wagha niifa ma nggi."

⁸ Tērgħa ndangga Yeeso, "Thliusē, tērang dēnggēl wa wiina!"

⁹ Tsu a mbēdi kee kēngga niifdi; tēranggēn dēnggēlghēn wiigha. Katēragħa ēnda hai ya a far yibēd Yahudaya.

¹⁰ Ndangga Yahudayini niifdi kēngga, "Far yibrha ni a weeriya, 'Yada ngyahad nēm taara a far yibrha tē kēm mēmēlwa a tērangga dēnggēl hunad wa sē wa!"

¹¹ Amma nggērangga niifdi kanda sē ndēghēn, "Niifdi kēnēegħa ndēn ndēegħa, a tēranggi dēnggēl na wii."

¹² Tsahang mee nda, "Wunni niifdi ndowa a tērangga dēnggēlwa wiina?"

¹³ Niifdi kēnang nanda sēngwa niifdi kēnangga wa, kēsēr Yeeso timdē ahur fiyadē na a mbēdi.

¹⁴ A kwasamadghēn dā Yeeso naghēn ahu Kēn Faara ndanggēn, "Kēna nanēnya, a nggērna ēna dīmiyirha wa a mbē kee wa na 'ya a wal sa kalgha yanda mu ya."

¹⁵ Wiigha niifdi kadā Yahudayina nēn ndanggēn kanda Yeeso ni kēnangga.

¹⁶ Nanēn kee, kēsēr ka ēnggini na Yeeso a ēnaarha a far Yibrha, katērangga Yahudayini mbēlfēegħēn hai.

¹⁷ Ndangga Yeeso kanda, "Kētsar na Pēpa narha ēna taara, nggima niyi kee."

¹⁸ Nanēn kee, kēsēr ka tur palth yini thlēk nēn, tērgħa Yahudayini dēnda mbeedē tē kadā kwamana na a bēlangganda. Mbē ka tēdang nēn ngyakhrha far yibēd Yahudaya teena wa, amma ka nda nēn chin ni Faara, tē kēm tsawanggēn fadghēn mēmēl tē Faara.

Fērang Faara sēsēmnda Wanggēn

¹⁹ Tērgħa pērang nggēna Yeeso kanda ndēghēn, "Kēkafek niya ndang nda kun, mbē 'yasē na wandi ēnaarha tē altēnggēn wa; nēn ēna 'ya nanēn na Chin ēnaarha, kēsēr kala 'ya na Chindi ēnaarha wandi kēm nēn ēnaarha kee.

²⁰ Kēsēr Chindi nēghēn a nggēm Wandi, nēn kyadang ēngya heu ēnanēn. Na chindi kēm nggēr kyadang ēngya na mēmanggēn kalgha yandiya, tēnun na ēnwulteena.

²¹ Kēsēr kēla na Chindi thlēng nda mērya sē fērang yibrha nēn kanda, na wandi kēm fēr yibrha a niifa nggēmna hurghēn.

²² Kēmdaarha, mbē Chindi ngwang kumarha niifa wa, amma fērang dē sēsēmnda ngwa kumarha Wanggēn.

²³ Tēna kowunni fērang mamnggirha wandi, kēla na nda fērang mamnggirha Chindi. Amma kala niifa kargħa fērang mamnggirha wanda fa, kar nēn fērang mamnggirha chindi thlēngga ndēn bā.

²⁴ "Niya pērang kēkafek kun, kala niifa sēkka palth na fēr kēkafek nēn a Faara thlēngga nggi bā nēn wal yibrha mbuwa ngwalaarha. Mbē ngwa kumarha sē a tendan wa, kēsēr 'wanda teena tēdang nda mērra in ahu yibrha dē.

²⁵ Niya pērang kēkafek kun, na fargħēn bagħai, nanēnya ma 'wadē teena bada bā. Na mērra a sēk urad Wan Faara. Fīngya sēkka ndēn na nda a wal yibrha.

²⁶ Kēla nana Chindi tafadghēn ndēghēnni tē kwaman yibrha ha, nanēn kee kēm fērang dē sēsēmnda Wanggēn naghā tē kwaman yibrha ha.

²⁷ Tē kēm fērang dē sēsēmnda na a ngwa kumarha nēn kēsēr ndēghēnni Wan Niifa.

²⁸ "A kēs ēnwulteena kun a tēn ēndi ya wa, kēsēr na sayi bagħai mērya na ahu tēn kwaya na nda a sēk urad Wan Niifa.

²⁹ Kya nda sə, finginga ənagha ngga na nda a thliirha sə ahu yibrha də mbuwa ngwalarha, fa mbəfeeya kəm na nda a thliirha sə ngwang kumarha nda kanda sə.

³⁰ Mbi mbang əna 'ya katenna wa; niya ngwa kumarha kəla thləye Faara. Ngwa kumanna yi kəkafek ni, kəsər nəghən a ten nggəmda hur Faara thləngga nggi ba, amma mbə yi altenna ni wa.

Fingya fərga kəkafek aten Yeeso

³¹ “A nadi a fer shedawa a tenna, 'ya niya thləkrha mbə tsaurha yi kəkafek wa.

³² Amma ana niifa sə kəm fərga shedawa a tenna, səndisə palth di nən a thləkrha a tenna kəkafek ni.

³³ “Thlən dūn fiya a thləmad Yahaya də, ndəghənggi kəm pərangdə kəkafek kun.

³⁴ Ko nanən kee mbərsa wii tə shedawa niifa a tenna wa, thləkni ndən kee tənun wal hərəkrha.

³⁵ Yahaya nəghən kəla patilla na a kəsə fər kukwaryirha nən, tə kəm tək dūn mbənda labərgən fa ahu sayi ngguchit.

³⁶ “Amma shedawa a tenna kaldə yi Yahaya. Kəsər tardī fərena Pəpa a ngwalanggi, ndəghənni nani a ənaarha ya, ndən kyadgha ndaarha Pəpa ndən thləngga nggi ba.

³⁷ Tə kəm Pəpa thləngga nggi ba, ndəghənni tafadghən na a fər shedawa atenna. 'Wawun sək uradghən wa nduwa nawunun tə yirha wa,

³⁸ tə kəm labərgən tsaukwa ahur nun wa, kəsər fər wun kəkafek a niifdi thlən nən ba wa.

³⁹ Nun naarha karata Deleewar Faara, kəsər nuwun a numad ndaarha ahurghən nən a fərang yibrha kun mbuwa ngwarha. Deleewar yina ni na a fər shedawa a tenna a kun.

⁴⁰ Ko nanən kee, kardun fa a bon thləmanna ba tənun wal yibrha.

⁴¹ “Mbi thlə faala a fad nafiya wa,

⁴² kəsər səndi kun. Səndi sə mbə nggəmda Faara sə ahur nun wa.

⁴³ Bayi ba ahu thləm Pəpa, kar nya nun fa; amma a bad niifa ba pak ahu thləm altənggən, nun a thləghən fa.

⁴⁴ Kəkən nun fərkəkafek a nadun a thlə faala a ten kun ndan, amma mbuwun a

kada thlə faala na a kyaarha ba a thləmad Faara katənggən wa?

⁴⁵ “A numadun niya huhwa kun a mbed Pəpa wa. Niifa na a huhwa kun ndəna Musa, kyanun kya shang teena fa.

⁴⁶ Andam fərdun kəkafek a Musa, kam fərdun kəkafek a nggi, kəsər chireelth də 'ya a tenna.

⁴⁷ Amma fər wun kəkafek aten 'ya chireelth nən wa, kəkən nun fərkəkafek a ten 'ya thləkni?”

6

Həbang Yeeso fiya haru kumnggit tuf

¹ A kwasamadghən, tədangga Yeeso wuri aam Nggalili teena na nda aarha wuri aam Tibariyas.

² Fiya hangga mbuwa samadghən kəsər nanda ənwulteengya kənan nən finginga mbuwa wa kəkanglang.

³ Tərga Yeeso wumnda sə tsauka hai tə fatsahayighən a thləmadghən.

⁴ Wutsəfayid Yahudaya yi tədaarha nduwusda ba.

⁵ Kəlana Yeeso də na fiya nən hangga a barha thləmadghən ba, tsahang mee nən Filibus, “A yanggi nəm hii mburodi ba nəm fərang nda nafiniya kii nda?”

⁶ Tsahangna Yeeso mee Filibus kee ka a kəkəranggən, kəsər 'wadə teena səndə 'ya nən a ənaarha.

⁷ Nggərangga Filibus sə, “Ai ko wudəbəl rapathlaarha yi beena haru səri mbə heng mburodi ba na a walgha kowunni ngguchit ənagha mii wa!”

⁸ Tərga tal ahur fatsahayighən na thləmnggən Andrawus, wanman Siman Mbiturus ndəghən,

⁹ “Kulo wundakhnee ya tə mburodi tuf ənana nda tə humbad wan hwaliirha na nda aarha mbale, tə tənə nggun-ngguchit səri, amma ma nən ənang nda fiya hangga kiya?”

¹⁰ Ndangga Yeeso fatsahayighən, “Ndaman fiya tsawa nda hai.” Na hwaliirha sə a mbədi tsawa nda sa hai, həshya ənanda haru kumnggit tuf.

¹¹ Tərga harangga Yeeso mburodi yina sə usa Faara nən, ndəghang nggənda fiya də tsauka hai. Ənagha kee kəm tə təndi. Kowunni ənagha mii kəla na midghən.

12 A kwasamaddi ənana fiya mii nggal nda, ndangga Yeeso fatsahayighən, “Wuma man katəbghən ba a səb ‘ya də wa.”

13 Nanən kee wumangga fatsahayighən katəbda ba ləḏanggən kutasya kumkap səri, wato kukutethla mburodi di tuf ənana nda tə humbarha kiina fiya.

14 A kwasamaddi nana fiya ənwulten di ənana Yeeso, katərang ngganda ndaarha hai, “Kəkafek Annabi dani ya na a baarha hu kəshiirha ba.”

15 Kəlana Yeeso hai na mindan sə tətə a fadang ngganda kutəra, ngərgha hai nggərghən tərə wumnda sə katənggən.

Wii Yeeso a ten aama

16 Tsəna figrha hai, dəgha fatsahayighən a mii wuri aamda də.

17 Kya nda ahu kombuwol hai katərang ngganda təḏang aamdi teena ka a dənda Kafarnahum də. Wula a tsərha hai Yeeso kula wutta ba.

18 Tərgha thliigha bəreurha ba nagha tsang ‘ya aamda fa.

19 Hur nanda kombuwol ḏadə mel mahan nduwa fada, kəla nda hai Yeeso a wiirha a ten aama, bayi thləmad kombuwol da ba, tərma nda.

20 Amma ndanggən kanda, “Nggini; a tərəmdun wa.”

21 Tərgha Fatsahayini na mindan sə a kyangganda ahu kombuwol da hai, amma kəla nda hai tsu kee səl nda a mbəḏadə na mindan dərha saadə.

Kada fiya Yeeso

22 Dalthna mbərha hai fingya fiya wumngga hai a pəm wuri aamdi kəla nda hai kwambuwal tal bagha mbəḏa ba kee, Yeeso kəm kyawa ahur kombuwol da hai tə fatsahayighən wa, amma wiigha fatsahayighən katen ndan.

23 Kombuwolya hangga bagha ba a Timbariyas, isha nda hai tsau tə mbəḏi kiina fiya mburodi da sə a kwasamaddi usana Chinəm Faara.

24 Kəlana fiya də wumngga hai nawa nda Yeeso wa, nduwa fatsahayighən a mbəḏi wa, kya nda hu kombuwolyina hai, dənda Kafarnahum də ka a kada Yeeso nda.

Yeeso ni mburodi yi fər yibrha

25 Dəna fiya walghən a pəm wuri aamdi, tsahang mee nda, “Mala, a kwan bana mbəḏa ba ya?”

26 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Niya pərang kəkafek kun, nuwun a kada nggi, mbə ka sənang nun ənwulteengya hai wa, amma ka kii nun mburodi di nggal dun.

27 A ənadun taara ka ənnarhami na a səbrha də wa, amma ənama taara yi ənnarhami na fər yibrha mbuwa ngwalaarha, na Wan Niifa a fərang kun. Kəsər Faara, na Chindi ndən fərangga kwaman fər yibrha.”

28 Tərgha tsahang mee nda, “Ma nan ənaarha na a təranggan hur Faara sə?”

29 Nggərangga Yeeso kanda sə, “‘Ya tətəl ni kee na mid Faara a ənon, fərama kəkafek a niifdi thlən nən ba.”

30 Ndangganda, “Kyadang ənwulteena kan ana midwa sə fəro kəkafek nan. Mana a ənaarha?”

31 Chichiya nan kin nda manna a kaheerha, kəla nanən chichirethlee hai: ‘Fərang də mburodi kanda a talara hai a əna nda mii.’ ”

32 Ndangga Yeeso kanda, “Niya pərang kəkafek kun, mbə Musa ni fərangga mburodi di kun na a talara hai wa, amma na Pəpa naarha fərang ka mburodi kun hai a talara.

33 Ka mburodi yi Faara ndəghən ni bagha hai a talara, na fər yibrha a kəshiirha.”

34 Ndangganda, “Paba, no naarha fərang tur mburodi di kan ya kətsar!”

35 Tərgha Yeeso nggəranggən kanda sə, “Nggini mburodi yi fər yibrha. Kala niifa bagha thləmanna ba mbə miirha nggər kəsgən wa, kala niifa fərgha kəkafek tə nggi balwa hushimnda kəsgən wa.

36 Amma kəla pərang ni kun, nadun nggi, ta weeri dāba ya balwun kula fərəkafek.

37 Kala nafiya fəree na Pəpa na nda baarha thləmanna ba, nggi kəm mbi tam kar kanda wa.

38 Kəsər bayi hai a talara mbə ka əna tar altenna ni wa, amma ka əna tar da ni na mid Faara thləngga nggi ba.

39 Əndani na mid niifdi thləngga nggi ba ya, a sahad tal ahur nafini fəree nən ba

wa, amma a thlenggi kanda sə tə yibrha a far ngwala kəshiirha.

⁴⁰ Kəsər 'ya na mid Pəpa ndəna kala niifa kəlangga Wanda də fərkəkafek nən təghən, nən a wal yibrha mbuwa ngwalaarha, tə kəm ni a thleng sə a far ngwala kəshiirha."

⁴¹ Tərgha Yahudayini katərangganda huhurumnda hai a tenggən kəsər ndanən, "Nggini mburodi yi fər yibrha bagha hai a talara."

⁴² Ndaa nda "Kamshidi ya mbə Yeeso dani na wan Yisufu, sən nəm nda man tə chin ya wa? Kəkən nən ndaarha, "Baghən hai a talara?"

⁴³ Nggərangga Yeeso kanda sə, "Malaman huhurumnda a pathlang nun.

⁴⁴ Mbə niifa sə na baarha thləmanna ba wa kəl Pəpa thləngga nggi puwangga thləmanna ba, nggi kəm niya thleng sə a far ngwala kəshiirha.

⁴⁵ Nəghən chichirethlee hai ahu deelewarya Annabiya: 'Kanda heu Faara ni a tsahang kanda ha.' Kala niifa kangga thləmaarha Chinda fa, tə kəm tsahagha a haarghən, nən barha thləmanna ba.

⁴⁶ Mbə niifa sə naghə Chindi wa, kəl niifdi bagha hai a thləmad Faara, ndən naghə Chindi.

⁴⁷ Niya pərang kəkafek kun, kala niifa fərgə kəkafek nəghən tə yibrha mbuwa ngwalaarha.

⁴⁸ Nggini mburodi yi fər yibrha.

⁴⁹ Chichiyinun kin nda manna a kaheerha, amma mər nda heu.

⁵⁰ Amma kulo mburodi yi fər yibrha ya bagha hai a talara, kala niifa kiigha mbə mərə wa.

⁵¹ Nggini mburodi bagha hai a talara yi fər yibrha. A kii niifa mburodi diya, nən a tsaurha pa kwandə. Mburodi diya thlu fadna ni, niya fəra tənə kəshiirha wal yibrha."

⁵² Tərgha Yahudayini katərangganda ngaala hai a pathlang ndan aten əndi ndanən tsakh mee nda, "Kəkən na niifdi fərang thlu fadghən kəmya kim?"

⁵³ Ndangga Yeeso kanda, "Niya pərang kəkafek kun, a kiiwun thlu fad Wan niifa tə kəm sa fərgə nun wa, mbun wal yibrha mbuwa ngwalarha wa.

⁵⁴ Kala niifa kiigha thlu fadna tə sa farna, nən tsaurha tə yibrha fa mbuwa ngwalaarha, niya thleng kanda sə a far ngwala kəshiirha.

⁵⁵ Kəsər thlu fanna ka ənnarhami ni, farna kəm ka ən saarha ni.

⁵⁶ Kala niifa kiigha thlu fanna tə sa farna, nən naarha a hurna nggi kəm ahurghən.

⁵⁷ Kəla na Chindi tə yibrha thləngga nggi ba, kəsər ka ndəghənni nani tə yibrha, nəghən kee kəm, kala yandi na a həbrha a fanna, kəsər ka nggi, nən wal yibrha.

⁵⁸ Yandiya ndəna mburodi di bagha hai a talara, kala niifa kiigha mburodi di ya nən wal yibrha pakwandə. Mbə tur mburodi dani kiina chichiyi nun wa, ko nanən kee mər nda də."

⁵⁹ Thləkka Yeeso ənggini ya heu ya ahu sayiddi nanən a tsaharhaha ahu kən tsahad Yahudaya na a Kafarnahum.

Fatsahaya hangga mal nda Yeeso

⁶⁰ Səkna fa tsahayighən ndən kee, ndanda, "Tsahadda ha ya nəghən pədaghən kaan. Wunni mbang kang thləmaarha fa?"

⁶¹ Sən Yeeso sə na fatsahayighən a huhurumnda, ndanggən kanda, "Tsahadda ha ya səbang nən hur nun də wa?"

⁶² Ma nun a numarha a nadun Wan Niifa a tərə a mbədadə banən sa ba?

⁶³ Səsəna katənggən ni kee na fər yibrha; mbə 'yasə na thlu farha mbang ənaarha wa. Palthdi thləghang ni kun Səsəna ni tə kəm yibrha.

⁶⁴ Amma ahur nun na fingya sə fərwa wa kəkafek tə nggi." (Kəsər Yeeso səndə fingya fərwa kəkafek təghən, tə kəm səndə niifa na a fərgən ka a bəlang ngganda.)

⁶⁵ Dəgha mbeedə tə ndaarha, "Ndəghən dani ndang ni kun mbə niifa sə na baarha thləmanna ba wa, kəl a fərə Pəpa kanda."

⁶⁶ Kəsər ka palthdi thləkna Yeeso ya, fa takkwayighən hangga malang ngganda mbu samadghən.

⁶⁷ Tərgha tsahangga Yeeso mee kumkap sərifi, "Kun kəm na minnun sə wiirha wa?"

⁶⁸ Nggərangga Siman Mbiturus sə, “Chinəm, a dan thləma wun də? Sa ni na tə labar yibrha ha mbuwa ngwalaarha.

⁶⁹ Fər dan kəkafek tə kəm səndansə sa ni tə Pedənda yi Faara.”

⁷⁰ Tərgəha Yeeso nggəranggən sə, “Nggi ndən wurgha kun kumkap səri. Amma tal ahur nun Sheetan ni.”

⁷¹ Nəghən a thlək labar Yahuda, wan Siman Iskaryoti, tal ahur kumkap səri di, na a fərgən a bəlang ngganda.

7

Yeeso tə wan manggighən

¹ A kwasamadghən, wiigha Yeeso hai ahur Nggalili, amma mbə midghən sə a dəgha Yahudiya də wa, kəsər na mid Yahudaya sə a bəlangganda.

² Nanənya far wutsəfayid Chamngya yi Yahudaya nduwusda ba.

³ Tərgəha wan mangya Yeeso ndang ngganda, “Malang mbədiya dənə Yahudiya də tənə fatsahayiwa na ənwuteengya na a ənaarha.

⁴ Mbə niifa bəbeng 'ya hai nən a ənaarha wa, ana midghən sə səngga fiya ndən wa. Nanən naghə a əna əngginiya, kyadang fadwa kəshiirha.”

⁵ Kəsər ko wan manggighən ni fər wanda kəkafek a ndəghən wa.

⁶ Tsaunən kee ndangga Yeeso kanda, “Bawa yina sayi ba 'wan wa. Kun kam kala sayi məməl ni a fad nun.

⁷ Mbə nafiya kəshiirha kar kun wa, amma na nda a kar nggi fa, kəsər ka ni naarha ndaarha na nda a əna tar mbəfeeya.

⁸ Kun daama hu wutsəfayidda də. Mbiya dərha hu wutsəfayidda də wa, kəsər ba wa sayid na ba 'wan wa.”

⁹ Akwasamaddi thlək nən palth diya, tsauka a Nggalili.

Tsahad Yeeso ha hu Kən Faara

¹⁰ Amma a kwasamaddi wiina wan manggighən hu wutsəfayidda də, dəgha Yeeso də kəm, mbə a pəpal wa, amma bəbee.

¹¹ A hu wutsəfayiddi naghə Yahudayini a kadaghən, na nda a tsakhmee, “Na niifdi a yanggi?”

¹² A hu terdi naghə fiya a kikighən fa. Fingya a ndaarha, “Ka niifa ni.”

Fingya kəm a ndaarha, “Awo, nəghən a nggaba fiya ni kee.”

¹³ Amma mbə niifa sə na mbang ndikrha a tenggən a pəpal wa, kəsər na nda a tərəm Yahudayani.

¹⁴ Kanda a madufud wutsəfayiddi, tərgəha Yeeso dəgha ahu pəpal Kən Faara də katəranggən tsaharha ha.

¹⁵ Yahudayini kəsgha ənwulteena kanda tsakhmee nda, “Kamshidiya 'wawa nda tsahang ha wa, kəkən walnən sənda kiya?”

¹⁶ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Ənggini niya tsaharha ha ya mbə yina ni wa, amma yi Faara ni thləngga nggi ba.

¹⁷ Kala niifa wurgha əna 'ya na mid Faara, nən a səndasə tsahad na ha yi Faara ni, mbə yina ni wa.

¹⁸ Kala nafiya na a ndikrha yi altendan, na mindan sə a falgha fiya kanda kee. Amma kala niifa na a əna taara ka a falgha fiya niifdi thləngga ndən ba, nən pər kəkafek, mbə nggabaarha wa.

¹⁹ Fərangwa na Musa ngyakhrha kun wa? Amma mbə niifa sə ahur nun ənaghə taara tə ngyahaddi wa. Kama na minnun sə a bəleewun?”

²⁰ Ndagga fiya, “Na ənkaheerha sə a fad wa, wunni na midghən sə a bəloghən?”

²¹ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Ənadi ənwulteena tətəl a far yibrha, kəsgha ənwulteena kun.

²² Malang Musa ngyakhrha kun yi thlee muwa (ko nanən kyawa ba a mii Musa wa, amma yi chichiya nun ni), kulo hai mbiya nun thlee muwa a far yibrha.

²³ Anadun a thlee muwa a far yibrha, kəsər amanun tədang ngyakhrha Musa in, kama na hur nun səbrha də tə nggi kəsər ka kənang ni niifa a far yibrha?

²⁴ A ngwa dun kumarha yi yirha wa, amma ngwama kumarha yi kəkafek.”

Yeeso ni Kərəsti?

²⁵ Fingya na tə tsaurha a Urshalima katərangganda tsahang mee ndan ha, “Mbə niif dani na mindan bəlang nda ya wa?

²⁶ Kulo ndəghən ya! A ndikrha a pəpal, mbangwanda kalang sə tə 'ya dimi wa.

Nduwa mamnggini fər nda kəkafek ndəghənni Kərəsti wa?

²⁷ Amma səndəm mbədi bana niifdi saba ya. A bad Kərəsti ba, mbə niifa sə na a sən mbədi kyanən saba wa.”

²⁸ Nana Yeeso a tsaharhaha ahu pəpal Kən Faara, təranggən uradghən sə, “Nəghən kee, səndun nggi, tə kəm səndun mbədi kyani saba. Mbə nggi bangga altenna ba wa, yandi thləngga nggi ba tə kəkafek ni tə kəm sənggun ndən wa.

²⁹ Amma səndi ndən kəsər bayi ba a thləmadghən, ndəghən thləngga nggi a thləmad nun ba.”

³⁰ Tərgha mamnggini na mindansə a kəsangganda; amma mbə niifa sə mbangga dəfang haara fa wa, kəsər bawa sayidghən ba ‘wan wa.

³¹ Amma fīngya hangga ahur fīya wumngga hai fərkəkafek nda təghən ndanda, “A ba Kərəsti ba, banən əna ənwuteengya tə ənsakhkya hangga ma kamshidiya wa?”

Mamngya Yahudaya kadan nda kwamana a kəsangganda Yeeso

³² Sək na Farisaya fad fīya a shishiwārha tə ndan aten Yeeso, tərgha mamnda firistaya tə Farisaya thlən fa kəla Kən Faara nda a daa nda kəsang nda.

³³ Ndangga Yeeso kanda, “Niya tsərha tsəbaku tə kun, a nggəryi wutta thləmad yanda də thləngga nggi ba.

³⁴ Nun a kada nggi, amma mbun waleerha wa; mbədi nani sə mbun mbang dərha sadə wa.”

³⁵ Ndangga Yahudayini ndan, “Na mid niifdi dərha yaadə ya, ndanən mbəm mbang walang wa? Nduwa nən a dərha mbədə wəlna nafinəm saadə tə tsaurha ahur Helenaya, ka dəgha tsahang nda Helenaya ha wa?

³⁶ Mana midghən ndaarha, ‘Nun a kada nggi, amma mbun waleerha wa,’ tə kəm, ‘Mbədi nani sə, mbun mbang dərha sadə wa?’”

Suhwadya yi fər aam yibrha

³⁷ A far ngwala wutsəfayiddi, ndəna manda far terdi, thliigha Yeeso sə təranggən uradghən sə ndəghən, “Ana

niifa sə na tə hushimnda fa, bagha thləmadna ba bagha saarha.

³⁸ Kala niifa fərgha kəkafek a nggi, kəla ndana Deleewar Faara, suhwadya na fər aam yibrha nən a ngətta ba ahurghən.”

³⁹ A mbədiya na Yeeso a ndaarha Səsən Faara ni, na fīngya a thlərha fərgha kəkafek a ndəghən. Amma fər wanda Səsəna ‘wan wa, kəsər fərangwa Faara mamnggirha Yeeso wa.

Ngal fīya aten Yeeso

⁴⁰ Səkna fīya palthdi ndanən, ndaagha fīngya, “Kəkafek, niifdiya annabi dani.”

⁴¹ Ndaagha fīngya, “Ndəghənni Kərəsti.” Nggərgha fīngya tsakh mee, “Amma mbə ənaarha hai kee wa! Kəkən na Kərəsti kyarha ba a Nggalili ba?

⁴² Mbə ndaagha Deleewar Faara, na Kərəsti a baarha ba ahu turya Ndauda, nggətgħən nda a Mbaitalami, tala tsauna Ndauda sə wa?”

⁴³ Tsaunən kee, tsakhka mii fīya hai wumngga hai kəsər ka Yeeso.

⁴⁴ Fīngya na mindan sə a kəsangganda, amma mbə niifa sə dəfangga haara fa wa.

Mamngya Yahudaya kar nda fərkəkafek fa

⁴⁵ Wudna fa kəla Kən Faara a thləmad mamnda firisya də tə Farisaya, tsahang mee nda kanda, “Kama kəsang ngwa nun ba?”

⁴⁶ Nggərang ngganda mamngya firistaya sə tə Farisaya, “Mbə niifa sə ‘wagha ndikrha kəla niifdiya wa.”

⁴⁷ Ndangga Farisayini fa kəla kənda ha, “Kun kəm nggabəda kun wa?

⁴⁸ Na niifa sə tal ahur mamngya Yahudaya nduwa Farisaya fərgha kəkafek a ndəghən? Awo!”

⁴⁹ Amma nafini wumngga hai shiwang nda kanda kəsər səngwanda ‘ya aten ngyakhrha Musa wa.

⁵⁰ Nikodimus ‘wagha dərha thləmad Yeeso də, nəghən tal ahur ndan, tsakh mee nən,

⁵¹ “A hu ngyahad nəm məməl ni ngwang kumarha nəm niifa kəm kula ramu ‘ya ha əna nən wa?”

⁵² Nggərang ngganda sə, “Bagha ba a Nggalili kəm wa? A karatang na Deleewar

Faara ngga na sēndasē tē ndaarha 'wawa Annabi kyarha ba a Nggalili wa."

⁵³ Tərgha kowunni wudgha wure dē. *

8

Kəsang nda nuneefa a əna kulafayirha

¹ Tərgha Yeeso dēgha wumnda dēfya Dzaitun dē.

² A tsar kərət nggərghən wutta a pəpal Kən Faara dē, wumngga fiya thləmadghən ba, tsauka hai nagha a tsahang kanda ha.

³ Tərgha fa maləmngya ngyakhrha tē Farisaya bang nuneefa nda ba kəsang nanda a əna kulafayirha. Ishang ngganda a maḍufun fiya wumngga hai.

⁴ Ndagnganda Yeeso, "Mala, kəsang dan nudiya a əna kulafayirha.

⁵ A hu Deleewar ngyakhrha Musa ndəghən tətani a muk tur nishyina nan ya tē ferya mərgha. Nanənya, ma ndaana?"

⁶ Tsahang nanda tur miidi ya ka a dēfang takthleera nda, tēna nda wal kwamana a kəsang ngganda tē dimiyirha. Amma bərgha Yeeso hai chirelthgha a hweede tē wan haarghən.

⁷ Dəna nda mbeedē tē tsahang mee ha, nggərghən thliirha sē ndanggən kanda, "Ana niifa sē ahur nun ənawa dimiyirha, katəranggən mukken hai tē feera."

⁸ Nggərghən bəra hai nagha a chireethla a hweede.

⁹ Səkna nda kee ngəra nda hai tətal, tətal ka a ten shing ndən ndan dēgha hu yanda dē na ngguchit. Mal Yeeso nda tē nudi kət a mbədi.

¹⁰ Tərgha Yeeso nggərghən thliirha sē ndanggən nudi, "Nudiya ai kanda? Asə tal ahur ndan mbangga nggo kumarha wa?"

¹¹ Ndagnga nudi, "Paba, mbə niifa sē wa."

Tərgha ndangga Yeeso, "Ko nggini ma nggo yi kumarha sē wa, wiu fayiwa a nggərna əna dimiyirha wa."

Yeeso ni kukwaryid kəshiirha

¹² Nggərgha Yeeso ndang nda fiya, "Nggini kukwaryid kəshiirha. Kala niifa mbuwa samadna mbə tam wiirha hai hu wula wa, amma nən wal kukwaryid yibrha."

¹³ Ndagnga Farisayini, "Na thlək pathla yi alten wa kee, mbə kəkafek sē hu 'ya na a thləkrha wa."

¹⁴ Nggərangga Yeeso kanda sē, "Ko nanən nggini a thləkkən tē altenna, palthdi niya thləkrha atenna kəkafek ni. Kəsər sēndi mbədi kyani saba tē mbədi niya dərha saadē. Amma kun sēnggun mbədi kyani saba tē mbədi niya dərha saadē wa.

¹⁵ Nuwun a ngwe kumarha sē yi thlu farha, amma nggi mbə niifa sē ngwang ni kumarha sē wa.

¹⁶ Amma a ngwadi kumarha ma, 'ya niya thləkrha məməl ni, kəsər mbə nggi katenna na a ənaghən wa. Amma nggi tē Pəpa thləngga nggi ba na a ənaghən.

¹⁷ A hu deleewar ngyahad nun nəghən chichirethlee hai tē ndaarha, nafiya səri a fər nda sheeda kəkafek ni.

¹⁸ Nggi fərđi sheeda a tenna, Pəpa thləngga nggi ba kəm fərđē sheeda atenna."

¹⁹ Tərgha tsahang mee nda, "Ai tsu?" Nggərangga Yeeso kanda sē, "Tsaunən sēnggun nggi wa, Pəpa ma mbun sēnggən wa. Andam sēndun nggi, nun sən Pəpa kəm."

²⁰ Thləkka Yeeso palthyini ya nanən a tsaharhaha a pəpal Kən Faara, tsau tē mbədi na nda dēf wudəbəl fəra sē a Faara. Amma kəsang ngwanda wa, kəsər bawa sayidghən ba wa.

²¹ Tərgha nggərgha Yeeso ndang nda kanda, "Niya wiirha, banun kada nggi, nun a mərə kee hu dimiyid nun. Mbədi niya dərha saadē mbun mbang dərha dē wa."

²² Tərgha tsakhka mamngya Yahudayini mee, "Na midghən sē a bəlanggən fadghən wa? Mani nən a ndaarha, 'Mbədi niya dərha saadē mbun mbang dərha dē wa'?"

²³ Nggərangga Yeeso kanda sē, "Kun nuwun a hweede ba, amma nggi niyi a talara hai. Kun yi kəshiirha ni, nggi mbə yi kəshidda ni ya wa.

²⁴ Ndəghən dani ndang ni kun wu nun a mərə hu dimiyid nun; kəl a fərđun kəkafek tē ndaarha nggini ndani nggini, a mbə kee wa nun a mərə ahu dimiyid nun."

* 7:53 7:53—8:11 Mbusə ahur fingya deleewarya kaar wa

²⁵ Tsahang mee nda, "Wunni sa?" Nggərangga Yeeso kanda sə, "Nggini kəla ni naarha pərang nda kun ka kətəm.

²⁶ Na fɪngya əngya sə hangga na minna thləkrha a tennun, tə kəm ngwang kumarha ni kun sə a tenggən. Amma mbiya ənaghən wa, kəsər thləkki 'ya kee sək ni hai a mii niifdi thləngga nggi ba, tə kəm tə kəkafek ni."

²⁷ Amma səngwanda sə nəghən a thləghang 'ya kanda a ten Chin wa.

²⁸ Ndaagha Yeeso, "A sayiddi tərang nun Wan Niifa a ten kađiirha sə, a mbəda ni nun a sənda sə nggini. Mbə 'yasə ni mbang ənaarha tafanna wa, amma ni thlək 'ya tsahe na Pəpa ha kee.

²⁹ Amma niifdi thləngga nggi ba nəghən a thləmanna; malwa nggi katenna wa, kəsər ni naarha əna əngya mbənanngga hur."

³⁰ A hu sayiddi nən naarha thlək ənggini ya, fɪngya hangga fərga kəkafek təghən.

Kəkafekkirha ndəna a hərworha

³¹ Ndangga Yeeso nafini fərga kəkafek təghən, "A kəsəndun tsahad na ha kunni na fatsahayina yi kəkafek.

³² Nun a sən kəkafek, na kəkafek di kəm a hərgang kun."

³³ Nggərangganda sə, "Kan chichiiya Ibrahim ni, 'wa wan tsau mafayirha aki niifa hu kəshiddiya wa. Kəkən na ndaarha na hərgang kan?"

³⁴ Nggərangga Yeeso kanda sə, "Niya pərang kəkafek kun, kala niifa na əna dimiyirha mafad dimiyirha ni.

³⁵ Mafarha mbə mbəd tsawudghən ni ahu wure pakwandə wa, amma wan wure wurighən ni pakwandə.

³⁶ Ana Wanda ni hərgangga kun, kəkafek wal dūn hərəkrha.

³⁷ Səndisə kun chichiya Ibrahim ni. Amma na minnun sə a bəleewun, kəsər labar na kyawa hur nun hai wa.

³⁸ Niya a pərang 'ya kun kedee na Pəpa, amma kun nuwun a əna 'ya ndang na chinun kun."

³⁹ Ndangganda, "Ibrahim ni chinan." Nggərangga Yeeso kanda sə, "Ana wangya Ibrahim ni kun, kam ənadun ənggini ənana Ibrahim.

⁴⁰ A megghedghən na mid nun sə a bəleewun ka pərang ni kəkafek kun pəree na Faara. Ənawa Ibrahim kee wa.

⁴¹ Nuwun a əna ənggini ənana china." Nggərangga nafini Yeeso sə, "Kan mbə wangya mətərya ni wa, Chinan tal ni ndəna Faara tafadghən."

Wangya Sheetan

⁴² Ndangga Yeeso kanda, "Andam Faara ndəna chinun, kam nggəmdun nggi fa, kəsər bayi ba a thləmad Faara nanənya, kulo nggiya. Bayi ba tə səsəmda altenna wa; amma ndəghən thləngga nggi ba.

⁴³ Mani mbuwa nun a sənang ənda hai niya thləkrha? Kəsər mbun a mbang kərəs sək tsahad na ha wa.

⁴⁴ Kun yi chinun, sheetan ni, na minnun sə a əna əndanun na midghən. Ka a katəradghən tə bəl farha ni, djidangwa 'ya tə kəkafekkirha wa, kəsər mbə kəkafek sə a fadghən wa. Anadə a nggabaarha, pər nən ən ənadghən, kəsər tə nggabaarha ni, chin fa nggabaya kəm.

⁴⁵ Ka pərang ni kəkafek kun, ndən kar nun fərkəkafek tə nggi!

⁴⁶ Wunni ahur nun na mbang kyad 'ya 'wani əna dəmiyirha a tenggən? A nadi a pər kəkafek, kama nda mbuwa nun fərkəkafek tə nggi?

⁴⁷ Niifa na yi Faara nən sək ya na Faara a thləkrha. 'Ya ənagha ndən mbuwa nun a səkkən kəsər mbə yi Faara ni kun wa."

Kal Yeeso Ibrahim

⁴⁸ Ndangga Yahudayini, "Nanən kee, kəkafek ni nda nan tə Samariyarha ni sa naa tə ənkaheerha fa."

⁴⁹ Nggərangga Yeeso kanda sə, "Mbə ənkaheerha sə a fadna wa, ni fərang mamnggirha Pəpa, amma kun sardun nggi.

⁵⁰ Mbiyi a kađan mamnggirha altenna sə wa; amma na yanda sə na midghən sə a maneeqha nda, ndəghənni tə ngwa kumarha.

⁵¹ Niya pərang kəkafek kun, kala niifa kəsgha labarna ha, mbə tam mərə wa."

⁵² Ndangga Yahudayini, "Nanənya səndənsə na tə ənkaheerha fa! Mər Ibrahim tə kəm mər annabiya, amma

nana a ndaarha, kala niifa kəsgha labar wa ha mbə tam mərə wa.

⁵³ Na a ndaarha kalna chinan Ibrahim wa? Mərdə, annabiya kəm mər nda. Naa a ndaarha wunni sa?"

⁵⁴ Nggərangga Yeeso kanda sə, "A manang di altenna, mamnggid diya mbə a mii 'ya wa. Amma pəpa ndanun ndəghənni Faar nun, ndəghənni na a maneerha.

⁵⁵ Ko nanən sənggun ndən wa, amma səndi ndən. A nda di səngwi ndən wa, niya tsaurha tə nggabaarha kəla kun, amma səndi ndən tə kəm kəs di labarghən ha.

⁵⁶ Chinun Ibrahim kukwasang da fa ka a naa bad na nən ba. Na da ndən, tə kəm təkde mbənda fa."

⁵⁷ Ndangga Yahudayini "Səlwə hurad wa kumggit tuf wa, kəkən na ndaarha nanna Ibrahim?"

⁵⁸ Nggərangga Yeeso kanda sə "Niya pərang kəkafek kun, kapa na nda nggət Ibrahim, niyi sə!"

⁵⁹ Thləkna Yeeso palthdi ya kee, haar ferya nda ka a mukken nda. Amma bəbeegha Yeeso kyagha sə ma Kən Faara.

9

Kənanng Yeeso niifa nggət nanda kwamārən

¹ Nana Yeeso a wiirha hai, na niifa nən nggət nanda kwamārən.

² Tsahangga fatsahayighən mee, "Mala, yanggini ənagha dimiyirha nggət nanda niifdiya kwamārən, ndəghən wa nduwa fa nggətyighən?"

³ Ndangga Yeeso kanda, "Mbə niifdiya nduwa fa nggətyighən ənagha dimiyirha wa, amma nggət na ndan kwamārən tənə nda kyad tar Faara a tenggən.

⁴ Nanən balgha yanfaara sə, tətə ni a fad nəm a əna tar niifda nəm thləngga nggi ba. Fədikrha a tsərha hai, mbuwana niifa mbang əna taara a fədikrha.

⁵ Nani hu kəshiirha, nggini kukwaryid kəshiirha."

⁶ Tərgha chakh yakhrha nən hweede hai, tətənggən tabrha tə yahadghən, kəmanggən a yid niifdi.

⁷ Ndanggən niifdi, "Duwa də da tsabang yidwa də ahu wutambar Siliyom"

(Siliyom ndaarha ni thlənda) tərgha dəgha niifda də tsabanggən yidghən də, wudgha ba nagha a na mana hai.*

⁸ Tulayighən tə fingya nafiya na naarha naghən a hwanda tsakh mee nda, "Mbə niifda ni ya na tsaurha hai nagha a hwanda wa?"

⁹ Ndagha fingya ndəghənni.

Fingya kəm ndanda, "Awo, mbə ndəghən ni wa thlənən ndən kee."

Amma ndəghənggi nagha a ndaarha, "Nggini niifdi."

¹⁰ Tsahang mee nda, "Mani nanənya na a naa mana hai?"

¹¹ Ndanggən kanda, "Niifdi na nda aarha Yeeso tətəngga tabrha kəmee kənən a yidna ndeeghən, 'Duwa hu kufad Siliyom də tsabangga yidwa də.' Diyadə tsabanggi yidna də, hərəm ni tsabang yidna də, kəlee hai kee nggi a na mana hai!"

¹² Tsahang mee nda, "Nəghən a yanggi nanənya?" Nggəranggən kanda sə, "Səngwi mbədi nanənsə wa."

Tsahang Farisaya mee niifdi kwamandi kənnən

¹³ Tərgha dənda tə niifdi tamngga kwamārən a thləmad Farisaya də.

¹⁴ A far yibəd Yahudaya ni tətəng na Yeeso tabaddi inang nən yid niifda də.

¹⁵ Tsaunən kee, Farisayini kəm tsahang mee nda kwamaddi walgha kənda. Ndangga niifdi kanda, "Tətənggən tabrha kəmee kənən a yidna, dənə tsabang nda də kəlee hai kee nggi a na mana hai!"

¹⁶ Ndagha fingya Farisaya, "Niifdiya bəwa ba a thləmad Faara wa, kəsər nəghən a əna taara a far Yibrha."

Ndagha fingya, "Amma kəkən na tə dimirha əna ənwulteena kəla yandiya?" A mbədiya tsakhka mii ndan hai.

¹⁷ Tərgha nggərgəha Farisayini tsahang mee niifdi, "Tsau nən inang də yidwa də, sa a naa mana hai, mana mbang ndaarha aten niifdi kənowa ya?"

Nggəranggən kanda sə, "Annabi ni."

¹⁸ Yahudayini fərwanda kəkafek kwamārha ni niifdiya kaar na a naa

* 9:7 9:7 Kufad Silom na fiya barha sa ba ka a wal kənda nda

maana hai nanənya wa, thlən farha nda a aah fa nggətyighən nda ba.

¹⁹ Tsahang mee nda kanda, “Wanun niya wa? Ndawun nggət wun ndən kwamarən, kəkən nən a naa maana hai nanənya?”

²⁰ Nggərangga fa nggətyighən kanda sə, “Səndənsə wanan ni ya tə kəm nggətghan ndən kwamarən.

²¹ Amma kan kam səngwan kwamandī wal nən, nən a na maana hai nanənya wa, nduwa niifdi inangga yidghən də wa. Tsahaman mee lee, mbə wundakhne ni wa, nən mbang thləkkən tə miighən.”

²² (Thləkna fa nggətyighən ndən kee kəsər na nda a tərəm Yahudaya, kəsər nggəmnda fa tə ndaarha kala niifa ndagha Yeeso Kərəsti ni na nda a rəghang də ma kən tsahad Yahudaya.)

²³ Ndən ndaana fa nggətyighən, “Mbə wundakhne ni wa; tsahaman mee.”

²⁴ Nggərga nda aah niifda ba nggət na nda kwamarən kaar, ndangganda, “Fərang mamnggirha Faara pər kəkafek na, kəsər səndənsə niifdi kənogha ya tə dīmirha ni.”

²⁵ Nggəranggən kanda sə, “Tədīmirha ni nduwa mbə tədīmirha ni wa mbi sənda wa. Amma ‘ya sənni sə, kaar niyi kwamarən, nanənya nggi a na mana hai!”

²⁶ Tərga tsahang mee nda, “Mani əno nən? Kəkən inang nən yidwa də?”

²⁷ Nggəranggən kanda sə, “‘Wadi teena pərangdi ndən kun, nggəmnggun fa wa. Mani na mid nun a nggər wun səkkən fadən? Nduwa kun kəm na mid nun sə a tsawun fatsahayighən wa?”

²⁸ Tərga ‘yarghən nda, ndanda, “Sa ndəna tə tsahadghən, amma kan fatsahaya Musa ni.

²⁹ Səndənsə ndik Faara tə Musa, amma niifdiya səngwan mbədi kyanən saba wa.”

³⁰ Nggərangga niifdi kanda sə, “Kulo ənwulteena a weeriya! Ine yidna nən də amma ndon sənggun mbədi kya nən saba wa?

³¹ Səndəm sə Faara mbə kang thləmaarha fadimiya fa wa, amma nən kang thləmaarha nafiya fa na a fərang mamnggirha tə kəm əna ‘ya nda na midghən.

³² Ka ənana nda kəshiirha ‘wa wum sək ndaarha na niifasə ‘wagha inang yid kwamarha də wa.

³³ A mbə bana niifda ba a thləmad Faara ya wa, mbə mbang əna ‘ya kiya wa.”

³⁴ Nggərang ngganda sə, “Sa nggət nanda tədīmirha, na midwa sə a tsahangga kan ha wa?” A mbədi kee rəkkən nda kəshaadə ma kən tsahadda ha.

Kwamayid Səsəna

³⁵ Səkna Yeeso ndaarha rək ndan, dəgha wal niifdi ndanggən, “Fərna kəkafek tə Wan Niifa wa?”

³⁶ Nggərangga niifda sə, “Paba, wunni niifdi? Pərekən tənī fərkəkafek a ndəghən.”

³⁷ Ndagga Yeeso, “Nanənya nannan, ndəghənni na a kalo sə nanənya.”

³⁸ Tərga ndagha niifdi, “Chinəm, fərđi kəkafek.” A mbədi kee tərang shilee nən Yeeso in.

³⁹ Ndagga Yeeso, “Bani ka ngwa kumarha hu kəshiirha ba, tənə kwamaya na maana hai fingya na a naa maana hai tsawa nda kwamaya.”

⁴⁰ Fingya Farisaya na tsau tə thləmadghən sək nanda kee tsahang mee nda, “Yo! Naa a ndaarha kan ma kwamaya ni wa?”

⁴¹ Nggərangga Yeeso kanda sə ndəghən, “Ana kwamaya ni kun, kam mbuwun tə dīmiyirha fa wa. Amma nanənya nuwun a ndaarha nuwun a naa maana hai, dīmiyid nun tsaudə.”

10

Karapu a ten təlafra

¹ Dəgha Yeeso mbeedə tə ndaarha “Niya pərang kəkafek kun, kala niifa kyagha hu chibəd chauraya hai mbə tə kwatkirma wa, amma kyagha sa hai tə mbərha pak, ngaara ni tə kəm təfasa farha.

² Amma niifdi kyagha sahai tə kwatkirma ndəna tə laf chaukhrayini.

³ Təkəla kwatkirəm da ha nən a inanggən hai, chaukhrayini sənda uradghən. Nən aah chaurayighən tə thləm ndan kyanggən kanda kəshaadə.

⁴ A kyang də yighən chaukhraya kəshaadə heu, nən a naarha a mbee mbu samadghən nda, kəsər sənda uradghən.

⁵ Amma mba nda mbu samad rongwa, kəkafek na nda daarha ma thləmadghən kəsər sənang ngwanda urad rongwa hai wa.”

⁶ Tə karapu thləghang na Yeeso labardi kanda sə ya, amma sənangwanda ten karapu da hai ndanən wa.

Yeeso ni ka təlafrha

⁷ Nanən kee, nggərgha Yeeso ndaarha, “Niya pərang kəkafek kun, nggini kwatkirəm chaukhrayini.

⁸ Nafiya heu 'wagha ba ma nggi ngaarya ni tə fa fasa faya, amma chaukhrayini kangwanda thləmaarha kanda fa wa.

⁹ Nggini kwatkirəm di; niifa kyagha ba tə thləmanna nən a wal hərəkrha. Na nda a kyarha sahai kya nda sə, na nda a lafrha.

¹⁰ Na ngaara kyarha də ka dəgha ngaara, bəl farha nən tə kəm səbanggən əngya də. 'Ya beegha ba ka a fər yibrha ni, yibrha na lələgda.

¹¹ “Ka niifa ni nggi mbangga lafrha. Niifa mbangga lafrha nən fər yibədghən ka chaurayighən.

¹² Tə laf wudəbəla, mbə təlafrha ni wa, tə kəm mbə yighənni chaukhrayini wa. A nadə məmeere bayi, nən daarha mal chaurayina nən. Tərgha məmeere di nən kəsang kanda həhathlanggən kanda də.

¹³ Tə laf wudəbəldi daa nən kəsər banən ka laf wudəbəla ba kee, mbə 'yasə djidangga tə chaukhrayini wa.

¹⁴ “Nggini təlafrha na ngga, səndi chaurayina, chaurayina kəm sənda nggi,

¹⁵ kəla sənna Chindi nggi; nggi kəm səndi Chindi tə kəm fərdi yibədna ka chaukhrayini.

¹⁶ Na fyinga chaurayina sə mbuwa ahur chibəd diya. Tətani kəm a beeba tə kanda. Na nda kang thləmaarha uradna fa, na nda a tsaurha chibrha tal, təlafrha kəm tal.

¹⁷ Kəsər ka əngginiya ndən nggəmna Chindi nggi, kəsər nggəmdi fa a fər yibədna ni, tənə nggər thləghən ba.

¹⁸ Mbə niifa sə na thlang sə a harna wa, kəsər nggi tə altenna ni na a fərghən. Na səsəmda sə a harna na a fərghən ni, tə kəm nggəyi thləghən ba. Səsəmdə diya thləyi ndən ahar Pəpa.”

¹⁹ Thləkna Yeeso labardi kee, nggərgha mii Yahudayini tsakhrha hai səri.

²⁰ Fyinga hangga ahur ndan ndanda, “Na ənkaheerha sə a fadghən, tə kəm təpabirha ni. Kama nda nun kang thləmaarha fa?”

²¹ Amma nagha fyinga a ndaarha, “Niifa na tə ənkaheerha fa mbə thlək pathla kiya wa! Kəkən na ənkaheerha inang yid kwammarha də?”

Karnda Yeeso fa

²² Nanənya ndəri mbiirha ni, a Urshalima na nda a əna wutsəfayid fər Kən Faara.

²³ Yeeso a wiirha hai hu kən Faardi a mbərha na nda aarha Məthləm Sulemanu.

²⁴ Tərgha Yahudayini wuma nda a thləmadghən heu, ndang ngganda, “Pakwandə na mal kan ahu wula? Ana sa ni Kərəsti pəranggən kan a pəpal lee.”

²⁵ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Pərangdi ndən kun, amma fər wun kəkafek wa. Əngya ənani ahu thləm Pəpa ndən kyadgha ndaarha tə wunni nggi.

²⁶ Amma fər wun kəkafek wa, kəsər mbə chaurayina ni kun wa.

²⁷ Chaurayina na nda sək 'ya niya thləkrha, səndi kanda, tə kəm na nda mbu samadna.

²⁸ Fərang di yibrha kanda mbuwa ngwalaarha, mba nda tam mərə wa, mbə niifa sə na thlang kanda sə a harna wa.

²⁹ Pəpa fəreegha kanda kaldə kowunni heu, mbə niifa sə na mbang thlang kanda sə a haar Chindi wa.

³⁰ Nggi tə Chindi nan tal.”

³¹ Nggərgha Yahudayini har ferya ba ka a mukən nda.

³² Amma ndangga Yeeso kanda, “Kyadang di tarya kun hangga na nggəngga a thləmad Pəpa ba. Aten yanggini na minnun muk nggi kamanggən?”

³³ Nggərang ngganda sə, “Mban a muk sa ka əngya na nggəngga ənana wa, amma ka labar sar farha ənana a Faara, kəsər sa niifa ni kee, nana a məməlang fadwa tə Faara.”

³⁴ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Mbə nəghən chichireethlee hai ahu deleewar Ngyahad nun ndaana Faara, 'Ndayi, faarya ni kun!’

³⁵ Mba tam ngal Deleewar Faara wa, a ndik Faara tē nafini, aah kanda nēn faarya,

³⁶ nggi kam, Pēpa wurgha nggi thlēn nēn nggi hu kēshiirha ba. Kēkēn nun ndeerha sardi Faara kēsēr ka ndaani, 'Nggini Wan Faara' wa?

³⁷ A fērdun kēkafek a nggi wa, a mbi a takkwa 'ya ndeena Pēpa a ēnee wa.

³⁸ Amma a ēnadi kanda, ko nanēn fēreewun kēkafek wa, kamdē a fērkēkafek nun tē ēnwultenggini ēnani, tērgħa nun a sēndasē tē kēm kukwalang nggun hai tē ndaarha Pēpa nēghēn a hurna, nggi kēm ahur Pēpa."

³⁹ Na mindansē a nggērgħa nda kēsang nda, amma thlē farha nēn a haar ndan.

⁴⁰ Tērgħa Yeeso wudgha samaarha dē a pēm kufad Urdun dē a mbēdadē 'wana Yahaya ēna mbaptisēma sē. Tsauka a mbēdi 'wan.

⁴¹ Bagħa fiya thlēmadghēn ba hangga. Ndanda, "Ko nanēn 'wawa Yahaya ēna ēnwulteena wa, amma ēngya heu 'wana Yahaya thlēkrha a ten niifdiya kēkafek ni."

⁴² A mbēdi fiya hangga fērgħa kēkafek a Yeeso. Yeeso.

11

Mərri Liyadzuru

¹ Na niifa sē thlēmnnggēnni Liyadzuru mbē kanglangwa. Nēghēn tē tsaurha a Mbetani tal nda Mairamu tē Marthla.

² Mairamu diya ndēna wanman na Liyadzuru na kalth hadghēn, ndēghēnni irangga urdi Chinēm fa a sarghēn panggēn dē tē was tenggēn.

³ Wutarayini kyab na a wanmanggi ya thlēnang labara nda Yeeso dē tē ndaarha, "Chinēm, niifdi tē nggēm nana mbē kanglang wa."

⁴ Sēkna Yeeso labardi ndēghēn, "Wanhad diya mbē a bēlang wa. Katēra nēn hai kee ka a manangganda Faara, tē kēm walgha Wanggēn mamnggirha a fadghēn."

⁵ Nggēm Yeeso Marthla tē wanman, tē kēm Liyadzuru.

⁶ Ko nanēn sēkdē ndaarha mbē Liyadzuru kanglang wa, nggērgħēn tsaurha yi beēna sēri a mbēdi nanēn sē.

⁷ Tērgħa ndanggēn fatsahayighēn, "Taama wudēm Yahudiya dē."

⁸ Ndangga fatsahayighēn, "Amma Mala, ahu bēnggini mbērgħa dē na mid Yahudaya sē muk sa tē ferya, na midwa sē a nggērgħa wutta mbēdadē?"

⁹ Ndangga Yeeso kanda, "Mbēna sayi kumkap sēri ahu paara wa? Niifa na wiirha hai a yanfaara mbē kisaara wa, kēsēr nēghēn a na maana hai tē kukwaryid kēshiddiya.

¹⁰ Amma ana niifa a wiirha hai a fēdikrha, nēn kisaara, kēsēr mbē tē kukwaryirha wa."

¹¹ A kwasamaddi thlēknēn palthdiya, dēgha mbeedē tē ndang nda kanda, "Pashid nēm Liyadzuru a shii beēna; amma niya dērgħa mbēda dē di mekhneeng sē."

¹² Ndangga fatsahayighēn, "Chinēm, ana nēn a shii beēna, nēn a kēnda."

¹³ Yeeso nēghēn a ndaarha ni mērna Liyadzuru, amma fatsahayighēn na nda a numad ndagħa Yeeso nēghēn a shii beēna ni.

¹⁴ Tērgħa pēranggēnēn kanda a pēpal, "Mēr Liyadzuru.

¹⁵ Kēsēr ka kun mbuwa ni a mbēdi tēkdi mbēnda fa, kēsēr nun a fērkēkafek, nanēn katērana ēnda hai ya mbi a mbēdi wa. Amma tama thlēmadghēn dē."

¹⁶ Tērgħa Toma (na nda aarha Mudaarha), ndanggēn shayighēn fatsahaya, "Taama dēm dē kēm, dēm mēra heu tē Yeeso."

Yeeso ni yibrha tē thliirha sē hu mēra

¹⁷ Sēlna Yeeso dē, 'wanda teēna pang nda Liyadzuru tē beēna fādā.

¹⁸ Mbetani nēghēn tsau tē Urshalima, sēldē kilomita mahan.

¹⁹ Yahudaya hangga bagħa ka nggab nda Marthla ba tē Mairamu ka mērra wanma ndan Liyadzuru.

²⁰ Sēkna Marthla ndaarha Yeeso bagħai, kyagħa kēshaadē dēgha hwathlagħēn fa, amma Mairamu tsauka a wuri.

²¹ Ndangga Marthla Yeeso, "Chinēm, andam kwang naa a mbēdiya, kam mērgħa wanmana wa.

²² Amma sēndi sē ko nanēnya na Faara furo kala 'ya tsahang nana."

²³ Ndangga Yeeso Marthla, “Na wanmuwa a nggər thliirha sə.”

²⁴ Nggərangga Marthla sə, “Ha ‘i, səndisə nən a nggər thliirha sə a mii ngwala kəshiirha na mərya a thliirha sə.”

²⁵ Ndangga Yeeso, “Nggini na thleng mərya sə, nggini yibrha. Kala fingya fərga kəkafek a nggi ko mərna nda na nda a thliirha sə.

²⁶ Yandi balgha tə yibrha fərga kəkafek a nggi mbə tam mərə wa. Fərna kəkafek tə palthdi ya wa?”

²⁷ Ndangga Marthla, “Ha ‘i, Chinəm, fərđi kəkafek sani Kərəsti, Wan Faara, na a barha hu kəshiirha ba.”

Təd Yeeso

²⁸ Akwasamaddi ndaana Marthla kee, wudgha aah wanman nən Mairamu a man patu də ndanggən, “Ba mala ba, na midghən sə a naa sanən.”

²⁹ Səkna Mairamu kee, thliigha kəkar dəgha walghən.

³⁰ Səl wa Yeeso hur tal də hai wa, amma tsaukwa a mbədi kəma nən tə Marthla.

³¹ Yahudaya na tsətsau a thləmadghən ahur minda kanda a nggabghən, kəlana nda hai thliida sə kəkar kyagha kəshaadə, mbu samadghən nda tamngganda ndaarha dənən ka tərha aten kwaarha də.

³² Səlna Mairamu a mbədadə na Yeeso sə nanən ndən, fəlgha hai a mbedghən ndanggən, “Chinəm, a ndam nagh a mbədiya, kam mərwa wanmana wa.”

³³ Nana Yeeso ndən a tərha, tə fingya Yahudaya mbuwa samadghən ba kanda kəm a tərha hadanggən fa, səbgha hurghən də billagha kaan.

³⁴ Tsakhka Yeeso mee, “Panggun a yanggi?” Ndang ngganda, “Boba ba naghən.”

³⁵ Təd Yeeso.

³⁶ Ndagha Yahudayini na kəkət mbəda, “Kəlama hai nggəmda ndən kaan!”

³⁷ Amma fingya ndang ngganda ndan, “Niif diya inang də yid kwamarha də a mbədi taarha. Mbuwa nən mbang ‘yadang mərna Liyadzuru fa wa?”

Thleng nda Liyadzuru sə ahu mərna

³⁸ Nggərgən hur Yeeso səbrha də kaan dəgha tenkwadda də. Kabeerha ni nggəlang nanda miighən tə feera.

³⁹ Ndangga Yeeso kanda, “Kwatəra man fərda də.” Amma Marthla wanman niifdi mərgha ndanggən Yeeso, “Chinəm, nanənya nən sərha, kəsər mərghən tə beena fada.”

⁴⁰ Nggərangga Yeeso sə, “Mbə ndoyi a fərna kəkafek na a naa mamnggit Faara wa?”

⁴¹ Nanən kee kwatərang ngganda fərda də. Tərga kəlagha Yeeso talara də ndəghən, “Pəpa, usadi sa səkna hwandəna.

⁴² Səndisə kətsar na sək hwandəna, amma thlək ni yandiya ka nafini na kəkət a mbədiya, tənə nda fərkəkafek, sənə nda sə sa thləngga nggi ba.”

⁴³ Ngwalang na Yeeso thlək palth diya, təranggən uradghən sə kaan ndəghən, “Liyadzuru kyo ba!”

⁴⁴ Niifdi mərgha kyagha ba, nda harghən tə sarghən kəkəna tə djarra kabad paarha, rabang nda yidghən tə kabad paarha. Ndangga Yeeso kanda, “Kwasaman hai wiigha!”

Wumang nda mee a bəlang ngganda Yeeso

⁴⁵ Tsaunən kee, Yahudaya hangga na a thləmad Mairamu naa nanda əndi katəragha hai fərkəkafek nda təghən.

⁴⁶ Amma fingya ahur ndan dənəda thləmad Farisaya də də nda pərang ‘ya kanda ənana Yeeso.

⁴⁷ Tərga mamnda firistaya tə Farisaya aah farha nda wumang ngganda kognaya hai. Tsahang mee nda ndan, “Ma nəm a ənarha? Kəkafek niifdiya ənadə ənwulteengya hangga.

⁴⁸ A malang dəm nagh a dərha mbeedə, tsəbaku kowunni nən a fərkəkafek təghən. Tərga na Romaya a barha ba, na nda a thlang Kən Faarnəm na chahal heu tə nafinəm.”

⁴⁹ Amma tal ahur ndan na nda aarha Kayafa mamnda firis ni ahu huraddi ndəghən, “Sənggun ‘ya nun a thləkrha wa!

⁵⁰ Sənggun sə wa a nggushi mərna niifa tal ka fiya, ma bəlang ngganda fiya də kahad.”

⁵¹ Labardi thləkna Kayafa ya mbə yi altenggən ni wa. Tsaunən ndəghən ni firis na manggən a sayiddi, thlək nən ndaarha bana Yeeso mərə ka Yahudaya.

⁵² Mbə ka Yahudaya kee wa, amma ka a wumanggən ten wangya Faara ba heu welgha hu kəshiirha də.

⁵³ Nanən kee ka a fardī, ndən katərang na mamngya Yahudaya kada kwamana a bəllang ngganda Yeeso.

⁵⁴ Tsaunən kee, nggərwa Yeeso wiirha hai a pathlang Yahudaya a pəpal wa. Mal Urshalima nən dəgha a mbərha də tsau tə kaheerha fa, ahu tala na nda aarha Ifraimu, tsauka a mbədi tə fatsahayighən.

⁵⁵ Nanənya nduwus far wutsəfayid Tədaarha ba yi Yahudaya, fiya hangga ahu chehweddi kahad 'wanda teena dənda Urshalima də beena hangga kapa na far wutsəfayiddi baarha ba ka a tsabang ngganda alten ndan də.

⁵⁶ Na nda a kada Yeeso, kanda kəkət ahu Kən Faara na nda a tsahang mee ndan, "Kəla wun hai kən? Mbə a baarha hu wutsəfayidda ba wa?"

⁵⁷ Nanənya mamnda firistaya tə Farisaya pərang ndan fiya tə ndaarha, kala niifa naghā Yeeso, pərgənən, tənā nda kəsang nda.

12

Irang Mairamu urdi Yeeso fa a Mbetani

¹ Takhkən beena mikki a əna Wutsəfayid Tədaarha nda, dəgha Yeeso Mbetani də tsauka a minda ki Liyadzuru, niifdi thleng na Yeeso sə ahu mərə.

² Fughang ngganda Yeeso sə. Marthla ndəna a fər ənnarhami də, Liyadzuru kəm nəghən ahur nafini həbgha ənnarhami tə Yeeso.

³ Tərgħa Mairamu təranggən kwalaba urdi sə na sədghən mbənggən na tə wudəbəla fa əna nanda tə 'ya na nda aarha nardi, iranggən a kəsər sar Yeeso hai panggən də tə was tenggən. Tərgħa ləghədgha hur mindədi tə mbənda səd urdi di.

⁴ Amma tal ahur fatshayighən na nda aarha Yahuda Iskaryoti, (na a fər Yeeso),

⁵ ndəghən, "Na urdi di tə wudəbəla fa kaan ya, səldə wudəbəla rapathlaarha yi paara haru mahan. Kamdə a hiigha də, fərang wudəbəlhənda fa yamiya."

⁶ Thlək nən palthdi ya mbənana fa yamiya a hadang fa wa, amma ngaara ni,

nanən ndəghən ni na a kəs wudəbəla ndan ha, nən naarha ngaara hasə danggən altenggən sə.

⁷ Nggərangga Yeeso sə, ndanggən, "Malang, tənən dəfang də ka far panna.

⁸ Kətsar na fa yamiya naarha ahur nun, amma mbun naarha tə nggi kətsar wa."

Wumang nda mee a bəlang ngganda Liyadzuru

⁹ Wumna Yahudaya hai hangga sək nanda ndaarha də Yeeso mbəda də, thlii nda heu ka da nda naghən, mbə ndəghən katenggən wa amma Liyadzuru thleng nən sə ahu mərə.

¹⁰ Tərgħa mamngya firistaya kada kwaman bəlla Liyadzuru nda kəm,

¹¹ kəsər ka ndəghən ni Yahudaya hangga malgha kanda fərkəkafek nda tə Yeeso.

Kyad Yeeso a Urshalima hai

¹² Dalthna mbərha hai, fiya hangga wumngga Urshalima ba ka wutsəfayid tədaarha, sək ndaarha nda na Yeeso a kwamana bayi Urshalima ba.

¹³ Nanən kee, kya shii temburu nda kya nda sə da nda hwathlagħən fa tərang ngganda urad ndan sə na nda a ndaarha, "Falama Faara! Tə parka ni niifdi bagħa ba ahu thləm Chinəm. Tə parka ni Kutər Isəreela!"

¹⁴ Walgha Yeeso wan kwaara tərgha kəsərgħən sə, kəla chireethleng nanda hai,

¹⁵ "A tərəm dun wa nafiya Isəreela. Kəlama də Kutər nun bayi taarha, a kəsər wan kwaara."

¹⁶ A katəradghən fatsahayighən sənangwa nda ənda hai ya wa. Amma akwasamaddi manang nanda Yeeso, a dal teena nda hai əndi katəragħa hai ya 'wan nda chireethla atenggən. Tə kəm ənang ənda nda fa ya.

¹⁷ Fiya wumngga hai na nda tə Yeeso a sayiddi aah nən Liyadzuru a ten kwaarha, thleng nən sə ahu mərə, kanda ni na a pəranggən fīngya də əndi ənana Yeeso.

¹⁸ Ndəghənni ənaghā ndən kyana fiya ba hangga ka hwathlagħən nda fa kəsər ka ənwulteena ənanən.

¹⁹ Tərgha ndangga Farisayini ndan, “Mbə ‘ya sə nəm mbang ənaarha wa. Kəlama hai, kəshiirha heu dən nda də a samadghən!”

Fingya Nggirkaya kadan nda Yeeso

²⁰ Na nafiya Nggirkaya sə ahur nafini bagha ka tərang shilee Faara teena a far wutsəfayid Tədaarha ba.

²¹ Dənda thləmad Filibus də, bagha ba a Mbatsaida na a chehweed Nggalili. Ndang ngganda, “Mbarkama, na minnan sə a nang yirha nan Yeeso fa.”

²² Dəgha Filibus ka pəranggən Andrawus də. Tərgha kanda kyab dənda thləmad Yeeso də pəranggən nda.

²³ Nggərangga Yeeso kanda sə ndəghən, “Bad sayi ba nanənya na a manang ngganda Wan Niifa.

²⁴ Niya pərang kəkafek kun, a həfang ngwanda wan hwaliirha hai mərgha wa, nən tsaurha katenggən. Amma a mərde nən fər wiinya hangga.

²⁵ Niifa na a nggəm yibədghən nən a kədeng nda, niifa kəm kargha yibədghən hu kəshiddiya nən wal yibrha mbuwa ngwalarha.

²⁶ Kala niifa na a əne taara, tətə ni a mbu samadna nən, kala mbərha nani sə ndəna mafadna naarha sə. Kala niifa na a əne taara, na Pəpa a manang nda.

Thlək Yeeso kwaman mərəghən

²⁷ “Nanənya na yibədna tə billaarha, mani mbang ndaarha? Ndo a ndee ‘Pəpa, hərye ahu sayi səsaddiya?’ Amma ənda ni bani ba kamanggən ya!

²⁸ Pəpa, manang thləm wa!” Tərgha sək urarha nda hai a talara, tə ndaarha, “‘Wadi teena manang di, niya nggər manang nda.”

²⁹ Fiya wumngga hai səkna nanda uraddi, tamngga fingya ndaarha tər‘yaana ni, fingya kəm a ndaarha təthlənda Faara ni a kalang sə.

³⁰ Tərgha ndagha Yeeso, “Uraddi ya banən ba ka kun ni, mbə ka nggi wa.

³¹ Nanənya sayi ni na a ngwang kumarha nda kəshiirha, nanənya kəm na nda a rək kutər kəshiddiya.

³² Nggi kəm, a tərən nda talara də ma kəshiddiya, niya ndusang fiya thləmadna ba.”

³³ Thlək nən ndən kee ka a kyad kwaman mərəghən nən.

³⁴ Ndangga fiya wumngga hai, “Ndangga Deleewar Ngyahad nəm kəm na Kərəsti a tsaurha pakwandə. Kama na ndaarha na Wan Niifa a mərə? Wunni ‘Wan Niifdi’ ‘wan?’

³⁵ Tərgha nggərangga Yeeso kanda sə, “Na kukwaryirha narha tə kun yi sayi ngguchit kee. Weema hai ahu kukwaryiddi ndəghən baldə tə kun, amawana wula tsərha hai. Niifa na a wiirha hai ahu wula mbə sən mbədi nən a dərha sadə wa.

³⁶ Fərama kəkafek tə kukwaryiddi ndəghən baldə tə kun, tənun tsaurha wangya kukwaryiddi.”

Yamid fərkəkafekkid Yahudaya

Akwasamaddi thlək nən ənggini ya, wiigha Yeeso fayighən bəbenggən fadghən ma kanda.

³⁷ Ko nanən nən yakh əna ənwulteengya a yid ndan, balgha nda kula fərkəkafek təghən.

³⁸ Katərana ənda hai ya ka a lətang ngganda ‘ya ndaana annabi Ishaya tə ndaarha, “Chinəm, wun fərgha kəkafek tə labar nəm? Wunni pərang na Chinəm səsəmggitghən?”

³⁹ Ndəghən dani mbangwa nanda fərkəkafek kəsər annabi Ishaya ‘wadə teena pər də ndən tə ndaarha,

⁴⁰ “Kwamang Chinəm yid ndan, tə kəm tsang də hur ndan kakrak, amawa nanda naa maana hai, tə kəm sənang ngganda hai, ba nda thləmanna ba kənanng nggi kanda.”

⁴¹ Thləkna Ishaya palthdi ya kəsər nadə mamnggitghən, ndən thlək nən ‘ya a tenggən.

⁴² Fingya hangga ahur mamnggini fər nda kəkafek təghən. Amma kanda a tərəm thləkkən a pəpal, kəsər amana Farisaya rək kanda ma kən tsahad Yahudaya.

⁴³ Kanda mindan sə a falgha fiya kanda ma yi Faara.

Ngwa kumarha aten labar Yeeso

⁴⁴ Tərgha tərangga Yeeso uradghən sə ndəghən, “Kala niifa fərgha kəkafek tə nggi mbə nggi kateenna fəree nən kəkafek wa, amma fər nən kəkafek tə niifdi thləngga nggi ba.

⁴⁵ Kala niifa nagha nggi, nadə niifdi thləngga nggi ba.

⁴⁶ Bani ba kəla kukwaryirha hu kəshiirha, nanən kee kala niifa fərgha kəkafek tə nggi mbə tam naarha hu wula wa.

⁴⁷ Kala niifa səkka labarna ənawa taara sə wa, mbi ngwang kumarha wa. Kəsər bayi ba ka bi ngwang kumarha kəshiirha wa, amma a hərghang nggi.

⁴⁸ Amma kala niifa kargha nggi fa tə kəm thləwa labar na fa wa, na niifa sə na a ngwang kumarha sə. Labar di thləkni, ndəna nda a ngwang kumarha sə, a far ngwala kəshiirha.

⁴⁹ Mbiyi a thlək 'ya tə səsəmnda altenna wa, amma Chindi thləngga nggi ba ndən ndeegha thlək ənda ni niya thləkrha.

⁵⁰ Səndisə a nadi a əna taara tə 'ya ndanən nən bang yibrha ba mbuwa ngwalarha. Nanən kee, niyi a thlək kala 'ya ndeena Chindi.”

13

Tsabang Yeeso sar fatsahayighən də

¹ Kapa na wutsəfayid Tədaddi baarha ba, sən Yeeso sə sayid bənggən yi mal kəshiddiya wudgha thləmad Chin də nduwus dəba. Nggəm də fatsahayighən ahu kəshiddiya, kyadang də nggəmnda kanda pakwandə.

² A sayiddi na Yeeso tə fatsahayighən a həb ənnarhami a figrha, 'wad Sheetan teena kyadə hur Yahuda Iskaryoti hai wan Siman ka a fər Yeeso nən.

³ Sən Yeeso sə Chindi fərang də əngya heu ahu harghən hai, tə kəm səndasə bəghən ba a thləmad Faara, nən a nggər wutta thləmad Faara də.

⁴ A sayiddi na nanda a həb ənnarhami, thliigha Yeeso sə kəḏənggən luwudghən hai na manggən kən ən pafarha nən mu.

⁵ Irr aama nən ahu ndaro hai, katəranggən tsabang nda sar fatsahayighən də nagha pang nda saryi ndan də tə ən pafaddi kən nən a mughən.

⁶ Bana Yeeso thləmad Mbiturus ba, ndangga Mbiturus, “Chinəm, Sa ni tsabang sarna də wa?”

⁷ Nggərangga Yeeso sə, “Nanənya mba sənang ənda hai niya ənaarha ya wa, amma a mbee ba na sənggən.”

⁸ Ndangga Mbiturus, “Sa, mba tam tsabang sarna də wa.” Nggərangga Yeeso sə, “A tsabanggi sarwa də wa, mba nggər tsaurha tətəhad na wa.”

⁹ Ndangga Siman Mbiturus, “Chinəm, mbə sarna katənggən na tsabang də wa, amma tsabee haryina də tə tenna kəm.”

¹⁰ Nggərangga Yeeso sə, “A 'wad niifa teena fandə, chilbi fadghən də. Balwa midghən sə fanda wa, kəl a tsabənggən saryighən də kee. Kun nuwun chahal, amma mbə kun heu wa.”

¹¹ Kəsər səndə niifdi na a fərghən, ndən ndanən, “Mbə kun heu ni na chahal wa.”

¹² Akwasamaddi ngwalang na Yeeso tsabang saryi ndan də, kalang nggən luwuddi na manggən tsauka hai. Tsahang mee nən kanda, “Səndun əndi ənani ya wa?”

¹³ Nun aah nggi 'Mala' tə kəm 'Chinəm,' məməl ni, kəsər ndəghən də nani.

¹⁴ Nanən kee, Nggini Chinəm tə Təmaləm ndənun tsabang di saryi nun də, kun kəm kamdə na a tsabang nggun sar ndan də.

¹⁵ Əna ni kee kəsər kun ma a ənən kəla ənang ni kun.

¹⁶ Niya pərang kəkafek kun, mafarha mbə kal turighən wa, təthlənda kəm mbə kal niifdi thləngga ndən ba wa.

¹⁷ Nanənya hərəm nun sən ənggini ya, a əna dun taara sə nun wal parka.

Thlək Yeeso kwaman mərraghən

¹⁸ “Mbə aten nun heu niya thlək labardi ya wa, səndi fingya yini wurni hasə. Amma tətani a ləghədgha labar Faara ndaagha; 'Yandi na a həb yadna kyakhree də fa ba.'"

¹⁹ Niya pəranggən kun nanənya kapa nən katərarha hai, a katəra də hai nun a fərəkafek tə ndaarha nggini Kərəsti.

²⁰ Niya pərang kəkafek kun, kala niifa thləgha yandə fa thlənni də thlənən nggi fa; tə kəm kala niifa thləgha nggi fa thlənən niifda fa thləngga nggi ba.”

²¹ Akwasamaddi thlæk nən palthdiya, billadə Yeeso fa kaan ahurghən ndəghən, “Niya pərang kəkafek kun, niifa tal ahur nun nən a fər nggi.”

²² Tərgha nagma fatsahayini a kəlang ndan, wulgha tendan tə wunni nən a thlækra.

²³ Tal ahur fatsahayini nggəmna Yeeso tsau a thləmadghən.

²⁴ Tərgha ndangga Siman Mbiturus yandī nggəmna Yeeso kaan, “Tsahang mee wunni nən a thlæk pathla a tenggən.”

²⁵ Nanən kee ndusangga tətahaddi Yeeso fa ndanggən, “Chinəm, wunni niifdi?”

²⁶ Nggərangga Yeeso sə, “Yandī niya fərang kyad mburodi tawang ni hu aam kyakhna hai ndəghənni.” Tawanggən kyad mburodi ahu aam kyakhna hai fəranggənən Yahuda wan Siman Iskaryoti də.

²⁷ Hərəm na Yahuda thlə kyad mburodi di kee, kyagha Sheetan ahurghən hai. Tərgha ndangga Yeeso Yahuda, “Əndi na midwa ənaarha, ənoghən wed.”

²⁸ Amma ahur ndan mbə yanda sə səngga təmani ndang na Yeeso kee wa.

²⁹ Tsaunən Yahuda ni tə panjakwa wudəbəla ha, fingya ahur fatsahayini tamngganda ndaarha na Yeeso a ndang nda a dəgha heng ənnarhami kanda ba ka wutəfayiddi, nduwa a dəgha fərang wudəbəla fa yamiya.

³⁰ Hərəmna Yahuda thlə mburodi di kee kyagha hai kəkar a fədikdi.

Thlæk Yeeso kwaman ngaalla Mbiturus

³¹ Akwasamaddi wiina Yahuda ndagha Yeeso, “Bad sayi ba na Wan Niifa a dərha hu mamnggidghən də, kəsər a fadghən ni na nda a manang nda Faara.

³² A wal Faara mamnggirha a fadghən, Faara tə altenggən nən a fərang mamnggirha Wandī, tsu kee na Wandī a wal mamnggirha.

³³ Kun wanggina, takhkən sayi ngguchit kee niya tsaurha tə kun. Nun a kada nggi, amma kəla ndang ni mamngya Yahudaya, niya pəranggən kun kee kəm nanənya. Mbədi niya dərha sadə, mbun mbang dərha sadə wa.

³⁴ Niya fərang weerənda ngyakhrha kun, nggəmama ndan. Kəla nggəmni kun, tsaudə tətə a nggəm ndan nun.

³⁵ A nadun a nggəm ndan, na fiya heu səndasə fatsahayina ni kun.”

³⁶ Tsahangga Siman Mbiturus mee, “Chinəm, dənə yaadə?” Nggərangga Yeeso sə, “Mbədi niya dərha sadə, mbun a mbu samadna nanənya wa, amma tsəbaku ndən nun a mbu samadna.”

³⁷ Tsahangga Siman Mbiturus mee, “Chinəm, mani mbuwa ni mbang mbu samad wa nanənya? Ngwadi fa a məri ka sa.”

³⁸ Nggərangga Yeeso sə, “Na a mərə ka nggi? Niya pəro kəkafek, kapa na kilngaara tətəarha na a ngaal səndənə katəra mahan.”

14

Yeeso ni kwamana a thləmad Chinda də

¹ Ndangga Yeeso fatsahayighən, “A billadun wa. Fərama kəkafek a Faara, tə kəm fərama kəkafek a nggi.

² A wuri ki Pəpa na kəngya sə hangga. A mbə nanən kee wa, kam pərang di ndən kun. Niya dərha mbəda də ka di tansang mbərha kun sə.

³ A didi tansang mbərha kun sə, niya wutta ba bi dərha tə kun thləmanna də. Tənun tsaurha a mbədi nani sə.

⁴ Mbədi niya dərha sadə səndun kwamana.”

⁵ Ndangga Toma, “Chinəm səngwan mbədi na a dərha sadə wa, kəkən nan sən kwamana?”

⁶ Ndangga Yeeso, “Nggini kwamandi, nggini kəkafek di, tə kəm nggini yibəddi. Mbə niifa sə na dərha thləmad Chin dadə wa kəl tə thləmad na.

⁷ A səndun nggi, nun sən Pəpa. Nanənya səndun ndən, tə kəm nadun ndən.”

⁸ Tərgha Filibus ndanggən, “Chinəm kyadang Chindi kan, tənə ten nan dathla.”

⁹ Nggərangga Yeeso sə, “Məndi ha tə kun, amma Filibus balgha kula sən nggi? Kala niifa nagma nggi nadə Chindi. Kama nda na tsahe mee, kyadang Chindi kan?”

¹⁰ Fərwa kəkafek niyi hu Chindi, tə kəm Chindi ahur na wa? Labardi niya pərang nda kun mbə labar altenna ni wa. Amma Chinda ni na a hurna, na a əna targhən.

¹¹ Færeema kəkafek a nda di niyi hu Chindi, Chindi kəm ahur na. Nduwa kəm fərəma kəkafek tə nggi a ten ənwulteengya nanun ənani.

¹² Niya pərang kəkafek kun, kala niifa fərgha kəkafek tə nggi nən a əna tur tardī ənani. Nun a əna əngya na məmanggən kalgha fīngya yina mu ya, kəsər niya dərha thləmad Chinda də.

¹³ Kala 'ya hwan nun hu thləmna niya ənaghən, tənə Chindi wal mamnggirha a fad Wandī.

¹⁴ Kala 'ya hwan nun ahu thləmna, niya ənanggən kun.

Dəfmee yi bad Səsəna tə Pedənda ba

¹⁵ “Ana dun a nggəm nggi, nun a əna taara tə 'ya pərang ni kun.

¹⁶ Niya hwan Pəpa, ndəghən kəm nən a nggər fərang Təthlaara kun na a tsaurha tə kun pakwandə.

¹⁷ Ndəna Səsəna yi kəkafek. Mbə kəshiirha a thləghən fa wa, kəsər 'wawa nda naghən wa nduwa sənggənda wa. Amma kun səndun ndən, kəsər nəghən tə kun tə kəm nən narha tə kun.

¹⁸ Mbiya mal kun kəla wumirya wa, niya barha thləmad nun ba.

¹⁹ A mbee sheddā balwa kəshiirha nggər na nggi wa, amma kun nun a na nggi. Nanən niyi tə yibrha kun kəm nun a tsaurha tə yibrha.

²⁰ A fardī nun a səndasə niyi ahur Pəpa, kun kəm ahur na, nggi ahur nun.

²¹ Nafiya səkka 'ya ndani əna taara nda sə, kanda ni nggəmngga nggi. Nafiya nggəmngga nggi, na Pəpa a nggəm kanda, nggi kəm niya nggəm kanda, kyadang fanna ni kanda.”

²² Tərgħa Yahuda (Mbə Yahuda Iskaryoti wa) ndəghən, “Chinəm, kama na kyad fadwa a kan kee mbə a kəshiirha kahad wa?”

²³ Nggərangga Yeeso sə, “Nafiya nggəmngga nggi, əna taara nda tə 'ya ndani. Na Pəpa a nggəm kanda, niya baarha thləmad ndan ba tsawi tə kanda.

²⁴ Yi nggəm ngwa nggi mbə a əna taara tə 'ya ndani wa. Labardi sək nun ya mbə nggi thləkka ndən wa, amma yi Pəpa ni thləngga nggi ba.

²⁵ Pərang ni ənggini kun ya nggi baldə tə kun.

²⁶ Amma təthlaara, na Səsəna tə Pedənda, na Pəpa a thlənanğ ba ahu thləm na, nən a tsahang əngya kun ha heu, dālang ənggina nən kun in pərang ni kun.

²⁷ Mal di kun tə dədemnggirha. Dədemnggid na ni fərang ni kun. Fərang ni ndən kun mbə kəla na kəshiirha fəra wa. A billadun wa tə kəm a tərəm dun wa.

²⁸ Sək dun 'ya ndaani, 'Niya wiirha tə kəm niya nggər wutta thləmad nun ba.' A nggəm dun nggi, nun a əna wutsəfayirha kəsər niya dərha thləmad Chin dādə, kəsər Chin di kaldə nggi mu.

²⁹ Pərang ni ndən kun nanənya kapa nən katərarha hai, kəsər a katəra dā hai nun a fərkəkafek.

³⁰ Mbiya nggər kalang kun sə hangga wa, kəsər kutər kəshiddiya nəghən baghai, mbə 'ya sə nən mbang ənaarha a tenna wa.

³¹ Amma niyi a əna 'ya ndeena pəpa, tənə kəshiirha səndasə nggəm di Chindi. Thlema sə tama wiim ma mbədiya.”

15

Yeeso ni ka dəf inabi

¹ Dəgha Yeeso mbeedə tə ndang nda fatshayighən, “Nggini ka dəf inabidi, Pəpa ndəna təheddi.

² Kala wuhwaara mbuwa nggəta, na Pəpa a kyathlang də. Amma kala wuhwaara na a nggəta, na Pəpa a tansang, tənən nggər chik nggəta kaan.

³ 'Wanda teena tangsang nda kun tsaudun chahal kəsər ka labardi pərang ni kun.

⁴ Tsawama ahur na, nggi kəm niya tsaurha ahur nun. Kəla mbuwa na wuhwara mbang nggəta katənggən, kəl a nadə a fad kulghən. Kun kəm nuwun kee, mbun mbang əna 'ya ngga wa kəl a nadun ahur na.

⁵ “Nggini dəf inabi, kun ni wuhwarya. Ana niifa ahur na, niya naarha ahurghən, nən a nggət wan dəfya hangga. Amma a mbə tə nggi wa, mbə mbang əna 'ya wa.

⁶ A mbə niifa ahur na wa, nəghən kəla wuhwar dəfrha kudmang na nda də hwargha, bagha fiya ba wumang

ngganda hwaridghən, muwangga nda hu waddə, djang ngganda də.

⁷ Amma anadun ahur na, labar na kəm ahur nun, nun hwan kala 'ya na minnun, na nda a fəranggən kun.

⁸ Ana dun a fər wan dəfya hangga, na Pəpa wal mamnggirha, nən a kyad ndaarha kun fatsahayina ni.

⁹ Nggəmdī kun kəla nggəmnə Pəpa nggi. Nanən kee tsawama a ten nggəmdə di kyadang ni kun.

¹⁰ A kəsədu labarna ha, nun a tsaurhahu nggəm ndəna, kəla kəs ni labar də ha pəree na Pəpa, tsaudi kəm ahu nggəm ndəghən.

¹¹ Pərang ni ənggina kun ya tə nun wal tur wutsəfayid na, wutsəfayid nun kəm tsauka lələgda.

¹² Kulo 'ya ndang ni kun ya, nggəməma ndan kəla nggəmnī kun.

¹³ Mbə nggəmdə sə kalgha yandīya wa, na a fərgha niifa yibədgən ka pashiyighən.

¹⁴ Pashiyina ni kun, ana dun a əna əndī pərang ni kun.

¹⁵ Balwi nggər aah kun mafayina wa, kəsər mafarha səngwa 'ya na turighən a ənaarha wa. Ameyedghən, niya aah kun pashiyina kəsər pərang di əngya kun heu pəree na Pəpa.

¹⁶ Mbə kun wurgha nggi wa, nggi ndən wurgha kun, ndanggi kun daamadə dun fər wan dəfya hangga na tsaurha pakwandə. Tərgha kala 'ya hwanang nun Pəpa hu thləmna nən a fəranggən kun.

¹⁷ Kulo 'ya ndang ni kun ya, nggəməma ndan.

Na kəshiirha a tsan kun

¹⁸ "A tsan kəshiirha kun, a sənunsə tsandə nggi kapa nən tsan kun.

¹⁹ Andam kun yi kəshiid də ni ya, kam nggəm kəshiirha ənggən. Amma tsaunən mbə yi kəshidda ni kun ya wa, wur yi kun sə hu kəshiirha, ndəghənni tsanna kəshiirha kun.

²⁰ Dalama teena hai tə pathla ndang ni kun, mbə mafarha kal turighən wa. A səsənda, kun kəm na nda a səsang kun. Andam ənanda taara tə 'ya ndang ni kanda, kam ənanda taara tə 'ya pərang nun kanda kəm.

²¹ Na nda a ənang tur ənggina kun fa heu ya kəsər ka thləmna, kəsər səngwanda niifdi thləngga nggi ba wa.

²² Andam bəwi ba bi kalang kanda sə wa, kam mbə dimiyirha sə a fad ndan wa. Amma nanənya, mba nda fəlmee aten dimiyindan wa.

²³ Kala niifa tsangga nggi, tsan nən Pəpa kəm.

²⁴ Ənadī əngya hangga ahur ndan 'wawana niifa ənaarha. Andam ənawī ənggini ya wa, kam mbə dimiyirha sə a fad ndan wa. Amma nanənya nanda ənggini ənani, ko nanən kee tsan nda nggi tə Pəpa kəm.

²⁵ Ləghəd labardī na chichireethlee hai ahu ngyahad ndan, ndanən, 'Tsan nda nggi fa, kula nggi əna 'ya dīmi.'

²⁶ Amma a ba təthlaara ba, Səsəna na a tsahang kəkafekkid labar Faara kun ha, niya thlənang nda kun ba aki Pəpa, nən a pər 'ya heu a tenna.

²⁷ Kun kəm nun a pəranggən fīngya ənggini ənani kəsər ka a katəradghən nuwun tə nggi.

16

¹ "Pərang ni ənggini kun ya amawa nun kyathla hai ma kəkafek.

² Na nda a rək kun ahu kəngya tsahad Yahudaya. Mbə ngaala sə wa, na sayi bayi kala niifa bəlangga kun nən a numad ndaarha tar Faara nən a ənaarha.

³ Na nda a əna əngginiya, kəsər səngwanda Chin di nduwa nggi wa.

⁴ Pərang ni ənggini kun ya, a tsə sayi hai, nun a dāl teena hai tə ndaarha 'wadī pəranggən kun. Pərang ngwi ənggini kun ya ka a katəradghən wa kəsər bəl yi tə kun.

Tar Səsəna tə Pedənda

⁵ "Amma nanənya niya wiirha a thləma niifda də thləngga nggi ba, mbə niifa sə ahur nun tsahegha mee dīni yaadə wa.

⁶ Kəsər ka pərang ni ənggini kun ya ndən ləghədna hur nun tə səbrha hura.

⁷ Amma niya pərang kəkafek kun, nən a tsaurha ngga a fad nun a wiidi. Kəsər a wii yi wa mbə təthlaara a baarha ba wa, kəl a wii di. Amma a wiidi, niya thlənanggən kun ba.

⁸ A bada ba, nən a kyadang kəkafekkirha nafiya kəshiddiya aten dimiyirha, nggayirha tə ngwa kumarha.

⁹ Aten dimiyirha, kəsər kar nda fərkəkafek tə nggi.

¹⁰ Aten nggayirha, kəsər niya wiirha thləmad Chinda də, mbun a nggər na nggi balwa.

¹¹ Aten ngwa kumarha, kəsər 'wad Faara teena ngwang də kumarha kutər kəshiddiya.

¹² Na əngya sə hangga na minna pərang nda kun, amma mbun mbang kəsghən ha nanənya wa.

¹³ A bad Səsən kəkafek ba, nən a kyadang kwaman kəkafek kun heu. Kəsər mbə labar altenggən nən a pərang kun wa, amma nən a pər 'ya sək nən, tə kəm nən a pərang 'ya kun balgha bayi.

¹⁴ Nən a fəree mamnggirha, kəsər nən tərang 'ya thlək ni Pəranggənən kun.

¹⁵ Kala 'ya tsauka yi Pəpa yina ni. Ndəghən da ndani, na Səsəna a pərang 'ya ndani kun ndani.

¹⁶ "Akwasamad sayi ngguchit mbun a nggər na nggi wa, akwasamad sayi ngguchit kəm nun a nggər na nggi."

Səbrha hura tə wutsəfayirha

¹⁷ Fingya fatsahayighən ndang ngganda ndan, "Mana midghən ndaarha ndang nən kəm, 'Akwasamad sayi ngguchit mbun a na nggi wa, akwasamad sayi ngguchit kəm nun a nggər na nggi'? Tə kəm ndəghən, 'Niya dərha thləmad Chinda də'?"

¹⁸ Dənda mbeedə tə tsakh mee, "Ma nən a ndaarha 'Akwasamad sayi ngguchit'? Səranggəm ənda hai nən a thləkrha ya wa."

¹⁹ Sərangga Yeeso hai na mindan sə tsahang mee aten labardi thlək nən, ndanggən kanda, "Nuwun a tsahang mee ndan ha aten labardi ndaani, 'Akwasamad sayi ngguchit mbun a na nggi wa, tə kəm Akwasamad sayi ngguchit nun a nggər na nggi'?"

²⁰ Niya pərang kəkafek kun, nun a tərha tə səbrha hura, kəshiirha kəm nən a əna wutsəfayirha. Na hur nun a səbrha də, amma na səbrha hur nun a tsaurha ən wutsəfayirha.

²¹ Ana nuneefa a nggəta hai nən tək hatta fa kaan, kəsər bad sayid nggəttəghən ba. Amma a nggədang də wufar wee hai, na hatta nggəttədi mbədang nda, kəsər ka wutsəfayirha nggəddə wufar wee hu kəshiirha hai.

²² Nən a tsaurha kee tə kun. Nanənya sayid səbrha hur nun ni, amma niya nggər na kun, nun a tsaurha tə wutsəfayirha fa, mbə niifa sə na thlang wutsəfayid nun hai wa.

²³ A fardi mbun a nggər tsahe 'ya wa. Niya pərang kəkafek kun, na Pəpa a fərang kala 'ya kun hwanang nun hu thləmna.

²⁴ Pa ka weeriya 'wawun tsakh 'ya tə thləmna wa. Hwanama nun a waala, tənə wutsəfayid nun ləghəta.

Kaldi kəshiirha mu

²⁵ "Thləkki əngginiya tə karapuya. Amma na sayi bayi niya nggər kalang kun sə a pəpal a ten Pəpa, mbiya nggər thlək karapu wa.

²⁶ A fardi nun a hwan əngya ahu thləmna. Mbə nggi ni a nggər hwan Pəpa a meyed nun wa.

²⁷ Chindi tafadghən nəghən a nggəm kun, kəsər nggəmdun nggi tə kəm fər dūn kəkafek tə ndaarha bayi ba a thləmad Faara.

²⁸ Bayi ba a thləmad Chindi ahu kəshiid dāba ya, nanənya niya mal kəshiddiya wudi thləmad Chinda də."

²⁹ Tərgha ndagha fatsahayighən, "Yauwa! Nanənya na a tsə labaara a pəpal mbə tə karapu wa.

³⁰ Nanənya səndənsə sənna əngya heu. Kamngwa a nggərga niifa tsaho mee ha wa. Ndəghən dani fər nan kəkafek tə ndaarha bagha ba a thləmad Faara."

³¹ Nggərangga Yeeso kanda sə, "Fər dūn kəkafek nanənya wa?"

³² Amma na fərgən bayi, nanənya ma bada ba, nun a weela hai, kowunni nən a dāarha wuri keeghən də. Nun a mal nggi katenna. Amma mbiyi katenna wa, kəsər naghə Pəpa a thləmanna.

³³ Pərang ni ənggini kun heu ya tənun wal dədemnggirha ahur nun. Nun a səsaarha kaan ahu kəshiid diya. Amma 'wadi teena kal di kəshiirha mu."

17

Hwanda Yeeso

¹ Akwasamaddi ngwalang na Yeeso thlök ändiya, kəlagha talara sə hwan Faara nən ndəghən, “Pəpa bad sayi ba na a manang nda Wandī, wandī kəm manoghən.

² Kəsər fərang na səsəmnda aten kowunni, tənən fər yibrha mbuwa ngwalarha a nafini fərang na.

³ Kwaman da na yi wal yibrha sə mbuwa ngwalarha ya, a sən sa nan, Faara yi kəkafek, tə Yeeso Kərəsti thlənang na hu kəshiirha ba.

⁴ Manang di thləmwə hu kəshiirha, tə ngwalang nda tardī fəree na a əne.

⁵ Nanənya, Pəpa, mane a mbed wa tə tur mamnggiddi nani təghən kapa na nda əna kəshiirha.

⁶ ‘Wadi teena kaldi mee atenwa a nafini fəree na ahu kəshiddiya. Nafiwa ni, fərenna kanda ənanda taara tə palth wa.

⁷ Nanənya səndasə kala ‘ya nani təghən ha kyaghən ba a haar wa,

⁸ Kəsər labardi pəree nana pərang di ndən kanda. Thlən ndan, tə kəm səndasə bayi ba a thləmad wa, fər nda kəkafek sa thləngga nggi ba.

⁹ Niya a hwanda ka kanda, mbiyi a hwanda a kəshiddiya wa, amma a nafini fəree nana kəsər nafiwa ni.

¹⁰ Kala ‘ya nani təghən yiwa ni, tə kəm kala ‘ya nana təghən ha yina ni, ni wal mamnggirha a fad ndan kəm.

¹¹ Nanənya balwa tsawud na sə hu kəshiirha wa, amma na nda ahu kəshiddiya, nggi kəm niya dərha thləmad wa də. Pəpa tə Pəfənda, lafu kanda tə səsəmnda thləmwə, thləmdi fəree nana, tənə nda tsaurha tal kəla nanəm tal.

¹² A sayiddi nani tə kanda, lafdi kanda tə səsəmnda thləmwə, thləm di fəree nana. Kəladi kanda ha, tə kəm mbusə sahadgha wa kəl tal ahur ndan kee, kəl yandi wurgha fadghən a sahadgha. Sahad nən ka a ləghədgha labar Faara na chichirethlee hai.

¹³ Nanənya niya dərha thləmad wa də. Amma thlök ni əngginiya nggi baldə ahu kəshiirha tənə nda wal wutsəfayirha lələgdə ahur ndan kəla nani təghən ha.

¹⁴ Fərangdi labar wa kanda kəshiirha kəm kardə kanda fa, kəsər mbə yi kəshiirha ni kanda wa, kəla nani mbə yi kəshiirha ni nggi wa.

¹⁵ Mbi a hwan sa a tərangga kanda ma kəshiirha wa, amma ndəghang kanda hai tə təmbəlfeddi.

¹⁶ Kanda mbə yi kəshidda ni ya wa, kəla nani mbə yi kəshidda ni ya wa.

¹⁷ Tsawang kanda chahal tə kəkafekkid wa, kəsər labar wa kəkafek ni.

¹⁸ Kəla thlənnə nggi hu kəshiirha ba, thləndi kanda kəm ahu kəshiirha də.

¹⁹ Kəsər fər di fanna kəla ən sataka kəsər ka kanda, tənə nda naarha chahal hu kəkafekkid wa.

²⁰ Mbiyi a hwanda ka kanda kee wa, amma a fingya heu fərgha kəkafek tə nggi hu labar ndan.

²¹ Pəpa niya hwanda a tendan heu a tsawa nda tal, kəla nana ahur na nggi kəm ahur wa. Ngwa tsawa nda tal ahur nəm tənə kəshiirha fərəkəfək sa ni thləngga nggi ba.

²² Fərangdi mamnggiddi kanda fəree nana, tənə nda tsaurha tal kəla nanəm tal.

²³ Niya naarha ahur ndan, sa kəm ahur na, tənə nda tsaurha tal kula ən ‘yaara fa, tənə kəshiirha səndasə sa ni thləngga nggi ba tə kəm nggəmna kanda kəla nggəmna nggi.

²⁴ Pəpa, na minnasə nafini fəree na ya, a na nda a thləmanna a mbədi nanisə, tənə nda naa mamnggiddi fəree nana, kəsər nggəmna nggi kapa na nda əna kəshiirha.

²⁵ Pəpa na tə nggayirha, ko nanən səngwa kəshiirha sa wa, amma səndi sa; nafini ya kəm səndasə sa ni thləngga nggi ba.

²⁶ Kyadang di sa kanda kəla nana, niya naarha pəranggən kanda. Tənə nggəmdədi nggəmna nggi naarha tə kanda tə kəm nee ahur ndan.”

18

Kəsang nda Yeeso

(*Matta26:47-56; Markus14:43-50; Luka22:47-53*)

¹ A kwasamaddi ngwalang na Yeeso hwan Faardi, mal Urshalima nən tədanggən suhwad Kidron teena heu tə

fatsahayighən. A pəm suhwaddi na hed dəfya dzaitun sə, kyagha sahai tə fatsahayighən.

² Yahuda fərgha ndən kəm səndə mbədi, kəsər na Yeeso yakh naarha wumnda hai tə fatsahayighən a mbədi.

³ Nanən kee, dərgha Yahuda ahu hedda də tə sodjaya a samadghən, tə fa kəla Kən Faara, thlənanang na mamngya Firis ba tə Farisaya. Kəs nda patilla ha, tə tochi, tə kari yanda.

⁴ 'Wad Yeeso teena səndə əndi dərgha katərarha hai təghən, kyagha pəpal ba tsahang mee nən kanda, "Wun nun a kadaarha?"

⁵ Nggərang ngganda sə, "Yeeso Tə Nadzarat." Ndangga Yeeso kanda, "Nggini ndəghən." Yahuda təthlərbu di kət a pathlang ndan.

⁶ A sayiddi ndana Yeeso, "Nggini ndəghən," wuda nda samarən, samarən fəla nda hweede hai.

⁷ Nggərgən tsahang mee kanda, "Wun nun a kadaarha?" Ndan ngganda, "Yeeso Tənadzarat."

⁸ Ndangga Yeeso kanda, "Ndanggi kun nggini ndəghən. Ana nggi nun a kadaarha, malaman nafiniya wii nda."

⁹ Katəra nən hai kee ka a ləđanggən labar di ndanən, "A hur nafini fəree na mbusə kədeng ni wa."

¹⁰ Tərgha Siman Mbiturus kədanggən thləukh kəlarghən sə kyathlanggən thləmad mafad Firis də na manggən a yi səma. (Thləm mafaddiya Malkus).

¹¹ Amma ndangga Yeeso Mbiturus, "Wudang thləukh kəlar di hu kənggən hai. Mbuwani mbang saarha tə wuhuleu səsaarha fəree na Pəpa wa?"

Dənda tə Yeeso a mbed Mamnda firis də (Matta26:57-58; Markus14:53-54; Luka22:54)

¹² Tərgha Sodja yini, tə mamndə ndan tə fa kəla Kən Faara kəsang ngganda Yeeso kənanang ngganda.

¹³ 'Wa dərha nda təghən thləmad Hanana də, kəsər thləbər Kayafa ni na manda firis a sayiddi.

¹⁴ Kayafa ndən ndangga finginga mamngya Yahudaya, məməl ni a mərgha niifa tal ka finginga fiya.

Katəra ngaalla Mbiturus (Matta26:69-70; Markus14:66-68; Luka22:55-57)

¹⁵ Tərgha Siman Mbiturus mbu samad Yeeso nən, niifa tal ahur fatsahayighən kəm mbu samad Yeeso nən. Tətsahad di ki Yeeso ya sən firis ndən na manggən, ndəghənggi kəm kyagha hu chelleeru firis də na manggən tə Yeeso.

¹⁶ Amma Mbiturus ishgha hai a kwakirma. Tahad tətsahad di sənna firis ndən na manggən, wudgha, kalanggən nuda sə na a kəla kwakirma ha, a kyagha hai tə Mbiturus.

¹⁷ Nudi na a mii kwakirma ndanggən Mbiturus, "Sa mbəna tal ahur fatsahayighən wa?" Ndangga Mbiturus, "Awo, mbə nggini wa."

¹⁸ Kəsər na mbiirha sə, mafaya hur minda tə fakəlaya ha kanda a tək waarha fa. Mbiturus kəm a thləman ndan a tək waarha fa.

Mamnda fristaya tsahang də mee Yeeso (Matta26:59-66; Markus14:55-64; Luka22:66-71)

¹⁹ Tərgha firis na manggən tsahang mee nən Yeeso aten fatsahayighən tə tsahadghən ha.

²⁰ Nggərangga Yeeso sə, "Thləkki labəara a kəshirha a pəpal. Ni naarha tsaharha ha hu kən tsahad Yahudaya, tə Kən Faara nəm yakh wumnda sahai. Mbə 'yasə thlək ni bəbee wa."

²¹ Kama nda na a tsahe mee ha? Tsahang mee finginga səkka fanna. Sənda 'ya ndani."

²² Ndana Yeeso kee, tal ahur mamnggini na tsau təghən fa mbi Yeeso nən, ndanggən, "Na nggərang nda firis sə na manggən kiya wa?"

²³ Ndangga Yeeso, "Ana 'yasə thlək ni na dīmi puruwun. Amma ana kəkafek thlək ni, kama mbina nggi?"

²⁴ Tərgha Hanana thlənanggən Yeeso a thləmad Kayafa də na mamnda firis kəkəna.

Ngaalla Mbiturus yi səri tə yi mahan (Matta26:71-75; Markus14:69-72; Luka22:58-62)

²⁵ Nana Mbiturus kət a tək waarha fa, tsahang mee nda, "Sa mbəna tal ahur

fatsahayighen wa?" Ngalgha Mbiturus ndaghén, "Awo mbiyi ahur ndan wa."

²⁶ Tal ahur mafaya manda firis na hurfidghén ni niifdi kyathlang na Mbiturus thlémadghén dè, tsahang mee nèn Mbiturus, "Mbè nadi kun tégghén ahu hed dzaitun wa?"

²⁷ Nggèrgha Mbiturus ngaalghén. Tsu kee tètāagha diyarha.

Yeeso a mbed Mbilatus
(*Matta27:1-2; 11:14; Markus15:1-5; Luka23:1-5*)

²⁸ A tsar kyang na nda Yeeso sè a minda ki Kayafa dènda tégghén minda ki Mbilatus dè ngwamnad Romaya. Kyawa nda tégghén a minda ki ngwamna dā hai wa. Na mindan sè a tangsang ngganda fad ndan chahal tēna nda hēb ènnadmīd tēdāarha.

²⁹ Nanèn kee kyagha Mbilatus thlémad ndan bā tsakh mee nèn, "Ma ènana kamshi diya huhwa nun ndèn?"

³⁰ Nggèrang ngganda sè, "A èna wa kamshidi 'ya mbuwa ngga ya wa, kam bowan ndèn bā wa!"

³¹ Ndangga Mbilatus kanda, "Daama dè tégghén dūn ngwang kumarha tafad nun tē yinun ngyakhrha." Nggèrangga Yahudaya sè, "Ai, fèrang ngwanda sēsēmnda kan na a bēlanggan niifa wa."

³² Katèrana ènda hai ya ka a lēdang ngganda labardi ki Yeeso sakh nèn tē kwaman mērrèghén.

³³ Tèrga Mbilatus nggèrgha hur minda hai, aah Yeeso nèn dè tsahang mee nèn, "Sani kutèr Yahudaya wa?"

³⁴ Nggèrangga Yeeso sè, "Tsakh mii huden wa niya wa, nduwa na fīngya sè purowa labara aten na wa?"

³⁵ Nggèrangga Mbilatus sè, "Mbè tē Yahudarha ni nggi wa, nafiwa ni, tē mamngya firistaya bāgha tē sa thlémad na bā. Mani ènana?"

³⁶ Ndangga Yeeso, "Kutèr yidna mbè yi kēshiid dā ni ya wa. Andam kutèryid na yi kēshidda ni ya, kam na fatsahayina a yanda amawana Yahudaya kēseerha. Amma kutèr yidna mbè yi kēshidda ni ya wa."

³⁷ Ndangga Mbilatus, "Ashe kutèra ni sa wa!" Nggèrangga Yeeso sè, "Sa ndagha,

kutèra ni nggi. Nggèt na nda nggi hu kēshiddiya ka tardī ya, a thlèk kēkafek ni. Kala niifa na midghén kēkafek, nèn kee thlēmaarha fa."

³⁸ Tsahangga Mbilatus mee, "Mani kēkafek?"

Ngwang nda kumad mērra Yeeso
(*Matta27:15-31; Markus15:6-20; Luka23:13-25*)

Tèrga kyagha Mbilatus kēsha dè ndanggèn Yahudayini wumngga hai, "Mbè 'ya sè dīmi wal ni a fad kamshidiya wa."

³⁹ Amma na èntin nun sè kala far wutsēfayid Tēdāarha, ni kalang niifa kun hai tal kēnang nanda ahu porsēna. Na mid nun sè a kalang kutèr Yahudaya ni kun hai wa?"

⁴⁰ Amma tērang ngganda urad ndan sè, "Mbè niifdiya wa, Mbarabas na mid nan!" Mbarabas kēm tē fasa farha ni.

19

¹ Tèrga Mbilatus fèr Yeeso nèn a sodjaya tsadaghén nda.

² Taksaagha sodjaya ènfatta teena tē ndaaha pang nggènda teena. Tèrga bā nda bā tē kabaarha tur yi kutèryirha kalang nggènda fa.

³ Bā nda thlémadghén bā na nda a ndang'ya yi waa farha, "Alvari, kutèr Yahudaya!" Mbiighén nda.

⁴ Nggèrgha Mbilatus kyaarha bā ndanggèn Yahudayini, "Nanènya niya kyang Yeeso kun bā, na minna sè a sēnunsè kēsang nggi tē dīmiyirha fa wa."

⁵ Kyagha Yeeso sè tenggèn fēfada tē ndaaha, tē tur kabad kutèryirha a fadghén, ndangga Mbilatus kanda, "Kēlama niifdiya."

⁶ Nana mamngya firistaya ndèn tē fa kēla Kèn Faara tērang ngganda urad ndan sè, "Tawaman dē! Tawaman dē!" Ndangga Mbilatus kanda, "Damadē dūn tawang dē tafan nun, nggi kam nawi ndèn tē 'ya na dīmi fa wa."

⁷ Tèrga Yahudayini nggèrang ngganda sè, "Na ngyahad nēm sè, 'ya ndaana ngyahaddi kamdē a mērga, kēsèr aaghén fadghén Wan Faara."

⁸ Sèkna Mbilatus kee nggèrghén chik tērēmnda.

⁹ Nggərghən kyaarha tə Yeeso ahu chelleru də tsahang mee nən ha, “Bagha ba a yanggi?” Amma nggərangwa Yeeso sə wa.

¹⁰ Ndangga Mbilatus, “Karna fa a kaleegha sə? Səngwa sə niyi tə səsəmnda ha na a kal sani hai nduwa tawo wanda də wa?”

¹¹ Nggərangga Yeeso sə, “A mbə Faara fərowa səsəmnda wa mbə ‘ya sə na mbang əneerha wa. Yandī fərgha nggi ahu harwa hai kal də sa dimiyirha.”

¹² Hərəm na Mbilatus sək labardi ya na midghən sə a kal Yeeso nən hai, amma Yahudayini na nda a tərang urad ndan sə, “A kal na niifda hai ya, mbə pashid Kaisar ni sa wa. Kala niifa ndaagha kutəra ni təsar Kaisar ni.”

¹³ Səkna Mbilatus labaryini kee, kyagha ba tə Yeeso. Tərgha Mbilatus tsauka aten tsənggam ngwa kumarha sə, a mbərha na nda aarha “feera na ngga”, Ibraniyaya na nda aaghən “Nggabbata.”

¹⁴ A far dəmnda wutsəfayid Tədaarha ni yanfaara a sərəkra. Ndangga Mbilatus Yahudayini, “Kələma kutər nun ya!”

¹⁵ Amma Yahuda yini tərang ngganda urad ndan sə, “Bəlaman, bəlaman, tawaman də!” Tsahangga mbilatus mee kanda, “Na mid nun sə tawang nggi kutər nun də wa?” Nggərangga mamnda firistaya sə, “Mbə kutər nan sə pak wa kəl Kaisar.”

¹⁶ Tərgha Mbilatus fərang Yeeso nən kanda ka a tawang ngganda də. Nanən kee wii nda tə Yeeso.

¹⁷ Təranggən kadidghən tafadghən a mbərha də na nda aarha mbəd balhwad teena. Ibraniyaya na nda aaghən, “Nggolgota.”

¹⁸ A mbəda ni tawang na nda Yeeso saadə tə nafiya səri, tal a yisəmadghən, tal kəm a yikawadghən.

¹⁹ Chirelthgha Mbilatus tə ndaarha, “YEESO TƏNADZARAT, KUTƏR YAHUDAYA.” Tawang ngganda chireethdi a man ten kadiddi.

²⁰ Yahudaya hangga karatangga chireelth di kəsər mbədi tawang na nda Yeeso saadə nəghən tsau tə Urshalima fa. Chireelth diya ənagha ndan tə mii Yahudaya, tə mii Romaya, tə kəm mii

Helenaya.

²¹ Tərgha mamngya firistaya ndang ngganda Mbilatus, “A chireethleng na hai ‘Kutər Yahudaya wa,’ amma chireethleng hai, ‘Niifdiya ndanggən fadghən kutər Yahudaya ni.’ ”

²² Nggərangga Mbilatus kanda sə, “‘Ya chireethleng ni hai, chireethleng di hai.”

²³ Akwasamaddi tawang na sodja yini Yeeso də, harang ngganda karidghən ndəghang ngganda hai mbədghən fada kowunni tə yighən. Ənagha nda kee kəm tə kabadghən tsəna nda a uradghən hai ta sarghən də.

²⁴ Ndangga sodja yini ndan, “A njarang dəm kabad dadə ya wa, amma tama əna chacha nəm a tenggən tə wunni a həbang.” Katərana ənda hai ya ka a ləđang ngganda ‘ya ndaana Deleewar Faara, “Ndəghang ngganda karidna hai a pathlang ndan, əna chacha nda aten kabad na.” Ənda ni ənana sodjaya.

²⁵ Nafiya ishgha tsau tə kadidda fa nda man Yeeso, tə wanman, Mairamu nu Kilobas, tə Mairamu magdaliya.

²⁶ Nana Yeeso man tə tətəhaddi keeghən nggəm nən kət tsau təghən fa, ndanggən man, “Kulo wanwa ya.”

²⁷ Tərgha ndanggən tətəhaddi, “Kulo muwa ya.” Ka fardi dəgha tətəhaddi tə man Yeeso wuri keeghən də.

Merra Yeeso

²⁸ Sən Yeeso sə nanənya ngwalang də targhən. Ka a ləghədgha ‘ya ndaana Deleewar Faara, ndəghən, “Na hushimnda fanna.”

²⁹ Na kəthlikrha sə a mbədi lələgdə tə aam inabi chichakh. Nanən kee tətənanng ngganda soso tə aam inabi na chichakh, pang ngganda hu səsəala nzang pang ngganda Yeeso mii sə.

³⁰ Taarang na Yeeso ndəghən, “Ngwala də!” Tərgha kwanggən tenggən hai kal yibədghənən hai.

Kulth nda Yeeso tə peela

³¹ Nanənya dəmnda far wutsəfayid Tədaarha ni, a dalth mbərha hai ndəna far yibəddi, Kəsər mamnda Yahudayini mbə mindan sə nagha mərya nafini aten kadirha a far yibəddi wa, kəsər far

yibæddi fara ni na manggæn. Tərgha Yahudayini hwan Mbilatus nda a hwasang ngganda ndələngya nafini, tə kəm tərang ngganda meryina hai.

³² Dəgha sodjaya də da nda hwasang ndələngya nafini səri tawang na nda kanda də tə Yeeso.

³³ Amma ba na nda thləmad Yeeso ba kəla nda hai 'wadə teena mərdə hwasang ngwa nda ndələnggighən wa.

³⁴ Tal ahur sodja yini kulth Yeeso nən tə peela a kəlarghən tsu kee kyagha aama ba tə faara.

³⁵ Niifdi nagma ən di katəra hai ndən pərgha ndən. Əndi pər nən kəkafek ni, pər nən ndən kee tənun fərkəkafek.

³⁶ Katəra na ənda hai kee ya ka a ləghədgha labar Faara ndaa nən, "Mbə alghən sə tal hwasagha wa."

³⁷ Na labar Faara sə kəm ndaagha, "Na nda a kəlang yandi kuthlang na nda."

*Pang nda mərri Yeeso
(Matta27:57-61; Markus15:42-47;
Luka23:50-56)*

³⁸ Akwasamad əngginiya, Yisufu niif Aramatiya tətəhad Yeeso ni bəbēe kəsər nəghən a tərəm Yahudaya, bagha thləmad Mbilatus ba na a fərang kwamana nən a dəgha tərang mərri Yeeso hai. Fərang na Mbilatus kwamana, dəgha də təranggən mərri Yeeso hai aten kadiddi.

³⁹ Niifdi na nda aarha Nikodimus 'wagha dərha thləmad Yeeso də a fədikrha, takkwa də Yisufu kəsə urdi ha na nda aarha mur tə alos səlna hadghən kilo kumnggit mahan (30).

⁴⁰ Tərgha nafini kyab ya fadang ngganda mərri Yeeso hu kabaarha na pəpet irang urdi nda fa kəla na Yahudaya ənaarha.

⁴¹ A mbədi tawang na nda Yeeso sə na heerha sə, ahu heddi na kwad mərri sə rana nda, 'wawa na nda pa mərri sə.

⁴² Tsaunən far demnda far yibəd Yahudaya ni, nanən na kwarha sə tsau a mbədi, Pang ngganda Yeeso a mbədi.

20

*Thlid Yeeso sə ahu mərri
(Matta28:1-10; Markus16:1-8;
Luka24:1-12)*

¹ A tsar kərət a far ladi, mbərha liwid-liwid, Mairamu Magdaliya dəgha ten kwad Yeeso də, kəlagha hai kwatərang nda fer dādə na a mii kwaddi.

² Tərgha thliigha tə dərha thləmad Siman Mbiturus də tə tətəhad di nggəmna Yeeso ndanggən kanda, "Tərang nda Chinəm sə ahu kwaarha, sənggum mbədi dəfang na nda sadə wa."

³ Tərgha nda Mbiturus tə tahad tətəhad di katərangganda dərha a ten kwadda də.

⁴ Kanda kyab kəs dərha nda, amma yandi tətəharha kaldə Mbiturus dərha 'wagha a ten kwadda də.

⁵ Bərgha hai kəlagha hu kwadda də na kabad pa mərda nən, amma kya wa hur kwadda də wa.

⁶ Tərgha Mbiturus bagha a ba a kwasamarha, kyagha hur kwadda hai. Na kabad pa mərda nən a mbədi.

⁷ Tə kəm na kabadda nən fadang na nda ten Yeeso sə ta a man patu.

⁸ Tərgha yandi tətəharha 'wagha ten kwadda də ma Mbiturus kyagha hur kwadda hai kəm, nanən ənggini heu ya fərkəkafek nən.

⁹ Pa ka weriya sənang ngwanda 'ya hai ndana Deleewar Faara, na Yeeso a thliirha sə hu mərə wa.

¹⁰ Tərgha fatsahayini wudə nda wure də.

Kyad Yeeso fadghən a Mairamu magdaliya

¹¹ Amma Mairamu Magdaliya ishgha a ten kwaddi nagma a tərha. Ndəghən aten tərha bərgha hai kəlagha hur kwadda də.

¹² Na fa thləngya Faara nən səri tə lukkyfa fa pəpet-pəpet kanda tsətsau a mbədi pang nanda Yeeso sə, tal a man tenggən tal a man sarghən.

¹³ Tərgha tsahangga fa thləngya Faara mee nudi, "Sa nudiya mani na a tərha?" Ndanggən kanda, "Tərang nda yina Chinəm sə, səngwi mbədi dəfang na nda saadə wa."

¹⁴ Ndəghən a nggəlang miighən kee, kyahar nən hai kəlagha hai Yeeso kət. Amma sənangwa hai Yeeso ni wa.

¹⁵ Tərgha tsahangga Yeeso mee, "Sa nudiya, mani na a tərha? Wun na a kadaarha?" Tamnggən ndaarha tətəara ni

na ahur heddi. Ndanggən, “Ana sa ni tərangga, pəre mbədi dəfang na saadə di tərang ba.”

¹⁶ Tərgha ndangga Yeeso, “Mairamu!” Kyahargha Mairamu man thləmad Yeeso də ndəghən tə mii Aramaya, “Rabboni!” Ndaarha ni “Mala”.

¹⁷ Ndangga Yeeso, “A tsuwar na nggi fa wa, kəsər dəwi thləmad Pəpa də 'wan wa. Amma duwa thləmad wan manggina də ndangga kanda, niya dərha thləmad Chinda də tə yinun China, Faar na tə kəm yinun Faara.”

¹⁸ Tərgha Mairamu dərgha thləmad fatsahayina də ndanggən kanda, “Nadi Chinəm!” Pərang labar da nən kanda ndang na Yeeso.

Kyad Yeeso fadghən a fa tsahayighən (Matta28:16-20; Markus16:14-18; Luka24:36-49)

¹⁹ Tsu a fardī a figrha a far ladi, fatsahaya Yeeso wumnda hai a mbərha tal, chang ngganda kwaminda a tendan də, kəsər na nda a tərəm Yahudaya. Kula səndəndan sə kəla nda hai Yeeso kət a madufun ndan ndəghən, “A tsauka dēdemnggirha tə kun.”

²⁰ Akwasamadghən thlək nən labardi ya kyadāng haaryighən nən kanda tə kəlarghən. Tərgha fatsahayini ləgdə nda tə wutsəfayirha, kəsər nanda Chinəm.

²¹ Nggərgha Yeeso ndang nda kanda, “A tsauka dēdemnggirha tə kun. Kəla thləna Pəpa nggi ba, niya thlən kun kee kəm.”

²² Tərgha peng bəreurha nən kanda fa ndəghən, “Thlaama Səsəna tə Pedənda.

²³ Kala niifa chahang nun dimiyidghən də, chahang ndan də, kala niifa kəm chahang ngwa nun dimiyidghən də, mba nda chahanggən də wa.”

Nda Yeeso tə Toma

²⁴ Ahu sayiddiya, Toma tal ahur fatsahayini na thləm bashadghən Mudaarha, mbə ahur ndan wa a sayiddi ba na Yeeso ba.

²⁵ Nanən kee, ndang ngganda, “Nadan Chinəm.” Amma ndangga Toma kanda, “Mbi fərkəkafek wa kəl a nadi kwat kusa di a haarghən, pang nggi haar na sadə tə kəlarghən wa mbi tam fərkəkafek wa.”

²⁶ Akwasamad beena uvadā fa tsahayini kanda a mbərha tal, Toma kəm nəghən ahur ndan kwaminda chicha. Amma kula səndəndan sə kəla nda hai Yeeso kət a madufun ndan ndəghən, “A tsauka dēdemnggirha tə kun.”

²⁷ Tərgha Yeeso ndanggən Toma, “Pang wan haar wa mbəda hai ya, kəlang harna. Tsəwaru kəlar na fa, tənə malang ngaala, fərkəkafek na.”

²⁸ Ndangga Toma, “Yina Chinəm, tə yina Faara!”

²⁹ Ndangga Yeeso, “Ka nana nggi ndən fər na kəkafek? Fa parkaya ni nafiya nawa nggi, amma fər nda kəkafek.”

Kama nda chireelth nanda deleewar diya

³⁰ Əna Yeeso ənwulteengya hangga a yid fatsahayighən chireethleng ngwana nda hai ahu deleewar diya.

³¹ Amma chireethleng na nda ənda hai ya tənun fərkəkafek tə ndaarha Yeeso ni Kərəsti, Wan Faara. A hu fərkəkafekkid nun a ndəghən, nun a wal yibrha ahu thləmnggən.

21

Kyad Yeeso fadghən a fatsahayighən məd

¹ Tsəbaku kyadna Yeeso fadghən a fatsahayighən a mii wutambar Tibariya. Katəraghən hai kiya.

² Nda Siman Mbiturus, tə Toma na nda aarha Mudarha, tə Nataniyel bagha ba a Kaana yi Nggalili, tə wangya Dzabadi, tə fingya fatsahaya səri, kanda heu a mbərha tal.

³ Tərgha ndagha Siman Mbiturus, “Dəni ka təmnda də.” Ndangga fingya fatsahaya, “Kan ma nan a dərha də a samadwa.” Wii nda, tənə nda hu kombuwol hai. Amma a fədīkdī mbə 'yasə kəs na nda wa.

⁴ A tsar kərət, ishgha Yeeso a mii kəkəshbangnda, amma fatsahayighən kukwalang ngwa nda hai təwunni wa.

⁵ Tərgha ndangga Yeeso kanda, “Wundəlaya, tənə sə a haar nun wa?” Nggərang ngganda sə, “Awo.”

⁶ Ndangga Yeeso kanda, “Muwa man panggam nun hai tə man yisəmad kombuwol di nun a waala.” Nanən kee muwang ngganda hai kəla ndang na Yeeso kanda, kəs tənə nda mbang ngwa

nda kahang nda ahur kombuwol da ba wa kəsər ka hang nda tēna.

⁷ Tərgha tətshaddi nggəmna Yeeso kaan ndanggən Mbiturus, “Chinəm ni!”

Hərəmna Siman Mbiturus sərha, “Chinəm ni,” kalanggən luwudghən kəsər kalang da hai. Tərgha pərgha ahu aamda hai a mii kəkəshbangnda də.

⁸ Fingya fatsahaya dēnda man patu də tsau tē kəkəshbangnda ahu kombuwol. Na nda a kahang panggam da sē na lələgda tē tēna. Kəsər mba nda inggun tē chehweerha wa, kēla thlētta saara haru kumnggitghən mahan.

⁹ Səl na nda kəkəshbangnda də, na tsal waarha nda a mbədi tē tēna a tenggən tē kəm mburodi.

¹⁰ Ndangga Yeeso kanda, “Bama ba tē fingya tēngya kəs nun kukuling ya.”

¹¹ Tərgha Siman Mbiturus kyagha hu kombuwol hai kahanggən panggam di a mii kəkəshbangnda də. Nəghən lələgda tē tēngya na mēmanggən haru tal tē kumnggit tuf kap mahan, heu tē hang nda tenggini thluwus wa panggam di wa.

¹² Ndangga Yeeso kanda, “Bama ba bun həb ənnarhami.” A hur fatsahayini mbusə ndengga yidghən tsahang mee nən, “Wunni sa wa?” Kəsər sēndasə Chinəm ni.

¹³ Tərangga Yeeso mburodi sē fəranggənən kanda, ənagha kee tē tēndi kəm.

¹⁴ Nanənya sar Yeeso yi mahan ni nən naarha kyad fadghən a fatsahayighən a kwasamaddi thleng nanda sē ahu mərta.

¹⁵ A kwasamaddi ngwalang nanda həb ənnarhami tsahangga Yeeso mee Mbiturus, “Siman wan Yahaya, nggəmna nggi ma fingyayini ya wa?” Nggərangga Mbiturus sē, “Ha’i, Chinəm, sēnnasə tafadwa nggəmndi sa.” Ndangga Yeeso, “Fərang ənnarhami wan chaurayina.”

¹⁶ Nggərgħa Yeeso tsahang mee yi səri, “Siman wan Yahaya, nggəmna nggi wa?” Nggərangga Mbiturus sē, “Ha’i, Chinəm, sēnnasə tafadwa nggəmndi sa.” Ndangga Yeeso, “Lafu chaurayina.”

¹⁷ Nggərgħa Yeeso tsahang mee yi mahan, “Siman wan Yahaya, nggəmna nggi wa?” Səbgha hur Mbiturus də ka tsahang na Yeeso mee yi mahan aten

ndaarha, “Nggəmna nggi wa?” Ndanggən, “Chinəm sēnnasə əngya heu, sēnnasə kəm nggəmndi sa.” Ndangga Yeeso, “Fərang ənnarhami chaurayina.

¹⁸ Niya puro kəkafek, a sayiddi nana wundəlarha, na ngwarha fa dēna a mbərha də na midwa, amma a suhur na, na harang haar yiwa sē nggowa niifa fa dēgha tē sa a mbərha də mbuwa na midwa dərha saadə.”

¹⁹ (Thləkna Yeeso ndən kee ka a kyad tur kwaman da nən na Mbiturus a mərə sē ka mananggən thlēm Faara.) Tərgha ndanggən, “Mbuwu samanna.”

²⁰ Kyahargħa Mbiturus hai na tətshadda nən nggəmna Yeeso kaan a mbu samad ndan. Yanda ni tēngsangga Yeeso fa a sayiddi na nanda a həb ənnarhami yi Wutsəfayid Tədaarha tsahang nən mee Yeeso, “Chinəm wunni na a fər sa?”

²¹ Nana Mbiturus ndən, tsahang mee nən Yeeso, “Chinəm, niifdiya wu?”

²² Nggərangga Yeeso sē, “Ana minna sē malang nggi tē yibrha ta far wuttəna ba, ma njidowa? Sa mbuwu samanna.”

²³ Tərgha labardi ya welgha də a mii fa takkwaya Yeeso tē ndaarha tətshaddi ya mbə a mərə wa. Amma ndawa Yeeso mbə a mərə wa, ‘ya ndanən, “Ana minna sē malang nggi tē yibrha ta far wuttəna ba, ma njidowa?”

²⁴ Tətshadda ni ya, nagħa ənggini heu, chirethleng nən hai tē kəm ‘ya ndanən kəkafek ni.

²⁵ Na fingya əngya sē hangga ənana Yeeso. A ndam chirethleng nda kanda hai heu, kam mbə kəshiirha mbang kəs deleewar yina ha chirelth nanda wa.

Tar fathlängya Yeeso

Ndaagha Yeeso nən a thlən Səsəna ba tə Pəḍənda

¹ Tiyafulus ahu ḍeleewar na 'wani chirethleu ḍə chirethleu ḍi ənggina hai katəra na Yeeso ənaarha heu tə tsahadghən ha,

² ta fardəḍə tərang nanda talara ḍə kapa na nda tərang nda talara ḍə kalang ḍə fathlənggighən sə tə thlarra Səsəna tə Pəḍənda.

³ A hu bəndi kumnggit fada a kwasamaddi tawang nanda ḍə kyaddə fadghən a fathlənggighən sayi-sayi tə kəm ahu kwamangya hangga kyadang nən ndaarha kanda nəghən tə yibrha fa. A hu bənggini ya pərang ḍə labara kanda aten kutəryid Faara.

⁴ Ndəghən bəḍə tə kanda ahu sayiddi na nanda a həb ənnarhami ndənggən kanda, "A mal ḍun Urshalima wa kəl a thlərang Pəpa əndi kun ba ndanən. Dalama teena hai 'wadī pərang əndi kun ya.

⁵ Ənagha Yahaya mbaptisəma tə aama, amma ahu bəngya na bayi tə Səsəna tə Pəḍənda na nda a ərang mbaptisəma kun."

Tərang nda Yeeso a talara ḍə

⁶ Tərga wumngga fathlənggighən hai a thləmadghən na nda a tsahang mee ha "Chinəm na a kal Isərela hai nanənya nggərga wudang kutəryirha kan ha wa?"

⁷ Ndənggən kanda, "Faara katənggən ndəna tə səsəmda əna bəngya, amma fərang ngwanda kwaman səndəghən kun wa.

⁸ Amma a bəḍ Səsəna tə Pəḍənda aten nun ba kun naghə ndən tə yid nun, nun a wal səsəmda na a pər labar na nun a fiya ko a yanggi ni a Urshalima, tə chehweed Yahudiya, tə Samariya ḍəgha ta mii ngwala kəshiirha ḍə."

⁹ A kwasamaddi thləknən əngginiya, tərang ngganda talara sə, kanda a kəlang nda, timngga hu hashmbe ḍə.

¹⁰ Nana nda a tutuk yirha talara ḍə ka a naghən nda. Kula səndə ndan sə kəla nda

hai nafiya səri tə lukkya fa pəpet kəkət naghə a pathlang ndan.

¹¹ Ndəngganda kanda, "Nafiya Nggalili, kama na nun kəkət a kəlarha talara ḍə? Yeeso tərang nda ma kun ḍənda təghən talara ḍə. A fara səməən kəm kəla nanun ndən a wiirha, nən a nggər wutta ba kee!"

Mattes ndən nggərga a mbəd Yahuda

¹² Fa thləngya Yeeso na nda a wumnda ḍəfiya Dzaitun katərana ənda hai ya, wuda nda Urshalima ḍə na iundəghən takh ḍə a səl mel tal.

¹³ Tərga kya nda hu kənda ḍə tənna nda aten shadghən nana nda sə tə tsaurha. Kulo thləm nafini ya na a mbəḍi: Mbiturus, tə Yahaya, tə Yakubu, tə Andrawus, tə Filibus, tə Toma, tə Mbatalomi, tə Mattiyu, tə Yakubu wan Halfa, tə Siman (təsərek chehweedghən) tə Yahuda wan Yakubu.

¹⁴ Wuma nda hai heu na nda naarha hwan Faara, tə fīngya nishya hangga, heu tə Mairamu man Yeeso, tə wan mangya Yeeso həshya.

¹⁵ Na fardə sə wumna fatakkwaya Yeeso hai takh nda a səl haru tə kumnggit səri, tərga Mbiturus thliigha sə ndaagha:

¹⁶ "Wan manggina, kamḍə a ləghəḍgha 'ya ndana ḍeleewar Faara aten Yahuda, ḍəgha ḍə tə fa kəla Kən Faara ha na manggən ka a kəsang ngganda Yeeso. 'Wad Səsəna tə Pəḍənda thləkkən kətəm a mii Kutəra Ndauda.

¹⁷ Yahuda nəghən tal ahur nəm, yi wurna nda ka əna tar ḍa nəm ya təghən."

¹⁸ (Yahuda hiidə heerha tə wudəbəl ḍi thlənən ka thlərbuyidghən, mukka hai tə man tenggən, ḍalthgha hurghən kyagha hadighən kəshi.

¹⁹ Labar mərəghən weldə ḍə kəkər a fiya heu na a Urshalima, ḍəfang thləma nda mbəḍi tə mii Aramaya "Akeldama," ndaarha ni "Pəpal Fara.")

²⁰ ḍəgha Mbiturus mbeedə tə ndaarha, kəsər nəghən chichireethlee hai hu ḍeleewar Dzabura tə ndaarha,

"Ngwa tsauka wurighən kwadwure; ko niifa ahurghən tə tsaurha tə kəm, Ngwa tərangga niifa pak mamnggitghən."

²¹ "Tsaunən kee, tətani a wur niifa nəm na a tsaurha a mbəd Yahuda. Tətani kəm

niifa ni na narha të kəm ka a sayiddi heu nanəm të Chinəm Yeeso.

²² Ka a fardī ənang na Yahaya mbaptisəma ta bağha fardā ba tərəngna nda ma thləman nəm dənda təghən talara də. Kala niifa wur nəm nən a wum teena të kəm hu pər labar thlid Yeeso sə ahu mərri.”

²³ Aah thləm nafiya nda səri: Yisufu na thləmnggən Mbarsaba na nda aarha kəm Yustus të Mattes.

²⁴ Tərgha hwan Faara nda aten niifa kamngga a wura nda, ndaa nda, “Chinəm sa səngga hur nafiya heu, ahur nafini səri ya kyadang yandī kan wur nana,

²⁵ a tsauka të thləndəwa a megged Yahuda të thlərbu ahu tar wa, kəsər kardə kan fa dəgha mbədadə kamangga fa.”

²⁶ Tərgha əna wura nda aten ndan, wur Mattes nda tsauka të thlənda Yeeso të finginga na kumkap tal.

2

Bad Səsəna ba të Pəđənda

¹ A far wutsəfayirha na nda aarha pentikos, wumngga fatakkwaya Yeeso hai a mbərha tal.

² Kula səndəndan sə sək fad 'ya nda a riirha kəla bereu 'yaara a fərahk amshi hai ləđanggən wuridī nana nda sə tsətsau.

³ Tərgha na 'ya nda kəla sheneu waarha kyagha sə a pathlang ndan a ndəkrhadə të kəm tərgha ten nggindan hai.

⁴ Ləđangga Səsəna të Pəđənda kanda heu të kəm katərang ngganda ndikrha hai të finginga miiya dədamən-dədamən, kala yandī fərangna Səsəna të Pəđənda kanda.

⁵ Yahudaya na a tərəm Faara, bağha ba ahu chehweeya dədamən na nda ahu Urshalima a sayiddi.

⁶ Sək na fiya wumngga hai riirha əndi kee, tərgha daa nda ba ka ba nda na əndi katəragha hai. Kəsangga ənwulteena kanda kəsər ko wunni səkdə kanda a ndikrha të miiyi ndan a mii fatakkwaya hangga wumngga hai.

⁷ Əna ənwulteena nda, tsakhmee nda, “Nafini heu naa a ndikrha ya, mbə Nggalilaya ni wa?

⁸ Kəkən kəm kowunni ahur nəm a sək 'ya nanda ndikrha të miighən?

⁹ Kulo kan kəm ya Fartiyaya, të Mediyaya, të Elamayaya, të nafiya chehweed Mesofotamiya, të Yahudaya, të yi Kafadokiya, të yi Fantus, të yi Asiya,

¹⁰ të yi Firijiya, të yi Famfiliya, të yi Masar, të kəm yi na tsau të chehweed Libiya dəgha Sayirin də. Rongya bağha ba a Roma,

¹¹ Yahudaya të kəm finginga kyahargha hai na takkwa Yahudaya Kərəstaya, të Larabaya. Kəm heu səkdəm nafiniya a ndikrha të mii nəm aten əngya na məmanggən ənana Faara!

¹² Kanda heu na ənwulteena nda tsangga teena kanda, tsahang mee nda fandan, Tur mani ya?”

¹³ Amma finginga na ahur fiya wumngga hai na nda a waa farha ndaa nda, “Kanda heu tərəngna mbaala kanda in!”

Mbiturus pərdə labar Faara a fiya wumngga hai

¹⁴ Tərgha Mbiturus thliighasə të fathlängya kum kab talđi, tərənggən uradghən sə ndanggən fiya wumngga hai, “Kun heu kaama thləmaarha hai ngga, wanmanggina Yahudaya të finginga na të tsaurha a Urshalima! A sahad dūn aten əndiya wa.

¹⁵ Finginga ahur nun a ndaarha nafiniya tərəng mbaala kanda teena. Mbə kəkafek ni wa! Tsar ni 'wan ya. Mbə mbaala tərəng fiya teena a tsar kiya wa.

¹⁶ Awo, 'ya nanun a tsar dīya 'wad annabi Djoyel thləkkən kətəm.”

¹⁷ “ ‘Ndagha Faara, a mii ngwala kəshiirha, niya fərang Səsəna fiya heu.

Wangginun nda həshya të nishya na nda a thlək 'ya ndana Faara,

Wundəlayi nun na nda a na əngya kyadang ni kanda,

Tə kəm shinggi nun na nda a səsəniirha.

¹⁸ Ko aten mafayina ni nda nishya të həshya heu,

Niya fərang səsəna kanda ahu bəngginiya,

Tə kəm nanda a pər 'ya ndani.

¹⁹ Niya kyad ənwulteena hai a frakh amshi,

- Tə ənsakhrha hangga a hweede,
Fara tə waarha, tə kəm hashmbe tə
ine na tikdik.
- 20 Na nda a tsawang yanfaara wula,
Ndəre kəm tsauka yiba kəla fara,
Kapa na mamnggit far Chinəm ɓarha
ɓa.
- 21 Kala niifa aagha thləm Chinəm,
Nən wal hərəkrha.' »*
- 22 Nafiya Isərela, kaama thləmarha hai!
Yeeso tə Nadzarat niifdi kyadang na
Faara kun tə ndaarha ka niifani, ənadə
ənwuteengya məmanggən tə ənsakhkya
ahur nun kun tə altennun səndunsə.
- 23 Faara fərgha niifdiya a kun tə
səndəghən, kun kəm tə thlarra fa
mbəlfeyya bəlanggun tə taurha də aten
kadiirha.
- 24 Amma Faara thleng də sə ahu mərta
tə kəm thliida sə tə yibrha, kəsər mbə
mərta mbang kəsghən ha a kwarha wa.
- 25 Ndauda kəm thləkdə pathla atenggən
ndəghən, "Nadi Chinəm kətsar a
thləmanna. Kəsər nəghən a yisəmanna,
mbi tərəm nda wa."
- 26 "Nanən kee, na hurna a ləghəttə tə
wutsefayirha,
Tə kəm na miina a falghən!
Na fanna a yibrha tə mbərsaarha.
- 27 Kəsər mba mal nggi ahu kwad mərta
wa,
Tə kəmda mba nggəmfə tə Pədənduwa
məthgha wa.
- 28 Kyadenna kwaman yibrha,
Na ləgdeerha tə mbənafa a thləmad
wa."
- 29 Kun wanmanggina numama aten
əndiya, mbə Ndauda a ndikrha a
altenggən ahu palthdi ndani ya wa, kəsər
mərde pangganda, tə kəm ten kwadghən
bəlgən a thləmannəm.
- 30 Amma nanən ndəghənggi annabini tə
kəm sənda sə ndangga Faara har tə dəf
mee, tə ndaarha nən a tərang niifa ahu
chichiyighən tsawanggən ahu tsənggam
nggən.
- 31 Nana Ndauda əndi ɓagha katərarha
hai a mbee thlək pathla nən aten thlid
Kərəsti sə ahu mərta tə ndaarha mal wa
ndan hu kwarha wa tə kəm mbə thlu
fadghən a məthla wa.

* 2:21 2:21 Djoyel 2:28-32.

- 32 Faara thleng də Yeeso sə ahu mərta
kəm heu na dəm ndən kəkafek ni.
- 33 Nanənya fərang nda mbəd tsaurha yi
tsənggam mamnggirha a talara a yisəmad
Faara. Kəla ndana Chindi nən a fərang
Səsəna tə Pədənda, fəranggənən kan kəm
ndəghən ɓangga ənda ɓa nun a naarha tə
səkrha a weeriya.
- 34 Kəsər Ndauda tafadghən 'wawa tərta
talara də wa, amma ndəghən,

Chinəm ndanggən China,
"Tsawu a yisəmanna.
- 35 Kəl a tsawang di fa tsanggiwa,
A kamu saryi wa."
- 36 "Nanən kee, ngwa tsauka tə sənda ko
wunni a Isərela tə ndaarha Faara ənagha
Yeeso diya tawang nun də a tsauka
ndəghənni Chinəm tə kəm Kərəsti."
- 37 Səknə nafini labardi ki Mbiturus
tsuwar hur ndan nən fa, ndangganda
Mbiturus tə fingya fa thlənggini, "Wan
manggina ma nan a ənaarha?"
- 38 Nggərangga Mbiturus kanda sə,
"Kowunni ahur nun tətani a malanggən
dimiyidghən kyahargha thləmad Faara
ɓa, ənang mbaptisəma nda ahu thləm
Yeeso Kərəsti yi chakh dimiyirha, tə nun
wal fərta Səsəna tə Pədənda.
- 39 Thləkna nda pathdiya ka kun tə
wangginun tə fingya mbuwa wa
Yahudaya tə nafiya na Faara a aarha ɓa
kəm."
- 40 Yiyang thləmaarha nən kanda teena;
tə fingya pathya hangga tə kəm hwan
kanda nən, "Hərgəha man fannun ahu
kəshiid weeriya yi mbəlfeyrha."
- 41 Fingya thləgha palth Mbiturus kəm
ənang mbaptisəma nda kanda, a fardiya
chik nda tə fiya fərgha kəkafek takh nda a
səl haru kumnggitghən mahan.
- Wum ten fatakkwaya Yeeso*
- 42 Wum teena nda tə fingya fatakkwaya
Yeeso, dəf teena nda tə tsahad fa thləngya
Yeeso ha tə tsau dədemnggirha tə ndan
hu kyang nda mburodi hai tə hwan
Faara.
- 43 Ko wunni tərəm Faara nən, kəsər
fathlənggini a əna ənwuteengya hangga.

⁴⁴ Fa takkwaya Yeeso tsawa nda a mbərha tal ndəghang ngganda ənggindan hai na nanda təghən ha heu.

⁴⁵ Heng ngganda ənggindan də ndəghang wudəbəlghənda a fiya na tə billarha.

⁴⁶ Ka fad dathla mbərha fa hai na nda dəfang shilee Faara teena ahu Kən Faara na a Urshalima. Na nda narha wumnda hai ahur wurayindan na nda a kyang mburodi hai həb ənnarhami nda tə wutsəfayirha tə hura tal.

⁴⁷ Na nda narha fal Faara nagma shili ndan sə a fad fiya heu. Ka parra fara fa na Chinəm narha chighang finginga kanda walgha hərəkrha. Na nda narha fal Faara nagma shili ndan sə a fad fiya heu. Ka parra fara fa na Chinəm narha chighang finginga kanda walgha hərəkrha.

3

Mbiturus kənanğ də səfənda təhwanda

¹ Na fardə sə nda Mbiturus tə Yahaya kanda diye a Kən Faara də na manggən a sayid hwanda na fiya ənaarha yi yarra yanfaara hai.

² Ndusang nanda Kən Faara fa na a Urshalima, na niifa sə səfənda ka nggəttəghən hai na nda narha dəfang nda a kwatkirəm Kən Faara na manggən na nda aarha “Kwatkirma na ngga,” ka nagma a hwanang nda fiya na kyarha a pəpəl Kən Faara bə na manggən.

³ Nanən nda Mbiturus tə Yahaya takh nda a kyarha Kən Faara də hwanang wudəbəla nən kanda.

⁴ Nda Mbiturus tə Yahaya irang yirha nda fa, ndangga Mbiturus, “Kəlang kan!”

⁵ Səfəndədi kəlanggən kanda ngga na midghən sə a fərang wudəbəla nda.

⁶ Amma ndagma Mbiturus, “Mbə wudəbəla sə a haar na a furoyi wa. Amma ‘ya nani təghən ha ndən niya furorha. A hu thləm Yeeso Kərəsti tə Nadzarat, thliu sə wiina!”

⁷ Tərgha Mbiturus kəs harghən nən yisəma, thlenggən sə. A mbədi tsu saryighən tə kukwathladghən nagma kanglang.

⁸ Thliigha sə harat ishgha kət tə saryighən. Katəranggən wiirha hai,

kyagha kən Faara də tə kanda nagma a wiirha hai tə pəra sə, nagma a fal Faara.

⁹ Fiya heu naghən nda a wiirha hai ndəghən a fal Faara.

¹⁰ Kanda kəm kukwalang ngganda hai ndəghənni na tsaurha a mii kwakirəm Kən Faara na manggən, na hwanda wa, tərgha ənwulteena kəssanggən kanda, ka əndi naa nanda.

Labar Mbiturus ahu Kən Faara na a Urshalima

¹¹ Na səfəndədi tsəb tə Mbiturus tə Yahaya ha, fiya heu kəsangga ənwulteena kanda mbəna nda thləmandan bə a mbərha də na nda aarha Məthləm Sulemanu.

¹² Nana Mbiturus ndən kee, ndanggən kanda, “Nafiya Isərela, kama na teena wulang kun kee? Kama kəm nun a kəlang kan kəla tə səsəmda alten nan ni nduwa ka takkwa nan Faara ngga ndən ənagma ndən na kamshidi a wiirha ya wa?”

¹³ Faara yi Ibrahim tə Ishaku tə Yakubu, Faara yi chichiyinəm ndəghənni manangga mafadghən Yeeso ndən kənanngga niifdiya. Yeeso dani fər nun ka a bəlang ngganda, kar nun a mbed Mbilatus, na midghən sə kwang a kalghənən hai.

¹⁴ Kardun tə Pedənda tə, tə nggayirha fa, a megghedghən kada kalla niifda nun hai na bəl farha.

¹⁵ Bəlanggun tə fər yibrha, amma thlengga Faara sə hu mərta. Kan ni kəm nagma ndən!”

¹⁶ “A hu fərkəkafekirha hu thləm Yeeso, ndən walna niifdi kənda ya, kun kəm ‘wadun teena səndun səfənggidghən sə. Fər kəkafek hu thləm Yeeso ndən kənanngga a yid nun.”

¹⁷ “Nanənya shayina, səndisə ‘ya əna nun kun tə mamnggid nun a Yeeso ka yamid sənda ni.

¹⁸ Amma Faara nəghən a ləđang nda əngya ndana annabiya aten Kərəsti tə ndaarha nən tətə ni na səsarha aten əngginiya.

¹⁹ Nanən ya malaman dimiyid nun, kyakhrun a thləmad Faara bə, tənə nda tsabang dimiyid nun də.

²⁰ Na farghæn bayi bana Chinøm hunang hur nun hai. Næn a nggær thlænang Yeeso kun hai, Kæræsti wur næn.

²¹ Tætani a tsauka a talara, pa bagha sayid dāba nanda a wudang ænggina ba heu ndana Faara a mii annabiya tæ pedænda kætøm.”

²² Ndagha Musa, “Chinøm, Faara nun næn a thleng annabi kun sæ kēla nggi ahur nafi nun. Kaaman thlæmarha fa ahu ængya næn a pærang kun heu.

²³ Kala niifa kargha kang thlæmarha annabi dā fa ya na nda a ndæghang hai tæ nafiya Faara.”

²⁴ Ka aten Samaila ba, annabiya heu thlæk nda ænggini na a katærarha hai a weeriya.

²⁵ Kun chichiya annabi yina ni, nuwun sæ kām ahu dæf mii di ndangna Faara chichiya nun. Kæsær ndangga Faara Ibrahim, “A fad chichiya na nafiya kæshiirha a wal parka.”

²⁶ “Thleng na Faara mafadghæn sæ, 'waghæn thlænanggæn kun dæ Isærelaya, ka a færang parka næn kun, kyakhrang næn kun ba ahu tar dīmiyid nun.”

4

Mbiturus tæ Yahaya a mbed kognaya

¹ Nana Mbiturus tæ Yahaya a kalang fiya sæ, finginga firistaya yi Yahudaya, tæ mamnda fa kēla Kæn Faara ha na manggæn, tæ finginga sadukiyaya ba nda wal kanda.

² Mamnggini ya billad nda kaan ka nana Mbiturus tæ Yahaya a tsahang fiya ha tæ ndaarha ahu thlæm Yeeso na thliirha sæ tæ yibrha ahu mæra.

³ Kæsang ngganda kanda, nanæn tsæ figrha hai muwang ngganda kanda a kændæ kæl a tsar.

⁴ Amma fiya hangga sækka labar ndan færdæ kækafek, chikka hang nda hæshya takh nda a sæl haru kumnggitghæn tuf.

⁵ Dalthna mbærha hai mamngya Yahudaya heu tæ shingya tæ fa malæmngya ngyakhrha wuma nda hai a Urshalima.

⁶ Hanana mamnda firis na manggæn a mbædi, tæ Kayafa, tæ Yahaya, tæ Aledzanda, tæ finginga hurfaya firis na manggæn.

⁷ Kyang ngganda nda Mbiturus ba tæ Yahaya tsahang mee nda kanda, “Tæ tur yanggi sæsæmnda, nduwa kām tæ thlæm wun ænanun ændiya?”

⁸ Tærga Mbiturus lælægdæ tæ Sæsæna tæ Pedænda ndanggæn kanda, “Kun mamngya tæ shingya chehweed nām,

⁹ nun a tsahang mee kan ka æna nan 'ya ngga aten sæfændædi ya wa? Na min nun sæ a sæn kwaman dā nun walnæn kænda wa?

¹⁰ Ngwa pærang nggæni kun a pæpal tæ nafiya Isærela heu, tæ ndaarha wal næn kænda tæ sæsæmnda thlæm Yeeso Kæræsti tæ Nadzarat. Niifdæ ni tawang nun dæ, thleng na Faara sæ ahu mærra.

¹¹ Labar Yeeso ni thlæk na nda ahu dæleewar Faara, nda næn, Færdi kar na fa tængya, ndæn tsauka fer sar kænna.

¹² Mbæ wal hærækrha sæ a ki niifa pak wa! Mbæ thlæma sæ ahu kæshiirha færdæ na nda a fiya, nām wal hærækrha sæ wa.”

¹³ Wulangga teena mamnggini ka nana nda hæhasyid nda Mbiturus tæ Yahaya. Sænda sæ kām fathlænggini særi ya pakhtæduya ni, karatawa nda wa. Dal teena nda hai kaar na nda tæ Yeeso.

¹⁴ Amma na nanda a na niifdi kænang nanda kæt a thlæman ndan, mbæ 'yasæ na nda mbang thlækrha wa.

¹⁵ A mbædi kee ndang ngganda nda Mbiturus tæ Yahaya a mal kænda nda. Tærga kokhnayini ndang ngganda ndan,

¹⁶ “Ma nām a ænaarha tæ nafiniya? Mbæm ngaala tæ ndaarha ænawa nda ænwulteena wa, fiya heu a Urshalima sænda sæ kee.

¹⁷ Amma a nggær nda pær labardiya wa, tama kæs thlæman ndan nām a nggær nda pær labara ahu thlæm Yeeso wa.”

¹⁸ Tærga aah fathlænggina nda ba ndang ngganda kanda a nggær nda kala sæ tæ kām tsaha nda ha ahu thlæm Yeeso wa.

¹⁹ Amma Mbiturus tæ Yahaya nggærang ngganda kanda sæ ndanda, “Tamnggun ndaarha na mid Faara sæ a færang mamnggirha nan kun ama ndæghæn wa?

²⁰ Mban tam malang pær 'ya na nan tæ sæk nan wa.”

²¹ Nggær nanda yiyang thlæmarha kanda teena, kal kanda nda hai. Wulangga kwamana kanda na a tsætsæl

kanda nda, kəsər fiya heu kanda a fal
Faara aten əndi katəragha hai.

²² Niifdi kənanğ nanda tsauka
ənwulteena huradghən kaldə kumnggit
fada.

Hwan Faara yi fatakkwaya Yeeso

²³ Kal na nda kanda hai, Mbiturus tə
Yahaya dənda thləma fingya fatakkwaya
də pərang ənggina nda kanda ndana
mamnda firistaya tə shingya.

²⁴ Sək nanda palthdi, tərəngga
fatakkwayini urad ndan sə ka a hwan
Faara nda, ndaa nda, Chinəm sani na tə
ngyakhrha ha ənagha talara tə hweede,
wuri aama tə kəm əngya heu na ahur
ndan.

²⁵ Ka kətəm thləkna pathla Səsəna tə
Pədənda tə mii mafadwa Ndauda na
chichid nan, tə ndaarha,
“ ‘Kama na nafiya mbuwa Yahudaya tə
səbrha hura?

Kama na nda a mbəttə hai aten
numad əngya ka?

²⁶ Kutərya kəshiirha ngwanda fa ka yanda,
Wum kutərya hai na nda a tsan
Chinəm tə Kərəstidghən.’ ”

²⁷ Hirdus tə Mbuntus Mbilatus tə fiya
mbuwa Yahudaya tə nafiya Isərela ahu
wupəri diya wumang nda tendan kar nda
mafadwa Yeeso tə pədənda, wurna na.

²⁸ Kəkafek, kala 'ya əna nanda nəghən
tə sənduwa kəla ndana ka kətəm nən a
katərarha hai tə səsəmnggit wa tə
nggəmənduwa kəmda.

²⁹ “Nanənya, Chinəm suwu mbəlfed
ndan, fərang kanlanggirha kan mafayiwa
na a pər labar wa nən.

³⁰ Pəpənanğ harwa də yi səsəmnda
kənda, tə kəm yi əna ənwuteengya ahu
thləm mafadwa Yeeso tə Pədənda.”

³¹ A kwasamaddi hwan na nda Faara,
mbədi na nanda sə rəbgha fa, na nda heu
lələgdə tə Səsəna tə Pədənda. Tərgəha pər
labar Faara nda tə kanglang nggirha.

Kala 'ya yi fatakkwaya Yeeso yindan ni heu

³² Fatakkwayini heu hur ndan tə
numad nda tal ni. Tə kəm 'ya nana nda
təghən ha mbə niifa ndaarha yighənni
katənggən wa, na nda ndəghang nda
ənggindan hai a pathlang ndan.

³³ Fa thlənggini tə səsəmnda pər nanda
labar thlid Chinəm Yeeso sə ahu mərə,
mamnggit nggayid Faara nagha aten
kowunni ahur ndan.

³⁴ Mbə yamirha sə a fandan wa, kəsər
nafiya na tə pəpalya tə wuraya ha heng
nda kanda də

³⁵ bə nda bə tə, tə wudəbəldi
fəranggənda fathlängya ndəghang
nggənda nafiya mbuwa təghən ha.

³⁶ Kəla, Yisufu, na fa thləngya aarha
Mbarnaba, ndəna wan tə shik farha. Tə
Lawirha ni baghən bə a Sayifurus.

³⁷ Na pəpal ghən sə henggən də bagha
bə tə wudəbəlgəhən fəranggənən
fathlänggini ndəghang nggənda nafiya
mbuwa na 'ya sə a har ndan.

5

Hananiya tə Shafratu

¹ Na niifasə thləmnggən ni Hananiya,
thləm nukkun kəm Shafratu, henggən
pəpal də.

² Tə sənda nukkun sə, bəbee nda ha
ahur wudəbəldi a altənggən. Amma
bagha bə tə tahadghən dəfanggən hai a
mbed fa thlənggini.

³ Tərgəha ndagha Mbiturus, “Sa
Hananiya, kama nda na malang nda
Sheetan kyagha hurwa hai, na nggabang
nda Səsəna tə Pədənda fa na bəbeng nda
tahad wudəbəl heddi a alten wa.

⁴ Kapa na hengdə mbə yiwa ni wa? A
kwasamaddi heng nadə kəm,
wudəbəlgəhən mbə yiwa ni əna taara na sə
kəla na midwa wa? Kama na əna əndiya
kee? Mbə kanni nggabangna fa wa,
amma a Faara ni.”

⁵ Səkna Hananiya pathdiya, fəlgha hai
mərgəha, nafiya heu səkka ndən kəm
kəsangga hərenga kanda.

⁶ Thliigha wundəlaya bə fadang
nggənda tə kabad pa mərə tərənggənda
də nda pang nda.

⁷ Tsəbaku kyagha nukkun bə, kula
ndəghən sən əndasə katəragha hai.

⁸ Tsahangga Mbiturus mee, “Pərekən, sa
tə Hananiya ənda wal nun ahu pəpaldi
heng nun də?” Ndəghən, “Nəghən kee.”

⁹ Tərgəha ndangga Mbiturus, “Kama nun
numa 'ya kiya wumanggun mee ka a

kəkəranggun Səsən Chinəm? Kulo! Sar nafini pangga chimadwa a kwatminda, nanda a tərərha kəshaadə kəm.”

¹⁰ A mbədi tsu kee fəlgha hai a mbendan mərgha. Bana wundəlayina ba, ba nda walghən məmərə tərang ngganda kəshaadə də nda pang nda tsau tə chimadghən fa.

¹¹ Kəsgha hərəenga fatakkwaya Yeeso heu tə fingya səkka labardi.

Fa thlängya kənanng nda haaya hangga

¹² Fa thlänggini ənanda ənsakhkya tə ənwuteengya hangga kyadgha səsəmda Faara. Fa fərkəkafekkyə kətsar na nda naarha wumnda hai ahu Kən Faara na manggən a mbərha na nda aarha, Məthləm Sulemanu.

¹³ Mbə niifa sə a kəshi na midghən wum teena tə kanda wa, ko nanən fiya a fərang mamnggirha kanda.

¹⁴ Həshya tə nishya hangga katərang ngganda fərkəkafek hai a Chinəm.

¹⁵ Kəsər ka ənwultenggini ənana fa thlänggini, nagha fiya a kyang haaya ba hunang ngganda kanda hai a mii kwamana fingya ahu sərya tə dənggəlyə tənə shishingnda Mbiturus barha ten fingya ba a na də a mbəradə.

¹⁶ Fiya hangga wumngga hai bagha nda ba ahu talya na tsətsau tə Urshalima fa, kanda a barha ba tə haya, tə fingya na tə ənkaheeya fa, kanda heu wal nda kənda.

Səsad fa thlänggini kəsər ka Yeeso

¹⁷ Tərgha firis na manggən tə nafiyyghən heu na nanda tə kanda, nafiniya Sadukiyaya ni na nda a sərghang fathlänggini fa.

¹⁸ Kəsang ngganda kanda, muwang ngganda kanda ahu porsəna də.

¹⁹ Amma a fidikrha bagha təthlənda Chinəm ba inanggən kwatmingya porsən də də, kyanggən kanda hai. Tərgha ndanggən kanda,

²⁰ “Daama ahu Kən Faara də na manggən dun pər labar weerənda yibəddiya a fiya!”

²¹ Dalthna mbərha hai, fathlänggini kya nda ahu pəpal Kən Faara də na manggən kəla thləghang na tə thlənda Faara kanda. Katərang ngganda tsaharha ha.

Firis na manggən tə fingya nanən tə kanda aah kognaya nda ba heu tə shingya Isərela. Tərgha thlən farha nda ahu porsəna də də nda barha ba tə fathlänggini.

²² Amma səlna nafina də thlən nanda duwa nda wal kanda a kən porsəndi wa, wuda nda thləmad mamnggina də ndaa nda

²³ “Də dən də dən wal kwatmin porsəndi chicha, fa kəlaya ha kəkət a mii kwatkirəm di. Amma inang nan hai kyanan sadə, walwan niifa sə wa!”

²⁴ Səkna mamnda fa Kən Faara ha tə mamngya firistaya kee, tərgha wulangga teena kanda tənə mii ngwala əndi a ənaarha kən ya.

²⁵ Tərgha bagha niifa ba ndanggən kanda kulo nafini muwang nun kanda ahu porsəna də kəkət a pəpal Kən Faara na manggən kanda a tsahang fiya ha.

²⁶ Tərgha mamnda fa kəla Kən Faara ha tə nafiyyghən dənda də ka a danda barha ba tə fa thlänggini. Amma mbə tə kanglanggirha wa, kanda a tərəmda na də fiya muk kanda tə ferya.

²⁷ Tərgha ba nda ba tə fathlänggini isha nda a mbed kognaya ka a tsahangga mamnda firistaya mee kanda ha.

²⁸ Ndangganda kanda, “Yanang dən kun a pəpal tə ndaarha a nggərdun tsaharha ha tə thləmfiya wa, amma kulo hai tsahang dun fiya ha hangga a Urshalima, har kun a puwang hakked mərəra niifdi kan fa ba ya.”

²⁹ Amma Mbiturus tə fingya fathlängya nggərang ngganda kanda sə ndaa nda, “Tətani a fərang mamnggirha nan Faara ama ngyakhrha niifa.

³⁰ Faara yi chichi yinan thlengga Yeeso sə ahu mərə, a kwasamaddi bəlang nun ahu taurha də aten kadfirha.

³¹ Tərangga Faara a yisəmadghən də, tsawanggən mamnda tə kəm tə hərəkrha, ka a inanggən kwaman chakh dimiyirha də tə chakh dimiyirha a nafiya Isərela.

³² Kan kəm nadan əngginiya kəkafek ni, na Səsəna tə Pədənda kee kəm, fərang na Faara nafiya na sək mighən.”

³³ Säkna ndan kee, səbgha hur ndan də kaan na mindan sə a bəlang ngganda kanda.

³⁴ Amma tə farisarha sə ahur ndan na thləmnggən Ngamaliya, təmaləmənda dəlewar ngyakhrha Musa, na fiya heu a fərang mamnggirha thliigha sə ahur kogna yini ndagha a kyagha nafini kəshaadə 'wan.

³⁵ Tərgha ndanggən kanda, "Kun nafiya Isəreela, kwarama tə əndi na minnun ənaarha a nafini ya!

³⁶ Huraya mbərgħa də na niifa sə kyagha ba na nda aarha Tudas, tsawanggən altenggən kəla manda niifa. Nafiya takkwagħa ndən takh nda a səl haru kumnggit fada. Amma bəlang ngganda, weleng ngganda fa takkwayighən də, tsauka mii ngwalan ndan ni.

³⁷ A kwasamadghən kəm a sayyid thlətta fiya, Yahuda tə Nggalilarha kyagha ba ləm fiya nən fa mbusamadghən nda, ndəghənggima bəlang ngganda, nafiya heu mbuwa samadghən weleng ngganda kanda hai."

³⁸ "Nanənya, niya pəranggən kun kalama nafina hai ya, malaman kanda wii nda, ana numandan tə tar ndan yi farha ni mbə təra hai wa.

³⁹ Amma ana numandan tə tar ndan yi Faara ni mbə kwamana sə a 'yadanggunun nafina fa ya wa, nun a wal altennun kee a yanda tə Faara."

⁴⁰ Palthdi keegħən tsuwardə kanda tərgħa aah fa thlənggina nən ba, tsada kanda nən. Tərgħa ndangganda kanda ma nggər nda ndikrha tə thləm Yeeso wa, a mbəra kal kanda nda hai.

⁴¹ Tərgħa thliigha nda sə a mbed mamnggini na nda a na wutsəfayirha tə ndaarha tsək nda a səsanda ka thləm Yeeso.

⁴² Ka fad dathla mbərha fa hai na nda narha dərha a Kən Faara tə kəm kya nda wure-wure na nda a tsaharhaha tə pər labar Faara tə ndaarha Yeeso ndəna Kərəsti wa.

6

Wur nda nafiya məd

¹ A far yini na fatakkwaya Yeeso aten chikrha, tərgħa fingya Yahudaya na a ndik mii Helenaya na a huhurumnda aten Yahudaya na a ndik mii Aramaya tə ndaarha mba nda dang nu mər yindan sə hu ndək ənnarhami wa.

² Tərgħa fathlənggini kumkap səridi wumang ngganda fa takkwayina ba heu ndaa nda, "Məməlwa wa na a mal pər labar Faara nəm, kyam hu tar ndək ənnarhami də wa.

³ Nanən ya wanmanggina, wurama həshya məd ahur nun na lələgdə tə Səsəna tə kəm na tə huteena fa. Nəm a fərang tardī kanda ya

⁴ kəm dəm mbeedə tə hwan Faara tə tsahad labar Faara ha."

⁵ Palthdi thlək nanda mbenanggən fiya heu wumngga hai, wur nafina nda ya: Istifanus, niifa ni na tə fərkəkafek fa lələgdə tə Səsəna tə Pədənda, tə Filibus, tə Mburokoras, tə Nikano, tə Teman, tə Mbarminas, tə Nikalas niif Antakiya mbə tə Yahudarha ni wa amma kyagha hu takkwa Yahudaya hai, nanən ya tsaudə kərəsta.

⁶ Nafini məd ya kyadang nggənda fa thlənggini hwan Faara nda dəfang haara nda kanda teena.

⁷ Welgha labar Faara a mbəya də hangga. Nagħa fatakkwaya a chikrha kaan a Urshalima, tə kəm firisya hangga yi Yahudaya fərgħa kəkafek tə Yeeso.

Kəsang nda Istifanus

⁸ Istifanus nəghən lələgdə tə nggayid Faara tə səsəmənda kəm, ənadə ənwultengya tə ənsakhkya hangga ahur fiya.

⁹ Amma fardə sə fingya nafiya ahu Kən Faara ba na ngguchit na nda aarha yi fiya hərgħang nanda kanda hu mafayirha, katərang ngganda ngaala hai təghən. Na Yahudaya sə bagħa ba a Sayirin tə Aledzandəriya tə kəm chehweed Kilikiya tə Asiya.

¹⁰ Mbusə ahur ndan na mbang tsan hutən Istifanus tə Səsən Faara na atenggən wa.

¹¹ Tərgħa shighang ngganda fingya fa bəbee a nggabang ngganda Istifanus fa tə ndaarha, "Səkdan ndən a ndik labar sar farha a Musa tə Faara."

¹² Thlenggən hur fiya, tə shingya tə fa maləmngya deleewar ngyakhrha Musa. Kəsang ngganda Istifanus dənda teghən a mbed kognaya də.

¹³ Nggabang ngganda fa tə ndaarha, “Niifdiya kətsar nən narha thlək ‘ya dīmi aten kən hwan Faara na manggən tə kəm ngyakh Musa.

¹⁴ Kəsər sək dān ndən a ndaarha Yeeso tə Nadzarat nən chang Kən Faara hai na manggən tə kəm mbedenggən əntin Musa hai malang nanda kəm hai.”

¹⁵ Kogna yini heu irang yirha nda Istifanus fa, kəsər pəmnggən nəghən a chimnda fa kəla yi təthlənda Faara.

7

Labar Istifanus

¹ Tərgha Firis na manggən yi Yahudaya tsahang mee nən Istifanus, “Palth yiniya kəkafek ni wa?”

² Nggəməngga Istifanus ndəghən, “Wan manggina tə chinggina, keema thləmaarha fa! Faara tə mamnggitghən dədə thləmad chichid nəm Ibrahim də ndəghən bəldə a Mesopotamiya kapa nən dərha Haran də tə tsaurha.”

³ Ndangga Faara, “Malang chehweed nggəttəwa tə hurfayiwa, dənna ahu chehweed dədə niya saworha.”

⁴ Nanən kee malangga Ibrahim chehweed Kaldiyayini tsauka a Haran. A kwasamaddi mərna chin, thlənangga Faara ahu chehweddə bə mbədi nanun sə tə tsaurha ya.

⁵ Amma Faara fərangwa langaarha a mbədiya wa, ko dəf saara tal yi chehweerha. Dəf Faara miighən a ndəghən tə chichiyighən na bəyi a samadghən nən a fərang chehweddə kanda ko nanən mbə wanggighən sə wa.

⁶ Ndangga Faara Ibrahim, “Na chichiyiwa a tsaurha ahu chehweerha pak, əna tar mafayirha nda səsangganda kanda yi hurarha haru fada.

⁷ Amma niya səsang chehweddə kyangga kanda ahu tar mafayirha hai, a kwasamadghən na nda a kyarha sə fəree mamnggirha nda a mbədiya.”*

⁸ “Faara kəm fərang dəf mee nən Ibrahim yi thlee muwa a fardī. Nanən tsauna Ibrahim chin Ishaku, thleng muwa nən a far beena wuvada. Tsauka Ishaku chin Yakubu, tə kəm tsauka Yakubu chin chichiiya Isərela kumkap səri.”

⁹ “Kəsər chichiiyini na nda a sərghang Yisufu fa, hengganda a Masar də kəla mafarha. Amma Faara nəghən təghən ha

¹⁰ kyanggən sə ahu billadghən heu. Fərang sənda nən Yisufu tə kəm nagha fadghən pet a mbed Fir’auna kutər Masar; nanən kee fadangga Fir’auna tsauka ngwamna hu chehweed Masar tə kəm mamnda ahu wuri kutəryidghən.”

¹¹ Tərgha miirha kyagha hu chehweed Masar hai tə yi Kan’ana. Nagha səsaarha sə kaan, tərgha chichiyinəm ngwalagha ənnarhami hai a haar ndan.

¹² Səkna Yakubu ndaarha balgha hwarma sə a Masar, thlən wanggighən nən də dā nda hiirha bə, kanda tsauka chichiyinəm.

¹³ Wuttə ndan də yi səri, Yisufu chalmang fadghənən wan manggighən, kyadang wanmanggighən nən Fir’auna.

¹⁴ Tərgha Yisufu thləngga də a chin, Yakubu, tə hurfayighən a bə nda a Masar bə, kanda heu kumggit məd kap tuf.

¹⁵ Tərgha Yakubu dəgha Masar də. Mərgha a mbədi ndəghən tə chichiyinəm.

¹⁶ Mər yindan tərangganda kanda a Shekem də pangganda kanda ahu kwaddi hiina Ibrahim a haar wangya Hamor.

¹⁷ Nduwusna sayiddə bə na Faara a ləfang nda ‘ya ndanən a Ibrahim, hang nda nəfinəm a Masar chikka kaan.

¹⁸ Tərgha nggərgəha nda əna kutəra a pak a Masar səngwaa Yisufu.

¹⁹ Kutər diya huk də nəfinəm nagha a ngyabang nda fa nggətya a muwangganda wufar waya də nggət nanda ka a mərə nda.

²⁰ A hu sayiddi nggət nda Musa, wundakhne ngga a yid Faara. Kərgəhəna fa nggətyighən ahur minda yi ndəree mahan.

²¹ Dəfang nanda a kəshaadə, malghənda wutarad Fir’auna təranggən kərgəhənən tsauka yighən.

* 7:7 7:7 Kətararha 12:7; 15:13-14; Kyarhaba 3:12

²² Tsahang thladwayid Masarya nda Musa ha heu, ndəghən nggi kəm nəghən tə səsəmnda fa hu labara tə ən ənadghən.

²³ Tsəna Musa hurarha kumggit fada, na midghən sə a weng tala nən nafiyyighən, nafiya Isərela.

²⁴ Na wan tə Masar nən a dəghang nda tə Isərela də. Dəgha də danggən tə Isərela də sə, bəlanggən tə Masar di.

²⁵ Tamngga Musa ndaarha na nafiyyighən a sənda sə tə ndaarha na Faara a əna taara təghən ka a hərghanggən kanda, amma səngwa nda sə wa.

²⁶ Dalthna mbərha hai nggərghən weng tala kanda faddən dəgha wal Isərelaya səri a kanda ndan a yanda. Midghən sə a ndəghanggən kanda hai, ndanggən kanda, “Kun nafiniya, nuwun a wanmanggi. Kama nda nun a yanda tə ndan?”

²⁷ “Amma yandi na a dəghang nda shadghən də puwanggən Musa man patu də ndanggən, wunni tsawowa kutəra nan, tə ngwa kumarha aten nan?”

²⁸ Na a bəleerha kəla bəlang na tə Masar di bərarha wa?”

²⁹ Səkna Musa ndən kee, daagha mal chehweed da nən dəgha tsau ronggirha a chehweed Mediyan nggət wangya həshya nən səri a mbədi.

³⁰ “A kwasamad hurarha kumnggit fada, təthlənda Faara bagha thləmad Musa də ahu kəssa waarha ahu dəfrha ngguchit a kaheerha na tsau tə wumnda Sənai fa.

³¹ Nanən ndən kee, kəsgha ənwulteena ndən a mbədi. Nduwus nən də ka dəgha kəlang nda, sək urad Chinəm nən, ndanggən,

³² Nggini Faara yi chichiwiwa, Faara yi Ibrahim, tə Ishaku tə Yakubu.” Tərəmngga Musa nagha fadghən a rəprha fa, nggərwa fadghən ndang nda a dəgha kəlang nda bal wa.

³³ “Tərgha Chinəm ndanggən, Kəfang paham wa hai, kəsər ishgha a mbəd tə Pedənda.

³⁴ Nadi səsaddi na nafina a saarha fa a Masar. Səkdi tendan ndən bəni ba a bi hərghang nda kanda. Nanən ya duwa də, kəsər niya thlən sa a wudana Masar də.”†

³⁵ “Musa dani kar nanda tə ndaarha, ‘Wunni tsawowa kutər nan, tə tə ngwa kumad nan?’ Musa dani thlənan na Faara də dəgha tsaurha kutər ndan tə kəm tə hərəkrə ndan a mii thlənda Faara kyadang nən fadghən ahu dəfəddi kəsgha waarha a kaheerha.

³⁶ Kyanggən kanda sə ahur Masar tə ənsakhkya tə ənwulteengya hangga ənanən. Kyagha tə kanda tə hur wuri aama na yiba, tə kəm tə hur kaheerha yi huraya kumggit fada.”

³⁷ “Musa tafadghən ndanggən nafiya Isərela, ‘Na Faara a thlənanng annabi kun ba kəla nggi ahur nafi nun.’‡

³⁸ Na Musa ahur fiya wumngga hai a kaheeddi, tə təthlənda Faara ndik də təghən tə chingginəm a Wumnda Sənai. Thlədə labara ba yi yibrha fərang nən kəm.”

³⁹ Amma chingginəm kar nda sək miighən fa. A meghedghən karghənda fa ndaa nda ahur ndan a nggushi wudnanda a Masar də.

⁴⁰ Ndangganda Haruna, Tangsang faarya kəm sə na a naarha a mben nəm, kəsər sənggum əndi walgha Musa diya wa kyangga kəm ba a Masar.

⁴¹ 41 Əna dāharha nda kəla wan thlaarha, ənanng sataka nda na nda a əna wutsəfayirha a əndi ənana nda.

⁴² Tərgha Faara kyahargha ma kanda malanggən kanda na nda a fərang mamnggirha wufəlngaarya na a fərah amshi tsawa nda faar yindan. A hu deleewar annabiya nəghən chichirethlee hai,

Nafiya Isərela, a nggini nun a bee satakhkya ba tə ən fərya, Ahu hurayini kumnggit fada a kaheeddi wa?

⁴³ Awo, nggəmənda hur nun nəghən hu takkwa dahaa yinun

Mbəd paa dahad Molek

Tə wufəlngaar dahad Rifan,

Tə əngya tak sanun tə har nun non a fərang mamnggirha kanda.

Nanən kee niya dərha tə kun hu tar mafayirha də

A mbərha də inggun ma Mbabila.§

† 7:34 7:34 Katərarha 7:31-34 Kyarhaba 3:5-10. ‡ 7:37 7:37 Deleewar Ngwa Kumaarha 18:15 § 7:43 7:43 Amos 5:25

44 “Chichiyinəm tərəng nda cham hwan Faara a kaheeddi. Ənagha ndan məməl kəla kyadang na Faara Musa.

45 Thləna nda cham dāba, chichiyinəm na a kamu Djeshiwa tahang nda ha ba thlə nanda chehweddi a haar nafini mbuwa Yahudaya rəghang na Faara kanda də. Tsauka cham di a mbədi ta thləkh mbəd Kutəra Ndauda də.”

46 Walgha Ndauda nggayirha a mbed Faara, hwanggənən na a tənang mbəd tsaurha nən Faara sə yi Yakubu.

47 Amma Sulemanu ni təngga ndən.

48 Ko nanən kee, Faara Amshi mbə tsaurha ahur minda tənna niifa tə haarghən wa. Kəla ndana annabi,

49 Ndagha Faara, “ ‘Na tsənggam nggina a fərahk amshi,

Chehweerha ndəna mbəd dəf sarna. Tsakhka Chinəm mee,

Nun mbang tənə Kən Faara sə ngga kee wa?

Nun mbang tənə mbəd yibrha sə kee wa?

50 Mbə tə haryi na ni ənani nda talara tə hweede wa? ”

51 “Kun nafiya mbuwa wa sək ‘ya! Na hurynun kakrak mbun sək path kəkafek wa. Pa kwandə nun narha kar Səsəna fa tə Pedənda? Chichiyinun ənanda kee, kun kəm nuwun kee!

52 Aah ma thləm annabi tal səsangwana chichiyinun! Bəlang nda fingsayini thləkka labar bad ka niifda ba Kərəsti fər nun tə kəm bəlang nun.

53 Thləmən kee kar nun ngyakhrha Faara fa, ko nanən thləwun ndən ba a haar fa thləngya Faara.”

54 Ndengga mamngya Yahudayini pəmnggindan hai ka səbrha hura sək nanda palth Istifanus.

55 Amma Istifanus lələgda tə Səsəna tə Pedənda, kəlagha talara sə na kukwaryid Faara nən a yanda hai, tə kəm na Yeeso kərəsti nən kət a yisəmad Faara.

56 Ndagha, “Kulodə, nadi talara indadə haang Wan niifa kət a yisəmad Faara!”

57 Tərgha nggəlang ngganda thləmayi ndan tə haryi ndan na nda ahuhwaarha. Da nda thləmadghən də

58 rəghang ngganda sə ma talđi katərangganda mukdən hai tə ferya.

Fingya mamngya Yahudaya tsangga ndən kədangganda kabayindan hai dəfang ngganda a mbed wundəlarha na nda aarha Shawulu.

59 Muk na ndan, hwangga Istifanus Faara, “Chinəm Yeeso, thlu yibəd na.”

60 Bərgha hai tə wadəghən, tərənggən uradghən sə, “Chinəm, a kəsna đimiyid ndan ha wa!” Ndanən kee mərgha.

8

1 Shawulu nggəmdafa a bəllang ngganda Istifanus.

Səsaarha welengdə fatakkwaya Yeeso hai

A fardə ni katərana səsarha barha ten fatakkwaya Yeeso ba na ahur Urshalima, wel nda hai kanda heu a chehweed Yahudiya də tə Samariya. Kəl fa thlənggini kee ndən takhka.

2 Tərgha fingya nafiya na a tərəm Faara pang ngganda Istifanus tənda kaan atənggən.

3 Amma Shawulu katəranggən səsang fatakkwaya Yeeso hai. Na midghənsə a kwanggən kanda hai. Nən kyarha wure-wure nagha a kəsang həshya tə nishya ka a muwanggən kanda ahu porsəna də.

Filibus pərdə labar Faara a Samariya

4 Fingya weleng na nda kanda hai na nda narha pər labar Faara kala mbərha ndən nda sadə.

5 Filibus dədə hu wupəri Samariya də, pərdə labar Kərəsti a mbədi.

6 Fiya wumngga hai hangga kang nda thləmarha fa ngga, kəsər na mindan sə a sək labarghən nda tə kəm na ənwuteengya nda ənənən.

7 Ənkaheeya hangga kyagha sə tə huhwaarha a fad fingya fiya. Fiya hangga mərna fandan hai tə səfəngya wal nda kənda.

8 Ko wunni ahu wupəridi kəl əna wutsəfayirha kəsər ka əndi katəragha hai.

9 Na niifa sə a wupəri di tə kulaarha thləmnggən Siman nən əna əngya na fərang ənwulteena Samariyayini. Nən narha ndaarha mbə tə kalləghən sə wa.

10 Nafiya Samariya heu, yi na manggən tə na ngguchit, na nda narha ndaarha,

“Niifdiya säsämnda Faara tē pamēnda ni atēnggēn.”

¹¹ Na nda kan thlēmārha fa kēsər ka ənwuteengya nən narha ənarha ka kətəm.

¹² Amma fər nanda kəkafek a Filibus pər nən Labara na mbənggən a kanda yi kutəryid Faara tē kəm aten thlēm Yeeso Kərəsti, ənang mbaptisəma nda kanda, həshya tē nishya.

¹³ Siman tē tafadghən fərdə kəkafek tē palth Filibus, ənang mbaptisəma nda. Katəranggən mbusamad Filibus hai kala mbərha ndənən sadə, nanən ənwulteengya tē ənsakhkya na Filibus a ənarha wulangga teena.

¹⁴ Fa thlēnggini na a Urshalima səkna nda ndaarha nafiya Samariya thlənda labar Faara fa, tərgha thlənang ngganda nda Mbiturus tē Yahaya a mbəda dē.

¹⁵ Səlna nda dē, hwanang Faara nda kanda teena na wal Səsəna nda tē Pədənda,

¹⁶ kēsər Səsəna tē Pədənda terwa tendan hai ‘wan wa, ko nanən ənang nda mbaptisma kanda hu thlēm Chinəm Yeeso.

¹⁷ Tərgha Mbiturus tē Yahaya dəfang haara nda kanda teena, wal Səsəna nda tē Pədənda.

¹⁸ Nana Siman fathlēnggini fər nda Səsəndi hu dəf haara teena, fərang wudəlbəla nən kanda,

¹⁹ ndagha “Nggima fəreema tur səsəmdədi ya, tənən narha kala niifa dəfang ni haara teena wal Səsəna nən tē Pədənda.”

²⁰ Amma ndagha Mbiturus, “Sa tē wudəbəl wa mərəma, tamngga ndaarha na mbang heng fərra Faara sē tē wudəlbəla wa, wa!

²¹ Ma njidowa hu tardiya, kēsər hurwa mbə məməl a mbed Faara wa.

²² Malang tar mbəlfed wa hwan Chinəm na. Asəmha nən choho ən mbəlfedda dē na ahurwa,

²³ kēsər nadi sa hur wa səsəbadə tē kəm thluro dimiyirha.”

²⁴ Tərgha nggəməngga Siman ndagha, “Hwaneema Chinəm teena nadə tal ahur ənggini thlək nun ya wal nggi.”

²⁵ A kwasamaddi taarang nanda Mbiturus tē Yahaya mbənda labar Faara fa tē pər labar Chinəm, wuda nda

Urshalima dē. A hu kwamana pər labar dā nda na mbənggən ahu talya Samariya.

Filibus tē Niif Habasha

²⁶ Nanənya, tē thlēngnda Chinəm ndanggən Filibus, “Thliu sē turu kwamana dəgha a man ki pəlasarya dē hu kaheerha, kyagha bā a Urshalima dəgha Nggaza dē.”

²⁷ A mbədi kee thlii wiigha, dəgha kəmarha tē mamnda niifa tē Habasha tē dəf wudəbəl kwatamnda Habasha na aarha Kandis. Niifdiya dənən Urshalima dē ka dəgha dəfang shilee Faara teena.

²⁸ Nanən a wutta wuredə tsau ahu keke pərshe nəghən a karata deleewar annabi Ishaya a tərang uradghən sē.

²⁹ Ndagga Səsəna tē Pədənda Filibus, “Wiudə dā kəsang muwa niifdi na tē keke pərshidi.”

³⁰ Tərgha Filibus dəgha thləmadghən dē sək fadghənən a karata deleewar annabi Ishaya, ndagga Filibus, “Sənan na ənda hai na a karatarha ya wa?”

³¹ Nggəmənggən, “Awo, kəkən ni sənan hai? Kəl ma fəle niifa ndən hai.” Tərgha aah Filibus nən a dəgha tsaurha təghən.

³² Niifdi nəghən a karata mbərha ahu deleewar Faara tē ndagha: “Dəgha nda təghən a mbəd thlee urarha dē kəla chaukhrarha.

Kəla na kamnda narha tib a nadə tsəb ahu haara kanda a tsadang wasghən dē, Mbangwa inang mighən hai wa.

³³ Kyala nda təghən, Ngwang ngwanda kumad kəkafek fa wa.

Mbə niifa sē mbang kala sē aten chichiyighən wa, Kəsər tərang nda yibədghən ma kəshiirha.”

³⁴ Mamnda tē Habashadi ndanggən Filibus, “Annabi diya path wun nən a thləkrha? Yighən wa nduwa yi niifa pak?”

³⁵ Tərgha Filibus katəranggən pərang labara na mbənggən aten Yeeso, katəranggən hai a mbədi karatana niifda sē.

³⁶ (Kanda ahur wiirha nduwang ngganda aama fa, ndagha niifdi, “Kulo, aama ya. Mani a ‘yade mbaptisəma fa?”

³⁷ Ndagha Filibus, “A fər na kəkafek tē hurwa heu, niya ənorha.” Nggəməngga

niifdi ndəghən, “Fərđi kəkafek Yeeso Kərəsti Wan Faara ni.”)

³⁸ Fər ngyakhrha nən a isha nda hai. Tərgha kanda kyab tərā nda hai kya nda ahu aam dā hai, ənangga Filibus mbaptisəma.

³⁹ Kyana nda sə ahur aamdi Səsən Chinəm təranggən Filibus wiigha təghən, niifdi kəm nggərwa naghən wa, amma wii fadghən nən tē mbənafa.

⁴⁰ Ba Filibus kyagha ba ahu wupəri Adzotus. Fər labara nən na mbənggən a mbədi tē fīngya talya hangga a kwamana ta səlgħa Kaisariya dē.

9

Kyaharra Shawulu hai

¹ Shawulu tē hufrrha hura aten dərha mbeedə tē səsang nda fatakkwaya Chinəm kəl bəlang nən kanda, dəgha thləma mamnda firis dē.

² Kada deleewar nən, ka a dəgha təghən kən tsahad Yahudaya dē na a Ndimaska, a dēdē wal fatakkwaya Chinəm nən a kəsang kanda nda həshya tē nishya, bagħa kənanng kanda a wupəri Urshalima.

³ Takh nən a ndusang Ndimaska fa, djargħa kukwaryirha tenggən hai a fərakh amshi hai.

⁴ Fəlgha hweeda hai sək urarha nən a ndang nda, “Shawulu! Shawulu! Kama nda na a səsəerha?”

⁵ Ndagħa Shawulu, “Wunni sa, Chinəm?” Nggəməngga uraddi, “Nggini Yeeso, na a səsang nda!”

⁶ “Nanən ya thliusə dənə hu wupəri dē, na nda a puro ‘ya na a ənaarha.”

⁷ Nafini na wiirha tē Shawulu ka ənwulteena na nanda mbangwa nda kala sə wa, kanda a sək urad niifa, amma mba nda a naghən wa.

⁸ Thliina Shawulu sə a hweede, amma inang nən yidghən hai mbangwa na mana hai wa. Kəs haargħən nda kya nda təghən hur wupəri hai.

⁹ Əna beena nən mahan mbə namana hai wa. A hu benggini ya ənawa ‘ya mii wa, sawa aama wa.

¹⁰ A Ndimaska na tē takkwa Yeeso sə thləmnggən ni Hananiya. Aaghəna Faara ahu səsəniirha, “Hananiya!” Nggəmənggən, “Kulo nggi ya Chinəm!”

¹¹ Ndangga Chinəm, “Thliusə dənə minda ki Yahuda dē na a mii kwamandi na nda aarha kwamana na ndip, tsakh mee na tənə niif Tarsus sə a mbədi na thləmnggən Shawulu. Nanən ya nəghən a hwan Faara.

¹² A hu səsəniirha kyadang di niifa na nda aarha Hananiya dənən dəfang haara teena tənən nggər na mana hai.”

¹³ Nggəməngga Hananiya ndəghən, “Chinəm, səkdi labar kamshidiya aten səsəarha nən a fərang nda nafiya na chahal a Urshalima!

¹⁴ Banən Ndimaska ba tē deleewar fərang na firis na manggən ka bagħa kəsang nda fatakkwaya Yeeso na a Ndimaska.”

¹⁵ Amma ndangga Chinəm Hananiya, “Duwadə dā əna ‘ya ndani. Kəsər Shawulu wurra kari tarna ni ka dəgha tē labarna a fīngya dē mbuwa Yahudaya, tē kutərya tē nafiya Isərela kahad.

¹⁶ Nggi tafanna niya kyadang əngya heu nən a saarha fa ka nggi.”

¹⁷ Nanən kee dəgha Hananiya dē dəgha wal Shawulu. Dəfang haara nən teena ndanggən, “Wan mana Shawulu, Chinəm Yeeso walgha sa a kwamana nana a barha mbəda ba ya. Ndəghən thləngga nggi ba tənə nggər na mana hai tē kəm ləgdowa Səsəna tē Pedənda.”

¹⁸ Tsu a mbədi kee, ‘ya kəla bar dəfrha mukka hai a yid Shawulu, nggərgħən na mana hai. Tərgha thliigha sə ənang mbaptisəma nda.

¹⁹ A kwasamadghən əna ‘ya nən mii wal kanglanggirha nən.

Shawulu a Ndimaska tē Urshalima

Shawulu məngga ha a Ndimaska tē fatakkwaya Yeeso.

²⁰ Tsu kee katəranggən pər labar Faara ahu kəngya tsahad Yahudaya nagħa a ndaarha Yeeso Wan Faara ni.

²¹ Kala fiya səkka ndən kəsgha ənwulteena kanda, tsakh mee nda, “Mbə niifdani na a səsang tē bəlang nda fa takkwa Yeeso a Urshalima wa? Mbə banən ba ka a kəsanggən kanda tsawa nda porsəngya mamngya firis wa?”

²² Pər labar Faara na Shawulu a ənaarha aten dərha mbeedə tē kanglanggirha. Yahudaya na a Ndimaska mbangwanda

ngaal əngya kyad nən tə ndaarha Yeeso ndəna Kərəsti wa.

²³ A kwasamad bengya hangga, kənanngga mamngya Yahudaya hai a bəlang ngganda Shawulu.

²⁴ Amma səkka Shawulu palthdi kənanng nanda hai atənggən. Nda yan fara tə fədikrha na nda narha kəlaghən fa a kwatkirəm wupəridi ka a bəlangganda.

²⁵ Amma a fədikrha fatakkwaya Yeeso kyang ngganda kəshaadə fərgəhənda hai hu kutasa tə kwarha na a fad kad talđi.

²⁶ Səlna Shawulu a Urshalima də midghən sə na wumngga hai tə fatakkwaya Yeeso, amma kanda a tərəmggən. Nggəm ngwanda fa tə takkwa Yeeso ni wa.

²⁷ Tərgəha Mbarnaba bagha təghən thləmad fa thləngya Yeeso ba, pəranggənən kanda kwamandi nana Shawulu Chinəm ahu kwamana nən a dərha Ndimaska də. Pərangga Mbarnaba ndən kanda kəm əndi ndangna Chinəm Shawulu tə pər labar Faara ənanən tə kanglanggirha ahu thləm Yeeso a Ndimaska.

²⁸ Tərgəha fa thlənggini thlə Shawulu nda fa. A kwasamadghən nən narha kətsar a thləman nda a Urshalima, naghə a pər labar Faara tə kanglanggirha ahu thləm Chinəm.

²⁹ Nən narha ngaala tə Yahudaya na a ndikrha tə mii Helenaya, kanda kəm a kada kwamana na a bəlang ngganda.

³⁰ Səkna fatakkwaya Yeeso ndən, tərang ngganda dənda təghən Kaisariya də puwang ngganda hu talghən də, na Tarsus.

³¹ A fardani fatakkwaya Yeeso wumngga teena na a Yahudiya, tə Nggalili tə Samariya wal nanda tsawud dədemnggirha, na nda a tsərha tə chikrha hu kanglanggirha. Tsaukwa fatakkwaya Yeeso tə tərəm Faara tə tək mbənda Səsəna fa tə Pedənda.

Ənwultengya ənana Mbiturus

³² Na Mbiturus a weng mbəya hai hangga, bagha ahu tala ba na nafiya Chinəm sə na nda aarha Lidda.

³³ A mbədi bagha wal niifa na nda aarha Iniyas mərna fadghən hai kalth hu sərə hurarha wuvada.

³⁴ Ndangga Mbiturus, “Iniyas, Yeeso Kərəsti kənədə thliusə tərang dənggəlwə!” Tsu a mbədi kee thliigha sə.

³⁵ Tərgəha hang nda fiya na a Lidda tə Sharon kyakhra nda thləmad Chinəm ba na nanda Iniyas a wiirha hai.

³⁶ Na tə takkwa Yeeso sə a Ndjoppa thləmnggənni Tabita, tə mii Helenaya na nda aaghən Ndokas. Nən əna nggayirha a fiya tə dāng nda fa yamiya sə kəm.

³⁷ A hu sayiddi hadgha mərgha. Ngwang nanda fa ka dā nda pang nda hunang ngganda hai ahur kənna tən nanda aten shadghən.

³⁸ Nanən na Lidda tsau tə Ndjoppa fa sək ndaarha nda na Mbiturus a Lidda, thlən nafiya nda də səri ka dā nda hwanggən, ndang ngganda, “Usaai boba kəkar!”

³⁹ Mbuwa Mbiturus samad ndan də, hərəm nən ndukrha də, dənda təghən ahur kən dādə na aten shadghən. Lədang nu mərya kəndi kanda a tərha na nda kyad lukkyə tə shishamaryə imangna Tabita kanda sə nanən tə yibrha.

⁴⁰ Ndangga Mbiturus kanda a kya nda hai ma kəndi. Tərgəha mbərgəha hai hwan Faara nən. Kyahargəha man thləmad mərda də ndəghən, “Thliu sə Tabita.” A mbədi kee inanggən yidghən hai! Nanən Mbiturus thliigha sə!

⁴¹ Kəsgha Mbiturus harghənən thlənggən sə. Tərgəha aah nu mərɣina nən ba tə fīngya fatakkwaya Yeeso, kyadənggənən kanda nəghən tə yibrha.

⁴² Səkka fiya labardi ahur talđi heu, tə kəm fiya hangga fərgəha kəkafek a Chinəm.

⁴³ Məngga Mbiturus ha a Ndjoppa dī, tsauka a ki Siman tə huna paama.

10

Tə thlənda Faara kalang də Koneliwus sə

¹ A Kaisariya na mamnda sodja Romaya sə thləmnggən ni Koneliwus, ndəghən ni mamnda aten sodjaya haru na nda aarha, Wum ten sodja Italiyaya.

² Tə tərəm Faara ni, kəla fīngya na ahur mindəghən. Nən yakh fəra a fa yamiya tə kəm nən yakh hwan Faara.

³ Na fardasə yarna faara hai, səsəniigha tə ndaarha nadə tə thlənda Faara bayi thləmadghən ba. Aaghəna tə thlənda Faara, “Koneliwus!”

⁴ Kəlangga Koneliwus də tə həreenga, ndanggən, “Paba mani?”

Ndangga tə thlənda Faara, “Hwanduwa tə fərrəwa a fa yamiya thlə Faara ndən tsaudə ən daalani in a fadghən!

⁵ Nanənya thlənu fiya a Ndjoppa də da nda oh niifa ba na thləmnggən Siman Mbiturus.

⁶ Tsaukən a ki Siman, tə huna paama na tə tsaurha a mii wuri aama.”

⁷ Wiina tə thlənda Faara, aagha Koneliwus mafaya wurighən ba səri tə kəm sodja tal tə takkwa Faara, ahur fingya na a ənang taara.

⁸ Pərang ənda nən kanda katəragha hai thlənanggən kanda a Ndjoppa də.

Mbiturus wengdə tala Koneliwus

⁹ A bindayidghən nana fathlängya Koneliwus a ndusang nda wupəri da fa, tərgha Mbiturus a mbərha sə na dāngkam ka dəgha hwan Faara. Məməl yanfaara a sərəkra,

¹⁰ kəsgha miirha ndən na midghən sə a əna 'ya nən mii. Amma na nanda a furha, tərangga beena də kyadangga Faara ənwulteena.

¹¹ Na fərahk amshi nən indadə, 'ya kəpakh manggən bayi hweede hai tə kudma fada.

¹² A hu əndi na kəpakh wu na mabi ya sə dədamən-dədamən, tə əngya na wiirha tə hura tə wudikkya kəm.

¹³ Tərgha ndangga urarha hai, “Thliusə, Mbiturus, bulu kanda kiina.”

¹⁴ Ndagha Mbiturus, “Mbə tam narha hai wa, Chinəm. Ka nani 'wawi kii 'ya 'yadana ngyakhrha Yahuda yinan wa.”

¹⁵ Nggərgha uraddi kala sə, “A anna 'ya tsabang na Faara də ən tsanda wa.”

¹⁶ Əndi kyadang na Faara katəra mahan nanən ndən. Tərgha əndi na kəpakh nggərgən wutta talara də.

¹⁷ Tsauka Mbiturus hu billarha, ndəghən tə mana əndi a ndaarha kyadna Faara ya. Tərgha a mbədi nafini thləna Koneliwus walang nda mindədi isha nda a kəshi a mii kwatkirma.

¹⁸ Tsakh mee nda tə mbədani na Siman Mbiturus sə.

¹⁹ Nana Mbiturus a numarha aten əndi na nən, ndangga Səsəna tə Pedənda, “Bad nafiya ba mahan kanda a kadə sa.

²⁰ Thliu sə turu hai, dəna də tə kanda a karna fa wa. A billadna wa kəsər nggi thlängga kanda.”

²¹ A mbədi kee tərgha Mbiturus hai ndəghən, “Nggini niifdi nun a kadaarha. Kama nda banun ba?”

²² Ndanggan nda, “Koneliwus mamnda sodja Romaya thlängga kan ba. Ka niifa ni nən tərəm Faara yi Isərela Yahudaya heu na nda fərang mamnggirha. Tə thlənda Faara tə Pedənda ndangga a dəna minda keeghən də tənən sək labar wa.”

²³ Tərgha Mbiturus aah nafina nən ba tsawa nda ronggighən a fidikdi.

Mbiturus a minda ki Koneliwus

Dalthna mbərha hai dəgha də saman ndan, mbuwa fingya fatakkwaya Yeeso kanda bagha ba a Ndjoppa.

²⁴ Dalthna mbərha hai səla nda Kaisariya də. Koneliwus a kəla kanda fa kəsər aahdə hurfayighən ba tə fingya pashiyighən.

²⁵ Kyana Mbiturus mində dāhai kee, əna Koneliwus thləmadghən də ra kurma nən hai a mbedghən fərang mamnggirha nən.

²⁶ Amma Mbiturus kəs harghənən sə ndanggən, “Thliu sə! Niifa ni nggi kee kəla sa!”

²⁷ A mbədi kee thliigha Koneliwus sə, tsə labara nda kanda kyab kya nda hu kənda də wumna fiya sa hai hangga.

²⁸ Ndangga Mbiturus kanda, “Səndun sə ngyakhrha Yahudaya nggəm ngwa fa kəla nggi bee minda ki niifa ba mbuwa tə Yahudarha kəla yandiya wa. Amma Faara kedee da ndən a numadi aten niifa tə ndaarha ən tsandani wa.

²⁹ Nanən kee thlən nanda farha də a bee ba karyi fa wa. Nanənya pəremadghən əndi aah nun nggi ba.”

³⁰ Ndagha Koneliwus, “Beena fada mbərgha də nggi a hwan Faara ahur kəna məməl yar yan fara hai. Kula səndəna sə, na niifa ni kət tə luwudghən a chimnda fa a mbenna.

³¹ Ndeeghən, 'Koneliwus, sək Faara hwanduwa, tə kəm nadə fərrəwa a fa yamiya!

³² Nanən kee, thlunu nafiya a Ndjoppa də danda aah Siman Mbiturus ba. Nəghən tə tsaurha a minda ki Siman, tə huna paama na tə tsaurha a mii wuri aama.'

³³ Nanən kee ndən thlənni farha də kəkar, nəghən ngga a bana ba. Nanənya kulo kəm ya heu, a mbed Faara ka a sək əngya nan heu purona Faara."

Thlək Mbiturus pathla a minda kii Koneliwus

³⁴ Tərgha ndagha Mbiturus, "Nadi ndən ngga Faara mbə wura ha sə wa.

³⁵ Amma nən thlə fiya fa ahu chehweeya heu na a tərəmggən kanda kəm a əna 'ya na məməl.

³⁶ Səndisə səkdun labara na mbənggən thləng nanda nafiya Isərela də tə ndaarha na tsawud dədemnggirha sə a thləmad Faara ahu thləm Yeeso Kərəsti, na Chinəm heu.

³⁷ Səndun 'ya katəragha hai a chehweed Yahudiya, əndiya 'waghən katəragha hai a Nggalili a kwasamaddi katərang na Yahaya tə Mbaptisəma pər labar Faara aten mbaptisəma.

³⁸ Mbə ngaala sə wa səndun sə Faara ndən fadangga Yeeso tə Nadzarat tə Səsəna tə Pedənda tə səsəmnda kəm. Tərgha Yeeso nagha a wiirha hai tə əna nggayirha tə kəngənda fiya heu djithlang na Sheetan kanda hai, kəsər na Faara təghən ha.

³⁹ "Kəm fa thləngya Yeeso nadəm ənggini ənanən heu tə yid nəm a chehweed Yahudiya tə wupəri Urshalima. Bəlangganda tə taurha də aten kadīirha.

⁴⁰ Amma a kwasamad beəna mahan thləngga Faara sə ahu mərə. Tərgha Faara malənggən kyad fadghənən,

⁴¹ mbə a fiya heu wa, amma a kəm 'wana Faara wura a tsauka kəmni nagha ndən. Kəmni həbgha tə saarha tə ndəghən a kwasamaddi thliinən sə ahu mərə.

⁴² Ndənggən kəm a pər labar Faara nəm ko a yanggi ni kyad ndaarha nəm ndəghən ni wurna Faara a tsauka tə ngwa kumarha heu tə fa yibya tə mərya.

⁴³ Ndəghənni thləkna annabiya pathla a tenggən kətəm, tə ndaarha kala niifa fərgha kəkafek a ndəghən na Faara a chahang dimiyid ndan kanda də ahu thləmggən."

Nafiya mbuwa Yahudaya thlənda Səsəna tə Pedənda

⁴⁴ Nana Mbiturus aten thlək ənggini ya, tərgha Səsəna tə Pedənda aten nafina hai səkka labardi.

⁴⁵ Yahudaya mbuwa samad Mbiturus fərgha kəkafek na ənwulteena nda tə ndaarha fərra Səsəna tə Pedənda irdə aten fəngya hai mbuwa Yahudaya, kəm.

⁴⁶ Kəsər sək nda fandən a ndikrha tə miiya dədamən-dədamən na nda a fal Faara.

Tərgha Mbiturus tsakh mee nən,

⁴⁷ "Mani 'yadəng mbaptisəma nafina fa tə aama ya, nanən thlənda Səsəna tə Pedənda kəla kəm?"

⁴⁸ Nanən kee ndagha Mbiturus a əngəng Mbaptisəma nda kanda ahu thləm Yeeso Kərəsti. A kwasamadghən hwangga Koneliwus ndən a məngga ha tə kanda.

11

Pər Mbiturus kwamandi tsauna fəngya mbuwa Yahudaya fatakkwaya Yeeso

¹ Tsəbaku fa thlənggini tə fəngya fatakkwaya Yeeso na tə tsaurha a Yahudiya sək ndaarha nda fəngya mbuwa Yahudaya thlənda labar Faara.

² Bana Mbiturus Urshalima ba, nafiya thləng nanda muwa kanda na nda a kikighən fa ndaa nda,

³ "Kyanna a minda ki nafiya hai thlewa muwa tə kəm həb ənnarhami tə kanda!"

⁴ Tərgha Mbiturus pərang nggənən kanda a pəpal 'ya katəragha hai heu.

⁵ Ndəghən, Fardə sə a Ndjoppa, nani a hwan Faara, tərēegha beəna də na 'ya ni kəpakh tə kudma fada a fərahk amshi bagha thləmadna hai.

⁶ Kəlang ni əndi na kəpakh, na mabiya ni dədamən-dədamən na a wuri tə yi kaheerha, tə fəngya a kakhrha tə hura, tə wudikkya.

⁷ Sək urarha ni tə ndaarha, "Thliusə Mbiturus, bulu kanda kiina."

⁸ Nggëmanggi ndee, “Mbə tam narha hai wa, Chinəm. Ka nani ‘wawi kii ‘ya ‘yadana ngyakhrha Yahudayi nan wa.”

⁹ Nggərgħa uraddi kala sə yi səri, “A anna ‘ya tsabang na Faara də ən tsanda wa.”

¹⁰ Katəragħa ənda hai ya sara mahan kapa na əndi na kəpakh na tə mabiyini wutta talara də.

¹¹ A sayiddi kee nafiya mahan thlən nanda kanda ba a Kaisariya nduk nda mindəda ba nani sə.

¹² Ndeegħa Səsəna a kardī wiirha fa tə kanda wa. Wan mamnggini mikki dəfeegħa də, dan kyarha minda ki niifda hai tsakhka kan.

¹³ Pərang labar tə thlənda Faara nən kan bagħa walghən a minda keegħən, ndang nən, “Thlunu farha a Ndjoppa dūn ndang nda Siman Mbiturus a bagħa ba.

¹⁴ Nən a puro kwamandi na Faara a hərworha heu tə nafiya wuri wa!”

¹⁵ Tərgħa dəgha Mbiturus mbeedə tə ndaarha, A mbədi di mbeedə tə pərang Labardi kanda na Mbənggən. Katərang ni hai kee, tərgħa Səsəna tə Pedənda atendan hai, kəla ‘wanən təra tennan hai.

¹⁶ Tərgħa dal teena ni hai tə palth Chinəm ndanən, “Ənagħa Yahaya mbaptisma tə aama, amma na nda a ənang mbaptisma kun tə Səsəna tə Pedənda.”

¹⁷ Nanən kee, nanən fərang Faara fīngyayini mbuwa Yahudaya tur fərrədi fərang nən kan sayiddi fər nan kəkafek a Chinəm Yeeso Kərəsti, wunni nggi na ngaalang nda Faara?

¹⁸ Hərəm nanda səkkən kee, wulangga ‘ya kanda na a thləgha nda. Katərang ngganda fal Faara hai ndaa nda, “Faara kəm fərang də fīngya mbuwa Yahudaya kwamana na malang ngganda dimiyid ndan wal yibrha nda mbuwa ngwalarha.”

Fa takkwaya Yeeso a Antakiya

¹⁹ Nanən ya, fatakkwaya Yeeso wel nda hai ka səsaarha a kwasamaddi bəlang nanda Istifanus. Dənda də inggun ta Finikiya də tə Sayifurus tə Antakiya na a chehweed Suriya. Pər labar Faara nda a Yahudaya katen ndan kee.

²⁰ Fīngya fatakkwaya Yeeso thliigha a Sayifurus tə Sayirin dənda Antakiya də, katərang nda pər labara hai na mbənggən aten Chinəm Yeeso a fīngya mbuwa Yahudaya.

²¹ Səsəmnda Chinəm nəghən tə kanda ha, fiya hangga fərgħa kəkafek kyahar nda thləmad Chinəm ba.

²² Səkna fatakkwaya Yeeso na a Urshalima labardi, thlənang ngganda Mbarnaba a Antakiya də.

²³ Səl nən ba nanən nggayid Faara tə kanda, tək mbənda nən fa, ndanggən kanda a tsawa nda kətsar tə kəkafek fa a Chinəm.

²⁴ Mbarnaba ka niifa ni, nəghən lələgda tə Səsəna tə Pedənda tə fərkəkafek fa kəm. Bad nda ba tə fiya hangga a thləmad Chinəm ba.

²⁵ Tərgħa Mbarnaba dəgha Tarsus də ka dəgha kada Shawulu.

²⁶ Dənən walang nda bagħa təghən Antakiya ba. Kanda kyab tsawa nda a mbədi hurarha tal kanda tə fatakkwaya Yeeso na nda a tsahang fiya ha hangga. A hu tal Antakiya ni ‘wana nda aah fatakkwaya Yeeso Kərəstaya.

²⁷ A hu sayiddi, thliigha fīngya annabiya a Urshalima dənda Antakiya də.

²⁸ Tal ahur ndan na thləmnggən Anggabus thliigha sə a fara tal ahu tsawundan hai thlək ndaarha nən na miirha na kyarha hu chehweed Romaya hai kahat. Ləghədgha palth di ya a thləkh mbəd kutəryid Kalaudiyus.

²⁹ Fa takkwayini kii Yeeso na a Antakiya kənang ngganda hai na nda a dāng nda shayindan sə na a Yahudiya. Ko wunni fər ‘ya nən nggəmna hurghən.

³⁰ Ənda əna nanda ya, thlənang ngganda Mbarnaba də tə Shawulu a dāng ən fəryi ndan nda shingya fatakkwaya Yeeso də na a Urshalima.

12

Kutəra Hirdus kyang də fatakkwaya Yeeso hu səsaarha hai

¹ Məməl ahu sayidda niya katərang na Kutəra Hirdus kyang fīngya fatakkwaya Yeeso hu səsaarha hai.

² Fær Yakubu nən wan man Yahaya a bəlang ngganda tə thlaukh kəlaara.

³ Nanən əndi ənənən mbəhang də mamngya Yahudayini, dəgha mbeedə kəsanggən Mbiturus kəm. Katəragha ənda hai ya ahu sayid Wutsəfayid Mburodi kula Mekhna.

⁴ Muwanggən hu porsəna də nagma sodaya kumkap mikki a kəlaghən ha, na nda a mbedeghən ha sodaya fada-fada. Na mid Hirdus sə a ngwang kumarha nən sə a mbed fiya a kwasamaddi ngwalana wutsəfayiddi.

⁵ Amma nana Mbiturus ahu porsəndi, nagma fatakkwaya Yeeso a hwan Faara kaan atenggən.

Təthlənda Faara hərghang də Mbiturus ahu porsəna

⁶ A fədikdi kapa na mbərha dathla hai na Hirdus a ngwang kumarha Mbiturus sə, Mbiturus kalth a shiirha kəhang nda hai tə wuyiwurya səri, a pathlang sodaya səri kəkət atenggən tə fingya sodaya kəm kəkət a kəla kwatkirəm porsən da ha.

⁷ Kula səndəndan sə kyagha tə thlənda Chinəm ba djargha kukwaryirha hai ahu kən porsəndi. Tsang 'ya nən fa a kakh pəniighən mekhneנגgen sə ndanggən, "Thliusə kəkar!" Wuyiwur yini na a tsabad haaryighən tsama nda hai.

⁸ Tərga ndangga tə thlənda Faara, "Kalang luwudwa tə paham wa." Ənagha kee. Ndangga tə thlənda Faara, "Nanənya kawang kootod wa fa mbu samadna na."

⁹ Tərga Mbiturus mal porsən da nən mbu samadghənən. Amma ahu sayiddi wu tamnggən ndaarha nəghən a səsəniirha ni. Səngwa sə kəkafekni əndi na a katərarha hai wa.

¹⁰ Mbərang ngganda mbəd fa kəlaya hai səri, ba nda kwatkirəm da ba əna nanda tə dəbəlyə na a kyarha kəshaadə. Ingga də heu tafadghən. Kya nda kəshaadə. Katərang ngganda wiirha hai ahur kwaman talđi, tərga tə thlənda Faara kula səndəndan sə sahadgha ma yidghən.

¹¹ Tərga wudna hutən Mbiturus ba ndəghən, "Nanənya səndi sə mbə ngaala sə wa Chinəm thlənangga təthləndəghən ba ka a həryeghən a haar Hirdus tə əngya heu na mid Yahudaya a əneegha nda fa."

¹² Səhang nən hai kee, dəgha minda ki Mairamu də man Yahaya na nda aarha Markus, a mbədi wumna fiya sa hai kanda a hwan Faara.

¹³ Ishgha a mii kwatkirəm di dəkəkənən. Kyagha mafad wutararha ba na nda aarha Ruda ka bagha nggəməng nda addi na a kwatkirəm di.

¹⁴ Səhang nən urad Mbiturus hai, tək mbənda nən fa kaan. A megheđghən na a inanggən kwatkirma hai, wudgha hur minda də ka dəgha pəranggən fiya heu tə ndaarha, "Mbiturus kət a kwatkirma!"

¹⁵ Ndangganda, "Kyahar na hutən wa?" Djib pərrəghən nən. A mbədi ndaa nda, "Təthlənda Faarghən ni!"

¹⁶ Amma dəgha Mbiturus mbeedə tə dək kwatkirma. Inang nanda kwatkirma hai nana ndan kəsgha ənwulteena kanda.

¹⁷ Sahangga Mbiturus haara kanda a nggasa nda hai. Pərang kwaman da nən kanda hərghang na Chinəm na nən ahu porsəndi. Ndanggən kanda, "Pəraman ndəghən Yakubu tə fingya wan mangginəm əndi katəragha hai." Tərga dəgha mbərha də pak.

¹⁸ Dəth na mbərha hai, wulangga teena sodja yini aten əndi katəragha hai tə Mbiturus.

¹⁹ A kwasamaddi ndaana Hirdus a kadaghən nda walang ngwa nanda, ra mu sodja yina nən ngga. Fər kanda nən a bəlang ngganda kanda mbədi. A kwasamadghən thliigha Hirdus a Yahudiya dəgha Kaisariya də tsəgha tsəbaku a mbədi.

Mərra Hirdus

²⁰ Nanənya səb hur Hirdus də tə nafiya Taya tə Sidən. Thlən farha nda də ka da nda kada kwaman tsawud dədemnggirha təghən, kəsər mbərsagha nda tə ənnarhami na hu chehweedghən. Nafini thlənna nda də kada thlaara nda a har Mbilatus, tə dāng nda Hirdus sə.

²¹ Səlna fardə ba nanda wuma nda hai təghən, kalangga Hirdus kabad kutəryidghən fa tsauka ahu tsənggamnggən sə thləghang pathla nən kanda sə.

²² Səkna fiya ndən tərang ngganda urandan sə ndaa nda, "Urad faarani mbə yi niifa ni wa."

²³ Tsu a mbædi kee, ka fal waana Hirdus Faara dækka tæthlænda Chinəm ndən tē wan haarha, naghā waaya a kiighən pa mægha.

²⁴ Amma Labar Faara na Mbænggən kæl dærho mbee dæ naghā fatakkwaya Yeeso a chikrho kaan.

²⁵ Ngwalang nanda Mbarnaba tē Shawulu 'ya banga kanda Urshalima ba, wuda nda Antakiya dæ, tahangganda Yahaya ha dæ na nda aarha Markus.

13

Wur nda Mbarnaba tē Shawulu

¹ A hur fatakkwaya Yeeso na a Antakiya na annabiya sē tē famalæmngya: Nda Mbarnaba ni tē Siman na nda aarha "Tæimnda," Lusiyos tæsarirarha, tē Maana tsægha sē tal tē kutæra Hirdus Antipas tē Shawulu.

² Fardasæ na nafiniya a tærang shilee Chinəm teena, tē kar aama, ndagha Sæsæna tē Pedænda, "wureema nda Mbarnaba tē Shawulu kæsær ka taara na manggæn na minna a æneegha nda."

³ Nanæn kee a kwasamaddi ngwalang nanda kar aama tē hwan Faara, sang haara nda kanda teena yi parka thlæn kanda nda.

Nda Mbarnaba tē Shawulu a Sayifurus

⁴ A kwasamaddi thlænna Sæsæna tē Pedænda nda Mbarnaba tē Shawulu, dænda wupæri Salukiya dæ, tæra nda hu kombuwol hai dænda a wutambar Sayifurus dæ.

⁵ Sæl nanda Salamis dæ kya nda hu kæn tsahad Yahudaya dæ pær labar Faara nda a mbædi. Na Yahaya Markus a samad ndan naghā a dang kanda sæ.

⁶ Weng ngganda talyina hai kahat na ahu wutambar chehweddi ta Pafos dæ. A mbædani wal nanda tæmutu Yahudarha sæ, annabi tæ nggabaarha na thlæmnggæn Mba Djeshiwa*.

⁷ Næghæn a ænang taara ngwamna, Sardiyus Mbulus sæ, niifa ni na tē sændā kaan. Thlæn farha næn dæ dā nda aang nda Mbarnaba ba tē Shawulu, kæsær na midghæn sæ a sæk labar Faara næn.

⁸ Amma Alimas, tæmutu di (thlæmnggæn ni tē mii Helenaya), ndanggæn ngwamna di a kang dæ thlæmaarha nda Mbarnaba fa tē Shawulu aten 'ya nanda a thlæghang nda wa. Na midghæn sæ kyakhranggæn hutæn ngwamna dā hai a færdæ kækafek wa.

⁹ Tærga Shawulu na nda aarha Mbulus, næghæn lælægda tē Sæsæna tē Pedænda, kælånggæn tæmutu di hu yidsæ ndanggæn,

¹⁰ "Sa wan Sheetan ni, tē tsan ængya heu na nggænga! Naa lælægda tē æn hukkyā tē mbælfæerha kæm. A kwan na a malang ishæng nda fiya ma takkwa kækafekkid kwaman Chinəm?"

¹¹ Nanænaya, na Chinəm a bang sæsæarha a tenwa ba, Na a tsaurha kwamarha. Na a mændaha mba a na yanfara wa." Tsu a mbædi kee wufiirha tē wula tærga atenggæn hai, naghā a wiirha hai tædak-tædak naghā a kadā niifa na a kæs harghænæn tænæn kyadang kwamana.

¹² Nana ngwamna ændi katæragha hai, færkækafek næn, kæsær kæs ænwulteena ndæn ahu tsahadda ha sæk næn aten Chinəm.

Nda Mbulus tē Mbarnaba a Antakiya na a chehweed Pishiidiya

¹³ Tærga Mbulus tē ka wiyighæn mal Pafos nda, tæra nda ahu kombuwol hai dænda Pærngga dæ na hu chehweed Pamfiliya. A mbædani malna Yahaya Markus kanda wudgha Urshalima dæ.

¹⁴ Amma nda Mbarnaba tē Mbulus wii nda tē saara a Antakiya dæ na a chehweed Pishiidiya. A far yibrha Yahudaya kya nda hu kæn tsahad Yahudaya dæ tsawa nda hai.

¹⁵ A kwasamaddi karatang nanda dæleewar ngyakrho Musa tē yi annabiya, mamnggini na tē kæn tsahadda ha thlænang farha nda kanda dæ tē ndaarha, "Wan manggina, ana labara sæ a mii nun a kan, thlægha madghæn!"

¹⁶ Thliigha Mbulus sæ, tæranggæn harghæn sæ ka a nggasa nda hai ndæghæn, "Nafiya Isæreela, tē kun finginga mbuwa Yahudaya na a tærem Faara, keema thlæmaarha fa.

¹⁷ Faara yi nafiya Isæreela ndæn wurgha chichiya næn, malang dæ kanda a dænda

* **13:6 13:6** Thlæmnggæn tē mii Aramayarha ni, ndaarha ni "Wan Djeshiwa"

mbeedə ahu sayiddi na nanda a chehweed Masar. Tərgha tə səsəmdəghən na kanglang kyanggən kanda sə ahu chehweddi.

¹⁸ Kərəsgha tə kanda ahu hurarha kumnggit fada a kaheerha.

¹⁹ Ndəghən ənagha ndən bəlang nanda chehweeya də məd na a Kan'ana fərang chehwedda nən Isəreela tsauka langaad ndan."

²⁰ Ənggini heu ya ənadə huraya 450. "Akwasamadghən, fərangga Faara fa ngwa kumaya kanda əna kutəyirha nda aten ndan ta hu sayid annabi Samaila də.

²¹ Tərgha nafini hwan kutəra nda, fərangga Faara Shawulu wan Kish kanda, turya Mbenjemen. Əna kutəyirha nən yi huraya kumnggit fada.

²² Amma kədagga Faara Shawulu hai fadanggən Ndauda a meyedghən, niifda ndana Faara, 'Ndauda wan Djeeshi tur niifda ni na mid hurna; nən əna əngya heu na minna a əneeghən.'

²³ "Ahu turya niifda ni ya, bang na Faara təhəkrha ba, Yeeso da ni ndana Faara nən a thlərang ba!

²⁴ Kapa na Yeeso barha ba, Yahaya pərdə labar mal dimiyirha tə kəm mbaptisma a nafiya Isəreela heu.

²⁵ Takhna Yahaya a ngwalang nda targhən tsakh mee nən, 'Nuwun a numad ndaarha nggini Kərəsti wa? Awo, amma nəghən bayi a samanna, tsikki na a kwasanggi sakh pahamnggən hai wa.'

²⁶ Wan manggina, kun wangya Ibrahim, tə kəm kun fingya mbuwa Yahudaya na a tərəm Faara, labar hərəkra di ya thlərang nandan kəm ba!

²⁷ Nafiya Urshalima tə mamnggi ndan kukwalang ngwanda Yeeso hai wa, tə kəm sənang ngwanda labar annabiya hai na nda karatang nda kala far yibəd Yahudaya wa. A meyedghən bəlang ngganda Yeeso ka a ləfang ngganda əngya ndaana annabiya.

²⁸ Ko nanən kəsang ngwanda tə 'ya dimi wa, ndang ngganda Mbilatus a bəlang ngganda.

²⁹ Ngwalang nanda ləfang nda əngya

heu ndaana deleewar aten mərəghən, tərang ngganda hai aten kadiddi pang ngganda ahu kwadda hai ra nanda ahu feera.

³⁰ Amma Faara thlenggən sə ahu mərta!

³¹ Ahu bəngya hangga kyad fadghənən a nafini mbuwa samadghən ka a Nggalili ba ta Urshalima də. Kanda ni nanənya na a pəranggən nafinəm.

³² Nanənya banan ba ka a ban pərang labardi kun na Mbənggən ya: 'ya ndaana Faara a chichiya nəm tsaudə kəkafek a thlakh mbəd nan,

³³ tsaunən thleng Faara Yeeso sə. Kəla nanən chichirethlee hai ahu deleewar Dzabura yi səri tə ndaarha,

'Waana ni sa,

A weeriya tsaudi tsu.'

³⁴ Kəsər ndagha Faara nən a thleng sə ahu mərta, balwa nggər mərə wa. Nəghən chichirethlee hai kee ahu deleewar Faara ndaanən, 'Niya furo parkaddi tə Pəfənda ndang ni Ndauda.'

³⁵ A mbərha hu deleewar Dzabura pərda ndən a pəpal tə ndaarha, 'Mba malang nda tə Pəfənduwa məltgha hai ahu kwaarha wa.'

³⁶ "Kəsər a kwasamaddi ngwalang na Ndauda tardi na mid Faara a thlakh mbədghən, mərgha pang ngganda ahu kwat mərta chichiyighən, məltgha thlu fadghən hai.

³⁷ Amma niifdi thleng na Faara sə ahu mərə məltgha thlu fadghən hai wa.

³⁸ Tsaunən kee wan manggina, na minna sə a sənunsə ahu Yeeso diya ndən nanan a pərang ndaarha kun, nun a wal chakh dimiyid nun sə.

³⁹ Kala niifa fərgha kəkafek təghən nən a wal hərəkrha a mbed Faara, 'ya mbuwana ngyakhrha Musa mbang ənaarha.

⁴⁰ Kwarama! A nggəmdun fa 'ya ndaana annabiya katəragha hai tə kun wa. Kəsər ndagha nda,

⁴¹ 'Kaama thləmaarha hai, kun na a waa farha, nama ənwulteena murun də!

† 13:33 13:33 Dzabura 2:7 ‡ 13:34 13:34 Ishaya 55:3

§ 13:35 13:35 Dzabura 16:10

Kəsər niya əna 'ya a thlakh mbəd
nun,
'ya mbuwa nun fərkəkafek təghən ko
pərang na niifa 'ya kun atenggən.' ”
*

⁴² Na nanda Mbulus tə Mbarnaba a
kyarha hai a kən tsahad Yahudaya,
hwangga nafini kanda a nggəra nda
wutta ba banda pərang labara kanda aten
əngginiya a far yibrha na bayi.

⁴³ Welna fiya hai, Yahudaya hangga tə
fingya mbuwa Yahudaya kyagha hu
takkwa əntin Yahudaya hai mbu samad
nda Mbulus nda tə Mbarnaba. Nafini səri
ya ndang ngganda kanda a dənda mbeedə
tə mbərsaarha tə nggayid Faara.

⁴⁴ Kyahar na far yibəd Yahudaya ba
faddən, fiya hangga kaan a wupəri di
wuma nda thləman ndan ba ka a sək
labar Chinəm nda

⁴⁵ Nana mamngya Yahudaya wumngga
hai, na nda a sərəkra, na nda a ngaal
əngya ndaana Mbulus.

⁴⁶ Tərga nda Mbulus tə Mbarnaba kula
həreenga ndang ngganda kanda, “Kamdə
kwang a pərang labar Faara nan kun,
nanən kardun ndən fa tə kəm kəlang dun
fad nun kamngwa a wal yibrha nu
mbuwa ngwalaarha wa, nanənya nan a
kyaharra thləma fingya də mbuwa
Yahudaya.

⁴⁷ Kəsər kulo əndi ndang na Chinəm
kan ya:

‘Dəfang di kun a tsawun kukwaryirha a
fingya mbuwa Yahudaya,
a bang hərəkra nun fiya ba ta mii
ngwala kəshiirha də.’ ”†

⁴⁸ Səkna fingya yina ndən mbuwa
Yahudaya, tək mbənda nda fa usa Chinəm
nda ka labarghən. Fingya wurna nda ka
yibrha mbuwa ngwalaarha fərkəkafek
nda.

⁴⁹ Nanən kee labar Chinəm welda də
ahu chehweddi kahat.

⁵⁰ Tərga mamngya Yahudayini shik
nishya nda na a tərəm Faara na fiya a
fərang mamnggirha kanda, tə mamngya

na ahur wupəri di. Shighang ngganda fiya
fa, thleng ngganda nda Mbulus fa tə
Mbarnaba rəghang ngganda kanda sə ma
talđi.

⁵¹ Amma nda Mbulus tə Mbarnaba
dəghang ngganda tənidda də na a saryi
ndan a tsauka yiyi thləmaarha ni aten
ndan, dənda Ikoniya də.

⁵² Fa takkwaya Yeeso na a Antakiya tək
mbənda nda fa tə kəm ləgda nda tə
Səsəna tə Pedənda.

14

Nda Mbulus tə Mbarnaba a Ikoniya

¹ A Ikoniya, nda Mbulus tə Mbarnaba
kanda kyab kya nda hu kən tsahad
Yahudaya də kəla səsən nanda sahai. Pər
labar Faara nda tə səsəmda har fiya
hangga Yahudaya tə fingya mbuwa
Yahudaya fərkəkafek nda.

² Amma fingya Yahudayini kargha
fərkəkafek fa, shik fingya yina nda
mbuwa Yahudaya kyakhrang ngganda
huten nggindan hai ma fa takkwaya
Yeeso.

³ Tsawa nda Mbulus tə Mbarnaba a
mbədi beena hangga, dənda mbeedə tə
pər labar Chinəm kula həreenga. Chinəm
Yeeso fərang də səsəmda kanda a əna
ənwulteengya nda hangga, ahu əna 'ya
kiya kyadang də ndaarha fiya labardi
kəkafek ni.

⁴ Fiya na a wupəri di tsaha nda hai
pəmnggən səri, fingya a samad
Yahudayini, fingya kəm fərkəkafek nda tə
labar nda Mbulus tə Mbarnaba.

⁵ Tərga Yahudaya tə fingya mbuwa
Yahudaya heu tə mamnggi ndan kənan
ngganda 'ya hai na nda a ənanng ndaa nda
Mbulus tə Mbarnaba, na mindan sə a
kəsang ngganda kanda muk kanda nda tə
ferya.

⁶ Səkna fathlängya Yeeso labardi kee daa
nda tə yibəd ndan. Dənda hu chehweed
Likoniya də, ahu wupəri Listra də tə
Ndarbe tə fingya talya.

⁷ Pər labar da nda na Mbənggən a
mbədi.

Nda Mbulus tə Mbarnaba a Listra tə Ndarbe

* 13:41 13:41 Habakuk 1:5 † 13:47 13:47 Ishaya 42:6, 49:6

⁸ Na nanda Mbulus tē Mbarnaba a Listra ba nda wal niifa sēfənnā sarghən. Ka nggəttəghən hai nəghən kee, 'wawa mbang wiirha wa.

⁹ Nəghən a kang thləmaarha Mbulus fa nanən a pər labar Faara. Kəlang na Mbulus hu yidsə naghənən na fərəkəkafek sə a fadghən na a wal kənda nən.

¹⁰ Tərgħa Mbulus təranggən uradghən sə aaghən ndanggən, "Thliu sə!" Tərgħa niifdi thliigha sə harat katəranggən wiirha hai.

¹¹ Fiya na kang thləmaarha Mbulus fa na nanda əndi ənənən tərang ngganda urad ndan sə ndaa nda tē mii nda yi Likoniyaya, "Faarya ni nafini ya, banda thləmad nəm ba ahu thlu farha!"

¹² Ahu numad ndan Mbarnaba Ndzeyus ni thləm faara yi Nggirkaya, Mbulus kəm tsaunən ndəghən ni na a fər labara, aaghən nda Hemes.

¹³ Firis yi kən Ndzeyustən nanda a kəsər wupəri dī, bagħa ba tē thlaarha tē shiyya na tē fiirha fa a kwatkirəm wupəri dā ba, kəsər ndəghən tē fiya heu na mindan sə a ənang sataka nda kanda.

¹⁴ Amma səkna nda Mbarnaba tē Mbulus əndi na a katərarha hai, njarang ngganda lukki ndan dē kəsər mbənanng ngwa əndi kanda na mindan ənagħa wa, dāa nda hur fiya dē na nda ahuhwaarha tē ndaarha,

¹⁵ "Kun nafiniya, kama nun a əna əndiya? Nafiya ni kan kəla kun! Bang nan labara kun ba na Mbənggən na a kyakhrun hai malanggun.

¹⁶ Kətəm malang dē fiya heu tərang shilee nda faarya teena na mindan,

¹⁷ amma 'wawa mal kanda kula ndəghən kyad fadghən tē əna nggayirha a fiya tē ndaarha ndəghən ənagħa kəshiirha kahat wa. Na əngya sə nən naarha dāl kəm in, kəla yaara nən narha bang kəm hai tē parkad ənnaarhami tē kəm lədanggən hur nun tē wutsəfayirha."

¹⁸ Amma ko nanən kee, nda Mbulus tē Mbarnaba pərpər 'yadang na ndan nafina fa a ənanda sataka kanda wa.

¹⁹ Amma fīngya Yahudaya bagħa nda ba a Antakiya tē Ikoniya fiya wumngga hai sək mii ndan nda, muk Mbulus nda,

kahang ngganda kəsər tala dē, tamngganda ndaarha mərdə.

²⁰ Hərəmna fatakkwaya muwang mađufu, tərgha thliigha sə wudgha hur wupəri dē.

Wutta Antakiya dē tē Suriya

²¹ Akwasamaddi pər nanda Mbulus tē Mbarnaba labar Faara a Ndərbe, wal nda fiya hangga malangga dīmiyid ndan, wuda nda Listra dē, tē Ikoniya, tē Antakiya na hu chehweed Mbisidiya.

²² Kanda a fərang kaali fatakkwaya, na nda yiyang thləmaarha kanda in na a isha nda hu fərəkəkafekkid ndan tē shembe. Ndangganda kanda, "Kəl tē səsaarha kaan ndənəm kyarha hu kutəryid talara dē."

²³ Akwasamaddi wurang na nda Mbulus shingya sə hu kəngya hwan Faara, hwan Faara nda tē kar aama aten ndan na a tsauka Faara tē kanda fər nanda kəkafek təghən.

²⁴ Tərgħa kya nda tē chehweed Mbisidiya dənda Famfiliya dē.

²⁵ Pər nanda labar Faara a Pərngga, dənda Ataliya dē.

²⁶ A mbədani ya kya nanda hu nggirggi aama hai wuda nda Antakiya dē, a mbədani kaar hwanang nanda Faara kanda in tē ndaarha a lafgha nggayid Faara kanda ahu tardī ngwalang nanda ya.

²⁷ Səl nanda ba wumangganda fatakkwaya hai pər ənda nda heu ənana Faara aten ndan, təkəm inang kwamana fīngya mbuwa Yahudaya kwaminda fərəkəkafek hai.

²⁸ Məna ndaha a mbədi kanda heu tē fatakkwaya.

15

Wum ten mamngya a Urshalima

¹ Na nanda Mbulus tē Mbarnaba a Antakiya na a Suriya, bagħa fīngya nafiya ba a Yahudiya, katərang ngganda tsahang Kərəstaya ha tē ndaarha, "Təta ni a thləng muwa nda kun, kəla tsahang na əntin Musa kəm ha, a mbə kee wa, mbun wal hərəkrha wa."

² Nda Mbulus tē Mbarnaba ngaal nda pədagħən tē kanda. A kwasamadghən, thlən nda Mbulus nda tē Mbarnaba tē

fiingya fa færkækafekkya a Urshalima dæ, a thlæma fathlängya Yeeso dæ tæ shingya aten palthdi.

³ Thlænna fa færkækafekkya a Urshalima dæ, isha nda hai a kwamana ahu talya Finikiya tæ Samariya, pærang nggænda kanda tæ ndaarha fiingya mubuwawa Yahudaya fæ nda kækafek a Faara. A ten palthdiya fa færkækafekkya kæl æna wutsæfayirha.

⁴ Sæl nanda Urshalima dæ, nda Mbulus tæ Mbarnaba thlægha fa færkækafekkya kanda fa heu tæ fathlängya tæ shingya. Pæ ænda nda ænana Faara tæ kanda.

⁵ Amma fiingya nafiya na a takkwa Farisaya thlii nda sæ ndaa nda, “Tæta ni a thleng muwa nda nafini mbuwa Yahudaya tæ kæm takkwa ngyakhrha deleewar Musa nda.”

⁶ Fathlänggini tæ shingya tsawa nda hai ka tsæ labara nda aten palthdiya.

⁷ A kwasamaddi ndik nanda atenggæn kaan, thliigha Mbiturus sæ ndæghæn, “Wan manggina, sændunsæ kaar yi wurgha Faara nggi ahur nun sæ, ka a pærang labar Faara ni fiingya mbuwa wa Yahudaya tæna nda sæk Labardi na Mbænggæn færkækafek nda.

⁸ Faara, ndæghænni sængga hur kowunni, kyaddæ ndaarha thlædæ kanda fa færang næn Sæsæna kanda tæ Pedænda kæla færang næn kæm.

⁹ Wurwa ha sæ a pathlang næm tæ kanda wa, kæsær tsuthlang dæ hur ndan dæ kæsær ka færkækafekkid ndan.

¹⁰ Nanæn kee, kama na minnun sæ kækærang nda Faara nun dæfang ræfrha na haaghæn a urad nafiya mbuwa wa Yahudaya færga kækafek, mbuwana kæm nduwa chichiyinæm mbang ngwanda tærang wa?

¹¹ Awo! Fæ dæm kækafek tæ ndaarha ahu nggayid Chinæm Yeeso ni wal næm hærækrha, kæla wal nanda.”

¹² Fiya wumngga hai nggasa nda hai tætip, na nda a kang thlæmaarha nda Mbarnaba fa tæ Mbulus na nanda a pærang pathla kanda aten ænsakhkya tæ ænwultengya, ænana Faara tæ kanda ahur nafini mbuwa wa Yahudaya.

¹³ Ngwalana nda, tærga thliigha Yakubu sæ ndæghæn, “Wan manggina, Keema thlæmaarha fa.

¹⁴ Siman Mbiturus saghang dæ ndæn kæm kwaman di na mid Faara a wurgha hasæ ahur nafini mbuwa Yahudaya tsawa nda yighæn.

¹⁵ Kyaharræ dæ hai ki nafini mbuwa wa Yahudaya mæmældæ tæ labar annabiya na chichirethlee hai ahu deleewar Faara tæ ndaarha.”

¹⁶ “ ‘Akwasamad ændiia niya wutta bæ, Nggæryi tænanng wuri Ndauda. Chada hai niya nggær tænanng, Nggæryi thleng nda sæ.

¹⁷ Fiya takhka na nda kada Chinæm, Fiingya mbuwa wa Yahudaya heu aah ni a tsawa nda yina,

Ndagha Chinæm kee, ænagha ængginiya,*

¹⁸ Kyad næn ka kætæm.”

¹⁹ “Niyi a ndang nda kun, tama malanggæm billa nafini mbuwa Yahudaya na a kyaharra thlæmad Faara bæ.

²⁰ A megghedghæn, næm a chireethleng kanda dæ a malang ngganda kii kala ænnarhami paa nanda dahaya sæ, tæ kulafayirha tæ kæm kii thlu mabiya tefreng nanda urad ndan tæ saa fara†.

²¹ Kæsær na nda karatang nda ahu deleewar ngyakhrha Musa ahu kængya tsahad Yahudaya tæ kala wupæri tæ kala far yibæd Yahudaya ka chichiiya hangga.”

Chireelth nda deleewar a Nafiya mbuwa wa Yahudaya færga kækafek

²² Tærga fathlänggini tæ shingya, tæ fatakkwaya Yeeso heu kæla nda hai kamdæ a wur nafi ndan nda thlænang ngganda kanda a Antakiya dæ heu nda Mbulus tæ Mbarnaba. Wur Yahuda nda na nda aarha Mbarnaba tæ Sila, mamngya ni kanda ahur fatakkwaya Yeeso.

²³ Kulo deleewar di chireelth nanda haadæ ya:

Deleewar diya baghæn bæ a har fathlängya Yeeso tæ shingya, wan mamngginun na a Urshalima.

* 15:17 15:17 Amos 9:11-12 † 15:20 15:20 Deleewar Kyarha bæ 34:15-17; Deleewar Firistaya 17:10-16, 18:6-23

A nafiya mbuwa wa Yahudaya fərgha kəkafek tē Yeeso na a Antakiya, Suriya, tē Kəlikiya, nan a ndang'ya kun fa.

²⁴ Səkdan ndaarha dēd fīngya dē a mbəda dē ya, billad nda kun tē tsang teena kun tē tsahan ndan ha, amma thlängwan kanda a ndang ngganda kun kee wa.

²⁵ Nanən kee, kan heu tsaudan hai nggəman fa a wur nafiya nan thlənanggan kanda a thləmannun dē tē pashiyi nan nda Mbarnaba tē Mbulus,

²⁶ nafini hēngga yībəd ndan dē ka thləm Chinəm Yeeso Kərəsti.

²⁷ Tsaunən kee, nan a thlənang Yahuda tē Sila kun dē ka dā nda pərang ənggini kun chireethleng nan kun dē atənggən tē mii ndan.

²⁸ “Nəghən ngga a Səsəna tē Pedənda tē kan kəm mbə ka a fərang rəfrha nan kun pak ma fīngyayini na chichireethlee hai ya wa.

²⁹ Malaman həb ənnarhami pang nanda daharha, tē saa fara tē kii thlu mābiya tefreng nanda urayindan tē kəm kulafayirha. A laf dūn əngginiya, na tsawud nun a narha ngga. Mal dan kun hu dēdemnggirha.”

³⁰ Nafini wii nda a Antakiya dē, dā nda wumang nda fatakkwaya Yeeso hai fərang deleewar dā nda kanda.

³¹ Karatangga nafini tək mbənda nda fa ka labardi sək nda.

³² Nda Yahuda tē Sila annabiya ni kanda, thlək palthya nda hangga a Kərəsta yini tē fərang kanglanggirha kanda.

³³ A kwasamaddi mən nanda beena ha a mbədi, dəfangganda kanda dē hu dēdemnggirha wuda nda a thləmad nafina dē thlängga kanda ba.

³⁴ ‡

³⁵ Amma nda Mbulus tē Mbarnaba tsawa nda a Antakiya, a mbədi kanda tē fīngya hangga na nda a tsahang fiya ha tē pər labar Chinəm a kanda.

Tsakh nda Mbarnaba hai tē Mbulus

³⁶ A kwasamad bengya ndangga Mbulus Mbarnaba, “Tam wudum dēm

weng tala fatakkwaya Yeeso na ahu tal yini 'wanəm pər labar Chinəm sə, dēm na kanda tənəa nda kən.”

³⁷ Na mid Mbarnaba sə a tahang ngganda Yahaya Markus ha dē.

³⁸ Amma Mbulus mbə midghən sə a tahang ngganda Yahaya Markus haadə wa, kəsər maldə kanda a Pamfiliya tē kəm kardə fa na a dēnda mbeedə tē tarđi.

³⁹ A mbədi kya nda hu ngaala hai kaan pa dēgha nda hai. Tərangga Mbarnaba Yahaya Markus kya nda hu kombuwol hai dēnda Sayifurus dē.

⁴⁰ Amma Mbulus wur Sila nən wii nda, fa fərkəkafekkyə hwan nggayid Chinəm nda a tərənggən kanda dē dēdem.

⁴¹ Kya nda tē Suriya tē Kilikiya ka dā nda fərang kanglanggirha fatakkwaya Yeeso.

16

Tahang nda Mbulus tē Sila Timoti haadə

¹ Nda Mbulus tē Sila 'wa dərha nda Ndarbe dē a dēnda Listəra dē. A mbədi na tē tsaharha ha sə, thləmnggənni Timoti man tē Yahudarha ni fərgha kəkafek, amma chin tē Helenarha ni.

² Fa takkwaya Yeeso na a Listəra tē Ikoniya kanda a falghən.

³ Nanən kee, na mid Mbulus sə a tahang ngganda Timoti haadə, thləng muwanən kəsər ka Yahudaya na a mbədi, kowunni səndasə chin tē Helenarha ni.

⁴ A sayiddi nanda a wiirha, na nda a takkwa tala-tala kanda a thləghənggən fiya 'ya kənanə na fathlängya hai tē shingya na a Urshalima na a laf kanda nda.

⁵ Fa takkwaya Yeeso na nda aten chikrha hu fərkəkafek tē hang nda fiya kafad dalthla mbərha fa hai.

Aagha Faara Mbulus a Makidoniya dē

⁶ Mbulus tē ka wiighən weng ngganda chehweed Firijiya hai tē Nggalatiya, kəsər Səsəna tē Pedənda 'yadang dē thlək labar Faara kanda fa a chehweed Asiya.

⁷ Səlnanda mii chehweed Misiya, tər mindan sə dərha a Mbitiniya dē, amma Səsən Yeeso nggəməngwa kanda fa wa.

‡ 15:34 15:34 Fīngya chirethya na nda tē mbədghən 34 ndaanən: Amma kəlana Sila hai nəghən məməl tsauka hai a mbədi

⁸ A megghedghen, kya nda tē Misiya sēla nda a Turuwas dē.

⁹ A fēdikrha, sēsēniigha Mbulus tē niif Makidoniya kēt naghā a hwanggēn tē ndaarha, “Bo Makidoniya ba, ba dang nda kan sē.”

¹⁰ Nanēn kee, ngwan fa ka a dān Makidoniya dē, tē numad ndaarha Faara aagha kēm a dēm thlēghang Labara na Mbēnggēn a kanda.

Fār kākafekkid Lidiya

¹¹ Kyan ahu kombuwol hai a Turuwas, dān Samutarki dē, dalthna mbērha hai tēran hai a Niyapolis.

¹² Thlen a mbēdi dān Filibi dē manda wupēri na ahu chehweed Makidoniya. Wupēri ni tēnna kutēryid Roma; tsawan yi beēna hangga a mbēdi.

¹³ A far yibēd Yahudaya dān kēsēr wupēri dā dē a mii kufaarha, a mbēdi nan a numad ndaarha nan a wal mbēd hwan Faara. Tsawan hai, katēranggan kalang nishya sē wumngga hai a mbēdi.

¹⁴ Tal ahur nishyini na a kang thlēmaarha kan fa thlēmnnggēn Lidiya na heng kabaya na tē wudēbēla fa, baghēn ba a wupēri Tayatira, nēn tērang shilee Faara teēna. Chinēm inanggēn hurghēn dē thlē labar Mbulus nēn fa.

¹⁵ Ənang mbaptisēma nda heu tē nafiya wurighēn, hwan kan nēn a dān wuri keeghēn dē ndēghēn, “A nggēmđun fa tē fērēkēfek ni nggi a Chinēm, bama ba bun tsaurha a wuri kyana.” Djib hwan kan nēn pa dān dē.

Mbulus tē Sila ahu porsēna

¹⁶ Na fardā sē kan diye a mbēd hwan Faara dē, kēman tē mafad wee nuwun nēghēn tē ənkaheerha fa yi kularha. Walang dē kēna turighēn sē kaan ahu tar kuladdi.

¹⁷ Nēn takkwa samad nan naghā ahuhwaarha tē ndaarha, “Nafiniya mafaya Faara Amshi ni, ba nanda ba ka a pērang kwaman wal hērēkrha nda kun!”

¹⁸ Bengya hangga nēn naarha ndaarha kee. Tērgħa Mbulus sēbgha hurghēn dē, kyahargħa hai ndanggēn ənkahēddi, “A hu thlēm Yeeso Kērēsti nduwu hai tēghēn!” Tsu kee ndēkka hai tēghēn.

¹⁹ Kēlaana turid mafad wee nuwun dā hai kwaman wallēndan nggēldē, kēsang ngganda Mbulus tē Sila dēnda tē kanda ahu kasudē a mbed fa ngwa kumaya dē.

²⁰ Dēnda tē kanda a mbed mamngya fa ngwa kumaaya dē, ndaa nda, “Nafiniya Yahudaya ni, na nda tsang teēna nafinan kaan.

²¹ Na nda tsahang ətingya kanha mbuwa mēmēl tē kēm Romaya.”

²² Fiya wumngga hai a mbēdi katērang ngganda har nda Mbulus tē Sila tē yanda, mamngya fa ngwa kumaaya ndanggēn fīngya fiya a kēdang ngganda kanda hai tawalth, dēk kanda nda.

²³ A kwasamaddi dēk nanda kanda muwang ngganda kanda hu porsēna dē ndang ngganda fa kēla mbēda ha a kēla kanda nda ha ngga.

²⁴ Tē kēla kēn porsēn dāha kēm hērēm nēn sēkkēn kee muwanggēn kanda a kambērhadē kaan pang ngganda saryindan ahu dēfrha hai.

²⁵ A manad fēdikrha nda Mbulus tē Sila na nanda a hwan Faara tē aagha amshe yi fal Faara, naghā fīngya porsēngya a kang thlēmaarha kanda fa.

²⁶ Kula sēndēndan sē, rēbgha chehweerha fa heu tē sar kēn porsēn di. Tsu kee kwat mingya porsēn di heu ina nda dē, wuyiwurya kēnang nanda porsēngya sē heu kwasa nda hai

²⁷ Mehenna tē kēla mbēda ha a beēna, kēla hai kwatmingya heu inda dē. Kēdanggēn thlau kēlārgħēn sē na midghēn sē a bēlanggēn fadghēn, ahu numadghēn tamnggēn ndaarha porsēnggini heu kyanda sē.

²⁸ Amma tērangga Mbulus uradghēn sē kaan ndanggēn, “A ənang na wundērha fadwa fa wa, kan heu nan a mbēdiya!”

²⁹ Tē kēla porsēn dā ha ndaagħa a bang patilla nda ba, mbēngga a kēnda dē bērgħa hweedā hai tē kurumnggēn a mbēd nda Mbulus tē Sila, naghā fadghēn heu a rēbrha fa.

³⁰ Kyagħa tē kanda kēshaaba tsahang mee nēn kanda, “Kun mamngya, mani ənaarha tēni hērēkrha?”

³¹ Ndang ngganda, “Furu kēkafek a Chinēm Yeeso, na wal hērēkrha heu tē

wuriwa."

³² Tərgħa pərang labar Chinəm nda tə fingya heu na a minda keegħən.

³³ A fədikdi wu tə kəla porsən dāha haranggən kanda, tsabang wundəyi ndan nən kanda də. A mbədi kəm ənang mbatisəma nda heu tə wurighən.

³⁴ Tərgħa bagħa tə kanda minda keegħən bə fərang ənnarhami nən kanda. Ndəghən tə fa wurayighən heu na nda a əna wutsəfayirha kəsər kanda heu fər nda kəkafek a Faara.

³⁵ Dalthna mbərha hai, thləngga fa ngwa kuma yini farha a thləmad tə kəla porsən dādə tə ndaarha: "Kalu həshyina hai ya."

³⁶ Tə kəla porsən dāha ndanggən Mbulus, "Fa ngwa kumaaya thləngga bə a kal sa ni hai tə Sila. Nanənya weema ahu dədemnggirha."

³⁷ Amma nggərangga Mbulus nafina sə thlən nanda kanda bə, "Dək nda kan a pəpal kula kanda ngwang kumarha kan sə, muwang ngganda kan ahu porsəna də kan kəm wangya Romaya ni kan. Nanənya na mindan sə kee ween bəbee? Kəkafek mbə ənaarha hai kee wa! Ndaaman kanda a bə nda bə tafandan bə nda kal kan hai."

³⁸ Nafini thlən nanda bə dənda də fa nda pəranggən fa ngwa kumaaya, sək nanda ndaarha nda Mbulus tə Sila wangya Romaya ni tərma nda.

³⁹ Banda hu kən porsən də bə hwan kanda nda a chahanggən nda kanda də, kyang ngganda kanda sə ma porsən di mal wupəri də nda.

⁴⁰ A kwasamaddi kya nanda Mbulus sə tə Sila ahu porsən di, dənda wuri ki Lidiya də. A mbədani wumna nda sa hai tə fatakkwaya Yeeso fərang kanglanggirha nda kanda a wii nda.

17

Nda Mbulus tə Sila a Tasalonika

¹ Kya nanda Mbulus tə Sila tə Amfipolis tə Apoloniya, bə nda Tasalonika bə na kən tsahad Yahudaya sə.

² Kəla səsəna Mbulus sa hai kyagħa hu kən tsahad Yahudayina də, a far yibəd Yahudaya katəra mahan a miighən a miighən tsə labara nən tə fiya ahu deleewar Faara.

³ Pərang nggənən kanda a pəpal 'ya ndana deleewar Faara tə ndaarha Kərəsti səsəadə tə kəm thliida sə hu mərə. Ndanggən kanda, "Yeeso di niya pərang nda kun ya Kərəsti də ni."

⁴ Fingya Yahudaya nggəmnda fa wum teena nda tə nda Mbulus tə Sila, kəla ənana Helenaya hangga na a tərəm Faara tə man nishya na tə thləma in.

⁵ Amma nagħa Yahudayini a sərəkrha, də nda wumang fa thləməngya bə ahu kasu, thliigha kakyathlanga sə a wupəri di. Da nda minda ki DJason də na nda a kada nda Mbulus tə Sila ka a kyang ngganda kanda ahur fiya bə wumngga hai.

⁶ Amma nawa nanda kanda, kahang ngganda DJason bə tə fingya fatakkwaya Yeeso bə nda tə kanda a mbed mamngya wupəri də bə na nda ahuhwaarha, "Nafini ya kanda ni na a tsang teena fiya hu kəshiirha kahat nanənya kulo kanda ya.

⁷ DJason thlədə kanda fa a minda keegħən. Kanda heu kar nda əna taara tə ngyakhrha Kaisar, na nda a ndaarha wai na kutəra sə pak, yandī na nda aarha Yeeso."

⁸ Sək nanda kee, fiya wumngga hai tə mamngya wupəri di səbgha hur ndan də tsangga teena kanda.

⁹ Tərgħa ndang ngganda DJason tə fingya a fər wudəbəla nda a malang ngganda kanda wii nda.

Nda Mbulus tə Sila a Mberiya

¹⁰ Tsəna fidikrha hai, Fa takkwaya Yeeso thlənang ngganda nda Mbulus tə Sila a Mberiya də. Səl nanda a mbəda də, kya nda ahu kən tsahad Yahudaya də.

¹¹ Nafiya Mberiya kal nda Tasalonikaya hakkilo, kəsər thlənda labar də fa tə haara kikyab na nda naarha huleu labar Faara kətsar tənə nda sən kəkafekkid palthdi pərang na Mbulus kanda.

¹² Yahudaya hangga fərgħa kəkafek, kəla ənana Helenaya, man nishya na tə thləma in tə həshya hangga.

¹³ Səkna Yahudaya na a Tasalonika ndaarha na Mbulus a pər labar Faara a Mberiya, dənda mbədādə kəm, də nda shighang fiya fa wumngga hai tənə nda thləng yanda.

¹⁴ Fa takkwaya Yeeso na a mbædi thlänang ngganda Mbulus a mii wuri aama dæ, amma nda Sila tæ Timoti tsawa nda a Mberiya.

¹⁵ Nafini dæfangga Mbulus a Atina dæ ndanggæn kanda dæ nda pærang ndaarha Sila tæ Timoti bæ nda walghæn wed.

Mbulus a Atina

¹⁶ Nana Mbulus a kæla kanda fa a Atina, thleegha hurghæn nanæn talði læghæddæ tæ dahaya.

¹⁷ Nanæn kee, dægha hu kæn tsahad Yahudaya dæ ka dægha tsæ labara tæ kanda tæ Helenaya na a tærem Faara. Ka fad dathla mbærha fa hai næn naarha dærha hu kasu dæ nagma a kalang fingya sæ wal næn a mbædi.

¹⁸ Fingya fa malæmngya Abikuriyaya tæ Sætokiyya katærang ngganda ngaala hai tæghæn ka pærang næn labar Yeeso kanda tæ thliidghæn sæ ahu mærra.

Nanæn kee tsakhka fingya mee, “Mana tæ pæpethdi a ndaarha ya?” Tæ kæn ndagha fingya, “Na midghæn sæ pær labar weerænda faarya næn.”

¹⁹ Tærga dænda tæghæn ahu wum ten fa sængya dæ a mbærha na nda aarha Aropaggus ndang ngganda, “Pærang labara kan ngga aten weerænda tsahadda ha kyawa bana bæ tæghæn ya.

²⁰ Nana a lædang thlæman nan tæ palthya pak, na minnan sæ a sæn ænggina nan ya ngga.”

²¹ (Atinaya heu tæ rongya na tæ tsaurha a mbædi na nda naarha tsaurha hai kee kæl tsæ labara aten weerænda palthdi kyagha bæ.)

²² Thliigha Mbulus sæ ahu wum tendi na a Aropaggus ndæghæn, “Nafiya Atina! Nadi kun nafiya ni na mindan tærang shilee faarya teena hangga.

²³ Kæsær a nadi a wiirha hai ahur talði ya ni naarha kælang nda ænggini nun naarha tærang shilee kanda teena, tæ kæn nadi mbæd nji sataka tæ chireethla a man tenggæn tæ ndaarha, ‘A Faara sængwa wa næn’. Tur faardi nun a tærang shilee teena sængwa wa nun, ndæghæn ni a pærang nda kun.”

²⁴ “Faardi ænagha kæshiirha tæ ængya heu na ahurghæn ndæghæn Chinæm yi talara

tæ hweede, mbæ tsaurha ahu kænna tænna fiya wa.

²⁵ Mbæm færang ‘ya tæ haara wa, mbæ kada thlaara a haar niifa wa, kæsær ndæghæn tafadghæn næn færang yibrha fiya tæ fingya ængya heu.

²⁶ A fad niifa tætal ndæn ænanæn turya fiya dædamæn-dædamæn ahu kæshiirha kahat. Kapa næn æna kanda sændæ sayi kamngga tæ kanda tæ kæn mbærha kamngga a tsawa nda sæ.”

²⁷ “Ænana Faara ndæn kee tæna fiya kadaghæn asæmha na nda walang ngganda, ko nanæn mbæ inggun ma kæn wa.”

²⁸ “Kæsær næghæn tæ tsaurha ahurghæn, tæ wiirha hai, ndæn nanæn sæ a weeriya.”

Kæla ndaana fa amshiiyi nun, “Kæn wanggighæn ni.”

²⁹ “Tsaunæn kæn wangya Faara ni, mæmælwæ numam tæ ndaarha Faara næghæn kæla daharha taksa fa mbær ængya tæ dæbæla, nduwa feera nduwa dærrha wa.

³⁰ Kætæn djidangwa Faara tæ yamid sænda fiya wa, amma nanæn ndanggæn fiya heu ko a yanggini a malang ngganda dæhayi ndan kyakhra nda thlæmadghæn bæ.

³¹ Kæsær dæfang dæ fara hai næn a ngwang kumarha kæshiirha yi kækafek tæ haar niifdi wur næn. Kyadang dæ niifdi kowunni a pæpal tæ thleng næn sæ ahu mærra.”

³² Hærem nanda sæk labara aten thliirha sæ ahu mærra, fingya waghæn nda, fingya ndanda, “Na minnan sæ a nggærgha pærang palthdi kan ya.”

³³ Tærga malgha Mbulus kogna yini.

³⁴ Amma fingya mbu samadghæn nda tsawanda fa færkækafekkya. A hur ndan na Ndiyonisiyus sæ næghæn tal ahur kogna yini, tæ nuneefa kæn na thlæmnggæn Ndamaris tæ fingya hangga.

18

Mbulus a Koronti

¹ A kwasamadghæn, malgha Mbulus Atina dægha a Koronti dæ.

² A mbædi wal tæ Yahudarha næn sæ na thlæmnggæn Akila, wan chehweed Pontus. Baghæn bæ a Italiya kanda tæ nukkun

Përisila, kësär kutëra Këlaudyus ndanggën Yahudaya heu a mal Roma nda. Dëgha Mbulus dë ka a na kanda nën,

³ kësär nanën targhënni taksa chaama këla na nanda, tsauka a thlëman ndan ëna taara nën të kanda.

⁴ Kala Far Yibrha nën tsë labara të Yahudaya të Helenaya ahu kën tsahad Yahudaya, na midghën së a lëm kanda nën fa.

⁵ Bana nda Sila bë të Timoti a Makidoniya, dëgha Mbulus teena hu pë labar Faara hai, nagha a kyadanggën Yahudaya të ndaarha Yeeso ndëna Kërësti.

⁶ Amma ngaalang ngganda Mbulus na nda a 'yarghën, dëghanggën tinid dë dë na a fad luwudghën ndanggën kanda, "A tsauka hakked nun atennun! Mbë dimiyirha së a fanna wa. Nanënya niya dërha a ki nafiya dë mbuwa wa Yahudaya."

⁷ Tërgha Mbulus mal kën tsahad Yahudayina nën dëgha minda ki Titiyus Djustus dë, të tërang shilee Faara teena. Na kwatkirëm nggën tal të kën tsahadda fa.

⁸ Tërgha Këripus mamnda kën tsahad Yahudaya, heu të wurighën fër nda këkafek a Chinëm. Fingya Korontiyaya hangga sëkka ndën fërkëkafek nda ënang mbaptisëma nda kanda.

⁹ Fardä së a fidikrha kyadangga Faara 'ya Mbulus ahu sësëniirha, ndanggën, "A tërëmna wa; duwa mbeedë të labar wa, a nggasna hai wa.

¹⁰ Niyi të sa ha, mbë niifa së dëk sa nduwa ëno 'ya nën fa wa, kësär na nafina së hangga ahu wupëridi ya."

¹¹ Nanën kee, tsauka Mbulus yi hurarha tal të mbeera, nagha a tsahang labar Faara kanda ha.

¹² Amma a thlakh mbëddi na Nggaliyo ngwamna a chehweed Akaya, wumangga Yahudaya tendan ka a thlengganda Mbulus fa bë nda tëghën mbed ngwamna bë ka a ngwang kumarha nën së.

¹³ Ndanda, "Niifdiya nëghën a lëm fiya fa a tërang shilee nda Faara teena ahu kwamana 'yadana ngyahad nëm."

¹⁴ Nana Mbulus a kalgha së kee, ndangga Nggaliyo Yahudaya, "Kun Yahudaya, a ndam kësanggun kamshidiya

të dimiyirha fa nduwa ënadë 'ya na manggën mbuwa wa ngga, kam niya kang thlëmaarha kun fa.

¹⁵ Amma nanën nëghën aten tsakh mee ni ahu labara të aten thlëmngya të këm ngyahad nun, ngwalaman palthdi tafad nun, mbi ngwa kumarha aten ëngya kiya wa."

¹⁶ Nanën kee, rëghanggën kanda dë ma kën ngwa kumaddi.

¹⁷ Tërgha kyakhrang ngganda Sostanus teena mamnda kën tsahad Yahudaya dëkkënda a kwatkirëm kën ngwa kumaddi. Amma djidangwa 'ya Nggaliyo wa.

Wud Mbulus a Antakiya dë na a Suriya

¹⁸ A kwasamad ëndiya mëngga Mbulus ha a Koronti. Tërgha mal fatakkwaya Yeeso nën kyagha hu kombuwol hai, mbugha nda Përiskila të Akila samadghën, dëna nda Suriya dë. (Kapa nën wiirha thlërdang dë tenggën dë a Kankiriya kësär ka dëfmee ënanën.)

¹⁹ Sëla nda a Afisa dë, a mbëdi malgha Mbulus Përiskila hai të Akila. Tërgha ndëghënggi tafadghën kyagha ahu kën tsahad Yahudaya dë ka a tsë labara të Yahudayini.

²⁰ Hwanggënda a mëngga ha, amma kargha fa.

²¹ Amma kapa nën wiirha ndanggën kanda, "A nggëm Faara fa, niya nggër wutta bë." Tërgha kyagha ahu kombuwol hai mal Afisa nën.

²² Tërnën hai a Kaisariya, dëgha ka ndang 'ya fatakkwaya Yeeso dë na a mbëdi a mbërgha a Antakiya dë.

²³ A kwasamaddi mënñën ha a Antakiya, thliigha dëgha mbëya dë hangga a Nggalasiya të Pilisiya, nagha a dëng nda fatakkwaya Yeeso së na a tsawa nda të kanglanggirha hu chinëm.

Për Apolos labar Faara a Afisa

²⁴ Na të Yahudarha së thlëmnggënni Apolos, bagha Afisa bë. Nggëtgha ndan a wupëri Aledzandariya, të mbërmee ni sëndë labar Faara kaan.

²⁵ Tsahang nda kwaman Chinëm ha, të këm nëghën a tsahang fiya ha të mbënafarha fa. Tsahadghën ha aten Yeeso

nəghən məməl. Ko nanən, mbaptisəma yi Yahaya ndən sənnən kee.

²⁶ Katəranggən ndikrha hai tə kanglanggirha hu kən tsahad Yahudaya. Səkna nda Pəriskila tə Akila ndən aaghən nda a minda kyandan də pərang kwaman Faara nda məməl.

²⁷ Nana mid Apolos dərha a Akaya də, fatakkwaya Yeeso chighang kanglanggirha nda tə kəm chireethleng ngganda fatakkwaya Yeeso də na a mbədi tənə nda thləghən fa. Səlnən mbədadə, thlar fingya nən kaan fərgha kəkafek tə nggayid Faara.

²⁸ Kəsər kaldə Yahudayina mu ngaal nən tə kanda hu yid fiya hangga, kyadənggənən kanda tə ndaarha hu deleewar Faara Yeeso ni Kərəsti.

19

Mbulus a Afisa

¹ Nana Apolos a Koronti, tər Mbulus kwamana ahu chehweddi dərgha Afisa də. A mbədani dənən wal fatakkwaya Yeeso sə.

² Tsahang mee nən kanda, “Fər nun kəkafek thlədun Səsəna tə Pedənda fa wa?” Nggərang ngganda sə, “Awo, kyawan sən ndaarha na Səsənasə tə Pedənda wa.”

³ Tsakhka Mbulus mee, “Tur yanggi mbaptisəma ənang nanda kun?” Ndang ngganda, “Mbaptisəma yi Yahaya.”

⁴ Ndagha Mbulus, “Mbaptisəmad Yahaya yi mal dimiyirha ni. Ndanggən fiya a fərəkəfək nda tə niifa na bayi a samadghən, ndənə Yeeso.”

⁵ Sək nanda kee, ənang mbaptisəma nda kanda ahu thləm Chinəm Yeeso.

⁶ Dəfang na Mbulus haara kanda teena, bagha Səsəna tə Pedənda tendan hai, na nda a ndikrha tə miiya pak tə kəm na nda thlək labara bagha hai a thləmad Faara kəla annabiya.

⁷ Kanda həshya kumkap səri ni.

⁸ Tərgha Mbulus kyagha hu kən tsahad Yahudaya də naghə a pər labar Faara tə kanglanggirha yi ndəree mahan, naghə a ləm kanda fa tə thləghang labar Kutəryid Faara kanda.

⁹ Amma fingya kar nda labarghən fa. Na nda a ndikrha mbuwa ngga a pəpal

aten kwaman Chinəm. Malangga Mbulus kanda, wiigha tə fatakkwaya Yeeso də nda naarha tsə labara kətsar a mbəd tsaharha ha na a Təranus.

¹⁰ Huraya səri kanda a ənaarha kee, tənə Yahudaya tə Helenaya na tə tsaurhahu chehweed Asiya sək labar Chinəm.

Wangya Skiva

¹¹ Fərang Faara səsəmda Mbulus a əna ənwulteengya nən na məmanggən.

¹² Ko ən pa farha nduwa shishimar tsuwargha ndən fa, a dəng ndan haaya də, na nda kənda tə kəm ənkaheeya na a fad ndan a kyarha sə.

¹³ Fingya wumten Yahudaya na a wiirha hai tala-tala kanda a kyang ənkaheeya sə katərang ngganda əna taara hai tə thləm Chinəm Yeeso. Na nda a ndaarha, “Niyi a ndorha hu thləm Yeeso, na Mbulus a pər labarghən, kyosə!”

¹⁴ Wangya həshya məd yi Skiva mamnda firis Yahudaya kanda na a əna əndiya.

¹⁵ Fardasə nggərangga ənkaheddi kanda sə, “Səndi Yeeso, tə kəm səndi Mbulus, amma wunni kun?”

¹⁶ Tərgha niifdi na tə ənkahedda fa pərgha tendan də har kanda nən yanda kal kanda nən mu heu. Dək kanda nən kya nda sə tə dərha ahur mindədi tawalth tə wundiya fa a fad ndan.

¹⁷ Səkna Yahudaya ndən tə Helenaya na tə tsaurha a Afisa, tərma nda heu, fərang mamnggirha nda thləm Chinəm Yeeso kaan.

¹⁸ Fingya hangga fərgha kəkafek kya nda pəpal ba na nda a thlək ən mbəlfeyya ndan.

¹⁹ Fa kulaya hangga kyagha ba tə deleewar kulayid ndan njang ngganda də a yid fiya. Kirasang nanda deleewar kula yini nən səl wudəbəl rapathlaarha yi beena haru kumnggidghən tuf (50,000).

²⁰ Nanən kee, labar Chinəm aten dərha mbeedə fiya hangga kaan a fərəkəfək.

Kakyathlaanga a Afisa

²¹ A kwasamad əndi katəragha hai ya, mid Mbulus dərha Urshalima də, nən a kyagha tə Makidoniya tə Akaya. Ndəghən, “A kwasamaddi dini mbəda də, tsaudə tətə a di Roma də.”

²² Thlən nafiya nən də səri na a dang sə nda Timoti tə Irastus a 'wa nda mbee, a Makidoniya də, ndəghənggi tsəgha tsəbaku hu chehweed Asiya.

²³ Məməlla sayiddi thliigha kakyathlaanga aten takkwa kwaman Chinəm.

²⁴ Tə bəla na nda aarha Ndemetiriyus, na bəl kən dahad Atemis nggu-ngguchit tə wurirha, walang də tar wudəbəla fa bəlya sə hangga.

²⁵ Wumanggən kanda thləmadghən ba tə fīngya na a əna tur tardī, ndanggən kanda, "Waya, səndunsə nəghəm a wal wudəbəla ahu tar dī kyanəm ya."

²⁶ Kəla nanun ndən tə kəm səknun na niifdiya Mbulus a ləm fiya fa hangga a Afisa dī ya tə chehweed Asiya heu. Ndəghən, faarya ənana niifa mbə faarya ni wa sam.

²⁷ "Na wad sə mbə ka tar nəm na thləmnggən a weela də katenggən wa, amma kən dahad Atemis nən a səbrha də, tə kəm Atemis tafadghən na nda a dəfang shilee teena ahu chehweed Asiya heu tə kəshirha, nən a kədeng mamnggidghən."

²⁸ Sək na ndan kee, səbgha hur ndan də katərang ngganda ahuhwaarha hai, "Atemis yi Afisaya nən tə mamnggirha!"

²⁹ Tsəbaku hur wupəri heu tsə teena nda. Kəsangga fiya nda Nggayus tə Aristakus kawīya Mbulus a Makidoniya ba, kowunni kəl daarha mbəd wumteena də.

³⁰ Na mid Mbulus sə a kyagha hur fiya də wumngga hai, amma karang fatakkwaya Yeeso fa.

³¹ Ko fīngya mamngya na hu chehweddī, pashīya Mbulus, thlənang labara nda də a kyadə a mbəd wumten da də wa.

³² Fiya wumngga hai na nda ahu tsə teena. Fīngya na nda ahuhwaarha aten 'ya tətal, fīngya aten 'ya pak. Fiya hangga səngwanda əndi bāngga kanda mbəda ba wa.

³³ Yahudayini puwang ngganda Aledzanda a mbeedə, na a thlək 'ya nən a fiya. Təranggən harghən sə na a nggasgha fiya hai ka kalanggən kanda sə aten 'ya wumangga kanda hai.

³⁴ Amma sənang nanda hai tə Yahudarha ni, kanda heu tərang ngganda urad ndan sə na nda a mbeela fa yi sayi səri tə ndaarha, "Atemis yi Afisaya nən tə mamnggirha!"

³⁵ Tə chirethla wupəri dī nggasanggən fiya hai wumngga hai ndəghən, "Nafiya Afisa, kəshirha heu sənda sə wupəri Afisa ndəghənni tə Mamnda Atemis ha, tə shishing ndəghən mukka hai a talara a kəm.

³⁶ Tsaunən kee, mbə ngaala sə ahu palthdī ya wa, nggasama hai a ənadun 'ya kula numaarha wa.

³⁷ Ba dūn tə nafini mbəda ba ya, mbə ngaar nanda a kən dahad nəm wa tə kəm sar wa nda dahadnəm wa.

³⁸ A nadə Ndemetirus tə fa taryighən na nda tə billaarha aten kowunni, na kən ngwa kumarha sə, dənda də da nda huhwaarha.

³⁹ Ana 'ya sə pak na minnun a thluwun daama təghən a mbed shingya wupəri də.

⁴⁰ Kəla nanənya, nəghəm ahu waarha a nadəm a mbeela fa kiya wa kəsər ka əngya na a wiirha hai a weeriya. Nanən mbə ten palth kakyathlang da sə ya wa, mbə 'yasə nəm thləkrha aten əndi nun a ənaarha nanənya wa."

⁴¹ A kwasamaddi ngwalang nən palthghən kal fiya nən hai.

20

Kyad Mbulus Makidoniya hai tə Helas

¹ Ngwalana kakyathlaanga, tərgha Mbulus aah fatakkwaya Yeeso nən, a kwasamaddi fərang nən kanglanggirha kanda, dəgha Makidoniya də.

² Dəgha mbəya də hangga naghə fərang kanglanggirha fatakkwaya Yeeso tə palthya hangga ta səlgə a Helas də.

³ Tsauka a Helas yi ndəree mahan. Nanən a ngwarha fa nən a tərə ahu kombuwol hai ka a dəgha Suriya də, ashe Yahudayini kənang nda hai na a ənang 'ya nda fa, tərgha wudgha kyagha tə Makidoniya.

⁴ Nda Sufata wan Farus a Mbiriya, tə Aristakus, tə Sakundus, nafiya Tasalonika, tə Nggayus niif Ndarbe, tə Timoti, kanda nda Tikikus tə Tarofimus,

nafiya Asiya, na mindan sə a dənda Suriya də təghən.

⁵ Nafiniya 'wa nda mbeedə kəla kan nda fa a Torawus.

⁶ Ngwalana wutsəfayid mburodi kula mekhna thlen a Filibi tə nggirggi, akwasamad beena tuf dan wal finglyayini a Torawus tsawan a mbədi yi beena məd.

Ngwala mii wii tal Mbulus a Torawus

⁷ A katəra thləta beena wuman hai ka a ndəghanggan mburodi hai. Tərga Mbulus pərang labar Faara nən kanda. Na midghən sə mal kanda a dalth mbərha hai dəgha mbeedə tə pər labar Faara ta manad fidikrha də.

⁸ A hu kəndi tənna nda aten shadghən wumnan sa hai na patillaya sə hangga.

⁹ Na niifa sə tsauka hai a kwat kənna thləmnggən Yutikus, na beena a səsang nda a sayiddi na Mbulus a pər labar Faara. Tərga tərangga beena Yutikus də, mukka hai a kwat kəndi tənna nda aten shadghən yi mahan, tərang ngganda sə məmərə.

¹⁰ Nanən kee, tərga Mbulus hweeda hai, bərgha ten wanda hai fəbānggən, ndagha, "A billadun wa, balghən tə yibrha."

¹¹ Tərga nggərghən wutta talara sə kyanggən mburodi də hai kyan heu. Dəgha mbeedə tə pərang labar Faara kanda har dalthgha mbərha hai a wiigha.

¹² Tərga nafini tərang ngganda wundəladdi wure də tə yibrha na nda a əna wutsəfayirha.

Thliigha Mbulus a Torawus dəgha Militus də

¹³ Wiigha Mbulus tə saara a Asus də. Kan kəm dan mbədədə tə nggirggi ka a təranggan.

¹⁴ Dənən wal kan a Asus, təranggan tə nggirggi a Mitilin də.

¹⁵ Dalthna mbərha hai thlen tə nggirggi sələn Kiyos də. Nggərna mbərha dathla hai tədan a Samos də. A kwasamad beena tal sələn a Militus də.

¹⁶ Mbə mid Mbulus sə a ishgha hai a Afisa wa, kəsər mbə midghən sə a mbədgha hai a Asiya wa, nəghən a yawiirha na a səlgha a Urshalima də wed,

a nadə a ənaarha hai a far Wutsəfayid Pentikos.

Ndik Mbulus tə shingya Kən Faara a Afisa.

¹⁷ A Miletus ni thləna Mbulus farha də a ang shingya Kən Faara nda ba na a Afisa ba nda walghən.

¹⁸ Ba nanda walghən, ndānggən kanda, "Kun tafad nun səndun tur tsawud na a sayiddi nani tə kun ka a fardī dəfang ni sarna a chehweed Asiya hai.

¹⁹ Ənangdi taara Chinəm kula manang alteena tə thlee hura kəm, ko nanən saadi kəkərra fa tə tar mbəlfēerha əneena Yahudaya fa.

²⁰ Səndun sə karwi pərang 'ya kun na thlar kun wa, tə kəm tsahangdi kun ha a pəpal tə wure-wure.

²¹ Pərangdi ndən Yahudaya tə finglya mbuwa Yahudaya na a malāngganda dīmiyid ndan kyakhra nda thləmad Faara ba fərkəkafek nda a Chinəm Yeeso."

²² "Nanənya, Səsəna tə Pedənda a shik nggi, ka a di Urshalima də, səngwi əndi dəgha katərarha hai tə nggi a mbədi wa.

²³ 'Ya sənni sə kee kala wupəri dēni saadə na Səsəna tə Pedənda naarha kəs thləmanna tə ndaarha nda dərha hu porsəna də tə səsəarha na nda a kəla nggi fa.

²⁴ Amma nggi mbiyi a kəlang yibəna kəla 'ya ni wa, na minna sə kee a ngwalanggi tardī fəree na Chinəm Yeeso a ənee, tar pər Labara na Mbənggən yi nggayid Faara."

²⁵ "Nanənya, səndisə mbusə ahur nun pərang ni labar Kutəryid Faara na nggər na nggi wa.

²⁶ Tsaunən kee, niya pərang ndaarha kun a weeriya mbə hakked niifa sə atenna wa.

²⁷ Pərangdi 'ya kun heu na mid Faara a sənggunən."

²⁸ Kələma altēnnun ha tə nafiya fərangna Səsəna tə Pedənda kun a laf kanda nun. Tsawama kəla falafya nafiya Faara. Chibədghən ni hiinən tə far Wanggən.

²⁹ "Səndi sə a kwasamaddi malni kun, na məmēreeya a kyarha hur nun hai mba nda a mal chibədđi wa.

³⁰ A hur nun kəm na finglya sə na a thliirha sə thlək palth nggabaarha nda ka

a kyang ngganda fingya sə ahu fərəkəfekkididi, tēna nda mbu samandan.

³¹ Nanən kee kwarama! 'Dalama teena hai hurarha mahan 'wawi malang kəs thləman nun nda fidikrha tē yanfaara tē aam yirha wa."

³² Nanənya wumangdi kun tē Faara tē labar nggayidghən, na mbang tənang kunsə fərang langaarha nən kun heu tē fingya dəfang nən haara teena.

³³ " 'Wawi suna wudəbəl niifa nduwa karidghən wa.

³⁴ Səndunsə ənayi taara tē harna kərni fadna sə tē fingya nani tē kanda.

³⁵ A hu əngya ənani heu, kyadang di ndən kun tē ndaarha, tətə ni a əna taara nun kiya tənun thlar fingya mbuwa təghən ha. Nam a dāl teena hai tē palth Chinəm Yeeso ndaanən, 'Nagha parka sə kaan hu fəra ma thlərha.' "

³⁶ A kwasamaddi ngwalang nən labara, bərgha hai tē kanda heu hwan Faara nda.

³⁷ Kanda heu muk tərha nda fəbghən nda.

³⁸ 'Ya səbangga hur ndandə kaan kəsər ka labarghən ndanən mba nda a nggər nang yirha fa wa. Tərgħa dəfang ngganda ahu nggirggi də.

21

Wii tal Mbulus a Urshalima də

¹ A kwasamaddi mal nan kanda, kyan hu nggirggi hai dān Kos də. Dathna mbərha hai sələn Rodes də thlen a mbədi kəm dān Pataara də.

² Dan wal nggirggi na a dərha Finikiya də, kyan sa hai wen.

³ Akwasamad di na nan Sayifurus mbəran də tsanggan a man kodnan də, dān Suriya də. Təran hai a Taya, mal nggirggi dā nan ka haarang ngganda rərha hai ahurghən.

⁴ A mbədi wal fatakkwaya nan tsawan tē kanda yi beena məd. Nagha Səsən Faara a shik kanda ndang ngganda Mbulus a dədə Urshalima də wa.

⁵ Amma ləghədna ben tsawud nan tē kanda, wudan bān wal nggirggidi dān mbeedə tē winnan. Fa takkwayini heu kanda tē nishyindan tē wanggindan

dəfang ngganda kandə ma wupəridi. A mii wuri aamdi bəran hai hwan Faara nan.

⁶ A kwasamad di ndək nan hai tē ndan, kyan hu nggirggi hai kanda kəm wudə nda wure də.

⁷ Dan mbeedə tē winnan a Taya sələn Tolemaysi də, a mbədi ndang'ya nan fa fərəkəfekkyā. Tsawan tē kanda yi beena tal.

⁸ Dalthna mbərha hai, nduwan Kaisariya də, tsawan a minda ki Filibus tē pər labar Faara. Nəghən tal ahur nafini məd wur nanda na a ndək ənnarhami də.

⁹ Na wutarayighən sə fada na nda thlək 'ya na a katərarha hai a mbee.

¹⁰ A kwasamaddi tsau nan a mbədi yi beena hangga bagħa annabi bā a Ndjudiya thləmnggən ni Anggabus.

¹¹ Bana Anggabus thləman nan bā, təranggən ən kənda mu Mbulus, kəranggən saryighən tē haryighən təghən. Tərgħa ndəghən, "Ndagħa Səsən Faara, 'Na mamngya Yahudaya a kərang nda tē ən kən muwa kəla yandīya a Urshalima fəranggənda nafiya mbuwa wa Yahudaya.' "

¹² Səknan ndən kee, kan tē fingya fatakkwaya na a mbədi, hwan Mbulus nan a dədə Urshalima də wa.

¹³ Amma ndagħa Mbulus, "Kama nun a tərha? Kun a thleng hurna! Nggi ngwadi fa mbə ka muweegħanda hu porsəna də a Urshalima kee wa, amma a məri ka Chinəm Yeeso."

¹⁴ Mbang ngwanan kyakhrang hurghən hai, ndan kee, "Kəl 'ya ənana Faara."

Səl Mbulus a Urshalima də

¹⁵ Akwasamad əndiya ngwanggan rəf yinan dān Urshalima də.

¹⁶ Fingya fatakkwaya na a Kaisariya mbunda samannan. Dənda tē kan minda ki Manason də, tē Sayifurus tal ahur fatakkwaya kətəm.

¹⁷ Səl nan Urshalima də thləgha fatakkwaya kan fa ngga.

¹⁸ Dalthna mbərha hai, kan nda Mbulus dān thləmad Yakubu də, shingya Kən Faara heu na nda a mbədi.

¹⁹ Ndangga Mbulus 'ya kanda pərang 'ya nən kanda heu ənana Faara ahur nafiya mbuwa wa Yahudaya ahu targħən.

²⁰ Säk nanda әndi kee fal Faara nda. Tәrgha ndang ngganda Mbulus, "Nannan, wan man, Yahudaya hangga fәrgha kәkafek, kanda heu tәr mindan sә a takkwa ngyakhrha Musa.

²¹ Amma pәrang ndan kanda tә ndaarha, na tsahang Yahudaya ha na tә tsaurha ahur fingya mbuwa wa Yahudaya a malangganda tsahad deleewar Musa. Nana a ndang nda kanda a thleng nda muwa wanggindan wa nduwa kәm takkwa әntin nәm nda wa.

²² Nanәnya ma nәm әnaarha? Kәsәr na nda a sәk ndaarha kәkafek banna ba."

²³ Nanән kee әno 'ya nan a thlәworha. Na nafiya sә fada a thlәman nәm a mbәdiya dәfgha mee.

²⁴ Duwadә tә kanda ahu Kән Faara dә yi Yahudaya dә wumteena tә kanda ahu tsuthlang kanda dә tә kәm tii wudәbәl thlәrәttә ndan. A әnanna kee na fiya sәnda sә palthdi na nda a sәkrha atenwa nggabaarha ni, sa kәm әna taara na tә 'ya ndaana ngyakhrha Yahudaya.

²⁵ "Amma fatakkwaya mbuwa Yahudaya, chireethleng dән kanda dә tә ndaarha: A malang ngganda әna 'ya mii thleng nanda dаharha, tә saa faara, tә kii mabi tefreng nanda uradghән tә kulafayirha."

²⁶ Dalthna mbәrha hai harangga Mbulus nafini tsabanggән fadghән dә heu tә kanda. Tәrgha dәgha hu Kән Hwan Faara dә yi Yahudaya ka a pәrang ndaarha nән kanda bәd far lәghәtta bән tsabrha fandан ba, fardә ni na nanda a әna sataka a kowunni ahur ndan.

Kәsang nda Mbulus

²⁷ Takhna bәndi mәd a lәghәtta, fingya Yahudaya bagha ba a chehweed Asiya na Mbulus nda ahu Kән hwan Faara yi Yahudaya. Shik fiya nda a kәsang ngganda,

²⁸ tәrang ngganda urad ndan sә, "Nafiya Isәreela, daaman kan sә! Niifdani ya na tsahang fiya ha heu ko a yanggi ni aten tsan nafinәm tә ngyakhrә nәm tә mbәdiya kәm. Mbә kee ma wa ba dә ba tә Helenaya a kән dә ba ya naghа a sәbang nda mbәdә dә na tsәtsabadә ya.

²⁹ Nanda Trofimus tә Afisarha ahu wupәri tә Mbulus tamngga nda ndaarha ba Mbulus tәghән kән hwan Yahudaya ba."

³⁰ Thliigha wupәridi kahad na nda a kyarha ba a mbәya ba dәdamән. Kәsang ngganda Mbulus kahang ngganda kәsha ba ma kән hwan Faardi nggәlang ngganda kwatkirma kәkar.

³¹ Nana mindan a bәlang ngganda, sәlgha labara thlәmad mamnda sodjaya Roma dә tә ndaarha wupәri ahu tsәteena.

³² Tsu kee har fingya sodjaya nән tә mamnggindan dаa nda mbәdә dә wumna fiya sa hai. Nana fiya mamnda sodjadі tә sodjayighән, malang ngganda dәk Mbulus.

³³ Ndagha Mamnda sodja yini a kәsang ngganda kәnang ngganda tә wuyiwurya sәri. Tәrgha tsakh mee nән tә wunni ndәghән mani әnanән.

³⁴ Fingya ahur fiya wumngga hai thlәk 'ya nda kiya, fingya kәm pak. Nanән mamnda sodja di walwa kәkafekkid palthdi wa kәsәr ka mbeela, ndәghән a dәnda tә Mbulus a mbәd tsawud sodjaya dә.

³⁵ Dәna Mbulus a mbәd tәra sә, kakyathlaanga mulda hai kaan, tәrgha tәrangga sodja yini ura ka hang nda fiya.

³⁶ Fiya wumngga hai na a mbu samad ndan tәrang ngganda urad ndan sә na nda a ndaarha, "Bәla man, bәla man!"

Kalang Mbulus fiya sә wumngga hai

³⁷ Na sodja yini a dәrha tә Mbulus a mbәd ndan dә, tsahang mee nән mamnda sodja yini, "na nggәm fa a kaloyi sә wa?" Nggәrangga mamnda sodja dә sә, "Mbang na mii Helenarha wa?"

³⁸ Mbә sa ni tә Masar di thlengga yanda tә kәm bangga fa bәl faaya haru kumnggidghән fada a kaheerha ba ahu bәnggini mbәrgha dә wa?"

³⁹ Nggәrangga Mbulus sә, "Nggi tә Yahudarha ni, bayi ba a Tarsus na a chehweed Silisiya, wupәri na manggән. Niya hwan sa, male kalanggi nafina sә ya."

⁴⁰ Wal nән kwamana a haar mamnda sodja di, ishgha a mbәd tәra tәrang haara nән fiya sә a nggasa nda hai. Nggasa

nanda hai, ndanggän kanda tē mii
Aramayarha:

22

¹ “Kun na wanmanggina tē chinggina
keema thlōmaarha fa pērang əndani kun
katəragha hai, ka kyadang ndaarha ni
kun əna wii ‘ya na dimi wa.’”

² Sək nandan kalang dē kanda sē tē mii
Aramayarha, nggərghanda nggasa titib.

³ Tərgha Mbulus ndanggän kanda, “Tē
Yahudarha ni nggi, nggətgha nda nggi a
Tarsus, a wupəri Silisiya. Manggi sē a
Urshalima, a kamu Nggamaliyel ni tsaha
ni əngya heu aten ngyakhrha tē əntin
chingginəm. Sərəkdi fərang mamnggirha
Faara, kēla nanun a ənaarha a weeriya.

⁴ Səsang di nafiya na a takkwa kwaman
Yeeso. Nggi a fər kanda a bəlang ngganda
kanda, nggi a kənanng nda fiya həshya tē
nishya, muwanggi kanda ahu porsəna dē.

⁵ Mamnda Firistayini tē kwagnaya həu
na nda pər ‘ya atenna. Kəsər a haar ndan
ni thləni dəleewar di a banggəni
wanmangginəm ba Yahudaya na a
Ndimaska. Dəni mbədādē ka kəsanggi
fatakkwaya, a bēe tē kanda a Urshalima
ba, ka a səsang ngganda kanda.”

⁶ “Nani aten kwamana, takhdi a sēla
Ndimaska dē yanfaara a sərəkra, tərgha
djargha kukwaryirha a mbədə hai nani
sə.

⁷ Fəli hweedə hai sək urarha ni a
ndeerha, ‘Shawulu, Shawulu, kama nda
na a səsəerha?’ ”

⁸ “Nggini na Yeeso tē Nadzarat na a
səsang nda.”

⁹ Nafini na a thləmadna nanda
kukwaryiddi, amma sənangwanda uraddə
hai na kalee sē wa.

¹⁰ “Tərgha tsakh mee ni ndee, ‘Chinəm,
ma ni ənaarha?’ Ndagha, ‘Thliusə, kyo
ahur Ndimaska hai, a mbədani nanda
pəro ‘ya na a ənaarha.’ ”

¹¹ “Kwamadi ka djarra kukwaryiddə
hai, nafini nani tē kanda ndən kəsgha
harna ahur Ndimaska dē.

¹² Na niifasə tē tsaurha a mbədi
thlemnggən Hananiya, bagha thləmanna
ba. Niifani na a tərang shilee Faara teena
tē kəkafekkirha tē kəm a laf ngyahad nəm,
Yahudaya həu a falghən.

¹³ Bagha thləmanna ba ndeeghən,
‘Wanmana Shawulu, no mana hai!’ Tsu a
mbədi kee nee a naghən.”

¹⁴ Tərgha ndagha Hananiya, “Faara yi
chichiynəm wurdə sa ka a sən ‘yana na
midghən tē kəm na Nggayid Yanda na sək
uradghəna.

¹⁵ Na a tsaurha tē pər labarghən dē a
fiya heu aten ‘ya naa nana tē sək nana.

¹⁶ Nanənya mana a kəlaarha? Thliusə
əno mbaptisəma nda tsabo dimiyid wa
nda dē tēna naarha aah thləm Chinəm.”

¹⁷ “Wud ni a Urshalima dē, nggi a hwan
Faara ahu kən Yahudaya kyadeegha
Faara ‘ya ahu səsəniirha.

¹⁸ Na Yeeso ni a ndeerha, ‘Thliu sē
kəkar! Malu Urshalima wed, kəsər nafini
a mbədiya mba nda fərəkəfek tē labardi
na a thləkra atenna ya wa.’ ”

¹⁹ Nggi kəm ndee, “ ‘Chinəm, nafini ya
səndasə ni naarha dərha hu kən tsaharha
dē tətəl, tətəl nggi a kənanng tē dək fīngya
fərgha kəkafek a sa.

²⁰ Bəlang nanda tē pər labar wa
Istifanus, nggi tē altenna kət a mbədi,
kənanng pama ni kanda mu, nggi kəm
kəlagha karid nafina ha bəlangga.’

²¹ “Tərgha Chinəm ndeeghən, ‘Duwadə,
niya thlən sa a mbərha dē iunggən a
thləmad nafiya dē mbuwa wa Yahudaya.’ ”

²² Nafini wumngga hai kang thləmaarha
nda Mbulus fa ta mii ngwala palthghən
ba. Tərgha tərang ngganda urad ndan sē,
“Weema tē niif diya dūn bəlang nda!
Kamngwa a mal kamshi dā nəm tē yibrha
hu kəshiirha ya wa!”

²³ Na nda a huhwarha kanda a
muwang parkoyindan dē, nanda a thleng
təniirha sē.

Kyad Mbulus fadghən tē Romarha ni

²⁴ Nanən kee, mamnda Sodja Romadi
ndagha a dēnda tē Mbulus a mbəd
tsawud sodjaya dē a tsahang mee nda ha
tsadaghən nda tē wutəterha, ka a sən ‘ya
nda katəragha hai na fiya a huhwarha
kee.

²⁵ Amma a kwasamaddi kənanng nanda
ka tsadaghən nda, tərgha ndangga Mbulus
mamnda sodja na kət a mbədi, “Ashe nən
məməl ndana ngyakrha a tsada niifa nda

tə Romarha, sa kula ngwang kumarha sə wa?"

²⁶ Səkna sodja Roma yi ndən kee, tərgha dərgha thləmad mamndəda də ndanggən, "Mana ənarha miya? Niifdiya fa tə Romarha ni,"

²⁷ Tərgha mamndədi ndanggən Mbulus, "pəre kəkafek, tə Romarha ni sa wa?" Nggəməngga Mbulus, "Ghəng."

²⁸ Tərgha ndagha mamndədi, "Nggi fa tiidi wudəbəla hangga ka a tsawi tə Romarha." Ndagha Mbulus, "Nggi nggəttə tə Romarha ni."

²⁹ Nafini na mindan sə a tsahang mee nda ha nggəranda samarha də tsu. Mamndədi tə altənggən sənnənsə Mbulus tə Romarha ni tərəmgga, kəsər 'wadə teena ndadə a kənanng ngganda tə kəm tsadaghənda.

Mbulus a mbed kognaya

³⁰ Dalthana mbərha hai mamndədi na midghən a sən kəkafekkid huhwad Yahudaya aten Mbulus, tərgha kwasənggən hai, aah mamngya firistaya nən tə kognaya heu a wuma nda ba. Tərgha baghaba tə Mbulus ishanggən a mbəndan.

23

¹ Tərgha Mbulus irang yirha nən kognayina fa ndagha, "Kun wanmanggina, ngwalangdi tarna a Faara ahu kwamana na məməl heu ta weeri da ba ya."

² Səkna Hananiya palthdi keeghən kee ndanggən nafini na tsau tə Mbulus fa a mbighənda.

³ Tərgha Mbulus ndanggən, "Na Faara a mbi sa, sa fad kəna ni kəmonda tə penti pəpet, tsaua a mbədi nana a ngwe kumarha sə aten ngyakhrha, amma sa tə altenwa hwasang na ngyahaddi ndana a ndək nggi nda!"

⁴ Fingya na kəkət tsau tə Mbulus fa ndang ngganda, "Firis na manggən yi Faara ndəna 'yaara?"

⁵ Ndagga Mbulus kanda, "Wanmanggina səngwi sə ndəghənni firis na manggən wa, kəsər ndagha deleewar

Faara, 'A thləkna 'ya na dimi aten mamnda nafiwa wa.' "

⁶ Kəlaana Mbulus hai, fingya kognaya Sadukiyaya ni, fingya kəm Farisaya, tərənggən uradghən sə ndagha, "Wanmanggina, tə Farisarha ni nggi, chichiyina wai kee. Niyi ahu kəkərka kəsər ka nana mbərsad na aten thliirha sə ahu mərka."

⁷ Ndana Mbulus kee, thliigha kakyathlaanga sə a pathlang Farisaya tə Sadukiyaya, ndəkka kognayina hai mbədghən səri.

⁸ Kəsər ndagha Sadukiyaya mbə thliirha sə hu mərka wa, mbə fathlängya sə wa, nduwa səəngya, amma Farisaya fər nda kəkafek tə ənggini həu.

⁹ Tərgha thliigha kakyathlaanga sə kaan, fingya fa maləmgya ngyakhrha Musa na Farisaya thlii nda sə kət ngəala nda tə kanglanggirha. Ndanda, "Nawan 'ya na dimi a fad niifdiya wa. Ana səəna ni nduwa, təthlənda Faara ndikka təghən wu?"

¹⁰ Kakyathlang di mul da hai kaan har mamnda sodja di tərəmgga na da nda thlusang nda Mbulus hai kushir-kushir. Ndaggən sodja yini a da nda tərang Mbulus tə kanglanggirha ma thləmad ndan, ba nda təghən mbəd tsawud sodjaya ba.

¹¹ Tsəna fidikrha hai ishgha Chinəm kət a thləmad Mbulus ndanggən, "Ishiu tə kanglanggirha, kəla pəna labarna a Urshalima, tsawo da fa tətə a pərgəhəna a Roma."

Kənanng nda hai a bəlang ngganda Mbulus

¹² Dalthna mbərha hai, kənanng Yahudayina hai tə dəf mee mba nda a həbrha nduwa saarha wa kəl ma bəlang nda Mbulus.

¹³ Nafini ənagha tar mbəlfeddi kal nda kumnggit fada.

¹⁴ Dənda thləmad mamngya firistaya də tə shingya ndanda, "Kənanng dan hai tə dəf mee tə ndaarha mban a həbrha tə sarha wa kəl ma bəlang dan Mbulus.

¹⁵ Nanənya, kun tə kognaya ndaman mamnda sodjaya a bagha təghən a mbed nun ba, kəla na minnun sə a nggərwin tsahang mee ha ngga,

kanggi kəm nan nggungwa fa a
bėlanggan kapa nən barha ba.”

¹⁶ Amma səkna yangan Mbulus pathla
dī kənanang nanda hai, dəgha mbəd tsawud
sodja yina də pərang nggənən Mbulus.

¹⁷ Tərga Mbulus aah tal nən ahur
sodja Romayini ndanggən, “Duwa tə
wundəladdi a thləmad mamnda də na
pathla sə na midghən pərang nda.”

¹⁸ Nanən kee, sodjadi təranggən
wundəladdi dəgha təghən thləmad
mamndəda də. “Mbulus wan tə
porsəndiya, ndən aagha nggi, hwan nggi
nən a bee tə wundəladdi a thləmad wa ba
ya, kəsər na 'ya sə miighən nən a pərərha.”

¹⁹ Tərga mamndədi kəsanggən har
wundəladdi dəgha təghən man patu də,
tsahang mee nən ha, “Mani a mii wa?”

²⁰ Ndagha, “Mamngya Yahudaya kənanang
nda hai nanda hwan sa dənə tə Mbulus a
mbed kognaya də a binda, kəla na mindan
sə a nggərgha nda tsahang mee ha ngga.

²¹ Amma a nggəmang kanda fa wa,
kəsər fiya kal nda kumnggit fada tsəb nda
hai ka a bėləng ngganda. Nanənya dəf nda
mee mba nda a həbrha tə sarha wa kəl
ma bėləng nda. Na nda a kəla sa fa kee a
nggəmana fa,”

²² Tərga mamndədi kəs thləmadghənən
ndanggən, “Ma pərang nan niifa tə
ndaarha thləyed nan wa.”

Thlənanang nda Mbulus a thləmad Ngwamna Felis də

²³ Tərga aagha mamnda sodja yini səri
ahur sodjayighən ndanggən kanda,
“Ngwama fa kəsər nun a dərha Kaisariya
də a fidikrha, tə sodjaya haru kumnggit
səri, tə sodjaya a kəsər pərsaya kumnggit
məd, tə sodjaya na yanda tə peela haru
kumnggit səri.

²⁴ Kadaman pərsaya Mbulus sə nən a
tərha dūn təghən thləmad Ngwamna Felis
də kula 'ya tsəwarghən.”

²⁵ Tərga chireelth deleewar dā nən ya
a ngwamna:

²⁶ A har Kalaudiyus Lisiyas, a Alviri,
Ngwamna Felis. Nda 'ya fa hangga.

²⁷ “Kamshidiya, kəsang Yahudaya, takh
nda a bėləng, diya də tə sodjaya kəkər

thlanggi sə, kəsər səkdi ndaarha tə
Romarha ni.

²⁸ Na minna sə a sən 'ya ni ənanən ndən
dəni təghən a mbed kognə yindan də.

²⁹ Walanggi əndi ndana nda ənadə
nəghən aten ngyahad ndan ni, amma əndi
nda nanda ənadə tsəkkwa a kənanang
ngganda nduwa bėləng ngganda wa.

³⁰ Ndee nanda kənanang nda mee na nda
a bėləng nda, ndən thlənanang ni a thləmad
wa ba kəkər. Tə kəm ndang nggi nafini
huhwaagha ndən a pəro ənda nda
ənanən.”

³¹ Nanən kee, sodja yini tərangganda
Mbulus a Antifatiris də a fidikrha kəla
ndang nanda kanda.

³² Dalthna mbərha hai mal sodjaya na a
tər pərsaya dənda mbee də təghən, kanda
nggi kəm wuda nda mbəd tsawud sodjaya
də.

³³ Səlna sodja yini na tər pərsaya a
Kaisariya də, fərang deleewar dā nda
ngwamna, mal Mbulus nda a harghən.

³⁴ Karatang na ngwamna deleewardi,
tsahang mee nən Mbulus tənən tə tsaurha
a manggi. Səknən ndaarha nən a Kilikiya,

³⁵ ndagha, “Niya ko thləmaarha fa a bad
nafina ba huhwagha sa.” Tərga
ngwamna ndagha a kəsghən nda ha ahu
porsəna na a wuri ki Hirdus tən nən.

24

Ngwang nda kumarha Mbulus a mbed Felis

¹ Akwasamad beena tuf tərga
mamnda Firis Hananiya bagha ba tə
fingya mamngya Yahudaya, tə kəm tə
təngwa kumarha nanda aarha Tartulus, a
huhwa Mbulus nda a mbed ngwamna.

² Aah nanda Mbulus a kəndə, katərang
ngga Tartulus huhwa Mbulus hai a mbed
ngwamna ndagha, “Alfari, tsaudan
dədemnggirha kaan a kamuwa, kəsər sa
na kəlarha mbeedə, mbedəng na əngya
hai ahu chehweddiya.”

³ “Kəsər ka ənggini na heu ya, Alfari,
nan tə usaarha kaan a thləmadwa də.

⁴ Amma mbə midna sə a dahanggi
midwa də wa, hwanni sa a kee

thlëmaarha na fa tē 'ya niya përorha aten niifdiya.

⁵ Walang ðan kamshidiya na pëpeethla sē miighēn, nēn bārha tē kakyathlaanga a pathlang Yahudaya bā ko a yanggini ahu kēshiddiya. Ndēghēnni mamnda aten Nadzaraya ndēna nafiya na mbu samad Yeeso.

⁶ Har ma na midghēn sē a kyalgha tē Kēn Faara na a Urshalima, ndēghēnni kēsang nan.

⁷ *

⁸ A ranna mu palthda ha ya na walang kēkafekkidghēn tafadwa.”

⁹ Yahudaya kēm kēnang nda pama kanda mu, nggēma nda fa tē ndaarha nēghēn kee.

¹⁰ Fērang na ngwamna kwamana Mbulus a kalgha sē, ndagha, “Alvari, sēndi sē sani tē ngwa kumarha yi chehweddiya yi huraya hangga; tē wutsəfayirha niya kyang altenna sē.

¹¹ A rad na mughēn ha ngga na sēnda sē kalwa beena kumkap səri ðēni Urshalima ka hwan Faara dē wa.

¹² Nafiya huhwagha nggi nawa nda nggi a ngaala tē niifa ahu Kēn Faara na a Urshalima wa nduwa kēm thlenggi kakyathlanga ahu kēn tsahad Yahudaya wa, nduwa kēm ahu wupəri wa.

¹³ Mba nda mbang kyado 'ya huhwana nda nggi atenggēn wa.”

¹⁴ 'Ya tal nggēmni fa atenggēn, niya takkwa Faara yi chichiyinēm tē kwamandi nda nanda mbē kēkafek ni wa, tē kēm niya fērəkəkafek ahu 'ya chireethlōng nanda ha a ðeleewar ngyakhrha Musa tē ðeleewar Annabiya.

¹⁵ Fērði kēkafek a Faara, kēla ēnana nafini ya, tē ndaarha na thliirha sē ahu mērra, nda nafiya ēnagha nggayirha tē fa mbēlfeeya.

¹⁶ Nanēn kee, djitiirha na a tsawi tē nggayirha a mbed Faara tē fiya.

¹⁷ “A kwasamad huraya hangga, bee Urshalima bā tē ēn fērra nafina a fa yamiya tē kēm ēna sataka ni a Faara.

* **24:7 24:7** Fingya chirethya na nda tē mbēdghēn 6b ndaanēn: Ndaan kwang a ngwang kumarha nan sē kēla ndaana ngyahad nan. Tē kēm mbēdghēn 7 ndaanēn: Amma mamnda Lisiya bagha bā thlanggēn sē a har nan tē kanglanggirha.

¹⁸ Nafini huhwaagha nggi nanda nggi ahu Kēn hwan Faara na a Urshalima nani a ngwalang tsabang altenna dē. Mbē fiya sē wumngga hai a thlēmanna wa tē kēm mbē kakyathlaanga sē wa.

¹⁹ Amma na fingya Yahudaya sē bagha bā a chehweed Asiya a mbēdi, ana 'yasē a mii ndan na nda a thlērha atenna, kamdē nanēnya a na nda a mbēdiya.

²⁰ Tsahang mee nafini na a na a mbēdiya ðimiyid ma walna kognaya Yahudaya atenna,

²¹ ana palth ðani thlākni na tētal keeya, tērang ni uradna sē a mbed ndan tē ndaarha, ‘A ten palth thliirha sē hu mērra na nanda a ngwee kumarha sē a mbed nun a weeriya.’ ”

Kēs nda Mbulus ha a Kaisariya

²² Felis kēm sēndē āngya hangga aten kwaman Yeeso, ishanguēn ngwa kumaddi ndagha, “Kēl ma bād mamnda Lisiyaya bā 'wan ndēn ni a ngwalang ngwa kumad nun.”

²³ “Ndangga Felis mamnda sodja Romaya a kēla Mbulus nēn ha, amma malanguēn kal farha nēn hai tē kēm a 'yadāng dē kwamana pashiyighēn a fērang 'ya nda na midghēn wa.”

²⁴ Akwasamad bengya ngguchit, bagha Felis bā tē nukkun Durusila tē Yahudarha. Thlōn farha nēn a bā nda bā tē Mbulus, kang thlēmārha nda fa thlāk nēn pathla aten fērəkəkafek a Kērēsti Yeeso.

²⁵ Nana Mbulus a tsē labara tē kanda aten nggayirha, tē kēs alteena, tē kēm ngwa kumarha na bayi. Kēsgha hēreenga Felis ndagha, “Tsēkdē kee nanēnya wiu. A waldi kwamana niya nggēr aagha sa bā.

²⁶ Na midghēn sē a fērangga Mbulus wudēbēla, nanēn kee nagha a thlōn farha a thlēmādghēn dē atenggēn, atenggēn nagha a tsē labara tēghēn.”

²⁷ A kwasamad hurarha səri, Pokiyus Festus tsaukwa ngwamna a megheð Felis. Felis kēm na midghēn sē a wal nggayirha nēn a mbed Yahudaya malanguēn Mbulus ahu porsēna.

25

Mbulus a mbed Festus

¹ Akwasamad mbeena mahan sëlina Festus a Kaisariya ba ka a kës targhënnën yi ngwamna, thliigha a Kaisariya dëgha Urshalima dë.

² A mbëdani huhwaana mamngya firistaya të finginga mamngya Yahudaya Mbulus a mbedghën.

³ Hwan Festus nda këkar a wudang ngganda Mbulus Urshalima dë kësär ngwanda fa a tsëbghën nda fa a kwamana ka bëlang ngganda.

⁴ Amma Festus nggëranggën kanda së ndagha, “Kës nda Mbulus ha a Kaisariya, nggi tafanna tsëbaku niya dërha mbëda dë.”

⁵ Finginga mamngginun mbu samadna nda dë nda thlëk ‘ya atëggën, a ënadë ‘ya na dëmi huhwa ghënnun.”

⁶ A kwasamaddi tsaunën mbeena uvadä nduwa kum të kanda, wudgha a Kaisariya dë. Dalthana mbërha hai kyagha kën ngwa kumadghën dë ndagha a bang Mbulus ba.

⁷ Sëlina Mbulus ba, Yahudayini bagha ba a Urshalima thlii nda së muwang ngganda madufu, na nda a dahang palthya fa, mbuwa këkafek.

⁸ Amma Mbulus ngaal ënggina nën thlëk nanda atëggën ndagha, “Ënayi ‘ya na dëmi aten ngyakhrha Yahudaya, nduwa a Kën hwan Faara na a Urshalima, nduwa a Kaisar wa.”

⁹ Tërgha Festus, na midghën së a ëna ‘yanën na a mbëranggën Yahudayini, ndanggën Mbulus, “Na midwa së a dëna Urshalima dë dë nggo kumarha së aten ëngginia wa?”

¹⁰ Nggëmangga Mbulus, “Nanënya niyi a kën ngwa kumad Kaisar, mbëda niya kamngga a ngwee kumarha nda së. Mbë ‘yasë na dëmi ënang ni Yahudaya fa wa, sa të altenwa ma sënnasë.

¹¹ Ana ‘yasë na dëmi ënani kamngga a bëleewun, karwi fa wa. Amma ana palthyini deheena Yahudayina fa ya mbë këkafek së wa, mbë niifa së tsëkka a fërang nggi nën kanda wa. Niyi a hwan Kaisar!”

¹² A kwasamaddi kënang na Festus pathla hai të kogna yini, ndanggën

Mbulus, “Hwanna a nggërgha huhwad wa a mbed Kaisar dë, na dërha mbed Kaisar dë.”

¹³ A kwasamad bëngya ngguchit, Kutëra Anggiripa të wan man Mbanis banda Kaisar ba ka ba nda ndang Festus aalee.

¹⁴ Nanën na nda a mëndaha a mbëdi, tsëgha Festus labara aten ngwa kumad Mbulus të kutëra. Ndagha, “Na niifa së a mbëdiya malena Felis ahu porsëna.

¹⁵ Nani a Urshalima, mamngya firistaya të finginga shingya Yahudaya huhwanda niifdiya na a ngwang kumad mërra ni së.

¹⁶ Ndaggi kanda, mbë ëntin Romaya ni kënang nggëm niifa kapa nëm ngwang kumarha wa, kël ma fërang dëm kwamana kalgha së aten ëndi huhwa na ndan kamanggën ka a thlanggën fadghën së.”

¹⁷ “Ba nanda të nggi mbëda ba ya, mbëd wii hai të palthdi wa, amma dalthna mbërha hai thlën farha ni bëe niifda nda ba.

¹⁸ Thliina nafina së huhwaagha ndën, mbë pathla së na dëmi thlëk nanda atëggën niya kya numaarha wa.

¹⁹ Ameyedghën, na palthya së yi ngaala thlëk nanda aten takkwad ndan të këm niifa mërga na nda aarha Yeeso na Mbulus a ndaarha nëghën të yibrha.

²⁰ Wuleegha ‘ya na a ënee na a ramu palthda ni ha ya, tsakh mee ni tënëng nggëm fa dëgha Urshalima dë dë nda ngwang kumarha së a mbëdi aten palth yini ya.

²¹ Amma ndagha Mbulus a malghën nda ahu porsëna, kël sayiddi ngwalang na Kaisar ngwang kumarha. Nanën kee fërgënë a kësghën nda ha ta sayiddi niya thlëranggën Kaisar dë.”

²² Tërgha Anggiripa ndanggën Festus, “Na minnasë a sæk fad niifda ni ya tafadna.” Nggërangga Festus së, “A binda na sæk fadghën.”

Mbulus a mbed Anggiripa

²³ Dalthna mbërha hai sëla nda Anggiripa ba të Mbanis të karid kutëryid ndan fa nagha fiya a fërang mamnggirha kanda, mamngya sodjaya të mamngya wupëri dë a samad ndan. Thlëngga Festus farha a kya nda ba të Mbulus.

²⁴ Ndagha Festus, “Kutëra Anggiripa, tã fingya na a mbëdiya, nađun niifdiya! Yahudaya heu huhwan ndan a mbenna a Urshalima tã mbëdiya kãm na mindansã a bëläng ngganda.

²⁵ Amma këläng ni nawi 'ya ənənən tsækka a bëläng ngganda wa. Nanən kee, ndəghən a đä Kaisar ngwang kumarha sã, ndən ndani niya thlənang a Roma đä.

²⁶ Amma mani a chireethleng nda Kaisar đä? Kəsər mbə pathla sã tefen kəsang ni təghən wa. Nanən kee, ndən bəni təghən mbennun ba heu, mbə kəla sa mawa kutëra Anggiripa, a radəm mughən ha ngga, niya wal 'ya niya chireethleng nda hai.

²⁷ Kəsər ahu numadna mbə məməl thlənang nda niifa na ahu porsəna a Kaisar đä kula 'ya đimi atenggən wa.”

26

¹ Tərgħa ndangga Anggiripa Mbulus, “Fəronda kwamana na a kalana sã.” Tərangga Mbulus haargħən sã katəranggən ndikrha hai ndəghən,

² “Kutëra Anggiripa, pet fanna a weeriya mbang ni isha a mbedwa ka a kyanggi altenna sã aten palthya thləkna Yahudaya atenna.

³ Nanən sənang əntin Yahudaya hai tã fingya əngya na nanda a ngaalang nda teena. Nanənya niya hwan sa kərsu kee thləmaarha na fa.

⁴ “Yahudaya heu sənda tur tsawud na ka nggi ngguchit, ka a katəradghən a kyanan, tã kãm a Urshalima.

⁵ Ka kətəm sənda nggi na nda mbang thlək 'ya atenna, ana mindan sã, ahu takkwa kəkafekkid nan, tã Farisarha ni nggi.

⁶ Nanənya niyi a mbedwa ka a ngwee kumarha na kəsər fərđi kəkafek tã 'ya ndangna Faara a chichiyinəm ka kətəm.

⁷ Nda fəđikrha tã yanfaara tur yinəm kumkap səri đəfang nda shilee Faara teena kaan, kanda a kəla parka fa ndanən. Kutëra Anggiripa, kəsər ka numaddiya, fingya mamngginəm ndən huhwaanda nggi.

⁸ Mani nən naarha sã ahur nun na ndaarha mbə ənaarha hai thlengga Faara mərya sã wa?

⁹ “Wadī numad ndaarha a əna 'yani heu ni mbang ka a 'yada thləm Yeeso ni tã Nadzarat.

¹⁰ Əndani ənani a Urshalima. Tã səsəmnda mamnda firistaya muwangđi fatakkwaya Yeeso ahu porsəna đä. Har ma nggəmđi fa a bëläng nda kanda.

¹¹ Saara hangga ni naarha kyarha hu kən tsahaya Yahudaya đä ka a səsang ngganda kanda, tã kãm ni naarha thləghang palthya kanda fa na đimi. A hu təbənggid na a tendan, ni đərha hu chehweed kəshi đä nee a səsang kanda.”

¹² “Fardasə nggi ahu kwaman đərha Nđimaska đä, nggungwa fa tã səsəmnda mamnda firistaya.

¹³ Yanfara a sərəkra, Alvari, nani hu kwamana, na kukwaryirha ni a talara hai, kukwaryidghən kaldə yanfaara, djargħa tenna hai tã kawiyina.

¹⁴ Kan heu fəlan hweedə hai, sək urarha ni tã mii Aramiya, 'Shawulu, Shawulu, kama nda na a səsəerha? Nəghən pədagħən a fadwa a yana aten 'ya na minna.’

¹⁵ “Tərgħa tsakh mee ni, 'Wunni sa Chinəm?’ Ndagħa Chinəm, 'Nggini Yeeso na a səsang nda.

¹⁶ Nanənya thliusə! Kəđo ni fanna ka a furo taara ni (mafayirha ni) tã kãm pər ənda na nana tã 'ya niya kyadorha.

¹⁷ Niya hərworha a haar nafiwa tã fingya mbuwa Yahudaya. Niya thlən sa a thləmad ndan đä,

¹⁸ đä inang yiyi ndan đä tã kãm kyakhrangga kanda ahu kukwaryirha ba. Thlangga kanda sã a haar Sheetan bəna tã kanda a thləmad Faara ba təna nda wal chakh đimiyirha a thlədang ngganda kanda ahur nafiya Faara hai fərgħa kəkafek a nggi.’ ”

¹⁹ “Nanən kee, Kutëra Anggiripa, nggəm đi fa tã səsəniddi bagħa hai a talara.

²⁰ 'Wayi katərang pər labar Faara hai a Nđimaska, tã a fingya na a Urshalima tã chehweed Yahudiya heu tã kãm nafiya mbuwa Yahudaya, tã ndaarha a malang ngganda dimiyid ndan kyakhra nda

thlëmad Faara ba a ëna ëngya nda kyadgha ndaarha malang nda dimiyid ndan.

²¹ Ndëghënni këseena Yahudaya a pëpal Kën Faara na a Urshalima na mindan së a bëleegha nda.

²² Amma ded Faara së ta weeri ba ya, ndën nani kët a mbëdiya ka a përanggëni wundakhnaya të shingya. Përangdë ndën kanda 'ya ndaana annabiya të Musa nën a katërarha hai.

²³ Këkafekni Kërësti nën a sësäärha, nën a 'wa thliirha së ahu mëra, nën a bang kukwaryirha nafiyyighën ba të fyinga mbuwa Yahudaya."

²⁴ Mbulus kula ngwalang palthghën kee tërgha Festus tëranggën uradghën së ndëghën, "Sa Mbulus kyahar hutën wa! Karatadwa mulda hai kyakhrang dë hutën wa hai."

²⁵ Nggërangga Mbulus së ndëghën, "Kyaharwa hutenna hai wa, Alvari, 'ya niya thlëkrha këkafek ni.

²⁶ Sën kutëra ënggina së ya, ndën niya kal farha hai të thlëkrëghën. Sëndisë kutëra Anggiripa sëndë ënggini niya thlëkrha heu ya kësär ëna wa ndan bëbee wa.

²⁷ Kutëra Anggiripa fërna këkafek të annabiya wa? Sëndisë fërna këkafek."

²⁸ Tërgha ndangga Anggiripa Mbulus, "Tamngga ndaarha a sayi ngguchit kiya na mbang lëm nggi fa tsawë Kërësta wa?"

²⁹ Ndangga Mbulus, "Ko sayi ngguchit nduwa bëena hangga, niyi a hwan Faara të ndaarha mbë sa katenwa wa, heu të fyinga na a kee thlëmaarha fa a weeriya tsawa nda këlë nggi, amma mbë të wuyiwurdi ya wa."

³⁰ Tërgha kutëra, të ngwamna të Mbanis të fyinga tsau nanda a mbërha tal wii nda.

³¹ Mal kënda nda, na nanda a ndikrha të ndan, ndanda, "Niifdiya mbë 'yasë ënanën tsëkka a bëlanggëm wa, nduwa muwang nggëm ahu porsëna dë wa."

³² Kutëra Anggiripa ndanggën Festus, "A mbë nggërna kamshidi huhwaarha a mbed Kaisar wa, kam nëm a kalghën hai."

¹ Sëlëna fardë ba ngwan fa dän Italiya dë ahu kombuwol, Mbulus të fyinga porsënaya fër kanda nda a haar mamnda sodja Romaya hai na nda aarha Djuliyos nëghën tal ahu sodjaya na a haar Kaisar.

² Kya nan ahu kombuwol hai a Adëramitiyom, na a dërha ahu fyinga talya dë na chehweed Asiya, thlii wiirha nan a ten wuri aamdë. Aristakus niif Tasalonika na a chehweed Makidoniya nëghën ahur nan.

³ Dalthna mbërha hai sëlän a Sidon dë, Djuliyos ënang nggayirha nën Mbulus malanggën dëgha wal pashiyighën tëna nda fërang 'ya na midghën.

⁴ Mal nan Sidon, nagha bëreurha a tsang hura kan fa, dän dë tsau të wutambar Sayifurus fa tënan hërëkrha ma bëreudi.

⁵ Mbërang nan wuri aamdë hai na a Silisiya të Pamfiliya, sëlän a Mira dë na a chehweed Lisiya.

⁶ A mbëdani walna mamnda Sodja Romaya di kombuwol yi Aledzandëriya na dërha Italiya dë, kyanggën kan sa hai.

⁷ Ëna bëngya nan hangga a kwamana kësär naghan a wiirha samma-samma përpër sël nan a Kënidus dë. Malang ngwana bëreudi kan dërha mbeedë, kyan të man fad wutambar Këriti na tsau të Salmoni fa.

⁸ Përpër mbërang nan mbëda hai bän mbërha ba na nda aarha, mbëd hërghang nda kombuwol, tsau të tal Lasiya fa.

⁹ Mbëd dän hai kaan a mbëdi, tsauka wiin nan pëdagghën kësär nanënya mbër kar aama dë. Nanën kee, kësgha Mbulus thlëman ndan ndëghën,

¹⁰ "Waya, ahu widdi kyanëm ya na ën tërëmnda së a mbee nanënya, kombuwol nëm të rëfënnëm na nda a sërbrha dë kaan, heu të yibya hangga na nda a sahatta."

¹¹ Amma mamnda sodja Romaya di kardë kang thlëmaarha Mbulus fa kël yi të hur kombuwoldi të niif Kombuwoldi.

¹² Nanën mbëd hërëkrha nggirggi Likiya mbë ngga na a ënagha nggirggiya fëgrha së wa, kësär ka ën diya, hang ndëndan ndanda a nggushi dënda mbeedë të wiirha tëna nda sëlë Finikiya dë anadë a ënaarha hai ëna fëgrha nda a mbëdi. Finikiya mbëd isha nggirggiya ni na a

27

Dënda të Mbulus a Roma dë

Keriti na a man kii pēlasarya tē hēmnda yanfaara fa tē kēm man kii wufaya tē hēmnda yanfaara fa.

Bereu 'yaara hu wuri aama

¹³ Katērang na bereurha barha ba a man kii pēlasarya ba, tamngganda ndaarha wal nda ēndi na mindan; tērga kwasang ngganda nggirggi ndan hai wii nda tē mii wuri aam Keriti.

¹⁴ Tsēbaku, bereurha bagha ba kaan a wutambar dā ba a man kii wufaya tē man kyad fara.

¹⁵ Kēsangga bereu 'yaardi nggirggi dā hai mbangwa nji teena ahu bereu dādē wa, malanggan kee nagha bereudi a pughang kandē.

¹⁶ Mbērang nan wutambar dā hai ngguchit na nda aarha Kauda, pērpē mbang nan kēnang nda nggirggi dā hai na ngguchit na a saman nan.

¹⁷ A kwasamaddi kahang nanda Nggirggi dā ba na ngguchit kēnang ngganda sakhkya a fad kombuwol di na manggēn amanēn dē fēla dē. Na nda a tērēmnda na dā nda dērha hu chehweed Sērtis dē.

¹⁸ Nana aamdi a ēna kudufulla, nagha a tētēnang kan, dalthna mbērha hai katērang ngganda thlahang fīngya rēf yinan haadē na ahur nggirggi di ahu aama dē.

¹⁹ Afar beena yi mahan muwang ngganda fīngya kari taara dē yi nggirggi di.

²⁰ Bengya hangga kyawa yanfaara ba wa, nduwa wufēlngaarya, nagha bereurha a piirha kaan, numan tē ndaarha mban a hērēkrha wa.

²¹ A kwasamaddi mēnna nafina ha na ahur nggirggi di kanda kula wal ēnnarhami, tērga Mbulus thliigha sē a mbed ndan ndēghēn, "Wayā, a ndam kwang kee dūn thlēmāarha fa kēla ndangni kun a mal dūn wutambar Keriti wa, kam kya wum hu sēsadda hai ya wa.

²² Amma nanēnya, niya ndang nda kun kērsaama, kēsēr mbē niifa sē na a kēdeng yibēdghēn wa, kēl nggirggi di kee ndēn nēm a kēdeng nda.

²³ Fēdik di mbērga dē tē thlēnda Faara nani yighēnni tē kēm niya tērang shilee teena ishēdē a thlēmadna,

²⁴ ndēeghēn, 'A tērēmna wa, Mbulus. Na isha a mbed Kaisar nggo kumarha nēn sē. Faara hu nggayidghēn fērdē hērēkrha a fīya heu ka sa.' "

²⁵ Nanēn kee kērsaama kēsēr fērdi kēkafek a Faara nēn a katērarha hai kēla pēree nēn.

²⁶ Amma tētani a puwangga bereurha kēm a wutambarra dē.

Tim Nggirggi hai

²⁷ A fidik kumkap fādā nagha bereudi aten puwang kandē a ten wuri aam Adēriyatik, a manad fidikrha fa hur nggirggi yini sēnang ngganda hai takhdan a ndusang chehweerha fa.

²⁸ Kēkērang ngganda kudim ndēghēn sēldē saara haru tē kumnggit sēri. Tsēbaku nggērga nda kēkērang nda kudim ndēghēn kēla nda hai saara kumnggit wutarihe.

²⁹ Ka tērēmnda nadē nggirggidi dēk ferya fa, kal dēbēlyā nda hai fādā na hēhaaghēn a kamu wuri aamda hai tē man samadghēn ka a 'yadāng wiirha nēn fa, hwan Faara nda a dalthgha mbērha hai wed.

³⁰ Tērga fa hur nggirggi di na mindansē a dā nda, tēra nda hu kombuwol dā hai na ngguchit kēla nanda a kal dēbēla hai na haaghēn a man mbee.

³¹ Amma ndangga Mbulus mamnda sodjadi tē fīngya sodjaya, "A ishwa nafini a thlēmad nggirggidi ya wa, mbun a hērēkrha wa."

³² Nanēn kee sodja yini thleng nggand sahad kombuwoldi kēsgha ndēn ha malghēnda hwagha dē.

³³ Takhna mbērha a dathla hai ndangga Mbulus kanda heu a hēb ēnnarhami nda. Ndēghēn, "Bengya kumkap fādā mbērga dē nuwun ahu billarha kaan ēnawun ēnnarhami wa.

³⁴ Niya ndang nda kun nanēnya, ēnama 'ya mii tēnun wal kanglanggirha. Mbē niifa sē na a kēdeng ko was tenggēnni wa."

³⁵ Tērga tēranggēn mburodi sē usa Faara nēn a mbēndan heu. Kyanggēn hai nagha a kiighēn.

³⁶ Wal kanglanggirha nda əna ənnarhami nda mii.

³⁷ Kan heu haru səri tə kumnggit məd kap mikki na ahur nggirggidi.

³⁸ Ngwalang nanda həb ənnarhami, thlahang ngganda haad nggirggida ha də na nda a irang wan hwalirha də ahur wuri aama hai.

³⁹ Dalthna mbərha hai, sənanwanda chehwedda hai na nanda sə wa. Amma na mbəd tsəchelhomnda, ndanda a nggushi dəna nda tə nggirggidi a mbədədə ananda a mbang nda.

⁴⁰ Tərgha thleng ngganda sakhkini na tə dəbəl yini həhaaghən mal kanda nda ahu wuri aamdi, tə kəm kwasangganda sakhkina hai na kyakhrang nda nggirggidi. Tərgha thlengnganda shishamarda sə na a mbed nggirggidi a bəreurha tənən puwang kanda a mii kəkəshbangnda də.

⁴¹ Amma nggirggidi tsuwar chehweerha nən kyagha kamughən də mbangwa tsə 'ya fa wa. Tərgha nggirggidi nagma a fəladə ka kudufulla aamdi.

⁴² Sodja yini na mindan sə a bəlang ngganda porsən nggini ama nanda pəpeethla hərəgha nda.

⁴³ Amma mamnda sodja Romađi na midghən sə a hərəghanggən Mbulus karanggən kanda fa. Ndanggən kanda yi mbangga aama 'wa pəra nən pəpelthgha a mii kəkəshbangnda də.

⁴⁴ Tərgha ndanggən fingya kəs katako ndan nduwa kukutathla nggirggidi. Kanda heu hərəgha nda səla nda mii kəkəshbang nda də.

28

Mbulus a wutambar Malta

¹ A kwasamaddi hərək nan kan a kəkəshbangnda, ndən sək nan tə ndaarha nan a wutambar Malta.

² Nafiya wutambar di ənang nggayirha nda kan kaan. Thlən nda kan fa, dzəghang waarha nda kan sə, kəsər na 'yaara a baarha heu tə mbiirha.

³ Damna Mbulus hwarirha ba, nanən a sang nda hu waarha hai kyagha kwadwasaarha sə ka thlerra waddi billagha ndən, kəthghənən a haarghən.

⁴ Nafiya wutambar di na huthlin da nda nggawal-nggawal a haar Mbulus ndangganda ndan, "Niifdiya tə bəl farha ni, ko nanən hərək də ahu wuri aama, faar ngwa kumarha mbə a malang tə yibrha wa."

⁵ Amma Mbulus yiranggən huthlin da də mukka ahu waarha hai ko 'ya walghən.

⁶ Fiya a numad ndaarha nən a həthla hai nduwa fəlgħa hai mərgha. Amma tsəna nda tsəbaku mbə 'yasə walgha ndən wa, nggərang ngganda numad ndan hai ndanda kamshidiya faara ni.

⁷ Tsau tə mbədi katərana ənda hai tə Mbulus na wure sə manggən yi Pubiliyus, mamnda wutambar di. Thlə kan nən fa a minda keeghən tə wutsəfayirha, beena mahan ndəghən a fərang ənnarhami kan.

⁸ Chin Pubiliyus ahu səra, fadghən bee tə kəm fau a billaghən. Kyagha Mbulus thləmadghən də, hwan Faara nən, sang haara nən fa kəngga.

⁹ Katərana ənda hai kee, tərgha haaya na ahu wutambar di ba nda ba wal kənda nda.

¹⁰ Nagha nafini a fərang mamnggirha kan ahu kwamangya hangga. Takh nan a wiirha, fərang əngya nda kan hangga na minnan.

Mbulus a Roma

¹¹ A kwasamad ndəree mahan kyan hu nggirggi Alidzandariya tsauka hai a wutambardi a ndəri mbiirha. Na nggirggidi tə tənda mudad faarya Kasto tə Polus.

¹² Kya nan Sirakus hai əna beena nan mahan a mbədi.

¹³ Thlen dan Rigiyum də. Dalthna mbərha hai piigha bəreurha ba a man ki pəlasarya. Akwasamad beena səri səlan Putiyoli də.

¹⁴ A mbədi dan wal fingya fatakkwaya, hwan kan nda əna beena nan məd tə kanda a dan Roma də.

¹⁵ Səkna fatakkwaya ndaarha naghan bayi, thlii nda hwathla kanda fa hu Kasu Apiyus, fingya kəm ba nda wal kan a mbərha na nda aarha Kən rongya mahan. Nana Mbulus nafini kee usa Faara nən wal kanglanggirha nən.

16 Səl nan a Roma dē, malangganda Mbulus tsauka hu kən rongya katenggən tē sodjadi na a kəlaghən ha.

Pər Mbulus labar Faara a Roma

17 Akwasamad beena mahan, aagha Mbulus shingya Yahudaya ba. Wumna nda ba, ndangga Mbulus kanda, “Wanmanggina, ko nanən mbə ‘ya sə ənang ni nāfinəm fa nduwa əntin chichiya nəm wa, kəseegha nda a Urshalima fər nggi nda a Romaya.

18 Tsahe mee nda ha ngga, na mindan sə a kal nggi nda hai, kəsər mbə ‘ya sə ənani tsəkka a bəleegha nda wa.

19 Amma mamngya Yahudaya kara nda fa, tsaweeghən fa tətə a dī a mbed kutəra Kaisar dəgha ngwee kumarha sə, ko nanən bəwi mbəda ba ya ka huhwa nāfinani wa.

20 Nanən kee, ndən kədə ni kwamana a na kunni ka a kalanggi kunsə kiya, kəsər kəneegha nda tē wuyiwurdi ya aten niifdi na Isərelaya a kəlarha fa, Kərəsti. Fərđi kəkafek ‘wadə teena bəda ba.”

21 Ndang ngganda, “Wal wan deleewar a Yahudiya ba atenwa wa, mbə nāfinəm Yahudaya bagha ba a mbədi thləkka ‘ya atenwa nduwa tsəgha labara mbuwa ngga atenwa wa.

22 Amma na minnan sək ‘ya nan fərna kəkafek atenggən, kəsər sən dən sə fiya ko a yanggini a thlək ‘ya dīmi aten takkwad Yeeso.”

23 Fardasə ngwa nda fa kanda hangga ka dā nda wal Mbulus, ba nda mbəda ba nanən sə tē tsaurha. Ka a tsar ta figrha dē, ndəghən a thləghang labar kutəryid Faara kanda. Na midghən sə a ləm kanda nən fa ka a thlə Yeeso nda na fa. Ənaghən taara tē deleewarya Musa tē yi annabiya.

24 Fingya nggəm nda fa tē labarghən, amma fingya fər wa nda kəkafek wa.

25 Nggəmgwa nda fa tē ndan wa katərang ngganda wiirha hai a kwasamaddi ngwalana Mbulus palthghən tē ndaarha, “Pər Səsəna tē Pedənda kəkafek a chichi yinun ndanən ahu deleewar Ishaya,

26 “Duwa thləmad nāfina dē ndangga kanda, Nun sək ‘ya amma mbun a sənang hai wa; Nun a na ‘ya amma mbun kukwalang hai wa.

27 Kəsər hur nāfiniya nəghən kakrak; Mba nda sək ‘ya tē thləma yi ndan wa, Tə kəm nggəlang nda yiya ndan. Kam nandan tē yiya ndan, Səgha nda kəm tē thləma yi ndan, Sənang ngganda hai tē hur ndan, Kyakhra nda hai, Kənanggi kanda.’*

28 Tsaunən kee, na minna sə a sənunsə ‘wanda teena thlənang nda labar hərəkrha Faara a fingya dē mbuwa wa Yahudaya, na nda a kang thləmaarha fa!”

29 Hərəm nən ndaarha kee, tərgha thliigha Yahudaya sə na nda a ngaala kaan a pathlang ndan.†

30 Hurarha səri Mbulus tsau ahu mindədi nanən a tiirha, naghə a thlə fiya fa heu bagha thləmadghən ba.

31 Kula tərəm nda ndəghən a pər labar kutəryid Faara tē tsaharhaha aten Chinəm Yeeso Kərəsti, mbə niifa sə mbangga ‘yadənggən fa wa.

* 28:27 28:27 Ishaya 6:9,10 † 28:29 28:29 Fingya chireelthya kaar mba nda tē mbədiya wa

Romaya

Nda'ya

¹ Nggi na Mbulus, mafad Yeeso Kæræsti, aah na nda nggi ka a tsawi tæthlenda Yeeso, wuwura ka a pær labar Faara ni.

² Labardi na mbænggæn ya ndæn dæfna Faara miighæn ka kætæm a mii annabi yighæn, kæla nanæn chichireethlee hai hu deleewar labar Faara tæpedænda.

³ Labardi na Mbænggæn ya aten Wanggæn ni, Chinæm Yeeso Kæræsti, ahu thlu farha turya Ndauda ni.

⁴ Kyad ndan a pæpal tæ ndaarha Labardi na Mbænggæn ya aten Wan Faara ni thliigha sæ ahu mæra tæ sæsæmnda Sæsæna tæ Pedænda. Ndæghæn ni na Yeeso Kæræsti na Chinæm.

⁵ A fadghæn ni ndæn wal næm nggayirha tæ aarha na a tsawi tæ thlændæghæn tæni aah fiya bæ a færkækafek nda tæghæn na a færang mamnggirha nda thlæmnggæn.

⁶ Tsuwar yandi kun fa ya, kun aah na nda a tsawun yi Yeeso Kæræsti.

⁷ A kun heu na a Roma, nggæmna Faara, aagha kun a tsawun nafiyighæn tæpedænda. Ngwa tsauka nggayirha tæ tsawud dædemnggirha yi Faara na yinæm china tæ kæm Chinæm Yeeso Kæræsti a tsauka tæ kun.

Hwanda Faara yi usarha

⁸ A katæradghæn niya 'wa usa Faara ahu Yeeso Kæræsti ka kun heu, kæsær na nda a thlæk labar færkækafekkid nun ko a yanggi ni hu kæshiirha.

⁹ Kæsær Faara niya ænang taara tæ hurna tæтали ahu pær Labarghæn na Mbænggæn yi Wanggæn, ndæn shedagha nggi tæ ndaarha ni naarha dæl kun in kætsar ahu hwanda Faara niya ænaarha,

¹⁰ kala sayi a nadi a hwan Faara. Niya hwan Faara tæ ndaarha, ana nggæmnda hurghæn ni, a wal kwamana ni di thlæmad nun dæ.

¹¹ Kæsær næghæn a kukwashe fa a na kun ni a danggi kun sæ tæ færra sæsæna na a færang kaali næn kun.

¹² 'Ya na minna, nda nggi tæ kun a færang kaali næm ndan hu færkækafek.

¹³ Shayina na minna sæ a sænunsæ, saara hangga nggi a ngwarha fa na a di thlæmad nun dæ, amma walwi kwamana wa. 'Ya tærna minna thlæmad nun dæ ka di haathla ahur nun kæla æna ni ahu fingya mbuwa Yahudaya.

¹⁴ Na hakked fiya sæ a tenna, fiya na a wupæri tæ fingya mbuwa a wupæri, fingya na tæ sænda tæ fingya mbuwa tæ sænda, tæta ni a pærang labarghæn ni kanda heu.

¹⁵ Næghæn a kukwashe fa na a pærang Labaara ni kun na Mbænggæn a kun na tæ tsaurha a Roma.

¹⁶ Kæsær shidee wa pær labar Faara ni wa, kæsær sæsæmnda Faara ni na a æna taara ka a hærghanggæn kowunni færga kækafek. 'Waghæn aten Yahudaya tækæm dægha ten fingya dæ mbuwa Yahudaya.

¹⁷ Kæsær ahu Labar dæ ni na Mbænggæn ya kyadna Faara nggayiddi, næm wal nggayiddi 'yahu færkækafek, ka a katæradghæn ta mii ngwaladghæn dæ. Kæla nanæn chichireethlee hai ahu labar Faara tæ ndaarha, "Niifa na tæ nggayirha fa nun tsaurha tæ færkækafek fa."

Sæb hur Faara aten dimiyirha.

¹⁸ Kæsær kyad Faara sæbrha hurghæn hai a talara, aten yamid takkwa Faara, tæ tar mbælfæerha na fiya a ænaarha na nanda a kar kækafek fa ka tar mbælfed ndan.

¹⁹ Kæsær 'ya næm mbang sænda aten Faara næghæn a pæpal a fad ndan, kæsær Faara ndæn kyadangga ndæn kanda a pæpal.

²⁰ Ka æna nanda kæshiirha æn ænad Faara mbuwa næm naarha, kæla sæsæmndæghæn yi pakwandæ, tæ targhæn, nad yirha ndæn a pæpal, sænang dæn ængya hai æna nanda. Nanæn kee mbæ 'ya sæ na fiya mbang ndaarha wa.

²¹ Ko nanæn sænda Faara, mbangwa nda tærang shilee in tæ ndaarha ndæghæn ni Faara wa, nduwa usaghæn nda wa, amma numad ndan tsaudæ mere kee, hur ndan yi nuryirha kæm tsaudæ wulghæn.

²² Tamngganda ndaarha na nda ndændæl ashe nurya ni kanda.

²³ Kyakhrang ngganda mamnggit Faara hai mbuwa mæra tæ daharha na kæla niifa na mæra, tæ kæm dahaya na kæla

wudikkya, mabiya, tē fīngya na kakhrha tē hura kēla nda hulthne tē tusalya.

²⁴ Tsaunən kee malangga Faara kanda dēnda mbeedē tē ʾəna tar dīmiyirha tērna mindan. Nanən kee, na ndaa ʾəna ʾən tsanda a pathlang ndan.

²⁵ Kyakhrang ngganda kəkafekkid Faara hu nggabaarha dē. Na nda a tērang shilee ʾəngya teena ʾəna nanda ma Faara tafadghən, tsauka ndēghən nī tsəkka a fal ghēnda pakwandē. Atsaukake.

²⁶ Nanən kee, ndēghən dāni malang na Faara kanda dēnda mbeedē tē suna ʾəna tar ʾən shilee tē ʾən tsanda. Nishyi ndan kēm mbedeng ngganda hunarha hai nuneefa tē hēshneefa tsauka mēməl ka kya nanda ʾəna kēshīirha, ahu hunarha hai tē shayi ndan nishya, kamngwa wa.

²⁷ Tsaunən sunan ndan kyadē hur ndan hai, tērga hēshya kēm malang ngganda hunarha hai tē nishya kamngga ka kya nanda ʾəna kēshīirha. Nagha hēshya a ʾəna ʾən shilee tē ndan. Ahu ʾəna 'ya kiya aang nda tsətsəlla alten ndan fa ba.

²⁸ Tsaunən numawa nda tē ndaarha kamdē a kēs sēnda Faara nda ha na nanda tēghən ha wa, malangga Faara kanda dēnda mbeedē tē numad ʾəngya kamngwa wa a ʾənaghən nda.

²⁹ Na nda lələgdā tē kala tur yanggi mbəlfēerha, tē dīmiyirha tē suna, tē tsan ndan, tē sərəkīrha, tē bəl farha, tē yanda, tē hukrha, tē kēs ndan hur tē kiki farha.

³⁰ Na nda səb thləma, na nda a kar Faara fa, tē 'yar farha, tē taala, na nda kada kwaman tar mbəlfēerha, tē yamid fərang mamnggirha fa nggətyindan.

³¹ Mbə hakkilo sə a fad ndan wa, mba nda tē kəkafek fa wa, mba nda nggəm ndan wa, tē kēm mba nda hadang ndan fa wa.

³² Səndasə tē ndaarha, ndagha ngyakhrha Faara, fīngya na a ʾəna ʾənggini ya kamdē a mēra nda. Amma mbə ka a na nda a dərha mbeedē tē ʾənaghən kee wa, amma kənan paama nda fīngya yina mu na a ʾəna kanda.

2

Mēməl nī ngwa kumad Faara

* 2:6 2:6 Dzabura 62:12; Karapu 24:12

¹ Nanən kee, mbə 'yasə na mbang ndaarha wa, ko wunni sa, sa na a ngwang kumarha niifa sə pak. Kəsər a sayiddi na a ngwa kumarha aten niifa, na a ngwang kumarha fad wa nī sə. Kəsər sa tafadwa na a ngwa kumaddi na a ʾəna tur ʾənggini kēm.

² Nanənya sēndəm sə ngwa kumad Faara aten nafiya na a ʾəna tur ʾəngginiya mēməl nī.

³ Sa na niifa mere. Sa na a ngwang kumarha fīngya sə na a ʾəna tur ʾəngginiya. Amma sa tafadwa a ʾənarha kee. Tamngga ndaarha na hərəkrha ma ngwa kumad Faara wa?

⁴ Nduwa dēm na hang nda nggayid Faara, tē munyadghən, tē yamid huf hurghən nən a ʾənarha atenwa wa? Ashe səngwa sə tē ndaarha nggayid Faara atenwa ndən nən a kyorha hu kwaman kwa pəma ba wa?

⁵ Amma ka kakrakkid tenwa tē kakrakkid hurwa, na a wumang səbrha hura altenwa fa hai a far səbrha hur Faara, a far ngwa kumad nggayid Faara nən a kyarha pəpal ba.

⁶ Na Faara a teng kowunni aten 'ya ʾənanən.*

⁷ A fīngya na a nji teena tē ʾəna nggayirha, kada mamnggirha nda tē manang alteena tē yamid mērra, kanda nī na Faara fərang yibrha kanda mbuwa ngwalārha.

⁸ Amma fīngya na a nggəm alten ndan, kar nda fərəkəfek fa kəl takkwa mbəlfēerha na səbrha tē hufirha hura sə aten ndan.

⁹ Na billarha tē səsəarha a kēla fīngya fa na a ʾəna mbəlfēerha, nən a 'waarha tē Yahudaya ta ten fīngya dē mbuwa Yahudaya.

¹⁰ Amma fīngya na a ʾəna nggayirha na Faara a fərang mamnggirha tē tsawud dēdemnggirha, nən a 'waarha tē Yahudaya a dēgha ten fīngya dē mbuwa Yahudaya.

¹¹ Kəsər Faara mbə wura hasə wa.

¹² Fīngya ʾənagha dīmiyirha səngwanda Deleewar Musa wa, na nda a ngwang kumarha kanda sə aten dīmiyirha ʾəna nanda mbə tē ngyakhrha Musa wa.

Amma fingya ənagha dimiyirha sēnda Deleewar Musa, na nda a ngwang kumarha kanda sē tē 'ya ndaana Deleewar dī.

¹³ Mbə sək 'ya ndaana Deleewar ndəna tsang fiya tē nggayirha fa a mbed Faara wa, amma əna taara tē 'ya ndaana Deleewar.

¹⁴ Fingya mbuwa Yahudaya mba nda tē Deleewar ngyakhrha Musa wa, kanda tafad ndan kyad ndan a pəpal 'ya kamngga a əna nda tē 'ya kamngwa a əna nda, ko nanən fərang ngwanda deleewar ngyahad Musa kanda wa.

¹⁵ Ən ənan ndan kyaddə ndaarha əndi ndaana Deleewar dī nəghən chichireethlee hai ahur ndan. A hu numad ndan a fara səmən nən ndang kanda ənawa nda ngga wa, a fara səmən kəm ndanggən kanda ənanda ngga.

¹⁶ Labar dani na Mbənggən ya niya pəra, na fara bayi na Faara, ahu Kərəsti Yeeso, a ngwang kumarha kowunni ahu 'ya na bəbee na ahur ndan.

Yahudaya tē tsahad Musa

¹⁷ Kun na a aah fad nun Yahudaya kun a mbərsaarha tē Ngyahad Faara, non a taala tē Faara.

¹⁸ Səndun 'ya na midghən, səndun 'ya na məməl kəsər tsahang nda kun ha aten ngyahaddi.

¹⁹ Sənnasə sani təkəs kəkalad kwamaya ha, tē kəm sani kukwaryid fingya na hu wula,

²⁰ tē tsətsəl nurya, tē tsahang nda wundakhnaya ha, kəsər ahu ngyahaddi ya na lələgdə tē sēnda tē kəm kəkafek.

²¹ Sa na a tsahang niifa ha, mba a tsahang alten wa ha wa? Sa na a pər labar Faara tē ndaarha a ngaarna wa, amma sa mba a ngaara wa?

²² Sa na a ndang nda fiya a ənanda kulafayirha wa, mba a əna kulafayirha wa? Sa na a tsan dāharha, amma mba a ngaara hu kən dāharha wa?

²³ Sa na a taala tē ngyakhrha, mba a səbang thləm Faara dē tē hwasang nda 'ya ndaana ngyahaddi wa?

²⁴ Kəla nanən chichireethlee hai hu deleewar Faara, “Ka pusususyid nun ni, na

fingya mbuwa Yahudaya a səbang thləm Faara dē.”

²⁵ Thlee muwa nəghən ngga, a nanna a takkwa 'ya ndaana ngyakhrha. Amma a hwasang na 'ya ndaana ngyakhrha tsauna kəla thleewa muwa wa sam.

²⁶ Ana fingya thlee wa muwa a əna taara tē 'ya ndaana Faara, mbəna Faara tsawang kanda kəla nafiya thleegha muwa wa?

²⁷ Ai, Yi mbuwa tē Yahudarha thlee wa muwa kəsgha ngyakhrha Faara ha ngga nən a nggo kumarha sē sa na tē Yahudarha thleegha muwa na tē ngyakhrha Faara ha amma ənawa taara sē wa.

²⁸ Mbə 'ya na a kəshi ndəna tsaworha tē Yahudarha wa, mbə thlee muwa yi pam farha nəm a naarha wa.

²⁹ Awo, ka tē Yahudarha ndəna niifa na tsawudghən məməl tē Faara. Thlee muwa yi kəkafek ndəna thlee muwa yi hura hu Səsəna, mbə tē əna taara tē 'ya na chichireethlee hai hu ngyakhrha wa. Niifa na kəla kiya nən kada faala a har Faara, mbə falla fiya wa.

3

Na Faara tē Kəkafek fa

¹ Nanən kee, mani chighəd tsaurha tē Yahudarha? Mani ngga hu thlee muwa?

² Ai nəghən sē kaan hu kwamangya hangga. Yi tal, Yahudaya ndən fərang nanda labar Faara kanda.

³ Amma ana fingya sē mbuwa tē fərkəkafek wu? Yamid fərkəkafekkid ndan tsaudə mbə Faara naarha tē kəkafek fa kəsər ka fingya nafiya mbuwa tē kəkafek fa wa?

⁴ Sam mbə kee wa, Faara nəghən tē kəkafek fa, ko nanən kowunni nən nggabaarha. Kəla nanən chichireethlee hai, “A səngga fiya sē na kəkafek sē a fadwa, a kalna sē, tē kəm na a thlang fadwa sē hu ngwa kumarha.”

⁵ Amma ana yamid nggayid nəm ndən na a kyad nggayid Faara a pəpal, ma nəm ndaarha? Nəm a ndaarha na yamid nggayirha sē a fad Faara ka kyad nən səbrha hurghən aten nəm wa? Niyi a kala sē kəla na niifa ndikrha fa.

⁶ Ko ngguchit! A nadə kee, kəkən na Faara tsaurha tə ngwang kumarha kəshiirha?

⁷ Na niifa ngaala tə ndaarha, “A tsau nggabab na nən kyad kəkafekkid Faara a pəpal chik mamnggit ghənən, Kama nda na nda nggər ngwe kumarha sə tə ndaarha tə dimirha ni nggi?”

⁸ Kama mbuwa nəm ndaarha, “Taama əna mbəfeerha nəm tənə əngya na ngga kyarha bə ahurghən?” Kəla na fīngya thlək əngya yī səb thləma na nda a ndaarha, məməl ni a ngwang kumarha nda kanda sə.

Mbə niifa sə na tə nggayirha fa wa

⁹ Yo, ma nəm ndaarha mbiya? Kəm na Yahudaya kal dəm fīngya fīya wa? A yanggi! Ko ngguchit! ‘Wa dəm teena thlək dəm ndən tə ndaarha, Yahudaya tə fīngya mbuwa Yahudaya heu na tə aibe fa, tə kəm kanda heu na nda a kamu səsəmnda dimiyirha.

¹⁰ Kəla nanən chichireethlee hai ahu Deleewar Faara tə ndaarha, “Mbə niifa sə na tə nggayirha fa wa, ko tətəl.

¹¹ Mbə niifa sə na a sənang hai wa, mbə niifa sə kəm na a kada Faara wa.

¹² Kanda heu kang nda kəsəra Faara, kanda heu tsau nda nafiya kee mere. Mbə ka niifa sə wa ko tətəl.

¹³ Ka urad ndan nəghən kəla kwat mərəra tsahai, tsau sheneu ndan yī hukrha. Labar ndan nəghən kəla yarhafəd hulthne.

¹⁴ Yakh nda ‘yar farha, tə ndikrha i’ikh.

¹⁵ Yakh nda bəl farha ka ka,

¹⁶ Kala mbərha ndəna nda sadə kəl səbrha hura tə səb əngya.

¹⁷ Səngwa nda kwaman dədəmnggirha wa.

¹⁸ Mba nda tərəm Faara wa sam.”

¹⁹ Nanənya səndəm sə tə ndaarha kala ‘ya ndaana ngyakhrha, nəghən aten fīngya na a kamu ngyakhrha, ənana ndan kee ka amawana fīya kala sə, tə kəm bənggən kəshiirha bə heu a kamu ngwa kumad Faara bə.

²⁰ Tsaunən kee, mbə niifa sə na tsaurha kula dimiyirha a yid Faara ka nanən a əna ‘ya ndaana ngyakhrha wa, ‘ya na ngyakhrha a ənaarha a sənəmsə tə ndaarha ənadəm dimiyirha.

Nggayirha hu fərkəkafek

²¹ Amma nanənya, a malang dəm ngyakhrha səndəm nggayid Faara, ngyakhrha tə annabiya fər nda shedawa atənggən,

²² Nggayid di ki Faara ya, nəm walghən hu fərkəkafek a Yeeso Kərəsti tə fīngya heu fərgha kəkafek, mbə kyad dədəmənggirha sə pathlang nda Yahudaya tə nafiya mbuwa Yahudaya wa.

²³ Kəsər fīya heu ənanda dimiyirha, kədinda ma kutəryid Faara.

²⁴ Amma fərra nggayid Faara a fīya ka ni, kowunni waldə tsaurha kula dimiyirha a mbed Faara hu pəla ənana Kərəsti Yeeso.

²⁵ Fər Faara Yeeso a tsauka sataka hu tər hakked dimiyid nəm, kəsər hu irra far satakh kən də na nda a chahang dimiyid ndan fīya də hu fərkəkafekkid ndan. Ənana Faara kee ka a kyad nggayid ghənən, ka a lədānggən kərəssəghən na a malānggən dimiyiddi ‘wana nda ənaarha kaar.

²⁶ Ənanən kee ka a kyad nggayidghən nən hu kəshiid weeriya, a kyad ndaarha nən nəghən tə nggayirha fa təkəm hərəhanggən fīngya yini fərgha kəkafek tə Yeeso.

²⁷ Ma nəm a taala atənggən? Mbə ‘ya sə wa. Kama ni nanəm a taala? Ka kwaman laf ngyakhrha Musa wa? Awo, kəl tə fərkəkafek.

²⁸ Kəsər fər dəm kəkafek tə ndaarha hu fərkəkafek ni ndəna niifa tsaurha kula dimiyirha fa a mbed Faara, mbə tə takkwa ngyakhrha wa.

²⁹ Ndo Faara yī Yahudaya ni katen ndan kee wa? Mbə Faarani yī fīngya kəm mbuwa Yahudaya wa? Ha’i yī ndan Faara ni kəm,

³⁰ Tsaunən na Faara tal kee. Nən a tsawang nafiya kəm thleewa muwa tsawa nda chahal a fadghən hu fərkəkafek.

³¹ Tsaunən kee, kar nəm ngyakhrha fa tə fərkəkafek wa? Mbu ənaarha hai kee wa, amma nəm a kəs ngyahadda ha.

4

Fərkəkafekkid Ibrahim

¹ Yo, manəm ndaarha aten, ndəghən na Chichid nəm hu thlu farha? Ma wal nən sə atənggən?

² Ana kəkafek ni Ibrahim waldə hərəkrha hu əna taara, na 'yasə wal nən na a əna taala nən sə, amma mbə a mbed Faara wa.

³ Ma ndaana deelewar Faara? “Fər Ibrahim kəkafek a Faara, kəsər ka kee nəghən tə nggayirha fa a mbed Faara *

⁴ Nanənya a əna niifa taara, wudəbəla na nda a teng nda mbə fəra ni wa, amma yi kəna targhən ni.

⁵ Amma na nafiya a naarha tə nggayirha fa, mbə ka taryinda wa, amma kəsər ka fərkəkafekkid ndan tə Faara na chahang dimiyid ndan fiya də.

⁶ Kəla ndaana Ndauda parkayid di fərang nanda niifa ndangna Faara nəghən tə nggayirha fa, mbə ka taara ənənən wa.

⁷ Fa parkaya ni nafini chahang nanda dimiyid ndan kanda də, təkəm tsəbang nanda dimiyid ndan.

⁸ Tsau parka aten niifa mbuwana Chinəm tam dal dimiyidghən in.”

⁹ Nanənya, na parkaddi ya aten nafiya thleegha muwa kee nuwa? Nduwa heu tə finglyayini thleewa muwa wa? Kəla nəm a ndaarha ahu labar Faara na chichireethlee hai, “Thlə Faara Ibrahim fa kəsər ka fərkəkafekkidghən.”

¹⁰ Aten mani ndang nanda kee? Ndang nanda kee akwasamaddi thleng nanda muwa wa, nduwa kapa na nda thleng muwa wa? Mbə a kwasamaddi thleng nanda muwa wa, amma kapa na nda thleng muwa.

¹¹ Thlee mudī ənənən ənsakhrha ni, tsauka nggayidghən ndəghən kula thlee muwa. Nanən kee, tsaudə china yi səsəna a fingya heu fərgha kəkafek ko thlee wanda muwa wa, na nda a tsaurha tə nggayirha fa kəsər ka fərkəkafekkid ndan.

¹² Tə Ibrahim kəm chin fa thlee muya ni, mbə fa thlee muya kee wa, amma fingya takkwagha tur fərkəkafekkidghən kapa nən thlee muwa.

Dəfmi Faara nəm walghən hu fərkəkafek

¹³ Mbə hu ngyakhrha dəfna Faara miighən nən a fərang langad kəshiirha Ibrahim tə wangighən wa, amma kəsər ka nggayirha kyagha ba hu fərkəkafek.

* 4:3 4:3 Katərarha 15:6

¹⁴ Andam dəfmi Faara nəghən aten nafiya na a takkwa ngyakhrha, kam fərkəkafek mbə hu 'ya wa na dəfmidī kəm a tsaurha mere.

¹⁵ Kəsər ngyakhrha nən bang səbrha hura ba, amma a mbərha mbuwana ngyakhrha sə mbə aibe naarha sə wa.

¹⁶ Tsaunən kee, dəfmee mbərsaghən aten fərkəkafek. Tsaudə hu nggayirha ni fərang nanda chichiya Ibrahim heu, mbə a fingya na a takkwa ngyakhrha wa amma a fingya na tə fərkəkafek tur yi Ibrahim. Ndəghənni tsauka yinəm chiina heu.

¹⁷ Kəla nanən chichireethlee hai, “Tsawo di chin chehweeya hangga,” Ndəghənni na yinəm chiina a a mbed Faara fər nəm kəkafek təghən, Faara na fər yibrha a mərya, na aah əngya ba mbuwa sə na nda sə.

¹⁸ Fər Ibrahim kəkafek aten shiteena, ko nanən mbə 'yasə kamngga na a shiteena nən wa, na a tsauka chin chehweeya hangga, kəla ndaana deelewar Faara, “Na chichiya wa a tsaurha hangga kəla wufəlngaarya.”

¹⁹ A hu sayiddi səl hurad Ibrahim haru, amma mbid wa fərkəkafekkidghən dəwa nanən fadghən suhur də takhdə a mərə, Saratu kəmda mbərang də hurad nggəttəghən hai.

²⁰ Malwa fərkəkafekkidghən ndən wa, Wulang ngwa teena tə dəfmi Faara wa, Fərkəkafekkidghən lədgang də tə səsəmda, nagha a fal Faara.

²¹ Fərdə kəkafek tə ndaarha na Faara tə səsəmda na a əna əndanən dəf nən miighən kamanggən.

²² Ndəghən da ənagha ndən, “Kirasang nanda, Nəghən tə nggayirha fa.”

²³ Ndaddi “Kirasang nda nəghən tə nggayirha fa” chireethleng ngwanda hai ka ndəghən katenggən wa,

²⁴ amma ka kəm ni, na Faara a kirasang nggayirha, kəm fərgha kəkafek a ndəghən thlengga Yeeso Chinəm sə hu mərə.

²⁵ Fər na ndan a mərgha ka dimiyid nəm. Thleng nda sə tə yibrha kəsər ka a tsawum kula dimiyirha a mbed Faara.

5

Shaulirha tɔ Faara

¹ Tsaunən kee, tsau nəm kula dimiyirha fa a mbed Faara hu fərkəkafek, nəm a tsau dɔdemnggirha tɔ Faara hu chinəm Yeeso Kərəsti,

² A hurghən ni wal nəm kwaman fərkəkafek ahu nggayid dɔdɔ ish nəm sɔ nanənya. Nanən kee, nəghəm a taala hu shiteena yi mamnggit Faara.

³ Mbə kee mawa, nəghəm a əna wutsəfayirha hu səsad nəm, kəsər sɔndəmsə na səsaaɾha bang kərəsta ba,

⁴ kərəsta nən bang hakkilo ba na ngga, hakkilo na ngga kəm nən bang shiteena ba.

⁵ Mbə shiteena kyang kəm hu shilee hai wa, kəsər nggəmənda Faara irang dɔ ndən kəm hur nəm hai hu Səsəna tɔ Pɛdənda, fərang nanda kəm.

⁶ A hu məməlla sayi, kəm bəldə kula naaɾha tɔ səsəmənda fa, mərgħa Kərəsti ka fa dimiya.

⁷ 'Yani na pɛdaghən na a mərgħa niifa kəsər ka niifa natə nggayirha fa. Ko nanən asəmħa na niifa sɔ na mbang ndeng yidghən a mərgħa ka məsələmənda niifa.

⁸ Amma kyadang Faara nggəməndəghən kəm tɔ ndaaɾha, kəm bəldə fa dimiya, mərgħa Kərəsti ka kəm.

⁹ Tsaunən wal dɛm tsawud nafiya mbuwa tɔ dimiyirha fa a mbed Faara ka irra far Kərəsti dɔ, sakwata nanənya, na nda a hərgħang kəm ka ndəghən hu səbrħa hur Faara dɔ.

¹⁰ A nadə, a sayidda ni nanəm a əna təsaryirha tɔ Faara ndən tangsang nanda pathlang nəm tɔ Faara hu mərɾa Wanggən, sakwata nanənya 'wanda teena tangsang nda pathlang nəm tɔ Faara, nəm a wal hərəkrħa ka tsawud Wanggən.

¹¹ Mbə ka yandi kee ya wa, amma kəm nəm əna wutsəfayirha tɔ Faara, hu Chinəm Yeeso Kərəsti, kəsər ndəghən ni taksangga pathlang nəm tɔ Faara.

Mərɾa hu Adamu yibrħa hu Kərəsti

¹² Tsaunən kee, kəla kyana dimiyirha hu kəshiirħa ba tɔ fad niifa tal, dimiyiddi ya ndən bangga mərɾa ba. Nanən kee, tsau

mərɾa aten kowunni hu kəshiirħa, kəsər kowunni ənadə dimiyirħa.

¹³ Kəsər kapa na nda fər ngyakħrħa, na dimirħa sɔ hu kəshiirħa, amma mbə kirasang nda dimiyirħa sɔ aten kowunni a mbə ngyakħrħa sɔ wa.

¹⁴ Heu təkəe ka a sayid Adamu dəgha hu sayid Musa dɔ, əna mərɾa kutəryirħa aten fiya heu, ko aten fingya ənawa dimiyirħa kəla ənana Adamu kar nən mii Faara fa. Na Adamu kəla Kərəsti balgha kula bərhəba.

¹⁵ Amma mbə fərrədi tal ya wa, aten dimiyid Adamu tɔ nggayid fərɾa Faara. Kəsər kəkafek ni mər fiya dɔ hangga ka dimiyid niifdi tal taarħa. Amma mul nggayid Faara hai, nanən kee fərrəghən ni ka a fiya hangga hu nggayid niifdi tal ya, Yeeso Kərəsti.

¹⁶ Fərɾa nggayid Faara mbəm kəkərang nda tɔ 'ya na dimiyid niifa tal bang nda ba wa. Ngwa kumad Faara takkwaghən dimiyirħa tal bangga mərɾa ba, amma fərrədi takkwaghən aibəya hangga tsangga fiya kula dimiyirħa fa.

¹⁷ Kəsər anadə ka aibed niifa tal, ənana mərɾa kutəryirħa aten kowun ka niifdi talya, tsaudə fingya walgha nggayid Faara hangga tɔ fərrəghən ka yi nggayirħa na nda a əna kutəryirħa təghən hu tsawud ndan tɔ niifdi tal na Yeeso Kərəsti.

¹⁸ Tsaunən kee, ka aibed niifa tal bang dɔ mərɾa ten fiya ba heu, nəghən kee kəm kəsər ka tar nggayid niifa tal ndən tsawangga kəm nafiya mbuwa tɔ dimiyirħa fa a mbed Faara, bangga kal farħa ba hu tsawud fiya heu.

¹⁹ Kəsər kəla nanən ka yamid fər mamnggid niifa tal ndən tsangga fiya hangga tɔ dimiyirħa, nəghən kee kəm kəsər ka fər mamnggid niifa ta nafiya hangga na nda a tsaurħa tɔ nggayirħa fa.

²⁰ Fər nanda ngyakħrħa təna aibə chikrħa. Amma a chik dimiyirħa, na nggayirħa a chikrħa kaan,

²¹ Nanən kee kəla ənana dimiyirħa kutəryirħa tɔ mərɾa, nəghən kee kəm na nggayirħa a əna kutəryirħa hu nggayidghən na a banggən yibrħa ba mbuwa ngwalərħa hu Yeeso Kərəsti na Chinəm.

6

Marra hu dimiyirha, yibrha hu Kərəsti

¹ Manəm ndarha mbiya? A dəm mbeedə tə əna dimiyirha tənə nggayirha mula hai wa?

² Sam, mbə tam ənarha hai wa, kəm mərgha ka dimiyirha, kəkən nəm nggər tsaurha ahurghən?

³ Nduwa sənggun sə wa, kəm heu ənang nanda mbaptisəma kəm tə Kərəsti Yeeso, ənang nanda mbaptisəma kəm hu mərəghən də.

⁴ Pangganda kəm təghən hu mbaptisəma pang ngganda kəm təghən, tsaudəm tal təghən, nəghəm tal kəm hu mərəghən, kəsər kəla thleng nanda Kərəsti sə hu mərə tə mamnggit Chindi, nəghəm kee kəm na tsawum hu weerinda tsaurha.

⁵ Tsaunən nəghəm tal təghən ahu mərəghən, nəm a thliirha sə kəm hu yibrha də kəla ənanən.

⁶ Səndəmsə suhurra fad nəm tawang nda də təghən aten kadiirha, amawana dimiyirha wal səsəmnda aten nəm, amawa nəm tsaurha mafad dimiyirha.

⁷ Kəsər kala niifa mərgha hərək də ma dimirha.

⁸ Nanənya a mər dəm tə Kərəsti, fər dəm kəkafek tə ndaarha nəm a tsaurha təghən

⁹ Səndəmsə hərəmna Kərəsti thliirha sə hu mərə, mbə a nggər mərə balwa, balwa səsəmnda mərə sə a tenggən wa.

¹⁰ Mərđi mər nən, mərghən katəra tal, hwasanggən səsəmnda mərə, amma nanənya nanən tə yibrha fa, tsaukən tə mamnggit Faara.

¹¹ Nanən kee, kun kəm tsawaman fad nun nuwun məmərə hu səsəmnda dimiyirha, amma nuwun tə yibrha fa hu tsawud dədemnggirha tə Faara hu Yeeso Kərəsti.

¹² Tsaunən kee, a malangdun dimiyirha əna kutəyirha nən tə thlu faddi kyanun na mərə ya wa, non a takkwa ən mbəlfeddi na midghən wa.

¹³ A fərdun kala mbəd njid fannun ka ən tar mbəlfērha nun yi dimiyirha wa. A meyedghən, fəraman fad nun Faara heu, kəsər mər dun, amma nanənya nuwun tə weerinda yibrha. Nanən kee, ənama taara

kamngga tə fad nun heu ka mamnggit Faara.

¹⁴ Kəsər mbə dimiyirha nggər tsaurha turi nun wa, kəsər mbun a kamu ngyakhrha wa, amma a kamu nggayid Faara.

Tsaurha mafarha hu nggayirha

¹⁵ Manəm ndaarha? Nəm a əna dimiyirha kəsər mbəm a kamu ngyakhrha wa amma a kamu nggayirha? Sam, mbə tam ənaarha hai wa.

¹⁶ Sənggun sə tə ndaarha a fər dun fad nun a kala niifa non a fərang mamnggirha kəla mafarha wa? Tsau dun mafad niifdi nun a fərang mamnggirha, ko mafad dimiyirha ni kun, na a dərha tə kun hu mərə də, nduwa fər mamnggirha a Faara na a dāng kun hu nggayirha də.

¹⁷ Usa dəm Faara. Kaar tsau dun mafaya a dimiyirha, amma nanənya tə hura tal thlədun əndi tsahang nanda kun ha.

¹⁸ Nanənya hərghang nda kun sə hu tsawud mafayid nuna hu dimiyirha, tsaudun mafaya yi nggayirha.

¹⁹ Niyi a kalang kun sə kəla na niifa kaala sə, kəsər səndisə kədi dun hu thlufarha. Kəsər kəla 'wanun fər fad nun kəla mafaya a ən tsanda nəm a naarha, tə kəm non a chik dərha mbeedə tə əna tar mbəlfērha, nəghən kee kəm nanənya kəl a fər fad nun nən tsawun mafaya a nggayirha, ka a tsawun nafiya na wuwura chahal yi Faara.

²⁰ A sayiddi tsau nun mafaya a dimiyirha, mbə 'yasə njidangga kun tə nggayirha wa.

²¹ Ma wal nun sə tə ənggini əna nun fərđi kəsna shilee kun nanənya? Mii ngwala ənggini heu ya mərə ni.

²² Amma nanən hərghang nda kun hu tar dimiyirha tsaudun mafaya Faara, nun a tsaurha chahal tə yibrha mbuwa ngwalarha.

²³ Kəsər kəna dimiyirha mərə ni, amma fərə Faara ndəna yibrha mbuwa ngwalarha hu Kərəsti Yeeso Chinəm.

7

Bal wum a kamu səsəmnda ngyakhrha wa

¹ Shayina, sændunsə ngga, kəsər niyi a ndikrha tə nafiya səngga ngyakhrha tə ndaarha ngyakhrha nən naarha tə səsəmda fa aten niifa balgha hai tə yibrha.

² Hu sakrha ndagha ngyakhrha, nuneefa kakhka nəghən a kamu ngyakhrha chimadghən a bal da hai tə yibrha, amma a mər chimadghən balwa ngyakhrha kakhrha sə atənggən wa.

³ Nanən kee, a bal chimadghən hai, a kakh də niifa pak ənadə kulafayirha. Amma a mər chimadghən balwa a kamu ngyakhrha kakhrha wa, tə kəm ənawa kulafayirha a kakh də niifa pak wa.

⁴ Nanən kee, shayina, kun kəm mər dūn hu ngyakhrha ahu fad Kərəsti. Tsaudun yi yandī thleng nanda sə hu mər, tənun tsaurhahū kwamana na ngga na a mbənggən Faara.

⁵ Kəsər a sayiddi nanəm ahu thlufarha, na ngyahaddi naarha shik sunad dimiyid nəm, nən əna taara hu thlu fad nəm, tar nəm heu nən bang mər, ba.

⁶ Amma nanənya hərgəhang nda kəmsə hu ngyahaddi, kəsər mər dəm ka ndəghən balwa səsəmdəghən a əna taara aten nəm wa. Nanənya nəm a ənang taara Faara hu weerinda kwamana hu Səsəna tə pedənda, mbə ahu hurad chirethla ngyakhrha wa.

Ngyakhrha tə Dimiyirha

⁷ Manəm ndaarha mbiya? Ngyakhrha tafadghən dimiyirha ni wa? Awo, ko ngguchit. Kəsər ngyakhrha ni ənagha ndən sənni dimiyirha. A ndawa ngyakhrha, “A sunad na ən niifa wa,” kam səngwi əndi na nda ndaarha suna wa.

⁸ Amma tə ngyahadda ni, ndən wal na dimiyirha kwamana shik nən kala tur yanggi suna alteena na ahur na. Kəsər a mbə tə ngyahaddi wa, kam na dimiyirha məmərə.

⁹ Tamnggi tə yibrha fa a sayiddi səngwani ngyakhrha, amma bana ngyakhrha ba, thliigha dimiyirha sə tə yibrha, tərgha nggi məri.

¹⁰ Walang di tə ndaarha ngyahaddi kwang ndən kamngga bagha ba tə yibrha, a meyedghən bagha ba tə mər.

¹¹ Wal dimiyirha kwamana hu ngyahaddi, hukdə nggi kəsə mərə nən fa.

¹² Nanən kee, na ngyahaddi chahal, əngya ndanən nəghən chahal, tə nggayirha fa təkəm nəghən ngga.

¹³ Amma 'ya na ngga ndəna kəsə mərə fa wa? Awo ko ngguchit. Əna dimiyirha taara tə 'ya na ngga kəsə mərə nən fa, ka a kyad ndirwid ghənən yi dimiyirha a pəpal. Ənagha dimiyirha taara tə ngyakhrha Faara na ngga ka ləđanggən ən mbəlfedghən.

¹⁴ Səndəmsə ngyakhrha yi səsəna ni, amma nggi mbiyi chahal wa. Hənda də kəla mafarha a dimiyirha.

¹⁵ Səngwi ənda hai əna ni wa. Kəsər əndi na minna a əne ənawi ndən wa, amma əndi kar ni ndən niya ənarha.

¹⁶ Amma a ənadi əndi mbuwana minna a əne, nggəmdi fa tə ndaarha na ngyahaddi ngga.

¹⁷ Kəla nanən, mbə nggini tafanna a nggər ənaghen wa, amma dimiyid dani na ahur na a ənaghen.

¹⁸ Kəsər səndisə tə ndaarha mbə 'yasə ngga tsauka ahur na wa, hu dimiyid na yi thlufarha. Kəsər tər minna sə na a əna 'yani na ngga kwang, amma mbi mbang ənaghen wa.

¹⁹ Kəsər mbiyi a əna ənggini na ngga na minnasə wa, amma mbəlfəerha ndən ni ənaarha kətsar.

²⁰ Nanənya a ənadi əndi mbuwana minna a əne, mbə nggini tafadna a ənaghen wa, amma dimiyirha ni natə tsaurha ahur na, na a ənaghen.

²¹ Nanən kee walang di tə ndaarha na ngyahaddi a əna taara. Ana minna sə əna 'ya ni na ngga, na mbəlfeddi narha tsau tə nggi fa.

²² Nggi ahur na sə na minnasə ngyahad Faara kaan

²³ Amma nadi ngyakhrha pak a əna taara ahur na. Ngyakhrha a yanda tə ngyahaddi na a hutenna. Tsawedə hu porsəna yi ngyahad dimiyirha na a əna taara ahur na.

²⁴ Tsaudi ən kawa. Wunni hərye ahu faddi na a mərə ya?

²⁵ Kəl usaarha a Faara, həryegha hu Yeese Kərəsti Chinəm. Nanən kee, nggi

tafadna hu hutenna mafad ngyakhrha Faara ni nggi, amma ahu thlu fadna yi dimiyirha mafad ngyakhrha dimiyirha ni nggi.

8

Yibrha hu Səsəna

¹ Nanən kee, mbə ngwa kumarha sə aten fngya na yi Kərəsti Yeeso wa.

² Kəsər hu Kərəsti Yeeso ngyahad Səsəndi na fər yibrha hərwo də hu ngyahad dimiyirha tə mərə.

³ Kəsər 'ya mbuwana ngyakhrha mbang ənaarha kəsər ka kədiina thlu farha, Faara əna da ndən. Thlən Faara Wanggən ba katenggən na kəla thlu fad nəm yi dimiyirha ka a tsauka satakh dimiyirha, tə kəm walenggən səsəmnda dimiyirha də na hu thlu farha.

⁴ Əna na Faara kee kəsər kala 'ya ndana ngyakhrha a ənam tənən ləghəttə a tennəm, kəm mbuwana tsawud nəm yi thlu farha, amma yi Səsəna.

⁵ Fngya na a tsaurha hu yi thlu farha na hakkilon ndan naarha aten 'ya na mid thlufarha, amma fngya tsauka yi Səsəna na hakkilon ndan naarha aten 'ya na mid Səsəna kee.

⁶ Ana hakkilo aten thlu farha nən bang mərri ba, amma ana hakkilo aten Səsəna nən bang yibrha ba tə tsawud dədemnggirha.

⁷ Hakkilo na thlufarha a əna taara təghən tsaudə nəghən a yanda tə Faara, fərwa altenggən tə tsahad ngyakhrha Faara wa, təkəm mbə mbang wa.

⁸ Ndən ənagha ndən fngya balgha a kamu dimiyid thlufarha mba nda tam əna 'ya na a mbənanggən Faara wa.

⁹ Kun kam mbə tsawud thlufarha nanun sə wa, amma yi Səsəna, ana kəkafek ni na Səsən Faara tsau ahur nun. Ana niifasə mbuwa tə Səsən Kərəsti, mbə yi Kərəsti ni kanda wa.

¹⁰ Amma ana Kərəsti ahur nun, ko nanən na fannun a mərə kəsər ka dimiyirha, na Səsəndi fər yibrha kəsər ka nggayirha.

¹¹ Ana Səsən Faara thlengga Kərəsti sə hu mərri ahur nun, ndəghənggi thlengga Kərəsti sə hu mərri nən a fərang yibrha

fannun na məmərə kəsər ka Səsənggən na ahur nun.

¹² Nanənke, shayina na taara sə a har nəm, amma mbə ka a tsawum kəla na mid thlu fannun wa.

¹³ Kəsər ana tsawud thlu farha nanun sə, nun a mərə, amma a nadun hu tsawud səsən di təkəm bəlanggun tar dimiyid nun, nun a wal yibrha.

¹⁴ Kəsər fngya na Səsən Faara a naarha tə kanda, wangya Faara ni.

¹⁵ Səsən di thlənun mbə tsang kun mafaya wa, tənun tsaurha tə hərənga fa faddən wa, amma Səsən di thlənun tsang də kun wanggighən. Nanənya nəm aaghən "Abba, Pəppa."

¹⁶ Səsən di tafadghən nəghən a fər shedawa heu tə yinəm səsəna tə ndaarha wangya Faara ni kəm.

¹⁷ Tsaunən kəm wanggighən ni, tsau dəm fa har langaayighən. Kəkafek, kəm heu tə Kərəsti tsau dəm fa har langaaya mamnggit Faara. A nadəm a wum teena hu mamnggidghən, nəm a wumteena kəm hu səsadghən.

Mamnggirha na bayi

¹⁸ Niyi a naghən, səsaarha nəm a saarha fa nanənya, mbəm kəkərang tə mamnggiddi na nda a kyadang kəm a mbee wa.

¹⁹ Kəkafek, əngya heu ənana Faara kukwasang kanda fa na a bagha fardə ba na Faara a kyad tə mingya ni ka wangya.

²⁰ Kəsər əngya ənana Faara wulang teena kanda na a sən ənda nda na mindan, mbə tə nggəmnda hurghən wa. Faara ndən tərna midghən a naghə sə kee hu shiteena

²¹ tə ndaarha, əngya ənanən a wal hərəkrha nda hu tar mafayirha yi məthla hai, na a wal mamnggid wal alteena nda yi wangya Faara.

²² Kəsər səndəmsə ta weeri də ba ya əngya ənana Faara heu na nda chichim hatta farha fa, kəla hatta nggəttə.

²³ Mbə əngya ənana Faara kee ndəna chichimnda wa, amma heu tə kəm na tə Səsəna fa tsauka katəra fərri Faara, nəm chichimnda kəm, nanəm a kəla Faara fa tsawanggən kəm wanggighən, təkəm hərgənggən pofad nəm.

²⁴ Kəsər hu shiiten dani ya walnəm hərəkrha. Amma a nadəm əndi nəm a shiteena kamanggən, balwa shiteena ni wa. Wunni nggər shang teena əndi 'wanən waala?

²⁵ Amma a nadəm a shang teena əndi nawa nəm, nəm kərəsta kəlaghənəm fa.

²⁶ Na Səsəna kee kəm, nən dang kəmsə ahu kədin nəm. Kəsər sənggum 'ya nəm hwanang Faara atənggən wa, amma səsən di tafadghən a meyed nəm nən hwanang kəmsə tə huhurumngya tə labarya mbuwa nəm mbang pəra.

²⁷ Faara səngga 'ya na ahur nəm səndə numad Səsəna, kəsər na Səsəna a hwan Faara a meyed nafiya na chahal aten 'ya na mid Faara.

²⁸ Səndəmsə tə ndaarha hu əngya heu na Faara əna taara ngga ka fīngyayini nggəmngga ndən, aah nanda kan a əna 'ya nda na midghən.

²⁹ Kəsər fīngyayini 'wana Faara sənda ka kətəm, tsawang də kanda a na nda kəla wanggən, tənə Wandī tsaurha wan 'warha ahur wan manggighən.

³⁰ Fīngyayini wurna Faara, kanda ni kəm aah nən, fīngyayini aah nən, ndən tsawang nən kanda kəm nafiya na chahal a mbedghən, fīngyayini tsawang nən kanda nafiya na chahal a mbedghən, kanda ni kəm manang nən.

Nggəmnda Faara hu Kərəsti Yeeso

³¹ Ma nəm ndaarha aten ənggini ya? Ana Faara tə kəm wunni mbang əna təsaryirha tə kəm?

³² 'Yadawa Faara Wanggən wa, amma fərda ndən ka kəm heu, mbə fərang əngya kəm heu tə haara tsahai wa?

³³ Wunni mbang huhwa nafini wurna Faara? Faara tafadghən ndagha mba nda tə aibe fa wa.

³⁴ Wunni tsəkka na a ndagha na niifasə tə aibe fa? Mbə Kərəsti Yeeso ni, mərgha, thleng nanda sə hu mərə tə yibrha, na tə tsaurha a yisəmad Faara, ndəghən ni na a hwan Faara ka kəm.

³⁵ Wunni tsaghang kəmhai tə nggəmnda Kərəsti? Səsaarha, nduwa billarha, nduwa miirha, nduwa yamirha, nduwa kakyathlaanga, nduwa mərəra?

³⁶ Kəla nanən chichireethlee hai, tə "Kəsər ka sa ni kyanəm hu mərəra hai kətsar, tərgha nda kəm kəla chaukhrarha na nda thleng uradghən,"

³⁷ Awo, ahu ənggini heu ya kal dəm ndaarha nafiya ni walgha həbrha kee, yandiya nəghən ahu niifdi nggəmngga kəm.

³⁸ Səndisə mbə 'yasə na ndəghang kəmhai tə nggəmdəghən wa, ko mərəra ni ko yibrha, ko fa thləngya Faara, ko ənkaheeya, ko nanənya, ko a far binda, ko səsəmgnya dədāmən dədāmən na a talara,

³⁹ ko nzang, ko kudimnggən, ko ngguchit hu 'ya ənana nda, tsəkka na mbang tsahang kəmhai tə nggəmnda Faara hu Kərəsti Yeeso Chinəm wa.

9

Wur Faara Isəreela

¹ Kəkafek niya thləkrha mbə niya nggabaarha wa, hutenna, hu Səsəna tə Pedənda, nən fər shedawa,

² tə ndaarha thlee hurna kaan, təkəm niyi tə səbrha hura kətsar.

³ A ndam kwang shiwed nda, ndəyenda hai tə Kərəsti kəsər nafina, kanda na turyina,

⁴ nafiya Isəreela. Kanda ni tsawang nən kanda wanggighən, kyadang mamnggitghən nən kanda, dəfmee nən tə tə kanda fərang ngyakhrha nən kanda, fərang də kwaman tərang shilee teena yi kəkafek, tə kəm thlə dəfmi ghən nda.

⁵ Kanda na chichi yindan, Ibrahim, tə Ishaku tə Yakubu. Yeeso tafadghən nanən hu thlu farha turya Isəreela ni. Niya hwan Faara, na a əna kutəryirha heu, a fal thləm nggənəm pakwandə. A tsaukwa kee.

⁶ Mbə kədiina labar Faara wa. Mbə fiya heu na turya Isəreela na Isəreelaya wa.

⁷ Mbə turya Ibrahim ni heu wangya Ibrahim wa. Amma a meyedghən kəla ndaana deleeewar Faara, "Tə Ishaku ndəna nda a kirasang nda tur yiwa."

⁸ Nəm mbang ndaarha, mbə tsaurha turya Ibrahim, ndəna bang tsaurha ba wangya Faara wa, amma kəl wangya dəfmee ndəna nda kirasang kanda hu turya Ibrahim.

⁹ Kulo əndi ndaana dəfmi Faara ya, “A məməlla sayi niya wutta ba, na Saratu a nggət wee həşhin.”

¹⁰ Wandīya chichid nəm ni na Ishaku. A sayiddi kahang nən Rəfkatu nggəddə mudaya.

¹¹ Kapa na nda nggət mudayini nduwa kapa na nda əna 'ya ngga nduwa mbuwa ngga tənə wurra Faara tsaurha kəla tənə midghən.

¹² Mbə tə taara wa amma təghən aah nən fiya, pərang ndan tə ndarha, “Na təpamənda a ənang taara təfeewunda.”

¹³ Kəla nanən chichirethlee hai, “Nggəmdī Yakubu, kardi Isuwa fa.”

¹⁴ Yo, manəm ndaarha? Əna Faara yamid nggayirha wa? Awo ko ngguchit!

¹⁵ Kəsər ndangga Faara Musa, “Kala niifa wurni na a hədang nggi fa, ndəna a hədeə fa, təkəm kala niifa wurni na a hədeəghən fa ndənən a hədeə fa.”

¹⁶ Nanən kee mbə aten əndi na mid niifa nduwa shembedghən wa, amma ka hədang na Faara fa.

¹⁷ Kəsər ndangga dəleewar Faara Fir'auna, “Tsawo ni kutəra tənī kyad səsəmdənəni a fadwa, təkəm a pər thləmna nda a Kəşhiirha kahad.”

¹⁸ Tsaunən kee, na Faara hədang niifa fa nggəmna hurghən, təkəm tsanggən hur niifa kakrak tənə midghən.

¹⁹ Na mbang ndeerha, “Mani bəlna Faara a naa kəm tə aibe fa? Wunni kar ənda fa na mid Faara?”

²⁰ Amma wunni sa niifa tə wasa in, na mbang ngaala tə Faara? 'Ya tən nanda nən ndang nda niifdi təngga ndən, “Kama nda tənna nggi kiya?”

²¹ Akwasamadghən heu, mbə tə tənda bərha tə tabrha mbang kyakhrang tabrha hai kəla tənə midghən, təkəm nən mbang əna taara tə ta'alla tabrha tal tən bəya nən səri, tal bəd sakhdəarha, təhadghən yi əna taara kee wa.

²² Andam na Faara, ana midghənsə nən kyad səbrha hurghən tə səsəmdəghən a pəpal, amma tə kərəsta kaan aten fīngyayini na səbrha hurghən a narha tendan tsəka a mərə nda.

²³ Təkəm na midghən sə a kyad mamnggidghən, a fīngya nən a hədang fa,

tə fīngya dəf nən ka kətəm ka mamnggidghən.

²⁴ Nəghəm kəm ahur nafini wur nən, ahu Yahudaya tə fīngya mbuwa Yahudaya.

²⁵ Kəla pər nən hu dəleewar Hodzaya, “Nafini mbuwa nafina, niya aah kanda nafina. Təkəm fīngya nggəm ngwa ni, niya aah kanda nafiya nggəmni.”

²⁶ Tə kəm, “Məməl a mbəddi ndangna nda kanda, ‘Mbə nafina ni kun wa,’ a mbəda ni kəm na nanda aah kanda, ‘Wangya Faara na tə yibrha fa.’ ”

²⁷ A ten Isəreela tərang annabi Ishaya uradghən sə ndəghən, “Ko na hang nda nafiya Isəreela kəla wuchehweed wuri aama, kəl təhad ndan ni kee na wal hərəkrha.”

²⁸ Kəsər na Chinəm a ngwang kumarha kəşhiirha kəkar mbə kukwasa wa.

²⁹ Kəla 'wana annabi Ishaya thləkrha, “A mbə malang na Chinəm na manggən chichiya kəm hai wa, kam tsawang nda kəm kəla Sodom, nam kəla Nggomara.”

Yamid fərkəkafekkid Isəreela

³⁰ Manəm ndaarha, mbiya? Nafiya mbuwa Yahudaya kəda wanda nggayirha wa, amma wal ndan, ndəna nggayirha hu fərkəkafek.

³¹ Amma Isəreela kədan nda nggayirha tsauka hu takkwa ngyakhrha, walwa nda kwamana na a lədang ngganda 'ya ndana ngyakhrha wa.

³² Ma ənagha ndən kee? Kəsər ish wanda aten fərkəkafek wa amma aten taara əna nanda. Tsaunən kee, kii saara nda tə, “fer kii sardī.”

³³ Kəla nanən chichireethlee hai, “Dəfang dī feera hai a Sihiyona na kyang fiya hu kii saara hai tə feera na a fəlanggən kanda hai, kala niifa fərgəha kəkafek təghən, mbə kyarha hu shilee hai wa.”

10

¹ Shayina, əndi na minna tə hwan Faara na a walgha nafina Isəreelaya hərəkrha.

² Ni fər shedawa tə ndarha na mindan ənang taara Faara, amma sənangwa nda hai wa.

³ Hərəm nən naarha sənangwa nda nggayid Faara hai wa, na mindan sə kəda

yi alten ndan, fər wanda alten ndan hu nggayid Faara wa.

⁴ Kərəsti ndəna nggəl mii ngyakhrha, kala niifa fərgha kəkafek nən naarha tə nggayirha fa.

Hərəkha yi kowunni ni

⁵ Chirelthgha Musa aten nggayirha tsauka yi ngyakhrha: “Kala niifa ənagha əngginiya a əna taara nən sə.”

⁶ Amma nggayirha tsauka hu fərəkəkafek ndəghən, “A ndanna ahurwa, ‘Wunni a tərə talara də?’ ” Ka dəgha bərha hai tə Kərəsti.

⁷ “Nduwa, ‘Wunni a dərha mbəd tsawud mərya də?’ ” Ka dəgha thleng Kərəsti sə hu mərə.

⁸ Amma ma nən a ndaarha? “Na labardi tsau tə sa fa; nəghən hu miwa tə hurwa,” ndəna labar fərəkəkafek nəm a pərə.

⁹ A pər nan tə miwa tə ndaarha, Yeeso ndəna Chinəm, tə kəm fərna kəkafek ahurwa tə ndaarha thleng Faara sə ahu mərə, na wal hərəkha.

¹⁰ Kəsər tə hura ni na niifa fərəkəkafek ndəna tsaurha məməl a mbed Faara, tə mee kəm nəm pərghən ndənəm wal hərəkha.

¹¹ Kəsər ndagha dəleewar Faara, a “Kala niifa fərgha kəkafek təghən mbə kyarha hu shilee hai wa.”

¹² Kəsər mbə tsawud dədəmən nggirha sə a pathlang Təyahudarha tə fingya mbuwa Yahudaya wa, kəsər Chinəm dani tal, ndəna chinəm heu, ndəghən ni na fər parka a kala niifa aagha ndən.

¹³ Kəla ndaana labar Faara, “Kala niifa aagha thləm Chinəm nən wal hərəkha.”

¹⁴ Amma kəkən nanda aaghən kanda kula fərəkəkafek? Kəkən nanda fərəkəkafek aten niifdi ‘wawa nanda sək labarghən? Kəkən nanda səkkən a pərang ngwa niifa ndən kanda wa?

¹⁵ Kəkən na niifa pər labar Faara a thlən ngwa nda kanda wa? Kəla nanən chichirethlee hai, “‘Ya ni na ngga a nafini bəgha bə tə Labara na Mbənggən.”

¹⁶ Amma mbə Isəreelaya heu fərgha kəkafek tə Labardi na Mbənggən wa. Kəsər ndagha Ishaya, “Chinəm, wun fərgha kəkafek tə labardi sək nən a mii nan?”

¹⁷ Nanən kee, kyagha fərəkəkafek bə hu sək labara, səkrha kəm labar Kərəsti ni.

¹⁸ Amma tsakh mee ni, “Səkkwa nda Labardi wa?” Kəkafek sək ndan. Kəsər “Sək nda urad ndan hu kəshiirha heu, sək fiya labar ndan ta mii ngwala kəshiirha də.”

¹⁹ Amma nggəryi tsakh mee, “Sənanğwa na Isəreelaya hai wa? ‘Wagha Musa ndaarha, ‘Ni kyang kun hu sərəkha hai tə nafini mbuwana chehweed nun tal, tə kəm niya səbāng hur nun də tə nurya nafiya.’ ”

²⁰ Tərgha tərangga Ishaya uradghən sə ndəghən, “Waled nafiya kədə wa nggi, kyadang di fadna nafiya tsakhkwa nggi”.

²¹ Amma aten Isəreela ndəghən, “Hu parra fara heu tərang di harna sə a nafiya mbuwa fər mamnggirha tə fingya na tendan kakrak”.

11

Karwa Faara Isəreela wa

¹ Niya tsakh mee, karna Faara nafiighən wa? Awo, ko ngguchit! Nggi tafad na tə Isəreelarha ni, chichit Ibrahim, turya Mbenjemen.

² Karwa Faara nafiighən wur nən ka kətəm wa. Sənggun əndi ndana labar Faara aten hwan nda Faara ənana annabi Iliya aten Isəreelaya ndanən,

³ “Chinəm, bəlang nda annabi yiwa heu, fəlang nda mbəd fər satakh kiiwa də, takhkən nggi katenna kee, nggi ma min ndan sə bəleerha.”

⁴ Ma nggərang na Faara sə? Nggəranggən sə tə ndaarha, “Dəfang di fingya də kumnggitghən məd ‘wa wagha tərang shilee dahad Mba’al teena”.

⁵ Nəghən kee kəm hu kəshiid weeriya na fingya sə takhka, wurna nda kanda ka nggayirha.

⁶ Wurrə di ki Faara ya kəsər ka nggayidghən ni, mbə aten taara ənana nda ngga wa. Kəsər ana wurra Faara nəghən aten ‘ya ənana fiya, balwa nggayidghən tsaurha ka nggayirha wa.

⁷ Kən mbiya? Kədeng Isəreela əndi nən a kədəarha. Kəl nafiya ngguchit ni kee ahur ndan wur nanda walgha, amma fingya takhka tsə tendan kakrak,

⁸ kəla nanən chichirethlee hai tə ndaarha, “Fərang Faara səsən yamid sənda kanda, mbə yindan namana hai wa, thləmad ndan kəm mba nda sək 'ya wa, ta weeri dāba ya.”

⁹ Ndagha Ndauda, “Ngwa tsauka wutsəfayid ənnad ndan mii ka takhthleera tə lashi, fer kii saara, tə 'ya na mid ndan a wudgha tendan də.

¹⁰ Ngwa wulgha yindan ama nanda namana hai, kəbgha kəsər ndan pakwandə.”

Hərəkra fingya mbuwa Yahudaya

¹¹ Niya nggər tsakhmee, kiina Isəreelaya saara, mbangwa nda thliirha sə wa? A yanggi, ko ngguchit. Kəsər ka dimiyid ndan, səl hərəkra ten fingya də mbuwa Yahudaya ka a kyang ngganda Yahudaya hu sərəkkihə hai.

¹² Amma ana dimiyiddi ənana Isəreelaya bang də parka kəshirha ba, təkəm, ka kədiina nda, bang də parka fingya ba mbuwa Yahudaya, nanən kee, na hang nda parkaddi ya a tsaurha kəkən a kyahar nda thləmad Faara ba.

¹³ Nanənya niyi a ndikrha tə kun mbuwa Yahudaya. Tsaunən nggini tə thlənda Yeeso yi fingya mbuwa Yahudaya, niyi a taala tə tarna,

¹⁴ hu shiteena kiya ni kyang shayina Isəreelaya hu sərəkkihə hai, tənə hərghang fingya ahur ndan.

¹⁵ Kəsər a tsau karrə ndan nən bang kwaman shaulirha ba a pathlang Faara tə kəshirha, na thləndan fa tsaurha kəkən? Nən a tsaurha wal yibrha ni a fingya mərgha.

¹⁶ A fər nda katəra mburodi ngguchit a Faara na chahal, na mburodi heu tsaurha chahal. Ana thlar dəfrha chahal, na wuhwar yini naarha chahal kəm.

¹⁷ A kyathlang nda wuhwarya də panəm, tərang ngganda wuhwar dəfəd dzaitun na a kaheerha, wumang ngganda kanda kakhrha. Kun mbuwa Yahudaya, nuwun kəla dəfəd dzaitun yi kaheerha, kun ni wumang nanda tə kul di ya, ndəna Yahudaya, a fad ndan ni nun a wal parkaya Faara.

¹⁸ A tər dūn fad nun kaldūn fingya wuhwar yini kyathlang nanda kanda də wa. A ənadūn kee, a sənunsə, danggun thlar də sə wa, amma thlar dani dangga kun sə.

¹⁹ Na ndaarha, “Ai kyathlang nda wuhwar də də tənə nda wumang nda kan.”

²⁰ Nəghən kee, kyathlang nanda kanda də kəsər fər wanda kəkəfek wa, amma kun ish dūn ngga hu fərəkəfek. Nanən kee, ma tal dūn wa, amma tərmana Faara.

²¹ Kəsər a malangwa Faara ka wuhwar di wa, kun kəm mbə malang kun wa.

²² Tsaunən kee, kəla nana Faara tə hadang nda farha ni fa təkəm nəghən ngyangthlang. Nəghən ngyangthlang a fingya mbuwa fərəkəfek təghən, amma nən naarha tə hakkilo fa a kun a nadūn naarha a dərha mbeedə tə fərəkəfek təghən. Amma a malang dūn fərəkəfek təghən na nda kyathlang kun də ma kul di.

²³ A dəwa nafiya Isəreela mbeedə tə yamid fərəkəfek wa, na nda a wumang kanda, kəsər na Faara tə səsəmda fa na a nggərghən wumang kanda.

²⁴ Kun mbuwa Yahudaya nun kəla dəfəd dzaitun yi kaheerha kyathlang nanda də, nggəra nda wumang kakhrha kanda tə yi wure pa nanda. Əndi ənanda ya mbu hu əntin kakhrha dəfya dzaitun wa. Nanən kee, na Yahuda yini kəla dəf dzaitun yi wure, nən kukwasang Faara fa nggərghən wumang wuhwar yini kyalthgha də hu kul dəf yi ndan sə.

Na Faara hadang kowunni fa

²⁵ Nanən kee shayina, a nzm dūn ndaarha nuwun tə thladwayirha fa wa, mbə miina sə a tsawun tə yamid sənda aten kəkəfekiddi na bəbee ya wa. Fingya Isəreelaya na ten ndan kakrak, amma kəl a kyad nafiya ba hangga mbuwa Yahudaya hu kutəryid Faara də.

²⁶ Ahu kwamana kiya na Isəreelaya heu a wal hərəkra. Kəla nanən chichireethlee hai, “Təhərəkra nən a kyarhaba a Sihiyona, nən a kyakhrang yamid takkwa Faara ba na ahu Yakubu.

²⁷ Dəfmiina ni tē əna ni tē kanda tē ndaarha niya chahang dimiyid ndan kanda də.”

²⁸ Nafiya Isəreelaya hangga nanənya a tsaurha təsarya Labara na Mbənggən, tənən dang kun sə. Amma kanda ni nggəmna Faara, parkayid chichi yindan.

²⁹ Kəsər fərra Faara tē aadghən mbə tam kyakhrang hai wa.

³⁰ 'Wanun tsaurha nafiya mbuwa manang Faara, amma nanənya hadang nda kun fa ka yamid fər mamnggit ndan.

³¹ Nanən kee, kanda kəm kar nda mii Faara fa na nda hadang Faara fa kəla hadang na Faara kun fa.

³² Kəsər kənang Faara kowunni ka kar mii ndan fa tēna nda hadang Faara fa heu.

Falla Faara

³³ Ai kudimnda thladwayirha tē sənda Faara! Mbəm mbang kəkərang nda ngwa kumadghən wa, təkəm kwamanggən kal də sənda niifa mu.

³⁴ Kəla ndaana dəleewar Faara, “Wun 'wagha sən hur Chinəm? Wun 'wagha tsaurha pashid shawaradghən?”

³⁵ “Ma 'wana niifa fərang Faara tsauka tətə a tenggənən?”

³⁶ Kəsər a fadghən ni ba, tē ahurghən təkəm a ndəghən ni na əngya heu. Ngwa tsauka mamnggirha yighən ni pakwandə. Atsaukake.

12

Sataka yi wal yibrha

¹ Nanən kee, shayina, kəsər ka nanəm a hadang Faara fa, niya hwan kun, fərama fad nun sataka yi wal yibrha na chahal tē ən thlərha a Faara. Kwaman dani ya nun a tərang shilee Faara in yi kəkafek.

² A nggəm dūn fa dūn mbeedə tē əna ən kəshiddiya wa, amma malaman Faara kyakhranggən hutən nun hai tsawun weerinda nafiya. Hu kiya ndən nun a sən 'ya na mid Faara a fad nun, ndəna 'ya na ngga, na lələgdə mbənangga Faara.

³ Kəsər ka nggayiddi fəree na Faara niya ndang nda kowunni ahur nun, a numadun tē alten nun kal yanda nən mu kamngga a non wa, amma kowunni

numagha ngga, məməl tē kəkərra fərkəkafek fərang na Faara kun.

⁴ Kəla nana mbəd njiya sə hangga ahu farha, kala mbəd njirha kəm mbə tar ndan heu tal wa.

⁵ Nəghən kee kəm, ko nanən nəghəm hangga, nəghəm tal hu Kərəsti. Kala niifa kəmni ndan.

⁶ Nəghəm tē fərra Faara dədamən aten nggayirha fərang nanda kowunni ahur nəm. Ana fərrə nəm yi thlək 'yani ndana Faara na bəbee, tətani a ənaghən nəm tē fərkəkafekkiddi nanəm təghən ha.

⁷ Ana yi əna tar Faara ni, kəl a ənaghən nəm, ana tar tsaharha ni ha, kəl a tsəham ha ngga.

⁸ Ana fərrə nun yi fərang kaali ni ndan ni, kəl a dəm mbeedə tē fər kaali. Ana yi fəra ni, kəl a fəram tē haara tsahai a kowunni. Ana yi mamnggirha ni, ənoghən tē thladwayirha. Ana yi hadang nda ndan ni fa, ənoghən tē wutsəfayirha.

Kyad nggəmnda hu əna taara

⁹ Ngwa tsaukwa nggəm ndə nun yi kəkafek. Tsanama ən mbəlfēerha, dama mbeedə tē əna 'ya na ngga.

¹⁰ Nggəmama ndan kəla nuwun a wan manggi, fəraman mamnggirha ndan ma yandi nun a ənang nda alten nun.

¹¹ A tsauna səsahwa wa, a meyedghən ənang taara Chinəm tē hurwa heu.

¹² Ənama wutsəfayirha hu shiteena, kərsaama hu səsarha, non naarha hwan Faara kətsar.

¹³ Ndəgha man 'ya hai nanun təghən ha tē nafiya Faara na chahal ana 'yasə na mindan. Nama a thlə rongya fa tē hura tal.

¹⁴ Fəraman parka nafiya na a kar kun fa, fəraman parka kanda a shiwang dūn kanda wa.

¹⁵ Ənama wutsəfayirha tē fingya na a əna wutsəfayirha; naama a tərha tē fingya na a tərha.

¹⁶ Tsawama dədem tē ndan. A taldun kaan wa, amma fərama fannun wumteena nun tē pakhtaduya. A tərna fadwa na ndədəl wa.

¹⁷ A nggərang dūn ndan sə mbəlfēerha tē mbəlfēerha wa. Ənama 'ya kamngga a yid fiya.

¹⁸ Ənama 'ya nun mbang ənaarha, na a tsawun dədem tə kowunni.

¹⁹ Shayina a nggərang dūn haara ndan sə wa, amma malaman səbrha hura Faara. Kəsər nəghən chichireethlee hai, "Nggərə haara mu yina ni, nggini a ənaghən," Chinəm ndagha kee.

²⁰ A meyedghən, "Ana təsar wa a miirha; fərang ənnarhami, a nadə a hushimnda fərang 'ya saagha. Ahu kiya na a wumang tsal waarha teena."

²¹ A malang dūn mbəlfəerha kal kun nən mu wa, amma kalama mbəlfəerha mu tə əna nggayirha.

13

Fəraman mamnggirha mamngya

¹ Kowunni tətə ni na a fərang mamnggirha nən mamngya, kəsər bagha kutəryirha bə a haar Faara, mbədi na fingya a əna mamnggirha sə Faara ndən dəfgha kanda sə.

² Nanən kee, kala niifa na a əna kakyathlanga tə mamngya nəghən a əna kakyathlanga tə 'ya dəfna Faara hai, təkəm fingya na a ənaarha kee na nda a kyang fandan hu ngwa kumarha hai.

³ Kəsər mamngya mba nda tərmanng nda fingya na a əna 'ya məməl wa, amma kəl fingya na a əna aibe. Na midwa sə a tsawana kula tərəm kutərya wa? Əno 'ya na məməl, kanda kəm na nda a manorha.

⁴ Kəsər mamngya fa tarya Faara ni ka a dāngganda kun sə. Amma a nanna a əna aibe, kəkəfek na a tsaurha tə həreenga, kəsər mbə ka ni na manda kəs thlaukh kəlara ha wa. Mafaya Faara ni kanda, na nda tsətsəl fingya səbangga hur Faara də ənagha mbəlfəerha.

⁵ Nanən kee tsaudə tətə a fərang mamnggirha nun mamngya, mbə ka tsətsəlla Faara wa, amma ka nagha ten nun tonsong.

⁶ Ndəghən dani nun naarha tii tsamnda, kəsər mamngya fa tarya Faara ni, na nda fər sayin ndan hu əna tar kutəryirha.

⁷ Teeman kumarha kowunni na a takkwa kun. Ana tsamnda alten nun ni teeman də, ana tsamnda rəfyinun ni fəramadghən. Fərang mamnggirha niifa

kamngga, təkəm tərman shilee niifa in kamngga.

Nggəm ndan ndən lədangga ngyakhrha

⁸ Ma takkwa niifa kun kumarha wa, kəl kumad nggəm ndan kətsar, kala niifa nggəmngga kowunni lədang də 'ya ndana ngyakhrha.

⁹ Kəsər ndagha ngyakhrha, "A ənanna kulafayirha wa, a bəlna farha wa, a ngaarna wa, a sunanna 'ya wa," tə fingya ngyakhkya wum ngganda heu ahū ndaarha, "Nggəmu tuladwa kəla nggəmna altenwa."

¹⁰ Nggəmnda mbə ənang 'ya tularha fa mbuwa ngga wa. Tsaunən kee, nggəmnda ləghəttə 'yani ndaana ngyakhrha.

Nduwus ben wutta Kərəsti bə

¹¹ Ənama əndiə, kəsər səndun sayiddi nanəm sə nanənya. Bəd sayi bə na mekh nun sə a beəna, kəsər sayiddi na nanda a hərgəhang kəm nduwus dāba ma sayiddi 'wa nəm fərkəkəfek sə.

¹² Tsə fədikrha inggun, takh mbərha a dathla hai. Taama malang nggəm əngya nəm ənaarha hu wula, kalang nggəm karid yandənəm yi kukwaryirha.

¹³ Tama tsawum nafiya kamngga na ahū kukwaryirha, mbə tə yakh kədə tək mbənda fa tə nggaala tə mbaala wa, mbə tə əna 'ya nggəmna hura tə kulafayirha wa, mbə tə yanda tə sərəkkirha wa.

¹⁴ A meyedghən, tsawama kəla Chinəm Yeeso Kərəsti. A nggəmdun fa numon aten ən mbəlfəerha na mid thlu farha wa.

14

A fərang na aibe shadwa wa

¹ Thlama fingya fa kədiina fərkəkəfekkid ndan, təkəm a ngaal dūn tə kanda aten 'ya na nanda a numarha nəghən məməl nduwa mbə ngga wa.

² Fərkəkəfekkid niifa nggəmang dafa a həb komani nən, amma niifa kədiina fərkəkəfekkidghən kəl ən hudaarha nən ənaarha mii.

³ Niifa na həb kala tur ənnarhami a sarang də niifa də mbuwa həb kala tur ənnarhami wa. Kəmda niifa kəl shii kyakhna nən həbrha a ngwang na kumarha niifa na a həb kala tur

ənnarhami wa, kəsər 'wad Faara teena thləda ndən fa.

⁴ Wunni sa na ngwang kumarha mafad niifa? Turi ndan ni ndəna kəlang nda tə ish nda nduwa fəl nda hai. Na nda a mbang isha, kəsər Chinəm ndəna mbang ishang kanda sə.

⁵ Nəghən kee kəm, na fingya saghang paara fara sə kaldə fara səmən. Fingya a numarha kəm kala paara fara nəghən tal. Kowunni ahu numad ndan na nda səndasə.

⁶ Kala niifa tərəngga fara sə kaldə fingya fara, ənənən kee a mananggən Chinəm. Fingya na əna kala tur ənnarhami, əna nanda kee ka a mananggən Chinəm, tsaunən na nda usa Faara kapa na nda həb ənnarhami. Fingya kəm na kar həb fingya ənnarhami kəm, nana mindansə a əna 'ya nda na mbənanang nda Chinəm kəsər na nda naarha usa Faara.

⁷ Kəsər mbəm a tsaurha ka alten nəm wa, təkəm mbəm a mərə ka alten nəm wa.

⁸ A tsau dəm, tsau kəm ka Chinəm, a mər dəm, mərghəm ka Chinəm. Nanən kee, ko tsau nəm tə yibrha fa, ko mər nəm, kəm yi Chinəm ni.

⁹ Kəsər kakee, ndən mərna Kərəsti nggərghən thliirha sə tə yibrha ka tsauka Chinəm yi fa yibya tə mərna kyab.

¹⁰ Kama nda na fərang aibe shadwa? Kama nda na sarang shadwa də? A sənəm sə kəm heu nəm a isha a mbed tsənggam ngwa kumad Faara.

¹¹ Nəghən chichireethlee hai tə ndaarha, "A tsaudə niyi tə yibrha fa, ndagha Chinəm, kala wadeerha nən a bəra hai a mbed na, kala sheneurha kəm nən a pərghən tə miighən fal Faara nən."

¹² Nanən kee kowunni ahur nəm nən a pər əndi ənənən tə miighən a Faara.

A kyang na fingya hu kii saara hai wa

¹³ Tsaunən kee, tama malang nggəm ngwang kumarha ndan sə. A meyedghən, numo tə ndaarha a dəf na fer kii saara nduwa 'yahu kwamana na a fəlanggən shadwa hai wa.

¹⁴ Səndisə tə ndaarha Chinəm Yeeso, mbə 'yasə mbuwa tə paarha fa wa. Amma ana niifa sə ndagha na 'yasə

mbuwa chahal, a fadghən ni ndən mbuwa nən chahal.

¹⁵ A billa shadwa kəsər ka ənnarhami na həbrha, mbə tsawud nggəm ndan nana sə wa. A tsau ənnarhami na həbrha səbanggən shadwa də mərna Kərəsti kamanggən wa.

¹⁶ Tsaunən kee a malang na 'ya na a həbrha tsauka ən shilee a Kərəsti wa.

¹⁷ Kəsər kutəryid Faara mbə labar həbrha ni tə saarha wa, amma yi nggayirha ni, tə tsau dədemnggirha tə wutsəfayirha hu Səsəna tə Pedənda.

¹⁸ A nanna a ənang taara Kərəsti kiya nən mbənanang Faara təkəm na fiya thləghən fa.

¹⁹ Nanən kee taama ndənggəm yid nəm əna 'ya nəm na bang tsawud dədemnggirha bə tə fər kaali a ndan.

²⁰ A weleng na tar Faara də ka ənnarhami wa. Ənnarhami heu na nda chahal, amma mbə ngga wa a tsau ənnarhami na niifa həbrha kyang niifa hu kii saara hai wa.

²¹ A nggushi malangna kii thluwa nduwa sa aam inabi na nduwa əna 'yana pak na kyang shadwa hu kii saara hai.

²² Nanən kee kala fərkəkafekkid wa aten əngginiya kəsuwun ha pathlang wa tə Faara. Tə parka ni niifdi fərangwa aibe fadghən tə ndaarha nəghən ngga.

²³ Amma a nanda tə ngaala aten 'ya na nda həbrha, na Faara a ngwang kumarha kanda sə a həb ndan, kəsər ənawa ndan hu fərkəkafek wa. Kala 'ya mbuwa hu fərkəkafek dīmiyirha ni.

15

Əno 'ya na a mbənananggən fiya mbə a sa wa

¹ Kəm natə tə shembe fa hu fərkəkafek tama thlar fingya nəm mbuwa tə shembe fa, a nggəm dəm alten nəm wa.

² Kowunni ahur nəm əna əngya nən na a mbənananggən tuladghən, tənə nda wal kaali hu fərkəkafek.

³ Kəsər Kərəsti nggəm ngwa alten nggən wa, amma kəla nanən chichireethlee hai tə ndaarha, "Tur 'yarrə di əno nanda fa wuddə tenna bə."

⁴ Kəsər kaar ənggini chireethleng nanda hai heu, ka a tsahang ngganda kəm ha ni,

kəsər a tsawum tē shiteena hu kərēsta tē fər kaali fərang na Labar Faara kəm.

⁵ Faara na fər kərēsta tē kaali fərang tur hutēn dā nən kun na a tsawun tē ndan kēla ənana Kərēsti Yeeso,

⁶ tēna numad nun tē urarha tal tənun tərang shilee Faara in na Chindī yi Chinəm Yeeso kərēsti.

⁷ Thlāma ndan fa, kēla yandī thlōna Yeeso kun fa ka a manang ngganda thlēm Faara.

⁸ Kəsər niya ndang kun tē ndaarha tsau Kərēsti mafarha yi Yahudaya a meyed kəkafekkid Faara, ka a ləghədgha dəfmi dī fərang nən chichi yi nəm,

⁹ təkəm tēna fīngya ni mbuwa Yahudaya tərang shilee Faara in kəsər ka hədang nanda fa. Kēla nanən chichireethlee hai tē ndarha, “Tsaunən kee, niya fal sa ahur fīngya mbuwa Yahudaya, niya aah amshe yi fal thlēm wa.”

¹⁰ Nggərgħən ndaarha, “Ənama wutsəfayirha kun mbuwa Yahudaya, tē nafi yighən.”

¹¹ Nggərgħən ndaarha, “Falama Chinəm, kun mbuwa Yahudaya heu, ngwa manangga fiya heu.”

¹² Ndagha kəm, ndagha Ishaya, “Niifa ahu turya Djeeshi a thlidsə, na a barha ba bagha əna kutəyirha a ten fīngya yini mbuwa Yahudaya, na shiiten ndan a naarha a tenggən.”

¹³ Ngwa tsauka Faara yi shiteena, lədanggən kun heu tē wutsəfayirha tē tsawud dədemnggirha hu fərəkəkafekkid nun tēghən, tēna shiiten nun tsərha tē səsəmnda Səsəna tē Pedənda.

Tar Mbulus a fīngya mbuwa Yahudaya

¹⁴ Shayina nggi tafadna səndi sə nanənya nuwun lələgdā tē nggayirha təkəm sənda tē tsahang ndan ha.

¹⁵ Ko nanən chireethleng dī kun də a pəpəl kaan aten fīngya əngya ka a nggəryi dalang nggən kun in, kəsər ka nggayiddi fəre na Faara,

¹⁶ tsawee nən tē tar Kərēsti Yeeso a fīngya mbuwa Yahudaya. Fəree də tar firistayirha a pər labar Faara ni, tēna fīngya mbuwa Yahudaya tsaurha sataka

ən thlərha a Faara, tsawang na Səsəna tē Pedənda kanda chahal.

¹⁷ Tsaunən kee walddi ən taala hu Yeeso Kərēsti hu tardī niya ənang nda Faara.

¹⁸ Mbi əna yamid thləmaarha ndiyi aten 'ya pak wa kəl 'ya ənana Kərēsti a fadna hu kyadang kwamana fīngya mbuwa Yahudaya a fərəkəkafek nda tē Faara hu labarna tē taara niya ənaarha,

¹⁹ tē səsəmnda ən sakhkya tē ənwultengya, heu kəm tē səsəmnda səsən Faara. Nanəm kee ka a Urshalima ba dəgha Ilirikum də, pər dī Labara na Mbənggən yi Kərēsti.

²⁰ Kəsər nən naarha kukwase fa na a pər labar Faara ni a mbərha səngwa nanda Kərēsti sə, ama wani chik tēnda a mbədi mbukh na niifa sahai.

²¹ A meyedghən kēla nanən chichireethlee hai, “Fīngya pərang ngwa nanda labarghən kanda tēna nda naghən, təkəm fīngya 'wa wa səkkən tēna nda sənang hai.”

²² Ənda kəseegha hai ya səl wani kyanun də.

Ngwad Mbulus fa a wii tala nən a Roma də

²³ Amma nanənya ngwalang dī tarna hu chehweeyini ya, tsaunən huraya hangga tər minna na a na kun ni.

²⁴ Ngwadī fa a əne kee a sayiddi dənī Səpen də. Niyi a shiteena a na kun ni ana dī a mbəradə na a thlar nggi nun hu winna a mbəda də, a kwasamaddi tək ni mbənda tsaurha fa tē kun yi sayi ngguchit.

²⁵ Nanənya, niyi hu kwaman dərha Urshalima də kəsər a dī thlar nafiya Faara na chahal a mbədi.

²⁶ Kəsər kən hwan faarya na a Makidoniya tē Akaya tər hur ndan a fərang ngganda fa yamiya na ahur nafiya Faara na chahal a Urshalima.

²⁷ Na nda tē wutsəfayirha fa a ənaghən nda, tsawang də kanda fa kēla kumarha ni a fad ndan. Kəsər a tsaudə Fīngya mbuwa Yahudaya wal nda yi ndan səsən parka yi Yahudaya, fərang na Yahudaya kumarha kanda na a ndəgha nda tē kanda əngya yi parkaya.

²⁸ Nanən kee, akwasamaddi ngwalang ni tardī ya səndisə kowunni walddə yighən,

niya weng tala kun a nadi a mbëra Sëpen dë.

²⁹ Sëndisë a dëdë thlëmad nun dë, niya barha ba lälëgdä të parkad Kërësti fa.

³⁰ Niya hwan kun, shayina, hu Chinëm Yeeso Kërësti təkəm të nggëmnda fër na Sësëna, dëemasë të hwan Faara kaan kësër a nggi.

³¹ Hwaneema Faara së tëni wal hërëkrha a haar nafiya mbuwa takkwa Faara na chahal a Yahudiya, kësër thlaara niya fëra tsauka ën thlërha ni a fad ndan.

³² Nanën kee, a nggëm Faara fa niya sëla thlëmad nun dë të wutsëfayirha fa, yibi a thlëmad nun.

³³ A tsauka dëdemnggid Faara të kun heu. Atsaukake.

16

Nda'an Mbulus

¹ Niya ndang nda kun kulo wan manëm Fibi ya ka nuneefa ni. Nëghën a ëna taara hu kun hwan Faara na a Kangkiriya.

² Thlamadghën fa hu thlëm Chinëm hu kwamana kamngga a thlë niifa nëm fa na chahal. Ana thlaara së na midghën damansë, kësër ndëghën tafadghën nën yakh däng nda fiya së, təkəm heu të nggi.

³ Ndaman 'ya Përisila fa të Akwila, pashiya tarna ni hu Kërësti Yeeso,

⁴ heng nda yibäd ndan dë kësër ka nggi. Mbë nggini katenna na a usa kanda wa, amma heu të fa takkwaya mbuwa Yahudaya.

⁵ Ndaman 'ya fatakkwaya fa na yakh wunda hai a wuri kya ndan. Ndaman 'ya pashid na fa Ipenetus, ndëghën ni 'wagha thlë Kërësti a chehweed Asiya.

⁶ Ndaman 'ya Mairamu fa, ndëghën ishgha kaan hu ënang taara kun.

⁷ Ndaman 'ya Anduronikus të Djuniya hurfid na të Yahudarha muwang nanda kan kyab hu porsëna. Sën fiya kanda kaan ahur fathlëngya Yeeso, kanda 'wagha fërkëkafek a Kërësti ma nggi.

⁸ Ndaman 'ya Amfiliyatus fa, pashid na hu Chinëm.

⁹ Ndaman 'ya Urbanus fa pashid tar nan hu Kërësti təkəm ka pashid na Sitakis.

¹⁰ Ndaman 'ya Apeles fa, sënna fiya nggayidghën hu Kërësti. Ndaman 'ya fa wuraya Aristobulus fa.

¹¹ Ndaman 'ya wanmana fa kan ndan Yahudaya, Hiradiyon. Ndaman 'ya fa wuraya Narkisus fa na hu Chinëm.

¹² Ndaman 'ya Tarafina fa të Tirayifusa, Nishyini ya na nda a ëna taara kaan hu Chinëm, të Farsis, tahad nuneefa këm ënagha taara kaan hu Chinëm.

¹³ Ndaman 'ya Rufus fa na wuwura hu Chinëm, të man, tsauka iiya këm.

¹⁴ Ndaman 'ya Asinkiritus fa, të Fileggon, të Hermes, të Paturobas, të Hermas, të fïngya shayinëm heu na a wumteena të kanda.

¹⁵ Ndaman 'ya Filologgus fa, të Djuliya, të Niriyus, të wanman na nuwun, të Olimfas, të këm fa fërkëkafekkya heu na a wumteena të kanda.

¹⁶ Ndaman 'ya ndan fa të fëbrha yi na chahal. Fatakkwaya Kërësti heu kanda a ndang 'ya kun fa.

Mii ngwala labar Mbulus

¹⁷ Niya hwan kun shayina, kwarama të nafiya na barha ba të tsakh teena hai ahur nun, na kyang kun hu kii saara hai, mbuwa mëmël të tsahaddi wal nun. Nama inggun ma kanda.

¹⁸ Kësër tur nafini ya mba nda a ënang taara Chinëm Kërësti wa, amma kël 'ya na mid ndan kee. Na nda naarha huk fiya të mii mbënda.

¹⁹ Kowunni sëkdë labar fër mamnggid nun a Chinëm. Nanën kee niyi lälëgdä të wutsëfayirha kësër ka kun. Amma na minnasë a tsawun të ndëndëlyirha aten 'ya na ngga, a kyang dën tennun hu tar mbëfëerha hai wa.

²⁰ Faara na të tsawud dëdemnggirha fa nën a ishang Sheetan hai a tsauka a kamu saryi nun. Ngwa tsauka nggayid Chinëm Yeeso të kun ha.

²¹ Timoti pashid tarna, a ndang 'ya kun fa, Nda Lusiyus, të Djonson, të Sosifata hurfayina Yahudaya këm a ndang 'ya kun fa.

²² Nggi, Tertiyus, të chirelthgha dëleewar diya a ndang 'ya kun fa hu Chinëm.

²³ Turina Nggayus nan wumnda hai a minda keeghən, a ndang 'ya kun fa. Irastus, tə kəs wudəbəl tala ha, tə wan manəm Kwartus kanda a ndang 'ya kun fa.

²⁴ Ngwa tsauka dədemnggid Chinəm Yeeso Kərəsti tə kun ha heu. Atsaukake.

Mii ngwala hwanda Faara yi Mbulus

²⁵ Nanənya mamnggirha yi Faara ni, ndəghən tsəkka na a fərang kaali nən kun hu fərkəkafek, aten Labara na Mbənggən thlək ni aten Yeeso Kərəsti, tə kəm kyatta kəkafekkid əndi na bəbee ka kətəm.

²⁶ Amma nanənya pər ndan, kəla chireelth na annabiya sək fiya ndən heu, kəla ndana Faara yi pakwandə, tənə fingya mbuwa Yahudaya səkkən fərkəkafek nda fərang mamnggirha nda.

²⁷ Ngwa tsauka fər mamnggirha yi Faara na tə thladwayirha fa pakwandə, hu Yeeso Kərəsti. Atsaukake.

1 Korontiyaya

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar dāba ya ahar Mbulus aah na Faara ka a tsauka tēhlēnda Kārēsti Yeeso tākām wan manēm Kastanisū,

² a fatakkwaya Faara na a Koronti, a kun aah na Faara a tsawun nafiyyighēn na chahal hu Kārēsti Yeeso. Kēla ānanēn a fiya heu ko a yanggini na a aah thlēm Chinēm Yeeso Kārēsti, yindan Chinēm tē yinēm.

³ Ngwa tsauka nggayirha tē tsawud dādemnggirha yi Faara na Chindī tē Chinēm Yeeso Kārēsti tē kun.

Usa Mbulus Faara

⁴ Kāsar ni naarha usa Faar ka kun, kēsār nggayidghēn fārēghēn a kun, tsau nun nanēnya yi Kārēsti Yeeso.

⁵ Kēsār ka nanun hu Kārēsti wal dūn āngya na nggēngga hangga, hu labara tē sēndā nun heu,

⁶ ndēn kyadgha ndaarha 'ya pērang ni kun aten Kārēsti kākafek ni.

⁷ Nanēn kee kādēng nggun fārā sāsēna nanun a kēla wutta Chinēm Yeeso Kārēsti fa ba a kukwasang kun fa wa.

⁸ Nēn a kēs kun ha ngga non kanglang kula ān 'yaara a fad nun ta fardā dē na Chinēm Yeeso Kārēsti a wutta ba.

⁹ Faara ndēn na a āna āndīya, kēsār nēghēn tē kākafek fa a āna ānda nēn ndanēn, kēmdā aah dē kun a mbēn ndan nun fa tē Wanggēn, Chinēm Yeeso Kārēsti.

Tsakhrrha hai ahu kēn hwan Faara

¹⁰ Hwanni kun, hu thlēm Chinēm Yeeso Kārēsti, a tsawun dādem tē ndan. Ana tsakhrrha sē a pathlang nun wa. A meyyedghēn a nagha mii nun tal. Wuma ma teena ngga, nagha numad nun tal tē 'ya na mid nun ānaarha tal.

¹¹ Kēsār fīngya nafiya bāgha ba a wuri ki Kuluwi pērenda ndaarha a pēpal, shayina, nuwun a yanda tē ndan.

¹² 'Ya niya ndaarha, fīngya a ndaarha, "Nggi yi Mbulus ni," fīngya a ndaarha, "Nggi yi Apolos ni," fīngya a ndaarha kēm,

"Nggi yi Mbiturus ni," nduwa, "Nggi yi Kārēsti ni."

¹³ Ndee tsakh Kārēsti hai wa? Mbulus ni tawang nanda dē ka kun wa? Nduwa ānangganda Mbaptisēma kun hu thlēm Mbulus wa?

¹⁴ Usadi Faara ānang ngwa ni mbaptisēma niifa tal ahur nun, kēl Kārēbus tē Nggayus,

¹⁵ nanēnya mbē niifa sē na ndaarha ānangganda mbaptisēma kanda hu thlēmna wa.

¹⁶ (Ha'i, ānangdī mbaptisēma nafiya wuri Istifanus ma, amma a mbē fīngya yini ya wa mbi sēnda tē ānangdī mbaptisēma niifa pak wa.)

¹⁷ Ai, thlēm ngwa Kārēsti nggi ba ka bi āna mbaptisēma wa. Thlēm nēn nggi ba ka bi pēr Labara na Mbēnggēn, mbē tē thladwayid sēnda niifa wa, ka tērēmnda nadē fiya tsē teena aten sēsēmnda mērra Kārēsti aten kadiirha.

Kārēsti Sēsēmnda tē thladwayid Faara ni

¹⁸ Labar mērra Kārēsti aten kadiirha, labar nuryirha ni a fīngya na hu kwaman sahatta, amma kēm walgha hērēkrha sēndāmsē sēsēmnda Faara ni.

¹⁹ Nēghēn chichireethlee hai tē ndaarha "Niya tsawang thladwayid niifa na ndēndēl mere, tē kēmdā niya dēfang sēnda fīngya na tē sēnda fa kaan man patu dē."

²⁰ Ai nāfini na ndēndēl? Ai famalēmngya ngyakhrha? Ai fīngya na a ndaarha sēnda 'ya? Kyad wa Faara ndaarha thladwayid kēshiddīya nuryirha ni wa?

²¹ Nanēn kee, ahu thladwayid Faara, ahu thladwayid kēshiirha sēngwa ndan wa. Mbēnang dē Faara ahu nuryid pēr labardi ka a hērghanggēn fīngya fērga kākafek.

²² Yahudaya kanda a kada ānsakhkya, Helenaya kēmdā kanda a kada thladwayirha,

²³ Kēm a pēr labar Kārēsti mērga aten kadiirha, mbēnang ngwa Yahudaya wa, Helenaya a ndaarha kēmdā mbē ka 'ya ni wa.

²⁴ Amma fīngya aah na Faara kanda hu hērēkrha ba, Yahudaya tē Helenaya kyab, Kārēsti ndēna sēsēmnda Faara tākēm thladwayid Faara.

²⁵ Ahu 'ya nēm a kēlang nda tar nuryirha ni ēnana Faara ya kaldē ndēndēlyid thladwayid niifa mu, mērra fad Faara hai kaldē kanglanggid niifa mu.

²⁶ Shayina, dālama teena hai a sayiddi aah nanda kun. Mbuwun hangga na ndēndēl hu yid fiya hu kēshiddiya, mbuwun hangga na mamngya wa, mbuwun hangga na wangya mamngya wa.

²⁷ A meyedghēn Faara nēn wur ēngya kēlang na kēshiirha ēn nuryirha ni kēsēr ka fērang shilee nēn fīngya ndagha na nda ndēndēl, tēkēm nēn wur ēngya mbuwa tē sēsēmnda fa ka fērang shilee nēn fīngya ndagha na nda tē sēsēmnda ha.

²⁸ Faara wurdē ēngya karna kēshiirha, tē ēngya ndēdang ngwa kēshiirha, ka a kyadānggēnēn kēshiirha ēndi kēlang nanda ka 'yani mbē 'yani a yidghēn wa.

²⁹ Nanēn kee, mbē niifasē na taala a mbed Faara wa.

³⁰ Wumang Faara kun tē Kērēsti Yeeso. Tsang Faara Kērēsti a tsauka thladwayid nēm, A fadghēn ni na wal nēm nggayid Faara fa, tē tsaurha chahal tē wal pēla.

³¹ Nanēn kee kēla ndana dēleewar Faara, "Kala niifa na midghēn taala tēta ni a talgha tē 'ya ēnana Chinēm."

2

Labara aten Kērēsti tawang nanda dē

¹ A sayiddi bāni thlēmād nun bā shayina, pēranggi labar Faara kun na bēbēe tē mbang mee tē thladwayirha wa.

² A sayiddi tsauni tē kun, mbē 'ya sē na minna wa, kēl labar Yeeso Kērēsti tē mērrēghēn aten kadiirha.

³ Bāni thlēmād nun bā, mēr fadna hai, fadna a rēprha fa kaan tē tērēmnda,

⁴ tsahad na ha tē pēr labar Faara ēnani nēghēn a pēpal. Mbē tē thladwayid thlufarha tē mbang nda mee wa, mbērsayi tē sēsēmnda Sēsēna tē Pedēnda.

⁵ Tsaha ni ha tē pēr Labar Faara kee kēsēr amana fērkēkafekkid nun naarha aten thladwayid niifa amma hu sēsēmnda Faara.

Pēr Sēsēna Thladwayid Faara

⁶ A nadi ahur nafiya shingga hu fērkēkafek, ni tsē labara tē thladwayirha,

amma mbē tur thladwayid kēshiirha wa, nduwa a kutērya yi kēshiirha mbuwa kwas mbēta wa.

⁷ Amma thladwayid di ni a thlērha ya thladwayid Faara ni na bēbēe. Thladwayidghēn yi wulteena ni na bēbēe. ēnagha Faara ndēn kapa na nda ēna kēshiirha ka mamnggid nēm.

⁸ Amma kutērya kēshiid weeriya kukwalang ngwa nda hai wa; andam kukwalang nda hai kam tawang ngwanda Chinēm dē tē mamnggid wa.

⁹ Kēla nanēn chichireethlee hai, "Mbē yirha sē nagha ndēn wa, mbē thlēmārha sē sēkka ndēn wa, tēkēm mbē huteena sē numagha ndēn wa, ēngginiya ndēn ēnana Faara a fīngya nggēmngga ndēn."

¹⁰ Amma a kēmni pēr na Faara ēnggini 'yahu Sēsēnggēn. Kēsēr Sēsēnggēn ndēn kadagha ēngya heu na bēbēe kudimnggēn yi Faara.

¹¹ Mbē niifa sē na sēn numad niifa wa, kēl sēsēn niifdi tafadghēn, nēghēn kee kēm mbē niifa sē na sēn numad Faara wa kēl Sēsēn Faara.

¹² Thlēdēm Sēsēn Faara, mbē sēsēn kēshiirha wa, tēnēm sēn ēngya fērangna Faara kēm.

¹³ Nanān a pērang ēnggini kun ya, mbēm a ndikrha tē thladwayid thlu farha wa. A meyedghēn, nan a ndikrha tē labāara fērang na Sēsēna kan, nan a ēna taara tē labar Sēsēna ndēn nan a pēr kēkafekkid Sēsēna.

¹⁴ Niifa mbuwana sēsēndi tēghēn fa, mbē thlē ēngya yi Sēsēn Faara wa. Kēsēr ēn nuryirha ni a fadghēn tēkēm mbē sēnang kanda hai wa, kēsēr tē Sēsēna ni nēm sēnggēn.

¹⁵ Niifa na tē sēsēn di nēn mbang kēkērang ēngya heu, amma niifa mbuwa tē sēsēn di mbē niifa sē na mbang kēkērang wa.

¹⁶ Kēsēr, "Wunni sēn numad Chinēm? Wun sēngga 'ya ngga na mbang tsahang ha?" Amma kēm numad nēm yi Kērēsti ni.

3

Tsakhrha hai hu kēn hwan Faara

¹ Shayina, a sayiddi nani tē kun mbiyi a kalang kun sē kēla nafiya na tē sēsēna wa. Niyi a kalang kun sē kēla nafiya na yi

kəshiddiya nduwa nuwun kəla wufar waya hu Kərəsti.

² Kərdi kun tə mbee, mbə tə jaarha wa, kəsər ngwa wun fa tə 'ya na kakrak wa. Pa nanənya bəl wun kula ngwarha fa.

³ Bəlwun tə tar thlu farha ha. A nadun a sərəkraha, kun a yanda tə ndan, ndən kyadgha ndaarha mbun tə səsən di wa, nuwun kəla nafiya kəshiddiya.

⁴ A nda niifa ahur nun "Nggi niyi takkwa Mbulus," yandi kəm a ndaarha, "Nggi niyi takkwa Apolos," mbə nuwun a ənaarha kəla nafiya kəshiddiya wa?

⁵ Akwasamadghən, wunni Apolos? Wunni Mbulus? Kəm mafaya Faara ni kee ahurghən ni thlə nun Labaara na Mbənggən. Kowunni ahur nəm ənadə tardı fərang na Chinəm kəm.

⁶ Nggi ndən həfangga wiidda hai. Apolos ndən irangga aama mu. Amma Faara ndən na tsang sə.

⁷ Nanən kee, mbə niifdi həfgha ndən tə yandi irangga aama ndən ənagha 'ya wa, amma Faara na a tsang əngya sə heu.

⁸ Nda tə həfrha, tə yandi irgha aama mu na numad ndan tal, nanda a wal kəna tar ndan məməl hu tar ndan.

⁹ Kəsər kan kyab fa tarya Faara ni, kun ndəna hed Faara, tənda Faara.

¹⁰ Kəsər ka nggayid Faara na a tenna, nggini mbuhangga təndəda hai kəla tə mbang tənda. Nanənya fingya ni a njirha sə. Amma kala niifa na a njirha sə tətə ni a kwargha.

¹¹ Mbə niifasə pak na nggər mbukh təndəda hai ma yandi 'wa nanda mbuhwang hai wa, ndəna Yeeso Kərəsti.

¹² Kala niifa njigha aten mbukh təndədiya tə təfasa, nduwa tə wurirha, nduwa tə ferya na nggəngga, nduwa tə dəfrha nduwa tə hwaliirha nduwa tə kofa,

¹³ amma a far ngwa kumarha, na nda kuchibang kala tur taara ənana tətəndədi pəpal sə. Tə waarha na nda kəkərang tur nggayid tar niifa.

¹⁴ A bəl təndədi sə, na tətəndədi a wal kənaghən.

¹⁵ A i tardadə, mbə 'yasə na tətəndədi a waala wa. Amma na tə tətəndədi a wal hərəkraha, amma kəla niifa hərəkka tə hur sheneu waarha.

¹⁶ Sənggun sə kun tafad nun wuri Faarani, təkəm Səsən Faara nəghən ahur nun wa?

¹⁷ A səbang niifa Kən Faara də, na Faara a bəlang nda niifdi. Kəsər Kən Faara nəghən chahal, kun tafad nun Kən Faara ni.

¹⁸ A nggaba niifa fadghən hai wa. A nanna a numad ndaarha na ndəndəl kəla nana kəshiirha, tsang fadwa nurghən tənə bə tsaurha ndəndəl,

¹⁹ kəsər thladwayid kəshiddiya nuryirha ni hu yid Faara. Kəla nanən chichireethlee hai, "Nən kəsang thladwayid niifa hu ndəndəlyid ndan."

²⁰ Tə kəm, "Chinəm səndasə numad nafiya na ndəndəl ka ni kee."

²¹ Nanən kee a taldun aten niifa wa. Kəsər əngya heu yinun ni,

²² ko Mbulus, nduwa Apolos, nduwa Mbiturus, nduwa kəshiirha, nduwa yibrha, nduwa mərə, nduwa əngya nanənya, nduwa əngya na bayi. Ənggini heu ya yinun ni,

²³ kun yi Kərəsti ni, Kərəsti kəm yi Faara ni.

4

Tar fathləngya

¹ Numama aten nan tə ndaarha fatarya Kərəsti ni kan, dəfang nanda kan aten kəkafekkid Faara na bəbee.

² Niifa dəfang nanda aten 'ya kamdə a tsauka tə kəkafek fa.

³ Yani ngguchit a fanna a ngwe dun kumarha sə nduwa ngwa kumad niifa. Nggi ma ngwang nggi kumarha altenna wa.

⁴ Ndawi ko ənadı 'ya mbuwa ngga wa, mbi ndaarha kəm ənadı 'ya na ngga wa. Chinəm ndən na a ngwe kumarha sə.

⁵ Nanən kee a 'wadun teena ngwang kumarha nun niifa farghən kula bərhəba wa, kəlama wutta Chinəm fa bə. Ndəghən ni na a kyang əngya kəshaaba na bəbee hu wula, chaləm numad kowunni nən. A mbədaniya na kowunni a wal faala kamngga a har Faara.

⁶ Shayina, kəsər ka kun ni ənani taara tə Apolos tə nggi a tsauka ənsakhrha, ka tsahanggən kun ha təma na labardi na chichireethlee hai a ndaarha, "A mbərang

dun əndə hai chireethleng nanda hai wa." Na minnasə a malanggun ndaarha tal ahur nan kaldə shadghən mu.

⁷ Wunni ndowa kalna fingya? Mbə Faara ni furowa əngya nana təghən ha wa? Anadə kee kama na a taala aten əngya nana təghən ha kəla mbə Faara fərowa ndən wa?

⁸ Nuwun a numad ndaarha 'wadun teena wal dun əngya na mid nun. Nuwun a numad ndaarha nanənya 'wadun teena tsaudun fakənaya. Katərang dun tsau kutəryirha hai hu kutəryid Faara kula kan. A ndam kwang katərang dun tsau kutəryirha hai, kəl tsau kutəryirha nəm heu tə kun.

⁹ Niyi a numarha naghən kəla kyad na Faara ndən a pəpal tə ndaarha kan fathləngya Yeeso dənggəl mee ni ahu əngya heu, kəla porsənaya kəsang nanda kanda hu yanda dənə nda bəlang kanda, tsau dən kəshiirha heu njang nda yirha kan fa, fathləngya Faara tə fiya.

¹⁰ Nurya ni kəm ka nanəm hu Kərəsti, amma kun nuwun ndəndəl tə Kərəsti. Mbə kanglanggirha sə a fad nan wa, amma kun nuwun tə kanglanggirha fa. Sarang nda kan də, amma kun manang nda kun.

¹¹ Nanənya ma miirha a kəs kan tə hushimnda, kukwasharya ni a fad nan, kanda a dək kan təkəm mbə wuri nan sə wa.

¹² Kan a əna taara ngga tə har nan. A shiwang nda kan nan dəfang parka kanda teena, a səsang nda kan nan kərəsta.

¹³ A thlək nafiya 'ya mbuwa ngga aten nan, kan nan thlək 'ya na ngga aten ndan, nan kəla ten kirəfrha hu yid kəshiirha tə kəm nan kəla deng ngwa mbərha hu yid fiya heu pa weeri dāba ya.

¹⁴ Mbə ka a fərang shilee ni kun chireethleng ni kun də wa, amma a kəs thləmad nun ni kun kəla wanggina nggəmni.

¹⁵ Ko nuwun narha tə fatsahaya ha kumnggit kum hu Kərəsti amma mbuwun tə chingya hangga wa, kəsər nggini chinun hu Kərəsti Yeeso pər ni Labaara na Mbənggən a kun.

¹⁶ Kəsər kee, niya hwan kun, tsahama tə nggi.

¹⁷ Kəsər ndəghən dani, thlənanng ni Timoti kun də waana na tə kəkafek fa nggəmni hu Kərəsti, nən a dālang kwaman takkwa Kərəsti kun teena, kəla tsaha ni ha hu kən hwan Faara ko a yanggi ni.

¹⁸ Fingya ahur nun kanda a taala, kəla mbiya nggər wutta thləmad nun də wa.

¹⁹ Amma tsəbaku a nggəm Faara fa niya nggər wutta thləmad nun də, di na nafini na a tərang tendan sə, tə səsəmnda mani sə a fad ndan.

²⁰ Kəsər kutəryid Faara mbə labəara ahu mee kee wa, amma yi səsəmnda ni.

²¹ Yanggi na minnun? A bee bə tə wutəterha ka a tsətsəl kun ni wa, nduwa bee bə tə hur nggəmnda tə səsən sammayirha wa?

5

Kar Mbulus kulafayirha fa

¹ Pərendan nəghən kee tə ndaarha ahur nun na fingya sə na a əna kulafayirha, kamngwa a nagha sə ko ahur nafiya səngwa Faara wa. Nagha niifa a hunaarha hai tə nu chin.

² Non a taala təghən, amma kamdə nagha ən səbrha hura ni tə ən shilee, Rəghaman niifdə də ya ma hur nun.

³ Ko nanən mbi a thləmad nun nanənya wa, niyi a thləmad nun hu səsəna. Ahu thləm Chinəm Yeeso 'wadi teena ngwang di kumarha niifdi ənagha əndiya, kəla niyi a thləmad nun.

⁴ Sayiddi wum nun hai hu thləm Chinəm Yeeso, niyi a thləmad nun hu səsəna tə səsəmnda yi Chinəm Yeeso,

⁵ Fərama niifdiya a Sheetan tənə faddi keeghən na dīmi mərə na a walgha yibədgəhən hərəkrha a fara na Chinəm a wutta bə.

⁶ Mbə tallə nun ngga wa. Ashe, sənggun sə mekhna ngguchit a kurdang dəm tə humbarha nən safang heu wa?

⁷ Iraman hur mehen dīmiyid dādə, tənun tsaurha chahal. Tərgəha nun a tsaurha kəla weerinda mburodi ənana nda kula mekhna, kəla sənni nuwun kee. Kəsər Kərəsti tsauka wan kamnda Wutsəfayid Tədaarha, ənanda sataka sə.

⁸ Tsaunən kee, tama əna wutsəfayidda nəm mbə tə mburodi yi hura mekhna yi kar ndan fa tə mbəlfəerha wa, amma tə

weerinda mburodi na kula mekhna na ngga yi kəkafek,

⁹ 'wa ni chirethleng kun də kaar yi, ndanggi kun a wum dun teena tə nafiya na a əna kulafayirha wa.

¹⁰ Mbiyi a ndaarha fingya fərwa kəkafek na a əna dimiyid kulafayirha, tə suna, tə ngaara, tə takkwa dāharha wa. Anadə kee kəl tətani a mal kəshidda nun ya.

¹¹ Amma nanənya niya chirethleng kun də tə ndaarha a tam dun wum teena tə niifa ndagha kərəsta ni mbə nagha əna kulafayirha, tə suna, tə takkwa dāharha, tə 'yar farha, tə tənggal mbaala, tə ngaara, a kyadun həb ənnarhami tə tur nafini ya wa.

¹² Ma djidegha tə ngwang kumarha fingya mbuwa yinəm? Mbə fingya na ahur nəm ndə nun ngwang kumarha kanda sə wa?

¹³ Faara ndən na ngwang kumarha fingya mbuwa yinəm. Ndagha Deleewar Faara, rəghama təmbəfeddi ya ahur nun.

6

A huhwa dun ndan wa

¹ Ana 'yasə a pathlang nun tə shadwa kərəsta, kama nun dərha thləmad fa yamid kəkafekkyə də ngwang kumarha nda kun sə? A meyedghən mani mbuwa nun dərha mbed nafiya Faara də na chahal?

² Nduwa sənggun sə na nafiya Faara na chahal ni a ngwang kumarha kəshiirha wa? Ana kunni a ngwang kumarha kəshiirha, tsək kun na a ngwa kumarha nun aten 'ya ngguchit wa?

³ Sənggun sə tə ndaarha nəm ngwang kumarha fathləngya Faara sə wa? Sakwata əngya tsauka yi tsawud kəshiddi ya wa!

⁴ Ana ən huhwarha sə, kama nun dərha təghən mbed fangwa kumaya də mbuwa nafiya Faara?

⁵ Pər ni ndən kee ka a kyon hu shilee hai. Mbə niif nun narha sə na tə thladwayirha ahur nun na mbang ngwang kumarha kun sə a pathlang nun tə ndan Kərəstaya wa?

⁶ Amma a meyedghən na niifa huhwa shadghən a mbed nafiya fərwa kəkafek!

⁷ A huhwa dun ndan a mbədiya kyaddə ndaarha 'wadun teena fəldun hai kaan. Mbə nggushi nggəməng na əndi huhwa nanda sa atənggən wa? Mbə nggushi kərəs na huk sa nda wa?

⁸ A meyedghən kun tafad nun ni na a əna 'ya mbuwa ngga tə kəm non a huk shayi nun fa fərkəkafekkyə!

⁹ Sənggunsə tə ndaarha nafiya fa mbəfeeya mba nda wal kutəryid talara wa? A huk dun alten nun wa. Fingya na a əna dimiyid kulafayirha, nduwa fingya na a takkwa dāharha, nduwa susuwaya, nduwa həshya na a hunarha hai tə ndan həshya,

¹⁰ nduwa ngaarya, nduwa nafiya na tə suna, nduwa fa sa mbalya, nduwa nafiya na 'yar farha, nduwa fa fasa farha, ko tətəl ahur ndan mbusə na kyarha hu kutəryid Faara də wa.

¹¹ Fingya ahur nun 'wanda ənaarha kee. Amma nanənya tsabang nda kun də, nuwun chahal, tsaudun məməl a mbed Faara ahu thləm Chinəm Yeeso Kərəsti təkəm Səsən Faar nəm.

Falama Faara tə fannun

¹² Fingya ahur nun ndagha nda, "Waldī kwamana na a əna əngya ni heu", amma mbə əngya heu na ngga a fadwa wa. Ko nanən kəm, "Waldī kwaman əna əngya ni heu", mbi tam tsaurha mafad komani wa.

¹³ Nduwun, "Ənagha anda ənnarhami ka hura, hura kəm ka ənnarhami na Faara a bəlang kanda kyab." Əna wanda farha ka kulafayirha wa, amma a Chinəm, Chinəm kəm ka farha.

¹⁴ Na faara a thləng kəm sə hu mərə tə səsəməndəghən, kəla thləng nən Chinəm sə hu mərə.

¹⁵ Sənggunsə fannun mbəd njiya Kərəsti ni wa? Kəkən na niifa tərang mbəd njiya Kərəsti tsawanggən mbəd njiya susuwarha? Mbə tam ənaarha hai wa.

¹⁶ Sənggunsə wa, kala niifa wumangga fadghən tə susuwarha, tsau nda farha tal wa? Kəsər chirethleng nda hai, "Kanda kyab tsau nda farha tal."

¹⁷ Amma kala niifa wumngga teena tə Chinəm, tsau nda tətəl hu səsəna.

¹⁸ Malaman kulafayirha, kala fingya dimiyirha na fiya a ənaarha tsuwar wa

fad ndan fa wa. Amma fingya na a əna dimiyid kulafayirha, ənang nanda dimiyirha fandan fa.

¹⁹ Sənggunsə fad nun kən Səsəna tə Pedənda ni na ahur nun fərang na Faara kun wa? Mbə yi alennun ni kun wa, amma a Faara,

²⁰ tiigha kaan aten nun. Tsaunən kee mana man thləm Faara tə pofad nun.

7

Tsaharhaha aten kakhrha

¹ Nanənya aten billad nun chireethlee nun ba. Nəghən ngga a tsuwar niifa nuneefa fa wa.

² Amma kəsər amana niifa kyarha hu kəkərə kulafayirha hai, kala həshneefa tsauka tə nukkun, tə kəm kala nuneefa tsauka tə chimadghən.

³ Chimarha lədangghən yighən 'ya kamngga yi kakhrha a nukkun, nudi kəm waikee a chimadghən.

⁴ Kəsər mbə nudi naarha tə səsəmnda fadghən wa, kəl chimadghən, nəghən kee kəm chimadghən mbə naarha tə səsəmnda fadghən wa kəl nukkun.

⁵ A 'yadang dūn fannun ndan wa. Ənamadghən tə nggəmnda hur nun fa dəgha hu sayi də ngguchit, tənun kəsang alennun ngga hu hwan Faara. Akwasamadghən a nggər wun parha hai kəsər amawana Sheetan huk kun ka yamid kərəssə nun.

⁶ Pərang ni ənggini kun 'yahu shawara, mbə ngyahang ni kun sahəi wa.

⁷ Andam na fiya heu kəla nggi kwan. Amma kowunni ahur nun tə yighən fəra fərang na Faara, niifa tal tə tur yandī fəra ha ya, tahadghən kəm tə tur yandī fəra ha taarha.

⁸ Aten fingya balgha kula kakhrha tə fingya mərna chimayi ndan, niya ndang nda kanda a nggushi tsau nanda kula kakhrha kəla nani.

⁹ Amma a mba nda a mbang kəs alen ndan wa, kamdə a kahaa nda amawa nanda kyarha hu susuwayirha hai.

¹⁰ Nafiya kakhka niya ndang nda kanda mbə labar alenna wa amma yi Chinəm, ma ndək nuneefa hai tə chimadghən wa.

¹¹ Amma a ndəkda hai təghən, kəl tətə tsauka kee kula kakhrha, nduwa nggərgha nda tangsang mii ndan tə chimadghən. Chimarha kəm a tamdə kal nukkun hai wa.

¹² A fingya niya ndang nda kanda, mbə Chinəm ndagha kee wa, ana yandī sə na tə nukkun fərwa wa kəkafek tə Chinəm a nggəmnda fa a tsauka təghən, a tamdə kalghən hai wa.

¹³ Nuneefa kəm natə chimarha fərwa wa kəkafek tə Chinəm nggəmnda fa a tsauka təghən, a tamdə kalghən hai wa.

¹⁴ Chimarha fərwa kəkafek tə Chinəm nən a narha chahal kəsər ka nudi keeghən, nuneefa kəm fərwa kəkafek tə Chinəm nən a narha chahal a fad chimadghən. A mbə kewa mbə wanggiwa narha chahal wa, amma nanənya tsau nda chahal.

¹⁵ Amma ana mid chimaddi nduwa nudi fərwa wa kəkafek tə Chinəm na midghən sə ndəkrha hai tə ndan, malaman kanda ndəgha nda hai. Tsaunən chimarha nduwa nuneefa na kərəsta mbə tətə ni a tsawa nda wa, kəsər aana Faara kəm a tsawun dədəm.

¹⁶ Sa nuneefa kəkən sənnasə na mbang hərgəhang chimadwa wa? Sa chimarha kəkən sənnasə na mbang hərgəhang nda nuwa wa?

Tsawu kəla aah na Faara sa

¹⁷ Kowunni ahur nun dəgha mbeedə tə tsaurha a mbədi dəfona Chinəm sahəi, tə kəm tsawana kəla kyana Faara 'wa aah sa ba. Ənda pərang ni kən hwan Faarya heu.

¹⁸ Na niifasə 'wagha teena thlee də muwa a sayiddi aah na ndan wa? A nggərdə tsaurha kula thlee muwa wa. Na niifasə thleewa muwa a sayiddi aah na ndan wa? A thlee də muwa bal wa.

¹⁹ Mbə 'yani thlee muwa wa, yamid thlee muwa kəm mbə 'yani wa. Takkwa 'ya ndana Faara ndən kamngga.

²⁰ Kowunni ahur nun tsauka kəla nanən a sayiddi aah na Faara kun.

²¹ Mafarha ni sa a sayiddi aah na nda sa wa? A billad na wa. A nanna mbang wal kwaman altenwa, kadu.

²² Ana mafarha ni sa a sayiddi aah na Chinəm sa ba, walna alten wa nanənya hu Chinəm. A naa tə altenwa a sayiddi aah

na Chinəm sa ba, nanənya mafad Kərəsti ni sa.

²³ Hiigha nda kun ba pədagħən, nanən kee a tsaudun mafaya fiya wa.

²⁴ Shayina, koma nana niifasə a tsauka tə Faara kəla nanən a sayiddi aah nən ndən ba.

Wutaraya tə nishya mərna chimayi ndan

²⁵ Nanənya aten tsakh miiwa aten wutaraya balgha kula kakhrha. Mbə 'yasə pəree na Chinəm a thləghang nggi kanda wa. Amma Chinəm ka hadang ni fa fəree də sənda na fiya fərkəkafek təghən, ndən niya thləworha ya.

²⁶ Kəsər ka səsaarha nasə a weeriya, niyi a numarha a nggushi tsauna niifa kəla nanən.

²⁷ Ana kakhrha sə a atenwa, a ndək dūn hai wa, A mbə kakhrha sə atenwa wa, a kadanna kakhrha wa.

²⁸ Amma a kakh na ənawa dīmiyirha wa, ko wutararha ni kakhka ənawa dīmiyirha wa. Amma fīngya kakhka na a kyarha hu billarha hai hu tsawud ndan, nana minnasə a hərghang nggi kun hu billad diya.

²⁹ 'Ya niya thləkrha shayina, takhka bəngya ngguchit. Nanənya ta mbeedə fīngya kakhka na nda a tsaurha kəla 'wa wanda kakhrha wa;

³⁰ fīngya na a tərha na nda tsaurha kəla mba a tərha wa, fīngya natə wutsəfayirha fa na nda a tsaurha kəla mba nda tə wutsəfayirha fa wa, fīngya hiigha əngya na nda a tsaurha kəla mbə 'yasə a har ndan na a kəsə nda ha wa;

³¹ fīngya na mindan ən kəshiirha, ba nanda naarha kəla mbə 'yasə na a kəsə nda ha wa. Kəsər kəshiddiya kəla sən nəm ndən nən a ngwalarha.

³² Na minnasə nduwun hai tə billarha. Niifa mbuwa tə kakhrha nən billarha kee tə əngya na mid Chinəm, təkəm kəkən nən ənaarha na a təkka Chinəm mbənda fa.

³³ Amma niifa natə kakhrha nən billarha tə ən kəshiirha, kəsər midghənsə na a təkka nukkun mbəndafa,

³⁴ tsakh hutenggən hai səri. Nunefa mbuwa tə kakhrha, nduwa wutararha nən billarha tə tar Chinəm, kəsər na midghənsə naghə chahal hu farha tə səsənggən. Amma nuneefa natə kakhrha

nən billarha tə ən kəshiirha, kəsər nən əna 'ya na a mbənanggən chimadghən.

³⁵ Thlək ni ndən kee ka a danggən kun sə, mbə a ndelth kunni wa, amma ka a naghə tsawud nun məməl kula tsakh huteena hai hu ənang taara Chinəm.

³⁶ Ana niifa sə kadagha wee nuwun ka kakhrha, naghə ənang 'ya wutaradda fa mbuwa ngga har mbərgħa sayid kahadghən də, a balgha midghən sə a kahanggən, nən mbang kahang nda, mbə 'yasə dīmi a hurghən wa.

³⁷ Amma ana niifasə kəm ishgha hu numadghən ngyahang ngwanda sahai wa, nən mbang kəsang nda altenggən, mbə kakhrha wa, ənadə ngga.

³⁸ Nanən kee niifa kahangga kyamadghən ənadə 'ya na ngga, yandī kəm kahang ngwa wa ndən na məməl kaan.

³⁹ A bal chimad nuneefa hai tsaudə nukkun. A mər chimadghən nən kal farha hai kakh niifa nən tərna midghən, amma a nggəmdə Chinəm.

⁴⁰ Amma hu numad na nən narha tə wutsəfayirha a tsaudə kəla nanən, hu numad kəm niyi tə Səsən Faara fa.

8

Həb ənnarhami pang nanda daharha

¹ Nanənya aten ənnarhami pang nanda daharha. Səndəmsə "Kəm heu nəghəm tə huteena fa." Amma huteena nən bang taala ba, nggəmda nən bang taksaarha ba.

² A tər niifa fadghən səndə 'ya, balghən kula sən 'yasə kamngga a sənggənən.

³ Amma kala niifa nggəmnngga Faara, sən Faara ndən.

⁴ Aten həb ənnarhami pang nanda daharha, səndəm sə hu kəshiddiya daharha mbə a mii 'ya wa, tə kəm mbə Faara sə pak wa, amma kəl tətəl kee.

⁵ Kəsər ko nanən na fīngya sə na nda aarha faarya a talara tə hweede, kəla nanən na faarya sə hangga tə chinəm kəm hangga,

⁶ amma a fad nəm Faara tətəli ni, ndəghənni na Chindi ənaghə əngya heu, ahurghən ni nanəm sə. Kəmda Chinəm tətəl ni kee, ndəna Yeeso Kərəsti,

ahurghən ni əna nanda əngya heu,
ahurghən ni kəm nanəm sə.

⁷ Amma mbə kala niifa na tə sənda
əndiya wa. Fingya səsəngga hai tə tar
daharha a həb nda ənnarhami na nda
numad ndaarha ənnarhami ni pang nanda
daharha. Tsauna numad ndan mbə
kudimnggən wa, na nda a naghən tsənda
paarha fa həb nanda ənnaddami, a
mbədiya na fad ndan mərə hai.

⁸ Ənnarhami mbə dāng kəm tsau
thləmad Faara də wa. A həb wum ndən
wa mbə 'yasə nəm kədeng wa, A həb dəm
ndən mbə 'yasə nən chighang kəm wa.

⁹ Amma kwarama nadə tsawud alten di
kyanun ya kyathlang fingya hai mbuwa
tə shembe tsawun ən kii saara a kanda.

¹⁰ Kəsər anad niifa sa, sa səngga 'ya a
həb ənnarhami pang nanda daharha,
mbənən wal kaali a kədi hutenggən həb
ənnarhami kəm Pang nanda daharha wa?

¹¹ Nanən kee kəsər ka sənduwa shadwa
mbuwa tə shembe a mərə, kyana Kərəsti
mərə ka ndəghən.

¹² Ahu ənang dimiyirha shad nun fa
kiya, ndə nun ənang dimiyirha Kərəsti fa
kəsər ənang dūn wundərha hutenggən fa
kədiigha.

¹³ Tsau nən kee, ana 'ya niya həbrha a
kyang shadna hu dimiyirha hai, mbi tam
nggər kii thluwa wa, ka amawa ni kyang
shadna hu dimiyirha hai.

9

'Ya kamngga tə tar Təthlənda Yeeso

¹ Mbiyi tsahai wa? Mbə təthlənda Yeeso
ni nggi wa? Nawı Yeeso na Chinəm wa?
Mbə kəsər ka tarna ni tsaunun yi Chinəm
wa?

² A mbə təthlənda Yeeso ni nggi a fingya
wa, təthlənda Yeeso ni nggi a kun. Kəsər
kun ndən tsauka shedawa a tenna tə
ndaarha nggi təthlənda Chinəm ni.

³ Ənda ni nggərang fingya sə ya a
tsahenda mee aten mamnggit na.

⁴ Kamngwa na a wal ənnarhami nan tə
saarha a harnun wa?

⁵ Kamngwa na a wen hai tə nishyi nan
kərəsta kakh nan, kəla fingya fathləngya
Yeeso, tə wanmangya Chinəm tə
Mbiturus ənaarha wa?

⁶ Nduwa nggi tə Mbarnaba ni kee na
əna taara həbənggan fad nan wa?

⁷ Wunni əna tar sodja nagma a həbəng
fadghən? Wunni həf hed inabi mbə kii
wan dəfyighən wa? Wunni tə chibrha,
kədenggən sa bithlaarha?

⁸ Nani a pərghən kee ka nggəmda hur
niifa wa? Mbə kee ndaana deleewar
ngyakhrha Musa wa?

⁹ Kəsər nəghən chichireethlee hai ahu
deleewar ngyakhrha Musa, "A pang na
pupusa mabi mii a sayiddi na nanda a pər
hwarma wa." Billagha Faara aten kwel
kee wa?

¹⁰ Mbə nən a ndikrha aten nan wa?
Kəkafek kəsər ka kəmni chirethleng nanda
hai. Kəsər kamdə yandi hudagha tə yandi
pərangga də na nda a shiiten wal
ənnarhami.

¹¹ A həf dən wid səsəna ahur nun, mul
nən hai a halth dən ənnarhami kəla yi
kəshiddiya a fad nun wa?

¹² A dāng dūn fingya sə pərangga labar
Faara kun, kamngwa na a wal thlaara
nan kal kanda nan wa? Amma 'wa wan
wal kwamana kee wa. A nggushi kərəs
nan tə kala 'ya nanan təghən ha heu ma
tsawan fer kii saara a Labaara na
mbənggən yi Kərəsti.

¹³ Sənggunsə, fingya na a əna taara hu
Kən Faara na nda wal ənnarhami hu Kən
Faara wa, kəmda fingya na a əna taara a
mbəd nji sataka a mbədani na nda wal yi
ndan hu ən sataka wa?

¹⁴ Nəghən kee kəm, ndagha Chinəm
nafiya na a pər Labaara na Mbənggən a
mbəda ni na nda wal thlaara.

¹⁵ Amma nggi kam mbusə ko tətəl ahur
kwamanggini ya ənani taara sə wa, mbə
ka nani a chireethleng hai a əneegha nda
kee wa, kəsər a nggushi mər ni ma 'yadēe
taala nda fa tə tarna.

¹⁶ Ko nanən pər Labaara na Mbənggən
mbə 'yani kamngwa a əna taala ni təghən
wa. Tsaunən ndən kyana Faara fəreerha a
ənee. Ən kawa ni a fanna a pər wii
Labardi na Mbənggən ya wa!

¹⁷ Andam niyi a ənaghən tə altenna
kam niya wal tiirha. Amma mbi wura
hasə wa, kəsər Faara ndən dəfeegha ndən
hu haar na hai.

¹⁸ Mani kəna tarna? Pər Labaara na

mbənggən təkə ni ənaghən. Mbə tə altenna niya pər Labardi na Mbənggən ya wa.

Fər Mbulus fadghən ka a pər Labaara nən na mbənggən

¹⁹ Ko nanən niyi tə altenna mbiyi a har niifa wa, tsaudi mafarha a fiya heu ka a banggi fiya ba hangga a thləma Kərəsti ba.

²⁰ Anadi tə Yahudaya, tsawanggi fanna kəla Təyahudarha ka a ləmanggi Yahudaya thləma Kərəsti ba. Anadi tə fingya na a takkwa ngyakhrha Yahudaya, tsawi kəmɗa niifa na a takkwa ngyakhrha. Ko nanən mbiyi a takkwa ngyakhrha wa, ənani kee tənə bang nafini na a takkwa ngyakhrha thləmad Kərəsti ba

²¹ A sayiddi nani tə fingya mbuwa Yahudaya kanda mbuwa takkwa ngyakhrha, tsawi kəmɗa kəla yi mbuwa takkwa ngyakhrha tənə bang kanda thləmad Kərəsti ba. Amma karwi ngyahad Faara fa wa, niyi a əna taara tə ngyakhrha Kərəsti.

²² A sayiddi nani tə fingya kədiina fərkəkafekkid ndan, tsaudi kəla kanda, kəsər na minnasə a ləmanggi fa yamid fərkəkafekkya thləmad Kərəsti ba. Tsaudi kəla kala əngya turya fiya heu, kəsər ko tə kəkən ni a hərgəhang nggi fingya.

²³ Ənani əngya heu ka a pər Labaara ni na Mbənggən tənə wal yina parka.

Mbulus məməlang də fərkəkafekkid fatakkwaya tə yanda tə daarha

²⁴ Sənggunsə tə ndaarha ahu pəpəla daarha kowunni nən kyarha hu daarha hai wa, amma niifa tal ni kee na a həbang nda wa? Nanən kee nama a darha kee tənən wal kənaghən.

²⁵ Kala nafiya na a bashad pəpəla daarha na nda tsaharha ngga. Na nda ənaarha kee tənə nda wal kənaghən mbuwa mənda ha, amma kəm nəm ənaarha kee tənəm wal kənaghən yi na tsaurha pakwandə.

²⁶ Tsaunən kee, mbiyi a darha kula mbərha niya dərha sadə wa, mbiyi a yanda kəla tə yanda tə dəwumnda na dək bəreurha wa.

²⁷ Tsətsəl ni fanna ne kəla tə pəpəlad dərha, na a tsaharha na a tsauka ka 'ya. A mbə kee wa, niyi a tərəmnda akwasamaddi pər ni labar Faara a fingya, nggi tə altenna ba nda rək nggi.

10

Kəs thləmarha aten takkwa daharha

¹ Shayina, mbə minnasə a tsauka kula səndənən wa, chichiye nəm kar wiigha nda heu akamu hashmbe, kya nda tə wuri aama.

² Ənang nda mbaptisəma kanda heu ka takkwa Musa ahu hashmbidi tə wuri aamdi.

³ Kanda heu həb nda ənnadda mii na yi səsəna,

⁴ kanda heu kəm san nda aamdi na yi səsəna. Kəsər saagha nda aama ahu feera na yi səsəna yandi wiigha tə kanda, fərđi kəm ya Kərəsti ni.

⁵ Amma təkkwa Faara mbənda fa tə fingya wa, nanən kee bəlangganda kanda pangganda kanda a mbəya dədamən a kaheerha.

⁶ Nanənya katərana ənggina hai ya ka tsauka ənsakhrha aten nəm, amawa nəm əna tar mbəlfəerha kəla əna nanda.

⁷ Nanən kee a tərang shilee dahaya teena kəla ənana fingya ahur ndan. Nəghən chichireethlee hai, "Nafini tsau nda hai həbə nda, saa nda, thlii nda sə basha nda."*

⁸ A ənadəm kulafayirha kəla ənana fingya ahur ndan wa, kyangga fiya 23,000 hu mərə hai paara tal.

⁹ Kamngwa a kəkərang nggəm Kərəsti†, kəla ənana fingya mər nanda də ka kəttə huthlingya wa.

¹⁰ A huhurum dən kəla ənana fingya wa, bəlangna təthlənda Faara yi mərə kanda.

¹¹ Katərana ənggina hai tə kanda ya ka tsauka ənsakhrha a kəm. Chireethleng nanda hai ka a kəs thləmad nəm nən kəm balgha hai hu kəshiid weeriya.

¹² A numad na ish na ngga, kwaru nadə fəla hai.

¹³ Mbə kəkərə sə hu tsawud nun nanənya pak ma yandi 'wana fingya saarha fa wa. Na Faara tə kəkəfek fa. Mbə

* 10:7 10:7 Kyarhaba 32:6 † 10:9 10:9 Ndagha fingya deleewaryaChinəm

fərang kəkərra kun kalgha kun mu wa. A wal dun kəkərra, nən kyado kwaman kyarha sə təna kərəsta.

Malaman wutsəfayid daharha

¹⁴ Nanən kee shayina kun nggəmnī, naama inggun ma takkwa dahaya.

¹⁵ Niyi a ndikrha tē nafiya na ndəndəl. Kəlaman tafad nun ana əndi niya thləkrha kəkafek ni.

¹⁶ Wuhuleu di hwan nəm Faara a dəf parka nən sahai, mbə wum teena ni hur saa far Kərəsti wa? Kii nəm mburodi di kyang nəm hai, mbə nanəm a tsau dədemnggirha tē fad Kərəsti wa?

¹⁷ Kəsər mburodi tal ni, kəm na hangga farha tal ni, kəsər kəm heu nəm a kii mburodi di tal.

¹⁸ Numama aten nafiya Isəreela. Mbə na nanda tal wumngga hai kiigha thlu sataka fər nanda a mbəd nji sataka wa?

¹⁹ Ma niya ndaarha? Ənnarhami fərang nanda daharha ndəna 'ya wa, nduwa daharha ndəna ka 'ya wa?

²⁰ Awo, niyi a ndaarha satakh kini ya, fərang nggandan ənkaheeya, mbə a Faara wa. Mbə minna sə kəm non a wum teena tē ənkaheeya wa.

²¹ Mbun saarha tē wuhuleu Chinəm nggər wun saarha tē wuhuleu ənkaheeya kəm wa. Mbun həb ənnarhami a mbəd həb ənnadmid Chinəm, nggər wun həb yi ənkaheeya kəm wa.

²² Nana mid nəm nzəwar mii Chinəm tənən sərəkra wa? Kal nəm ndən shembe wa?

Nama a manang thləm Faara kətsar

²³ Na fingya sə na nda ndaarha, “Malenda kwamana a əna komani” amma mbə əngya heu na ngga a fadwa wa. Ndagha na, “Malenda kwamana a əna komani” amma mbə komani na mbang dosə wa.

²⁴ A billad na tē 'ya na ngga a fadwa kee wa, amma numo aten 'ya na ngga a fingya fiya.

²⁵ Nanən kee, kyama thluwa heu na nanda a heng dē hu kasu, kula kun tsakh mee tē 'ya karna mid nun.

²⁶ Kəsər ndagha Deleewar Faara, “Kəshiirha tē əngya na hurghən heu yi Chinəm ni.”

²⁷ Ana niifasə fərwa wa kəkafek tē Faara aagha kun ka həb ənnarhami dē a minda keeghən na midwa sə a dēna dē, həbama kala ənnarhami na a mbed nun kula kun tsakhmee tē 'ya karna mid nun.

²⁸ Amma a ndang niifa kun, “Ənnaddami ya, yi pa daharha ni,” a həb dun wa, kəsər ka niifdi pərangga ndən kun, kəsər ka 'ya karna mid nun.

²⁹ Niyi a ndaarha ka numad niifdi aten 'ya na ngga tē mbuwa ngga, mbə yiwa wa. Kama na numad niifa 'yade wal altenna fa?

³⁰ A usadi Faara aten ənnad na mii, kama nda na nda thlək 'ya mbuwa ngga atenna ka həb ənnarhami usa ni Faara atənggən?

³¹ Nanən kee kala 'ya nun a saarha, nduwa həbrha, nduwa 'ya nun a ənaarha, ənamadghən heu kəsər ka mamnggit Faara.

³² A tsaudun fer kisaara a Yahudaya nduwa fingya mbuwa Yahudaya, nduwa fatakkwaya wa.

³³ Ənama kəla niya ənaarha. Mbi əna 'ya na mbəneeghən wa, amma ni əna əngya kamngga a mbənənggən fiya təna nda wal hərəkra.

11

¹ Tsahama nggi kəla tsaha ni Kərəsti.

Tsaharhaha aten nggəlanda teena

² Niyi a fal kun kəsər nun naarha dəl nggi teena, kəsər kəsəndun tsahaddaha tē kəkafek 'wani tsahang kun ha kəla malang ni ndən kun ha.

³ Amma na minnasə a sənunsə turi həshneefa ndəna Kərəsti. Turi nuneefa kəm ndəna chimarha, turi Kərəsti kəm ndəna Faara.

⁴ Kala həshneefa hwangga Faara nduwa thləkka 'ya kyadna Faara tenggən nggənggəla sarang dē turighən dē.

⁵ Kala nuneefa hwangga Faara nduwa thləkka 'ya ndaana Faara tenggən tsahai, sarang nən turighən dē nəghən tal a thlərdang dē tenggən dē.

⁶ A mbə mid nuneefa sə kənannggən tenggən wa, nən mbang tsadang was tenggən dē. Amma tsaunən ən shilee a fad nuneefa a tsadang dē was tenggən dē,

nduwa thlærdanggen dæ, kamdæ a kænanggen tenggen.

⁷ Kamngwa hëshneefa lələbanggen wasghen wa, kəsər nəghen kəla tæ kəm mamnggit Faara ni. Amma nuneefa nəghen a kyad mamnggit hëshneefa.

⁸ Kyawa hëshneefa bæ a fad nuneefa wa, amma nuneefa ndən kyaghən bæ a fad hëshneefa.

⁹ Əna wanda hëshneefa ka nuneefa wa, amma ənagha nda nuneefa ka hëshneefa.

¹⁰ Kəsər ka fathlängya Faara, a lələbanga nuneefa tenggen a kyad ndaarha nən nəghen a kamu səsəmnda chimadghən.

¹¹ Amma hu Chinəm mbə nuneefa naarha katenggen kula hëshneefa wa, hëshneefa kəm mbə naarha katenggen kula nuneefa wa.

¹² Kəsər ənagha nda nuneefa a fad hëshneefa, hëshneefa kəm nuneefa nggətgha ndən, ənggini heu ya Faara ndən ənagha ndən.

¹³ Kəlaman tafad nun. Məməl ni ana nuneefa a hwan Faara mal tenggenən tsahai?

¹⁴ Ən tiina tsahang dæ ndən kəm ha tæ ndaarha ən shilee ni ana was ten hëshneefa həling.

¹⁵ Nəghen ngga a fad nuneefa ana was tenggen dzang, kəsər fərang nanda wasa dzang ka a kænanggen tenggen.

¹⁶ Ana niifasə na tæ ngaala mii atenggen, mbə əna 'ya sə dədamən hu kən hwan Faara wa.

Səbang nda ənnadmid Chinəm dæ

¹⁷ Aten əngginiya, fal yi kun wa. Mbə ka 'yasə ngga hu wum ndənun hai wa, nəghen ka kee.

¹⁸ A katəradghən səkdī ndaarha a wum dūn hai hu kən hwan Faara nun kyad dədamən nggirha, niyi a ndaarha nəghən kəkafek.

¹⁹ Kəsər tətani a nagha kyad dədamən nggirha sə a pathlang nun, tənə niifa sənang fingya hai na ahur nun na tæ kəkafek fa kaan.

²⁰ A sayiddi wum nun hai heu a mbərha tal mbə nana mid nun ənnad mid Chinəm wa,

²¹ kəsər a nadun a həbrha fingya kəl yi ndan kee ndən na nda ənaarha mii mba

nda həbrha tæ fiya wa. Nanən kee niifa tal tæ miirha fa, niifa tal kəm tərangga mbaala in.

²² Mbə wurayinun sə mbuwa nun həbrha tæ saarha sə wa? Nduwa nun a fərang shilee fingya mbuwana 'yasə a har ndan na ahur kən hwan Faara? Mani ndang nda kun? A fal kunni wa? Kəkafek mbə ahu yandiya wa.

Həb ənnadmid Chinəm

²³ Əndi fərang ni kun ya, thləyi ndən bæ a har Chinəm, tæ ndaarha, Chinəm Yeeso a fədīkdī fər na ndan təranggen mburodi sə,

²⁴ akwasamaddi usa nən Faara, kyanggen hai, ndəghən, "Fadna ni ya, fər nanda kəsər ka kun. Nama naarha ənaarha kee tənun dæl nggi teena."

²⁵ Nəghen kee kəm akwasamad ənnadfa mii, təranggen wuhuleurha sə ndəghən, "Wuhuleu diya yi weerinda dəfmiina ni tæ kun ənana nda tæ farna, nama naarha ənaarha kee kətsar tənun dæl nggi teena."

²⁶ Kala fara kii nun mburodi diya tæ saarha tæ wuhuleu di ya, nanun a pər mərri Chinəm ni dæ, kəl a nggər dæ wutta bæ.

²⁷ Nanən kee, kala niifa kiigha mburodi di ya, saagha tæ wuhuleu diya na yi Chinəm kamngwa wa ənadə dīmiyid sarang nda far Chinəm dæ.

²⁸ Kəl kəlang na niifa fadghən ngga kapa nən kii mburodi di tæ saarha tæ wuhuleu di.

²⁹ Kala niifa kiigha mburodi di tæ saarha tæ wuhuleu di fərangwa mamnggirha Chinəm, aang nən ngwa kumad Faara tenggen fa bæ.

³⁰ Ndən ənagha ndən fingya ahur nun mba nda tæ shembe wa, tæ kəm mba nda kanglang wa, fingya ma mər nda dæ.

³¹ Amma a kəlang dəm fad nəm ngga 'wan, mba nda ngwang kumarha kəmsə wa.

³² Ana Chinəm ni a ngwang kumarha kəmsə, tsətsəl nanda kəm amawa nəm mərə heu tæ kəshiirha.

³³ Shayina, a wum dūn hai heu kun a həb ənnarhami, kəlana ndan həbun heu.

³⁴ Ana niifa sə na miirha a kəsə, əna 'ya nən mii a wuri, amawa nun aang ngwa kumarha fad nun fa bæ. Aten fingya

əngya kəm a bədiba bani kyadang
kwamangən kun.

12

Fərfa Səsəna tə Pedənda

¹ Nanənya shayina aten fərfa Səsəna
mbə minna sə a tsawun kutunggən wa.

² Səndunsə sayiddi nanun kun kula
kyarha hu kərəstayirha hai, sakh dang nda
kun hu kwamangya hangga non a
takkwa dəhaya mbuwa kalasə.

³ Nanən kee na minnasə a sənunsə tə
ndaarha mbə niifasə na Səsən Faara a
shikkən na mbang ndaarha, “Shiwang
nda Yeeso wa.” Mbə niifasə kəm na
mbang ndaarha, “Yeeso Chinəm ni,” kəl
nanən tə Səsəna tə Pedənda.

⁴ Na tur fərfa səsəna sə dədamən, amma
Səsən də ni tal fərgha ndən.

⁵ Na kwaman tər tarya sə hangga,
amma Chinəm tal ni.

⁶ Na tarya sə hangga, amma Faara tətəl
ni na shik kanda heu hu ko yanggi ni.

⁷ Kowunni ahur nəm waldə fərfa Səsəna
ka a danggən kəmsə heu.

⁸ Na Səsəndi fər labar thladwayirha
niifa, a niifa pak kəm fərang labar sənda
nən.

⁹ Səsən dani na fərang fərəkəfek niifa,
Səsən dani kəm na fərang səsəmnda niifa
yi kənanng nda haarha.

¹⁰ Na Səsəndi fərang nda niifa səsəmnda
yi əna ənwultengya, a niifa pak kəm fərang
pər əngya kyad nən, a niifa kəm səsəmnda
yi hwathlang nda Səsən Faara hai tə
səsəngya pak. Niifa pak kəm fərang
mbang ndikrha tə tur miiya dədamən tə
pər 'ya nda nanda tə tur miiya pak.

¹¹ Ənggini heu ya Səsən dani tal na a
ənaghən tə kəm fərang nggənən kowunni
kəla tərna midghən.

Kəm heu farha tal ni tə mbəd njiya hangga

¹² Kəla nana thlu farha tal, faddi kəm tə
mbəd njiya hangga, ko nanən na mbəd
njiyini hangga, farha tal ni, nəghən kee
kəm tə Kərəsti.

¹³ Kəsər ənangganda mbaptisəma kəm
heu tə Səsəna tal a tsawum farha tal,
Yahudaya nduwa nafiya mbuwa
Yahudaya, mafaya nduwa nafiya mbuwa
mafaya, fərang nda Səsəndi kəm tal a sam.

¹⁴ Nanən kee mbə mbəd njirha tal ni hu
faddi wa, amma mbəd njiya hangga.

¹⁵ Andam na saara a ndaarha, “Mbə
haara ni nggi wa, mbiyi hu farha wa,”
mbə nzang tsaurha fa mbəd njirha hu
faddi wa.

¹⁶ A ndaa thləmaarha kəm, “Tsaunən
mbə yirha ni nggi wa, mbə mbəd njirha
ni nggi hu faddi wa,” mbə 'yadang
tsaurha fa a nagha mbəd njirha hu faddi
wa.

¹⁷ Andam farha heu yirha ni, kəkən na
naa 'ya? A tsau faddi heu thləmaarha,
kəkən na sək 'ya?

¹⁸ Amma fad nəm heu nəghən tə mbəd
njiya hangga, dəfang Faara kala mbəd
njirha a mbərha na midghən tsauka sə.

¹⁹ Ana faddi heu tə mbəd njirha tal, na
tahad faddi tsaurha kən?

²⁰ Kəla nanən mbəd njiya hangga ni,
amma farha tal.

²¹ Mbə yirha ndang nda haara,
“Njidewa 'ya tə sa wa.” Nduwa teena
ndanggən sarya, “Njidewa 'ya tə kun wa!”

²² Mbə kee mawa, mbəd njirha nəm a
naarha mbə tə shembe wa ndən tsauka
kadghən.

²³ Mbəd njiya nəm a naa kanda kəla
kədi shili ndan ma fingya, kanda dani
nəm fərang mamnggirha. Mbəd njiya kəm
mbuwa nəm a naarha nəm laf kanda
ngga.

²⁴ Mbəd njiya na ngga hu yirha mbə
'yasə nəm ənang kanda wa. Taksa Faara
farha tsanggən fingya məd njiya mbuwa
tə shilee fa na nda tə mamnggirha,

²⁵ tənə wum teena naarha sə, na nda a
laf ndan ha ngga.

²⁶ A wal mbəd njirha tal wundərha fa,
kanda heu na nda tək hattəghən fa, a fal
nda mbəd njirha tal, kanda heu na nda
əna wutsəfayirha.

²⁷ Kun heu fad Kərəsti ni, kowunni kəm
mbəd njidghən ni.

²⁸ Kulo mbəd njiya ya dəfang na Faara
kanda ahur kən hwan Faara, yi tal
fathləngya Yeeso, yi səri ndəna annabiya,
yi mahan ndəna fatsahaya ha, tə fingya
na əna ənwultengya, tə fingya na tə fəra yi
kənanng nda haya, tə fathlarya, tə fingya
na a laf fiya hu kən hwan Faara, tə fingya
na ndikrha tə miiya pak.

²⁹ Fiya heu ni na fathlängya Yeeso wa? Fiya heu ni na annabiya wa? Fiya heu ni famaləmgnya wa? Fiya heu ni na əna ənwultengya wa?

³⁰ Fiya heu ni natə fəra yi kənanğ nda haya wa? Fiya heu ni natə fəra yi ndikrha tə miiya dədamən wa? Fiya heu ni na mbang kyakhrang ndikrha hai wa?

³¹ Amma a nggushi kukwasang na fəra kun fa na mam, niya kyadang kwamana kun na ngga kalgha yanda mu ya.

13

Kwaman nggəmnda

¹ Ko mbang ni ndikrha tə miiya yi fiya, nduwa tə yi fathlängya Faara, amma a mbə nggəmnda sə ahur na wa, tsaudi kəla ndəndolong nduwa huho'yok na riirha kee.

² Ko niyi tə fərra thlək əngya kyadna Faara, nggi a sənang kulish əngya hai heu, ne tə huteena fa, tə fərkəkafek fa ngga, ni mbang kyakhrang mbəd tsawud wumnda hai, amma a mbə nggəmnda sə ahur na wa, niyi mere kee.

³ A fərđi əngya nani təghən ha heu a fa yamiya, ko fərni fadna njegha nda də tə yibrha, a mbə nggəmnda sə ahur na wa, mbə 'yasə chiye nən wa.

⁴ Na nggəmnda tə kərəsta fa tə nggayirha, mbə nggəmnda sərəkra wa, mbə taala wa, təkəm mbə tərang altenggən sə wa,

⁵ mbə naarha ngyangthlang wa. Mbə wurahasə wa, mbə hufirha hur wed wa, mbə kəs ndan ha wa.

⁶ Mbə nggəmnda əna wutsəfayirha tə tar mbəfeerha wa, amma kəl nən əna wutsəfayirha tə kəkafekkirha.

⁷ Nggəmnda nən kərəsta ko hu mani, tə fərkəkafek ko hu mani, tə shiteena ko hu mani, tə ndiyirha ko hu mani.

⁸ Mbə nggəmnda tam ngwalaarha wa. Amma thlək əngya kyadna Faara, tə ndikrha tə miiya, tə huteena yi sənda heu bənən ngwalarha.

⁹ Kəkafek ləghədwa səndə nəm wa, təkəm thlək əngya kyadna Faara mbə lələgdə wa.

¹⁰ Amma a fara bəna yanda bə na lələgdə, yi mbuwa lələgdə nən a mbərədə.

¹¹ A sayiddi nani wundakhne, ni ndikrha kəla wundakhne. Ni numarha kəla wundakhne, səndəna kəm yi wundekhneyirha ni. Amma a sayiddi shing ni, malang dī ən wundekhneyirha.

¹² Nanənya nəghəm a naa əngya kəla nəm kəlang kanda hu tolokar, amma na fara bayi bə nəm naa kanda yirha tə yirha. Nanənya mbə səndə nəm lələgdə wa, amma na fara bayi bə nəm sən əngya heu, kəla sənna Faara kəm ngga.

¹³ Nanənya tsau ənggini na mahan ya, ndəna fərkəkafek, shiteena tə nggəmnda. Amma yandi na manggən ahur ndan ndəna nggəmnda.

14

Thlək 'ya ndana Faara

¹ Ngwa tsauka nggəmndə nun a mbee, təkəm kukwasangga fərra Səsəna tə Pedənda kun fa, mbəma kəla yi thlək 'ya ndaana Faara wa.

² Kala niifa na a ndikrha tə miiya pak mbə a ndikrha tə fiya wa, amma tə Faara, mbə niifasə na sən əndi nən a ndikrha wa kəsər nəghən a thlək 'ya na bəbee tə səsəmnda Səsəna.

³ Amma yandi na a thlək 'ya ndaana Faara nəghən a fərang shembe fingya, fərang kaali nən kanda, nggab kanda nən.

⁴ A ndik niifa tə miiya pak, dang nən fadghən sə. Amma a thlək niifa 'ya ndaana Faara nən a dang kən hwan Faara sə tənən dərha mbeedə.

⁵ Na minnasə kun heu a ndiyun tə miiya pak, amma ndik 'ya ndaana Faara ndən tərna miina. Niifa na a ndik 'ya ndaana Faara kaldə niifa na a ndikrha tə miiya pak, kəl ana niifasə na a kyakhrang 'ya hai na a thləkrha tənə fiya heu na ahur kən hwan Faara wal kaali.

⁶ Nanənya shayina a baadi thləman nun bə ne a ndikrha tə miiya pak, ma nən chighang kun? Amma a bang dī 'ya kun bə kedee na Faara, nduwa sənda nduwa 'ya ndee nən a thləkkən ni nduwa tsahad labar Faara ha ndəna dang kunsə.

⁷ Nəghən kəla əngya mbuwa tə yibrha fa kəla nda mbəmbeerha nduwa perima, kəkən na niifa kukwalang ənda hai na perima a ndaarha nduwa mbəmbeerha

mbə kəl kyana urad ndan sə dədamən wa?

⁸ A kyawa pii kodwomnda sə kaan yi aah farha wa, wunni ngwarha fa a ka yanda də?

⁹ Nən naarha kee tə kun kəm. A ndik dun tə mee səngwa nəm, kəkən na niifa sən əndi na a thləkrha? Na a ndikrha kee hu bəreurha də.

¹⁰ Na tur miiya sə hangga hu kəshiirha, kanda heu na nda ngga.

¹¹ A mbi a sək tur miidi wa, tsaudi ronga a niifdi na a ndikrha, niifdi na a ndikrha kəm ronga ni a fadna.

¹² Nəghən kee kəm tə kun. Tsaunən na fərfa Səsəna a kukwasang kun fa kəl ndeng nun yid nun fər shembed nun nən tənun dang kən hwan Faara sə dərha mbeedə.

¹³ Nanən kee, kala niifa na a ndikrha tə tur miiya, kəl a hwan Faara nən na a fərang sənda nən yi kyakhrang nda 'ya hai thlək nanda.

¹⁴ Kəsər a hwan di Faara tə tur miiya pak, səsənna ni na a hwanda, amma səngwi əndi niya thləkrha wa.

¹⁵ Nanən kee mani ənaarha? Niya hwan Faara tə səsəna, niya hwan Faara kəm tə səndəna. Niya aah amshe tə səsəna, niya aah amshe kəm tə mee sənni.

¹⁶ Kəsər a nanna a fal Faara ni kee tə səsəna, kəkən na fīngya sənang hai na a fal Faara heu tə kanda? Kəkən na nda wum teena tə sa hu usaarha tsaunən sənangwanda ənda hai na a thləkrha wa?

¹⁷ Usadna ngga, amma dangwa fīyasə na a sək sa wa.

¹⁸ Usadi Faara mbang ni ndikrha tə tur miiya pak ma kun heu.

¹⁹ Amma hu wumten fatakkwaya hai a nggushi thlək ni mee tuf səkkəna fīya ma thlək palthya ni haru kum tə miiya mbuwana fīya səkrha.

²⁰ Shayina, a numadun kəla wundakhnaya wa. A meyedghən tsawama kəla wufar waya hu tar əna mbəlfērha, amma tsawama tə numad shingya.

²¹ Nəghən chichireethlee hai ahu Deleewar Faara, "Niya kalang nafina sə tə tur miiya pak, tə barmi rongya. Amma ko

nanən mba nda kee thləmarha fa wa." Chinəm ndagha kee*

²² Ndikrha tə tur miiya pak ənsakrha ni, mbə yi fa fərkəkafekkyā ni wa, amma a nafiya fərwa kəkafek. Thlək 'ya ndana Faara yi fa fərkəkafekkyā ni, mbə yi nafiya ni fərwa kəkafek wa.

²³ A tsaudə, wum fatakkwaya hai na nda heu a ndikrha tə tur miiya pak, ana rongya sə nduwa fīngya sə fərwa kəkafek kyagha ahur nun bə, mbəna nda ndaarha kyaharna hutən nun wa?

²⁴ Amma anadun heu a thlək 'ya kyadang na Faara kun, tərgha fīngya sə fərwa kəkafek nduwa fīngya səngwa 'ya na a katərarha hai kyanda hur nun bə, na nda a naa dīmiyid ndan a pəpəl ngwang kumarha nda fandan sə tə 'ya thlək nun.

²⁵ Na nanda a kathləmaarha hai 'ya na bəbee ahur ndan kyadə kəshaaba, na nda bəra hai tə waded ndan fərang mamnggirha nda Faara, ndanda "Kəkafek Faara nəghən ahur nun."

Kwaman tərəng shilee Faara in

²⁶ Nəghən kee shayina, a wumdun hai heu ka a fal Faara nun, niifa tal a aah amshe yi fal Faara, tal kəm a tsaharhaha, tal a pər 'ya kyadangna Faara, tal a ndikrha tə miiya pak, tal a kyakhrang ənda hai thlək nanda. Amma ənggini heu ənanun ya tətani a chik kun heu nən.

²⁷ Ana fīngya sə na ndikrha tə miiya pak, a tsauka nafiya səri, a padida hai nafiya mahan. A nanda a ənaghən, ənaghənda tətəl tətəl, niifa tal kəm a pər əndi thlək nanda.

²⁸ Amma a mbə niifa sə a mbədi na a pər əndi thlək nən wa, tsaudə tətə a nggasa nda tip ahu kən hwan Faara na midghən ndikrha tə miiya, a ndikka kee a fad ndan tə Faara.

²⁹ A nagha annabiya səri nduwa mahan na a thlək 'ya kyadna Faara, fīngya kəm a kəkərang əndi thlək nanda.

³⁰ Ana niifasə kyadangna Faara 'ya tsau hai, yandi 'wagha katərang ndikrha hai nggasgha hai.

* 14:21 14:21 Ishaya 28:11,12

³¹ Hu kwamana kiya, kun heu na Faara kyadang 'ya kun tətäl tətäl, kowunni kəm nən wal tsaharhaha tə fər kaali.

³² Dalama teena hai, annabiya na a thlək 'ya kyadangna Faara kanda na nda laf səsən ndan malang kwamana nda shayindan.

³³ Kəsər Faara mbə yi tsə teena ni wa, amma yi tsawud dədəmnggirha ni, kəla nanən hu wumnda nafiya Faara hai na chahal.

³⁴ A tsauka nishya tətıp a wum fa takkwaya hai, məməlwə na a kala nda sə wa. Kəl a fər altendan nda, kəla ndaana ngyakhrha.

³⁵ Ana 'yasə na mindan a sənggənda, tsahang mee nda chimayi ndan a wuri. Kəsər ən shilee ni kalgha nuneefa sə hu kən hwan Faara.

³⁶ Kəteragha labar Faara hai tə kun wa? Nduwa kun katen nun ni kee səl nən thləmad nun də?

³⁷ Ana niifasə tərgha fadghən annabi ni, nduwa nəghən tə fərfa Səsən Faara, a sənggasə əndi niya chireethleng hai Faara ndən ndeegha kee.

³⁸ A kukwalangwa niifa ənda hai ya wa, ndəghənggi ma mba nda a kukwalang hai kəm wa.

³⁹ Nanən kee shayina, a kukwasangga thlək əngya kun fa kyadna Faara, təkəm a 'yadang dun ndikrha niifa fa tə miiya pak wa.

⁴⁰ Amma tətə ni a əna əngya nun heu ngga, tə kəm məməl.

15

Thlid Yeeso sə hu mərfa

¹ Nanənya shayina, niya dalang Labardi kun in na Mbənggən 'wani pərang nda kun, thlənun ish nun təghən ngga.

² Hu Labar dani na Mbənggən ya nun wal hərəkrha, a kəsəfun labar dāha ngga pərang ni kun. A mbə kee wa, fərkəkafekkid nun mere ni.

³ 'Ya thləni bə ndən pərang ni kun tə ndaarha, mərgha Kərəsti ka dimiyid nəm, kəla ndaana Deleewar Faara,

⁴ pang nda, thlengganda sə hu mərfa akwasamad beena mahan kəla ndaana Deleewar Faara.

⁵ Kyaddə fadghən a Mbulus. Tərgha a dəgha kyad fadghən a kumkap səri di.

⁶ Akwasamadghən, kyaddə fadghən a shayinəm kalgha haru tuf hu sayi tal, hangga ahur ndan balgha nda hai, fingya kəm shinda beena.

⁷ Tərgha dəgha kyadang fadghən Yakubu, təkəm a fathlengya Yeeso heu,

⁸ a mii ngwaladghən heu, bagha thləmad na bə kəm, ko nanən niyi kəla niifa nggət nanda hu sayi kamngwa wa.

⁹ Kəsər nggini ngguchit ahur fathlengya Yeeso heu, tsəkki na a aah nggi nda təthlənda wa, kəsər səsang di fiya na a takkwa Faara.

¹⁰ Amma kəsər ka nggayid Faara ni tsauni kəla nani ya, nggayiddi əne nən tsauka mere wa. Ənadi taara kaan kaldi kowunni ahur ndan, ko nanən mbə nggini a ənaghən wa, amma nggayid Faara ni na tə nggi ha.

¹¹ Yo, ko nggini nduwa kanda, naghan a pər labar Faara ni, ndəghən dani fər nun kəkafek.

Thlid mərfa sə

¹² Amma a pər nda labar Faara tə ndaarha thlid Kərəsti sə hu mərfa, kəkən na fingya ndaarha ahur nun mbə mərfa thliirha sə wa?

¹³ A mbə mərfa thliirha sə wa, thliiwa Kərəsti sə wa.

¹⁴ A thliiwa Kərəsti sə wa, pər labar Faara nan a ənaarha mere ni, fərkəkafekkid nun kəm mere ni.

¹⁵ Tərgha fər dəm shedawa nggabang nda Faara fa, kəsər ndaghəm thləng Faara Kərəsti sə hu mərfa. Amma mbə kəkafek sə ahu 'ya thlək nan wa a mbə mərfa a thliirha sə wa.

¹⁶ Kəsər a mbə mərfa a thliirha sə wa, ko Kərəsti ni thliiwa sə wa.

¹⁷ A thliiwa Kərəsti sə wa, fərkəkafekkid nun mere ni, ta weeri dā bə ya bal wun hu dimiyid nun.

¹⁸ Tərgha fingya kəm mərgha hu Kərəsti, mər nda də.

¹⁹ Ana shiiten nəm hu Kərəsti nəghən kəla tsawud nəm katənggən kee, nəm kal fiya heu na a hadangganda kəm fa.

²⁰ Amma kəkafek thləng nda Kərəsti sə hu mərfa, ndəghən ni katəra nakhdā wan dərfa aten nafiya shiigha beena.

²¹ Tsaunən kyagha mər̄ra ba a fad niifa, thliirha sə hu mər̄a kəm kyaghən ba a fad niifa.

²² Kəla kyana mər̄ra ba a fad Adamu, nəghən kee kəm kala niifa tsauka yi Kərəsti na nda a fərang yibr̄ha.

²³ Amma na nda a thleng kowunni sə tətakkwa, Kərəsti ndəna katəra nakhd̄a wan dəf̄rha, a tərgha fīngya na yighən a fara nən a wutta ba.

²⁴ Tərgha akwasamadghən a bagha mii ngwaladghən ba, a nadə a wudang kutəryiddi Faara ha na Chindi, akwasamaddi weleng nən kutəryirha də, tə mamnggirha tə səsəmnda.

²⁵ Tsaudə tət̄a a ənagha Kərəsti kutəryirha ishanggən fatsangghən hai tə sarghən.

²⁶ Təsara yi mii ngwalarha na nda a bəlang ndəna mər̄ra.

²⁷ Kəsər ndagha Deleewar Faara, “Dəfang Faara əngya heu a kamu mamnggitghən ba.” Ndanən “əngya heu na nda a kamu mamnggitghən,” Faara tafadghən mbə a hura wa, ndəghən ni dəfangga əngya heu a kamu səsəmnda Kərəsti.

²⁸ Tərgha, nana əngya heu a kamu mamnggitghən, Wand̄i kəm nən a tsaurha a kamu mamnggit Faara, Faara fərangga mamnggirha Wanggən tsauka aten əngya heu, ndəghən ni a tsaurha aten əngya heu ko a yanggini.

²⁹ Nanənya a mbə mər̄ya a thliirha sə wa, mana fīngya yini ənaarha ənang nanda mbaptisəma kanda a meyed mər̄ya. A mbə mər̄ya a thliirha sə sam wa, kama na nda ənang mbaptisəma fiya ka kanda?

³⁰ Kama nən kyang fad nəm hu səsarha hai kətsar?

³¹ Kətsar ni naarha ka kəfarha tə mər̄a, shayina, kəla nanən kəkafek ni naarha taala aten nun hu Kərəsti Yeeso tsauka Chinəm.

³² A yand̄i tə mabi heeya a Afisa, ahu shiiten niifa, ma chiye nən? A mbə mər̄ya a thliirha sə wa, “Taama kim sam, kəsər a binda nəm a mər̄a!”

³³ A huk nda kun wa: “Tsaurcha tə fa mbəfeeya na nda səbang ka niifa də.”

³⁴ Wudəama hu numad nun ba na ngga, malaman əna dimiyirha. Kəsər

fīngya ahur nun səngwanda Faara wa. Thlək ni ndən kee tənə shilee kəsang kun.

Weerinda fad nəm a kwasamad thliirha sə hu mər̄a

³⁵ Amma na fīngya a tsakhmee ndanda, “Kəkən na nda thleng mər̄ya sə? Na nda thliirha sə tə tur yanggi farha?”

³⁶ Sa nura! ‘Ya həf na mbə kyarha sə tə yibr̄ha wa kəl a mərdə.

³⁷ ‘Ya həf na kəm, mbə ndəna kad ənd̄i na a kyarha sə wa, wiirha ni kee, ko yi wan hwaliirha, nduwa tur wiirha pak.

³⁸ Amma Faara ni na fərang farha wiirha kəla tənə midghən, kala wiirha tə tur yighən farha.

³⁹ Mbə thluwa tur tal wa. Fiya tə tur yi ndan, mabiya tə tur yi ndan, wudikkyə tə tur yi ndan, təngya kən tə tur yi ndan.

⁴⁰ Na farha sə yi talara, na farha sə kəm yi hweede. Amma mamnggit yi talara pak, mamnggit yi hweede kəm pak.

⁴¹ Yanfara tə mamnggitghən, ndəree tə yighən, wufəlngarya tə yindan. Na mamnggit wufəlngaara sə kəm pak ma shadghən wufəlngaara.

⁴² Na thlid mər̄ya naarha kee. ‘Ya həfang nanda hai nən məthla, ‘ya thleng nanda sə kəm mbə tam məthla wa.

⁴³ Na nda həfang hai kula mamnggirha, na nda thleng sə kəm tə mamnggirha. Na həfang hai kula shembe, na nda thleng sə tə shembe.

⁴⁴ Na nda həfang hai hu thlufarha, na nda thleng farha sə hu səsəna. Ana thlu farha sə, na farha sə kəm yi səsəna.

⁴⁵ Nəghən chichireethlee hai, “Adamu katəra nanda ənaarha, tsaudə niifa tə yibr̄ha.” Amma Adamu nggəlḡha mee kəm ndəna fər yibr̄ha yi səsəna.

⁴⁶ Amma mbə yi səsəna ni ‘wagha wa, yi thlufarha ‘wagha kapa yi səsəna.

⁴⁷ Katəragha nda əna niifa hu kəshiirha, tə pəpər chehweerha; amma niifa yi səri baghən ba a talara hai.

⁴⁸ Fīngya na yi chehweerha na nda kəla niifdi əna nanda tə chehweerha, fīngya na yi talara na nda kəla niifdi na a talara.

⁴⁹ Tsaunən nəghəm kəla niifdi əna nanda tə chehweerha, a fara səmən ba nəm tsaurha kəla niifdi na a talara.

⁵⁰ 'Ya niya përang kun shayina, mbë ãnarha hai thlufarha të fara wal kutëryid Faara nën wa, nëghën kee këm mëthla mbë har langaad 'ya mbuwa mëthla wa.

⁵¹ Kama thlëmarha hai, niya përang 'ya kun na bëbee. Mbëm a shiirha heu wa, amma këm heu na nda a kyakhrang këm hai,

⁵² hu shibrha yirha, hu ngwala sæk pii kodwomnda. A pinda kodwomnda, fingya mërga na nda a thleng kanda së të farha mbuwa mëthla, këm natë yibrha fa na nda a kyakhrang këm hai.

⁵³ Faddi kyanëm na mëthla ya tëta ni na a kyakhrang ngganda hai hu farha dë mbuwa mëthla hai, farha na mëra këm tëta ni na a kyakhrang ngganda hai hu farha dë mbuwa mëra.

⁵⁴ A kyakhrang nda fadda hai kyanëm na mëthla 'yahu yandadë mbuwa mëthla hai, tëkëm faddi kyanëm na mëra ya kyakhrang ngganda hu yandadë mbuwa mëra, a fadda ni labardi na chichireethlee hai a lëghëtta, "Kal ndan mëra mu, bëlang nda.

⁵⁵ Sa mëra kalwanda sa mu wa? Sa mëra ai yar hafëd wa?"

⁵⁶ Dimiyirha ndëna yar hafëd mëra, sësëmnggit dimiyirha ndëna Deleewar ngyakhrha.

⁵⁷ Amma malaman usaarha tsauka yi Faara, fërangga kwaman kal farha këm mu hu Chinëm Yeeso Kërësti.

⁵⁸ Tsaunën kee, shayina nggëmmi, ishama ngga. A tsang 'ya kun fa wa. Këtsar nama yakh ëna tar Chinëm, kësër sëndunsë taara nun a ënarha hu Chinëm mbë tsaurha mere wa.

16

Dang nda nafiya Faara sà

¹ Nanënya aten tsakh mii nun aten wudëbëla wumang nun hai a nafiya Faara na chahal a Urshalima. Na minnasë a ënaghënnun mëmël këla ndang ni nafiya Faara na a Nggalatiya.

² A katëra paara yi bëena mëd kowunni ahur nun kada 'ya nën, nagha a dëfang dë kala 'ya wal nën ha, mbë kël a bëniba a wum 'ya nun wa.

³ A badiba niya thlën nafini nggëmna hur nun wur nun, chireethleng deleewar

ni kanda së a dënda të yinun fëra a Urshalima dë.

⁴ A nadë mëmël ni a diyadë, na nda mbang mbu samadna.

Ngwad Mbulus fa yi wii tala

⁵ Niya weng tala kun bë, akwasamaddi weng ni chehweed Makidoniya hai, kësër niya kyarha të Makidoniya.

⁶ Asëmha niya tsërha tsëbaku a kyanun, a nadë a ënarha hai ngwalagha fërga nggi a mbëdi, tënnun dëerha së kala mbërha niya dërha saadë.

⁷ Mbë nggëmnda hurna ni a nadi a mbëridë nanënya naa kunni kee wa, na minnasë a nggëm Chinëm fa mëniha a thlëmad nun.

⁸ Amma niya naarha a Afisa ta far wutsëfayid Pentikos dë,

⁹ kësër inënda kwamana hai manggën yi taara na ngga, ko nanën na fa sarya së hangga.

¹⁰ A bad Timoti bë, ngwa kal farha nën hai a thlëmad nun, kësër ndëghënggi ma nëghën a ëna tar Chinëm këla niya ënarha.

¹¹ A sar niifa ndën wa. Anadë a wutta thlëmanna bë fëraman 'ya nën a kësä ha bë, kësër niyi a këlaghën fa të fingya shayinëm.

¹² Aten shadnëm Apolos, fërang di kaali na a dëgha wal kun të fingya shayinëm, amma mbë midghënsë dëgha wal kun nanënya wa. Nën a bëarha bë a waldë kwamana.

Mii ngwalad labar Mbulus

¹³ Tsawama nggungwa fa, ishun ngga hu fërkëkafek, nën të kaali fa të shembe.

¹⁴ Kala 'ya nun a ënarha ënamadghën të nggëmnda.

¹⁵ Sëndunsë të ndaarha wuri Istifanus kanda ni 'wagha thlë labar Faara a Akaya, fër nda fad ndan ka a ënang taara nda nafiya Faara na chahal. Hwanni kun shayina,

¹⁶ fëraman mamnggirha tur nafini ya, tëkëm a kowun wumngga teena hu tardi ya të sësäarha ka ndëghën.

¹⁷ Ënadi wutsëfayirha bana Istifanus bë të Fartunatus, të Akaikus, tsawee dafa këla kun bagha bë.

¹⁸ Kəsər ən kaali ni a fadna kaan, kəla nananda a kun. Tur nafiniya kamdə a wal faala nda.

Mii ngwala nda ən Mbulus

¹⁹ Kən hwangya Faara na a Asiya kanda a ndang'ya kun fa, nda Akila tə Mbərəskila, heu tə fatakkwaya na wumnda hai a minda kya ndan kanda a ndang'ya kun fa kaan hu thləm Chinəm.

²⁰ Shayinəm heu na a mbədiya kanda a ndang'ya kun fa. Ndamən 'ya ndan fa tə fəbrha yi nggəmda na chahal.

²¹ NGGI MBULUS NDƏNA A CHIREETHLENG NDA ƏNDA HAI YA TƏ HARNƏ.

²² Ana niifasə mbuwa a nggəm Chinəm tsaudə shiwang nda. Boba, Chinəm.

²³ A tsauka nggayid Chinəm Yeeso tə kun.

²⁴ A tsauka nggəmdəna tə kun heu hu thləm Kərəsti Yeeso.

2 Korontiyaya

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus, tēthlōnda Yeeso Kārēsti wurna Faara, tē wan manēm Timoti, a nafiya Faara na a Koronti, heu tē nafiya Faara na chahal a Akaya.

² A tsauka nggayirha tē dēdemnggid Faara Chinēm tē yi Chinēm Yeeso Kārēsti a nagma tē kun.

Usa Mbulus Faara na a nggab fiya heu

³ Parka yi Faara ni, Chin Chinēm Yeeso Kārēsti, Chindi na fiya haḍang fa, tē nggab farha.

⁴ Nggab kēm hu sēsad nēm heu, tē nēm mbang nggab fīngya ahu sēsaarha na nanda sē, tē tur nggabirha kēm wal nēm a fad Faara.

⁵ Kēsər kēla mul na sēsad Kārēsti hai a kēm, nēghən kee kēm mul nggabirē nēm hai ka Kārēsti.

⁶ A nadan a sēsaarha, nan a saghən fa ka nggabirē nun, tē hērēkrē nun, a wal ḍan nggabirha, wal nan ndən ka nggabirē nun, na a fērang kārēsta kun hu tur sēsaddi nēm a saarha fa ya.

⁷ Na shiiten nan tē kun kanglang, sēḍansē kēla nanun a wum teena tē kan hu sēsad nan, nuwun kee kēm a wum teena tē kan hu nggabirē nan.

⁸ Shayina, mbē minna sē a tsawun tē yamid sēḍa wa, aten sēsaarha saanan fa a Asiya. Sēsaadān kaan, kalgha kan mu, har takh ḍan a mēra.

⁹ Kan ndaghan kee nan a mēra. Amma katēra nən hai kee kēsər a malanggan mbēsarha tē alten nan mbēsan tē Faara, na a thlēng mērya sē.

¹⁰ Ndēghən hērgħangga kan sē hu tur sēsad mērrē ḍiya, ndēghēnni kēm na a nggēr hērgħang kan. Ndēghən ndən shang nan teena fa nən a nggēr hērgħang kan,

¹¹ a sayiddi nun a ḍang kansē tē hwan Faara aten nan. Nanən kee, fiya hangga na nda a usa Faara a meyed nan, kēsər ka parkaddi ēnang nanda kan, thlēna Faara hwanda fiya hangga ēna nanda a tennan.

Kyakhrang Mbulus hutenggən hai

¹² 'Ya ēnagha ndən nanan a taala, fēr huten nan shedawa tē ndaarha tsawud nan hu kēshiddiya nēghən chahal tē hura tal mbē kēla tsawud nan tē kun mawa, ēnaghan ndən tē mbēsarha tē nggayid Faara, mbē tē thladwayid kēshiirha wa.

¹³ Chireethlēng ngwan 'ya kun dē mbuwa nun mbang karatang sēnanggun hai wa. Niyi a shiteena tē ndaarha, a fara sēmən banun a sēnang hai ngga,

¹⁴ kēla katērang nun sēnang ēnggina hai ya. A fara na Yeeso a wutta bā banun sēnang ēnggina hai ngga, non a taala tē kan, kēla nanan kēm a taala tē kun.

¹⁵ Kēsər nggēmdī fa kee, ndēghən ni na katēra bārha thlēmad nun bā, na a wal parka nun katēra sēri.

¹⁶ Na minnasē a weng tala ni kun a nadi a dērha Makidoniya dē, nggēryi kyarha tē thlēmad nun a nadi a wutta bā a makidoniya, na minnasē kēm a dēewun sē a nadi a dērha Yahudiya dē.

¹⁷ Nun a numad ndaarha hu ngwad ḍi kyana ya sēngwi 'ya niya ēnaarha wa? Nduwa nuwun a naghən ngwa ni fa yi thlu farha, a ndee, "Yo" nggēryi wutta bā ndee, "Awo" wa?

¹⁸ Kēla nana Faara tē kēkafek fa, 'ya nanan a thlēghang nda kun mbē naarha a pathlang "Yo" tē "Awo" wa.

¹⁹ Kēsər Wan Faara, Yeeso Kārēsti, nggi, tē Sila tē Timoti pērang nan labarghən kun, mbē "Yo" sē tē "Awo" wa, 'ya tsauka yi Faara "Yo" ni kētsar.

²⁰ Kēsər dēfmi Faara heu nēghən lēlēgḍa hu Kārēsti, tē ndarha "Yo", tē kēm hu Kārēsti nēm ndaarha, "Atsaukake", a mamnggit Faara.

²¹ Faara ndən wumangga kan tē kun ishim tē shembe hu Kārēsti. Ndēghēnni wurgha kan,

²² ndēghən dēfangga njaara kēm fa hu ndaarha kēm yighən ni. Tē kēm ndēghən ni fērangga Sēsēnggən kēm ahur nēm hai hu ndaarha kala 'ya ndaanən bā nēm walghən a mbee.

²³ Faara ndēna shedawanna ndani kēsər a nggēr ḍi chighang sēsaarha kun wa ndēghən wudwa ni Korinti dē.

²⁴ Mbə nanan a ngyabang kun hu 'ya hai nun a fərkəkafek təghən wa, amma nanan a əna taara heu tə kun, kəsər ka wutsəfayid nun, aten kəkafekkid nun ni kəm, ish nun tə shembe.

2

¹ Nanən kee, niyi a numad ndaarha mbi nggər weng tala kun na a dang səbgha hura ni kun də wa.

² Kəsər a səbang di hur nun də, wunni takhka na a fəre wutsəfayirha nən, a mbə kun səbang ni hur nun də wa?

³ Ndən da Chireethleng ni kun də kəla ni tə ənaarha, nən də tsaurha a ba di ba, a səb hurna də tə fīngyayini na fəree wutsəfayirha wa. Kəkafek səndun sə heu wutsəfayid na nən kyarha ba ahu wutsəfayid nun.

⁴ Kəsər chireethleng nggi kun də nggi hu billarha har tə amyirha kaan, mbə ka a kyanggi kun hu səbrha hura hai wa, awo, kəsər ka a kyadang nggəməndəna ni kun.

Chakh dīmiyirha a niifa

⁵ A bang niifa səbrha hura ba, mbə nggi katenna bang nən ndən ba wa, amma bang nən ndən kun ba.

⁶ Niifdiya, tsətsəlla ənang na fiya hangga ahur nun tsək də kee.

⁷ Nanənya, a nggushi chahang nun ndən də, tə kəm nggab wunun, nadə səbrha hura kaan kalghən mu.

⁸ Kəsər kakee, niya hwan kun, nggəra man kyadang nggəməndə nun.

⁹ Əndi ənagha ndən chireethleng ni kun də tənī səndasə tənun mbang kərəsta tə kəkərrədi ya, non kəm a əna taara tə 'ya ndang ni kun.

¹⁰ A chahang dun dīmiyirha kowunni də, nggi kəm chahang di ndən də. Əndi chahang ni ndən də kamanggən, ana 'yasə pak kamngga a changgənəm də, kəsər ka kun ni chahang ni ndən də a mbed Kərəsti.

¹¹ Ənani kee nadə Sheetan dathlang kəm fa. Tsaunən səndəm thladwayidghən heu.

Fatarya weerənda dəfmee

¹² A sayiddi bani a Toruwas ba ka bi pər Labaara na Mbənggən yi Kərəsti, wal di ine Chinəm kwamana hai.

¹³ Amma hunawa hurna hai wa kəsər dəwi wal wanmana Titus a mbədi wa. Nanən kee mal fīngya fatakkwaya ni di Makidoniya də.

¹⁴ Usaarha a Faara na dang kəmsə tə wal həbrha hu Kərəsti. Faara kəm a dang kəmsə hu pər sənda Kərəsti nəm ko a yanggini, səndədiya kəm nəghən kəla səd urdi.

¹⁵ Kəsər a fad Faara kəm səd Kərəsti ni hu fīngya walgha hərəkrha, tə fīngya sahadgha.

¹⁶ A wumten fīngya, səd mərri ni, a fīngya kəm, səd yibrha ni. Wunni tsəkka na a əna tur tardə nən ya?

¹⁷ Mban a tsam Labar Faara ka a wal chikrha nan kəla na fīngya hangga ənaarha wa. A meyedghən, naghan a thlək Kərəsti a mbed Faara tə kəkafek, kəla nafini thlənna nda kanda ba a thləmad Faara.

3

¹ Nəm a nggər fal ten nəm fadən wa, nduwa na mid nan deelewar faala a kun, nduwa a haar nun wa?

² Kun tə altənnun kunni deelewar nan, yandi chireethleng nanda hai ahur nun, kəsər kowunni a sənggənən, təkəm karatangən.

³ Kyad dun ndaarha kun deelewar ni bagha ba a kii Kərəsti, kəsər ka tar nan, mbə yandi chireethleng nanda hai tə ashilee wa, kəl yandi na tə Səsən Faara na tə yibrha. Mbə aten feera wa, kəl yandi na ahur fiya.

⁴ Həhasyid diya ndən nanəm təghən hu Kərəsti a mbed Faara.

⁵ Mbə 'yasə nəm mbang kyatta tə ndaarha tə mbang ndə nan ni nana əna tardī ya wa. Mbang ndə nan kyaghən ba a haar Faara.

⁶ Ndəghən ni fərangga mbang nda kan hu tsawud nan fa tarya weerənda dəfmee mbə tə yandi na chichireethlee hai wa, amma yi Səsəna, kəsər chireelth di, nən bəl farha, Səsəna kəm nən fər yibrha.

⁷ Ana tardī bang mərri ba chireethleng nanda hai aten feera, badə ba tə mamnggirha kaan har mbangwa

Isæreelaya kəlang yid Musa wa kəsər ka kukwaryidghən padigha hai kaan, ko nanən mbərda də.

⁸ Mbə mamnggit tar Səsəna kal yandi mamnggirha ya wa?

⁹ Ana tardī na a bang ngwa kumarha fiya tə mamnggirha kaan kiya, taara na a bang nggayirha ba nən a naarha manggən kaan.

¹⁰ Kəsər 'ya kaar na tə mamnggirha fa kaan, mbə mamnggirha sə a fadghən nanənya wa, a kəkərang dəm tə mamnggirha nanəm təghən nanənya.

¹¹ Ana 'ya na mbəradə tə mamnggirha fa, yi pakwandə, kəkafek nən naarha tə mamnggirha fa kaan.

¹² Tsaunən nəghəm tə shiteena kiya, mbə tərəmnda sə a fad nan wa.

¹³ Mban kəla Musa wa, lələbangga yidghən amana Isæreelaya naa mamnggit djarra kukwaryiddi na a mbəradə.

¹⁴ Amma tsə hur ndan kakrak ta weeri dāba ya, balgha lələbrha ten dā sə a nanda karata deleewar ngyakhrha. Kəl hu Kərəsti ni kee katenggən ndəna lələbrha ten dī haara də.

¹⁵ Ta weeri dāba ya, kala sayi a nanda a karata deleewar ngyakhrha Musa, lələbēddi ya nən nggəlang hur ndan.

¹⁶ Amma a sayiddi kyaharna niifa thləmad Chinəm ba, na lələbēddi a haara də.

¹⁷ Chinəm ndəna Səsəna, kala mbərha na Səsən Chinəm sə, a mbəda ni na wal alteena sə.

¹⁸ Kan heu harang nanda lələbəd dā dā a tennan naghan a kyad mamnggit Chinəm, na kyakhrang kan hai tsawan kəla ndəghən, hu mamnggirha yi chikrha, kəsər baghən ba a fad Chinəm na Səsəna.

4

Kəna hu wuchiwilteya

¹ Nanən kee, ka hadang nəm Faara fa ndən na nəm tə tardī ya, mbə fad nəm a mərə hai wa.

² Kar dān tar ən shilee fa na bəbee, mban hukrha wa, nduwa nggabən hai tə labar Faara wa, a meyedghən naghan a pər kəkafekkirha a pəpal. Nan pər kəkafek a mbed Faara kowunni na tə kəkafek fa nən a sənggənən.

³ Ko nana labardi nan a pəra nəghən bəbee, nən naarha bəbee kee a fingya na a sahatta.

⁴ Sheetan faara yi kəshiddiya tsang də hur nafiya fərwa kəkafek kakrak, amawa nanda naa kukwaryid labara na Mbənggən na a kyad mamnggit Kərəsti, ndəghən na kəla Faara.

⁵ Kəsər labara na Mbənggən nan a pəra mbə yi alten nan ni wa, nan a pər ndaarha Yeeso Kərəsti ndəna Chinəm, kan kəm mafayinun ni kəsər ka Yeeso.

⁶ Kəsər Faara ndən ndagha, "Ngwa yangga kukwaryirha hai hu wula," ndəghən ni yangga hai ahur nəm, ka a fərang kukwaryid sənda nən kəm aten mamnggit Faara hu yid Kərəsti.

⁷ Amma nəghəm tə tur kənadi 'yahu wuchihulteya, ka a kyad mamnggit ənwulten səsəmdə dā nən ya kyaghən ba a thləmad Faara mbə a fad nan wa.

⁸ Səsang nda kan ko tə manggi ni, amma kalwanda kan mu wa, ko səngwa nan 'ya nan a ənaarha, malang ngwan shiiten nan wa.

⁹ Səsang nda kan, amma kar wa Faara kan wa, dəghang nda kan hweede hai, amma bəlang ngwanda kan wa.

¹⁰ Kətsar nəghəm a wiirha hai tə mərəra Yeeso ahu farha, tənəm kyad tsawud Yeeso a fad nəm.

¹¹ Kəm balgha tə yibrha fa, kətsar tsawud mərəra nanəm sə kəsər ka Yeeso, tənə nda naa tsawud Yeeso hu faddi kyanəm ya yi mərəra.

¹² Nanən kee, mərəra nəghən a əna taara ahur nan, amma yibrha nəghən a əna taara ahur nun.

¹³ Nəghən chichireethlee hai tə ndaarha, "Fərđi kəkafek, ndən kal ni sə." Tsaunən nəghəm heu tə səsən fərəkəfək, ndən fər nan kəkafek kəm kal nan sə.

¹⁴ Kəsər səndəm ndaarha ndəghən ni thlengga Chinəm Yeeso sə hu mərəra, nən a thleng kəmsə heu tə Kərəsti, nən a bang kəm a mbedghən ba heu tə kun.

¹⁵ Ənggini heu ya ka a danggən kun sə ni, kəla na nggayid Faara a weela ten fiyadə hangga, na usaarha a naarha sə kaan yi manang nda Faara.

Tsaurha tə kəkafekkirha

¹⁶ Tsaunən kee, mərwa fad nan hai wa. Ko nanən fad nəm na yi mərə nən səbrha də, amma a hura na fad nəm naarha nggəra hai kala parra fara.

¹⁷ Səsaddi kyanəm ya nəghən ngguchit mbə kwas mbəra də wa. Ndəghən ni na a walang mamnggirha kəmsə mbuwa ngwalarha mbuwa nəm mbang sakhkən.

¹⁸ Kəsər mbə əngya na yirha a naarha ndən nəm a kəlang wa, kəl fīngya mbuwa nəm naarha. Kəsər əngya nəm a naarha mba nda kwas mbəradə wa, fīngya mbuwa nəm naarha kəm, nən tsaurha pakwandə.

5

Mbəd tsawud nəm a talara

¹ Kəsər səndəmsə a chang nda chamda hai kyanəm yi kəshiddiya, na tən ndənəm sə a thləmad Faara, kənna a talara mbuwa tam chaarha hai yi pakwandə, tən ngwana niifa tə haara.

² Kəsər hu chamdi ya nəm chichimnda, nagha a kukwasang kəm fa kyangganda kəm hu wurida hai kyanəm na a talara kəla kalla lukrha.

³ Kəsər a ngwang nda kəm fa təghən, mba nda ba wal kəm tawalth wa.

⁴ A sayiddi bal nəm hu chamdi ya, nəm naarha chichimnda kəsər ka billarha nanəm sə, kəsər mbə nana minnəm sə a kalang ngganda luwudda hai a fad nəm ya wa, amma ka a ngwang ngganda kəm fa tə yi talara, kəsər 'ya na məmərə nən wal yibrha.

⁵ Faara ndən ənagha kəm a tsawum kiya, ndəghən fərangga Səsəna kəm a meyed ən dəfrha də, kəsər ka 'ya na bayi a mbee.

⁶ Tsaunən kee, nəghəm tə həhasyrha fa kətsar. Səndəmsə tə ndaarha, tsawud nəm hu kəshiddi ya, nəghəm ndəndəgha hai tə Chinəm.

⁷ Kəsər tsawud fərkəkəfekkirha nanəm sə, mbə yi naarha tə yirha wa.

⁸ Nəghəm tə həhasyrha fa tə kəm na mid nəm sə ndəkrha hai tə faddi ya, dəm tsaurha tə Chinəm a talara.

⁹ Nanən kee na mid nəm a əna 'ya nəm na a mbənanggən, ko nəghəm hu faddi ya, ko mbuwum sə wa.

¹⁰ Kəsər kəm heu tətə ni a wuməm hai a mbed tsənggam ngwa kumad Kərəsti, kəsər kowunni nən a wal kəna əndi əna nən hu faddi ya, ko nəghən ngga, ko mbə ngga wa.

Labar shaulirha

¹¹ Nanən kee, hərəm nəm sən tə mani tərəm Chinəm, nəghəm a djitiirha a ləm fiya nəm ba. Kəsər sən Faara kəm kwarkwar, niyi a shiiten ndaarha səndun kan ahur nun.

¹² Mbə nanan a nggər fal fad nan a kun wa, amma ka a fərang kwamana nan kun non a taala tə kan, tənun nggərang fīngya yina sə na a taala tə 'ya nəm a naarha tə yirha kee, ma yi hura.

¹³ A tsaudə kəla sauta nəm ni, kəsər ka Faara ni, ana hutən nan məməl, kəsər ka kun ni.

¹⁴ Nggəmda Kərəsti ndən kyadangga kwamana kəm, kəsər səndəmsə, mər niifa ka fiya heu, tsaunən kee mər nda də heu.

¹⁵ Mər nən ka fiya heu, tsaunən kee fīngya balgha hai mba nda tsaurha ka fad ndan bal wa, amma a niifdi mərgha ka kanda, nggər nanda thleng sə.

¹⁶ Nanən kee, nanənya ta mbeedə, mban nggər tər niifa yi kəshiirha ni wa. Ko nanən kaar tərghan Kərəsti kee, amma nanənya mban nggər ənaarha kee wa.

¹⁷ Nanən kee, kala niifa na hu Kərəsti, tsaudə weerənda niifa, hurad əngya heu mbər dadə, kyad weerəndəghən ba.

¹⁸ Ənggini heu ya Faara ndən ənagha ndən, ndəghən ni ənangga shaulirha kəm təghən hu Kərəsti, fərang tar shaulirha nən kan a fiya,

¹⁹ Shauli Faara kəshiirha ta fadghən hu Kərəsti, kirasang ngwa dimiyid fiya aten ndan wa, ndəghən fərangga labar shaulirha kəm.

²⁰ Nanən kee, fathləngya ni kəm yi Kərəsti, kəla na Faara a ndikrha tə kəm. Nan a hwan kun a meyed Kərəsti, shaulima tə Faara.

²¹ Səngwa Kərəsti dimiyirha wa, kyang Faara hu dimiyirha hai kəsər ka kəm, tənəm wal nggayid Faara.

6

¹ Nanan a əna taara tə Faara naghan a hwan kun a thlədun nggayid Faara mere

wa.

² Kəsər ndəghən, “Səkdi fadwa a sayid nggayirha, thlardi sa a far wal hərəkrha.” Niya ndang nda kun, nanənya nun a wal nggayid Faara, nanənya kəm far wal hərəkrha.

Səsad Mbulus

³ Mbə mid nan sə a tsawang nggan kowunni ən kii saara wa, ka amawa nanda 'yar tar nan.

⁴ Amma a meyedghən, ahu 'ya nan a ənaarha heu nan kyad fad nan fa tarya Faara. Kan a kərəsta tə səsaarha, tə kətəlla, tə billarha,

⁵ tə sa dəkrha fa, tə kənda hu porsəna, tə wal wundərha fa, tə kətəlla tə taara, tə yamid beəna, tə miirha,

⁶ tə naarha chahal, tə sənda, tə kərəssa tə nggayirha, hu Səsəna tə Pedənda na tə kan ha, tə nggəmnda,

⁷ tə pər kəkafekkirha, tə səsəmnda Faara. Kəs dan karid nggayirha ha a har yisəma tə yikawa.

⁸ Kanda a manang nda kan, kanda kəm a kyala tə kan, tə səbang thləm nan də, tə fal kan. Tərgha nda kan fa nggabaya ni, amma nan thlək kəkafek.

⁹ Sən fiya kan, tər kan nda kəla səngwanda kan wa, kəla naghan a mii mərə, ko nanən kee naghan tə yibrha fa, tsətsəl nda kan, ko nanən kee bəlang ngwanda kan wa,

¹⁰ hu səbrha hura, parang kan tə wutsəfayirha fa. Hu yamiiya, kan kəm a ənang kəna fiya hangga. Mbə 'yasə a har nan wa, kan ni kəm na tə əngya ha heu.

¹¹ Kun Korontiyaya, pərang dan kəkafek kun a pəpal, tə kəm na hur nan tsahai a kun.

¹² Bəbengwan hura kun wa, kun ndən bəbengga hura kan.

¹³ Niya a ndikrha tə kun nanənya kəla wanggina, kun kəm inaman hur nun də a kan.

Kəs thləmaarha aten dāharha

¹⁴ Ma wum dun teena tə nafiya fərwa kəkafek wa. Kəkən na tar nggayirha wumnda hai tə yi mbəlfəerha? Nduwa, na kukwaryirha tsaurha tə wula?

¹⁵ Pashid Kərəsti ni Sheetan wa? Na 'yasə wumangga nafiya na a takkwa Chinəm tə fingya fərwa kəkafek wa?

¹⁶ Yanggi dəfmee ni a pathlang nda kən Faara tə dāharha? Kəsər kəm wuri Faara ni na tə yibrha fa. Kəla ndana Faara, “Niya tsaurha tə kanda ha, wii hai kəm ahur ndan, niya tsaurha Faara a kanda, kanda kəm tsawa nda nafina.”*

¹⁷ Tsaunən kee, “Kyama sə ahur ndan, wura man fad nun də ma kanda, Chinəm ndən ndagha kee, A tsuwar dun 'ya fa na tə paarha fa wa, nggi kəm niya thlə kun fa,†

¹⁸ tsawi china a kun, kun kəm tsawun wanggina nda həshya tə nishya, Chinəm na tə səsəmnda ha heu ndən ndagha kee.”‡

7

¹ Tsaunən kee Shayina, nanən nəghəm tə dəfmi yini ya, kəl a tsawum chahal ma əngya mbuwa chahal na səbang fad nəm də, tə səsəna kəm. Taama tsawum lələgda chahal na a fərang mamnggirha Faara.

Wutsəfayid Mbulus

² Niya ndang nda kun inaman hur nun kandə. Mbə niifa sə ənang nan aibe fa wa, mbə niifa sə səbang nan 'ya fa wa, mbə niifa sə huk nan wa.

³ Ndawi kee ka a fərang aibe ni kun wa. Kəsər 'wadi teena pərang di ndən kun nggəm dan kun kaan, mbə 'yasə na ndəghang kəm hai wa, ko hu mərə ni, mərəm kyab nduwa wal yibrha kyab.

⁴ Nggəm di fa tə kun kaan, niya a taala tə kun kaan. Waldi kaali kaan. Hu səsad nan heu niya lələgda tə wutsəfayirha.

⁵ Kəsər ko a sayiddi banan chehweed makidoniya ba, yib wan wa, amma wal billarha kan kaan, a kəshi kakyathlanga, ahur yi nan hərəenga.

⁶ Amma Faara, ndəghən na fərang kaali fiya na tə səbrha hura, wal dan kaali tə bad Titus ba.

⁷ Mbə ka bad Titus ba kee ndən nan a əna wutsəfayirha wa, amma waldə kaali a fad nun. Pərang da ndən kan tə ndaarha na mid nun sə na nggi, tə səbrha hura ənənun aten ənggini katəragha hai, tə fər

* **6:16 6:16** Edzekiyel 37.27; 1 Kor 3.16; 6.19 † **6:17 6:17** Ish 52:11 ‡ **6:18 6:18** Sam 7.14; 1 Tar 17.13; Ish 43.6; Irm 31.9

ten nun na a deewun sə. Ən dani ya nggərgha fəree wutsəfayirha kaan.

⁸ Kəsər ko səbang ni hur nun də hu deleewar di chireethleng ni kun də, ənawi masəndi kee təghən wa, ko nanən kaar ənadi masəndi kee, kəla ni hai deleewar di səbang də hur nun də, amma yi beena ni ngguchit kee.

⁹ Nanənya niyi tə wutsəfayirha fa, mbə ka səbang ni hur nun də wa, kəl səbrha hur nun kyang də kun hu kwamana hai. Amma səbrha hura ənanun ndən malang nun dīmiyid nun, kəsər tur yanda ni na mid Faara a naghə nafiyyighən təghən fa, nanən kee ənang ngwa 'ya kun fa mbuwa ngga wa.

¹⁰ Kəsər səbrha hura yi tərəm Faara ndəna kyang niifa hu mal dīmiyirha hai wal hərəkrha nən, mbə masəndi kee sə wa, amma səbrha hura yi kəshiirha nən bang mərəba.

¹¹ Tur yandi səbrha hura ya nəghən hu kwamana na mid Faara. Bangga 'ya kun bə na ngga, kyang də kun hu əna əngya hai na ngga, na mid nun sə kyadəng nda fiya ənadun 'ya məməl. Səb hur nun də aten dīmiyirha. Na mid nun sə a əna 'ya nun ndaana Faara. Na mid nun sə nggər əna 'ya na ngga. Na mid nun sə a əna 'ya nun mbənangga Faara. Na mid nun sə a tsətsəl kowunni nun ənaghə aibe. A hu ənggini heu ya kyad dūn ndaarha nuwun tə kəkəfek fa. Ənadun əngya heu kamngga hu palthdiya.

¹² 'Ya ənaghə ndən chireethleng ni kun də, mbə a ten niifdi ənaghə aibe wa nduwa kəm aten niifdi ənang nanda aibe fa wa, amma a kyadəng nggənda kun a mbed Faara hu fər alten nun a kan ənanun.

¹³ Hu ənggini heu ya wal dən kaali. Hu chighəd kaali di wal nan, tək dən mbənda fa nanan Titus a əna wutsəfayirha, kəsər ka kun heu fərangga kaali, huna hurghən hai.

¹⁴ Kəsər ko ndang ni, niyi a taala tə kun, fəree wun shilee wa. Kəla ni naarha pərang kəkəfek kun, kyaddə ndaarha taala niya ənani a tennun a Titus kəkəfek ni.

¹⁵ Nanən kee nggəmdə Titus aten nun nəghən aten chikrha, kala sayiddi nən dāl

teena hai tə kun hu mamnggirha nun fərang nda, təkəm thlənun ndən fa tə dā shilee hai tə fər mamnggirha kaan.

¹⁶ Niyi tə wutsəfayirha, kəsər mbərsadi tə kun kaan.

8

Fəra tə hura tsahai

¹ Nanənya shayina, na minnan sə a sən ən dənun bang na nggayid Faara hu kən hwan Faara nafiya Makidoniyyaya bə.

² Kəsər kətəl nda fa kaan hu səsaarha kya nanda sahai, amma ka nana nda tə wutsəfayirha fa kaan ndən ənaghə ndən fər nanda tə hura tsahai, ko nanən fa yamiya ni kanda kaan.

³ Kəsər səndisə fərghə nda hu 'ya na nanda təghən ha, har kalghə kanda mu. Kanda tə fad ndən,

⁴ hwanda kan kaan ka a wal kwaman fəra nda ka dāng ngganda nafiya Faara sə. Təna nda wal kwaman kyarha hur nafiya hai na a thlar nafiya na chahal na hu chehweed Yahudaya.

⁵ Kaldə 'ya kya nəm shiteena atənggən, katərang ngganda 'wa fər alten ndən a Chinəm, tərghə a fər alten ndanda a kan kəla na mid Faara a əna nda.

⁶ Kəla nan hai kee hwan dən Titus kəla 'wanən katərang hai, a dəghə mbeedə ngwalənggən əna tar nggayiddi ahur nun.

⁷ Tsaunən nuwun a əna 'ya ngga kiya hu fərəkəfek, hu labəara, hu sənda, tə njiteena, tə nggəmdə nun a kan, kəl a dūn mbeedə tə əna tar nggayiddi ya kəm.

⁸ Mbiyi a ndaarha tsaudə tətə a ənaghənun wa, amma nana minna sə a kəkərang nggi kəkəfekkid nggəmdə nun ni, tə kəkərang nda djiten fīngya.

⁹ Kəsər səndun nggayid Chinəm Yeeso Kərəsti, ko nanən tə kənani, tsaudə tə yamirha kəsər ka kun, kəsər hu yamidghən, ndənun a tsaurha tə kəna ha.

¹⁰ Kulo 'ya niya ndang nda kun ya. A kwasarha, kun 'waghə fəra, nggər wun tsaurha nafiya 'waghə djiteena tə ənaghən.

¹¹ Nanənya ngwalaman tardī katərang nun hai. Djiteena kyad nun a katəradghən a məməlghə tə fərrənun. Fərama 'ya kamngga tə wallə nun ha.

¹² Kəsər anadə tə nggəmda hur nun, na nda a thlə fərrədi, hu 'ya nana niifa təghən ha, mbə hu 'ya kəm mbuwa na niifa təghən ha wa.

¹³ Mbə niyi a ndaarha a dang ngganda fīngya sə kun a kətəlla fa wa, amma ka a naghə 'ya məməl,

¹⁴ nanənya ana 'yasə a harnun kəl thlar fīngya yina nun tə 'ya na mid ndan. Təna nda thlar kun hu wallə ndan ha tə 'ya na mid nun a fara səmən kəm, a mbədiya komani məməldə,

¹⁵ kəla nanən chichireethlee hai tə ndaarha, "Yandī wumangga hai hangga, wumang ngwa hai kalgha 'ya na midghən wa, yandī wumangga hai ngguchit kəm, kədeng ngwa 'ya na midghən wa."

Thlənda Titus a Koronti də dəgha thlə ənda ba fər nanda.

¹⁶ Usadī Faara, kəsər ka nggayidghən tsawang nən hur Titus məməl kəla na mid na ənaarha a kun.

¹⁷ Mbə nggəm nən fa tə hwandə nan kee wa, amma tərna midghən dərha thləmad nun də tafadghən.

¹⁸ Kəlama hai ya thlənang dən shad nan də a samadghən, falna nafiya kən hwan Faara heu ka targhən yi pər Labar Faara nən a ənaarha.

¹⁹ Wurna fiya ndən na ahu kən hwan Faara naghə a takkwa kan ahu əna tar nggayiddi nanan a ənaarha kəsər ka manang nda thləm Chinəm, tə kyad djiten nan yi thlaara.

²⁰ Naghan a də 'yaara hai, tə kwamandi nan a ənaarha tə fərrədi.

²¹ Kəsər na minnan sə a əna 'ya nan məməl mbə a mbed Chinəm kee wa amma a mbed fiya kəm.

²² Naghan kəm a thlənang tahad shad nan də a samad nafini səri ya. Saara hangga kan a kəkərang targhən, na taara a kukwasang fa tə kəm na kəkafek sə a fadghən. Nəghən a kukwasang fa kaan a dəgha thləmad nun də ka a thlar kun nən, kəsər ka nən fa mbərsa nən tə kun.

²³ Titus kəm, pashid tərna ni ahur nun, kəla fīngya shayi nan, thlən nanda kanda hu kəngya hwan Faara də, yi manang nda Kərəsti.

²⁴ Tsaunən kee, kyadaama tur nggəmdə di nanun təghən ha a nafini ya a kəngya hwan Faara heu, tə ndaarha kəm taala nan a ənaarha a tennun kəkafek ni.

9

Thlaara a nafiya Faara

¹ Mbə kəl chirethleng ni kun də aten thlaara a nafiya Faara na chahal a Urshalima wa,

² səndisə nəghən a kukwasang kun fa a furun. Niyi a taala atənggən a nafiya na a chehweed Makidoniya. Niyi a ndaarha, "Nafiya Faara na a chehweed Akaya ngwanda fa ka a kwasarha a fər yi ndan thlaara nda." Tur djiten di nanun təghən ya thləng də fīngya sə hangga.

³ Amma niya thlənang shayina də ya, kəsər nadə tallə nan aten nun tsaurha mere, tənun tsaurha nggungwa fa, kəla ndani aten nun.

⁴ Kəsər a bəd nafiya Makidoniya bə a samadna, bəgha wal kun ngwa wun fa wa, na shilee a kəsang kan, sakwata kun, kəsər ka nggəm nan fa tə kun.

⁵ Tsaunən kee, niyi a numarha kamdə a hwan shayina nan ya a weng tala nda kun kapa na sayiddi bərhaba, ka a ngwalang ngganda ngwarha fa aten fəra tə hura tsahai dəf nun mee kaman nggən. A tsauka fərrədi tə hura tsahai mbə tə ngyabrha wa.

Faara na midghən tə fəra tə wutsəfayirha

⁶ Dalama teena hai tə labardiya, "Amma kala niifa həfgha ngguchit nən hathla ngguchit, amma kala niifa həfgha hangga, nən hathlang hai hangga."

⁷ Kowunni ahur nun fərgha kəla tərna hurghən, mbə tə ndaarha a səndi kee wa nduwa tə ngyabrha wa, kəsər Faara na midghən tə fəra tə wutsəfayirha.

⁸ Na Faara a fərang parka kun hangga kalgha 'ya na mid nun, kəsər kətsar a wal kala əngya nun hangga na mid nun ənaarha hu əna taara na ngga.

⁹ Kəla nanən chichireethlee hai hu Deleewar Faara, "Hu fəra na harghən tsahai, fərang də fa yamiya tə haara tsahai, nggayidghən mbə tam ngwalarha wa."

¹⁰ Faara ndəna a fər wiirha a tē hēfṛha, ndəghən ni na a fər ənnarhami ka a hēbəm, nəghən kee kəm nən a fərang kun nggərhən chik wallu nun ha, halth nggayirha nun hangga.

¹¹ Kətsar na Faara fərang kəna kun hu kwamangya hangga, tənun fəra tē haara tsahai kala sayi. Nanən kee fiya hangga na nda a usa Faara hu fəra nun a thlərang kanda dē a harnan.

¹² Tardī nun a ənaarha ya, mbə ka a danggən nafiya Faara sē na chahal katen ndan wa, amma na fiya hangga a chik usarha a Faara.

¹³ Tar nggayiddi kyanun ya, kyad nən fərkəkafekkid nun ni, na fīngya a manang thləm Faara kəsər nggəm dūn fa tē labar Kərəsti, kəmda kəsər ka fərrənun haara tsahai ərang nun kanda tē fīngya.

¹⁴ Kanda kəm nanda a hwanang Faara kun sē, na nda naarha dāl kun teena kəsər ka nggayid Faara kalgha mbərha mu kyadang nən kun.

¹⁵ Taama usa Faara nəm kəsər ka nggayid fərrəghən kalgha mbərha mu!

10

Kal Mbulus sē aten targhən hu kən hwan Faara

¹ Nggi Mbulus tafadna niya hwan kun tē sammayirha tē hakkilo tur yi Kərəsti, nggi na nda aarha, “Bayirha” a nadī a thləmad nun, amma, “tē ndeethla” a mbi a thləmad nun wa.

² Niya hwan kun a nggehe dūn hu ngyangthlanggirha hai a bā dī bā wa, kəsər səndisə niya naarha ngyangthlang aten nafini na a numarha tē ndaarha əndi nan a ənaarha ya yi kəshiirha ni.

³ Ko nanən nəghəm hu kəshiirha, mban a yanda kəla na kəshiirha ənaarha wa.

⁴ Kəsər karid yanda nanan təghən ha, mbə karid yanda kəshiirha ni wa, yi səsəmda Faara ni, na changgəlang mbəya hai na kəkanglang tē ngaala yi nggabərha.

⁵ Kan nan changgəlang kala 'ya hai na 'yada sənda Faara, nan wudang kala tur yanggi huteena bā nagha a əna taara tē 'ya ndaana Kərəsti.

⁶ Naghan nggungwa fa kəm a tsətsəl kowunni nan kargha əna taara fa tē 'ya

ndaana Kərəsti, a hərəm dūn lədang 'ya ndaana Kərəsti.

⁷ Nuwun a kəlang əndi na yid nun a naarha kee. A nggəm niifa fa tē ndaarha ndəghən nggi yi Kərəsti ni, ngwa ngərgəha numarha ngga, kəla nanən yi Kərəsti ni, kan kəm nan kee.

⁸ Nanən kee, ko ənani taala aten səsəmggid dī fərang na Chinəm kan ka a dang nggan kun sē, mbə waleng nggan kun dē wa, mbə shilee a kəseerha wa.

⁹ Mbə minnasə a nzəmggənun tē ndaarha nana minna sē a tərmanng nggi kun tē deleewar yina wa.

¹⁰ Kəsər ndagha fīngya, “Deleewar yighən na nda haaghən tē shembe kaan, amma a kəma dūn hai yirha tē yirha mbə həhasasə sē a fadghən wa, tē kəm mbə 'ya sē hu labəghən wa.”

¹¹ Tur nafiniya kamdē a səna nda sē tē ndaarha 'ya nanan a thləkrha hu deleewar nan a sayiddi mbuwa nan a thləmad ndan, ndəghən dani nan a thləkrha a sayiddi nanan a thləmad ndan.

¹² Kəsər kan billa wan na a məməlang nggan fad nan tē fīngya na mindan puwang fad ndan mbeedə wa. Amma tur fīngya na kəkərang fad ndan tē ndan, tē kəm məməlang ngganda fad ndan tē ndan, mba nda ndəndəl wa.

¹³ Amma kan mban taala kal mbəra nən mu wa, kəl nan taala tē taara kyadang na Faara kan a pəpal, wumngga heu tē kun kəm

¹⁴ Mban dərha dē inggun hu taala wa, kəla 'wa wan weng tala kun wa, kəsər kan 'wagha dərha thləmad nun dē tē Labaara na Mbənggən yi Kərəsti.

¹⁵ Mban taala kalgha mbərha mu ahu taara ənana fīngya wa. Amma nan a shiteena nana fərkəkafekkid nun aten chikrha, na tar nan a chik dərha mbeedə a pathlang nun kəm,

¹⁶ tənən mbang pər labar Faara hu chehweeya na inggun ma kun. Kəsər mban taala aten taara 'wana nda ənaarha a mbəd tar niifa wa.

¹⁷ Amma, “Kala niifa na a taala, tēta ni a talgha tē Chinəm.”

¹⁸ Kəsər mbə niifa na a fal fadghən ndən na nda nggəm fa təghən wa, kəl yandi fal na Chinəm.

11

Mbulus tɔ fa thlɔngya Yeeso fa nggabaya

¹ Niya a shiteena tɔ ndaarha kɔrsaama tɔ nuryid na. Kɔrsaama tɔ nggi!

² Niya sɛrɛkrha aten nun kɛla na Faara sɛrɛkrha. Nuwun kɛla wuronga dɛf ni miina nun a kakh chimarha tal, ndɛna Kɛrɛsti.

³ Amma niyi a tɛrɛmnda, nɛn dɛ naarha kɛla kyadang na huthne ndɛndɛlyid nggabaarha Hauwawu, nadɛ numad nun sakhdang kun malanggun kɛkafekkid 'ya na chahal ndaana a Kɛrɛsti.

⁴ Kɛsɛr nun yakh thlɛ nafiya fa pɛpa na ɓang labar Yeeso kun ɓa pak ma yandi Yeeso pɛrang nan kun, nduwa thlɛ sɛsɛna nun pak ma sɛsɛn di thlɛnun, nduwa Labaara na Mbɛnggɛn ma yandi 'wa nun thlɛrha a har nan.

⁵ Mbiyi a numad ndaarha nafini nun aarha "Mamngya fathlɔngya Yeeso" kal nda nggi wa.

⁶ Ko nanɛn tsahe wanda kwaman ndikrha ha wa, niyi tɛ sɛnda. Kyadang ɗan ɛndi kun 'yahu kwamangya hangga.

⁷ Pɛrang di Labar Faara kun na Mbɛnggɛn tɛka. Manang ngwi tenna wa, kɛsɛr ka a manang ngganda kun. ɔnadi dimi wa?

⁸ Nani a ɛna taara tɛ kun, na fɛngya kɛn hwan Faara deesɛ, nɛn naarha kɛla niya fasa kanda ka a ɛnang taara ni kun tɛka.

⁹ A sayiddi nani a thlɛmad nun billayi kun a deewun sɛ ana minna wudɛɓɛla wa. Fa takkwaya ɓagha ɓa a Makidoniya fɛreenda 'ya na minna. Tsauki billarha a kun kaar wa, tɛkɛm mbi tam tsaurha billarha a kun wa.

¹⁰ Kɛla nana kɛkafekkid Kɛrɛsti ahur na, mbɛ niifasɛ hu chehweed Akaya heu na mbang ndeerha a malang nggi taala wa.

¹¹ Kama nda niya ndaarha kee? Nggɛmngwa ni kun wa? Sɛn Faara sɛ nggɛmdi kun.

¹² Niya ɗɛrha mbeedɛ tɛ ɛna 'ya ni yakh ɛnaarha. Tɛni 'yadang kwamana nafina fa na a ndaarha na nda mɛmɛl tɛ kan hu ɛnggini na nda a taala atenggɛn.

¹³ Nafiniya fa nggabaya fathlɔngya Yeeso ni, na nda a nggaba fiya hai hu tar ndan, tɛrga nda fad ndan kɛla fathlɔngya Kɛrɛsti.

¹⁴ Ma wulang teena kun wa, kɛsɛr ko sheetan ni tɛ altenggɛn tɛrdɛ fadghɛn kɛla tɛthlɛnda kukwaryirha ni.

¹⁵ Kɛsɛr kakee, mbɛ ɛnwulteena ni wa, a tɛr mafayighɛn fad ndan hai kɛla mafaya nggayirha. A mii ngwaladghɛn na nda a wal kɛnaghɛn mɛmɛl tɛ 'ya ɛnana nda.

Sɛsad Mbulus ka Kɛrɛsti

¹⁶ Niya nggɛr thlɛkkɛn, a tɛr niifa nggi nura ni wa. Amma a tɛrdun nggi kee, kɛl thlɛ nggi nun fa kɛla nun thlɛ nura fa, kɛsɛr tɛni taala ngguchit.

¹⁷ Ahu taala niya ɛnaarha, mbiyi a kaala sɛ kɛla na Chinɛm ɛnaarha wa, a meyedghɛn niyi a ndikrha fa kɛla yi nuryirha.

¹⁸ Tsaunɛn fiya hangga a taala tur yi thlu farha, nggi kɛm niya ɛnaarha kee.

¹⁹ Kɛsɛr kun nuwun ndɛndɛl kaan, amma kun a tsaurhahu wutsɛfayirha tɛ nurya.

²⁰ Kɛkafek, kun a mbang tsaurha tɛ niifa kyangga kun hu tar mafayirha hai, nduwa huk kun nɛn, nduwa tsɛgha hasɛ tɛ kun, nduwa tɛranggɛn tenggɛn sɛ, nduwa mbi kun nɛn hu kɛmeegha.

²¹ Na shilee kɛseerha a ndadi kɛdi ɗan ma ɛna ɛnggina nan ya, ana niifasɛ na a taala aten 'ya nggi kɛm ni ɛnaarha kee, niyi a ndikrha fa kɛla nura.

²² Nafiya Ibraniyaya ni kanda wa? Nggi kɛm niyi kee. Nafiya Isɛreelaya ni kanda wa? Nggi kɛm niyi kee. Turya Ibrahim ni kanda wa? Nggi kɛm niyi kee.

²³ Mafaya Kɛrɛsti ni kanda wa? Niyi a ndikrha fa kɛla tɛpabirha, amma kaldi kanda tsaurha ka mafarha. Kaldi kanda ɛna taara kaan, kɛnenda hu porsɛna saara hangga, saadi ɗɛkrha fa tɛ wutɛteerha, tɛ kɛm kɛtsar takhdi a mɛra saara hangga.

²⁴ Sara tuf tsada na Yahudaya nggi tɛ wutɛteerha kumnggit mahan kap wutarihe.

²⁵ Sara mahan kanda a ɗɛk nggi tɛ sɛsaala, sara tal kanda a mbɛmba nggi tɛ ferya. Sara mahan nggirggi aama timda hai, nggi ahurghɛn. 'Wadi mɛnda pari hu wuri aama.

²⁶ Kɛtsar nggi hu wiirha, sɛsaadi tɛ aam afa afa tɛ kɛm a haar fa fasa faaya, sɛsaadi a har nafina Yahudaya tɛ nafiya

mbuwa Yahudaya, səsaađi hu wupəriya, səsaađi a kaheerha, səsaađi hu wuri aama, səsaađi a har nafiya ndagha fər nda kəkafek ashe fa fərəkəkafekkya fa nggabaya ni.

²⁷ Kətəl dī fa kaan, kulo yamid shibeena saara hangga. Saadı miirha fa tə hushimnda, saara hangga ni naarha kula ənnarhami. Kəse mbiirha saara hangga tə yamid ən kaala fa.

²⁸ Ma fīngya yini ya, kala parra fara ni billarha tə laf fa takkwaya hu kən hwan Faara heu.

²⁹ Wunni mbuwa tə shembe, təkəwa ni yamid shembedghən fa? Wunni kyagha hu dīmiyirha hai billawa nggi fa?

³⁰ A əna dī taala, niyi a taala aten fīngya əngya kyadgha yamid shembed na.

³¹ Faara chin Chinəm Yeeso Kərəsti, tsauna faala ka manggən pakwandə, səndəsə mbə nggabərha niya thləkrha wa.

³² A Ndimaska ngwamna dī na a kamu kutəra Aretis, dəf də nafiya a kwakirəm wupəri Ndimaska kəsər a kəsəegha nda,

³³ amma dəfeegha nda hu kutasa hai fər nggi nda hai tə kwad halth maana yi Ndimaska həryi ma ndəghən.

12

Əngya kyadang na Chinəm Yeeso Mbulus

¹ Tsawee dafa tətə a dī mbeedə tə əna taala. Ko nanən mbə a deesə wa, niya ndikrha aten əngya kedee na Chinəm kəla səsəniirha tə əngya na bəbee.

² Səndi niifa hu Kərəsti huraya kumkap fada mbərgha də tərang nanda talara də yi mahan. Ko hu farha ko mbə hu farha wa, mbi sənda wa, kəl Faara ndən səngga ndən.

³ Kəla ndaani, səndi niifdiya, ko hu farha ni, ko mbə hu farha wa, mbi sənda wa, amma Faara ndən səngga ndən,

⁴ kula səndəghənsə tərangga Faara a mbərha də na ngga a talara. Səkdə əngya mbuwa nən mbang thləkrha, tur ənggini mbuwa na niifa mbang kalasə atənggən.

⁵ Ni taala aten niifdiya, amma mbi taala a altenna wa, kəl aten yamid shembed na.

⁶ Kəsər ko nana mid na taala, mbi tsaurha nura wa, kəsər kəkafek ndən niya thləkrha. Amma mbiya ndikrha kaan

atənggən wa, kəsər mbə minna sə a falgha niifa nggi ma 'ya nanən hu tsawud na wa, nduwa sək nən ahu labar na wa.

⁷ Kəsər ni də taala tə ənwultənggini kedee na nda, thlənən nda ndaha bə hu thlu fadna, təthlənda Sheetan ni thlənna nda bə ka bagha səseerha tə kəm 'yade taala nən fa.

⁸ Katəra mahan nggi a hwan Faara ka a ndəgheghən hai təghən.

⁹ Amma nggəreghən sə, "Nggayid na tsuwodə, səsəmggit na nəghən manggən hu yamid shembe." Tsaunən kee, niya nggər taala kaan tə wutsəfayirha aten yamid shembed na, tənə səsəmggit Kərəsti tsaurha a tenna.

¹⁰ Tsaunən kee, nggəmdī fa tə yamid shembed na, tə 'yaara, hu kətəlla fa, hu səsəarha, hu billarha kəsər ka Kərəsti. A sayiddi mbuwa ni tə shembe, hu sayidda ni, ni naarha tə shembe.

Billad Mbulus ka fa takkwaya na a Koronti

¹¹ Ənadi nuryirha, amma kunni keegha sahai. Kunni kəm kamngga a fal nggi nun. Ko nanən mbiyi a mii 'ya wa, tsauka tə ndaarha mamngya fa takkwaya Yeeso na yinun kal nda nggi wa.

¹² Tsaunən kee, ənadi ənwultəngya hangga ahur nun, kərəs ni hu əna tar na. Ənwultənggini ya pər ndan tə ndaarha nggi təthlənda Yeeso ni yi kəkafek.

¹³ Hu yanggi kwamanggi ni kyadgha ndaarha mbuwun tal tə fīngya kən hwan Faara? Kəsər ka karang ni kun fa a thlar dūn nggi tə wudəbəla wa? Nanən kee, chehema dīmid dādə ya!

¹⁴ Nanənya, ngwadi fa na weng tala ni kun yi mahan. Mbiya kətəlang kun wa, kəsər kun ndəna minna, mbə wudəbələl nun wa. Kamngwa wundakhnaya tər rəfəd chinggindan nda wa, amma chingya ndəna tər rəfəd wanggindan.

¹⁵ Nanən kee, ni tək mbənda fa a bəlang dī 'ya nani təghən ha heu tə altenna ka a dānggi kun sə. A nggəmdī kun kaan, nun thlahang nggəmdə dā hədə wa?

¹⁶ Nun a nggəm fa tə nggi, tə ndaarha tsaukwi haghən a kun wa. Amma na niifa ndaarha ənang ni thlərbuyirha kun, wal yi kun tə kwaman nggabaarha.

¹⁷ A hur nafini thlënanng ni kun dë na yandä sê hukka kun wa?

¹⁸ Hwandï Titus a dëgha thlëman nun dë, thlëndï wanma nëm dë a samadghën. Nduwa huk na Titus kun wa? Mbë Sësëna tal na a laf këm wa? Mbë kwamana tal nëm a takkwarha wa?

¹⁹ Nuwun a numad ndaarha nan a thlang fad nan sê a har nun wa? Awo, naghan a ndikrha këla na mid Kërësti ndiyim a mbed Faara. Shayina nggëm ni, kala 'ya nëm a ënaarha, nan a ënaghën ka a danggën kun sê.

²⁰ Kësär niyi a tërëmnda, a badïba, mbi ba wal kun këla na minna wa, kun këm mbun ba wal nggi këla na mid nun wa. Niyi a tërëmnda asëmha nagha yanda sê, tê sërëkrha, tê hufërha hura kaan, tê nggëm alteena, tê sêb thlëma, tê kiki ndan, tê manang alteena, tê kakyathlanga.

²¹ Niya tërëmnda a nggër dï wutta thlëmad nun dë, na Faar na a tse ngguchit a mbed nun, tê këm sêbgha hurna dë kësär ka fingya ënagha dimiyirha kaar, malang ngwanda dimiyid ndan wa, ën tsanda, tê ëna kulafayirha, tê ën shilee kyana nda sahai.

13

Nggëlmi kës thlëmad Mbulus

¹ Yandïya ndëna wii tal na yi mahan a thlëmad nun dë. Këla ndaana deleewar Faara, "Tëta ni a kyagha 'ya ba a mii shedawayä sëri nduwa mahan."

² Hu wii tal na yi sëri 'wadi teena kësdi thlëmad nafini ënagha dimiyirha tê fingya heu a malangganda ëna dimiyirha. Nanënya mbuwani a thlëmad nun, niya nggër kës thlëmad nun, kësär a badïba mbë niifa sê hërëkrha ma tsëtsëlla wa.

³ Na minnun sê a kyadang ndaarha ni kun na Kërësti a ndikrha tê nggi. Mbë kädëng nën shembe hu ën ënadghën a fad nun wa, amma nëghën tê sësëmnda fa ahur nun.

⁴ Ko tawang na nda dë hu yamid shembe aten kadïirha, amma tê sësëmnda Faara ni nanën tê yibrha fa. Ko nanën mbëm tê shembe ahurghën wa, amma tê sësëmnda Faara nëm a tsaurha tëghën ahu taara nan a ënaarha a kun.

⁵ Këkëraman fad nun ko nuwun a takkwa Yeeso Kërësti tê këkafek, nama naarha këkërang nda fad nun. Sënggunsë tê ndaarha na Yeeso Kërësti ahur nun wa? Amma a mbë Kërësti ahur nun wa, tsaudë fëldun hai hu këkërrëdï.

⁶ Niyi a shiteena nun a sëndasë fëlwum hai hu këkërdï wa.

⁷ Amma naghan a hwan Faara nun dë ëna 'ya mbuwa ngga. Mbë ka a nagha fiya ndën tsauka këla pedna fad nan hu këkërrëdï wa, amma a sënunsë ënadun ëndi kamngga, ko nanën asëmha nëghëm a naghën fëldëm hai.

⁸ Kësär mbë 'yasë nëm ënang nda këkafek fa wa, amma kël a këkafek kee.

⁹ Nan naarha tê wutsëfayirha fa a mban tê shembe fa wa, amma kun nuwun tê shembe fa. Naghan a hwan Faara a tsawun lëlëgdä këla nanun kaar.

¹⁰ Ndëghën dani niya chireethleng ënggini kun hai ya nggi kula naarha a thlëmad nun, kësär a badïba, nën ba tsawee fa ne ngyangthlang a kun ni tê sësëmndëdï fëree na Faara a fërang kaali ni kun, mbë a weleng nggi kun dë wa.

Mii ngwala nda ën Mbulus

¹¹ A mii ngwaladghën shayina, kël fara sëmën. Djitima tsawun lëlëgdä këla nanun kaar. Sëghama hwandëna. A tsauka numan nun tal tê ndan, tsawama dëdem tê ndan, hu tsaurha kiya Faara na tê nggëmnda tê dëdemnggirha nën tsaurha tê kun.

¹² Ndaman 'ya ndan fa tê fëbrha yi nggëmnda na chahal.

¹³ Nafiya Faara na chahal heu a ndang'ya kun fa.

¹⁴ Ngwa tsauka nggayid Chinëm Yeeso Kërësti, tê nggëmnda Faara, tê wumten tsawud dëdemnggit Sësëna Tê pedënda tsauka tê kun heu.

Nggalatiyaya

Deleewar Mbulus chireethleng nən Nggalatiyaya də

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus, tēthlōnda Yeeso Kārēsti, mbə nafiya nduwa niifa aagha nggi wa, amma Yeeso Kārēsti tē Faara na Chindī, thlengga Yeeso sē ahu mērra.

² Shayina na heu na a thlēmanna kanda a ndang 'ya fatakkwaya kēngya hwan Faara fa na a Nggalatiya.

³ A tsauka nggayirha tē dēdemnggirha yi Faara na Chindī tē Chinəm Yeeso Kārēsti tē kun.

⁴ Ndēghənni fərgha yibēdghən ka dīmiyid nəm a hērgəhanggən kəm ahu kēshiid mbēlfēddi nanəm sē ya, kēla sakhna Faara na Chindī.

⁵ Fəraman mamnggirha Faara pakwandē. Atsaukake.

Labara na Mbənggən tal ni

⁶ Kēs ənwulteena nggi. A hu bēngya ngguchit na minnūn sē a malanggun Faara wurgha kun tē nggayid Kārēsti kēkar. Tērgəha minnūn kyaharra hu weerinda “Labara dē na Mbənggən” pak.

⁷ Amma kēkafek mbə “Labara sē na Mbənggən” pak wa, amma na nafiya sē na a tsang teena kun na mindan sē a mbedeng ngganda kēkafekkid Labara hai na Mbənggən yi Kārēsti.

⁸ Amma ko kēmni, nduwa tēthlōnda Faara a talara hai, a pērang labar Faara kun pak ma yandīya, na Faara a shiwang nda.

⁹ Kēla 'wa nan teena pər dān ndən kētəm, niya nggər pēranggən kun, a pērang niifa labara kun pak ma yandī pērang nan kun ya, na Faara a shiwang nda.

¹⁰ Nana minnasē a thlēgha fiya nggi fa wa, nduwa Faara wa? Nduwa tamnggun ndaarha nana minna sē a thlāk 'ya ni na a mbənanggən fiya wa? Awo, andam niyi a thlāk 'ya na a mbənanggən fiya kee, kam tsauki mafad Kārēsti wa.

Wurna Faara Mbulus

* **1:13 1:13** Tar Fathlengya Yeeso 8:3; 22:4-5; 26:9-11

¹¹ Shayina, na minna sē a sənunsē, labardi na Mbənggən pər ni kyawa bā a mii niifa wa.

¹² Mbə a har niifa thlēni labardiya wa, tē kəm mbə niifa ni tsahegha ndən ha wa, Yeeso Kārēsti tē altenggən kedeegha ndən.

¹³ Sək dūn tur tsawud na kaar tam ni a takkwa Yahudaya, səsang ni fatakkwaya Faara, har na minna sē na a bəlanggi kanda.*

¹⁴ Səndunsē kal dī fīngya shayina tsənən sē hu takkwa Yahudaya aten sərək əntin chichiya nəm.

¹⁵ Amma Faara tē nggəm ndēghən wurghən nggi kapa na nda nggət nggi, aah dē nggi hu nggayidghən, tēkdē mbənda fa

¹⁶ kedēe Wanggən tēni pər labara atenggən a pathlang nafiya mbuwa Yahudaya. Katēra nən hai kee, tsahanggi mee niifa wa.

¹⁷ Dēwi Urshalima dē a thlēmad fathlengya dē 'wagha ma nggi wa, amma kēs kwamana ni a chehweed Arabiya dē, tsəbaku wudī a wupəri Ndimaska bā.

¹⁸ A kwasamad huraya mahan ndən dēni a Urshalima dē, dī na Mbiturus. Tsawi tēghən yi bēngya kumkap tuf.

¹⁹ Nawi fīngya fathlengya wa kəl Yakubu wanman Chinəm.

²⁰ Əndi chireelth ni kēkafek ni, mbiyi a nggabarra wa, a mbed Faara thlākni ndən.

²¹ A kwasamadghən wii ahu Chehweed Suriya dē tē Kelikiya.

²² A sayiddi fatakkwaya Yeeso na ahur Kən hwan Faara na a Yahudiya, sēngwanda nggi tapan ndan wa.

²³ Sək fiya ndaarha, “Niifda ni tamngga səsang kəm ya ndēghənni na a thlāk labar fərəkafek na midghən bəlang nda kaar.”

²⁴ Fal nda Faara kēsər ka nggi.

2

Fīngya fathlengya Yeeso thlēnda Mbulus fa

¹ A kwasamad huraya kumkap fada nggəyi wutta a Urshelima dē. Nggi tē Mbarnaba wudgha dē, tahang nggan Titus hadē kəm.

² Dəghi mbədadə kəsər Faara ndən kedeegha ndən ahu səsəna 'ya na midghən a əne. Səl ni a mbəda də tsawan hai tə shingya Kən Faara bəbee. Thlēghang Labar dani kanda na Mbənggən yandi pərang ni fingya mbuwa Yahudaya. Na minna sə a sənise nadə pəpəla dan na tsaurha mere.

³ Pashid wiid na Titus, ko nanən tə Helenarha ni, mbə niifa sə ndangga tətani a thleng muwa nda wa.

⁴ Thliigha labar da sə ya kəsər ka fingya shayinəm fa nggabaya kyagha ba bəbee. Kyana nda ba ka səbang ngganda wal alteena də nanəm təghən ahu Yeeso Kərəsti, na mindan sə a tsawang ngganda kəm mafaya.

⁵ Amma nggəməng ngwan kanda fa ko ngguchit wa, kəsər na minnan sə a kəs kəkafekkid labar da nan ha na mbənggən ya ka kun.

⁶ Amma fingya kamngga a na nda mamngya, mbə 'yasə djidegha tə wunni kanda wa. Mbə Faara a tattaha wa. A hur mamnggini mbə 'yasə chik nanda aten labar na wa.

⁷ A meyedghən, tər nda ndaarha fərena Faara taara na a pərang labar da ni na mbənggən ya a fingya mbuwa Yahudaya, kəla fərang nən taara Mbiturus a pər labara nən na mbənggən a Yahudaya.

⁸ Kəsər Faar dani ənagha taara ahur Mbiturus kəsər a tsauka tə thlənda Yeeso a Yahudaya, ndəghən ənagha taara kəm ahur na a tsawi tətəndə Yeeso a nafiya mbuwa Yahudaya.

⁹ Nda Siman Mbiturus, tə Yakubu, tə Yahaya kandani sənna nda fərang nanda mamnggid fatakkwaya kanda, thlə kanda fa kan tə Mbarnaḅa tə hura tətəl. Nggəm dan fa a dan thlēghang labara Faara fingya mbuwa Yahudaya, kanda kəm dənda a thləmad Yahudaya də.

¹⁰ Ndangga nda kan a nan naarha dāl fa yamiiya in kee, nggi kəm ənda ni na mina a ənee ya ka kətəm.

Yanang Mbulus Mbiturus a Antakiya.

¹¹ Bana Mbiturus a Antakiya ḅa, tərgha yanang di hu yidghən sə, kəsər ka 'ya ənənən mbuwa ngga.

¹² Kapa na fingya yini thlənnə Yakubu kanda səla ḅa, na Mbiturus yakh həb ənənarhami tə fingya mbuwa Yahudaya fərgha kəkafek. Amma a kwasamaddi səlna nafina ḅa, tərgha kyanggən fadghən mu nggərwa həb ənənarhami tə fingya yini mbuwa Yahudaya wa, kəsər nəghən a tərəm nafiyyini na mindansə a thleng muwa nda nafiya mbuwa Yahudaya.

¹³ Nanən kee, fingya Yahudaya na Kərəstaya takkwanda thlərbuyid Mbiturus, tsang teena nda Mbarnaḅa kyangganda hu thlərbuyid ndan hai.

¹⁴ Amma kəla ni hai mba nda a takkwa kəkafekkid labar Faara wa, ndanggi Mbiturus a mbed ndan heu, "Tsaunən tə Yahudarha ni sa, malangga takkwa ngyakhkya Yahudaya tsawana kəla nafiya mbuwa Yahudaya. Kama kəm na a kyang nafiya mbuwa Yahudaya ahu əntin Yahudaya hai?"

Hərghang nda Yahudaya tə fingya mbuwa Yahudaya

¹⁵ "Kəm kyab Yahudaya nggətgha kəm, mbə fa dīmiya kəla nafiya mbuwa Yahudaya wa.

¹⁶ Təkee, səndəm sə mbə niifa narha chahal a mbed Faara ka nanən a takkwa deleewar ngyakhrha Musa wa, amma kəl fərəkəfək a Yeeso Kərəsti. Nanən kee, kəm kəmda fər dəm kəkafek a Yeeso Kərəsti nəm a naarha chahal hu Kərəsti mbə takkwa ngyakhrha wa, kəsər a nadəm a əna taara tə ngyakhrha mbə niifa sə na naarha chahal a mbed Faara wa.

¹⁷ Ana min nəm sə tsawum chahal a mbed Faara hu fərəkəfək tə Kərəsti, ḅa nda wal kəm tə dīmiyirha kəsər ka malang nəm takkwa ngyakhrha. Kyad nən ndarha kyang na Kərəsti kəm hu dīmiyirha wa? Awo, ko ngguchit."

¹⁸ "A nadi a nggər tənang nda əngya chang ni hai kaar, tsaudi tə dīmiyirha.

¹⁹ Kəsər ka tsahad ngyakhrha Musa tsaudi məməra aten ngyahaddi, malang di əna taara tə 'ya na midghən tənə tsaurha yi Faara.

²⁰ Tawang nda suhurra fadna də tə Kərəsti. Nanənya mbə nggini tə tsaurha wa, amma Kərəsti ni na tə tsaurha ahur na. Nanən kee, tsawuddi nani sə təghən yi

farha yi kəshiddiya fər ni kəkafek tə Wan Faara, nggəmnnga nggi, fər nən altenggən ka nggi.

²¹ Kalwi kəshibu tə nggayid Faara fa wa, kəsər ana dəm a wal nggayirha hu ngyakhrha, tsaudə mərgha Yeeso ka kee.”

3

Takkwa Ngyakhrha nduwa fərəkafek a Yeeso wa.

¹ Kun nurya Nggalatiyaya, wun mbəlfēegha kun? Kyadang di ndən kun a pəpal mərta Yeeso Kərəsti aten kadiirha.

² Nanənya na minna sə a tsahang mee ni kun tətəl kee. Thlənun Səsən Faara ka labar ngyakhrha Musa wa, nduwa fər nun kəkafek ka labara sək nun aten Kərəsti wa?

³ Tur nuryid mani əna nun ya? Katərang nggun tsawun nun hai hu Səsən Faara, amma kama na minnun sə ngwalang nda hu tar thlu farha?

⁴ Səsən nun aten əngya hangga tsaudə ka kee wa? Kəkafek ni tsaudə ka kee wa?

⁵ Niya nggər tsahang mee kun ha, fərang na Faara səsən nggən kun, əna ənwultengya nən ahur nun, kəsər ka nanun a takkwa ngyakhrha wa, nduwa kəsər ka fər nu kəkafek tə labara səkunun aten Kərəsti wa?

⁶ Kəlaman Ibrahim, “Fərdə kəkafek tə Faara, ndən thlədang na Faara ahu tar nggayidghən hai.”

⁷ A sənunsə, nafiya fərgha kəkafek a Faara tsau nda wangya Ibrahim.

⁸ Labar Faara na chichirethlee hai ka kətəm kyaddə ndaarha fīngya mbuwa Yahudaya, na Faara thlə kanda fa kəsər ka fərəkafekkid ndan. Ndən pərang na Faara labara Ibrahim na mbənggən tə ndarha, “Na fiya heu a wal parka hai a fadwa”.

⁹ Nanən kee, fīngya fərgha kəkafek tə Kərəsti na nda a wal parka heu nda Ibrahim, kəsər ka fərəkafekkidghən.

¹⁰ Amma kala nafiya mbərsagha tə ngyakhrha shiwang nda kanda. Kəsər nəghən chichirethlee hai tə ndaarha, “Kala niifa ənawa taara tə ‘ya na ahu ngyakhrha Musa heu shiwang nda.”

¹¹ Nanənya nəghən a pəpal tə ndarha mbə niifa wal nggayirha a nadə a takkwa ngyakhrha Musa wa, kəsər ndagha deleewar Faara, “Kala niifa natə nggayirha fa, nən a wal hərəkrha a fərdə kəkafek tə Faara.”

¹² Kwaman fərəkafek nəghən pak ma takkwa ngyakhrha, kəla ndanən, “Kala niifa ənagha taara tə ‘ya ndana ngyakhrha nən wal yibrha.”*

¹³ Amma nanənya Kərəsti pəl də kəm ama shiwid takkwa ngyakhrha, tərang də dīmiyid nəm də, a kwasamaddi tawang na nda də a ten kadiirha, kəsər nəghən chichirethlee hai tə ndaarha, “Kala niifa waghang nanda də a urad dəfrha shiwang nda a mbed Faara.”

¹⁴ Ahu Kərəsti Yeeso ni, fərangna Faara parka a nafiya mbuwa Yahudaya tə tur parka fərang nən Ibrahim, kəm na fa fərəkafekkya, hu kəkafek tənəm wal Səsəna tə Pedənda dəfna Faara miighən.

‘Ya ndəghang ngga pathlang nda Ngyakhrha hai tə dəf mii Faara

¹⁵ Shayina, niya fərang ənsakhrha kun aten əngya səsən nun sahai, ana nafiya sə səri kənannga ‘ya hai təkəm nggəm nda fa a tsauka kee, mbə niifa sə na mbedeng hai wa nduwa fahwanggən də wa.

¹⁶ Faara dəf də miighən tə Ibrahim a chichiyighən. Ndawa Deleewar Faara, “Chichiya wa,” a fiya hangga, amma “Chichidwa,” tal ni kee. Chichiddiya Kərəsti ni.

¹⁷ ‘Ya niya ndaarha, dəf Faara mee tə Ibrahim təkəm tsaudə kee. Bagha nda ba tə ngyahad Musa akwasamad huraya 430, mbə mbang mbedeng nda dəfmidi ənana Faara kətəm wa.†

¹⁸ Andam tsaudə əna taara nəm tə ngyahad Musa tənəm wal parkaya Faara, kam parka yini ya mbə barha thləmad nəm ba kəsər dəfmi Faara wa. Amma Ibrahim aten dəfmi Faara ni wal nən parka.

¹⁹ Ana də kee, kən bana nda ba tə tsahad ngyakhrha Musa? Chik na ndan tə tsahadda ha ya ka a kyad dīmiyid fiya nən a pəpal. Bana nda ba təghən a kyat ndarha nən na nda a əna taara sə ta

* 3:12 3:12 Livitikus 18:5 † 3:17 3:17 Kyarhaba 1240

fardadē na chichiya Ibrahim a barhaba, nanən ndəghən ni dēfna nda miidi atenggən. Fathlängya Faara ndən fərgha ngyahaddi ya, a har niifa hai na a pathlang nda niifa tē Faara.

²⁰ Nanənya tē tsaurha a pathlang nəm nən thlaara ana fiya hangga a kənan pathla hai. Amma Faara na tal ənawa taara tē tētsaurha a pathlanga, a sayiddi dēf nən mee a Ibrahim wa.

'Ya na mid Faara a tsauka Deleewar Ngyakhrha

²¹ Na ngyakhrha əna təsaryirha tē dēfmi Faara wa? Awo, sam mbə kewa! Kəsər andam na ngyahaddi fər weerinda yibrha, kam nəm wal nggayirha hu ngyakhrha.

²² Amma ndagha deleewar Faara, kəshiirha heu na nda a kamu səsəmda dimiyirha, nanən thlədəm dēfmi Faara yi hərəkrha hu fərəkəkafek tē Yeeso Kərəsti.

²³ Amma kapa na sayid fərəkəkafek barhaba, ngyahaddi ya kənan dē kəm kəla porsənaya, kəl sayiddi na fərəkəkafek a kyarhaba.

²⁴ Nanən kee, ngyakhrha kəlagha kəm ha kapa na Kərəsti barhaba, ndəghən lafgha kəm tənəm tsaurha tē nggayirha a mbed Faara hu fərəkəkafek.

²⁵ Nanənya bana fərəkəkafek ba, mbə ngyakhrha ni a kəla kəm ha balwa.

²⁶ Nanənya tsaudun ka wangya Faara kəsər ka fərəkəkafekkid nun hu Yeeso Kərəsti.

²⁷ Kəsər kun heu ənan nanda mbaptisəma kun hu Yeeso Kərəsti tsaudə kaldun Yeeso Kərəsti fa.

²⁸ Balwa aarha sē tē Yahudarha nduwa fingingya mbuwa Yahudaya wa, mafarha nduwa niifa mbuwa mafarha wa, həshnefa tē nuneefa wa. Nanənya kun heu nuwun tal hu Yeeso Kərəsti.

²⁹ A tsaudun yi Kərəsti, tsaudun ka wangya Ibrahim. Nun a har langad əndi dēfna Faara miighən aten Ibrahim.

4

¹ Niya a ndaarha, tē har langaarha a baldə wundakhne, kalwa mafarha wa, ko nanən əngya heu na ahur wuri di yighən ni.

² Nən narha ahar niifa kərang ngga sē ta far dadə dēfna chin miighən.

³ Nəghən kee kəm tē kəm kapa nəm sən kwaman Kərəsti, nəghəm kəla wundakhnaya, mafaya ni kəm hu səsəmgaya səsən kəshiddiya.

⁴ Amma a sayiddi bana fardə ba, tərgha thlənang wənggən ba nggətna nuneefa, nggətna nda kamu ngyakhrha Musa.

⁵ Ka a hərəhanggən fingingya na a kamu ngyakhrha tənən tsang kəm wangya Faara.

⁶ Nanənya tsau nəm wənggighən, ndəghən ni thlənan na Faara Səsən wənggən ahur nəm hai. Səsən diya aaghən Faara, "Abba, Pəpa."

⁷ Nanən kee, bal wa mafarha ni sa wa, amma wan Faara. Tsaunən wee ni sa yi Faara, tsawod Faara tē har langadghən.

Billad Mbulus kaan aten Nggalatiyaya

⁸ Kaar, səngwa nun Faara, nun naarha tərang shilee dahaya in təkəm tsawun mafaya a fingingya əngya mbuwa faarya.

⁹ Amma nanənya səndun Faara, nduwa ndam kəm sən Faara kun, kama nda nun nggər wutta ahu səsəmda səsəngya kəshiirha dē mbuwa tē shembe? Kama nun nggər tsaurha mafaya a ndəghən fadən?

¹⁰ Nun kəs bəngya ha, tē ndəriya tē sayi tē huraya.

¹¹ Niya a tərəmda ka kun. Tsaudə səsanna mere ni sani fa ka kun.

¹² Niya hwan kun shayina, tsawama kəla nggi, kəsər nggi tsaudi kəla kun, mbə 'yasə 'wanun əne fa mbuwa ngga wa.

¹³ Səndunsə sayiddi nana fadna bee, ndən pərang ni labara kun na mbənggən a katəra bad na ba.

¹⁴ Ko nanən beerha faddi kyana billa dē kun fa kaan, malee wun nduwa kar nggi nun fa wa. A meyedghən thlədun nggi fa kəla təthlənda Faara a talara hai, nduwa Yeeso Kərəsti fa tafadghən.

¹⁵ Tək dūn mbənda fa kaan a fardi! Nanənya, ai wutsəfayiddi əna nun ka nggi? Səndisə a fardi anadə a ənaarha hai kam kədang dūn yiyi nun hai fəree kənun.

¹⁶ Tsaudi təsar nun kəsər thləghang ni kəkafek kun wa?

¹⁷ Nafiniya kəs nda kun ha ngga, amma mbə hu kwamana na ngga wa. Mbə mid ndan sə a wum teena nun tə nggi wa tənən naarha kala 'ya heu non naarha dərha thləman ndan də.

¹⁸ Ana niifasə na midghən sə a ənang 'ya nən kun na ngga nəghən ngga; malaman kanda ənaghən nda kətsar, mbə kəl nani a thləmad nun wa.

¹⁹ Kun wanggina, katəra səri ni nanənya niya tək hatta nggətənun fa, tə kəm niya dərha mbeedə tə tur səsaddiya kəl ma tsau Kərəsti ahur nun.

²⁰ Andam kwang niyi a thləmad nun nanənya, kam niya kyakhrang uradna hai. Kəkafek billadi kaan ka kun.

Karapu aten nda Hadjara tə Saratu

²¹ Pəremadghən, kun na minnun sə takkwa ngyakrha deleewar Musa, səkkun əndi ndana ngyahaddi wa?

²² Kəsər nəghən chichirethlee hai tə ndarha, wangya Ibrahim səri ni həshya, tal wee nggət na mafarha, tahadghən kəm wan nudi na tə altengghən.

²³ Wan mafad nudi, nggətgha ndan kəla nanda nggət wundakhnaya. Amma tahad wandi na nggət na nudi na tə altengghən nggətgha ndan hu dərha mii Faara.

²⁴ Nishyini kyab ya tsau nda ən sakhrha aten dəf mii Faara səri. Nuneefa yi tal, Hadjara, ndən tsauka wumnda Sənai thləna fiya ngyakhrha sə kyangga kanda hu mafayirha hai.

²⁵ Nanənya Urshalima nəghən kəla wumnda Sənai ahu chehweed Arabiya, kəsər ndəghən tə wanggighən tsau nda mafaya hu ngyakhrha.

²⁶ Amma tahad nudi, Saratu ndəna ameyed Urshalima na a talara, nəghən tə altengghən, təkəm manəm ni.

²⁷ Kəsər nəghən chichirethlee hai tə ndarha, “Əno wutsəfayirha sa nuneefa na kwarenga mbuwa nggəta, tərang urad wa sə huhwana sa 'wa wagha tək hatta ngəta fa, kəsər wangya nudi malna chimadghən tsənda hangga, kal nda wangya nudi na chimadghən sə.”

²⁸ Nanənya shayina, kun kəmda wangya dəfmee ni kəla Ishaku.

²⁹ Kəla nanən kaar wandi nggət nanda yi thlu farha thleng də wanda fa nggət

nanda tə səsəmda Səsən Faara. Ta weeriba ya nəghən kee.

³⁰ Amma ndagha labar Faara kən? “Rəwu mafad nudiya tə wanggən, kəsər mbə wan mafad nudi har langarha kyab tə wan nudi mbuwa mafarha wa.”

³¹ Nanən kee shayina, mbə wangya mafad nuda ni kəm wa, amma wangya nuda ni mbuwa mafarha.

5

Wal alteena hu Yeeso Kərəsti

¹ Kəsər Yeeso Kərəsti ndən hərghangga kəm tənəm tək mbənda fa tə wal alten nəm. Nanən kee, ishama tə kanglanggirha hu fərkəkafek. A nggəm dūn fa nggər wun tsaurha mafayirha hu ngyakhrha Musa wa.

² Kama thləmarha hai, nggi, Mbulus, niya ndang nda kun, a nggəmdūn fa thleng muwa nda kun wa, tsaudə mbə 'ya sə dang na Kərəsti kun sə wa.

³ Niya nggər ndang nda kun, kala niifa nggəmnagga fa thleng muwa nda, tsaudə tətə ni takkwa ngyahad Musa nən.

⁴ Kunna na minnun a wal həəkrha nun a mbed Faara non a takkwa ngyakhrha deleewar Musa, tsaudə kyang dūn alten nun sə hu takkwa Yeeso Kərəsti, nuwun inggun ma nggayid Faara.

⁵ Amma kəm na hu Səsəna nəghən a kukwasang kəm fa ka a thlə nggayid Faara nəm tə fərkəkafek dəf nən miighən.

⁶ A nadəm a takkwa Yeeso Kərəsti nda thleng nanda muwa kəm nduwa thlengwa nda kəm wa mbə 'yasə ahurghən wa. 'Ya kamngga ndəna fərkəkafek tə nggəm ndan kee.

⁷ A katəradghən kun a dərha mbeedə kaan, wun 'yadangga takkwa kəkafek kun fa?

⁸ Huwuddiya bəwa bə a thləma Faara aagha kun wa.

⁹ Mekhna ngguchit nən safang nda mburodi.

¹⁰ Mbərsadi tə Chinəm ndən mbuwa nun sək mii niifa pak ma yina. Yandi na a billa kun ya na nda ngwang kumarha sə, ko ndəghənni wun.

¹¹ Shayina, andam bal yi a pər labar Faara aten thlee muwa, kəla ndana fingya niyi a ənarha, kama balna nda a

səseerha? Andam balwi a pər labar hərəkrha hu kadid Kərəsti wa kam tsaukwi ən kii saara a fīngya.

¹² Niyi a ndaarha nafini na a billa kun ya a nggushi tsau nanda fīrya.

¹³ Shayina, aah nanda kun ka a wal alteena nun, amma a tsawang dūn wal alten dī ya tsawun hu səsəmnda dīmīyirha wa. A meyedghən ngwa tsaukwa nggəmnda ahur nun non a ənang taara ndan.

¹⁴ Kəsər ngyakhrha Deleewar Musa nəghən aten labara tal, ndəna, “Nggəmu tuladwa kəla alten wa.”

¹⁵ Amma ana dūn a kət ndan, kun a kii ndan. Kwarama, nun a bəlang nda ndan.

Səsən Faara tə yi thlu farha

¹⁶ Nanən kee niya ndang nda kun ana Səsən Faara a laf kun, mbun əna tar thlu farha wa.

¹⁷ Kəsər 'ya na mid thlu farha mbə ndəna mid Səsən Faara wa, Səsən Faara kəm mbə midghən sə 'ya na mid thlu farha wa. Kanda kyab na nda a yanda tə ndan, nanən kee, mbun mbang əna 'ya na minnun wa.

¹⁸ Amma ana Səsən Faara ni a kəla kun ha, mbun nggər naarha a kamu ngyakhrha Musa wa.

¹⁹ Tar thlu farha nəghən a pəpal, bəreukirha, tə kulafayirha, tə suna ən kəshīrha,

²⁰ tə takkwa dāharha, tə thlərəfyirha, kar ndan fa, tə sərəkīrha, tə səbrha hura, tə nggəm alteena, tə ndəkrha hai tə ndan.

²¹ Tə kəs ndan hur, tə sa mbaala, tə fīngya əngya, niya kəs thləman nun kəla 'wani ənang nda kun kaar, tə ndarha nafiya na a əna tur əngginiya mba nda wal kutəryid Faara wa.

²² Amma 'ya na Səsən Faara ənaarha ndəna, nggəmnda, tə wutsəfayirha, tə tsau dədemnggirha, tə kərəsta, tə hakkilo tə nggayirha, tə kəkafekkirha.

²³ Tə sammayirha, tə kəs alteena, mbə ngyakhrha sə 'yadagha əngginiya wa.

²⁴ Fīngya na yi Yeeso Kərəsti tawang nda ən thlu farha də tə ən mbəlfēeya heu aten kadiirha. Balwanda nda a takkwa tur əngginiya wa.

²⁵ A tsau dəm yi Səsən Faara, tama wiim hai kəm tə Səsən dī.

²⁶ Ana dəm a taala wa. Ana dəm a səbang hur ndan də wa. Ana dəm a suna ən fīya wa.

6

Daman ndan sə

¹ Shayina, a nadun niifa kyadə hu tar dīmīyirha hai, kun na tə Səsəna tə Pedənda wudaman hu kwamana ba na ngga. Amma ənamadghən tə sammayirha, kəsər nun də mukrha hu kəkərha hai kəmnda.

² Daman ndan sə, anadun a dāng sə ahu 'ya kiya lədāng nun ngyahad Kərəsti.

³ Ana niifa a numad ndaarha ka niifa manggən, amma mbə kewa, huk nən altənggən.

⁴ Kowunni kəkəranggən targhən, a nagma a taala a tafadghən, mbə kəl kəkərang nən altənggən tə shadghən wa.

⁵ Kəsər kowunni nən a tər rəfəd altənggən.

⁶ Kala niifa tsahang nanda labar Faara ha, nən ndəghang ənggighən hai na ngga tə niifdi tsahangga ha.

⁷ A nggaba dūn altənnun wa. Kəsər mba ndəndəlang nda Faara fa wa. Na niifa wumang ənnarhami ahu 'ya həf nən.

⁸ Kəsər yandī həfgha yi thlu farha, nən a dāng ahu mərha də. Amma a həf də yi Səsəna tə Pedənda nən a dāng ahu yibrha də mbuwa ngwalarha.

⁹ Nanən kee, a təkde kəm tə əna əngya na ngga wa. Kəsər a təkka kəm mal əngya nəm na ngga nanəm a ənaarha wa, na sayi bayi ba nəm halth yi parka.

¹⁰ Nanən kee, a wal dūm kwamana, tama dānggəm fīya sə heu, kəla shayinəm na hu Kərəsta.

Mii ngwala shawarid Mbulus

¹¹ KƏLAMAN TUR CHIREELTH DĪ NA MƏMANGGƏN NIYA CHIREETHLENG KUN DƏ TƏ HARNA

¹² Nafiyini na a taala tə alten ndan, kanda ni na a ngyabang thlee muwa kun fa na mindansə ana kanda nda ngga. Na nda a ənaarha kee kəsər na nda a tərəm səsaddi na nda a kyarha sahai kəsər ka kadid Yeeso.

¹³ Ko nafini thleng nanda muwa kanda, mba nda a takkwa 'ya ndaana ngyakhrha deleewar Musa wa. Na mindan sə a thleng muwa nda kun tənə nda narha taala tə ndaarha kanda kyangga kun hu thlee muwa hai.

¹⁴ Amma nggi kəm mbi tam taala tə altenna wa, kəl aten kadid Chinəm Yeeso Kərəsti. Kəsər sunanna heu tauda də aten kadiddi, Suna ən kəshiirha heu kəm mərđə ahur na.

¹⁵ Mbə 'ya sə hu thleegha muwa nduwa niifa thlee wa muwa wa, 'ya kamangga kee a tsauka niifa weerənda nggəta.

¹⁶ Ngwa tsauka dədemnggirha tə nggayid Faara tə fingya takkwagha əndi thlək ni ya, kəmđə aten ka nafiya Isəreela yi Faara.

¹⁷ A kwasamadghən, a nggər dūn billa nggi aten ənggini bal wa, kəsər kwad wundəyini na a fadna ya, kyaddə ndarha mafad Yeeso ni nggi.

¹⁸ Nggayid Chinəm Yeeso Kərəsti, a tsauka tə səsən nun, shayina. Atsaukake.

Deleewar Mbulus a Afisaya.

Ten labaara.

Mbulus ndən chirethgha deleewar diya a sayiddi nanən ahu porsəna a Roma, asəmha ahu hurarha kumggit mikki a kwasamad nggətta Yeeso. Thlənang na Mbulus deleewar diya a Afisaya də tə numa ndaarha a ngwalang nda karatang nda, nggəra nda thlənanggən fīngya də pak fatakkwaya.

'Ya na manggən ahu deleewar diya ndəna kwamana ənana Faara na a wumanggən nafiya na ahu kəshiirha həu a kamu ngyakhrha Yeeso Kərəsti ba, mbə ma fiya kee wa, amma heu tə yibya heu ənana Faara a talara tə hweede.

Deleewar diya fərang də kaali fiya na a tsawa nda ahu kwamana na a kyad ndaarha tsau nda tal yi kəkafek, mbə ahu mee kee wa.

Ahu deleewar diya katəranggən tsə labaara hai aten wum teena, kyaddə kwamana wurna Faara nafiighən, kyadə kəm nggayidghən hu kwaman chakh dimiyid ndan ənang nən kanda, kyang nən kanda sə ahu ngyakhrha dimiyirha kəsər ka mərta Kərəsti Yeeso, tə dəf nən miighən hu tar Səsəna tə Pedənda.

A hu deleewar diya na karapuya sə kyadgha wum ten nafiya Faara tə Kərəsti. Saghang nda nafiya Kərəsti tə fad niifa, Kərəsti kəm ndəna teena. Saghang nda kanda sə tə wuronga, Kərəsti kəm ndəna wutsamnda. Saghang nda kanda sə tə dəf sar kənna na tsauka tə shembe. Ənana Faara əndiya kəsər a tərang ngganda thləmnggən sə.

Əngya na ahurghən

Katəra labara 1:1-2

Tsaurha tə ndan tal hu Kərəsti 1:3-3,21

Kwamana na kyad ndaarha nəghəm tal 4:1-6,20

Mii ngwala labaara 6:21-24

Deleewar Mbulus chirethleng nən Afisaya də

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus, wurna Faara ka a tsauka

təthlənda Yeeso Kərəsti. Niyi a chireethleng nafiya Faara də na chahal a Afisa, nafiya na a dərha mbeedə tə fərkəkafek fa ahu Yeeso Kərəsti.

² Ngwa tsauka nggayirha tə tsawud dədemnggirha yi Faara na yinəm China tə Chinəm Yeeso Kərəsti a tsauka tə kun.

Parkaya yi Səsəna ahu Kərəsti

³ Tsau faala yi Faara tə Chin Chinəm Yeeso Kərəsti. Fərangga parka kəm a talara hai tə kala Səsən parka hu Kərəsti.

⁴ Kapa nən əna kəshiirha, nggəm Faara kəm wurdə kəm ahu Kərəsti a tsawum chahal kula ən 'yaara hu yidghən.

⁵ Faara 'wadə teena kətəm na a tsawum fa wurayighən tə wumang nda kəm a thləmadghən ba tsawum wanggighən ahu Yeeso Kərəsti. Əndani na midghən ya a ənagha, ka a mbənanggən kaan.

⁶ Nanən kee faala ma Faara kəsər ka mamnggit nggayidghən fərang nən kəm təkə ahu Wanggən nggəm nən.

⁷ Kəsər ka far Kərəsti ndən wal nəm pəla, ndəna, chahang nda dimiyid nəm kəm də. Kəsər ka nggayidghən mulgha hai,

⁸ fərang nən kəm hangga heu tə thladwayirha tə sənda.

⁹ Nanənya kyadang Faara səndəghən kəm na bəbee aten Kərəsti, 'ya ənənən ka a lədagghən 'ya na midghən ahu Kərəsti.

¹⁰ A ləghəd sayi, na Faara a əna əngya heu na midghən, na Kərəsti a wumang əngya heu na a talara tə na a hweede nagha a harghən.

¹¹ Kəsər ka nanəm hu Kərəsti, thlə dəm langaarha a har Faara, kəsər kətəm 'wadə teena wurdə kəm, tsanggən əngya əna nda kəla na midghən ənaarha.

¹² Taama kəm Yahudaya 'wagha shiteena tə Kərəsti tama tsawum fal mamnggitghə nəm.

¹³ Nanənya kun mbuwa Yahudaya sək dūn labar kəkafek di kəm, labardi na mbənggən yi hərəkrha. A sayiddi fər nun kəkafek tə Kərəsti, fərang Faara Səsəna kun tə Pedənda kəla dəf nən miighən kətəm, tsaudə kəla ənsakhrha na kyat ndarha kun yighən ni.

¹⁴ Səsən tə pedənda ndən kyadangga ndarha kəm dəf Faara miighən a

nafiyighən, ndən kyadangga ndaarha kəm na Faara a fərang alteena fingya tsauka yighən. Taama fal mamnggitghən nəm.

Hwan Mbulus Faara ka nafiya Afisa

¹⁵ Nanən kee, sək ni labar fərkəkafekkid nun fər nun a Chinəm Yeeso, tə kəm nggəm ndənun a nafiya Faara na chahal,

¹⁶ malangzwi usa Faara ka kun wa. Ni naarha hwan Faara ka kun kətsar,

¹⁷ hwan Faara ni Faara yi Chinəm Yeeso Kərəsti, tə Chindi na manggən, fərang Səsəna nən kun yi thladwayirha tə sənda tənun chik sənggən ngga.

¹⁸ Niya hwan Faara a inanggən hur nun də na kukwaryidghən nun, tənun sən təmani shiiten di aah nən kun ka kamanggən, tə kəm sən hangnda mamnggit parkayidghən dəf nən miighən a nafiyighən na chahal.

¹⁹ Niya nggər hwanda kəm tənun sən mamnggit səsəmdəghən kalgha mbərha mu, na a əna taara ahur nəm, kəm fərgha kəkafek. Səsəmdədi na əna taara ahur nəm, nəghən tal tə mamnggit səsəmdədi.

²⁰ Ndən ənagha taara ahu Kərəsti a sayiddi thleng nanda sə hu mərta, tə kəmfa fərang də tsənggam tsaurha a yisəmadghən a talara.

²¹ A mbəda ni na Kərəsti a əna kutəryirha sə aten kutərya heu tə səsəmda, nduwa tə shembe tə kutəryirha. Nəghən tə thləma kalgha thləma mu heu na nda a fəra, mbə hu kəshiiddi kee ya wa, ta hu kəshiirha də na bayi

²² Faara dəfang də komani a kamu sar Kərəsti, tsau də teena yi kutəryid əngya heu, ka a thlar Kən hwan Faara nən*

²³ na fadghən, nəghən lələgdə hu Kərəsti, kəla nanən tə altənggən ləđang nən əngya heu.†

2

Thliirha sə hu mərə ahu yibrha də tə Kərəsti

¹ Kətəm nuwun məməra hu səsəna, kəsər ka kar mii nun fa tə dimiyirha.

² Takkwa dūn kwaman kəshiddiya əna taara nun tə 'ya na mid ənkaheerha. Ndəghən ni na a əna kutəryirha hu

kəshiirha, tə kəm na Səsənggən tə səsəmda fa aten kowunni mbuwa əna taara tə 'ya na mid Faara.

³ Kəm heu nəghəm kee kətəm, kəm a takkwa 'ya na mid thlu fad nəm, nəghəm a takkwa 'ya na mid fad nəm tə numad nəm kee, hu kiya kəsər ka ən ənad thlu farha, kəm kaar bəd səbrha hur Faara a tənəm bə kəla nanən aten fingya wangya kəshiddiya.

⁴ Amma na niifa hədang Faara fa kaan, tə kəm nggəmdəghən a kəm muldəhai,

⁵ ko nanəm məməra ka dimiyid nəm, fərang yibrha nən kəm sə heu tə Kərəsti. (Kəsər ka nggayid Faara ni hərghang nanda kun.)

⁶ Thlenggən kəm sə tə Kərəsti Yeeso, fərang mbəd tsaurha na kəm a talara təghən.

⁷ Ənana Faara əndiya kəsər ka kəshiirha na bayi a kyad nggayid ghənən mbuwa nəm mbang sakhkən, nadə kəmhai tə nggayid di keeghən kyadang nən kəm hu Yeeso Kərəsti.

⁸ Kəsər ka nggayid Faara ni wal nun hərəkra hu fərkəkafek. Yandiya mbə ka 'ya əna nun yi alten nun ni wa, fərta Faara ni

⁹ mbə ka əna taara wa, nadə niifa taala.

¹⁰ Kəsər kəm karid tar Faara ni, ənanən hu Yeeso Kərəsti tənəm əna taara na ngga, 'wanən fərang kəm ka kətəm a ənam.

Tama tsawum tal tə Yeeso Kərəsti

¹¹ Tsaunən kee, dalama teena hai tə tsawud nən kətəm kun mbuwa Yahudaya ni nggətgha kun aah nanda, "nafiya thleewa muwa" a mii fingya aagha fad ndan, "nafiya thleegha muwa" (kulo hai mbiya thlee mu diya, yi thlu farha ni kee na nda ənaarha tə haara.)

¹² Dalama teena hai a sayiddi nanun ndəndəgha hai tə Yeeso, rongya ni kun mbuwun ahur nafini wurna Faara wa. Mbuwun ahur dəf miidi wa, tsawud nun hu kəshiddiya mbuwun tə shiteena tə kəm mbuwun tə Faara wa.

¹³ Amma nanənya nuwun hu Kərəsti Yeeso, kun kətəm nuwun inggun tə Faara, amma nanənya banda bə tə kun tsau tə ndəghən fa ahu far Kərəsti.

* 1:22 1:22 Dzabura 8:7 † 1:23 1:23 Kolosiyaya 1:18

¹⁴ Kəsər kərəsti tafadghən bang də tsawud dədemnggirha kəm ba. Wumang nən Yahudaya tə fīngya mbuwa Yahudaya tsawa nda nafiya tal, hu farghən irang nən də aten kadiirha, changgən kalman də hai ndəghangga kanda hai tsawangga kanda təsaryi.

¹⁵ Malanggən əna taara tə ngyakhkya Musa wumanggən Yahudaya tə fīngya mbuwa Yahudaya tsawa nda nafiya tal. Ənanən ndən kee ka a tsawum hu dədemnggirha.

¹⁶ Ənanən kee kəm ka a tangsanggən pathlang ndan kyab tə Faara. A tsawa nda farha tal hu mərreghən a ten kadiirha. Ndəghang də kanda hai tə tsawud təsaryiddi nana nda sə kətəm.

¹⁷ Ba dāba tə pərang Labara kun na mbənggən yi tsawud dədemnggirha, a kun mbuwa Yahudaya na inggun tə Faara, tə Yahudaya kəm na tsau tə Faara fa.

¹⁸ Kəsər ka Kərəsti ni kəm kyab nəm mbang dərha thləmad Pəpa də hu Səsəna tal.

Kən Faara yi Chinəm

¹⁹ Nanən kee, kun mbuwa Yahudaya, mbə rongya ni kun balwa, kun nafiya ni na tə altendan heu tə nafiya Faara na chahal. Kun wangya wuraya na yi Faara.

²⁰ Kun heu nuwun kəla kənna tənna nda aten mbukhrha kənna hai ənana fathləngya Yeeso tə annabiya, Yeeso Kərəsti tafadghən ndəna fer sar təndədi.

²¹ A hurghən ni Wumna təndədi heu tsəgha sə tsauka Kən Faara chahal yi Chinəm.

²² A hurghən ni kəm tənna nda kun heu ka a tsawun a mbərha na Faara sə tə tsaurha tə Səsənggən.

3

Pər Mbulus Labar Faara a nafiya mbuwa Yahudaya

¹ Tsaunən kee, nggi Mbulus wan porsəna ka Kərəsti Yeeso ka kun mbuwa Yahudaya.

² Səndisə səkdun labara aten nggayid Faara fəree nən tar dīya ka a thlar kun ni,

³ kəla 'wani chireethleng 'ya hai kedena Faara ənwulteena ənanən.

⁴ A karatang dun əndi chireethleng ni hai, nun a walang 'ya sənni aten Kərəsti.

⁵ Amma kaar əndi na bəbee ya pərangwandan fiya wa, kəla pərang na Səsəna tə Pəndəda fathləngya Faara tə annabiya na chahal,

⁶ ndəna, pər labaara na Mbənggən yi Yeeso Kərəsti, fīngya mbuwa Yahudaya tsau nda fa har langaarha kəla kəm Yahudaya. Kəm tə kanda tsau dəm thlu farha tal. Kanda kəm na nda wal yindan kənaghən ahu dəfmi Faara a kəm hu Yeeso Kərəsti.

⁷ Tsawed nda fa tətə a əna tar pər labarda ni na mbənggən hu fərre nggayid Faara tə səsəmdəghən na a əna taara ahur na.

⁸ Ko nanən nggini ngguchit ahur nafiya Faara na chahal, nggini fəree nanda nggayid dīya ka a pər labar dani ahur nafiya mbuwa Yahudaya aten Kərəsti mbuwa nəm mbang kirasang nda kənaghən.

⁹ Wurna nda nggi ka thləghang nggəni fiya heu kwaman dī na bəbee bəbeng na Faara ka kətəm, ənagha əngya heu.

¹⁰ Na midghən sə nanənya nafiya na hu Kən hwan Faara, a pər sənda Faara nda dədamən-dədamən a kutərya tə səsəmda ha a talara.

¹¹ Ənda na midghən Faara ya ka kətəm, lədag də 'ya na midghən hu Yeeso Kərəsti Chinəm.

¹² Kəsər ka fərkəkafekkid nəm a ndəghən, nanənya ndənəm mbang dərha thləmad Faara də kula hərəenga.

¹³ Nanən kee, niya hwan kun, a mər fad nun hai ka səsaddi niya səsərha fa ka kun ya wa, səsaddiya kəsər ka a manangganda kun.

Hwan Faara ka nafiya Afisa

¹⁴ Kəsər ka kee niyi a bəra hai tə waded na a mbed Chindī,

¹⁵ ahurghən ni na fa wurayighən heu na a talara tə hweede a wal ka thləm ndan sə.

¹⁶ Niyi a hwanggən a fərang mamnggit kənaghənən kun tənən fərang shembe nən tsawun tə səsəmda Səsənggən a hur nun,

¹⁷ tənə Kərəsti tsaurha ahur nun hu fərkəkafek. Niya hwan Faara a non

kanglang, kəmda non a tsərha hu nggəm ndan

¹⁸ tənun wal səsəmnda sənang nda hai, kun tə fīngya na chahal heu, tənun sən hangnda nggəmnda Kərəsti, ndəna kəthläng ndəghən tə nzanggidghən, tə kudimnggidghən.

¹⁹ Tə kəm a sən nggəmnda Kərəsti nun, ko nanən mbəm sənang hai heu wa, ləgdun ngga tə sənda Faara.

²⁰ Mamnggirha heu yi Faara ni, na səsəmdəghən a əna taara ahur nəm, heu tə əngya mbangwa nəm hwanda, nduwa numawa nəm.

²¹ A tsauka mamnggirha tə Faara ahu Kən hwan Faara tə kəmda Yeeso Kərəsti pakwandə! Atsaukake.

4

Tsaurha tal tə ndan hu Kərəsti

¹ Tsaunən kee, kəla nani hu porsəna kəsər ka Chinəm, niya hwan kun tsawama tə ndan hu kwamana aah na nda kun kamanggən.

² Kətsar tsawama məsələmnda nafiya tə sammayirha, tə kərəsta. Munyaama tə ndan hu nggəmnda.

³ Ndeeman yid nun laf wumten də nun ha kyanun fərang na Səsəna kun, ahu dədəmnggiddi wumangga kun heu.

⁴ Thlu farha tətəl ni, Səsəna tə Pedənda kəm tətəl ni, kəla na shiteena aah nanda kun kamanggən tətəl ni,

⁵ na Chinəm tal, fərkəkafek kəm tətəl ni, tə mbaptisma tətəl.

⁶ Faara tal Chin kowunni heu, na aten əngya heu, ahu heu kəmda.

⁷ Amma fərang Kərəsti nggayirha kowunni ahur nəm.

⁸ Kəla ndana labar Faara,
“A sayiddi tər nən talara sə
har də porsəngya haadə,
Fərang də ən ənaarha fiya
dədamən-dədamən.”*

⁹ (Mani ndarha “tərdə talara sə”? Nəghən a kyad ndaarha tərda hai ta kamu chehweerha də.

¹⁰ Niifdi tərgha hai, ndəghənni kəm tərgha talakh talara sə, ka a ləgdanggən talara tə hweede heu.)

¹¹ Ndəghənni kəm fərangga fīngya fathləngya Yeeso, fīngya annabiya, fīngya fa pər Labara na Mbənggən, fīngya pastoya tə famaləmnəngya,

¹² ka a ngwanggən nafiya Faara fa na chahal ənang taara nda yi tənang nda fad Kərəsti,

¹³ Nən a dərha mbeedə kee kəl a səl wumten nəm hu fərkəkafek tə sən Wan Faara tsawum lələgdə tsəkka yi Kərəsti.

¹⁴ Tərgha mbəm a nggər tsaurha kəla wundakhnaya wa, nduwa tsawum kəla fīngya na nanda tsang teena kanda tə tur tsaharhaha na a kyakhrang hutən ndan hai, nafiya na ndəndəl kanda a nggəba kanda tə huk kanda tə 'ya əna nanda.

¹⁵ Ameyedghən, a pər kəkafek nəm hu nggəmnda, manəm sə heu ahurghən ndəghənggi na teena, ndəna Kərəsti.

¹⁶ Kəsər ndəghənni wumangga mbəd njiya farha heu chik tsərha nda kala mbəd njirha əna targhən nda hu nggəmnda.

Weerinda yibrha hu Kərəsti

¹⁷ Niya ndang nda kun, niya nggər ndang nda kun hu thləm Chinəm, tə ndaarha a nggər dūn tsaurha kəla nafiya mbuwa Yahudaya wa, mbuwana numad ndan məməl

¹⁸ hutən ndan lələgdə tə wula. Ndəghang nda kanda hai tə yibrha na Faara a fəra, kəsər ka yamid səndəndan, tə hur ndan na kakrak.

¹⁹ Mbə shilee sə a yid ndan wa fər nda fad ndan ka tar kulafayirha, na nda sunad kala ən tsanda.

²⁰ Mbə kee tsaha nun aten Kərəsti wa.

²¹ Səndisə pərang nda labara kun atənggən tsau nən nafiyyighən ni kun, tsahang nda kun ha aten kəkafek na ahu Yeeso.

²² Nanən kee, malaman dimiyid nun tə ən ənad nun yi kaar, ən ənaarha na səbang kun də kəsər ka nggəm əngya mbuwa ngga.

²³ Ngwa kyakhrangga səsəna numad nun hai.

²⁴ Tərama weerənda tsaurha ənana Faara na kəla altənggən, yi nggayirha, tə tsaurha yi kəkafek chahal.

* 4:8 4:8 Dzabura 68:18

²⁵ Tsaunən kee, malaman nggabaarha, kowunni nagha a thlèghang kəkafek nən tuladghən, kəsər kəm ni ndan heu.

²⁶ A sərb hur nun dē, a nggəmdun fa kyangga sərbha hura kun hu dīmiyirha hai wa, tē kəm a nggəm dun fa hēmnga yanfaara hai hur nun səsəba dē wa.

²⁷ Amma a malang dun kwamana Sheetan wa.

²⁸ Niifa na a ngaara a nggərdē ngaara wa. Ameyedghən əna taara nən yi kəkafek tē harghən, tənən wal 'ya ha a fəranggən fa yamiya.

²⁹ A kyad labara ba mbuwa mbənggən a mii nun wa, kəl tur labara na mbənggən na fər kaali yi taksarha tē ndan, hu ənaarha kiya nən dāng nda nafina sē na a səkkən.

³⁰ Kwarama nun dē sərbang hur Səsəna Tē Pedənda dē yi Faara na tē yibrha. Dalama teena hai a tsauka Səsəndi shedawa aten nun na a kyad ndarha a fara sēmən nun a wal alten nun hu dīmiyirha.

³¹ Ndəghama hai tē tur labaara na i'ikh, tē hufirha hura, tē sərbha hura tē yanda, tē 'yar farha tē sərb thləma tē kala tur yanggi kaara.

³² Ənəman nggayirha ndan, non a haḍang ndan fa, non a chahang dīmiyirha ndan dē kəla chahang na Faara dīmiyid nun kun dē hu Kərəsti.

5

Tsaurhahu kukwaryirha

¹ Tsaunən kun wangya Faara ni nggəm nən, tsahama tsaurha kəla ndəghən,

² tē kəm tsawama yi nggəm ndan, kəla nggəmma Kərəsti kəm, fər nən fadghən ka kəm, sataka na sədgən mbənggən, sataka yi Faara.

³ Amma ahur nun a sək nda ko labar kulafayirha wa, ko tur yanggini, nduwa nagha suna sē ahur nun wa, kəsər kamngwa tē nafiya Faara na chahal wa.

⁴ Nəghən kee tē labara na mbuduhul tē palthya yi nuryirha nduwa na i'ikh kamngwa tē kun wa. Ameyedghən nama narha usa Faara.

⁵ A sənunsə tē ndaarha, niifa na a əna pateyirha nduwa susuwayirha, nduwa

suna, tsau dē tal tē takkwa daharha, mba nda wal langaarha hu kutəryid Kərəsti tē yi Faara wa ko ngguchit.

⁶ A nggaba niifa kun tē labarya mere wa. Kəsər tur ənggini ya ndəna sərbang hur Faara dē aten nafiya ənawa taara tē 'ya ndanən.

⁷ Tsaunən kee a wumdun teena tē kanda wa.

⁸ Kəsər kun kaar nuwun hu wula, amma nanənya, wal dun kukwaryirha a fad Chinəm. Nanən kee, tsawama nafiya na hu kukwaryirha,

⁹ Kəsər kukwaryirha na ahur nun ndəna bang 'ya ba na ngga, tē tsawud nggayirha tē kəkafek.

¹⁰ Tsahama əngya na a mbənanggən Chinəm.

¹¹ Ndəghama hai tē ən wula mbuwa ngga, a meyedghən pəramadghən.

¹² Kəsər ən shilee ni a pər ənggina nəm na nda a ənaarha bəbee.

¹³ A ba ənggini a mbəd kukwaryirha ba, kowunni nən naghən.

¹⁴ Kəsər kukwaryirha ndən kyangga 'ya pəpal ba. Ndəghənni nda nanda,

“Mekhnu sa na a shiirha!

Thliu sē hu mərə!

Na Kərəsti a fəro kukwaryirha.”

¹⁵ Nanən kee, kwarama tē tsawud nun. A tsaudun kəla nurya wa, amma tsawama kəla nafiya na ndəndəl.

¹⁶ Ənama taara tē kwamana wal nun yi nggayirha, kəsər bənggini nanəm sē yi mbəlfēerha.

¹⁷ Tsaunən kee a naḍun nurya wa, kəl sən 'ya nun na mid Chinəm.

¹⁸ A nggal dun tē aam inabi wa, yandī na dāng kun hu ən shilee dē wa. Ameyedghən ləgdāama tē Səsəna tē Pedənda,

¹⁹ kalaman ndan sē tē labarya yi Dzabura, tē amshiya yi faala, tē amshiya yi səsəna. Aama amshe a Chinəm tē hur nun heu.

²⁰ Kətsar nama narha usa Faara China ənagha əngya heu, ahu thləm Chinəm Yeese Kərəsti.

Tsawud nishya tē hashya hu kakhrha

²¹ Fəraman altennun ndan hu Kərəsti.

²² Nishya na tē kakhrha teena fəraman fannun a chimayinun kəla nun ənanggən Chinəm.

²³ Kəsər chimarha ndəghən ni aten nukkun, kəla na Kərəsti aten Kən hwan Faara, Ndəghənggi tafadghən ndəghənni tē hərəkrha faddi.

²⁴ Kəla fərna fatakkwaya alten ndan a Kərəsti, nishya kəm fərama alten nun a chimayi nun ko hu mani.

²⁵ Kun həshya nggəməma nishyinun kəla nggəməna Kərəsti fatakkwayighən har fər nən yibədghən ka kanda

²⁶ ka a naghə chahal, tsabanggən dē tē aama tē səsəmənda labərgən.

²⁷ Əna nən kee fər nən altenggən a walghə fatakkwaya mamnggirha na chahal kula ən 'yaara fa nduwa ən tsanda nduwa 'ya dimi.

²⁸ Nəghən kee kamdē, həshya a nggəm nishyindan nda kəla nggəm nanda fad ndan. Kəsər kala niifa nggəməngga nukkun, nggəm nən altenggən.

²⁹ Mbə niifa sē 'waghə kar fadghən wa, amma nən narha həbəng nda kəlaghən nən ha ngga, kəla na Kərəsti laf fatakkwayighən,

³⁰ kəsər kəm ndan ni hu fadghən.

³¹ Kəla ndana Deleewar Faara,

“Na niifa mal man tē chin,
Thləthləbənggən nukkun fa,
kanda kyab tsawanda thlu farha tətəl.”

³² Ən diya nəghən bəbēe kudimnggən kaan, amma niyi a ndaarha Kərəsti ni tē fatakkwaya.

³³ Nanən kee, kala həshnefa tətani a nggəm nukkun nən kəla nggəm nən altenggən, kala nuneefa kəm tətə ni a fərang mamnggirha nən chimadghən.

6

Tsawud wundakhnaya tē fa nggətyindan

¹ Kun wundakhnaya, tərāman shilee fa nggətyinun teena kəsər kun yi Chinəm ni, kəsər ndəna məməl.

² Ngyakhrha yi tal əna nanda tē dəfmee ndəghən, “Tərang shilee nda muwa tē tsu teena,

³ tēna tsawud nun naarha ngga, tē kəm na yibəd nun a naarha dzang hu kəshiirha.”

⁴ Kun chingya, a səbəng dūn hur wangginun dē wa; a meyedghən, kərāman kanda sē hu kwamana na ngga, tē kəm tsaha man labar Chinəm kanda ha.

Mafaya tē tuwurayindan

⁵ Kun mafaya, tərāman shilee tuwurayinun teena na hu kəshiirha. Fəraman mamnggirha kanda, koma nun a ənaarha ənamadghən tē hura tətali, kəla nun a ənang Kərəsti.

⁶ A fərang dūn mamnggirha kanda ka tərəm hu yirha tənən mbəngang fiya wa. Amma kəla mafaya yi Kərəsti, ənama 'ya na mid Faara tē hura tətali.

⁷ Ənama taara tē hura tətali, kəla nun a ənang taara Chinəm ni, mbə fiya wa.

⁸ A sənunsə, na Chinəm a fərang kənaghən kowunni ahur nəm kala 'ya əna nəm ngga, ko mafaya ni, nduwa nafiya na tē alten ndan.

⁹ Kun tuwuraya, kunggi ma ənāman mafayinun kee. A nadūn a tərāng kanda wa. A sənunsə kun kyab na tuwuri nun tal a talara, ndəghənggi kəm mbə wura hasə wa.

Kəsəmənda Faara

¹⁰ A mii ngwaladghən tsawama tē shembe ahu Chinəm tē səsəmənda mamnggitghən.

¹¹ Ngwama fa tē kəsəmənda yanda yi Faara fərang nən kun, tənun mbang pa kəfarha tē Sheetan ana midghən huk kun.

¹² Kəsər mbəm a yanda yi thlu farha tē fara wa, amma tē səsən kəshiid mbəlfēeya mbuwa nəm naarha, tē kutərya tē fīngya na tē tē səsəmənda ha, tē fīngya na tē kutəryid kəshiid wula a har ndan.

¹³ Tsaunən kee, kalaman kəsəmənda yanda heu yi Faara, tənun mbang isha a fardī mbuwa ngga na bayi. A kwasamaddi ngwalang nun yanda nun narha tē shembe isha kət.

¹⁴ Ishama tē shembe, kəkafek tsauka kəla ən kən munun, nggayid Faara na kəsəm ndəghən laf kun nən,

¹⁵ na a kyad ndaarha ngwa dūn fa ka a pər Labaara nun na Mbənggən kəla pa pakhma yi tsawud dēdemnggirha.

¹⁶ Ngwa tsauka fərkəkafek kəsəm
ndənun tənun mbang bəlang wad hafya
hai na tē mbəlfeddi a chaarha ba.

¹⁷ Tərama tətər tasau yi hərəkrha, tē kəm
thlaukh kəlar Səsəna, ndəna labar Faara.

¹⁸ Hwanama Faara kətsar tē səsəmda
Səsəna. Hwanama Faara aten əngya
dədəmən-dədəmən. Kəsər non a kəla alten
nun ha ngga a sayiddi nun a hwanda
aten fatakkwaya heu.

¹⁹ Nggi kəm Hwaneema Faara in, tēna
Faara fəre 'ya kamngga a thləyi, pər
Labarghən ni na Mbənggən yi ənwulteena
a fiya kula hərənga.

²⁰ Kəsər ka labardi na mbənggən ya
ndən tsauni a meyed Yeeso, ko nani hu
porsəna. Hwaneema Faara in tēni pər
labar Faara kamngga a əne.

Mii ngwala nda 'ya

²¹ Tikikus, wanmanəm nggəm nəm, na a
əna taara hu kwamana na ngga a Chinəm,
Nən a pərang 'ya kun heu, tənun sən 'ya
niya ənaarha tē kwamandi niya ənaghən.

²² Thlənni ndən thləman nun də kəsər a
sən 'ya nun nanan a hurghən, tē kəm
fərang kaali kun nən.*

²³ Shayina, ngwa tsauka dədəmnggid
Faara na chindi, tē Chinəm Yeeso Kərəsti
tē nggəmda tē fərkəkafek tē kun.

²⁴ Ngwa tsauka nggayid Faara aten
kowunni nggəmnnga Chinəm Yeeso
Kərəsti tē nggəmda mbuwa tam
ngwalarha. Atsaukake.

* 6:22 6:22

Filibiyaya

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har nda Mbulus tē Timoti mafaya Yeeso Kārēsti, a fīngya heu na a takkwa Yeeso Kārēsti na tē tsaurha a Filibi heu tē shingya tē fīngya na a dang kun sē.

² Ngwa tsauka nggayid Faara na yinēm China tē Chinēm Yeeso Kārēsti tē kun.

Hwanda Mbulus aten fatakkwaya Yeeso

³ Ni naarha usa Faara a sayid dī dāl ni teena hai tē kun.

⁴ Kāsar a nadi a hwan Faara a tennun ni ānaghən tē wutsəfayirha.

⁵ Tēkdī mbānda fa kāsər wum dēm teena hu pər labara na Mbənggən, ka a katərādhən ta weeri dā bā ya.

⁶ Səndisə Faara katərāngga tar dā hai na ngga ya ahur nun, nən a dərha mbeedə tēghən kee ta fardā dē na Yeeso Kārēsti a wutta bā.

⁷ Mēməl ni a fadna a ni naarha dāl kun teena heu kēla ənani tē wutsəfayirha, kāsər nuwun ahur na, nuwun a wum teena tē nggi ahu nggayid Faara, heu tē muwenda hu porsəna dē ish ni aten kəkafekkid Labara na Mbənggən.

⁸ Faara sēndasə nggəm dī kun tē kəm nən a kukwase fa a na kunni tē tur nggəmnda Yeeso Kārēsti na niifa hadang fa.

⁹ Hwandəna kee, a mulgha nggəməndə nun hai, hu huteena tē sēnda kwaman Faara.

¹⁰ Nən dang kunsə a wur 'ya nun kamngga, kāsər a fara na Kārēsti a wutta bā a non chahal kula ən 'yaara.

¹¹ Ngwa tsaukwa yibədwa lələgdā tē nggayid tarwa kyaghaba hu fərəkəkafekkid wa hu Yeeso Kārēsti. Katəra nən hai kee kāsər ka a manang ngganda thlēm Faara ni, tē falləghən kəm.

'Ya na mid Mbulus a pər Labara nda na Mbənggən

¹² Shayina, na minna sē a sənunsə, əndī katərāgha hai tē nggi ya nggər dē inang kwamana hai na a dēgha labar Faara mbeedə.

¹³ Kowunni, heu tē sodjaya na a kēla minda ki kutəra ha tē chehweddi kahad sēndasə muwegha nda hu porsəna dē kāsər ka nani mafad Kārēsti.

¹⁴ Kāsər ka nani hu porsəna fa takkwa Chinēm heu wal nda kanglanggirha na a pər labar Faara nda kula hərəenga.

¹⁵ Fīngya na nda pər labar Kārēsti ka sərəkkihə tē nggəm alteena kee, amma fīngya na nda əna yindan yi nggayirha.

¹⁶ Na nda a pər labar Faara yi nggəmnda, sēndasə fəree nanda tar diya a tsawi kəsəmnda yi pər Labara na mbənggən.

¹⁷ Fīngya yini taarha na nda a pər labar Kārēsti yi nggəm alteena kee, mbə tē hura tal wa, na mindan sē a sēsee ahu porsəna.

¹⁸ Amma mbə 'yasə wa. Ko na nda a sak 'ya ngga nduwa mbuwa ngga, nduwa kəkafek ni na nanda a pər labar Kārēsti, niyi tē wutsəfayirha, kəkafek niya chik dərha mbeedə tē əna wutsəfayirha.

¹⁹ Səndisə ahu hwandə nun a tenna heu tē thlarra Səsən Yeeso Kārēsti sēndisə na nda a kal nggi hai.

²⁰ Niyi a nžəm ndaarha mbə 'yasə na keerha hu shilee hai malang nggi tar na wa, amma niyi tē fərəkəkafek na a tsawi tē kanglanggirha hu Yeeso kēla kaar. Fərdī kəkafek tē ndaarha ngwa manang ngganda thlēm Kārēsti a fad na ko nggi tē yibrha fa nduwa a mərđi.

²¹ A fad na yibrha yi Kārēsti ni, a mərđi walla chikrha ni.

²² Amma a məryi wa, niya əna taara kaan yi Kārēsti. Nanən kee səngwi əndī na minna wura wa.

²³ Tsakh tenna hai səri. 'Ya na minna a dī thləmad Kārēsti dē tsawan kyab, yandīya ndəna mēməl a fanna.

²⁴ Amma kāsər ka kun na minnun sē a ne tē yibrha fa.

²⁵ Səndisə nəghən kee, sēndisə kəm niya naarha tē kun heu tənun wal chikrha tē wutsəfayirha, hu fərəkəkafekkid nun.

²⁶ A nggər dī wutta thləmad nun dē, nun a wal ən taala kaan tē Yeeso Kārēsti kāsər ka əngya nən a ənaarha a tenna.

Tsawama kēla wangya talara

²⁷ 'Ya kamngga, tsawama kēla wangya talara, na a wuddī ka kēlang kun bā ko

wudwi də wa, a sək ndaarha ni, ishdun ngga, mii nun tal hu 'ya nun a ənaarha kəsər ka fərkəkafekkid di yi Labar Kərəsti na mbənggən.

²⁸ A tərəm dūn fatsangginun wa. Tsawama tə həhasyrha ndəna a kyad ndaarha na nda a bəlang kanda, kun kəm na nda a hərghang kun, ko Faara tafadghən.

²⁹ Kəsər fərangwa kwamana kun na fərkəkafekkid nun hu Kərəsti Yeeso kewa, amma a səsən kəm ka ndəghən.

³⁰ Kun a habbaarha tə tur yandī nanun sani fa, ndəghən ni kəm sək nun bəl ni fadghən.

2

Tsawama tə məsələmnda Kərəsti

¹ Nuwun a wal kaali ka tsau nun yi Kərəsti wa? Nduwa nuwun a wal nggabrha ahu nggəm ndəghən wa? Nduwa nuwun ahu tsawud dədəmnggirha hu Səsəna wa? Nduwa kəm nuwun a nggəm ndan tə hədang nda ndan fa wa?

² Niya hwan kun, ngwa ləghədgha wutsəfayid na ahu tsawud nun tə numarha tal, tə nggəmənda tal, non hu səsəna tal tə 'ya na minnun tal.

³ Ana dūn a əna 'ya tə nggəm alteena nduwa tə manang nda alteena wa, amma tsawama məsələmnda nafiya. Kowunni naghə tər shadghən niifa ni kalgha ndən mu.

⁴ A kəlang na 'ya na midwa kee wa, amma kəlang əngya na mid fīngya kəm.

⁵ Tsawama tə halla Kərəsti Yeeso fa.

⁶ Ko nanən Faara ni ndəghən, məməlangwa fadghən tə Faara na a kəsghənən tə shembe wa.

⁷ Tsawanggən altenggən kəla mbə ka niifa ni wa, tərghən fadghun kəla mafarha, ahu thlu farha nggət na ndan, kyad fadghənən kəm hu thlu farha.

⁸ Tsaunən kəla niifa, manang ngwa altenggən wa, tə kəm naghə a əna taara tə 'ya na mid Faara tə kəm nggəm da fa na a mərgha, mərə kəla tə mbəlfēerha aten kadīirha.

⁹ Tsaunən kee, fərang Faara mamnggirha kaan, dəfang thləma nən kalgha tur thləma,

¹⁰ kəsər ka thləm Yeeso kala niifa nən a bərang nda hai tə wadēdghən, a talara tə kəshīirha tə kamu chehweerha.

¹¹ Kala sheneurha nən a ndaarha Yeeso Kərəsti Chinəm ni, kəsər a manangganda Faara na Chindi.

Ngwa djargha kukwaryid nun hai hu kəshīirha

¹² Tsau nən kee, kun shayina nggəm ni, niya hwan kun, kəla nun yakh nggəm miina fa hu sayiddi nani tə kun, ko mbuwa ni a thləman nun nanənya, dāama mbeedə tə əna taara tə 'ya nun a səkrrha a miina. Ndeeman yid nun tə əna taara tənə kwaman hərəkrə nun kyarha pəpal bə, ənamadghən tə tərəm Faara, naghə fad nun a rəprha fa.

¹³ Kəsər Faara ndəna a əna taara ahur nun, tənun əna 'ya tənə midghən.

¹⁴ Kala 'ya nun a ənaarha ənamadghən kula huhurumnda nduwa ngaala,

¹⁵ tənun tsaurha kula ən 'yaara fa, non chahal kəla wangya Faara mbuwa tə dīmiyirha fa ahu sayid kəshiddiya na ten fiya kakrak, fa mbəlfēeya naghə kukwaryid nun a djaara hai ahur ndan kəla kukwaryirha hu kəshiddiya.

¹⁶ Tə kəm kəsəama labar wal yibrha, tənī wal ən taala a far bəd Yeeso bə səsəna tə tənə mbə tsaurha mere wa.

¹⁷ Amma ko na nda ireedə kəla ən saarha yi fəra a mbəd fər sataka tə əna taara kyagha bə ahu fərkəkafekkid nun, niyi tə wutsəfayirha tə kun heu.

¹⁸ Nanən kee kun kəm təghə mbənda fa əna wutsəfayirha nun tə nggi.

Timoti tə Abəforiditus

¹⁹ Niyi a ndaarha a nggəm Chinəm Yeeso fa, tsəbaku niya thlənang Timoti a thləman nun də, tənī wal kaali a səkdi labar nun bə.

²⁰ Mbə niifa sə nani təghən kəla Timoti wa billagha kaan tə kun wa.

²¹ Kowunni kəl 'ya billagha kanda fa kee, mbə yi Yeeso Kərəsti wa.

²² Amma kun səndun tsawud Timoti, əna dan tar pər Labaara na Mbənggən kəla nda wee tə chin.

²³ Tsaunən kee niyi a ndaarha niya thlənang a thləman nun də a hərəm di sək 'ya na a katərarha hai tə nggi.

²⁴ A nggəm Chinəm fa tsəbaku nggi tafanna ma niya dərha də.

²⁵ Amma kəla di hai kəm kamdə a nggəyi thlənanng Abaforiditus kun də wan maana. Pashid tarna ni, nan a əna tar sodja kyap, təthləndə nun ni puwang nun ba ka bagha deesə.

²⁶ Nəghən a kukwasang fa ka a na kun nən heu, tə kəm billa də kaan kəsər səkdun ndaarha mbə kanglang wa.

²⁷ Kəkafek haddə kaan har takhdə a mərə. Amma hadang Faara fa, mbə ndəghən katenggən wa, heu tə nggi. A mbə kee wa kam na hurna a səbrha də kaan.

²⁸ Tsaunən kee ndən ndaani niya nggər thlənggən a thləman nun də tənun naghən tək mbənda nun fa, nggi kəm mbi billarha kaan wa.

²⁹ Thlamadghən fa tə wutsəfayirha ahu thləm Chinəm. Fəraman mamnggirha tə fīngya na kəla ndəghən.

³⁰ Takhdə a mərə kəsər ka tar Kərəsti. Nəghən a fər yibədgən kəsər a deeghən sə tə taara yi mbangwa nun ənaarha.

3

Nggayirha yi kəkafek

¹ A mii ngwala labarna, pashiyina, ənama wutsəfayirha tə Chinəm. Mbə billa nggi fa a nggəyi chireethleng kun də aten ənggini 'wani pərang kun wa, kəsər a ənadī kee nən a dang kun sə.

² Kwarama tə wudayini ya na a əna tar mbəlfēerha, na a ndaarha kəl thleena niifa muwa ndənən wal hərəkrha.

³ Kəsər kan ni fathlee muya yi kəkafek, kan na a fərang mamnggirha Faara tə səsənggən, na a əna taala tə Yeeso Kərəsti, mbərsa wan tə tar thlu farha wa.

⁴ Ko nanən nggi ni mbang mbərsaarha tə tar altenna. Ana niifa sə na a ndaarha nəghən a mbərsaarha tə tar altenggən, nggi kaldī ndən mu.

⁵ Thleegha nda muwa a sayiddi səl ni beena wuvada, nggi tə Isəreela ni, turya Mbenjemen, wangya Ibraniyaya. Aten tsahad deelewar ngyakhrha Musa, nggi tə Farisarha ni.

⁶ Niya a ndi farha hai aten takkwa ngyakhrha Musa, ni naarha səsang nda

fa takkwaya Yeeso. Aten nggayirha niya a takkwa ngyakhrha məməl.

⁷ A fardī numayi tə ndaarha ka 'ya niya ənaarha. Amma nanənya kəlang di mbə ka 'yani wa kəsər ka Kərəsti.

⁸ Tsawang di əngginiya mbə ka 'yani wa, kəsər ka sənda Kərəsti Yeeso Chinəm. Kəsər ka ndəghən ni malang ni əngya heu, tsawang nggi kanda əngya ni mere kee tənī wal chikrha ka tsauna Kərəsti yina,

⁹ tənī tsaurha ahurghən. Mbə ka nggayid na niya laf ngyakhrha deelewar Musa wa, kəsər ka nggayid di ni waala a fad Yeeso hu fərkəkafek.

¹⁰ Na minna sə a sən Kərəsti ni tə səsəmnda thliidghən sə ahur mərə, na miina sə a səsəe təghən, tsawi kəla ndəghən ahu mərəghən,

¹¹ na minnasə ko kəkən ni a wal thliirha ni sə ahu mərə hu yibrha də.

Ndiyirha hu 'ya na minnəm

¹² Mbiyi a ndaarha 'wadi teena waldi əngginiya wa, nduwa tsawi kəla Yeeso wa. Amma niya a ndeng yidna tənī wal əndī kyana Yeeso Kərəsti kəs nggi ha kamənggən.

¹³ Awo, Shayina, nawi fanna kəsdi ndən ha wa. Amma djanggi yirha 'ya tal kee, mbəde 'ya mbərgħa də, niya a ndeng yinna a əna ənda ni na a mbee.

¹⁴ Niya a ndeng yinna a wal əndani na miina, tənī wal kəna əndī kyana Faara aah nggi talara hai hu Kərəsti Yeeso.

¹⁵ Tsaunən kee kəm shinggi ahu səsəna tama nam tə tur hallədi thləkni ya. Amma ana fīngya sə na tə 'ya mii pak, na Faara a kyadənggən kun a pəpal.

¹⁶ 'Ya kamngga tama dəm mbeedə təghən kee.

¹⁷ Shayina, takkwama 'ya ənani, tə kəm kəlaman wid fīngya na məməl kəla nəm ənaarha.

¹⁸ Kəla ni 'wani pərang nda kun, nanənya ma niya nggər pəranggən kun, tə aam yirha hu yidna, na fīngya sə ahu windan hai, kyaddə ndarha fatsangya kadid Kərəsti ni.

¹⁹ A mii ngwaladghən na nda a dərha ahu hwanga də. Faar ndan hur ndan ni. Yamid shili ndan ndəna nda taala sə,

numan ndan heu nēghən aten ən kēshiirha.

²⁰ Amma wangya kutēryid talara ni kēm, nēghən a kukwasang kēm fa kēla bād Tēhērēkrē nēm fa Chinēm Yeeso Kērēsti, a talara hai.

²¹ Ndēghēnni tē sēsēmnda na a bāng əngya bā heu a kamu kutēryidghən bā. Tē sēsēmnggit dā ni keeghən nən a kyakhrang mōrra fad nēm hai tsawanggən kēla fadghən yi mamnggirha.

4

¹ Tsaunən kee, shayina nggēmni, tsawama tē shembe hu Chinēm. Nggēmđi kun har nēghən a kukwaseefa a na kunni. Shayina kunni wutsəfayid na tē kēna tarna.

Isha tē shembe ka Chinēm

² Niya a hwan Yudiya tē Sēntiki, a tsaukwa mii ndan tal hu Chinēm.

³ Sa na ka pashid tarna na tē kēkafek fa, niya hwan sa dāng nishyina sē kyab ya na a tsawa nda dēdem tē ndan, kēsər habban nda tē nggi ahu pər Labardi na Mbənggən ya. Ənanda taara heu tē Kēlamen tē fīngya pashiya tarna, kanda na thlēm ndan chichireethlee hai ahu Deleewar fər Yibrha.

⁴ Tsawama kēsər tē wutsəfayirha fa ahu Chinēm, niya a nggər ndaarha tsaama tē wutsəfayirha fa.

⁵ Kērsaama tē kowunni, a sənunsə takh chinēm a baarha bā.

⁶ A billadun tē koma wa, amma kala 'ya katəragha hai pəra man ndēghən Faara hu hwanda tē usa Faara kēm.

⁷ Dēdemnggid Faara, kalgha sēnda niifa mu, nən a laf hur nun tē huten nun ahu Kērēsti Yeeso.

⁸ A mii ngwaladghən shayina, kala 'ya na tē kēkafek fa, komani yi fər mamnggirha, komani na mēməl, komani na chahal, komani yi nggēmnda, komani yi suna, a na 'ya sē na ngga kaan, nduwa yi faala, numama aten əngginiya.

⁹ Ənama taara tē 'ya tsaha nun tē thlənun, tē kēm sək nun, tē nanun a fadna. Faara na tē tsawud dēdemnggirha ha nən a naarha tē kun ha.

Usa Mbulus Filibiyaya ka fərrə ndan

¹⁰ Ənadi wutsəfayirha kaan tē Chinēm kēsər nanənya kyaddə ndaarha nggərđun billarha tē nggi. Kēkafek billadun tē nggi, amma wal wun kwamana kedee kunun wa.

¹¹ Mbə nani a ndarha kee ka yamirha wa, kēsər tsaha dī kērēsta tē 'ya na a harna.

¹² Sēndi kwaman tsawud na ko hu yamirha ko hu walaha. Ni mbang kērəs tsaurha ko nēghən kēkən, ko hu mirha ni ko hu nggaala, ko hu yamirha ko hu walaha.

¹³ Ni mbang əna əngya heu hu Kērēsti na a fəre shembe.

¹⁴ Ko nanən kee, dēe dūn sē a sayiddi nani hu səsaaarha.

¹⁵ Kun Filibiyaya sēndunsə hu sayiddi katərang ni pər Labar dā hai na Mbənggən, malni chehweed Makidoniya mbə nafiya sē na a takkwa Yeeso wumngga teena tē nggi hu fəra tē thlərha wa kəl kun katen nun kee.

¹⁶ Kēsər ko a sayiddi nani a Tasalonika, nun thlənə əngya dē na minna.

¹⁷ A ndaadun na minna sē a fəre 'ya nun wa, awo, 'ya niya kadaarha kee tənun wal kēna tar nun.

¹⁸ Nanənya kala 'ya na minna asə a harna kalgha mbərha mu, tsau nən walđi əngya fəre nun a har Abaforiditus. Fər yini ya na sēdghən mbənggən, sataka ni kēm na Faara a thlərha tē wutsəfayirha.

¹⁹ Na Faar na a fərang əngya kun na mid nun mamnggid kēnaghən hu Kērēsti Yeeso.

²⁰ Mamnggirha tsaudə yi Faara na Chindī pakwandə. Atsaukake.

Ngwala mii nda 'ya

²¹ Ndamani 'ya nafiya Faara fa hu Yeeso Kērēsti.

Shayina nanan a mbədiya kanda a ndang'ya kun fa.

²² Nafiya Faara heu na a mbədiya kanda a ndang'ya kun fa, mbə kēlama fīngya na a minda ki Kaisar wa.

²³ Ngwa tsauka nggayid Chinēm Yeeso Kērēsti tē kun. Atsaukake.

Kolosiyyaya

Deleewar Mbulus chireethleng nən Kolosiyyaya dā

¹ Kyagha deleewar dā ba ya a har Mbulus tēthlōnda Yeeso Kārēsti wurna Faara ka a tsauka tē pār labar Yeeso Kārēsti kanda kyab tē Timoti wan manēm.

² A fa fērkēkafekkya Yeeso Kārēsti na tē tsaurha a Kolosiya. Ngwa tsauka dēdemnggid Faara Chinēm tē nggayidghən aten nun.

Usaarha tē hwan Faar Mbulus

³ Kēsər nan naarha usa Faara, Chin Chinēm Yeeso Kārēsti, ana dān a hwan Faara a ten nun.

⁴ Kēsər sək dān labaara aten fērkēkafekkid nun a Yeeso Kārēsti tē nggēmnda nun a ənang nda nafiya Faara heu.

⁵ Kēsər ka shiteena nanun tēghən aten 'ya dēfang na Faara kun dē a talara. 'Wadun teena sək dūn ndən ka a fardī sək nun Labaara yi kēkafek na Mbēnggən.

⁶ Labardī na Mbēnggən bagha thlōmad nun ba nēghən a weela hu kēshiirha dē kahad, a kyakhrang wid fiya hai hangga. Kēla kyakhrang nən wid nun hai ka a fardī sək nun labar nggayid kēkafekkid Faara.

⁷ Tsaha wun 'ya aten Labardī na Mbēnggən pērangna Abafaras kun pashid tar nan nggēm nan. Ka mafad Kārēsti ni nēghən a əna tar kēkafekkirha a meyed nun.

⁸ Ndēghənni kēm pērangga labara kēm aten nggēmnda a fīngya fērang na Sēsəna tē Pedənda kun.

⁹ Nanən kee, ka a fardī sək nan fad nun malang ngwan hwan Faara aten nun wa. Hwan dān Faara a lēdanggən kun tē sēnda nggēmna hurghən kēmnda fērang huteena nən kun tē thladwayirha yi Sēsəna.

¹⁰ Tērga tsawama hu kwamana na mēməl kēla na mid Chinēm kēmnda kēsər nən əna əngya mbēnangga. Ahu tsawud nun ənama tur əngya heu na nggəngga, nən naarha tsərha tē chik sēnda Faara.

¹¹ A fērangga Faara kaali kun yi kanglanggirha hu sēsəmdēghən, tənun

naarha tē munyarha tē mbənafa fa tē kārēsta.

¹² Nama naarha usa Chindi kēsər, ndən tsawangga kēm wal nēm kēnaghən ahu əngya dēfang nən nafiighən dē ahu kutəryid kukwaryirha.

¹³ Ndēghənni hērghangga kan ba ahu kutəryid wula, dēgha tē kan hu kutəryid Wanggən dē nggēm nən.

¹⁴ A fadghən ni wal nēm hērəkrrha, chahang dē dīmiyid nēm kēm dē.

Mamnggit Yeeso Kārēsti

¹⁵ Kārēsti nēghən mēməl kēla Faara mbuwa nēm naarha tē yirha. Wan 'waarha ni aten əngya ənana nda heu hu kēshiirha.

¹⁶ Kēsər a fadghən ni ənana Faara əngya heu na a talara tē hweede, na yirha a naarha tē fīngya mbuwana yirha naarha, tē kutəryirha, nduwa sēsəmggya a talara, nduwa kutərya. Ənagha Faara kēshiirha heu a fadghən tē kēm a ndēghən.

¹⁷ Na Kārēsti sē kapa na nda əna əngya heu, ndēghənni kēsgha əngya ha heu ənana Faara a mbərha na ngga.

¹⁸ Ndēghənni teena yi farha, ndəna fatakkwaya, ndēghənni katərarha tē 'waagha thliigha sē ahu mēra, tənən tsaurha ndēghən tafadghən 'wagha ma əngya heu.

¹⁹ Kēsər Faara tafadghən ndən ndaagha na wanggən a tsaurha lēlōgdā kēla Faara.

²⁰ A fad wandā ni ndana Faara nən a bang kēshiirha heu a thlōmadghən ba. Nən a bang tsawud dēdemnggirha ba aten farghən irang nən dē aten kadiirha. Wudanggən əngya ba heu ənanən a thlōmadghən ba, əngya na hu kēshiirha nduwa na a talara.

²¹ Kaar yi nuwun inggun ma Faara. Fa tsan nggighən ni kun kēsər ka numad tar mbəlfed nun.

²² Amma nanənya, wudang Faara tsawud dēdemnggirha ba ka mērra Kārēsti hu farha a tsawanggən kun chahal a mbedghən kula ən 'yaara.

²³ Amma tēta ni a dūn mbeedə tē fērkēkafek ishun ngga aten kēkafek. A nggēmndun fa wudun samaddə ahu kaali fērang ni kun a sayiddi sēknun labardī na mbēnggən. Labardī na mbēnggən ya pār

ndan dē ahu kēshiirha dē kahad, nggi Mbulus ndən wurna nda a tsawi mafad Faara a pərghəni dē.

Tar Mbulus a fa takkwaya Yeeso

²⁴ Nanənya niyi a tək mbənda fa kəsər ka səsarha niya ənaarha aten nun. Kəsər ahu səsadda ni ndən niya ləđang 'ya takhka yi səsad Kərəsti a meyed fadghən, ndəna fa takkwayighən.

²⁵ Faara ndən wurgha nggi ka a tsawi mafad fa takkwaya Yeeso, a pər labar Faara ni na lələgda,

²⁶ Labardiya, nəghən bəbee ka kətəm. Amma nanənya kyadə pəpal ba a nafiya Faara.

²⁷ Na mid Faara sə a sən kəna tē mamnggirha yi Kərəsti yi nafiya ni mbuwa Yahudaya kəmda. Əndani na bəbee ya, na Kərəsti ahur nun. Ndən fərangga shiteena kun na a pər mamnggid ghən nun.

²⁸ Kərəsti ni nan a pər 'ya atənggən, tē sənda nanan təghən ha heu, nan kəs thləmaarha, tē tsahang nda kowunni ha. A ba dən tē kanda thləmad Faara ba, na minnan sə a tsawa nda kəla Kərəsti. Na minnan sə a tsənda kəla nafiya Kərəsti.

²⁹ Ndəghən dani niya əna taara kaan kəmda niyi a əna taara tē səsəmda heu fəree nən.

2

¹ Na minna sə a sən tur tar dā nun niya djitiirha ka kun, tē fīngya fa fərkəkafekkya na a Lawudikiya, heu tē fīngya kəm 'wawaa na nggi.

² 'Ya na minna a wal kaali nda ahur ndan tē kəm wumangga nggəm kanda, tənə nda wal shiiten sənda kaan, tē sən ənwulten tar Faara na bəbee, ndəna Kərəsti tafadghən.

³ A hurghən ni bəbeng na nda kəna thladwayirha sə tē sənda heu.

⁴ Pərang ni ndən kun amawa na niifa huk kun tē mii mbənda.

⁵ Ko nanən nggi tafadna mbiyi a thləmad nun hu thlu farha wa, amma hu səsəna niyi tē kun. Niyi tē wutsəfayirha fa kaan sək ni ishđun ngga, kun a dərha mbeedə ahu fərkəkafek hu Kərəsti.

Na wal weerinda yibrha sə hu takkwa Yeeso

⁶ Hərəm nun thlə Yeeso Kərəsti fa tsauka Chinəm, daama mbeedə tē tsaurha ahurghən.

⁷ Ngwa nagha thlar nun kudimnggən ahurghən, təngga yibəd nun atənggən. Tənun tsaurha kanglang hu fərkəkafek, kəla tsahang na nda kun ha, dūn mbeedə tē usaghən kətsar.

⁸ Kwarama a nggaba niifa kun tē sənda kəshiddiya tē kəm sənda yi hukrha wa, kyagha nda ba a fad fiya, tē səsəmda səsəngya yi kəshiddiya, kyawa ba a har Kərəsti wa.

⁹ Kəsər ahu Kərəsti ni ləghədna əngya Faara sə heu hu farha.

¹⁰ Kun kəm tsau dūn lələgda ahurghən, ndəghən na manggən aten kutəryirha tē səsəmda.

¹¹ A hurghən ni thləng na nda muwa kun, mbə thlee mbuwa na niifa mbang ənaarha, amma yandi ənang na Kərəsti kun, tsahangga kun hai tē ən ənad nun yi dīmīrha.

¹² Kəsər pang nda kun tē Kərəsti hu mbaptisma. Thləng nda kun sə kəm heu tē Kərəsti hu fərkəkafekkid nun ahu səsəmda Faara thləngga sə ahu mərə.

¹³ Kar nuwun məməra kəsər ka dīmīyid nun tē kəm kəsər tsahang ngwanda kun hai tē dīmīyid nu yi thlu farha wa. Amma thləng Faara kun sə tē yibrha ahu Kərəsti. Kəsər chahang dē dīmīyid nəm kəm dē.

¹⁴ Fahwang Faara ənda dē chireethləng na nda hai mbuwa ngga a tennəm tərənggən dē ahu tawang nda dē aten kadiirha.

¹⁵ Thləng dē karid yanda yi kutərya tē səsəmgga, fərang shilee nən kanda a pəpal, kal nən kanda mu aten kadiirha.

Takkwa ngyakhkya tsəkkwa wa

¹⁶ Tsaunən kee a nggəmdun fa ngwang ngga niifa kumarha kun aten 'ya nun a həbrha tē saarha wa, nduwa far laf wutsəfayirha, nduwa kyad ndərid wutsəfayid teera, nduwa far yibəd Yahudaya wa.

¹⁷ Ənggini heu ya shishing nda ni kee aten 'ya na bəyi kyadəng nən fiya, amma Kərəsti ndəna kadghən.

¹⁸ Tsaunən kee, a nggəmdun fa hukka fiya kun tə kyad ndaarha mba nda a manang alten ndan wa tə kəm na nda tərang shilee fathləngya Faara in, kəsər kyadang Faara 'ya kanda. Ka numad dimiyid ndan na nda a taala.

¹⁹ Bal wanda tə Kərəsti wa, ndəghən na teena hu thlu farha heu. Kərəsti ndən wumangga farha tə maasa tə mbəd njiya, nən naarha tsərha kəla na mid Faara.

²⁰ Tsaunən mur dun tə Kərəsti, tə kəm ndəghang də kun hai tə səsəmda ənkaheeya kəshiddiya. Kama nun a əna əngya mbuwa ngga kəla kun yi kəshiirha ni? Kama nda nggəm nun fa tə ngyakhkya kəshiddiya ənana fiya tə ndaarha,

²¹ “A kəsang na wa! A taarang na wa! A tsuwar nan fa wa”?

²² Tur ngyakhkini ya yi tsahad thlu farha ni mbuwa kwas təla də, ana dun a əna taara sə.

²³ Tur ngyakhkini ya nəghən tə thladwayirha, tə tər shilee yi alteena, na nda a numad ndaarha mba nda a manang alten wa, amma na nda a səsang fandan ni kee. Amma tur ngyakhkya kiya mbə səsəmda sə na a dānggən niifa sə 'yadang 'ya nən fa nggəmda thlu farha fa wa.

3

Tsaurhahu weerinda yibrha

¹ Tsaunən thleng nda kun sə hu weerinda yibrha tə Kərəsti, dəfaman yirha əngya fa na a talara hai a mbədi na Yeeso Kərəsti sə tə tsaurha a yisəmad Faara.

² Numama a ten əngya na talara, mbə aten ən kəshiirha wa.

³ Kəsər mər dun, yibəd nun nəghən bəbee tə Kərəsti hu Faara.

⁴ A bəd Yeeso bə tsauka yibəd nun hu kəshiddi ya, nun a naarha təghən heu hu mamnggitghən.

Tsaurha chahal

⁵ Nanən kee, bəlamən dimiyid di tə ən kəshiirha tərna mid nun, kəla, bəreukirha, kulafayirha, suna, mbəlfēerha, kwidhura ndəghən nggima tar dāharha ni.

⁶ Kəsər ka əngginiya, ndəna hur Faara səbrha də aten fingya kargha takkwaghən fa.

⁷ Kaar nun ənaarha kee, nun naarha wiirha hai hu tur əngginiya.

⁸ Amma nanənya tətani a nduwun hai tə əngginiya kəla nda; hufirha hura, kar farha, tə mbəlfēerha, səb thləma nduwa kyagha labaara bə a miiwa mbuwa ngga

⁹ A nggabang dun ndan fa wa, tsaunən malang dun tur tsawud nun yi thlu farha tə tar mbəlfēerha yi kaar.

¹⁰ Nanən kaldun weerinda farha fa, tsaudun nafiya pak. Tərdun weerinda tsaurha na nda kyakhrang hai hu sənda shishingnda tə nggəttəwa.

¹¹ Tsaunən wal dun weerinda tsaurha, bəlwə ndaarha sə tə Yahudarha nduwa mbə tə Yahudarha wa, nduwa tə thleegha muwa tə yandi thlee wa muwa, təmbəng nduwa dalthwa wa, nduwa niifa na tə altənggən nduwa mafarha. Kərəsti ndəghən ni əngya heu, nəghən kəm ahur nəm.

¹² Wurna Faara kun tsawun nafiighən na chahal nggəm nən kaan. Nanən kee, tətani non a hadang ndan fa, ənaman nggayirha ndan, malaman manang nda alteena, tə hakkilo, tə munyarha.

¹³ Kərsaama tə ndan. Chahaman dimiyirha ndan də, ana 'yasə a pathlang nun tə ndan, chahaman ndəghən ndan də kəla chahang na Chinəm dimiyid nun kəm də.

¹⁴ Ahu əngya heu, nggəmda ndəna manggən ma əngya heu, kəsər nggəmda ndəna wumang əngya heu hu tsaurha tal.

¹⁵ Ngwa tsauka dādemnggid Kərəsti ahur nun, kəla nanəm tal aah nanda kun a tsawun hu farha tal. Tsawama nafiya na yakh usa Faara kətsar.

¹⁶ Ngwa tsauka labar Kərəsti ahur nun kətsar kəla mbəd dəf wudəbəla. Non naarha tsahang nda ndan ha, kəs thləman ndan nun hu thladwayirha. Non naarha aah amshi yi Dzabura tə yi fal Faara, tə yi səsəna, non naarha kəm usa Faara ahur nun.

¹⁷ Kala 'ya nun a ənaarha, yi labaara nduwa yi taara, ənamadghən ahu thləm Chinəm Yeeso, non naarha usa Faara na Chindi hu fadghən.

Tsaharhaha a wuri Kərəstaya

¹⁸ Kun nishya na a chimarha, farama fad nun a chimayi nun, kɛla nafiya tsauka yi Chinɛm.

¹⁹ Kun hɛshya kɛm nggɛmama nishyi nun. A naɗun ngyangthlang a tendan wa.

²⁰ Kun wundakhnaya sɛghama mii fanggɛtyi nun ko ahu mani, kɛsɛr ndɛna mid Chinɛm.

²¹ Kun chingya a billaɗun wangginun wa, kɛsɛr na hur ndan sɛbrha dɛ mɛrgha fad ndan hai.

²² Kun mafaya fɛraman mamnggirha turayinun na ahu kɛshiirha ko ahu mani. A ɛnaɗun taara ka nana nda a na kun tɛna nda fal kun wa. A meyedghɛn ɛnama taara pathlang nun tɛ Faara, kɛla nafiya na a tɛrɛm Chinɛm.

²³ Kala 'ya nun a ɛnaarha, ɛnamadghɛn tɛ hura tal kɛsɛr nun a ɛnangghɛn Chinɛm ni, mbɛ a niifa wa.

²⁴ A sɛnunsɛ na Chinɛm a fɛrang langaarha kun yi kɛna tar nun. Kɛsɛr nuwun a ɛna taara yi Chinɛm Kɛrɛsti.

²⁵ Tɛ ɛna tar mbɛlfeerha kɛm, nɛn a wal kɛna tar mbɛlfedghɛn, kɛsɛr mbɛ Faara tattaha wa.

4

¹ Kun na tɛ mafaya ha ɛnaman nggayirha kanda, a sɛnunsɛ na tuwuri nun sɛ kɛm a talara.

Fɛr kaali yi hwan Faara

² Nama naarha a hwan Faara kɛtsar, tsawun nggungwa fa tɛ usa Faara kɛm.

³ Hwana man Faara kansɛ kɛm, tɛna Faara inang kwamana kan hai na a pɛr labarghɛ nan. Pɛr labar ɛnwulten tar Faara nan na bɛbee, ndɛna labar Kɛrɛsti. Kɛsɛr ka labar dani ya muweena nda hu pɛrsɛna dɛ.

⁴ Hwaneema Faara in tɛni pɛr labardi na bɛbee ya ngga, kamngga a ɛne.

⁵ Nama ndɛndɛl tɛ tsawud nun tɛ fingya fɛrwa kɛkafek tɛ Yeeso, tɛ kɛm ɛnama taara ngga tɛ kwamana wal nun.

⁶ Kɛtsar nagha labar nun mbɛngghɛn, tɛ kɛm sɛn kwamana nun kamngga na nggɛranggun fiya sɛ.

⁷ Na Tikikus a pɛrang 'ya kun a tenna. Ka niifa ni ahu tar Faara. Kan tɛghɛn nan a ɛna tar Chinɛm.

⁸ Niya thlɛngghɛn a thlɛman nun dɛ ka dɛgha fɛrang kaali kun tɛ kɛm pɛrang 'ya nɛn kun na nan ahurghɛn.

⁹ Nɛn a tahang nda Onisimus hadɛ wan tal nun, na nda a pɛrang 'ya kun na a katɛrarha hai a mbɛɗiya.

¹⁰ Aristakus nanan hu pɛrsɛna tal a ndang'ya kun fa, tɛ Markus wanman Mbarnaba. Pɛrang ndan kun yi tɛ ndaarha, a baɗ Markus ba thlamadghɛn fa tɛ haara kikyab.

¹¹ Djeshiwa na nda aarha Djustus kɛm a ndang'ya kun fa. Ngwala nafiya Yahudayina ni ya mahan na ahur nafiya nan a ɛna taara yi Kutɛryid Faara, nggab nda nggi kaan.

¹² Niif nun na nda aarha Abafaras mafad Yeeso Kɛrɛsti a ndang'ya kun fa. Nɛn naarha kɛtsar a hwan Faara a tennun na a tsawun tɛ kanglanggirha ahu ɛngya na mid Faara.

¹³ Niya tɛ wutsɛfayirha fa a pɛrang ndaarha ni kun nɛghɛn a ɛna taara kaan ka kun tɛ kowunni na a Lawudikiya tɛ Hirapolis.

¹⁴ Tɛpuwuddi Luka nggɛm nɛm tɛ Ndimas kɛm, kanda a ndang'ya kun fa.

¹⁵ Ndaman 'ya shayinɛm fa na a Lawudikiya tɛ Nimfa kɛm tɛ fa takkwaya na a wumnda hai a minda keeghɛn.

¹⁶ A kwasamaddi karatang nun dɛleewar dɛ ya, karata man ahu kɛn hwan Faara kɛm na a Lawudikiya. Kun kɛm karata man dɛleewar dɛ thlɛnang nan nafiya Lawidikiya dɛ.

¹⁷ Ndaman Arkibus a kwargha ngwalangghɛn tardi fɛrang na Chinɛm ahu harghɛn hai.

¹⁸ Nggi, Mbulus, tɛ harna niya chireethleng nda ɛnna kun fa dɛ. Dalama teena hai niya hu pɛrsɛna. A tsauka nggayid Faara tɛ kun.

1Tasalonikaya

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar da ba ya a har nda Mbulus, tē Sila, tē Timoti. Chireethleng nandan a fatakkwaya Yeeso dē na a Tasalonika a nafiya Faara na Chindī tē Chinēm Yeeso Kārēsti. Ngwa tsauka nggayirha tē tsawud dādemnggirha tē kun.*

Fār kākafekkid Tasaonikiyaya tē tur tsawud ndan

² Nan naarha usa Faara kēsər ka kun heu, nan naarha kēm hwanang Faara kun teena kēsər.

³ A nadan a hwan Faara aten nun nan dāl teena hai tē tar fər kākafekkid nun nanun tēghən a mbed Faara Chinēm, tē dərha mbeedē nanun tēghən hu nggāmnda, tē kārēsta kēsər ka shiteena nanun tēghən aten Chinēm Yeeso Kārēsti.

⁴ Səndənsə Shayina, nggāmna Faara kun wurnən kun a tsawun nafighən.

⁵ Kēsər bāng dān Labaara kun ba na Mbənggən, mbə labaara katənggən wa, amma tē səsəmda, tē Səsəna Tē Pedənda pərangga kākafek kun. Səndun tur tsawud nan əna nan tē kun ka a thlar kun nan.

⁶ Tsaundun nafiya tsahagha tē kan, tē kēm Chinēm, thlə labar Faara nun tē wutsəfayirha fərna Səsəna Təpedənda, ko nanən səsaa dūn kaan.

⁷ Kēsər ka kee tsaundun ən sakhrha a fa takkwaya heu na a chehweed Makidoniya tē Akaya.

⁸ Nanənya labar Faara wel dā dē kēsər ka kun mbə a chehweed Makidoniya tē Akaya kee wa, amma fər kākafekkid nun a Faara sək fiya ndən ko a yanggi ni. Tsaunən kee, mbə minnan sē kalang sē a tenggən wa.

⁹ Kēsər fiya ni tafad ndan na a thlək labar thlən nan fa əna nun, tē kēm ndəghən nun hai tē tar dāharha, kyakhrun thləmad Faara ba, ka a tərang shilee nun Faara ən na tē yibrha tē kākafek.

* 1:1 1:1 Tar Fathləngya 17:1

¹⁰ Nun naarha kēla bad Wanggən fa ba a talara hai. Faara ndən thlengga Wan dā sē ahu mērya, ndəna Yeeso ndəghən ni na a thlang kēm sē ahu səbrha hur Faara na bayi.

2

Tar Mbulus a Tasalonika

¹ Shayina, kun tafad nun səndunsə bad nan thləmad nun ba tsauka mere wa.

² Kēla sənunsə tək dān səsəarha fa a Filibi. Amma fərang Faara kaali kan na a pərang Labar dā nan kun na Mbənggən atənggən, ko nanən kar fiya labarghən fa.

³ Kēsər labar dī pərang kun mbə nggabərha sē wa, nduwa mbəlfērha, nduwa hukrha wa.

⁴ A meyedghən nan narha pər 'ya na mid Faara, kēsər kəlang dē kan kam dān a pər Labaara nan na Mbənggən, mbə ka a mbənanggən fiya wa, amma Faara ndəghən na a kəkərang nda hur nēm.

⁵ 'Wawan thlək labar yi mbənda mee ka a ləm kun nan kee wa, tē kēm mban tē numad suna ahur nan wa. Faara ndəna shedawan nan.

⁶ Mban a kədə faala a fad fiya wa, mbə a fad nun wa, kala ko wunni. A ndam na minnan sē kee, kēla nanan fa fathləngya Kārēsti kam kədə dān thlaara a har nun.

⁷ A meyedghən nəghəm kēla wundakhnaya ahur nun, kēla na maana kər wanggighən.

⁸ Kēsər nggəm dān kun kaan mbə ka a pərang Labar Faara nan kun na Mbənggən kee wa, amma heu tē yibəd nan kēm.

⁹ Shayina, dālama teena hai tē taara əna nan. Əna dān taara nda fədīkrha tē yanfara amawa nan səsang kun a sayiddi nan a pərang labar Faara na mbənggən kyagha ba ahu thləm Faara.

¹⁰ Nadun əndi nan a ənaarha, Faara kēm wai kee, nanan chahal, tē nggayirha, tē kākafekkirha ahu ən ənan nan a kun fa fər kākafekkya.

¹¹ Səndunsə ənang dān əngya kun heu kamngga, kēla na china ənang nda wanggighən.

¹² Hwan dān kun, fərang kaali nan kun, tē nggab kun nan, na a tsawun ahu kwamana na mēməl a mbed Faara,

ndəghən ni aagha kun ahu kutəryidghən də tə mamnggidghən.

¹³ Tsaunən kee, malang ngwan usa Faara kəsər fər dūn kəkafek tə labar Faara pərang nan kun. Labardi yi Faarani mbə yi niifa ni wa. Thləwun ndən tə ndaarha labar Faara ni, nanənya nəghən a əna taara ahur nun.

¹⁴ Kun shayina tsahama nafiya na a takkwa Faara hu Yeeso Kərəsti, na hu chehweed Yahudiya, kəsər səsadun ahar nafiya chehweed nun, kəla səsə nanda ahar Yahudaya.*

¹⁵ Yahudaya ni bəlangga Chinəm Yeeso tə annabiya, kanda ni kəm rəkka kan. Na nda naarha səbang hur Faara də kaan, tə kəm na nda kar kowunni fa! †

¹⁶ Na nda karang kan fa a pərang labar Faara nan fingya mbuwa wa Yahudaya, kəsər amawa nda wal hərəkrha. Ahu ənaarha kiya na nda chik kyarha hu dimiyirha hai. A kwasamadghən səb hur Faara də kaan tə kanda.

Na mid Mbulus sə a nggərgħən weng tala Tasalonikaya

¹⁷ Kun shayina, akwasamaddi tsakh nəm hai, na tennan tekh tə kun habba dan na a nggərgħan wutta thləmad nun də, a nggərgħəm kəmarha hai na ndan nəm.

¹⁸ Mbə ngaala sə wa na minnan sə a wudan thləmad nun də, nggi na Mbulus, na minna sə a nggər yi dərha də saara hangga, amma kəsə Sheetan hai.

¹⁹ Akwasamadghən heu mani ən shiiten nan tə wutsəfayid nan, tə kəm tallə nan a mbed Chinəm a wudda ba, mbə kunni wa?

²⁰ Kəkafek kunni ən tallə nan tə wutsəfayid nan.

3

¹ Nanən kee mbang ngwa nan kərəsta, ndan kamdə a mal kanda a Atina katen nan.

² Thlən dan Timoti pashid nan hu tar Faara a thləmad nun də ka a fərang kaali nən kun ahu fərkəkafekkid nun,

³ amana səsaddi kyakhrang hutən nun hai. Kun tafad nun səndunsə nəm a tək səsarha fa,

⁴ A sayiddi nanan tə kun 'wa dan pəranggən kun tə ndaarha, nəm a tək səsarha fa. Tsaudə kee kəla sənnunsə.

⁵ Nanən kee, mbang ngwa ni kərəsta, ndən thlən ni Timoti a sək labar fərkəkafekkid nun ni. Tərəm di nən də narha tə thlərbuddi, Sheetan huk də kun, tsauka tar nan mere.

⁶ Amma nanənya wudna Timoti a thləmad nan ba bang də labaara kan ba na mbənggən aten fərkəkafekkid nun tə nggəm ndan. Nggərgħən ndang nda kan nuwun a dal teena hai tə kan kəsar, tə kəm nəghən a kukwasang kun fa a na kan nan kəla na mid nan kəm a na kun nan.

⁷ Nanən kee shayina, ahu səsad nəm tə kətəllə nəm fa wal dəm kaali kəsər ish dūn ngga hu fərkəkafekkid nun.

⁸ Nanənya nəm a nggər chik wal shembe tsaunən ish dūn ngga hu Chinəm.

⁹ Tur yanggi usaayi nan a ənang nda Faara ka kun, ka wutsəfayirha nanəm təghən aten yinəm Faara ka kun?

¹⁰ Nda yanfara tə fədikrha nan naarha hwan Faara na a nggərgħan na kun na a dāng nggan kun sə tənə fərkəkafekkid nun chikrha.

¹¹ Ngwa tangsangga Faara na Chindī tə Chinəm Yeeso kwamana də na a dan wal kun.

¹² Ngwa chighangga Chinəm hur nggəm ndan kun tə fiya heu kəla nanan təghən a kun.

¹³ A fərangga Chinəm kərəsta kun, tənun narha chahal kula ən 'yaara a mbed Faara na Chindī. Ngwa tsauka kee a sayiddi na Chinəm Yeeso a wutta ba tə nafiighən heu na chahal.

4

Tur tsawuddi na mid Faara

¹ A mii ngwaladghən shayina, nan a hwan kun, nan kəm a kəs thləmad nun kəsər ka Yeeso tə ndaarha, tsawama hu kwamana na məməl na a mbənanggən Faara, kəla tsahang nan kun ha. Ko nanən nuwun tə tsaurha kee, amma nan a fərang kaali kun na a nggər wun chikkən.

² Kəsər səndun ənggini tsahang nan kun ha tə ngyahad Chinəm Yeeso.

* 2:14 2:14 Tar fathləngya 17:5 † 2:15 2:15 Tar fathləngya 9:23,28, 13:45,50, 14:2,5,19, 17:5,13 18:12

³ Tsaunən kee, 'ya na mid Faara a tsawun chahal, nama inggun ma kulafayirha.

⁴ Kowunni ahur nun sən kwaman da nən na a kəs altenggən tənən nagha chahal tə mamnggirha,

⁵ kula suna naarha ahur nun non kəla nafiya səngwa wa Faara wa.

⁶ Atam niifa huk shadghən tətakkwarha nduwa səbanggən hurghən də kada nukkun nən wa, kəsər na Chinəm a ngwang kumarha tur ənggina sə ya, kəla pərang nan kun a katəradghən kəs nan thləmad nun.

⁷ Aawa Faara kəm a tsawum kula naarha chahal wa, amma a nam chahal.

⁸ Tsaunən kee, kala niifa kargha tsahadda fa ya, mbə kar nən niifa fa wa, amma Faara ndən kar nən, ndəghən fərang Səsənggən kun Təpəfənda.

⁹ Aten nggəm ndan, kamngwa a nggərghan chireethleng nda kun də wa, kəsər kun tafad nun tsahang Faara ndən kun ha tə ndaarha, nggəmama ndan.

¹⁰ Kəkafek, nuwun a nggəm shayi nun heu na a chehweed Makidoniya. Nanən kee na minnan sə a chik dərha nun mbeedə tə nggəm ndan.

¹¹ Dəfaman kəs alten nun a mbee, nun narha əna tardı na a mbed nunya təkəm nama a əna taara tə haryi nun kəla pərang nan kun.

¹² A nadun a ənaarha kiya nafiya mbuwa wa Kərəstaya, na nda fərang mamnggirha kun təkəm a mbərsa dūn tə niifa wa.

Wutta Chinəm ba

¹³ Amma shayina, mbə minnan sə a tsawun tə yamid sənda aten fingya mərgha wa, nanən kee, nadə hur nun səbrha də kəla fingya mbuwa tə shiteena.

¹⁴ Kəsər kətəm fər dəm kəkafek mər Yeeso, nggər də thliirha sə, tə kəm səndəmsə ngga a wuddaba, na Faara a thleng fingya yina sə tə yibrha mərgha fərgha kəkafek.

¹⁵ Nan a pəranggən kun kəla ndaana tsahad Chinəm Yeeso, kəm balgha tə yibrha fa a fara na Chinəm barha ba,

mbəm 'wa thliirha ma fingya 'wagha mərə wa.

¹⁶ Kəsər Chinəm tafadghən nən a tərə hai a talara, təranggən uradghən sə nagha a aah farha, tə urad təthlənda Faara na manggən, tə pii kodwomnda yi aah Faara. Fingya mərgha fərgha kəkafek tə Yeeso kanda ni na 'wa thliirha sə.

¹⁷ Tərgha kəm balgha tə yibrha fa, na nda a tərang kəm də tə kanda ahu hashmbe dəm kəmarha tə Chinəm a fərakh amshi. Nəm a tsaurha tə Chinəm pakwandə.*

¹⁸ Tsaunən kee nama a fərang kaali ndan aten labardi ya.

5

Ngwama fa ka bad Chinəm ba

¹ Nanənya shayina aten sayi nduwa fara na ənggini a katərarha hai ya, mbə kəl nggər nan chireethleng kun də wa.

² Kəsər kun tafad nun səndun sə a fara na Chinəm a barha ba nən naarha kəla bad ngaara ba a fədikrha.*

³ A sayiddi na fiya a ndaarha, "Nan a tsau dədəmnggirha tə kwassa hura hai." Kula səndəndan sə kəl bagha səsaarha a tendan ba kaan, mbə kwaman hərəkrha sə wa, kəla na hatta hur nggəta kəsang nuneefa na ahur.

⁴ Amma kun shayina mbuwun hu wula wa, na də fardi wal kun ya kula səndənun sə kəla ngaara.

⁵ Kəsər kun heu wangya kukwaryirha ni kun, yi yanfara kəm. Kəm mbə yi fədikrha ni nduwa wula wa.

⁶ Tsaunən kee a shii dəm kəla na fingya ənaarha wa. Amma taama tsawum nggungwa fa nam a kəlarha də.

⁷ Kəsər fingya na a shiirha na nda ənaghən a fədikrha, fingya kəm a fədikrha ndəna mbaala tərang kanda in.

⁸ Amma tsaunən kəm yi yanfara ni, taama ngwam fa, kal luwud dəbəla nəm yi fərəkəkafek tə yi nggəmda, sheng teena nəm walla hərəkrha fa tsauka ndəna tətər dəbəl nəm.†

⁹ Wurwa Faara kəm ka a nagha səbgha hurghən aten nən wa, amma na midghən

* 4:17 4:17 1Kor 15:51-52 * 5:2 5:2 Matta. 24:43, Luka. 12:39, 2Mbit. 3:10 † 5:8 5:8 Ish, 59:17; Afisaya. 6:13-17

sə a wal hərəkrha nəm ahu Chinəm Yeeso Kərəsti.

¹⁰ Ndəghən ni mərgha ka kəm, kəsər ko nanəm tə yibrha fa, nduwa mər dəm a fara wud nən ba, a tsawum təghən.

¹¹ Tsaunən kee nama a fərang kaali ndan, non a dāng ndan sə, kəla nanun a ənaarha nanənya.

Ngwalad mii yiyi thləmaarha

¹² Amma nan a hwan kun, shayinan, nama a fərang mamnggirha fīngya na a əna taara kaan ahur nun, mamnggi nun ahu Chinəm na a fərang labar Faara kun.

¹³ Fəraman mamnggirha kanda ngga tə nggəmənda kəsər ka tar ndan. Tsawama dədəm tə ndan.

¹⁴ Nan a hwan kun shayinan, yana man fīngya na səsahun, fəraman kaali fīngya na tə shilee yid. Daman fīngya sə mbuwa kəkanglang. Kərsaama kəm tə kowunni.

¹⁵ Kwarama nun də nggərang mbəlfēerha niifa sə tə mbəlfēerha. A meyedghən əna man nggayirha ndan tə kəm a kowunni.

¹⁶ Kətsar nama tə wutsəfayirha.

¹⁷ A malang dūn hwan Faara wa.

¹⁸ Ko a huma ni usama Faara, kəsər ənda na mid Faara a kun 'yahu Kərəsti Yeeso.

¹⁹ A bəlang dūn wad Səsən Faara hai wa.

²⁰ A sardun 'ya thləkna annabiya wa,

²¹ kəkəraman əngya heu, kəs fīngya yina nun ha na ngga.

²² Malaman kala tur tar mbəlfēerha.

Ngwalad mii nda'ya

²³ Ngwa tsauka Faara tafadghən na a fər tsawud dədəmnggirha, a tsabanggən kun də heu non chahal. A laf səsən nun nən, tə yibəd nun, tə fad nun heu, a tsawun nafiya mbuwa tə dīmiyirha fa a fara na Chinəm Yeeso Kərəsti a wutta ba.

²⁴ Yandī aagha kun nəghən tə kəkafek fa, nən a ənaghən.

²⁵ Shayina, hwanaman Faara kan teena.

²⁶ Ndaman 'ya shayinəm fa heu tə nggəmənda yi fa takkwaya.

²⁷ Hwanni kun tə thləm Chinəm, karataman deleewar diya a fatakkwaya heu.

²⁸ Ngwa tsauka nggayid Chinəm Yeeso Kərəsti tə kun.

2 Tasalonikaya

Deleewar Mbulus chireethleng nən Tasalonikaya dā

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har nda Mbulus, tē Sila tē Timoti. Chireethleng nggan ndən fatakkwaya Yeeso dā na Tasalonika, a kun tsauka yi Faara na Chindi tē Chinəm Yeeso Kərəsti. *

² A fərangga Faara na yinəm China, tē Chinəm Yeeso Kərəsti nggayirha kun tē tsawud dādemnggirha.

Hwan Faara tē usaarha

³ Shayina, kamdā a usa Faara nan kətsar kəsər ka kun, tsaunən fərkəkafekkid nun aten chikrha kaan, heu tē nggəməndə nun a ndan aten chikrha.

⁴ Ndən ənagha ndən, nan taala tē kun ahur fingya fatakkwaya Yeeso, kəsər ka kərəssə nun, tē fərkəkafekkid nun tē səsəarha nanun ahurghən.

⁵ Ənggini heu ya kyaddə ndaarha ngwa kumad Faara mbə wura hasə wa, məməl dūn a tsawun hu kutəryid Faara kəsər aten kutəryidda ni ya nun a səsəarha kamənggən.

⁶ Na kəkafek sə a fad Faara, kəsər nən a səsang fingya yini səsangga kun,

⁷ amma nən a yibang kun ahu səsəarha nanun sə tē kan kəm, a sayiddi na Yeeso a barha hai a talara heu tē mamngya fathlengya Faara.

⁸ Tē sheneu waarha, nən a səsang fingya kargha sənda Faara, kəmda tē fingya kargha əna taara tē Labara na mbənggən yi Chinəm Yeeso.

⁹ Na nda a tək səsəarha fa yi mərə pakwandə, tsaha nda hai ma yid Chinəm tē səsəmənda mamnggidghən.†

¹⁰ A fardi nən a wutta ba, nafiyyighən heu na nda a fərang mamnggirha. Kala niifa fərgha kəkafek na nda a na ənwulteena tē Chinəm, kəsər fərdun kəkafek tē 'ya pərang nan kun.

¹¹ Nanən kee nan naarha hwan Faara a ten nun kətsar, tē ndaarha a tsawun ngga tē Faara aagha kun. Nan a hwan Faara a

fərang səsəmənda kun na a ləgdənggun ənggini heu na nggəngga nun a ənaarha hu fərkəkafek.

¹² Nan a hwan Faara tēna nda manang nda thləm Chinəm Yeeso ahur nun, kun kəm ahurghən, hu nggayid Faara tē Chinəm Yeeso Kərəsti.

2

Na təmbəlfeddi a 'wa barha ba, ma Chinəm

¹ Shayina aten wutta Chinəm Yeeso Kərəsti ba nəm a wumnda thləmadghən ba. Nan a hwan kun,

² a billa dūn nduwa thliigha hakkilod nun kəkar aten ndaarha far bad Chinəm ba 'wadə teena bada ba wa. A fər dūn kəkafek tē kanda wa, ko ndaana nda hu labaara yi səsəna səkna ndan, nduwa səsəna kyadgha ndən, nduwa wal na nda deleewar a haar nan ba wa.

³ A nggəm dūn fa nggabagha niifa kun wa. Kəsər mbə fardi a barha ba kee wa, kəl katərana kakyathlaanga hai aten Faara kyagha təmbəlfedda ba 'wan, ndəghənggi kya nanda əna mərəra kamənggən.

⁴ Na təmbəlfeddi nən tərang altənggən sə tē kəm mbə midghən sə a sək 'ya nən tsauka yi Faara, nduwa kala 'ya na nanda a tərang shilee teena wa. Nən a tsaurhahu Kən Faara ndagha ndəghən ni Faara.

⁵ Dal wun teena hai 'wadi pəranggən kun a sayiddi nani tē kun wa?

⁶ Nanənya səndun əndi 'yadəngga barha fa ba, kəsər na nda a kyadghən a məməlla sayidghən.

⁷ Kəsər səsəmənda təmbəlfeddi katərang dā əna taara hai bəbee, nən a tsaurha bəbee yandi 'yadəngga baarha fa ba malang dā kwamana.

⁸ Tərga na təmbəlfeddi a kyarha ba, amma a bad Chinəm Yeeso ba, nən a bəlang nda tē səsəmənda bereu yibədgən.

⁹ Bad təmbəlfedda ba ya nən a naarha tē səsəmənda Sheetan fa, nən a əna tar ənwulteena, tē ənsakhkya yi nggabaarha dādamən-dādamən,

¹⁰ nən naarha huk fingya na ahu kwaman mərəra. Na nda a mərə kəsər kar nda nggəm kəkafek fa na a wal hərəkrha nda.

* 1:1 1:1 Tar Fat. 7:1 † 1:9 1:9 Ish. 2:10

¹¹ Nanən kee na Faara a thlənang səsəmnda sahatta huteena kanda fa ba ka a fərəkəfek nda tē labar nggabaarha.

¹² Tərgha na nda a ngwang kumarha fingya sē kargha thlē kəkafek fa amma na nda a tək mbənda tar mbəlfēerha fa.

Tsawama tē shembe hu kəkafek

¹³ Amma kan shayina tsaudē tēta a usa Faara nan ka kun kətsar, kun shayina nggəmna Chinəm, kəsər a katərādghən wur Faara kun ahur fingya 'wagha a wal hərəkrha nun ahu tar Səsəna hu fərəkəfek.

¹⁴ Aaghən kun ka a wal hərəkrha nun a sayiddi pərang nan Labara kun na Mbənggən, tənun wal mamnggit Yeeso Kərəsti.

¹⁵ Tsaunən kee shayina, kərsaama, kəs ənggina nun ha tsahang nan kun ha, ko hu pər labar Faara ni, ko ahu deleewar chireethleng nan kun dē.

¹⁶ Nanənya Chinəm Yeeso Kərəsti tafadghən, tē kəm Faara na chindī kyanum, nggəmdē kəm ahu nggayidghən yi pakwandē nggab nən kəm tē shiteena.

¹⁷ A nggab kun nən tē kəm fərang kaali nən kun ahu kala 'ya nun a ənaarha tē thləkrha.

3

Hwana man Faara kan teena

¹ A mii ngwaladghən shayina, hwana man Faara kan teena tēna labar Chinəm Yeeso weela dē kəkər, tənən wal mamnggirha kala mbərha dənən saadē, kēla 'wanən bərha thləmad nun bā.

² Hwanama Faara, kəmda, tənəm wal hərəkrha a har fa mbəlfēeya, kəsər mbə fiya heu natē fərəkəfek fa wa.

³ Amma Chinəm nəghən tē kəkafek fa, nən fərang kaali kun laf kun nən amana təmbəfeddi ənang 'ya kun fa.

⁴ Mbərša dən tē Chinəm kēla nun a ənaarha, dāama mbeedē tē əna taara tē 'ya pərang nan kun.

⁵ Nanənya ngwa kyakhrangga Chinəm hutən nun atən nggəmnda dē yi Faara, tē kərəsta kəm hu Kərəsti.

Kəs thləmaarha atən səsaukirha

⁶ Nanənya shayina, nan a ndang nda kun ahu thləm Chinəm Yeeso Kərəsti, ndəghama hai tē səsaukya fingya fa

fərəkəfekkyā mbuwa a takkwa ənggini tsahang nan kun ha.

⁷ Kəsər kun tē altēnnun sēndūnsə kamdē a takkwa tur ənggina nun tsahang nan kun ha, kəsər a sayiddi na nan tē kun mbə səsaukya ni kan wa.

⁸ 'Wa wan thlē ənnarhami a har niifa kula kan tiighən wa. Nan əna taara nda fədīkrha tē yanfaara, amawa nan kətəlang kun fa.

⁹ Nan mbang ndang nda kun fəraman ənnarhami kan, amma na mid nan sē a tsawan ənsakhrha a tsaha kan nun.

¹⁰ Ko a sayiddi na nan tē kun, ndanggan kun, "Kala niifa kargha əna taara fa a fərang dūn ənnarhami wa."

¹¹ Kəsər sək dən ndaarha fingya ahur nun na sərha a yid ndan. Mbə 'ya sē na nda ənaarha wa kəl muk mee hu labar fiya hai kee.

¹² Tur nafiniya, nan a ndang nda kanda, nan kəm a kəs thləmad ndan ahu thləm Chinəm Yeeso Kərəsti, əna taara nda, na nda naarha həbang fad ndan.

¹³ Amma kun shayina a dakh mid nun dē tē əna əngya kamngga wa.

¹⁴ Ana niifa sē kargha mii nan fa ahu deleewar diya, a wum dūn teena təghən wa tēna shilee kəsang.

¹⁵ Amma a tsawan dūn kēla tēsaara wa, kəl a kəs thləmadghə nun kēla wanmana.

Mii ngwala nda ən Mbulus

¹⁶ Nanənya Chinəm na tē dədəmnggirha ha, ndəghənggi tafadghən fərang dədəmnggirha kun kətsar, ko hu mani. A tsauka Chinəm tē kun heu.

¹⁷ NGGI NA MBULUS, KULO NDA ƏNNA YA CHIRETHLENG NI HAI TƏ HARNANI ƏNAARHA KEE TƏ DELEEWARYA HEU NI CHIREETHLA TƏNƏN KYAD NDAARHA KYAGHƏN BA A HARNA.

¹⁸ Ngwa tsauka nggayid Chinəm Yeeso Kərəsti tē kun heu. Atsaukake.

1 Timoti

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus, tēthlōnda Yeeso Kārēsti, fadang nda tē sēsēmnda Faara tē Hērēkrēm tē kēm Yeeso Kārēsti nēm shengteena fa.

² A Timoti ka waana ahu fērēkēkafek. Ngwa furowa Faara na China tē Kārēsti Yeeso na Chinēm nggayirha, a hadōwun fa, tē dēdēmnggirha.

Yiyi thlōmaarha aten tsahad nggabaarha

³ Nani a wiirha a Makidoniya dē, hwandī sa a tsawa na a Afisa 'wan tēna kēs thlōmad fīngya nafiya a mbēdī a malang ngganda tsahan ndan ha yi nggabaarha.

⁴ Kamdē a kēs thlōmad ndan na a malang ngganda mbētta hai aten sāk asēdaya mbuwana kēkafek, tē thlōtta thlēmngya chichīya mbuwana mii ngwaladghēn sē. Kēsēr tur ēngginiya nēn baarha bā tē ngāala. Mbē dāng niifa sē a ēna tar Faara nēn tē fērēkēkafek.

⁵ Fērni ngyahaddīya tēna fatakkwaya Yeeso narha tē nggēmnda fa bagha bā ahu hura na chahal tē hura tsahai na, tē kad fērēkēkafek.

⁶ Amma fīngya famalēmngya sē 'wanda teena kyalth nda hai ma ten labardīya kahad, mbēda nda hai tē thlōk labar nuryirha.

⁷ Na mindan sē a tsawanda kēla fa malēmngya ngyakhrha Musa. Amma sēngwanda 'ya nanda thlōkrha wa, a sakwata ēndī na nda njib ndaarha sēnda 'ya na nda a thlōkrha.

⁸ Sēn dēm sē tē ndaarha na ngyahaddī ngga, a ēna dēm taara sē ahu kwamana na mēmēl.

⁹ Sēn dēm sē kēm tē ndaarha, mbē ka nafiya mbuwa dīmi ēna nanda ngyakhkya wa, kēl nafiya mbuwa takkwa ngyakhrha tē sāk 'ya, tē nafiya mbuwana ēn ēnandan kēla yi Faara, tē nafiya na dīmi, tē nafiya mbuwana hur ndan pēpet, tē nafiya na sar Faara, tē nafiya na bēlang chinggindan, ko manggindan, tē fa bēl faaya.

¹⁰ Ngyakhkini ya ēna nan ndan ka kulafaya, nduwa hēshya na mēnda tē hēshya, nduwa nishya na mēnda tē nishya nduwa fa ngar faaya, nduwa fa nggabaya tē niifa na pēr nggabaarha ko ndanēn nēn a pēr kēkafek, tē kēm kala 'ya heu mbuwa mēmēl tē tsaharha ha yi kēkafek.

¹¹ Tsahadda ha ya nēghēn mēmēl tē Labara na Mbēnggēn yi Faara na tē parka na manggēn fēre nanda hu haara hai a pērgēn ni dē.

Usarha ka nggayid Faara

¹² Niya usa Kārēsti Yeeso Chinēm, fēreegha kanglanggirha. Kēlēdē ka niifani nggi wurnēn nggi ka a ēnang taara ni.

¹³ Ko nanēn kētēm ni naarha sar Kārēsti, tē mbēfēerha sēsangga nafiighēn. Amma hadang dī fa kēsēr 'ya ēna ni heu nēghēn hu yamid sēnda ni tē yamid fērēkēkafek.

¹⁴ Nggayid Chinēm lēdēdē kaan tē kēm fēre dē fērēkēkafek tē nggēmnda bagha bā a thlōmad Kārēsti Yeeso.

¹⁵ Labardīya kēkafek ni, tē kēm kowunni a fērēkēkafek nēn tēghēn. Kārēsti Yeeso bānēn hu kēshiirha bā ka a hērghanggēn fa dīmiya ahur ndan heu nggi kalgha kanda tē dīmiyirha.

¹⁶ Amma kēdēe Faara nggayirha, nggi kalgha nafiya dīmiyirha, Yeeso Kārēsti kērēs dē tē nggi kaan ka tsawī ēnsakrha ka fīya heu bagha fērēkēkafek tēghēn tē kēm wal yibrha nda mbuwa ngwalarha.

¹⁷ Ngwa tsauka mamnggirha tē faala a Faara pakwandē. Ndēghēnni kutēra yi pakwandē, mbuwa nēm naarha, mbuwa mēra; ndēghēnni Faara katēnggēn. A tsaukwa kee.

¹⁸ Timoti, waana, niya pēro palthdīya kēsēr ka 'ya 'wa na annabiya pēra a ten wa ka kētēm. Kēsēr ahu laf ēngginiya na mbang yanda ngga kēla ka sodja.

¹⁹ Kēsū fērēkēkafekkid wa ha ngga ahu Kārēsti. Tsawu tē hura tsahai, kēsēr fīngya nafiya tē thlōmēn kar nda ēngginiya; kēsēr ka ēndīya ndēn ēnagha ndēn fēlna nda hai.

²⁰ A hur ndan na Himeniyus sē tē Aledzanda, fērang ni Sheetan ka tsahang

huteena nən kanda ha ka malang ngganda sar Faara.

2

Kwaman तरंग shilee Faara teena

¹ Niya ndang nda kun, 'waama hwanang Faara fiya teena heu. Hwana man Faara a danggən kanda sə na a hadanggən kanda fa, tə kəm usaghənun ka kanda.

² Hwana man Faara kutərya teena kiya tə fīngya mamngya, tə nəm tsau dədemnggirha kula mbeela, tə tərəm Faara tə hura chahal.

³ Tur hwandəfi ya nəghən ngga, nən mbənanang Faara tə Hərəkənəm.

⁴ Na mid Faara sə kowunni a hərəkka tə kəm a sən kəkafekidda nən heu.

⁵ Faara nəghən tətāl, Yeeso Kərəsti ni katenggən na bāng kəm thləmad Faara bā. Yeeso kəkafek niifa ni, fərdə fadghən ka a hərhanggən kəm.

⁶ Fərdə yibədgən ka heng wal alteena nən kəmsə. Kyadang Faara əndi kəm ya ahu məməlla sayi.

⁷ Ndəghən dani ənagha ndən wurna Faara nggi a tsawi tə təthlənda Yeeso tə kəm tə pər Labar Faara na Mbənggən. Niya pər kəkafek, mbi a nggabaarha wa. Thləngga Faara nggi bā a tsahang nggi nafiya ha mbuwa Yahudaya aten fərkəkafek tə kəkafek.

⁸ Nanən kee a wum dūn hai ka dəfang shilee nun Faara in, na mid na sə həshya तरंग ngganda haryindan sə na chahal a talara sə hwan Faara nda, kula səbrha hura ko ngaala tə ndan.

⁹ Akwasamad yandīya na mid na sə nishya a ngwang ngganda fandan fa tə kari kamngga, a sakhdang nda wasyindan wa, nduwa kal kari nda fa na tə wudəbəla fa wa nduwa kən ən urarha nda əna nanda tə təfasa fīngya əngya na chimnda fa.

¹⁰ Amma nishya ndagha nggəmda Faara, kamdə a əna əngya nda na ngga.

¹¹ Ngwa tsauka nishya fa thlə tsaharha ha tətīp tə fər mamnggirha.

¹² Fəranggi kwamana nishya a tsahang ngganda həshya ha wa nduwa a tsawa

nda aten ndan wa. A kathləmaarha nda hai tətīp.

¹³ Kəsər Faara 'waghən əna Adamu ambəra əna Hauwawu nən.

¹⁴ Mbə Adamu ni nggaba nanda wa, amma nuda ni nggaba nanda tsaunən tə dīmiyirha.

¹⁵ Amma nishya na nda a wal hərəkra ahu nggəta a dənda mbeedə hu fərkəkafek tə nggəmda tə hura chahal, tə kəs alteena.

3

Mangya Kən Faara

¹ Nəghən kəkafek tə ndaarha kala niifa na midghən sə tsaurha shingnda aten fatakkwaya taara ni na ngga.

² Mamnda tsaukwa kula ən 'yaara a mbed fiya, a tsauka tə nuneefa tətāl, kəsanggən altenggən, niifa ni huhwar, na a takkwarha tə altenggən ngga, na thlə rongya fa, mbangga tsaharha ha.

³ A tsauka niifa ni mbuwa sa aam inabi ni na a तरंगgən teena wa, niifa mbuwa yanda, amma tsauka məsələm nda niifa, mbuwa nggəm kakyathlaanga fa, tə kəm mbə niifa ni na yakh nggəm wudəbəla wa.

⁴ Tətani a tsauka niifa na mbang laf wurighən ngga, tə wanggighən ana nda a fərang mamnggirha ahu 'ya na heu.

⁵ Kəsər niifa mbang ngwa wa laf wurighən ngga, kəkən nən mbang kəla nafiya ha na takkwa Faara?

⁶ A tsaudə weerənda niifa ni fərgha kəkafek wa, kəsər nən manang nda altenggən ka wurna ndan wet, na nda a ngwang kumarha sə kəla Sheetan.

⁷ Tə kəm, nafiya mbuwa fatakkwaya, thlək 'ya ngga a tenggən amawanən mukrha ahu takthlər sheetan hai fəlgha hai tsauka ən shilee.

⁸ Nəghən kee kəm ahu fīngya nafiya na a əna taara ahur fatakkwaya, tətani a tsawanda nafiya ni na nda fərang mamnggirha kanda, na tə ən ənandan ngga, mba nda tə mee səri wa, mbə nafiya na sa aam inabi kaan wa nduwa nafiya na ngingiləm tə wudəbəla wa.

⁹ Tətani a kəs fərkəkafekkid nəm ha kyadang na Faara kəm tə hura tsahai.

¹⁰ Tətani a 'wa nda teena kəkərang ngganda kanda a mbə ən'yaara sə a fad ndan wa, ngwa tsawa nda fa tarya.

¹¹ Nəghən kee kəm nishyindan a tsawa nda kula ən'yaara fa, mbə fa kikifaya wa, nafiya kəsangga alten ndan, kanda a əna 'ya tə kəkafek ahu əngya heu.

¹² Niifa na a əna taara ahur fatakkwaya, a tsaukwa tə nukkun tətəl, na mbang laf wanggighən tə fīngya fa wurayighən ngga.

¹³ Nafiya na a əna taara ngga ahur fatakkwaya na nda wal kənaghən, na nda fərang mamnggirha kanda ma fiya, tə kəm na nda wal chikrha kanlanggirha hu fərkəkafekkid ndan hu Yeeso Kərəsti.

¹⁴ Niya chireethləng ənggini kun də nanənya, ko nanən na mid na sə dərha thləmad nun də a mbee.

¹⁵ Amma a mbəddi hai, na sən kwamana na fiya a takkwarha tə altendan ahu Kən Faara. Nafiya ni yi Faara na tə yibrha fa, ndəna həhərshe tə sar kənna na a kəs kəkafek ha.

¹⁶ Mbə ngaala sə wa 'ya na bəbee aten fərkəkafekkid nəm nəghən manggən: bagha Yeeso ba ahu thlu farha. Kyad ndan tə kəkafek ni hu Səsəna tə Pədənda, nad fa thləngya Faara ndən. Pər nda labar Yeeso a chehweeya. Fiya na ahu kəshiirha fər nda kəkafek təghən, tərang nda talara də hu mamnggirha.

4

Yiyi thləmaarha aten tsaharha ha yi nggabarha tə ka kəna

¹ Səsən Faara tə Pədənda thlək də ndən a pəpal tə ndaarha, a mii ngwala kəshiirha fiya hangga nanda kyaharra ma fərkəkafekkid ndan. Nanda takkwa səsəngya yi nggabarha tə tsaharha ha tur yi ənkaheeya.

² Tur fa tsahayini ya fa thlərbuya ni tə fa nggabaya. Nanda nggaba fandan fatakkwaya ni, amma mbə huryi ndan tsahai wa.

³ 'Yadang nda kakhrha fiya fa tə həb fīngya ənnayami. Amma Faara ənagha ənnayini mii, tənə fīngya fərgha kəkafek tə kəm səngga kəkafekkid labarghən na nda thlə ənnaddami usaghənda.

⁴ Kəsər 'ya ənana Faara heu nəghən ngga, mbə 'yasə nəm kaara wa, a thlədəm ndən tə usaarha.

⁵ Sən dəm sə nəghən chahal ka 'ya ndana Faara, tə kəm hwanda nəm a ənaarha kapa nəm əna 'ya mii.

Tə taara na ngga yi Yeeso Kərəsti

⁶ A tsahangna ənggini fatakkwaya ha ya, na tsaurha ka mafad Yeeso Kərəsti. Na kyad ndaarha tsənna ahu labar fərkəkafekkid nəm tə tsahadda ha ngga takkwana.

⁷ No inggun ma sək əngya ka ka tə asədad nuryirha. Tsətsəlu altenwa tsawa na kəla na mid Faara.

⁸ Ko nanən tsətsəl thlu farha nən ngga, amma tsaurha kəla na mid Faara kalda ndən ko ahu yanggi kwamana, kəsər nən barha ba tə parka yi yibrha nanənya tə yi na bayi.

⁹ Labardiya kəkafek ni, kowunni a thləghənən fa.

¹⁰ Nəm a əna taara kaan tə səsarha ka a fərgha fiya kəkafek, kəsər shiiten nəm nəghən a thləma Faara na tə yibrha fa, tə hərgang nda fiya heu, mbə kəla nafiya fərgha kəkafek mawa.

¹¹ Tsahang ənggini fiya ha ya njib kowunni na a tsahaghənən.

¹² A nggəmna fa a sargha niifa sa kəsər ka nana wundakhne wa. Tsawu ənsakhrha a nafiya heu fərgha kəkafek ahu 'ya na thləkrha, tə kwamana na wiirha, ahu nggəm nduwa, fərkəkafekkid wa, tə tsawudwa chahal.

¹³ Kapa ni barha ba, du mbeedə tə karata deleewar Faara a fiya, tə pər labar Faara tə tsaharha ha.

¹⁴ A malang na ənfəra tə pədənda fərona Faara wa a sayiddi kal na annabi sə wumna shingya Kən Faara hai dəfo nanda haara teena.

¹⁵ Tsahu ənggini ya tə sammayirha. Furu altenwa a kanda, tənə kowunni na dədwa mbee də.

¹⁶ Kwaru wiid wa hai, tə kəm a sənəsə 'ya na tsaharha ha aten Faara nəghən məməl. Kətsar du mbee də tə əna əngginiya, kəsər a ənanna kee na hərgang alten wa tə fiya na sək fadwa.

5

Əngya kamngga a ənagha fingya fatakkwaya

¹ A yanang na shingnda tə njaara wa, hwanuwun tə sammayirha kəla yiwa china. Wundəlaya kəm, kalang kanda sə kəla wan manggiwa.

² Fərang mamnggirha suhurya nishya kəla manggiwa, kalang wangya nishya sə kəm kəla wan manggiwa tə hura chahal.

³ Dang nishya mərya sə na a kədə thlaara tə kəkafek.

⁴ Amma ana nu mərri sə na tə wanggighən sə nduwa kaghayighən, a takkwa samad Faara nda 'wan, na nda a əna taara tə əndi tsahana nda. Na nda a kəlang hurfayindan, na nda a dang chinggindan sə tə kaghayindan kəla 'wa na nda ənang kanda, kəsər nən mbənanang nda Faara.

⁵ Nu mərri na midghən thlaara mal nandan katenggən nən shengteena Faara fa tə kəm nən dərha mbeedə tə hwan Faara nda fidikrha tə yanfaara a danggən sə.

⁶ Amma nu mərri na tsaurha ka tək mbənda fa kee, 'wadə teena mərde ko bal nən a yibrha fa kəsər tsakh pathlanggən hai tə Faara.

⁷ Fərang ənggini fatakkwaya ya amawana kowunni tsaurha ən'yaara ahu əngginiya.

⁸ Nafiya mbuwa dang hurfayindan sə, mbə kəla ma nafiya nananda ahur minda tal wa, kaar nda 'ya fər nəm kəkafek atenggən. Tur nafini ya kal nda nafiya fərwawa kəkafek səbrha də.

⁹ Kapa nəm thlədang nda nu mərri ahur nishya mərya hai na fatakkwaya dang kanda sə, kəl a kaldə hurarha kumnggit mikki, tə kəm ka nuneefa ni hu sayiddi bal na chimadghən hai.

¹⁰ Tətani a fərangga fiya mamnggirha kəsər ka 'ya ənanən na ngga. Kərang də wanggighən sə ngga wa? Nən thlə rongya fa tə ənnarhami wa? Nən ənang taara fingya fatakkwaya kula manang nda altenggən wa? Nən dang nda nafiya sə na

hu billarha wa? Nəghən nggungwa fa kəsər ka a əna 'ya nən na ngga wa?

¹¹ Nishya mərya balgha weerən, a thlədang dun kanda ahu nishya mərya hai wa, kəsər banda narha ngingiləm tə həshya ndusanggən hurndan də ma Kərəsti, tərgha mindan dərha chimaddə.

¹² A nggər nda kakhrha na Faara a tsətsəl kanda, kəsər hwasang nda dəf mii ndan 'wa nanda ənaarha*.

¹³ Mbə ma kee wa, na nda tsaha səsaukirha, na nda naarha wii hu wuraya. Mbə tsawud səsaukirha kee wa, amma har tə kiki farha fa tə kyarha hu 'ya hai mbuwa yindan, nanda thlək əngya kamngwawa.

¹⁴ Nanən kee niya ndang nishya mərri chimayindan balgha weerən, a nggərgha nda dərha chimaddə, nggət wundakhnaya nda, kəla wurayindan nda ha. Tərgha tə tsanda mbə mbang thlək 'ya dīmi aten ndan wa.

¹⁵ Kəsər fingya nishya mərya balgha weerən 'wanda teena kyahar nda hai ma Faara, mbusamad Sheetan nda.

¹⁶ A na nuneefa sə tə fərəkəfək na hurfayighən sə mərri chimayindan, tətani a danggən kanda sə, a fərang də hər fatakkwaya wa. Tərgha na fatakkwaya dang nda nishya məryina sə mbuwana fa thlarəndan sə.

¹⁷ Shingya na əna tar ndan məməl kamdə a fərang mamnggirha nda kanda, tə kəm teng ngganda kanda ngga, mbə kəla ma nafiya na əna taara kaan yi pər labar Faara tə tsaharha ha wa.

¹⁸ Kəsər ndagha deleewar Faara, "Mbəm nggəlang mii kwel anadə a dək hwarma tə wiirha hai atenggən wa"†, tə kəm, "Tə taara kamdə teng thləthlən ndəghən nda"‡.

¹⁹ A kangna thləmaarha huhwaarha fa aten shingnda wa, kəl ana nafiya sə səri nduwa mahan bagha ba tə tur huhwaddi.

²⁰ Kala shingnda ənagha 'ya na dīmi kəs thləmadghənun a mbed fatakkwaya heu tənə fingya tərəm Faara ngga.

²¹ A mbed Faara tə Kərəsti Yeeso tə fathləngya Faara na wuwura, niyi a kəs thləmad wa a takkwa ənggina na ya a

* **5:12 5:12** Kəsər dəf nda mee kətəm mba nda nggər dərha chimaddə wa ndən thlədang nanda kanda ahur nishya mərya hai ka a dangga fatakkwaya kanda sə. † **5:18 5:18** Deleewar Nggər Kumaarha 25:4 ‡ **5:18 5:18** Luka 10:7

wurna hasə wa, nduwa kar yanda na ya, nggəm yi da na taarha wa.

²² A nanna kəkaryirha hu dəfang nda niifa a tsauka shinggən aten tar Chinəm wa. A ənanna 'ya na dīmi kəsər ka ənana fīngya wa, amma tsawu chahal.

²³ A sanna aama kee wa, so aam inabi ngguchit ka hatta hurwa tə beerha farha na tə ənərha.

²⁴ Dīmiyid fīngya nafiya nəghən a pəpal, tə kəm dīmiyid ndan 'wadə mbeedə kapa na nda ngwang kumarha kanda sə. Amma fīngya dīmiyid ndan nən kyarha pəpal ba a samarha.

²⁵ Nəghən kee kəm tarya na ngga nanda a pəpal, ko mba nda a pəpal ma wa, mba nda narha bəbee wa.

6

¹ Fatakkwaya na hu tsawud mafayirha ana nda a fərang mamnggirha turayindan amana thləm Faara tə tsahadghən ha tsaurha ən shilee.

² Fīngya mafaya na turayindan fatakkwaya, a fərang mamnggirha nda kanda kaan, kəsər kanda ni a wan manggi ahu Kərəsti. A ənang taara nda kanda kaan, kəsər thlarrədi kyandan a dāng turayindan sə nggəmna nda kanda kaan. Tsahang ənggini fatakkwaya ha ya, fərang kaali kanda a ənaghənda.

Yiyi thləmarha aten tsaharhaha yi nggabarha

³ Fīngya nafiya na nda tsaha 'ya ha mbuwa kəkafek məməlwə tə tsahad Chinəm Yeeso Kərəsti wa. Mba nda tsahang əngya fiya ha na dāng nda fiya sə əna 'ya nda kəla na mid Faara wa.

⁴ Tur nafini kargha fa na nda taala tə alten ndan, amma mbə 'ya sə sən nanda wa. Na nda numa mbəlfēerha hu ngaala aten labarya. Nanda barha ba tə sərəkra, tə yanda, tə 'yar farha, tə numad mbəlfēerha aten ndan,

⁵ tə pəpeethla tə ndan. Mba nda mbang dəghang 'ya hai na ngga tə mbuwa ngga wa. Mba nda mbang sən 'ya na kəkafek wa. Na nda numarha takkwa Faara kwaman wal kəna ni.

⁶ Kəkafek ni! Ana hur niifa huhuna hai tə 'ya nanən təghən ha, na kəna sə kaan ahu takkwa Faara.

⁷ Kəsər bawum hu kəshiirha ba tə 'ya ha wa, tə kəm mbəm a kyarha sə tə 'ya ha wa.

⁸ Amma ana ənnaarhami sə tə luwud kaala fa, əngginiya ma tsəghang də kəm kee.

⁹ Nafiya na mid ndan kəna nanda kyarha hu kəkərra hai, tə takhthler ən nuryirha hangga tə nggəm əngya mbuwa ngga, tə 'ya na huk kanda səba nda də.

¹⁰ Kəsər nggəm wudəbəla ndəna kul mbəlfēerha. Fīngya nafiya ahu nggəm kəna kyahar nda ha ma fərkəkafek, muwang ngganda fad ndan ahu səbrha hura hai kaan.

Nggəlmi yiyi thləmarha

¹¹ Amma sa, niif Faara, dəu ma ənggini ya, kadu nggayirha, ən ənəd wa a nagha kəla yi Faara, tə fərkəkafek, tə nggəmnda, tə kərəsta kula huhwafyirha.

¹² Yanu ka yanda yi fərkəkafek. Thlu kənanghən yi yibrha mbuwa ngwalarha furo na Faara a sayiddi pərna ndaarha fər na kəkafek a Yeeso Kərəsti a mbed fiya hangga səkka fadwa.

¹³ Niya hwan sa a mbed Faara na fər yibrha a əngya heu, tə kəm Yeeso Kərəsti pər nən kəkafek a mbed Mbuntus Mbilatus.

¹⁴ Niya ndorha, lafu ngyakhkini ya tə hura chahal, amawana niifa wal sa tə 'ya dīmi nanənya ta fardə də na Chinəm a wutta ba.

¹⁵ Nən a barha ba a fardi sakhna Faara. Faara katənggən ndəghənni kutəra kamngga a falghənəm, Kutər kutərya, Chinəm yi chingya.

¹⁶ Ndəghənni katənggən mbuwa tam mərta, nən tsaurhahu kukwaryirha mbuwana niifa ndusang fa. 'Wawana niifa tə yibrha naghən nduwa na mbənggən naghən wa. Mamnggirha, tə səsəmnda yighənni pakwandə. Atsaukake.

¹⁷ Pəranggən nafiya na tə kəna ha ahu kəshiddiya a tərang nda altendan sə nduwa shengteena nda kəna fa, kəsər wudəbəla mbə kwas ngwalaarha wa. Amma a shengteena nda Faara fa na fərang əngya kəm heu, na mid nəm ka tək mbənda nəm fa.

¹⁸ Pəranggən kanda əna nggayirha nda, əna tarya nda nggəngga tə kənayindan, naghə harndan tsahai a fingya mbuwana 'yasə a har ndan. A ndəghang ngganda əngya hai fərang na Faara kanda tə fiya tə hura tal.

¹⁹ A nanda a ənaarha kee dəfang kəna altendan də a talara, a tsauka kul tsawud ndan a mbee, tənə nda wal ka yibrha.

²⁰ Timoti, kulo 'ya ha fərona Faara hu haara hai. Ma wumna teena tə fiya na a thlək labar sar Faara wa, tə kəm no inggun ma fiya kargha kəkafekkid tsaharhaha yi Faara. Na nda ndaarha na nda a tsaharhaha yi kəkafek, amma mbə kəkafek ni wa.

²¹ A hu takkwa tur tsahayini ya fingya nafiya 'wanda teena kyath nda hai ma fərkəkafek. Nggayid Faara a tsauka tə kun.

2 Timoti

Nda ən Mbulus a Timoti

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus, tēthlenda Yeeso Kārēsti, wurna Faara a tsauka tēthlenda Kārēsti Yeeso. Thlenna nda nggi a di pār 'ya ndanən a fīngya aten yibrha ahu fērkəkafek hu Yeeso Kārēsti.

² A Timoti ka waana. Ngwa furowa Faara na China tē Kārēsti Yeeso na Chinəm nggayirha, a hādowun fa, tē dēdemnggirha.

Fər kaali tsawud kəkafek

³ Usadi Faara niya ənang taara, kēla ənana chichiyina tē hura tsahai, nda fēdikrha tē yanfaara ni naarha dāl sa in ahu hwan Faara niya ənāarha.

⁴ Daldi teena hai tē aam yidwa a sayiddi ndək nēm hai, na minna sē a na sa ni tēni lēghetta tē wutsəfayirha.

⁵ Daldi teena hai tē fērkəkafekkid wa tē hura tal, kēla ənana kaghad wa Loyis tē muwa Yunis, sēdisə nanənya tur fērkəkafekkid ndan ndəna a dərha mbeedə tē kanglanggirha ahurwa.

⁶ Nanən kee niya dālokən in a hənangga wad ənfera tē pedənda fərona Faara a sayiddi dəfoni haara teena.

⁷ Kəsər Faara fərangwa səsən hərəenga kəm wa, amma yi səsəmnda tē nggəmnda tē kəs alteena.

⁸ Nanən kee a shidodə a pərang labar Chinəm na fīngya wa. A shidodi wa, ko nanən niyi ahu porsəna ka Kārēsti wa. Tē səsəmnda fərona Faara, nggo fa a səsəana tē nggi ka a pār Labara na Mbənggən, mbərsana tē səsəmnda Faara

⁹ Faara ndən hərəhangga kəm, ndəghənni wurgha kəm a nagma tsawud nēm chahal. Əna nən əndiya, mbə ka taara əna nēm wa, amma kəsər ənda ni na midghən kətəm kapa na nda əna kəshiirha, ka a kyad nggəm ndəghən nən tē nggayidghən a kəm ahu Yeeso Kārēsti.

¹⁰ Nanənya kyadang nda ndən kəm a pəpal ahu bad Kārēsti Yeeso tē həkranəm, ahu kəshiirha ba, kalgha səsəmnda mərta tē kəm kyadang dē kwamana kəm yi

yibrha pakwandə ahu Labardi na Mbənggən.

¹¹ Wur Faara nggi a tsawi tē pār labar Faara, tēthlenda, tē kəm tēmaləmnda yi Labardi na Mbənggən ya.

¹² Ndəghən dā ənagha ndən niya səsəarha ahu porsəndi ya. Amma shidewa wa, kəsər səndi niifdi fərni kəkafek a ndəghən tē kəm səndi sē nən a laf əndi fəree nən ta farda dē nən a wutta ba.

¹³ Kəsə kwaman tsahadda ha kyana tsahoni ha. Dalu teena hai a nana tē fērkəkafek fa tē nggəmnda nana tēghən ahu Yeeso Kārēsti.

¹⁴ Tē thlarra Səsəna tē Pedənda na ahur nēm, no naarha laf kəkafekkid Labardi na Mbənggən tsahoni ha tē sammayirha.

¹⁵ Kēla sənna sē, fatakkwaya heu bagha ba a chehweed Asiya kenda kəsəra, ko nda Paidjelus tē Hamodjenis ni ma winda.

¹⁶ A kyadangga Faara nggayirha Onesiporus heu tē wurighən kəsər nən naarha barha thləmanna ba fəree kaali. Shidangwa ka nani ahu porsəna wa.

¹⁷ Bənən a Roma ba, kətəlgha ka kada nggi nən waleeghən.

¹⁸ Ngwa kyadangga Faara nggayirha Onesiporus a fara wudna Kārēsti ba. Sənna sē tafad wa deeda sē kaan ahu sayiddi nani a Afisa.

2

Ka Sodja Yeeso Kārēsti

¹ Sa waana Timoti, no kanglang ahu nggayirha fərona Faara ahu Yeeso Kārēsti.

² Səkna fanna tsahangdi əngya fiya ha hangga thləgha ndən fa. Tsahang kəkafekkini ka fiya ha kanda kəm tsahang nggənda fīngya ha.

³ Kərsu tē səsəarha tē nggi kēla ka sodja Yeeso Kārēsti.

⁴ Kēla sodja Kārēsti, a kyang na fadwa hu əngya kəshiirha hai wa, kəsər a ənanna kee mba əna 'ya na a mbənanggən mamduwa wa.

⁵ A naa niifa a pəpəla daarha, a takkwawa ngyakhrha wa mbə wal kənaghən wa.

⁶ Tē hudaarha ənagha targhən ngga ndəghənni a 'wa tək mbənda ənnad hedghən mii.

⁷ Numo aten 'ya niya thlëworha. Chinëm Faara ndëna a fëro sënda änggini heu ya.

⁸ A mbëdödë të ndaarha Yeeso Kërësti niifa ni nggët nanda ahu turya Ndauda hai thliigha së ahu mërra wa. Labar dani na Mbënggën niya përa ya.

⁹ Kësër ka Labardi na Mbënggën niya përa ya, niyi a sësäärha këneegha nda të wuyiwurra këla të dëmirha. Amma mbë niifa së na mbang kënang labar Faara wa.

¹⁰ Tsaunën kee kërësdi të ängya heu, kësër ka fingya wurna Faara, tëna nda fërkëkafek a Kërësti Yeeso hërga nda, wal mamnggirha nda mbuwa ngwalaarha.

¹¹ Labara ni na këkafek ya: A mër dëm të Kërësti nëm a tsaurha tëghën.

¹² A kërës dëm nëm a tsau kutëryirha tëghën. A ngaal dëm ndën, nën a ngaal këm.

¹³ A mbë këkafek së a fad nëm wa, ndëghënggi na këkafek së a fadghën, kësër mbë kar altënggën wa.

¹⁴ No a dalang änggini fiya teena ya, ndang kanda ahu thlëm Faara a malangganda yanda të ndan. Ngaala këla yandiya mbë ka 'yani wa, kël nën sëbang fingya dë na a ka thlëmaarha hai.

¹⁵ Æno taara ngga a fara kyadàng na fadwa Faara nën a mbënang nda, tsawu të taara mbuwana targhën shidàng nda, të këm tsawu të taara na tsaha ka labar dë ha mëmël.

¹⁶ A kyang na fadwa ahu palth nuryirha të këm mbuwa ngga wa, kësër fingya na a thlëk tur palth nuryiddiya na nda tsaurha inggun ma Faara.

¹⁷ Labaryindan nën weela dë këla wundërha na hëlthwud mbuwa kënda. Himeniyus të Pilitus na nda kee.

¹⁸ Malang nda labar këkafekkirha, na nda a përgäbaarha, ndanda thlid mërya së 'wadë teena tsëda hai; ka tur labaryini ya 'yadàng fërkëkafek fingya fa.

¹⁹ Amma këkafekkid Faara tsaudë këla dëf sar tënda na të feera nanën chichireethlee hai të ndaarha, "Sën Chinëm nafiya na yighën,"* të këm, "Fingya na a ndaarha kanda yi Chinëm ni tëtani a malang ngganda tar mbëlfëerha."

* 2:19 2:19 Deleewar Thlëttä 16:5

²⁰ Ahu minda na manggën fingya bëya të dengya änagha ndan të tëfasa fingya këm të wurirha. Fingya änagha nda kanda të dëfrha të këm tabrha. Dengya äna nanda të tëfasa të wurirha ka tar teera, dengya äna nanda të dëfrha të yi tabrha ka tar hur minda.

²¹ A tsauna kula än 'yaara, na tsaurha këla deng tar Faara. Na naarha chahal, nggungwa fa ka turi wa a äna taara nën të sa ngga.

²² Kyang fadwa së ma 'ya na dëmi na mid wundëlaya. Takku ängya kamngga mëmël a änana. Kadu fërkëkafek të nggëmnda të tsawud dëdëmmnggirha, të këm äno wutsëfayirha të fingya na a tërang shilee Chinëm teena të hura chahal.

²³ Niya nggër ndaarha no inggun ma labar nuryirha, të ngaala kaka na bang yanda bë wa.

²⁴ Niifa na a änang taara Chinëm mbë yanda wa, a meyedghën tsaudë tëta a nagha äna nggayirha a fiya heu. Tsaudë këm tëta a tsahanggën fiya ha mëmël aten këkafekkid labar Faara, a kërësgha të fingya na tendan kakrak.

²⁵ A nagha tsahadghën ha të sammayirha a fingya kargha këkafek fa. Asëmha na Faara a kyaarha hurndan hai malang ngganda dëmiyid ndan sën këkafek nda,

²⁶ tëna hutën ndan wutta bë hërga nda ma takthler sheetan. Kësang takthler Sheetan kanda tëna nda äna 'ya na midghën.

3

A mii ngwala këshiirha

¹ A sënasë, Timoti, a mii ngwala këshiirha na sësäärha a naarha së kaan.

² Kësër na fiya a nggëm alten ndan kee të nggëm wudëbëla. Na nda naarha taala të tërang nda tendan së, na nda 'yar farha ka ka, të sar fa nggëtyindan, të yamid usaarha, të këm mba nda tërëm Faara wa.

³ Mba nda nggëm ndan wa, mbë chakh dëmiyirha së wa, na nda nggabang nda fiya fa ka ka, mba nda mbang kësang alten ndan wa, na nda äna tar mbëlfëerha, na nda tsan 'ya na ngga.

⁴ Na nda heng nda pashiyi ndan a fa saryi ndan, kala 'ya na nda ənaarha mba nda numang wa, na nda lələgdə tə tər alteena, tə nggəmənda mbənafa ma Faara.

⁵ A kəshi na nda kyad ndaarha na nda a takkwa Faara, amma kar nda səsəmənda Faara fa na a kyad ndaarha fatakkwaya ni. Ndusu də ma tur nafiniya.

⁶ Tur nafinani ya na yakh dərha a minda ki fiyadə na nda a ləm nishya fa mbuwa ndədəl kəsang na dimiyirha kanda hai, tə kəm numad ən mbəlfēeya a əna taara tə kanda.

⁷ Tur nishyini ya yakh nda takkwa weerənda tsaharha ha, amma mba nda sənang kəkafekkirha hai wa.

⁸ Kəla kətəm sarang nanda Djenes tə Djambres* Musa də, na famaləmmnggini kee ya, sar nda palth kəkafek kəl numad ən mbəlfēerha, fərkəkafekkid nafiniya nəghən ka kee.

⁹ Amma mba nda mbang dərha də inggun tə tar nuryid ndan wa. Na fara sə bəna kowunni sənang hai, kəla 'wanən katərarha hai tə nda Djanes tə Djambres.

'Ya ndana Mbulus a Timoti a ənagha

¹⁰ Amma sa Timoti sənna 'ya tsahang ni fiya ha, tə tsawud na, tə 'ya na minna a ənee. Sənna fərkəkafekkid na tə səsadna. Sənna nggəməndəna tə kərəssəna.

¹¹ Sənna kaara tə səsəarha saani fa. Heu sənna tur səsaddi saani fa a Antakiya tə Ikoniya tə Listəra, amma həryed Chinəm ahurghən.

¹² Kəkafek, kala niifa na midghən sə a əna 'ya nən na a mbənanggən Faara tə kəm fərdə kəkafek a Yeeso Kərəsti, nən a taarang səsəarha fa a har fiya.

¹³ Amma fa mbəlfēeya tə fa nggabaya na nda naarha chik səbrha də. Na nda naarha nggaba fiya, kanda ma na fiya naarha nggaba kanda.

¹⁴ Amma sa, duwa mbeedə tə fərkəkafek aten ənggini tsaho nanda ha. Sənna sə nəghən kəkafek tə kəm sənna nafini tsahowa ha.

¹⁵ Tsahonda Labar Faara ha tə Pedənda ka sa ngguchit, tə kəm fəron nda sənda yi wal hərəkrha ahu fərkəkafek a Yeeso Kərəsti.

¹⁶ Labar Faara heu kyaghən ba a mii Faara, tə kəm nəghən ngga a əna taara nəm sə ahu tsahang kəkafekkid labar Faara fiya ha, a yanang nggəm fiya aten 'ya əna nanda mbuwa ngga. Labar Faara nəghən ngga ahu tangsang nda fiya a mbərha kyalth nanda sa hai tə kəm tsahanggən fiya ha a əna 'ya nda kamngga.

¹⁷ Kwaman Faara niya na a ngwanggən nafighən fa a əna tarya nda heu na ngga na midghən a əna nda.

4

¹ A mbed Faara tə Kərəsti Yeeso, tə ngwang kumarha a nafiya bəlgha tə yibrha fa tə mərya, a wudda ba ka bəgha əna kutəryirha, niya ndorha:

² Puru labar Faara. Nggo fa a pər labar də na ahu sayiddi na mid fiya sə tə sayiddi mbuwa na mid ndan sə. Kərsu lumu fiya fa, yanang kanda, fərang kaali nafiwa tə tsaharha ha ngga.

³ Kəsər na fara bəyi bəwa na fiya nggər kang thləmaarha tsahad kəkafek fa. Na nda a takkwa nggəmənda hur ndan tə kəm na nda kada famaləmmngya a pərang 'ya nda kanda na mindan səkrha.

⁴ Mbə mid fiya sə a kang thləmaarha kəkafekkid labar Faara fa wa. A meyedghən na nda kang thləmaarha asədaya fa mbuwa kəkafek.

⁵ Amma kəsəu altenwa ngga, kərsu tə səsəarha, puru labar Faara, əno taara heu fərona Faara.

⁶ Niya pəro palthdi ya, kəsər bəd sayidda ba na nda fər yibədna ka sataka a Faara. Nduwus bən mərəna ba.

⁷ Yandi ngga, ngwalangdi tardi ndeena Yeeso Kərəsti a ənee, tə kəm kəs di fərkəkafekkid na ha.

⁸ Nanənya kəna tarna a kəla nggi fa, kəna əna 'ya na mid Faara, bəna Chinəm, tə ngwa kumad kəkafek fəreerha a fardi. Kəna di ya mbə a nggi katenna wa, amma a fingya heu na a kəla bədghən fa ba.

Nggəl mii labar Mbulus

⁹ Ndeng yidwa ba wal nggi wet.

* 3:8 3:8 Nafiniya fa kulaya ni sargha Musa a mbed Fir'auna (Kyarhaba 7:11-22)

¹⁰ Mal Ndemas nggi dɔdɔ Tasalonika dɔ
kəsər nggəmdɔ ən kəshiirha. Kəresen dɔdɔ
Nggalatiya dɔ, tɔ kəm Titus dɔdɔ
Ndalmatiya dɔ.

¹¹ Kəl Luka kee ndəna a thləmadna. A
nanna a barha ba tahang Markus ha ba,
kəsər banən deesə ahu tarna.

¹² Thləndi Tikikus a Afisa dɔ.

¹³ A nanna a barha ba tahee luwud
mbinna ha ba malni a har Karbus a
Toruwas. Tɔ kəm tahang deleewar yina
ha ba, mbə kəla fɪngyayini na chireelth
yighən ahu pama wa.

¹⁴ Aledzanda təbəla hukdɔ nggi kaan.
Chinəm banən ngwang kumarha sə aten
'ya ənənən.

¹⁵ Kwaru wun, kəsər tsandɔ tsahannəm
ha aten Kərəsti.

¹⁶ A fardɔ 'wa nanda barha tɔ nggi a
thləma tɔ ngwa kumarha ba, mbə niifa sə
a samadna wa. Kowunni maldɔ nggi.
Niya hwan Faara a kirasang dɔ tur əndi
mbərna nda fa ya aten ndan wa.

¹⁷ Amma Chinəm Yeeso ishdɔ tɔ nggi
fəree kanglanggirha nən, a pər Labara ni
na Mbənggən ngga tənə fɪngya mbuwa
Yahudaya heu səkkən. Həryegha Kərəsti a
mii ləfariya.

¹⁸ Na Chinəm a həryerha ahu tar
mbəlfəerha heu, nən a təreerha dɔ tɔ
səmmayirha ahu Kutəryidghən dɔ a talara.
Mamnggirha heu yi Faara ni pakwandɔ.
Atsaukake.

Ngwala mii nda ən Mbulus

¹⁹ Ndang'ya Mbəriskila fa, tɔ Akila tɔ
minda Onesiforus.

²⁰ Na Arastus a Koronti, malyi
Tərufemus fadghən bəe a Miletus.

²¹ Boba wet kapa ndəri mbiirha tsərha
hai. Nda Yubulus, tɔ Fudens, tɔ Lainus, tɔ
Kaludiya heu tɔ fatakkwaya Yeeso kanda
a ndo 'ya fa.

²² A tsauka Chinəm tɔ səsənwa ha, tɔ
kəm nggayidghən a tsauka tɔ kun heu.

Titus

Nda ən Mbulus fa

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus, mafad Faara tēthlenda Yeeso Kārēsti. A chik pēr labar fērkəkafek ni a fīngya fērgħa kəkafek wurna Faara. Tsahang ngi kanda ha a sən kəkafek nda na a kyad ndaarha na nda a wiirha hai ahu kwaman Faara mēməl,

² ahu shiteena yi wal yibrha mbuwa ngwalaarha. Faara mbuwa nggabaarha ndən fērangga dēf miighən kēm ka a katērad kēshiirha.

³ Tērgħa a mēmēlla sayiddi pēr dā ndən hu labarghənən, fēre na ndan hu haara hai ndaana Faara tē hērēkrē nēm.

⁴ Niya chireethleng nda Titus dē ka Waana hu fērkəkafek nanēm tēghən. Ngwa tsauka nggayirha tē dēdemnggirha yi Chinēm Faara tē Yeeso Kārēsti tē hērēkrē nēm naghā tē kēm.

Tar Titus a Kiriti

⁵ Mal ni sa a Kiriti ka a ngwalangga tahad tar nēm, tē kēm fadangga Mamngya ahu talya heu kēla pēro ni.

⁶ A naghā mamnda kula ən 'yaara a mbed fiya, tsauka tē nuneefa tal. Wanggighən kēm fēr nda kəkafek tē Yeeso Kārēsti. Wanggighən a sən kanda nda mbē waya ni mbuwa əna bereukirha nduwa sarfarha wa.

⁷ Tsaunən kee, mamnda na a əna taara hu kēn hwan Faara a naghā niifa ni sənna nda na ən ənadghən ngga. Mbē niifa ni na ngyangthlang wa, nduwa niifa na hufirha hur ka ka wa. A tsauka mbē sa mbaala nduwa yakh yanda tē fiya wa. Mbē niifa ni na suna wudəbēla wa.

⁸ A meyedghən tsauka niifa ni na thlē rongya fa, niifa na midghən əna 'ya na ngga, niifa ni mbuwa ngingiləm, niifa ni chahal, niifa ni na tē kəkafek fa, tē kēm niifa ni na a kēs altenggən ngga.

⁹ Kala mamnda wurna a tsauka fērdē kəkafek kanglang tē labar Yeeso, fērang kaali fīngya hu pēr labar Faara tē tsaharha ha yi kəkafek, a tangsanggən fīngya na a sērək tsahadghən ha.

¹⁰ Na fīngya sē hangga na a əna kakyathlanga, na thlēk labarya kaka, mbē kēla fīngya Yahudaya wa tsauka fatakkwaya.

¹¹ Tēta ni a yanang ngganda kanda a nggasa nda hai, kēsər thleng nda hutən fa wuraya kaan tē tsahang 'ya kanda ha kamngwa wa ka wudəbēla.

¹² Ko niif ndan tal tsauka annabi thlēkdē ndaarha, "Kiritaya kēsər fa nggabaya ni kanda, fa mbēlfeeya, na sēbrha a yindan, fa kwaya hur ni kanda."

¹³ Labardi ya kəkafek ni. Tsaunən kee yanang kanda ngga, tēna nda naarha kanglang hu fērkəkafek,

¹⁴ tēna nda malang sək asədād Yahudaya, tē kēm takkwa ngyakhkya fiya malangga fērkəkafek.

¹⁵ Kala 'ya na chahal yi nafiya ni natē hura chahal. Amma mbē 'yasə na naarha chahal a fad fīngya fēr wa kəkafek nduwa chahalla hura kēsər ən ənad ndan tē hutən ndan heu mbē chahal wa.

¹⁶ Sən ngganda Faara hu mee kee, amma hu tar ndan mēməl wa tē sēnda Faara wa. Kar Faara kanda, mba nda fēr mamnggirha wa, mba nda əna 'ya na ngga wa.

2

Kwaman tsawud Kārēstayirha

¹ Amma sa tēta ni a tsahangga fiya ha əngya na mēməl tē tsahad kəkafek.

² Tsahang suhurya hēshya ha a kēs alten nda ngga, fēr mamnggirha nda, tsawa nda mēsələmnda nafiya, isha nda ngga ahu fērkəkafek, tē nggəmnda tē kārēsta.

³ Tē kēm tsahang suhurya nishya ha a tsawa nda nishya kamngga tsau na nda fatakkwaya, mbē fa nggabaya aten fīngya wa, nduwa fīngya ngwanang na sa aam inabi kanda. A tsahang əngya nda fiya ha na ngga,

⁴ tēna nda tsahanggən wangya nishya ha na a nggəm chimayi ndan nda tē wanggindan.

⁵ A tsahang ngganda kanda ha kēm a kēsangganda alten ndan, a na nda chahal, əna taara nda ahu wura yindan, fērang

mamnggirha nda chimayi ndan, ama waana niifa sar labar Faara.

⁶ Nəghən kee kəm yanang wundəlaya a kəs alten ndan nda ngga.

⁷ Ahu əngya heu kyadu fad wa niifa ni sa na a əna taara ngga, tsauka ən tsaharha. Ndeng yidwa tə tsahad wa ha tə kəkafek,

⁸ tə kəm labaara na ngga mbuwa na ən 'yaara sə ahurghən. Ahu 'ya kiya na fərang shilee fa kar yiwa, a walwa nda 'ya na nda a thləkrha aten nəm wa.

⁹ Ndang mafaya a fərang mamnggirha nda təwura yindan ko hu ma ni, tənə nda tək mbəndə ndan fa. A nggərang nda pathla kanda mii wa,

¹⁰ nduwa ngaarang ngganda kanda. A meyedghən a kyad ndaarha nda ka nafiya ni kanda na tə kəkafek fa. Ahu 'ya heu əna 'ya nda na a manang nda tsahadda ha na aten Faara Təhərəkrə nəm.

¹¹ Kəsər Faara kyaddə nggayidghən ka a hərghanggən fiya heu.

¹² Nggayid di ya nəghən a tsahang ndaarha kəm ha a malang nggəm əngya mbuwa ahu kwaman Faara, tə nggəm ən kəshiirha, kəs alennəm nən ha ngga. A tsawum ka nafiya na a əna 'ya na ngga, a tsawum nafiya na tə kəkafek fa yi Faara ahu kəshiiddi ya.

¹³ Hu sayiddi nəm a kəla shiteena ahu parka na bayi ndəna wutta Faara ba hu mamnggidghən tə Təhərəkrha Yeeso Kərəsti.

¹⁴ Yeeso ndən fərgha fadghən ka a hərghanggən kəm ahu tar mbəlfēerha, kəsər tsawanggən fīngya chahal a altenggən a tsawa nda nafiya tənə mid ndan fīngya mbuwa na səbrha yid ndan ahu əna taara na ngga.

¹⁵ Tsahang ənggini fiya ha ya, fərang kaali fīngya na a sək sa, tə kəm yanangga kanda ngga. A nggəmna fa sargha niifa tsahad wa ha wa.

3

Halla fa Takkwaya Yeeso

¹ Dalanggən fatakkwaya teena a fər alten ndan nda, fərang mamnggirha nda mamngya tə kutərya, ngwa nda fa ka a əna taara nda na ngga.

² Ndang kanda a chahang nda labaara niifa sə mbuwa mbənggən wa, a tsawa nda hu dədemnggirha, ana ten ndan kakrak wa, a tsauka ən ənan ndan ngga a fiya heu.

³ Kaar nurya ni, mbəm fər mamnggirha wa, kəl əna əngya mbuwa ngga. Suna ən kəshiirha dədamən dədamən thluranggən kəm, tsauka tsawud nəm yi kwidhura ni tə kəs ndan ha ahur. Kargha fiya kəm, kar kanda nəm kəm.

⁴ Amma a sayiddi kyana nggayirha tə nggəmnda Faara a pəpal ba,

⁵ hərghang də kəm. Əna nən kee mbə ka əna nəm əngya na ngga wa, amma kəsər hadang nəm fa ndən tsabang nən kəm də ahu Səsəna Təpədənda fərangga weerənda nggəttə kəm tə yibrha.

⁶ Fərang Faara Səsəna kəm hai Təpədənda hangga ahu Yeeso Kərəsti Təhərəkrə nəm.

⁷ Kəsər ka nggayidghən ni chahang na Faara dīmiyid nəm kəm də nanəm a shang teena haar langaad yibrha fa mbuwa ngwalaarha.

⁸ Labardīya kəkafek ni. Na minna sə a ngərgha chik pər əngginiya ngga, kəsər fīngya fərgha kəkafek a Faara dənda mbeedə tə əna əngya na ngga. Əngginiya na nda ngga kaan, tə kəm na nda dang nda kowunni sə.

⁹ Amma malaman ngaala mere, tə kirəssa thləm chichiya, tə kakyathlanga aten ngyakhkya Yahudaya. Əngginiya mbə ka əngya ni wa.

¹⁰ Ana niifa sə na a thlək labara na tsahang teena hai ahur nun kəsə thləmad ndan yi tal tə yi səri. Akwasamadghən nduwu hai tə kanda.

¹¹ A sənanasə nafiya kəla yandīya mba nda hu kwaman kəkafek wa, dīmiyid ndan ngwang də kumarha kanda sə.

Ngwalad mii pathla

¹² Na minna sə thləm Artimas ni nduwa Tikikus a thləmad nun də, ndeng yidwa bənaba ba wal ngi a Nikafolis, kəsər na minna sə a əna fəgrha ni a mbədi.

¹³ Əno 'ya na a mbang ənaarha dangga Dzinās sə tə mbərmee, tə Apolos tənə nda hu kwamana hai. Dang kanda sə ma kədeng nda 'ya wa.

¹⁴ Təta ni nafi nəm a tsaha fər alten ndan nda hu əna əngya na ngga, na nda a dang ndan sə hu əngya kamngga na mindan. A tsau nda nafiya mbuwa əna taara wa.

¹⁵ Nafiya nanan heu a mbədiya kanda a ndo'ya fa. Ndang'ya shayi nəm fa na hu fərkəkafek. Ngwa tsauka nggayid Faara tə kun heu.

Filimon

Chirethleng Mbulus Filimon dā

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus chang nanda hu porsēna dā ka thlēm Yeeso Kārēsti, tē kēm a har wan manēm dā Timoti tē Filimon pashid tar nēm nggēm nēm.

² Tē kēm wan manēm Afiya tē Arkibus pashid tar sodjad nēm, tē fatakkwaya Yeeso na wumnda hai a minda kyawa.

³ Ngwa tsauka nggayid Faara na Chindi tē tsawud dādemnggirha tē yi Chinēm Yeeso Kārēsti tsauka tē kun.

Hwan Faara a Filimon

⁴ Kātsar a nadi a hwanda ni usa Faara ka sa,

⁵ Kāsēr sākdi fērkāfekkid wa ahu Chinēm Yeeso tē kēm nggēmnda nana tēghen a nafiya Faara.

⁶ Niya a hwan Faara tē ndaarha tsawud dādemnggid nēm tē ndan fa takkwaya nēn a kyado sēnda ānggini nanēm tēghen hu Kārēsti.

⁷ Sa wanmana, nggēm nduwa fēree dā wutsefayirha kaan tē kaali, kāsēr hur nafiya Faara wal nda kaali a fad wa.

Kalang Mbulus Filimon sē aten Onisimus

⁸ Tsaunēn kee, ahu Yeeso Kārēsti ni mbang ndorha a ēna 'ya na kamngga.

⁹ Amma kāsēr ka nggēmni sa na minna sē hwan sa ni nggi Mbulus, nggi suhurgha nanēnya, nggi kēm na ahu porsēna kāsēr ka Yeeso Kārēsti.

¹⁰ Niya hwan sa a megheh waana Onisimus ahu Kārēsti, tsaudi kēla Chin, nani ahu porsēna.

¹¹ Kaar dōwasē wa, amma nanēnya kēkafek nēghen a dang kēmsē kyab.

¹² Niya a wudang thlēmād wa dā, ndēghēnggi mbēnegha hur kaan.

¹³ Na minnasē a tsauka a thlēmanna a mbēdiyahu porsēna tēnēn deesē ahu tar Labaara na Mbēnggēn.

¹⁴ Amma mbē minnasē a ēna 'ya ni kula sēnduwa wa, ama nēn naarha nggayid wa a fadna bā tsaurha tēta ni.

¹⁵ Asēmha ēndi ēnagha ndēn mal Onasimu sa yi beēna ngguchit tēna nggēr thlēghen fa tsauka tē sa pakwandē.

¹⁶ Balwa kēla mafarha a sa wā. Kaldē mafarha, kāsēr ka wanmana ni nggēm nēm. Nanēnya nēn a dōrha sē kaan, ahu tsawudghen niifa tē shadnēm hu Chinēm.

¹⁷ Nanēn kee ana pashid tarwa ni nggi, thluwun fa kēla na thlē nggi fa.

¹⁸ A ēno Onisimus 'ya fa mbuwa ngga nduwa thlēdē kumarha a harwa nggini a teukēn.

¹⁹ NGGI MBULUS NIYA CHIRETHLEU
ƏNDA HAI YA TƏ HARNƏ TƏ NDAARHA
NGGINI A TEUKƏN. MBƏ SEE 'DALONI
NDƏN IN FƏREE NA YIBƏD WA.

²⁰ Nanēn kee wanmana hwan ni sa ēne 'ya tal kee ka thlēm Chinēm. Tērang hurna sē hu Kārēsti.

²¹ Mbērsadi ndēn chirethleu ni deleewar dādē ya, sēndisē na ēna ēndi hwan ni sa kamānggēn ko kal yanda nēm mu ya.

²² Takh 'ya tal faddēn, takse kēnna sē dēni tsaurha sē, kāsēr fērdi kēkafek na Faara a sāk hwandē nun na a wudeeghen thlēman nun dā dādem.

Mii ngwala nda 'ya

²³ Na Abafaras a ndang 'ya kun fa nan ahu porsēna kyab ka thlēm Yeeso Kārēsti.

²⁴ Tē kēm dā na nda Markus tē Aristakus tē Ndimas tē Luka nan a ēna taara.

²⁵ Ngwa tsaukwa nggayid Chinēm Yeeso Kārēsti tsauka tē sēsēn nun. Atsaukake.

Ibraniyaya

Kalgha Faara sə tə mii Wanggən

¹ Kaar, kalang Faara chichiynəm sə ahu kwamangya hangga tə kəm hu sayi hangga tə mii annabiya.

² Amma ahu bengginiya na yi mii ngwala kəshiirha, kalang də kəm sə tə mii Wanggən. Tə Wan da ni ənana Faara əngya heu, təkəm wur da ndən a thlə əngya nən heu.

³ Ndəghən ni kukwaryid mamnggid Faara tə kəm ndəghən ni thləgha Faara fa. Ndəghən ni kəsgha əngya heu ahu labarghən na tə səsəmnda. A kwasamaddi tsabang nən kəm də hu dimiyid nəm, tsauka a talara a yisəmad Faara na tə səsəmnda fa kaan.

Kal Wandī fathləngya Faara

⁴ Nanən kee wal mamnggirha nən kalgha fathləngya Faara kəla dəfang na nda thləma kalgha yi ndan mamnggirha.

⁵ Kəsər mbə təthlənda Faara sə 'wana Faara ndang nda,

“Waana ni sa,
Tsaudi Tsu a weeriya.”

Nduwa kəm,
“Niya tsaurha Chin,
Ndəghənggi kəm tsauka Waana wa.”*

⁶ Amma 'wanən thlən Wan 'wadghən hu kəshiirha də, ndəghən,
“Ngwa fərangga fathləngya Faara mamnggirha.”*

⁷ Aten fathləngya Faara, ndaaghən,
“Na Faara tsang fathlənggighən kəla səsəna,
mafayighən kəm tsawa nda kəla sheneu waarha.”*

⁸ Amma aten Wandī ndəghən,
“Tsənggam kutəryid wa, Faara,
nən a tsaurha pakwanni də,
Səsal kutəryid wa yi nggayirha ni

⁹ Tar nggayirha ndəna midwa,

* 1:5 1:5 Dzabura2:7; 2 Samaila7:14; 1 Deleewar fa səngya17:13

* 1:7 1:7 Dzabura104:4

* 1:9 1:9 Dzabura45:7-8

* 1:9 1:9 Dzabura45:6,7

* 1:12 1:12 Dzabura102:25-27

* 1:13 1:13 Dzabura110:1 * 2:2 2:2 Ibraniyaya 1:1; Nggurub ngwa kumarha 33.2; Tar fathləngya 7:53; Ibraniyaya 10:28

Kar na tar mbəfeerha!
Tsaunən kee, yiwa Faara ndən dəfowa
aten shayiwa,
kəmo fədeerha nən fa yi mbəna
farha.”**

¹⁰ Ndəghən kəm,

“Ka a katəradghən, Chinəm,
Sa ənagha kəshiirha,
Talara kəm tar harwa ni.

¹¹ Na nda a ngwalarha,
Amma sa na a naarha sə;
kanda heu na nda a təla də kəla
kabarha na kabaarha ənəarha.

¹² Na a fadəng kanda kəla bar kabarha,
Na nda a nggərang kanda hai kəla na
niifa mbedəng karidghən hai.

Amma sa mba tam kyaharra hai wa,
Mbə hurad wa tam ngwalarha wa.”*

¹³ Ahur fathləngya Faara mbusə 'wana
Faara ndang nda,

“Tsawu a yisəmanna
kəl tsawang ni fatsanggiwa
akamu saryiwa.”*

¹⁴ Fathləngya heu səsən fatarya ni kee.
Thlənna Faara kanda ka a dāngganda
fingyayina sə na har langaad hərəkrha.

2

Yiyi thləmaarha aten kyathla hai

¹ Tsaunən kee, taama kwarəm aten
əngya sək nəm, a kwar wum wa nəm a
kyathla hai ma kwamana.

² Tsaunən labardi thlək na fathləngya
Faara kəkafek ni, fingya kargha
takkwaghən, nduwa kar da fa a əna taara
nda təghən wal nda yindan tsətsəlla
kamngga a kanda.*

³ Kəkən nəm wal hərəkrha a kar wum tə
mamnggid hərəkrha wa? Kəsər Chinəm
tafadghən, ndən katərangga pərrəghən
hai, fingya səkka ndən kanda pərangga
ndaarha kəm kəkafek ni.

⁴ A mbədiya chikka Faara yighən
shedawa aten yindan tə ənsakhkya, tə
ənwultəngya tə əngya məmanggən
dədamən-dədamən, tə fərra Səsəna tə

* 1:6 1:6 Deleewar nggər ngwa kumarha32:43

Pedənda dədamən-dədamən, ndəghang
nən də kəla tərna midghən.

Tsau Yeeso Niifa

⁵ Malangwa Faara ndən fathlənggighən
əna kutəyirha nda aten Kəshiddi na bayi
nəm a ndikrha atənggən nanənya wa.

⁶ Amma na mbərha sə hu deleewar
Faara ndagha:

“Mani nafiya tə waasa in na billarha tə
kanda,

Nduwa wan niifa na lafrha?

⁷ Tsang na kanda ngguchit ma fathləngya
Faara,

Fadang na kanda tə yi mamnggirha tə
həhasyrha,

⁸ fərang səsəmda kanda aten əngya heu.”

Malang də əngya heu a kamu ndan, mbə
'ya sə dəfang na Faara man patu də ma
kanda wa. Ko mbuwa nəm nanənya a naa
əngya heu na a kamu ndan wa.†

⁹ Amma kəm nadəm Yeeso, tsauka ahu
sayi ngguchit a kamu fathləngya Faara,
nanənya fadang nda nəghən tə
mamnggirha tə həhasyrha hu səsadghən
yi mərta. Nanən kee, ka nggayid Faara ni,
kəsna Yeeso mərta fa ka kowunni.‡

¹⁰ Kəsər məməl ni ənənən əngya heu
təkəm nana əngya sə heu, ahu bang nda
wundakhnaya ba hangga ahu
mamnggirha ba. Nanən kee, məməl ni
tsang nən tə inang nda kwaman hərəkrə
ndan hai chahal hu səsəarha.§

¹¹ Kəsər ndəghən na a tsang niifa chahal
tə fīngya 'wa nanda tsang kanda chahal,
na nda hu minda tal. Nanən kee mbə
shilee kəsang Yeeso a aahdə kanda
shayighən wa,

¹² ndəghən,

“Niya pər thlēm wa a shayina.

Niya fal thlēm wa a pathlang fīya a wum
nda hai ka a tərang shilee nda

Faara in.” *

¹³ Nggərgghən ndaarha,

“Niya mbərsaarha təghən.”

Tə kəm,

“Kulo nggi ya tə wanggini fəree na
Faara.”†

¹⁴ Tsau nən wanggini na nda tə thlu
farha fa tə fara, ndəghənggi kəm tsaudə
kee. Əna nən kee kəsər hu mərəghən,
bəlang də səsəmda tə kəs mərə ha, ndəna
Sheetan, ‡

¹⁵ kwasənggən fīngya hai hu tsawud
ndan na a əna tar mafayirha kəsər ka
tərəm mərta.§

¹⁶ Kəsər kəkafek mbə fathləngya Faara
nən a dang kanda sə wa, amma chichiya
Ibrahim.

¹⁷ Tsaunən kee, ngwa tsauka kəla
kanda, ko kəkən ni tsauka tə hadang nda
fīya fa tə fīris na manggən tə kəkafek fa
hu tar Faara. Tənən fər sataka yi chahang
dimiyid ndan fīya də. *

¹⁸ Kəsər ndəghən tafadghən tək də
səsəarha fa a sayiddi kəkərang na nda,
tsək də kəm na a danggən fīngya sə a
nanda a kəkərang kanda.†

3

Kal Yeeso Musa mu

¹ Tsaunən kee shayina fatakkwaya na
chahal, kun pet na fad nun walgha addi
na a talara, sheeman teena Yeeso fa, nəm
aarha təthlənda Faara tə kəm fīris na
manggən sheeda nəm. *

² Ənadə taara tə kəkafekkirha a niifdi
thləngga ndən ba, kəla ənana Musa
kəkafekkirha ahu targhən ahur nafiya
Faara.†

³ Heu tə kee, wal Yeeso fərta
mamnggirha kaan ma Musa, kəla niifa
təngga kənna kaldə kəndi mamnggirha.

⁴ Kəsər kala wure na niifasə təngga
ndən, amma tə tən əngya heu Faara ni.

⁵ Nana Musa tə kəkafek fa ahu əngya
heu a mbed nafiya Faara, fərdə shedawa
tə əngya bana Faara thləkrha a mbee.‡

⁶ Amma Kərəsti nəghən tə kəkafek fa
tsaunən ndəghən ni Wee na aten nafiya
Faara heu. Kəm ni wurighən, a dədam

† 2:8 2:8 Dzabura 8:4-6; 1Korontiyaya 15:25 ‡ 2:9 2:9 Tar Fathləngya Yeeso 2:33; 3:13; Filibiyaya 2:9; Filibiyaya 2:7-9; Yahaya 3:16; 2 Korontiyaya 5:15 § 2:10 2:10 Romaya 11:36; Luka 24:26; Ibraniyaya 7:28 * 2:12 2:12 Dzabura 22:22 † 2:13 2:13 Ishaya 8:17; Ishaya 8:18; Yahaya 10:29 ‡ 2:14 2:14 Yahaya 1:14; 1 Korontiyaya 15:54-57; 2 Timoti 1:10; 1 Yahaya 3:8 § 2:15 2:15 2 Timoti 1:7 * 2:17 2:17 Filibiyaya 2:7; Ibraniyaya 5:2; Ibraniyaya 4:14,15; 7:26,28; Ibraniyaya 5:1 † 2:18 2:18 Ibraniyaya 4:15 * 3:1 3:1 Ibraniyaya 2:11; Ibraniyaya 2:17; Ibraniyaya 4:14 † 3:2 3:2 Deleewar thlətta 12:7 ‡ 3:5 3:5 Kyarhaba 14:31; Deleewar thlətta 12:7

mbeedə tə shembe tə shiiten di nəm a taala sə.

Kəs thləmaarha aten yamid fərkəkafek

⁷ Nanən kee, kəla ndana Səsəna tə Pedənda,

“A weeriya a sək dūn kwad uradghən,

⁸ a na hur nun kakrak wa, kəla əna nun kakyathlanga, a sayid kəkərra na a kaheerha wa.

⁹ A mbədi kəkəree na chichiya nun sə, ko nanən nanda taara ənani yi huraya kumnggit fada.

¹⁰ Ndəghən dani səbna hurna də tə nafiya kəshiid fardi ndən ndaani, ‘Na ahur ndan inggun ma nggi, kar əna ‘ya ndang ni kanda.’

¹¹ Hərəmna hurna səbrha də aah Faara ni ndee, ‘Mba nda tam kyarha hu yibədna hai wa.’” §

¹² Shayina, kwarama, nadə hur nun naarha tə mbəfeerha, tə yamid fərkəkafek, na a kyakhrun hai malanggun Faara na tə yibrha wa.

¹³ Amma nama narha fərang kaali ndan kala dathla mbərha fa hai. Ənama taara tə fara nəm aarha, “Weeriya,” amana niifa narha tal ahur hukrha dimiyirha ndən nagha hurghən kakrak.*

¹⁴ Nəm a wumteena tə Kərəsti a ish dəm tə shembe kəla ‘wa nəm fərkəkafek ta mii ngwaladghən də. †

¹⁵ Kəla ndaana nda, “A weeriya a səkdun uradghən, A tsang dūn hur nun kakrak kəla a sayid kakyathlang di wa.” ‡

¹⁶ Nda wunni səkka uradghən, nggəra nda əna kakyathlaanga təghən? Mbə nafina ni kyang na Musa kanda sə a chehweed Masar wa? §

¹⁷ Nda wunni səbna hur Faara də tə kanda yi hurarha kumnggit fada? Mbə nafina ni ənagha dimiyirha, mərna nda a kaheerha wa?

¹⁸ Nda wunni aah na Faara thləmnggən aten ndan tə ndaarha mba tam wal yibrha a mishim ndəghən wa? Mbə nafina ni kargha miighən fa wa?*

¹⁹ Kəla nəm hai kee ashe ka yamid fərkəkafekkid ndan ni walwa nanda yibrha a mishim ndəghən.†

4

Far yibəd nafiya Faara

¹ Tsaunən kee, hərəmna dəf miighən yi kyarha hu yibrha hai balghən sə, tama kwarəm kaan, amana tal ahur nun kədeng kyarha sahai.

² Kəsər sək dəm Labardi na Mbənggən kəla kanda kəm, amma labardi dang ngwa kanda sə wa, thləwa ndan fa tə kəkafekkirha wa.

³ Amma kəm fərgha kəkafek, kəm ni na a kyarha hu yibədda hai. Dalama teena hai tə labar Faara ndanən, “Səb hurna də aah ni thləmna tə ndaarha, ‘Mba nda tam kyarha hu yibrha hai wa.’” Ndaana Faara kee ko nanən ‘wadə teena ngwalang də targhən ka a sayiddi ənanən kəshiirha.

⁴ Kəsər ahu ma mbərha thlək də labar beena yi məd tə ndaarha, “Afar beena yi məd yib Faara ahu targhən ənanən heu.”

⁵ Tə kəm nggər nda thləkkən tə ndaarha, “Mba nda tam kyarha hu mbəd yibəd na hai wa.”

⁶ Kaar pər nda labardi ya na mbənggən aten yibəddi, amma fingya pərang na nda Labar Faara kanda kyawa nda sahai wa kəsər fərwanda kəkafek təghən wa.

⁷ Tərgha nggərgən dəf fara, aaghənən, “Weeriya”. Thləkkən fardiya akwasamad huraya hangga a mii Ndauda, kəla ndaana labar Faara na chichireethlee hai kaar, “A weeriya a sək dūn urad Faara, a tsang dūn hur nun kakrak wa.”

⁸ A ndam fərang Djeshiwa yibrha kanda, kam nggər wa Faara sakh fara səmən yi far yibrha wa.

⁹ Ta weeri dāba ya Balgha far yibədda sə ya yi nafiya Faara.

¹⁰ Kəsər kala nafiya kyagha hu yibədda hai ki Faara ya, yib nda hu tar ndan kəla yibna Faara ahu yighən taara.

¹¹ Tsaunən kee, taama djitəm na a kyam hu yibədda hai ya, amawana niifa kyarha

§ 3:11 3:11 Ibr 4.3,5; Dzabura 95.7-11 * 3:13 3:13 Ibraniyaya 10:24,25; Afisaya 4:22 † 3:14 3:14 Mbədgən 6

‡ 3:15 3:15 7:8; Dzabura 95:7,8 § 3:16 3:16 Deleewar Thlətta 14.29; Dzabura 106.26 * 3:18 3:18 Deleewar thlətta 14:20-23; Ibraniyaya 4:6 † 3:19 3:19 Yahaya 3:36

hu yamid kar mii Faara fa kəla ənana nafiya Isəreelaya.

¹² Kəkafek, na labar Faara nəghən tə yibrha fa, tə shembed taara kəm. Chimndghən kaldə yi thlaukh kəlara na tə mee səri. Nən kyathla ta ahur niifa də, ndəghangghən səsəna hai tə yibrha, tə kəm ta hu shileerha də. Nən sənang numad 'ya hai na mid niifa tə numadghən.

¹³ Mbə 'yasə ənana nda hu kəshiirha na bəbee a yid Faara wa. Əngya heu nəghən a pəpal hu yidghən ndəghən nəm a fərang kirəssa əngya əna nəm.

Yeeso ndəna mamnda Firistaya

¹⁴ Tsaunən nəghəm tə mamnda Firis ha, Yeeso Wan Faara dəgha talara də ta mbed Faara də, taama ishim aten fərkəkafekkid nəm kəla ndaa nəm.

¹⁵ Kəsər mamnda Firis di kyanəm ya mbə yanda ni mbuwa nəm hadang fa ka kədi nəm wa. Amma nəghəm tə mamnda Firis kəkərang na nda hu kwamangya hangga kəla nanəm, amma ndəghən nggi mbə tə dimiyirha fa wa.

¹⁶ Tsaunən kee taama nam hwas-hwas dəm də tsau tə tsənggam kutəyid Faara fa, tənəm hadang nda fa kada nggayirha nəm na a dang kəm sə ana mid nəm sə thlaara.

5

¹ Kala manda Firis na nda wurghən sə ahur fiya kəsər a əna tar Faara nən a meyed fiya, ndəghən ni fər ən fəra tə əna sataka yi chakh dimiyirha.

² Tsaunən ndəghənggi nəghən tə yighən kədiirha, nən mbang takkwarha tə fingya na tə yamid sənda tə sammayirha tə fingya na a kyathla hai.

³ Ndəghən də nən əna sataka yi altənggən yi chakh dimiyirha tə yi fiya kəm.

⁴ Mbə niifa sə na wur fadghən tsauka mamnda firis ka nana midghən a fərang mamnggirha nda wa. Na niifa mbang tsaurha firis na manggən kee a aah Faara ndən kəla aah nən Haruna.

⁵ Nəghən kee kəm, mbə Kərəsti ni wurgha altənggən tsauka Firis na manggən wa. Faara ndən wurgha ndən, ndən ndangna Faara, "Waana ni sa. A weeriya tsaudi Tsu."

⁶ Nggərghən ndaarha a mbərha pak, "Firis ni sa pakwandə, kəla saghang na Melkidzedek hai."

⁷ A sayiddi na Yeeso hu kəshiirha, hwan də Faara tə tərha kaan har tə aam yirha, a niifdi na mbang hərghang nda ma mərta. Sək Faara hwardəghən kəsər nən əna taara tə 'ya ndang na Faara tə fərang mamnggirha.

⁸ Ko nanən Yeeso Wan Faara ni, tsaha də əna taara hu əngya sanən fa.

⁹ A sayiddi tsaunən lələgdə, tsauka ndəghən ni kwaman həkərha yi pakwandə a fingya heu na a əna taara tə 'ya ndaanən,

¹⁰ ahu kiya ni fadang na Faara tsauka Firis na manggən kəla saghang na Melkidzedek hai.

Yiyi thləmarha aten wutta samarha də

¹¹ Aten labar diya na əngya sə hangga na minnan thləkrha, amma nəghən pədagghən na a pərang nggənan kun, kəsər mbun mbang sənang 'ya hai wed wa.

¹² Kam də kun nanənya tsawun fa tsahaya ha, amma na mid nun sə a nggərgha niifa tsahangghən kun ha aten əngya kamngga hu labar Faara. Kəl bi thlaarha kee ndən balna mid nun, ma yaarha.

¹³ Kala niifa tsauna bi thlaarha ənnadghən mii, wufar wee ni, səngwa əna kwaman 'ya na ngga wa.

¹⁴ Amma ənnarhami na kakrak ndəna yi fingya mangga, na a əna taara tə numad ndan kətsar, na a hwathlang ngganda 'ya hai na ngga tə tar mbəlfəerha.

6

¹ Tsaunən kee, taama malang nggəm djib katəra tsaharhaha 'wa nəm waala aten Kərəsti, dəm mbeedə, tə chik sənda. Kamngwa a nggərghəm katərang tsaharhaha aten mal dimiyirha aten əngya na bang mərə ba tə fərkəkafek a Faara wa,

² təkəm sək labaara aten mbaptisma, tə fər parka, tə yi thliirha sə hu mərta, tə ngwa kumad ngwala kəshiirha.

³ A nggəm Faara fa, nəm a dərha mbeedə.

⁴ Kəsər nəghən pədagħən mbanggəm wudang fīngya thlēgha labarda fa nggəra nda samarha də. Fīngya 'wa nanda bang kanda hu kukwaryid Faara ba, taarangga əngya fa na ngga a talara, wal nda yindan Səsəna tə Pedənda,

⁵ təkəm taarangga mbənda labar Faara fa tə səsəmda kəshiirha na bayi.

⁶ Amma fīngya wudgha samarha də hu fərkəkafekkid ndan mbə kwamana sə na a wudang nggəm kanda ba na a mal dīmiyid ndanda wa. Kəsər na nda a nggər tawang Wan Faara də aten kadiirha, fərang shilee nda a pəpal.

⁷ Chehweerha na a sang aam 'yaara na a barha tenggən hai kətsar, na kyang həfya sə fər ənnarhami nən ka a thlar fīngya yina nən na a hudəghən, nən wal parkad Faara.

⁸ Amma ana chehweerha a kyang ndakhkya sə tə hwaliya mbə ngga wa, na Faara a shiwang nda. A kwasamadghən nən a djirha də.

⁹ Shayina, ko nanən thlək dān tur labardiya, səndansə nun a thlə parka na ngga yi hərəkrha na fīngya a waala.

¹⁰ Faara mbə tə yamid nggayirha fa wa. Taara ənang nun tə nggəmda kyadang nun hu thlaara a nafiighən, kəla nanun a dərha mbeedə tə dāng kanda sə.

¹¹ 'Ya na minnan ndəna kowunni ahur nun na a djitigha kee ta mii ngwaladghən də, təna ənggini nun a shiteena atənggən ləghəta.

¹² Mbə minnan sə a tsawun nafiya na tə səbrha yid wa, amma tsahama fīngya yini hu fərkəkafek, tə kərəsta har langaad dəf mii da nda.

Kəkafek ni dəf mii Faara

¹³ A sayiddi dəfna Faara miighən a Ibrahim, dəf də miighən tə aah thləmnggən. Tsaunən mbə niifa sə kalgha ndən na a aah thləmnggən nən wa, ndən aah nən thləmnggən.

¹⁴ Ndagha Faara, "Kəkafek, niya fəro parka, niya tsawang chichiya na nda hangga kaan."

¹⁵ A kwasamaddi kərəs na Ibrahim kaan, tərgha fərangga Faara əndi dəf nən miighən.

¹⁶ Na fiya aah Faara aten niifa kalgha kanda mamnggirha. Aah Faara ndəna a kyad mii ngwala ngaala.

¹⁷ Nəghən kee kəm, ana mid Faara sə a kyad ndaarha nən 'ya ndanən kəkafek ni a nafiya dəfnən miighən nən aah thləmnggən ka a kyanggən ngaala də ahur ndan a kyad ndaarha nən mbə tam kyakhrang miighən hai wa.

¹⁸ Na əngya sə səri mbuwa tam kyaharra hai, mbuwana Faara nggabarra atənggən. Nanən kee kəm walgha mbəd tsaurha nən a fərang kaali kəm kaan na a kəs ənda nəm ha nəm a shang teena fa na a mbed nəm.

¹⁹ Shiiten di kyanəm ya kəkafek ni nən ishang hutən nəm. Nən kyarha hura də kaan, ta kəsər shishamar da də na a mbərha chahal a talara.

²⁰ Yeeso ndən 'wagha kyarha mbəda də a meyed nəm, tsaunən ndəghən ni Firis na manggən yi pakwandə kəla saghang na Melkidzedek hai.

7

Tsaurha Firis tur yi Melkidzedek

¹ Melkidzedek kutər Salem ni, tə kəm Firis yi Faara na manggən kalgha mbərha mu. Kəmagħən tə Ibrahim a sayiddi nən a wutta ba a kwasamaddi həb nən yanda ənanən tə kutərya kal nən kanda mu, kəma na nda hai, dəfang parka nən in.

² Tərgha Ibrahim fərang ənfəra nən tal hu kum yi əngya wal nən ba hu yanda. Thləm Melkidzedek ndaarha ni, "Kutəra yi nggayirha." Təkəm, "Kutər Salem ni," ndaarha ni, "Kutər tsawud dədemnggirha."

³ Mbə chireethla sə kyadgha chin Melkidzedek tə man nduwa turyighən wa. Mbə katəra bənggən sə nduwa mii ngwala tsawudghən wa. Amma firis ni ndəghən yi pakwandə, nəghən kəla Wan Faara.

⁴ Kəlamən tur mamnggid niifdiya. Ko Ibrahim riigha mii na chichid nəm fərang də tal hu kum əngya har nən ba ka yanda.

⁵ Nanənya deelewar ngyakhrha Musa kyaddə ndaarha turya Lawiya tsauka firis na nda thlə ənfəra tal hu kum a haar nafiya Isəreela ko nanən turya Ibrahim ni.

⁶ Amma Melkidzedek mbuwa tur Lawiya, thlädä änfära a haar Ibrahim, döfang parka nän Ibrahim teena ndäghänggi 'wagha thlä döfmi Faara.

⁷ Mbä ngaala sä wa yi na fär parka kaldä yandä na a thlä parka mamnggirha.

⁸ A mbädiya, firistaya na hu turya Lawiya nafiya ni mörgha, na nda thlä änfära tal hu kum a haar fiya. Amma aten Melkidzedek, thlägha änfära a haar Ibrahim thläk ndan tä ndaarha näghän tä yibrha fa.

⁹ Nanän kee, näm ndaarha Lawi tafadghän, tsauka turyighän ni na thlä änfära, färdä yighän änfära haadä a haar Ibrahim,

¹⁰ Käsär a sayiddi kəmana Ibrahim hai tä Melkidzedek nggät wanda Lawi 'wan wa, amma näghän hu turya chichidghän.

Na Yeeso kəla Melkidzedek

¹¹ Nanän kee, a ndam firistayirha yi Lawiya näghän mämäl tä yi deleewar ngyakhrha Musa färang na nda Isəreelaya, kama na firis nggär kyarha bä pak, na mämäl tä tur yi Melkidzedek, mbä tur yi Haruna wa.

¹² Käsär a nggərang nda kwaman firistayirha hai, tsaudä tətä ni a nggərang ngganda tsahad ngyakhrha hai kəm.

¹³ Käsär firisdi näm a thläk änggini atənggən ya, näghän hu turya pak, mbä niifa sä kəm ahur tur yini 'wagha əna tar firis a mbäd nji sataka wa.

¹⁴ Käsär näghän a pəpal tä ndaarha Chinəm baghän bä ahu turya Yahuda, mbä 'ya sä 'wana Musa thläkrha aten firistaya tä ndaarha na nda kyarha bä ahu turya Yahuda wa.

¹⁵ Labardi thläk näm ya tsaudä kəkafek, hərəm nən naarha na firis sä na kəla Melkidzedek kyagha bä.

¹⁶ Ndəghänggi tsauka firis mbä ka ngyakhrha nduwa əntin thlufarha wa, amma näghän aten səsəmda yibrha mbuwana mii ngwaladghän sä.

¹⁷ Käsär pər ndan tä ndaarha, "Firis ni sa yi pakwandä, kəla tur yi Melkidzedek."

¹⁸ Malang nda tsahad kaar a man patu dö käsär ka yamid səsəmdəghän tä yamid thlarəghän.

¹⁹ Käsär tsahad deleewar Musa mbä tsawang 'ya lələgdä wa. Amma nanənya na shiteena sä na ngga kaan ndusangga kəm thləmad Faara bä.

²⁰ Yandiya mbä kula tä aah thləm Faara wa. Fingya tsauka firisya, aah wa nda thləmnggən Faara wa.

²¹ Amma aahdä thləm Faara kyanən hu tar firis hai ndangna Faara, "Chinəm aah dö thləm Faara mbä tam hwasang 'ya ndanən wa, 'Firis ni sa pakwandä.' "

²² Käsär ka aah Faardi ya, Yeeso ni katənggən na mbang tsawang nda döfmi diya tsauka ngga tä Faara.

²³ Firisya yi kaar na nda hangga, käsär mərä ndən 'yadangga mana kanda fa a dönda mbeedä tä tar ndan.

²⁴ Amma käsär na Yeeso tä yibrha fa pakwandä, Yighän firistayirha yi pakwanni dö.

²⁵ Tsaunən kee, nən mbang hərəghang nda nafiya bagha thləmad Faara bä tä man fadghän. Käsär nən naarha tsə labaara tä Faara a meyed ndan.

²⁶ Tur mamnda firis dani ya na mid näm käsär näghän chahal, chahal kula ən 'yaara fa, näghän inggun ma fa dimiya, tä mamnggirha a talakh talara.

²⁷ Mbä kəla fingya mamngya firistaya wa. Mbä midghənsə nagha a fär sataka kətsar wa. 'Waghän fär sataka ka dimiyid aal fadghän, a nggərgha ənaarha ka dimiya fiya. Fərghän sataka katəra tal ka dimiyid ndan a sayiddi fär nən fadghän.

²⁸ A hu deleewar ngyakhrha Musa na nda wur mamnda firis hu kədiirha nanənsə ahur fiya. Amma aah thləm Faara, baghän bä a kwasamad ngyahaddi, wurghän Wandi, tsauka chahal pakwandä.

8

Yinəm Mamnda Firis ndəna Kərəsti

¹ 'Ya näm a ndaarha nanənya ndəna, näghəm tä Mamnda firis na tsau hu tsənggam kutəryirha a yisəmad Faara a talara,

² tä əna taara a mbərha na chahal, ahu ka chamdi na ngga ənana Chinəm, mbä yandi ənana niifa wa.

³ Kala mamnda firis targhən ni fər ənfəra tə sataka, nanən kee mamnda firis di kyanəm ya tətani a fər 'ya nən.

⁴ Andam nəghən hu kəshiirha ni, kam mbə tam tsaurha firis wa, kəsər na firistaya sə na fər satakhkya kəla sakhna deleewar ngyakrha.

⁵ Na firistayini ya əna tar ndan a mbərha na chahal na kəla əngya na a talara. Kəsər a sayiddi na Musa a taksa chama yi Faara, kəs nda thləmadghən tə ndaarha, "A sənəsə a əna əngya na heu kəla kyado ni a wumnda."

⁶ Amma nanənya fərang nda tar firis Yeeso yandi na ngga kaan kalgha yi kaar, kəla nana weerinda dəfmidi ngga kaan, nanən Yeeso ni ishgha a pathlang Faara tə fiya. Kəsər ənagha ndan aten weerinda dəfmee na ngga.

⁷ Kəsər andam mbə 'yasə dīmi aten dəfmidi na kaar ya wa, kam mbəm nggər kada dəfmee pak wa.

⁸ Amma Faara nadə dimiyid nafiighən ndən ndaanən, "Na sayi bayi, ndana Chinəm,

niya nggər fər weerinda dəfmee tə nafiya Isəreela həu tə nafiya Yahuda.

⁹ Mbə a naarha kəla dəfmidi ənani tə chichiyindan wa,

a fardī kəs ni haar ndan kyang ni kanda sə hu chehweed Masar, kəsər ish wanda aten dəfmina wa, kang kəsəra ni kanda, Chinəm ndagha kee.

¹⁰ Kulo weerinda dəfmina ni ya, niya ənərha tə nafiya Isəreela, ndagha Chinəm,

niya chireethläng nggyahad na hai ahu hutən nggindan tə hur yindan.

Niya tsaurha Faar ndan kanda kəm nafina.

¹¹ Mba nda nggər tsahang tula yindan ha, nduwa nggədayi ndan tə ndaarha, 'sənna Chinəm.'

Kəsər ko wunni nən a sən nggi, katərarha aten təfeewunda dəgha hu təpamənda də.

¹² Kəsər niya chahang dimiyid ndan kanda də,

təkəm mbi nggər dəl dimiyid ndan teena balwa."

¹³ Ndikna Faara aten weerinda dəfmee, tsang də yi katəradghən suhurghən. Təkəm 'ya na yi kətəm, tsaudə suhur də, tsəbaku nən a sahatta.

9

Hurad ngyakhrha aten tərəng shilee Faara in

¹ Hu katəra dəfmee a pathlang Faara tə nafiya Isəreela, na kwaman tərəng shilee Faara in sə, tə mbəd tərəng shilee Faara in hu kəshiirha.

² Na kəngya sə səri ahu cham Faardī. A hu yandi kənna na a mbee na mbəd dəfəd patilla sə, tə tebər, tə mburodi dəfang nanda də. Yandi mbərha ya ndən na nda aarha mbərha na Chahal.

³ A pəm shishamar di ndəghang nanda kənda sahai, na kənna sə yi səri na nda aarha mbərha na Chahal kaan.

⁴ A hur kəndi na mbərha sə tangsang nanda tə təfasa ndəna nda nji urdi sə na sədghən mbənggən a tenggən, tə akwati dəfmee. Ənggini na səri ya kəmang nda fadghən tə təfasa. Ahur akwatid dəfmidi na tasau sə yi əna nanda tə təfasa na tə Manna ahurghən, tə səsəl Haruna təfgha shee, tə mbəd chireethla yi feera səri yi dəfmidi.

⁵ Aten Akwatidi na əngya sə taksa na nda tə pakhkya fa na a kyad mamnggit Faara, kanda ni na fərang mishimnda mbədi na nda aarha mbed tər hakked dimiyirha. Amma nanənya mbəm mbang kala sə tətəl tətəl a tenggən wa.

⁶ A wumang nanda ənggina hai ya kiya, na firistaya kətsar narha kyarha hu kən yi tal də, nanda narha ənna tar firis yindan sə.

⁷ Amma mamnda Firis katənggən ndəna kyarha hu kən yi səri də, nən kyarha mbədədə saara tal hu hura kee. Mbə kyarha mbədədə kula fara wa, nən əna sataka yi altənggən, təkəm fiya ənagha dimiyirha kula səndəndan sə.

⁸ Hu kiya Səsəna tə Pedənda a kyaddə ndarha kwaman kyarha a mbədədə na Chahal ingwadə a bal Chamda sə kət wa.

⁹ Yandiya ənsakhrha ni a kəshiid weeriya. Nən a kyet ndarha ən fər yini tə

satakhkini na nanda a fëra mbë tsang hur nafini na a tërang shilee Faara in lëlgda wa.

¹⁰ Tur änggini ya nëghën a ten hëbrha të sarha të tsabya dëdamën-dëdamën. Tur ängginiya ngyakhkya ni kee a ten thlu farha na a ënagha fiya taara tëghën kapa na weerindëghën bërha bë.

Far Yeeso ndana ka far sataka

¹¹ Amma bäd Kërësti bë ndën tsaunën ka mamnda Firis a ten ängya na nggëngga nasë nanënya. Kyadë hur Chamda dë ënawana niifa të haara, mbë tur yandë ëna nanda këshiirha wa.

¹² Kyadë mbëdadë na chahal kaan sara tal kee. Kyawa sadë të far 'walya nduwa yi wan thlaaya wa, amma të yighën fara, walang nën këmsë hërëkrha yi pakwandë.

¹³ Ngyakhrha Musa kyaddë ndaarha nanda washang far 'walya të far kwelya të fish wan thlaaya a fiya fa ënagha ën tsanda. Yandiya ndëna tsang fyinga natë paarha fa tsawa nda chahal hu farha.

¹⁴ Nanën yandiya këkafëk ni, ma nëm ndaarha të far Kërësti? Ndëghën mbuwa të ën 'yaara fa, fërdë altënggën a Faara hu Sësëndi të Pedënda yi pa kwandë, këkafëk na fardë tsabang numad nëm dë, hu ëna ängya mbuwa ngga kësër ka dëfang shilee nëm Faara in na të yibrha.

Lëghad dëfmi di hu mërë Yeeso

¹⁵ Tsaunën kee, Kërësti ndën ishgha hu weerinda dëfmi diya, kësër nafiya aah nanda na nda a thlë langaarha yi dëfmidi pakwandë, kësër 'wadë teena mërdë shaulanggën fiya ahu dëmiyid ndan këtëm ahu katëra dëfmee.

¹⁶ A mal niifa dëf miighën hai aten langadghën, kël a mër niifdi a tsë labara nda atënggën.

¹⁷ Kësër dëfmee aten langaarha mbë ëna taara wa kël a mër niifdi, kësër mbë ëna taara a bäl niifdi të yibrha wa.

¹⁸ Ndën ënagha ndën dëfmidi yi këtëm mbë tam ëna taara wa kël të irra fara dë.

¹⁹ Akwasamaddi përangna Musa ëndi fiya na ahu ngyahaddi, tëranggën far wan thlaaya së të yi 'walya, wumanggën të aama, nggërgghën tërang wuhwar dëfrha së na nda aarha isob, të was chaurarha na

yiba të fardë washang nggënën dëleewar tsahadda fa të fiya këm.

²⁰ Tërgha ndëghën, "Yandëya ndëna fardë tsaukwa yi dëfmidi ndaana Faara a lafghën nun".

²¹ Tëkëm washang nggën fardë aten chamdi, të aten kari heu na nanda manang thlëm Faara tëghën.

²² Ndagha ngyahad Musa kala ängya kël ana nda chahal të fara, mbë chakh dëmiyirha naarha së a irr wa fara dë wa.

²³ Tsaudë tëta ni ängginiya ana nda mëmël, tsawa nda ën sakhkya na a talara na nda chahal. Amma ängya na a talara tafad ndan kamdë a na nda chahal, të satakhkya na ngga ma fyinga yini ya.

²⁴ Kësër Kërësti kyawa mbërha dë na chahal tënna niifa wa, ënsakhrha ni kee këla mbërha. Dëghën talara dë tafadghën, ka dëgha kyad fadghën a mbed Faara kësër ka këm.

²⁵ Mbë dënën talara dë ka a nagha a fër altënggën atënggën-atënggën wa, këla na firis na manggën kyarha mbërha dë na chahal ka fad hurarha fa, të fara mbuwa yighën.

²⁶ A nadë kee, këla tëk Yeeso sësarha fa atënggën-atënggën, ka a katëra ëna këshiirha. Amma nanënya kyaddë altënggën katëra tal kee hu ngwala mii këshiirha kësër ka a tranggën sësëmnda dëmiyirha dë hu fër satakh fadghën.

²⁷ Këla na niifa mërë katëra tal, akwasamadghën kël ngwa kumad Faara,

²⁸ nëghën kee këm fër Kërësti fadghën katëra tal kësër ka a tëranggën dëmid fiya dë hangga. Ndëghën nggi këm nën a nggër wutta bë yi sëri, mbë ka a tëranggën dëmiyirha dë wa, amma kësër a hërghanggën fyinga na badghën bë a kukwasang kanda fa.

10

Satakh Kërësti katëra tal ni kee tëkëm a heu

¹ Ngyahad dëleewar Musa nëghën këla mishimnda ängya ni na ngga bälgha bayi a mbee, mbë kad änggina ni ya wa. Nanën kee tsëkkwa kala fyinga na a ndusang Faara fa tsawa nda lëlgda aten satakhkini na nda fëra ka fad hurarha fa wa.

² A ndam na ngyahaddi mbang, kam malang nda əna sataka. Hərəmna nafiya na dəfang shilee Faara teena 'wanda teena tsau nda chahal, balwa nda nggər numarha aten dimiyid ndan balwa.

³ Amma aten turya satakhkini ya, na dal dimiyirha in sə ka fad hura fa,

⁴ kəsər mbə tam ənarha hai far kwelya tə yi 'walya tsuthlang nda dimiyirha də wa.

⁵ Tsaunən kee, sayiddi bana Kərəsti hu kəshirha ba, ndəghən, "Satakhkya tə ən fərya mbə midwasə wa, amma farha ndəna a ngweerha fa təghən.

⁶ Mba tək mbənda fa tə sataka yi njirha tə yi tsuwulth dimiyirha wa.

⁷ Tərgha ndee, 'Kulo nggi ya, Faara, bani ba a əna 'ya ni na midwa, kəla nanən chichireethlee hai aten na ahu ngyakhrha.' *"

⁸ Kətəraghən ndaarha, "Satakhkya, tə ən fərya, tə satakhkya yi njirha, tə satakhkya yi tsuthlang nda dimiyirha də, mbə midwa sə wa, mba tək mbəndə ndan fa wa." Ko nanən fərna ndan kəsər ka 'ya ndana ngyakhrha.

⁹ Tərgha ndəghən, "Kulo nggi ya Faara, bani ba a əna əndani na midwa." Dəfanggən kətəra dəfmee a man patu də ka a əna taara nda tə yi səri.

¹⁰ Kəsər ka nggəmda Faara fa tsau dəm chahal hu fərfa satakh fad Yeeso Kərəsti kətəra tal tə heu kəm.

¹¹ Kala parra fara kala firis nən isha aten targhən, nən fər tur sataka tal mbuwa tam tsabang dimiyirha də.

¹² Amma Kərəsti fərdə fadghən sataka kətəra tal yi kakwan, tərgha tsauka a yisəmad Faara,

¹³ ka a fərdi nəghən a kəla fatsangghən fa na a tsawa nda a kamughən.

¹⁴ Kəsər ka fər sataka kətəra tal tsawang də nafiya Faara a na nda chahal pakwandə.

¹⁵ Səsəna təpedənda kəm fərdə shedawa, kəsər ndəghən,

¹⁶ "Yandiya ndəna dəfmiina niya ənarha tə kanda, a kwasamad sayiddi, ndagha Chinəm, niya dəfang ngyahad na ahur

ndan hai, təkəm chireethläng nggi hai ahu huden ndan."

¹⁷ Tərgha ndəghən, "Mbi dal dimiyid ndan teena tə aiben ndan bal wa."

¹⁸ A chahang nda dimiyirha də, balwa satakh dimiyirha sə wa.

Taama dəm mbeedə tə naarha tsau tə Faara fa

¹⁹ Nanən kee, shayina, fərang far Yeeso kaali kəm na a mbanggəm dərha mbəda də na chahal.

²⁰ Ndəghən inangga kwamana kəm hai, ndəna kwaman yibrha, tə shishamar di thləwusgha, ndəna fadghən.

²¹ Nəghəm tə firis na manggən na a əna kutəryirha hu wuri Faara,

²² Nanən kee taama ndusəm a thləmad Faara də tə hura tsahai, tə həhasyirha bagha ba hu fərkəkafek. Tama tsawum tə hura chahal, nagha hur nəm tsahai kula ən 'yaara a fad nəm, tə kəm fad tsab dādə tə aama na ngga.

²³ Tama kəs shiiten də nəm ha kula rəbrha fa, fər nəm shedawa tə shembe kəsər niifdi dəfgha mee a kəm nəghən tə kəkafek fa.

²⁴ Tama kədə kwamana nəm na a danggəm ndan sə hu nggəmda tə əna tarya na ngga.

²⁵ A malang dəm wumteena kəla na fingya ənaarha wa. A meyedghən, taama fərang kaali nəm ndan, kəla sənnunsə takh far Chinəm a nduwussa ba.

²⁶ A dədəm mbeedə tə əna dimiyid thləmən a kwasamaddi wal nəm sənda yi kəkafek, mbə fər sataka sə takhka na a tsabanggən dimiyid nəm də wa.

²⁷ 'Ya takhka kee kəl kəla ngwa kumarha fa tə thlerra waarha na a njang nda fa sarya faara də.

²⁸ Kala niifa kargha ngyakhrha Musa fa na nda a bəlang nda kula hadang nda fa, aten 'ya thləkna shedawayə səri nduwa mahan.

²⁹ Nafiya na a wal tsətsəlla kaan ndəna fingya kargha Wan Faara fa. Kanda ni nafiya ənagha əngya mbuwa chahal a far dəfmidī tsawangga kanda chahal. Fingya ni kəm sargha Səsəna tə Pedənda bəngga nggayid Faara ba. Sənggunsə nafiya kiya

* 10:7 10:7 Dzabura 40:6-8

kamdə nagma tsətsəllə ndan pak ma fīngya fiya wa?

³⁰ Kəsər səndəm niifdi ndagha, “Nggər haara mu yina ni, niya tiighən.” Nggərghən ndaarha, “Na Chinəm a ngwang kumarha nafiğhən sə.”

³¹ Ən tərəm nda ni na a kyagha niifa hu har Faara hai na tə yibrha ha.

³² Dalama teena hai tə tsawud kətəm akwasamaddi wal nun kukwaryid Faara. Kərəs nun kaan hu yanda ləghədgħa tə səsaarha.

³³ Fara səməən na fiya a 'yar kun səsangganda kun a mbed fiya. Fara səməən kəm na nda wumang kun tə nafiya na a sa tur səsadfa fa ya.

³⁴ Nuwun a səsaarha kəla fīngya na hu porsəna, kun a kyad wutsəfayirha akwasamaddi thlang nanda karid nun, kəsər səndun sə mbə ngaala sə wa nun a wal kənaghən na ngga yi pa kwandə.

³⁵ Nanən kee a muwang dūn həhasyidda də kyanun ya wa, kəsər na kənaghən sə kaan.

³⁶ Kamdə a kərsun nanənya, tənun dərha mbeedə tə əna 'ya na mid Faara. Nun a wal əndi dəf nən miighən a kun.

³⁷ Kəsər “takhkən ngguchit, ndəghən ndagha nəghən bayi nən a bərhaba mbə a tsərha titing wa.

³⁸ Nafina na tə nggayirha fa na nda a tsaurha tə kəkafek fa. Amma a wud niifa tal ahur ndan a samarha də, mbi tək mbənda fa wa.”

³⁹ Amma kəm mbəghəm ahur nafini na wutta samarha də sakhdə nda wa, kəm nəghəm ahur nafini fərgha kəkafek walgha hərəkrha.

11

Kyad fərəkəkafekirha

¹ Nanənya fərəkəkafek 'yani nəm shiteena atənggən, tsauka 'ya ni mbuwa nəm mbang naarha tə yirha.

² Hu fərəkəkafek ni walna nafiya kaar faala a har Faara.

³ Hu fərəkəkafek ni sənang nəm hai tə ndaarha tə thləghəd Faara ni əna nanda kəshiirha, heu tə əngya nəm naarha, kyagha nda ba hu əngya mbuwa nəm a naarha.

Həshya fərgha kəkafek

⁴ Tə fərəkəkafek ni fərna Habila sataka na ngga a Faara kalgha yi Kayinu. Hu fərəkəkafekkidghən ni wal nən faala a har Faara tə ndaarha nəghən tə nggayirha fa. Ko nanən Habila mərdə, amma kəsər ka fərəkəkafekkidghən bəlghən aten kaala sə.

⁵ Tə fərəkəkafek ni tərəng nanda Enok talara də, kəsər amawa nən mərta. Ndagha Deleewar Faara, nawa ndan wa kəsər tərəng Faara də. Kapa na nda tərəng fər nda shedawa tə ndaarha ənadə 'ya mbənangga Faara.

⁶ A mbə tə fərəkəkafek wa mbəm tam ənaarha hai əna 'ya nəm na a mbənanggən Faara wa. Kəsər kaala niifa na ndusang Faara fa tətani a fərəkəkafek nən tə ndaarha na Faara sə nən a fər kəna taara a nafiya kadagha ndən.

⁷ Tə fərəkəkafek Nuhu, a sayiddi yiyang nanda thləmaarha fa aten əngya nawa na yirha, hu tərəmnda yi na chahal taksa nggirgi aama nən ka a hərghanggən nafiyyighən. Hu fərəkəkafekkidghən ngwang də kumarha kəshiirha sə, tsauka tə har langaad nggayirha na kyarha ba hu fərəkəkafek.

⁸ Tə fərəkəkafek Ibrahim ənadə taara tə 'ya ndangna Faara a dəgha mbərha dənən a thlə langadghən sə, kula ndəghən sən mbədi nən dərha saadə.

⁹ Tə fərəkəkafek tsaudə kəla ronga hu chehweddi dəfna Faara mighən nən a fəranggən. Tsauka hu chamgya, kəla ənana Ishaku tə Yakubu, kanda tsauka kəm fa har langaad dəf miidi.

¹⁰ Kəsər Ibrahim nəghən a kəla wupəri də fa tənna Faara, wupəri di tənna Faara.

¹¹ Tə fərəkəkafek ni ko Saratu ni waldə wee həshin, ko nanən kwarenga ni, ko nanən Ibrahim suhur də kaan a sayiddi. Fərdə kəkafek tə ndaarha na Faara a kəs dəf miighən.

¹² Nanən kee, a fad niifa tal, suhurgha takhka a mərə, ndən nggətgha turya hangga kəla wufəlgarya a fərakh amshi, təkəm kəla wuchehweed kufaarha na a mi wuri aama mbuwa nəm mbang thlədang.

¹³ Nafini heu ya mərgha nda də hu fərəkəkafek. Thləwanda ənggini dəfna Faara mighən wa, amma nagma nda ənggina də ya inggun, təkəm nggəmnda fa tə ndarha

rongya kanda aten kwamana hu kəshiddi ya.

¹⁴ Nafini na ndaarha kiya, kyat nən ndaarha na nanda a kəlarha mbeedə a wal chehweerha nda yi altendan.

¹⁵ Andam na nda a numarha aten chehweddī mal nanda a samarha, kama wal nda kwaman wutta də.

¹⁶ Amma dəf nda teena aten chehweerha na ngga kaan a talara. Ndəghən dani shidang ngwa nən Faara a aaghən nda Faar ndan. Kəkafek, tangsang də wupəri kanda sə.

¹⁷ Tə fərkəkafek ni Ibrahim a sayiddi kəkərang nanda, fər nən Ishaku ka sataka. Wato, ndəghən thləgha dəf miidī nəghən nggungwa fa a fər wanggən nən na tətāl kee,

¹⁸ ko ndang na Faara, “A fad Ishaku ni na nda thlədang nda tur yiwa.”

¹⁹ Ibrahim numadə tə ndaarha, Faara ndəna mbang thleng mərya sə. Hu karapu, thleng ngganda Ishaku sə hu mərā.

²⁰ Tə fərkəkafek fərang Ishaku parka Yakubu tə Isuwa aten əngya na bayi a mbee.

²¹ Tə fərkəkafek, Yakubu a sayiddi nanən a mərə, fərang də parka wangya Yisufu kyab, tərang də shilee Faara in a sayiddi teheng nən fadghən aten səsalghən.

²² Tə fərkəkafek a sayiddi takh na Yisufu a mərə, ndik də aten kyad wangya Isəreelaya sə a chehweed Masar, təkəm maldə pathla hai aten pangnda aal yighən.

²³ Tə fərkəkafek ni a sayiddi nggət nanda Musa bəbengga fa nggətyighən ndəree mahan. Ənanda kee kəsər sənda sə tə ndaarha wandiya nəghən ngga, təkəm tərəm ngwanda tə 'ya ndaana kutəra wa.

²⁴ Tə fərkəkafek sayiddi manna Musa sə, kar dafa a aaghən nda wan wutarad Fir'auna.

²⁵ Wurdə a səsagha tə nafiya Faara ameyed tək mbənda fa hu dīmiyarha yi beena ngguchit.

²⁶ Numadə a səsagha ka Kərəsti ma wal kəna Masar nən, kəsər njang də yirha 'ya nən a waala a mbee.

²⁷ Tə fərkəkafek ni malna Musa Masar,

tərəm ngwa səbrha hur kutəra wa. Njidə teena dərha mbeedə kəla nanən a njang yirha yandī mbuwana yirha a naarha.

²⁸ Tə fərkəkafek ni laf na Musa wutsəfayid tədaarha də, təkəm wash də fara a mii kwad kirma kəsər amawana təthlənda Faara bəl fad wan 'waya tsuwar wan 'waya Isəreelaya fa.

²⁹ Tə fərkəkafek ni kyana Isəreelaya də tə wuri aama na yiba kəla aten chehweerha na hwarghən. Amma na mid Masar yini ənaarha kəla kanda hwaa nda də.

³⁰ Tə fərkəkafek ni chana kalthman Djariko hai, akwasamaddi tiurang nanda hai yi beena məd.

³¹ Tə fərkəkafek ni Rahab səsuwaddi, bəlang ngwanda həu tə nafini kargha mee fa wa, kəsər thlədə fa harmu chehweddī tə dədəmnggirha.

³² Ma ni nggər ndaarha? Mbə kwamana sə a harna na kalisə aten Nggidion, tə Mbarak, tə Samsən, tə Yefta, tə Ndauda, tə Samaila, təkəm annabiya wa.

³³ Tə fərkəkafek ni thlang nanda kutəryirha, əna nggayirha nda, wal nanda əngya dəf nanda mighən tsauka kəkafek, nggəlang nanda mii ləfariya.

³⁴ Bəlangganda sheneu waarha hai, hərga nda ma chimnda thlaukh kəlara. Tsangganda səsaukhkirha tsauka kanglang. Rək sodjaya chehweeya nda.

³⁵ Fingya nishya thlənda mər yindan thleng nanda kanda sə hu mərā. Fingya ahur nafiniya səsang nda kanda, amma kanda kəm kar nda fa a kal kanda nda hai, təna nda wal thliirha sə hu mərya hu tsaurha də na ngga.

³⁶ Fingya waa kanda nda, tsada kanda nda, fingya kəm kənanng ngganda kanda tə wuyiwurra, muwangganda kanda hu porsəna də.

³⁷ Fingya bəlang ngganda tə mukrha tə ferya, fingya kudmangganda kanda hai səri, fingya kəm bəlangganda kanda tə thlaukh kəlara. Na nda a wiirha hai tə pam chauraya tə pam 'walya a fad ndan. Tsawa nda hu yamirha, tə səsarha, tə kəm kyala nda tə kanda.

³⁸ Mbə kəshiddi ngga a kanda ya wa. Na nda a wiirha hai kəla rongya a kaheerha tə wumngya. Na nda naarha mənda a

kabeeya, tē kwaya na kamu chehweerha.

³⁹ Nafini hēu ya ko fal na Faara kanda aten fērkēkafekkid ndan, amma ko nanən kee, thlōwanda ən dēf miidi wa.

⁴⁰ Kēsər Faara 'wadē teena fērang dē 'ya kēm na ngga, nanən kee mba nda tam lēghētta kula kēm wa.

12

Tsətsəlyid Faara kyad nən nggəmnda

¹ Tsaunən kee, nanən muwang fa shedawa kēm maḍufu, tama muwanggəm kala 'yadē na a 'yadanggən kēm fa. Taama muwanggəm ḍimiyirha dē kēsgha kēm ha kenkeng, tama kēm kēsəm tē pēpēla ḍaddi na a mbed nēm.

² Tama irang yirha nēm Yeeso fa, ndəghən na katēra fērkēkafekid nēm tēkēm tē bangga lēghētta fērkēkafekid nēm ba. Kēsər ka wutsəfayirha na a mbədgən, kērəs dē kadiddi, tsawang dē ən shilee kēla mbə 'yani wa, nanənya nēghən tsau a yisəmad tsənggam kutəryid Faara.

³ Numama tē niifdi kērəsgha tē kaara ənangna fa ḍimiya fa, amawana mid nun ḍakhrha dē, nduwa malanggun shiiten nun.

⁴ A hu yan ndənun tē ḍimiyirha, tsəkkwa na a irgha yinun fara dē wa.

⁵ Mbəḍang nən kun tē labar fər kaali ndangna Faara kun kēla na china ndang nda wanggighən wa? Ndanən, "Waana, kothləmaarha hai ana Chinəm a taksorha, ma malang na sheng teena fa anadē a yanorha wa.

⁶ Kēsər na Chinəm tsətsəl kala niifa nggəm nən, tēkēm nən tangsang kala niifa thlənən tsauka wanggən."*

⁷ Kərsaama tē səsarha nun a tēk fa, a tsauka tsətsəlla ni na Faara a ənang nda kun kēla wanggighən. Na wee sə mbuwa na chin tsətsəlla wa?

⁸ A tsətsəl wanda kun kēla na wundakhnaya waala wa, wumiterya ni kun, mbə wangya hur minda ni kun wa.

⁹ Mbə kee ma wa, nadəm tur tsətsəlla ənang na chingginəm kēm, fērang mamnggirha nēm kanda atənggən. Ashe, mēməlwa a nggəməm fa tē tsətsəlla

Chinəm yi Səsəna, kēsər ka a wal yibrha nēm wa?

¹⁰ Chingginəm yi thlu farha nanda tsətsəl kēm yi sayi ngguchit kee yi nggəmnda hur ndan, hu numad ndan nēghən ngga, amma Faara nən tsətsəl kēm kēsər ka a ḍanggən kəmsə, hu ənaarha kiya nēm a tsaurha nafiya na chahal, kēla ndəghən.

¹¹ Mbə tsətsəlla sə nēm tēk mbəndəghən fa hu sayiddi na nanda a ənəghən wa, nən hatta fa. Amma a kwasamadghən nən bang tsawud ḍəḍemnggirha ba tē nggayirha a fingya walgha tsətsəlla tēghən.

¹² Tsaunən kee pēpənəman haryi nun dē tē wadeeyi nun targha,

¹³ Pēpənənggun kwamangya dē na ngga a saryi nun, kēsər amawana səfəngya wal tsərbathla, a meyedghən wal kənda nda.

Yiyi thləmarha aten kar nggayid Faara fa

¹⁴ Kadama tsawud ḍəḍemnggirha tē kowunni, tsawama kēm chahal, kēsər mbə niifa sə na naa Chinəm wa kəl a nadə chahal.

¹⁵ Kwarama nadə niifa kədeng nggayid Faara. Kwarama nadə niifa tsaurha ndəghən ni kul ndikrha sēghən na bang nda səbrha ba, səbanggən fiya dē hangga.

¹⁶ A sənunsə, a əna niifa kulafayirha, nduwa mbə tərəm Faara wa kēla Isuwa hengga mamnggidghən dē yi wan 'warha ka ḍeng ənnarhami tətali kee.

¹⁷ Akwasamadghən, kēla sənnunsə, ana midghən sə a har langad parkad ḍa nən, kar ndan fa. Mbə 'yasə nən mbang ənaarha na a nggəranggən ənda hai ənan nən wa, ko nanən na midghən sə a wuḍanggən parkadda nən ba tē aam yirha.

¹⁸ Bawun ten wumnda Sənai ba nēm mbang tsuwara fa wa, ko a thləmad waarha ba na kəssa wa, ko a thləmad wula ba na tikḍik wa, nduwa kad 'yaara,

¹⁹ nduwa pi kodwomnda, nduwa urarha na a ndikrha fa fingya na a səkkən a hwana nda tē ndarha a ḍənda mbeedə tē kalang nda kanda sə wa.

²⁰ Kēsər mbangwanda kərəsta tē 'ya ndaana nda, "Ko mabi ni tsuwargha

* 12:6 12:6 Karapu 3:11-12

wumndəda fa, kəl a muk kanda nda har mərə nda.”

²¹ Əndi na nanda ya tsaude ən tərəmda ni kaan, ndən ndaana Musa, “Fadna a rəbrha fa kəsər ka həreenga.”

²² Amma badun wumnda Urshalima ba, wupəri Faara na tə yibrha fa, Urshalima yi talara, tə wumten wutsəfayid fathlengya Faara mbuwa nəm mbang thlədang nda kanda.

²³ Badun thləmad fa takkwaya ba wan 'waya na thləmnggi ndan chichireethlee hai a talara. Badun thləmad Faara ba na ngwang kumarha kowunni sə, tə thləmad səsengya nafiya Faara na tə nggayirha fa lələgda.

²⁴ Badun thləmad Yeeso ba, ndəghən ishgha tə weerinda dəfmee a pathlang Faara tə fiya, təkəm fardı irang nanda də na a ndikrha fa ngga kaan ma far Habila.

²⁵ Kwarama, a kardun yanda fa na a ndikrha fa wa. A sənunsə nafiya kargha sək Musa fa yiyangga thləmarha kanda fa hu kəshiddiya hərəkkwa nda wa. Kəkən nəm wal hərəkrha a kar dəm yanda fa na a yiyang thləmarha kəm a talara hai?

²⁶ A sayiddi urad Faara tsang də 'ya kəshiirha fa. Amma nanənya dəf də mee tə ndaarha, “Niya nggər tsang 'ya kəshiirha fa, mbə kəshiirha katenggən kee wa, amma heu tə talara.”

²⁷ Labardi ya, “Katəra tal faddən,” kyadgha ndaarha na nda a kədang ənda də tsang nanda 'ya fa, wato nanda a kədang ənggina də əna nanda, tənə ənggini mbuwa tsə 'ya fa tsaurha.

²⁸ Tsaunən nəm a thlə kutəryirha mbuwa tsə 'ya fa, tama tsawum tə usarha, tərəng shilee nəm Faara in kamngga hu tərəmda tə fər mamnggirha,

²⁹ kəsər Faar nəm kəssa waarha ni.

13

Satakhkya na mbənanng Faara

¹ Dama mbee də tə nggəm ndan yi wanmanggirha.

² A malang dun ənanng nggayirha nun rongya wa, kəsər hu əna 'ya kiya ndən ənanng na fingya taara fathlengya Faara, kula səndə ndan sə.

³ Dalama teena hai tə fingya kənanng nanda kanda hai hu porsəna, tsauka kəla nuwun kəkəna heu tə kanda. Təkəm fingya na nanda a səsang kanda, tsauka kəla kunni na a səsarha tə kanda.

⁴ Kun heu a fərang mamnggirha nun kakhrha. Ngwa tsauka wusər kahad nun chahal, kəsər na Faara ngwang kumarha nafiya sə na əna susuwayirha tə kulafayirha.

⁵ Nama inggun ma nggəm wudəbəla, usama tə 'ya nanun təghən ha. Kəsər ndagha Faara,

“Mbi tam mal sa wa,

Mbi tam kar sa fa wa.”

⁶ Nanən kee, taama nam hwas-hwas ndam,

“Chinəm tə thlarre na ni,

mbi tam tərəm nda wa.

Mana niifa tə wasa in əneerha?”

⁷ Dalama teena hai tə mamnggi nun pərangga Labar Faara kun. Kəlanan tsawud ndan, tsahama tur tsawud fərkəkafekkid ndan.

⁸ Yeeso Kərəsti ndəghən də na a bərarha, tə weeriya tə pakwandə.

⁹ Ma sakhdang weerinda tsahaya hutən nun wa. Kamdə a wal kaali nəm tə nggayid Faara, mbə tə ən tiina dədamən-dədamən yi həb ənnarhami mbuwa thlar nafiya na a takkwaghən.

¹⁰ Nəghəm tə mbəd nji sataka mbuwana ko firistaya yi Cham Faara həbrha sə.

¹¹ Na mamnda firis dərha tə far məbiya a mbərha də na chahal ka a fər sataka nən yi chakh dimiyirha, amma thlu məbiyini nanda njang nda də a kəsər mbədi.

¹² Nəghən kee kəm səsagha Yeeso a kəsər wupəri ka a tsanggən fiya chahal tə farghən.

¹³ Nanən kee tama kyam sə dəm thləmadghən də, a kəsər mbəda də, kərsəm tə tur sara sanən fa.

¹⁴ Kəsər kəshiddiya mbə wuri tsawud nəm ni yi pakwandə wa; amma nəm a kada wupəri na bayi.

¹⁵ Tsaunən kee, tama dəm mbee də fər sataka yi fal Faara hu Yeeso, ndəna falla pər mamnggid thləmnggən.

¹⁶ Ma malang dun əna nggayirha tə wumteena tə 'ya nanun təghən ha wa,

kəsər tur satakhkini ya nən mbənanang
Faara.

¹⁷ Fəraman mamnggirha mamnggi nun
təkəm fəra man aal tennun kanda, kəsər
na nda kəla yibəd nun ha kəla nafiya na a
fər kirəssa tar ndan. A fərang dūn
mamnggirha kanda na nda a əna tar
ndan tə wutsəfayirha, a mbə kee wa, na
nda a ənaghən tə səbrha hura, anadə kee
mbə 'yasə nən dāng kun sə wa.

¹⁸ Hwanaman Faara kan teena. Sən fad
nan sə na hur nan chahal, na mid nan sə
a əna 'ya nan na ngga kətsar.

¹⁹ Niya hwan kun, a hwane Faara nun
teena təni wutta thləman nun də tsəbaku.

Parka tə ngwala mii labara

²⁰ Faara na fər dədemnggirha ndən
thlengga Yeeso Chinəm sə hu mərri. Yeeso
nanənya na tə lafrha na manggən ənana
nda taara tə farghən ka a tangsanggən dəf
mii Faara yi pakwandə tə chibədghən.

²¹ Ngwa fərangga Faara əngya kun na
nggəngga kəsər ka ənanun əngya na
midghən, ngwa əna taara nən ahur nəm
mbənanngga hu Yeeso Kərəsti ndəghən
tsauna mamnggirha təghən pakwandə. A
tsauka kee.

²² Niya hwan kun shayina, kərsaama tə
yiyi thləmaddi ya, kəsər mbə labara ni
nzang chireethleng ni kun də wa.

²³ Na minnasə a sənunsə tə ndaarha
wanmanəm Timoti kal ndan ba hu
porsəna. A bada ba wet, nan a barha ba
kan kyab a ban na kun.

²⁴ Ndaman 'ya mamnggi nun fa tə
nafiya Faara na a mbədi. Nafiya Faara na
a Italiya kanda a ndang 'ya kun fa.

²⁵ Nggayid Faara a tsauka tə kun həu.

Yakubu

Nda ən Yakubu fa

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Yakubu mafad Faara tē yi Chinēm Yeeso Kārēsti. Niya chireethlenggən turya dē kumkap səri yi Yahudaya fərgha kəkafek welgha hu chehweeya dē. Niya ndang'ya kun fa.

Fərəkafek tē kārēsti

² Kun wanmanggina hēshya tē nishya, a kyadun hu kəkərā hai ngwa tsauka ən mbənafarha fa a fad nun.

³ Kəsər səndun sē a kəkərang nda fərəkafekkid nun, na kārēssə nun naarha kanglang.

⁴ Nanən kee, malang kārēssə wa tsəgha ngga, na naarha kanglang ahu ən ənad wa tē kəm nggungwa fa ka əngya heu, mbə 'ya sē na kədeng nda wa.

⁵ Ana niifa sē ahur nun na midghən huteena, a hwan Faara nən, kəsər na Faara fəra haara tsahai a fiya heu kula kada 'ya dīmi, nən a fəranggən.

⁶ Amma a hwan dā ndən, tətani a fərəkafek nən kula ngaala, kəsər niifa ngalgha nəghən kəla kudufulla wuri aama na thlumbərā pengdē nagha a kyaharra hai.

⁷ Tur niifdiya, a numadē nən wal 'ya a har Chinēm wa.

⁸ Mba nda ishang numad ndan a mbərha tal wa. Na nda dərha mbeedē wuda nda samarha dē ahu əngya na nda ənaarha heu.

Fa kənaya tē fa yamiya

⁹ Fatakkwaya na tē yamirha fa na 'ya sē a harndan na nda taala kamanggən, kəsər na nda manggən a mbed Faara.

¹⁰ Fatakkwaya na tē kəna ha na 'ya sē a harndan na nda taala kamanggən, kəsər na nda ngguchit a mbed Faara. Na nda a hwaara kəla fit hwalirha.

¹¹ Yanfara na yanggən a kyadā ba nən hwarang nda hwalirha dē kaan; na fitghən hərə dē, təlgha ndəttəghən dē. Nəghən kee kəm, fa kənaya na nda a ndəkrha hai tē əngya nana nda a ənaarha heu.

Səsaarha tē kəkərā

¹² Tē parka ni niifdi kārəsgha ahu kəkərā, kəsər a kārəs dē kəkərā, nən a thlə kənaghən yi yibrha ndana Faara nən a fərang nda nafiya nggəmnngga ndən.

¹³ Ana 'ya sē kyangga niifa hu tar mbəlfērha hai, a nda dē Faara kəkərangga wa. Kəsər mbəm kəkərang nda Faara tē mbəlfērha wa, nduwa kəkəranggən niifa a əna tar mbəlfērha nən wa.

¹⁴ Kəkərā nən baarha ba ahu 'ya dīmi na mid nəm, ləm kəm nən wiigha tē kəm.

¹⁵ Ənggini na dīmi tərna mid nəm nən dərha hur nggət tar mbəlfērha nən. Tē kəm tar mbəlfērha a shing dē, nən nggət mərā.

¹⁶ Wan manggina hēshya tē nishya nggəmni, a nggabanda kun wa.

¹⁷ Kala 'ya na ngga tē ənfəra na lələgdā bəghən ba a thləmad Chindī na ahu kukwaryid talara, mbuwa kyaharra hai kəla mishimnda na kyaharra hai.

¹⁸ Nggəm dā fa a fərang yibrha nən kəm hu labarghən na kəkafek, ahu əngya ənanən heu tsau dēm wuwura ma fingya.

Thlə labar Faara tē əna taara sē

¹⁹ Wan manggina nggəmni, nama a kathləmaarha hai kəkər, a kaldun sē kəkər wa, tē kəm a sēb hur nun dē wet wa.

²⁰ Kəsər səbrha hur niifa dē mbə bārha ba tē tsaurha na mid Faara wa.

²¹ Tsaunən kee tətani a malanggun ən mbəlfēya heu na a fad nun. Kula manang nda alteena thlaama labar Faara həf nən ahur nun hai tsəkka a hərghanggən kun.

²² Amma a kang dūn thləmaarha labar Faara fa kee wa. Tətani a əna 'ya nun ndanən. A mbə kee wa nun a nggaba alten nun.

²³ Kala niifa səkka labardi amma ənawa taara sē wa, nəghən kəla niifa kəlangga yidghən ahu tolokar.

²⁴ A kwasamaddi kəlang nən fadghən, wii fayighən nən tsu kee mbədangga yiddi keeghən.

²⁵ Amma tətani a kəlana ahu ngyakhrha na lələgdā, tē sammayirha, na a kyosə hu dīmiyirha. A kanna thləmarha hai əna taara na tēghən, tē kəm mbədowa wa, na Faara fəro parka ahu 'ya na ənaarha heu.

²⁶ A nanna a numarha tē ndaarha tatakwarha ni sa, amma mbang ngwa kəsang miiwa wa, na a nggaba altenwa, takkwad wa kani kee.

²⁷ Dəfang shilee Faara teena na Chindī tē hura chahal kula ən 'yaara hu yidghən ndəna: dang wumirya sē tē nishya mərna chimayi ndan na a səsaaarha. Tē kəm a nggəmna fa a tukhbowa tsawud dīmiyid kəshiddiya wa.

2

Tətani fa fərkəkafekkya a malang ngganda wura hasə

¹ Wan manggina həshya tē nishya, ahu tsawud nəm fa fərkəkafekkya ahu mamnggit Chinəm Yeeso Kərəsti, a wur dūn hasə wa.

² A ndam bəd niifa hu wumten nun bə nggungwa fa tē wulenduwa yi təfasa tē kari ngga, tē kəm kyagha tē yamirha bə tē kukwasharya fa.

³ A fərang dūn mamnggirha niifdī ngwagha fa tē kari ngga ndon, “Kulo mbəd tsaurha na ngga ya.” Amma ndanggun tē yamid dī, “Ishiu a mbəddi taarha” nduwa “Tsawu a hweede a man sarna.”

⁴ Kyad wa nun kaara a pathlang nun wa? Tsaukwa wanun kəla fa ngwa kumaya tē numad mbəlfēerha wa?

⁵ Keema thləmarha fa, wanmanggina həshya tē nishya nggəmni: Wurwa na Faara tē yamirha hu kəshiddiya tsauka tē kəna hu fərkəkafek wa? Mbə kanda ni na har langad kutəryid Faara ndanən nən a fərang fīngya nggəmngga ndən wa?

⁶ Amma kun sardūn tē yamirha. Mbə fa kənaya ni na kyaala tē kun dēnda tē kun ahu kən ngwa kumarha dē wa?

⁷ Mbə kanda ni na a sar Yeeso Kərəsti, thləma na tē mamnggirha sənna nda kun tēghən wa?

⁸ Nən narha ngga a laf dūn ngyakhrha Faara kutər nəm chireethleng nanda hai ahu deleewar Faara tē ndagha, “Nggəmu tuladwa kəla altenwa.”

⁹ Amma anadūn a wura hasə ənadūn dīmiyirha. Hwasang dūn 'ya ndana ngyakhrha.

¹⁰ Kəsər kala niifa lafgha ngyakhkya heu, amma a hwasang dē tal ahurghən, tē

dīmid ni kəla yandī hwasangga ngyakhrha Faara heu.

¹¹ Kəsər ndagha Faara, “A ənanna kulafayirha wa,” tē kəm ndəghən, “A bəlna farha wa.” A ənawa kulafayirha wa, amma bəlna farha, tsauna tē hwasang nda ngyakhrha.

¹² Nanən kee kala 'ya na a thləkrha, nduwa 'ya na a ənaarha, dalu teena hai na nda a nggo kumarha sē tē ngyahaddi kyowa sē hu dīmiyirha.

¹³ Mba nda a hadang nda nafiya fa hadang ngwa wa fīngya fa wa. Amma ana fiya a hado fa, na Faara a hado fa anadə a nggo kumarha sē.

Fərkəkafek kula taara na ngga nəghən məmərə

¹⁴ Wan manggina həshya tē nishya, mani mbəndəghən nun ndaarha na fərkəkafek sē a fad nun amma mbun a əna taara na a kyad ndaarha nən na fərkəkafek sē a fad nun wa? Na tur fərkəkafekkid dī hərghang kun wa?

¹⁵ Ndam nanna wan tsu nduwa wan muwa kula ənnaarhami nduwa lukrha.

¹⁶ A ndang niifa ahur nun, “Ndang 'ya wure fa, a fəro wa Faara ənnaarhami tē lukrha,” amma fərangwa ənnaarhami nduwa lukrha niifdī wa. Mani mbəndəghən?

¹⁷ Nəghən kee kəm, fərkəkafek tafadghən, a mbə kula taara wa, nəghən məmərə tē kəm kani kee.

¹⁸ Amma na niifa mbang ndaarha, “Sa nagha tē fərkəkafek, nggi kəm niyi a əna tarya na ngga.” Kedee fərkəkafekkid wa kula taara, nggi kəm niya kedō fərkəkafekkid na ahu tarya na ngga niya ənaarha.

¹⁹ Fər na kəkafək na Faara tətali. Məməl ni. Amma ko ənkaheeya ma fər nda kəkafek kee nagha fad ndan a rəprha fa ka hərəenga.

²⁰ Sa nura! Na mid wa sē a kedō ndaarha nda fərkəkafek kula taara kani kee wa?

²¹ Balowa nən in chichid nəm Ibrahim nda nanda ka niifa ni a mbed Faara kəsər fərnən wanggən Ishaku ka sataka wa?

²² Kulo hai, fərkəkafekkidghən tē targhən na nda wiirha hai kyab, tē kəm fərkəkafekkidghən lələghəddə ka tardī əna nən.

²³ Katəraghən hai kee kəla ndana deleewar Faara, “Fər Ibrahim kəkafek a Faara, ndən ndaana Faara ka niifa ni.” Ndəghən ni na nda aaghən pashid Faara.

²⁴ Kulo hai, ka ən ənad nəm ndəghənndi ndana nda nəghəm məməl a mbed Faara, mbə tə fərkəkafek katənggən kee wa.

²⁵ Nəghən kee kəm tə Rahab səsuwaddi. Kyad ndan tə ndaarha ənadə ‘ya na məməl a mbed Faara a sayiddi bəbeng nən fa har muyini, fərang nən mbəd mənda kanda tə kəm kyadang kwamana nən kanda pak wii nda.

²⁶ Nanən kee, kəla nana pofad niifa məməra kula yibrha, na fərkəkafek kee məməra kula tarya na ngga.

3

Kwarama mii nun

¹ Wan manggina həshya, mbə kun hangga kamgga a tsawun famaləmnnya ahu Kən Faara wa, kəsər kan na a tsaharhaha na nda a ngwang kumarha kan sə kaan ma fingya mbuwa tsaharha ha.

² Kəm heu nəm kyathla hai hangga, amma a kəsang dəm mii nəm, nəm a tsaurha lələgda, mbənggəm kəsang alənnəm ahu kala tur yanggi kwamana.

³ A pang dəm lidzaama pərshe mii nəm mbang kyakhrang a mbəya də na mid nəm.

⁴ Nduwa ndam kəla nggirnggi. Ko nanən nəghən manggən na bəreurha na kanglang naarha puwang nda də, tə hurghən nən tsuwar ‘ya fa ngguchit kyakhranggən nggirnggi di a mbəda də na midghən.

⁵ Nəghən kee kəm sheneurha ‘ya ni na ngguchit a fad niifa, amma nən taala kaan. Kəlamən kyathla shinatu na njang kaheerha də.

⁶ Sheneurha waarha ni. Kəshiirha ni yi mbəlfēerha na ahu thlu farha, nən tukhbang nda niifa də kahat. Nən səbang tsaurha də kahat, nəghən kəla waarha na a hwanga.

⁷ Na fiya laf tur mabiya dədamən, wudikkya, tə mabiya na kakhrha tə hura, tə təngya,

⁸ amma mbə niifa sə na mbang laf sheneurha wa. Tə mbəlfēerha ni mbə tam yibrha wa, nəghən lələgda tə warkami.

⁹ Tə shenneu di ndə nəm fal Faara sə na China, tə ndəghən ni kəm nəm shiwang nda fiya əna nanda kəla Faara.

¹⁰ Tə mii dani nəm shiwang nda niifa tə fal Faara kəm. Wan manggina həshya tə nishya mbə ngga kee wa.

¹¹ Na aam shishaurha tə na mbənggən ngətta sə hu fereerha tal wa?

¹² Wan manggina həshya tə nishya, na dəf shibarha nggət wan dəfya dzaitun wa, nduwa dəf inabi nən nggət wan dəfya shibarha wa? Nəghən kee kəm aam fereerha na shishau mbə bang aama na mbənggən wa.

Huteena na ngga nən barha ba a thləmad Faara

¹³ Wunni ndəndəl na sənang nda ‘ya hai ahur nun? Ngwa kyadghənən hu widghən hai ngga, tə kəm ahu taryighən nən a ənarha kula taala na barha ba ahu sənda.

¹⁴ Amma ana dūn a sərəkra kaan tə nggəm alteena ahur nun, a bəbeng dūn kəkafek tə taala tə nggabaarha wa.

¹⁵ Kəsər sərəkra tə nggəm alteena mbə tur sənda Faara ni wa. Tur ənggini ya yi kəshiirha ni, mbə yi Səsəna ni tə Pedənda wa, yi Sheetan ni.

¹⁶ Kəsər mbərha nana sərəkra sə tə nggəm alteena, na wal kakyathlaanga sə tə tur mbəlfēeya dədamən.

¹⁷ Amma huteena bagha ba a talara hai ahu katəradghən nəghən chahal. Nən barhaba tə nggəm dədemnggirha, kətsar ka niifa ni, mbə tenggən kakrak wa, lələgda tə hadang nda niifa fa tə ən ənadghən ngga. Mbə wura hasə wa, Kətsar nəghən tə kəkafek fa.

¹⁸ Fingya na a nggəm dədemnggirha na nda həf wiya yi dədemnggirha halth nggayirha nda.

4

Yiyi thləmaarha aten kəs pashiyirha tə kəshiirha

¹ Mani barhaba tə kakyathlanga tə yanda a pathlang nun? Mbə banən ba tə ən mbəlfēerha na mid nun na a yanda ahur nun wa?

² Na mid nun 'ya mbuwa nun tēghən ha, nanən kee nun bəl farha ka a walghənun. Nun sərghang əngya fiya ha aten əngya na nanda tēghən ha, amma mbun tam walghən wa, nanən kee nun har kanda yanda ka a thlanggun hai a har ndan. Ko nanən kee mbun wal əndi na mid nun wa, kəsər 'wawun hwanang Faara wa.

³ Ko hwanang nun, mbun walghən wa kəsər numad nun heu mbə ngga wa. Na mid nun sə 'ya kee na a tək mbənda nun fa.

⁴ Kun kulafaya! Sənggun sə tə ndaarha əna pashiyirha tə kəshiddiya nun tsaurha fasaryi tə Faara wa? Niya nggər pərghən, ana mid nun tək mbənda kəshidda fa ya, mbun tsau pashiyi tə Faara wa.

⁵ Ma numa nun aten 'ya ndaana deleewar Faara, nda nanda, dəfang Faara səsəna ahur nəm hai, nəghən a sərəkraha aten səsən di ka a tərang shilee nəm teena tə kəkafekirha?

⁶ Amma fərang də nggayirha kəm kaan. Ndəghən dani ndaana Deleewar Faara, "Kar Faara niifa na a taala, amma nən fərang nggayirha yandī mbuwa a taala."*

⁷ Fərang altenwa Faara. Karama Sheetan fa, ndəghənggi kəm nən a daarha ma kun.

⁸ Ndusu a thləmad Faara də, Faara kəm nən a nduwussa thləmad wa ba. Kun fa dīmiya; tsaba man haar yi nun də, kun fa thlərbuya tsabaman hur nun də nagma chahal.

⁹ Taama aten əngya əna nun mbuwa ngga. Tsawama tə thlee hura a meyed maasa, tə kəm ndenggun pəm nun hai a meyed wutsəfayirha.

¹⁰ A manang na alten wa a mbed Chinəm wa, ndəghənni a manorha.

Yiyi thləmaarha aten ngwang kumarha fīngya

¹¹ Wan manggina nda həshya tə nishya, a thləghang dūn 'ya ndan na dīmi wa. A ndik na aten shadwa tə kəm ngwang kumarha na sə, na a ndikrha tə ngwa kumad ngyakhrha Faara. Amma tarwa ndəna a əna taara na tə ngyahaddi. A ngwanna kumarha mba a əna taara sə

wa, tsawang na fadwa tə ngwa kumarha atənggən.

¹² Faara katənggən ndən fərgha ngyahaddi tə kəm ndəghən ni tə ngwa kumarha. Ndəghən katənggən ndəghənni tə səsəmnda hərəkraha ha nduwa bəlanggən. Nanən kee wun furowa kwamana na a ngwang kumarha na tulad wa sə?

Yiyi thləmaarha aten Taala

¹³ Nanənya kama thləmaarha hai, kun na a ndaarha, "A weeriya nduwa a binda nəm a dərha mbəda də ya, nduwa a wupəri dadə taarha, tsawum sə yi hurarha tal a mbədi, əna shafili nəm wal wudəbəla nəm."

¹⁴ Kəkən sənna ənda sə na a katərarha hai a binda? Kəsər yibəd wa nəghən kəla wufid thləthləbəd tsar, na naghən nanənya tsəbaku hargha də.

¹⁵ 'Ya kamngga a ndon, "A nggəm Chinəm fa, nəm a naarha tə yibrha əna ənda nəm ya tə yandī taarha."

¹⁶ A meyedghən non naarha taala aten 'ya na mid nun ənaarha. Tur taala kiya 'yani na dīmi.

¹⁷ Tsaunən kee, kala niifa səngga 'ya kamngga a ənagma, ənawa ndən wa, ənadə dīmiyirha.

5

Yiyi thləmaarha a fa kənaya

¹ Nanənya keema thləmaarha fa kun fa kənaya, tama (nama a tərha) tə huhwaarha kəsər ka səsəarha na bayi tennun ba.

² Kəna nun məth də də, lukki nun na nggəngga kyang wupədəthya tsau nda kukwasharya.

³ Yinun təfasa tə wurirha tsaudə ka kee. Kənadi nun a thlətta ya nən a kyang thlu fad nun kəla waarha. Kəna di wumang nun hai ya nən a kyad ən sakhrha a tennun a far ngwa kumarha.

⁴ Kaama thləmaarha hai! Nafiya hathlangga kun sə hu heeyi nun kula kun teng kanda, kanda a tərha ka kun. Təddi ki fa halthyini səldə ahur thləmad Chinəm də na tə Mamnggirha.

* 4:6 4:6 Karapu 3:34

⁵ Tək dun mbənda fa ahu kəshirha, nggalun tē əngya na mid nun. Ndaurang dun fannun kəla mabiya na nggungwa fa ka far thlee urarha.

⁶ Ngwang kumarha nun ka nafiya bəlanggun kanda, yangwanda kun wa.

Kərəssa hu səsaarha

⁷ Wan manggina həshya tē nishya, kərəsaama ta far dadə na Chinəm a wutta ba. Kəlaaman fahudaya na kərəsta tē kəla wan 'wad 'yaara fa tē 'yar kwasamarha. Nən kukwasang kanda fa a nakhdagha ənnarhami.

⁸ Kun kəm kərəsaama. Ndeeman yid nun kəsər takh Chinəm a wutta ba.

⁹ A huhurum dun tē ndan wa, wanmanggina həshya tē nishya, ama nanda ngwang kumarha kun sə. Kəsər na tē ngwa kumarha kət a mii kwat minda!

¹⁰ Ndam, kəla kərəsta ahu səsaarha, wanmanggina həshya tē nishya, tsahama annabiya kal nanda sə tē thləm Chinəm.

¹¹ Nan fərang mamnggirha fingya kərəsga hu səsaarha. Sək dun labar kərəssa Ayuba. A kwasamadghən dāngga Chinəm sə, kəsər Chinəm nən dāng niifa sə tē kəm hadānggən fa.

¹² Amma aten əngya heu, wanmanggina həshya tē nishya, atam dun aah Faara tē talara wa, nduwa tē hweede wa, nduwa tē komani wa. Ngwa tsauka palth nun, ha'i nduwa awo, amanun əna dimiyirha ngwang kumarha nda kun sə.

Səsəmnda hwan Faara

¹³ Na niifa sə ahur nun na a səsaarha wa? Hwan Faara nən. Na niifa sə ahur nun na a əna wutsəfayirha wa? Dəgha mbeedə tē aah amshe yi fal Chinəm.

¹⁴ Na niifa sə ahur nun na fadghən bee wa? Ngwa aah shingya Kən Faara nən hwanang Faara nda in tē kəm irang fədeerha nda fa hu thləm Chinəm.

¹⁵ Hwan Faara tē fərkəkafek nən kərang niifa na fadghən bee; na Chinəm a kərang nda. Kala niifa ənagha dimiyirha, na nda a chahānggən də.

¹⁶ Pəra man dimiyid nun ndan, tē kəm hwana man Faara ndan teena tənun wal kənda. Hwanda ka niifa nəghən tē səsəmnda nən dāng nda niifa sə kaan.

¹⁷ Ilya niifa ni kəla kəm. Hwan də Faara tē fərkəkafek a bad 'yaara wa, bawa 'yaara yi huraya mahan tē ndəree mikki wa.

¹⁸ Nggər nən hwan Faara, bagha 'yaara hai a talara, fərga chehweerha ənnarhami.

Wuda man fa takkwaya ba kyalthgha hai

¹⁹ Wan manggina həshya tē nishya, ana niifa sə ahur nun kyalthgha hai ma kwaman kəkafek, ngwa wudāngga niifa ba tal ahur nun.

²⁰ A sənunsə kala niifa wudāngga tē dimirha ba hərgəhang də niifdi wu ma mərə yi pakwandə, tē kəm na Faara a chahāng dimiyidghən də heu.

1 Mbiturus

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar daba ya a har Mbiturus tæthlenda Yeeso Kæræsti, a nafiya wurna Faara na a tsau ronggirha welgha dæ a chehweeya Fontus, tæ Nggalatiya, tæ Kafadokiya, tæ Asiya, tæ kæm Mbitiniya.

² Faara na Chindi sændæ kun kætæm ndæn wurnæn kun, tsawangga kun chahal tæ Sæsænggæn, tænun æna taara tæ 'ya ndang Yeeso Kæræsti kun ka a tsawun chahal hu irra farghæn dæ. A færangga Faara chikrha nggayirha kun tæ dædemnggirha.

Shiteena yi wal yibrha mbuwa ngwalarha

³ Taama fal Faara næm, Chin Chinæm Yeeso Kæræsti. Ka hadang næm fa kaan ndæn nggær næn nggædang kæm hai hu shiiten wal yibrha hu thlid Yeeso Kæræsti sæ hu mærra,

⁴ ahu har langaarha dæ mbuwa sæbrha dæ, nduwa tælgha dæ, dæfang nanda dæ a talara ka kun.

⁵ Hu færkækafekkid nun laf nanda kun tæ sæsæmnda Faara ta far hæræk dædæ na tahai na nanda a kyatta a mii ngwala kæshiirha.

⁶ Aten ændiya heu, tæghama wutsæfayirha fa kaan, ko nanæn nun a sæsæarha tæ kækærya dædamæn dædamæn hangga yi sayi ngguchit.

⁷ Katæra nun hai kee ka kækærangganda færkækafekkid nun, kæla na nda kækærang nda tæfasa tæ waarha, ko nanæn færkækafekkid nun kaldæ tæfasa mu. A bal færkækafekkid nun tæ shembe ahu kækærya hangga, næn a bang faala kun fa ba hangga tæ mamnggirha a fara na Yeeso Kæræsti a wutta ba.

⁸ Ko nanæn 'wawun naghæn wa, nuwun a nggæmnggæn, ko nanænnya mbun a naghæn wa, nuwun a færkækafek tæghæn, nuwun lælægdæ tæ wutsæfayirha kaan, mbuwa næm mbang thlækkæn,

⁹ Nanæn kee nuwun a thlæ kæna færkækafekkid nun, ndæna kæna hærækrha yibæd nun.

¹⁰ Aten hærækræ dani ya ndæn kælång na annabiya ngga thlækka labara aten færrædi na Faara a færang kun.

¹¹ Kadan nda na a sæn tæ a kwan na ændi a katærarha hai ya, tæ kækæn na nda a ænaghæn, a sayiddi na Sæsæn Kæræsti a ndikrha ahur ndan, kyadang dæ ndæn kanda kwamandi na Kæræsti a sæsæarha tæ mamnggiddi takkwagha ndæn.

¹² Pærang ndan kanda tæ ndaarha, mba nda a ænang taara fandan sæ wa, amma a kunni, thlæk nanda labara aten ænggini pærang nanda kun nanænnya sæk nun a mii nafini bangga Labaara kun ba na Mbænggæn tæ sæsæmnda Sæsæna tæ Pedænda thlæn nanda hai a talara. Ko fæthlængya Faara ni kukwasang dæ kanda fa na a sæn ænggina nda ya.

Tsawama chahal

¹³ Nanæn kee, numama kæsænggun alten nun ngga, naghæ shiiten nun aten nggayiddi na nanda a bang kun ba a sayiddi na Yeeso Kæræsti a bærhæba.

¹⁴ Tsawama kæla wundakhnaya na a æna taara tæ 'ya ndang nanda kanda, a kyadun hu sunad tar mbælfæerha hai kæla sayiddi nanun hu wula wa.

¹⁵ Amma yandi aagha kun ba naghæn chahal, kun kæmda tsawama chahal ahu ængya heu nun a ænaarha.

¹⁶ Kæsær naghæn chichireethlee hai tæ ndaarha, "Tsawama chahal, kæsær nggi niyi chahal."

¹⁷ Tsaunæn nuwun a aaghæn Pæpa ndæghæn na a ngwang kumarha kowunni aten targhæn mbæ tam wurahasæ wa, tsawama tæ tæræm Faara ta fardæ dæ nun a ngwalang tsawud ronggirha nanun sæ hu kæshiddiya.

¹⁸ Kæsær sændun sæ tæ ndaarha mbæ tæ ængya na sæbrha dæ kæla tæfasa nduwa wurirha thlæ nanda kun ba hu tsawud mere malang na chichiya nun kun hai,

¹⁹ amma tæ far Kæræsti, wan kamnda na kula 'ya dæmi nduwa æn tsanda a fadghæn.

²⁰ Wurgha ndan kapa na nda æna kæshiirha, amma kyadgha ndan a mii ngwala sayiddi ya ka kun.

²¹ A fadghæn ni fæfær nun kækafek tæ Faara, thlængga sæ hu mæra, færang mamnggirha nda. A fadghæn ni kæmda nanun tæ færkækafek tæ shiteena tæ Faara.

²² Nanænnya tsawang nun fad nun chahal kun a takkwa færkækafekkid, non

a kyad nggəm ndan, nggəmama ndan ngga tē hur nun heu.

²³ Kəsər nggər nda nggədang kun hai, mbə tē wiirha na səbrha də wa, amma tē yandī mbuwa səbrha də, hu labar Faara na tē yibrha fa mbuwa ngwalarha.

²⁴ Kəsər nəghən chichireethlee hai “Fiya heu na nda kəla hwaliirha, mamnggid ndan kəm na nda kəla fid dəfya, na hwaliirha hwara də, fid dəfya kəm na nda həra də,

²⁵ amma labar Faara nən a tsaurha pakwandə.” Labar dani na Mbənggən ya pərang nanda kun.

2

¹ Tsaunən kee, ndəghama hai tē tar mbəfeerha tē hukrha, tē nggabərha, tē kiki ndan, tē kəm səb thləma.

² Kəla weerinda nggəta wufar waya, nama a suna mbee yi səsəna, kəsər ahurghən ni nun a tsərha tē wal hərəkra,

³ nanənya taarang nun nggayid Chinəm fa.

Fer yibrha tē nafiya Faara

⁴ Bama thləmadghən bə, fer yibrha karna fiya amma wur Faara ndən nəghən ngga a fadghən.

⁵ Kun kəmda, nuwun kəla ferya na tē yibrha fa, na nda tən wure sə yi səsəna ka a tsawun firisya na chahal, non a əna sataka yi səsəna, ən thlərha a fad Faara hu Yeeso Kərəsti.

⁶ Kəsər nəghən chichireethlee hai hu deleewar Faara tē ndaarha, “Kulo hai pang di feera hai a Urshalima, wupəri Faara, feera na wuwura tsauka fer sar kəna na tē mamnggirha fa, kala niifa fərgha kəkafek təghən mbə shilee a kəsang wa.”

⁷ A kun fərgha kəkafek, fer diya nəghən ngga. Amma fingya fərwa kəkafek, “Ferdi karna fa təngya, ndən tsauka fer sar kəna.”

⁸ Nəghən chichireethlee hai tē ndaarha, “Ferdiya ndəna kyang fiya hu kii saara hai təkəm ferdiya ndəna fəlang fiya hai.” Kinda saara kəsər kar nda fa a əna taara tē labar Faara ənda ni numana Faara ya nən a katərarha hai tē kanda.

⁹ Amma kun nafiya ni wurna Faara, mamngya firisya, turya na chahal, yi

Faara. Kəsər ənana Faara kee tənun pər ənwulten nggini ənang nən kun, aah nən kun bə hu wula ahu kukwaryid wultənggən də.

¹⁰ Kaar mbə nafiya ni kun səngga Faara wa, amma nanənya nafiya Faara ni kun. Kaar hadang ngwa Faara kun fa wa, amma nanənya hadang Faara kun fa.

¹¹ Shayina, niya hwan kun, tsaunən rongya ni kun hu kəshiddiya, ndəghama hai tē ən suna yi dīmiyirha na a yanda tē yibun nun.

¹² Ngwa tsakkwa ən ənad nun ngga ahur fa takkwa dəha yini, ko na nanda a 'yar kun tē əna 'ya dīmi, na nda a naa tar nggayid nun, na nda a fal Faara a sayiddi nən a baarha bə ka bəgha ngwa kumarha.

Fər mamnggirha a mamngya

¹³ Tsaunən kee, fəraman mamnggirha mamngya ka Chinəm, ko kutəra ni na hu chehweedghən,

¹⁴ nduwa a nggomnaya, thləngga fingya ka a ngwang kumarha nda nafiya ənagha dīmi tē kəm fal fingya nda ənagha ngga.

¹⁵ Kəsər na mid Faara sə a əna 'ya nun ngga, tənən nggəlang labar nuryid fiya.

¹⁶ Tsawama kəla nafiya na tē alten ndan, a əna dūn taara tē wal alten nun non a əna tar mbəfeerha təghən wa, amma tsawama kəla mafaya Faara.

¹⁷ Fəraman mamnggirha kowunni. Nggəmama shayi nun fatakkwaya, tərmana Faara, fərang mamnggirha nun kutəra.

Tsahama tē səsad Kərəsti

¹⁸ Kun mafaya fəraman mamnggirha tuwurrayinun ngga, mbə kəl nafiya na a əna nggayirha tē fingya na tē hakkilo kee wa, amma kəm tē fingya na ngyangthlang.

¹⁹ Kəsər ən faala ni ana niifa a kərəsta aten 'ya mbuwa ndəghən ni ənagha ndən, kəsər səndasə na Faara sə.

²⁰ Amma a dək nda kun kərsun aten 'ya ənanun dīmi, ko kərəs wun kəkən, mbə 'yasə nən chighang kun wa. Amma a əna dūn taara ngga, a səsən a tenggən, təkəm kərsun, na Faara a fərang parka kun.

²¹ Kəsər aagha nda kun ba kamanggən, kəsər səsagha Kərəsti ka kun, kyadang də kwamana kun na a ənən kəla ndəghən.

²² 'Wawa əna dimiyirha wa, tə kəm 'wawa nggabang niifa fa wa.*

²³ Hərəm nanda 'yarghən, nggərangwa kanda sə wa, səsang nanda, tsəwa kəla nən a nggəra sə wa. A meyedghən, fər altengghən nən a tə ngwa kumarha na ngga.

²⁴ Ndəghən tafadghən tərangga dimiyid nəm də, q2 aten kadiirha, kəsər q1 a tsawum məməra hu dimiyirha, q2 Tə wal yibrha hu nggayirha, q1 Hu wal wundədghən fa, q2 ndən wal nun kənda † q1

²⁵ Kəsər kaar nuwun kəla chauraya, q2 sahadgha, q1 amma nanənya ba dūn thləmad təlafəd nun ba, q2 na a kəla yibəd nun ha.

3

Nishya kakhka

¹ Nəghən kee kəm, kun nishya kakhka, fəraman mamnggirha chimayi nun, ko na fingya chimaya sə fərwagha kəkafek tə labar Faara, hu nggayid nishyi ndan na nda fərkəkafek kula kun kalang kanda sə.

² A nanda tsawud nun chahal tə fər mamnggirha.

³ A tsau ndədyid nun yi sakhdə farha kee wa, kəla nda yamnda tə karid sakhdəarha yi təfəsa tə kəm kal kari fa na tə wudəbəla fa kaan wa.

⁴ Ameyedghən, ndədyid nun kamdə a tsauka kəla ən ənəd nun na ngga na a kyarha ba ahur nun sə, ndədyirha mbuwa təla də na ngga tə kəm məsələmnda səsəna, na ngga kaan a mbed Faara.

⁵ Kəsər nishya na chahal kaar ənaarha kee, na nda shang teena Faara fa na nda sakhdəang fad ndan ngga, fərang mamnggirha nda chimayi ndan,

⁶ kəla Saratu, fərangga mamnggirha Ibrahim, aaghən ndən chinəm. Kun wanggighən ni kun a nadun a əna əngya kamngga, təkəm a nggəmmnggun fa tərangga 'ya kun wa.

* 2:22 2:22 Ishaya 53:9 † 2:24 2:24 Ishaya 53:5

Chimaya

⁷ Nəghən kee kəm, kun chimaya tsawama məməl tə nishyi nun, non a manang nda kanda, tsaunən mba nda tə shembe kəla kun wa, kəsər kun tə nishyi nun heu wal dūn nggayid langaad yibrha a har Faara. Nama ənaarha kee amawa 'ya 'yada sək hwandə nun a Faara.

Kərəstaya heu

⁸ A mii ngwaladghən, kun heu a nagha numad nun tal hu 'ya nun a ənərha, nggəmma ndan, hadəaman ndan fa, kula manang alteena.

⁹ A nggərang dūn ndan sə mbəlfəerha tə mbəlfəerha wa, nduwa 'yaara tə 'yaara wa, kəl a meyedghən nggəranggun ndan sə tə parka, kəsər ndəghən dani aah nanda kun ba kamanggən, tənun har langaad parka nun.

¹⁰ Kəsər ndagha deelewar Faara, "Niifa na midghən sə a tək mbənda tsawudghənən fa, na bənggighən nən ngga, tətani a kəsəngghən sheneukən ma thlək ən mbəlfəerha, tə labar nggəbaarha.

¹¹ Tətani malangghən mbəlfəerha əna nggayirha nan, tətani kada kwaman tsawud dədəmnggirha nən, dən də samadghən.

¹² Kəsər na yid Faara naarha aten nafiya na a əna nggayirha, thləmayighən a sək hwandə ndan, Amma na Chinəm a əna təsaryirha tə nafiya na a əna tar mbəlfəerha.

¹³ Wunni ənang 'ya kun fa ana dūn a əna nggayirha?"

¹⁴ Amma ko səsaa nun aten 'ya kamngga, nuwun tə parka. "A tərəmdūn tə 'ya na nanda a ənang kun fa wa, a pəl dūn hai wa."

¹⁵ Amma ahur nun tsawaman Kərəsti a meyed Chinəm. Non kəsər nggungwa fa na a nggəranggun niifa sə na a tsahang mee kun aten shiiten di nanun təghən. Amma ənamadghən tə sammayirha tə fər mamnggirha,

¹⁶ tə numarha ngga, kəsər fingya na a thlək palth mere aten tar nun na ngga hu Kərəsti na shilee a kəsang kanda aten səb thləma əna nanda.

¹⁷ Nən naarha ngga kaan, a kyadə naarha ənda na mid Faara, a səsam ka əna nggayirha nəm ma əna tar mbəlfēerha.

¹⁸ Kəsər səsagha Kərəsti kəm ka dimiyirha katəra tal, tə nggayirha tə fīngya mbuwa əna nggayirha, ka a bānggən kun a thləmad Faara ba. Bəlang nda hu thlu farha, amma thleng nda sə tə yibrha hu Səsəna.

¹⁹ Akwasamaddi thleng nanda sə tə yibrha, dēgha dē dēgha pərang labar Faara səsəngya na hu porsəna,

²⁰ fīngya kaar ənawagha taara tə 'ya ndaana Faara munya nən a thlakh mbəd Nuhu a sayiddi nanən a taksa nggirgi. Nafiya ngguchit ni kee kyagha sa hai, kanda wuvadā ni hərghang nanda kanda hu aama.

²¹ Aam diya sakhrha mbaptisəma ni hərghangga kun, mbə pang nda paarha ni dē hu farha wa. Amma hu hwan Faara tə hura tsahai, tə thlid Yeeso sə hu mərə,

²² dēgha talara dē, nəghən kəm a yisəmad Faara, tə fathləngya Faara, tə kutərya tə səsəmgya na a kamughən.

4

Tsaurha ka Faara

¹ Tsaunən kee, hərəmna Kərəsti səsəarha hu thlu farha, kun kəm ngwama fa kəla ndəghən, kəsər kala niifa səsəagha hu thlu farha kardə dimiyirha fa.

² Nanən kee, mba nda a ngwalang tsawud ndan hu kəshiiirha tə sunad əna tar thlu farha yi mbəlfēerha wa, amma tə 'ya na mid Faara.

³ Kəsər mbəddun hai kaan kaar hu tsawud nun, wur ənggina nun na fīngya səngwawa Faara a tək mbəndəghən fa, nuwun a kadā tək mbənda fa yi yamid shilee kəla nda, tsawud kulafayirha, suna thlu farha, nggaala tə mbaala, sərəkkirha, əna wutsəfayid sa mbaala kula kəs alteena, tə tərang shilee dahaya in.

⁴ Wulang teena kanda a sayiddi na nanda kun mbun a wum teena tə kanda hu tar di na nda a ənaarha wa, na nda a 'yar kun.

⁵ Amma tsaudə tətə na a fər kirəssa ən ənad ndan nda a Faara na nggungwa fa

na a ngwang kumarha nən nafiya na tə yibrha fa tə mərya.

⁶ Ndəghən dani pərang nanda Labar Faara na Mbənggən a fīngya na məmərə nanənya, ko nanən ngwang nda kumarha kanda sə hu thlu farha, amma na səsənggindan a tsaurha tə Faara.

Tətani a əna taara nəm tə fərfa Faara maməl

⁷ Mii ngwala əngya heu takhdə a nduwus ba. Nanən kee numama ngga tsawun nggungwa fa, tənun mbang hwan Faara.

⁸ Aten əngya heu, nggəməma ndan tə hura tsahai, kəsər nggəmənda ndən bāngga chakh dimiyirha ba.

⁹ Thlama ndan fa tə wutsəfayirha.

¹⁰ Kowunni waldə fərfa Faara dədamən dədamən yi səsəna. Nanən kee, ənama taara təghən ngga a shayi nun.

¹¹ Fīngya na tə fərfa pər Labar Faara, tətani a dēgha mbeedə tə pər Labar Faara. Fīngya nana tə fərfa yi əna taara, dənda mbeedə tə əna taara tə shembeddi fərang na Faara kanda. Kəsər hu əngya heu a fal Faara nəm hu Yeeso Kərəsti tsauna mamnggirha tə səsəmənda yighən pakwandə. Atsaukake.

Səsəarha hu tsawud Kərəsta

¹² Shayina nggəməni, a wulang teena kun hu kəkərfa nun a saarha fa wa, kəla yiwən 'yani na a katərarha hai tə kun wa.

¹³ Amma ənama wutsəfayirha tə ndaarha nuwun a tək səsəarha fa yi Kərəsti, tənun wal wutsəfayirha kaan a fara kyad nanda mamnggitghən.

¹⁴ A 'yar nda kun kəsər ka thləm Kərəsti, fa parkaya ni kun, kəsər Səsən mamnggirha tə yi Faara nəghən aten nun.

¹⁵ A səsədun, ma tsaudə aten bəl farha, nduwa ngaara, nduwa tar mbəlfēerha, nduwa kiki farha fa wa.

¹⁶ A səsədun kəsər ka tsaunun Kərəstaya, a kəs shilee kun wa, amma kəl a fal Faara nun nanun tə thləmdiya.

¹⁷ Kəsər ba sayi ba na nanda a ngwang kumarha nafiya Faara, a katəra dā hai tə kəm, mani a katərarha hai tə fīngya mbuwa a əna taara tə 'ya ndaana Faara?

¹⁸ Kəsər ndagha deleewar Faara, "A hərək nafiya na a əna nggayirha pərpər,

mani a katərarha hai tə fɪngya mbuwa a tərəm Faara tə fa dɪmiya?"

¹⁹ Nanən kee, fɪngya na a səsəarha kəla tərna mid Faara kamdə a fər alten ndanda a ndəghən ənagha kanda, tə kəm dənda mbeedə tə əna 'ya na ngga.

5

Fər kaali a shingya

¹ Nggi na shad nun shingnda, niya fərang kaali shingya na ahur nun. Nggi ni fər shedawa aten səsaddi saana Kərəsti fa, niya naarha ahur nafini a fara na nanda a kyad mamnggitghən.

² Tsawama falafya chibəd Faara, fərang nanda kun hu haara hai. Naama a kəla kanda ha, mbə tətə wa, amma tə nggəmnda hur nun, kəla na mid Faara a tsawun. Ma ənadun ndən ka suna wudəbəla wa, amma kəsər na mid nun sə a əna taara nun.

³ A kyad dūn səsəmnda aten nafini fərang nanda kun hu haara hai wa, amma kyadā man kwaman tsaurha kanda hu kwamana na ngga tənə nda tsaha kun.

⁴ A fara kyana mamnda təlafəd dāba, nun a thlə mamnggit matuwel fattə nun mbuwa təla də.

Fər kaali a wundakhnaya

⁵ Kun wundəlaya kəm, fəraman mamnggirha shinggi nun. Kun heu, ahu tsawud nun tə ndan tsawama məsələmnda nafiya, kəsər ndagha deleewar Faara, "Na Faara əna təsaryirha tə niifa na a taala, amma nən fərang nggayirha məsələmnda nafiya."*

⁶ Tsaunən kee, tsawama məsələmnda nafiya a kamu har səsəmnda Faara, tənən manang nda kun ahu məməlla sayi.

⁷ Fəraman billad nun heu, kəsər ndəghən ni na a kəla kun ha.

⁸ Kəsaman alten nun, tsawun kəm nggungwa fa. Kəsər təsar nun Sheetan nəghən a wiirha hai kəla ləfari kəsna miirha a kada niifa na a kəsanggən.

⁹ Ishama ngga təghən, kəs fərəkəkafek nun ha ngga. Dalama teena hai tə ndaarha shayi nun fatakkwaya ko a

yanggini hu kəshiirha kanda a sa tur səsadda fa ya.

¹⁰ Faara na tə nggayirha ha heu, aagha kun hu mamnggirha ba hu Kərəsti, a kwasamaddi tək nun səsəarha ngguchit, ndəghən tafadghən ni a thleng kun sə, dānggən kun sə, fərang kaali nən kun tə shembe.

¹¹ A tsauka səsəmnda təghən pakwandə. Atsaukake.

Mii ngwala nda'ya

¹² Niya thlənang deleewar di kun də ya a haar Sila ka wanmana hu Chinəm, nana minnasə a fərang kaali ni kun, tə kəm a pərang ndaarha ni kun kulo nggayid Faara ya. Tsawama tə shembe ahurghən.

¹³ Ndəghən na a Mbabila† na wuwura heu tə kun, a ndang'ya kun fa, tə waana Markus kəm.

¹⁴ Ndaaman 'ya ndan fa tə fəbrha yi nggəmnda. A tsauka dədəmnggid Kərəsti tə kun heu.

* 5:5 5:5 Karapu 3:34 † 5:13 5:13 Asəmha tal Roma ni na mindan ndaarha

2 Mbiturus

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Siman Mbiturus, mafarha tē tēthlenda Yeeso Kērēsti, a fīngya fērgha kēkafek kēla kēm hu nggayid Faar nēm tē tēhērēkrha Yeeso Kērēsti.

² A fērangga Faara nggayirha kun tē tsawud dēdemnggirha hangga hu sēnda Faara tē yi Yeeso Chinēm.

Sēnu aadwa tē wurrē wa

³ Hu sēsēmndēghēn, fērang Faara ēngya kēm na minnēm ka a tsawum nafiya na a takkwaghēn tē kēkafekkirha. Thlādēm ēnggini heu ya kēsēr ka sēnnēm ndēn, ndēghēn aagha kēm ahu mamnggitghēn bā tē nggayidghēn.

⁴ Hu ēngginiya ndēn fēr nēn dēf miighēn na ngga a kēm, kēsēr ahur ndan ni, ndēn nun mbang wumteena tēghēn hu tar Faarghēn, tēkēm wal hērēkrha nun ahu tsawud mbēlfeerha yi kēshiirha, bangga sunad ēngya bā dēdamēn dēdamēn.

⁵ Nanēn kee, ndeeman yid nun na a chikka fērēkēkafekkid nun tē nggayirha, nggayiddi kēm tē chik sēnda.

⁶ Aten sēndēnun chighamadghēn tē kēs alteena, a kēsang dūn alten nun kēm kērsun, a kērēs dūn nama a tērēm Faara,

⁷ a nadūn a tērēm Faara, nama ndan hai. A nadūn a na ndan hai kēm nggēmama ndan.

⁸ Anadūn a ēna ēngginiya, nun naarha hwas-hwas tē chik sēnda chinēm Yeeso Kērēsti.

⁹ Amma kala Niifa kēdeng ngga ēngginiya mbē a namana dē inggun wa. Mbēdang dē tē ndaarha tsabang nda dimiyidghēn dē yi kaar.

¹⁰ Nanēn kee shayina, chighama dērha mbee dē tēnēn kyad ndaarha nafiya ni kun aah na nda tēkēm wurna Faara. A nadūn a tsaurha kiya, mbun tam fēla hai wa.

¹¹ Tērgha na Faara a kyadang kwamana kun ahu kutērīrha dē mbuwa ngwalarha yi chinēm tē tēhērēkrha Yeeso Kērēsti.

Dēf teena tē labar Faara

¹² Nanēn kee, niya naarha dālang ēnggini kun teena ya kēsār, ko nanēn sēndūn kanda, tē kēm tsaūdūn tē shembe ahu fērēkēkafekkid dī thlēnun.

¹³ Ahu numad na mēmēl ni a nee naarha dālanggēn kun teena a bāl dī tē yibrha fa.

¹⁴ Kēsēr ndeegha Chinēm Yeeso Kērēsti tsēbaku tētani a mal kēshidda ni ya.

¹⁵ Nanēn kee, niya ēna taara kaan tēnun naarha dāl ēnggini teena ya a akwasamaddi wiini.

¹⁶ Mbē asēdaarha tsēna nda tē thladwayirha takkwa nan aten bād Chinēm Yeeso Kērēsti bā wa. Awo, asēdaarha ni yi kēkafek, kēsēr nadan mamnggitghēn tē yid nan.

¹⁷ Naghan sē a mbēdi a sayiddi manang na nda tē mamnggit Faara na chindī, sāk nan urarha hai ahu mamnggit kutērīd Faara, “Waana niya nggēmni, niyi a tēk mbēndēghēn fa kaan”.

¹⁸ Kan tē alten nan sāk dān uraddi a talara hai a sayiddi nanan tēghēn a wumnda tē pēdēnda.

¹⁹ ēnggini heu ya kēkafek kyadang dē 'ya kēm thlākna annabiya kaar atēnggēn. Nanēn kee tama dēf teena nēm ngga ahu 'ya chireelth nanda, kēsēr na palth ndan kēla patilla na a djaara hai ahu wula pa dalthgha mbērha hai, a sayiddi kēm na Wufēlngar Tsar a djaara hai ahur nun.

²⁰ Ahu ēngya heu, a sēnunsē tē ndaarha, mbē labara sē thlākna annabiya hu dēleewar Faara tsauka yi hutēn ndan wa.

²¹ Kēsēr 'wawa labaara kyarha bā a mii niifa wa, amma a mii annabiya shik na Sēsēna tē Pēdēnda kanda thlāk 'ya ndaana Faara.

2

Fa nggabaya annabiya tē famalēmngya

¹ Amma a faryini annabiya fa nggabaya kyanda ahur nafiya Isēreela bā. Nēghēn kee kēm nanēnya na famalēmgya fanggabaya a narhasē ahur nun. Tē ndēndēl yid ndan na nda a bārha bā tē tsaharhaha pak bēbee, tsahang nggabārha nda fiya ha na a sēbanggēn kanda dē, kar Chinēm nda fa hērghangga

yibəd ndan. Ahu ənaarha kiya nən a bəng mərri kanda fa ba.

² Fiya hangga na nda a takkwa kulafayirha tə sarang nda kwaman kəkafek də.

³ Hu sunad ndan na nda huk kun tə labara na mbənggən yi nggabaarha. Amma ka kətəm 'wanda teena ngwang nda kumarha kanda sə, kəsər shiwa Faara na a bəlang kanda wa.

⁴ Kəsər ko fathləngya Faara ni ənagha dīmi mbə Faara a malang kanda wa. A meyedghən nən a kənanng kanda tə wuyiwurra muwang kanda hu hwanga də, a mbərha də na kudimnggən wulghən kaan, a mbədani na nda a kəla far ngwa kumarha fa.

⁵ Malangwa Faara nafiya kətəm wa, amma malang də Nuhu ndəghən na pər Labar nggayirha tə fīngya nafiya məd, a sayiddi bənən bə tə aam afa afa hu kəshirha bə hwanggən fiya də mbuwa takkwa Faara.

⁶ Tsanggən wupəriya Saduma tə Nggomara fishe, tsauka ənsakhrha bəgha katərarha hai tə fīngya kargha takkwa Faara fa.

⁷ Hərghang Faara Lutu niifa na chahal, səbna hurghən də tə tar kulafayid nafiya na a thləmadghən.

⁸ Kəsər ka nggayid niifa, tsauka ahur ndan ka fad dathla mbərha fa hai. Nagha nggayid haredghən a səbrha də aten yamid takkwa ngyakhrha nən a naarha tə səkrha.

⁹ Nanən kee Faara səndə kwamandi na a hərghang nggən fīngya na a takkwaghən ma kəkərra, kəs nafina nən ha mbuwa tə nggayirha fa hu tsətsəlla kəl far ngwa kumarha.

¹⁰ Mbə kəla fīngya kyagha hu sunad thlu farha hai ma wa, na nda sar kutəyirha. Nafini ya fa nggabaya ni, mbə shilee sə a yid ndan wa. Na nda naarha tərang altəndan sə. Mbə 'yasə na nda tərəmnda wa, kəl yakh 'yar əngya na məmanggən a talara.

¹¹ Ko fathləngya Faara ni tafad ndan kanda na kəkanglang tə səsəmnda fa ma famaləngya fanggabaya, 'yar wanda kanda a mbed Chinəm wa.

¹² Amma nafini ya na nda thlək labara mbuwa ngga aten əngya sənangwa nanda

hai. Na nda kəla mabiya na hee mbuwa tə numarha fa, na nda a takkwa suna 'ya na mid ndan kee, nggət nanda kanda kəsər a kəsang ngganda kanda bəlang ngganda kee. Na nda a mərə kəla mabiya na a hee.

¹³ Kəla səsang nanda fiya, na nda a səsang kanda kee kəm. Tərgha nda tək mbənda fa 'yani na ngga a yanfara. A nanda a həbrha tə kun, na nda dərha mbeedə tə tək mbənda fa tə kwaman hukrha, səbang ngganda kun də kyangganda kun hu shilee hai.

¹⁴ Na nda lələgdə tə əna kulafayirha hu yid ndan, mba nda tam malang dīmiyirha wa. Na nda a huk fīngya mbuwa tə shembe hu fərkəkafek. Mbang nda kada əngya tərna mid ndan kaan. Bana Faara ngwang kumarha kanda sə.

¹⁵ Malang nda kwaman kəkafek kyath nda hai takkwa kwaman Mbala'am nda wan Mbeyo na midghən sə kəna tar mbəlfērha.

¹⁶ Yanang nda aten əna dīmiyidghən, har kwara ma ndən 'wagha ndikrha fa kəla niifa, nana midghən sə a ishanggən annabiya hai ka tar nuryidghən.

¹⁷ Nafiniya suhwadya ni mbuwana aama sə, tə kəm wufiyya ni na bəreurha pengdə. Taksang Faara mbərha kanda sə na wulghən tikdik.

¹⁸ Kəsər na nda taala tə thlək palth nuryirha tə yakh əna kulafayirha, na nda naarha ləm fiya fa hərəkka məngwa ha hu malang nda dīmiyid ndan.

¹⁹ Dəfang mee kanda hai yi wal alteena, amma kanda tafad ndan mafaya ni, kəsər fiya tafad ndan mafarha ni kanda aten 'ya kalgha kanda mu.

²⁰ A wal fiya hərəkhrha hu tar mbəlfed kəshiddiya hu sənda Chinəm tə Təhərəkhrha Yeeso Kərəsti nggərgha nda tanggəlla sahai, kaldə kanda mu, na nda a səbrha də kaan a mii ngwaladghən ma katəradghən.

²¹ Nən a tsawang kanda fa ngga a kyawa nda sən kwaman nggayirha wa, ma sənggənda nggərgha nda wutta samarha də kar ənda nda fa malang nanda kanda hai a tsawa nda chahal.

²² Aten ndan ni ləghədna kəkafekkid karapudi ndagha, "Wud wude ten fənekhreghən də," tə kəm, "Fanang nda

kælengarra, nggærdæ wutta hu yabarha dæ.”

3

Dæf mee yi bad Chinæm ba

¹ Pashiyina nggæmni, deleewar nani ya yi særi chireethleng ni kun dæ. Kanda kyab niyi a ðalang ænggini kun teena 'wa nun sændæ, kæsær a færang kaali ni kun na a numon ngga.

² Na minnasæ a ðal labar annabiya nun in na chahal kaar tæ 'ya ndaana Chinæm tæ Tæhærækrha thlæk næn a mii fathlænggi nun.

³ Kamdæ tæta na a 'wa sændæ nun sæ tæ ndaarha, a mii ngwala kæshiirha na fa wa faya a baarha ba, na nda a wa kun, na nda a takkwa suna fad ndan.

⁴ Na nda a ndaarha, “Ai labar bad dæba dæfnæn miighæn? Ka mænna chichiya næn dæ kaar, amma ængya heu balghanda kæla nadghæn ka æna nanda kæshiirha.”

⁵ Amma ænagha ndan thlæmæn ka a mbædangga labar Faara kanda ænanæn talara, tæ kæn hu aama ni sæ æna nanda kæshiirha, kæshiirha kæn muwangga aama maðufu.

⁶ Tæ aam dæ ni kæn a fardî hwangna aam afa afa kæshiirha dæ.

⁷ Amma tæ labar dæ ni kæn, nda talara tæ hweede nasæ nanænaya, na nda a kæla far mærræ ndan fa tæ waarha. Dæfang nanda kanda dæ ka far ngwa kumarha na nda a ænan nda fiya mbuwa tærem Faara, ka a bælangganda kanda dæ.

⁸ Amma shayina nggæmni a mbædang ændî kun na tal ya wa. A fad Chinæm bæena tal næghæn kæla huraya haru kum, huraya haru kum kæn næghæn kæla bæena tal.

⁹ Chinæm mbæ naarha samma-samma a nadæ a lædang nda dæf miighæn wa, kæla na fingya a numarha wa. A meyedghæn næghæn a kæræsta tæ kun, mbæ midghæn sæ a mærga niifa ko tætal ahur nun wa, amma kowunni na a malanggæn ðimiyirha.

¹⁰ Amma a fara na Chinæm a barhaba næn a naarha kæla bad ngaara ba. Na talara a sahatta lædangga mbeela færaakh amshi, ængya na ahurghæn na nda a njirha dæ tæ waarha mæra nda dæ,

kæshiirha kæn tæ ængya na ahurghæn heu næn a sahatta.

¹¹ Tsaunæn na nda a bælang ængya heu kiya, nun a tsaurha tur yanggi nafiya?

Kamdæ a tsawun chahal tæ tærem Faara,

¹² kæla na bad Faara ba a kukwasang kun fa, non a tsang fardî ya bagha ba wet. A fardî ya na nda a njang talara tæ waarha, kala ængya heu ænana nda talara tæ hweede sæ na nda a ngætta dæ.

¹³ Amma ka dæf miighæn ænanæn næghæn a kæla weerinda talara tæ hweede fa, a mbæda ni na nggayirha a naarha sæ.

Ngwala mii labara

¹⁴ Nanæn kee, shayina, nanæn nuwun a kæla fardæ fa ya, djitima bagha wal kun chahal, kula æn 'yaara a fad nun, tsawun dædem tæghæn.

¹⁵ Dalama teena hai tæ ndaarha, 'ya ænagha ndæn na Chinæm a kæræsta tæna fiya wal kwaman hærækrha. Ænda 'wana shad næn Mbulus chireethleng kun dæ tæ thladwayiddi færang na Faara.

¹⁶ Næn naarha kaala sæ aten ænggini 'yahu deleewarghæn heu. Ahu deleewar yighæn na ængya sæ na sændæghæn pædaghæn, ndæn na fingya fiya djidangwana 'ya kanda tæ fingya kæsang ngwa ten ndan kyakhrang labardæ hai ndanæn. Na nda ænarha kee tæ fingya labara hu deleewar Faara. Hu ænaarha kiya na nda aang mærra fad ndan fa ba.

¹⁷ Tsaunæn kee, pashiyina, 'wanun in sændun ængginiya, kwarama amana nafini mbuwa takkwa ngyakhrha thlulang tennun dun kæðeng mbæd ishshi nun.

¹⁸ Amma ishama hu nggayirha tæ sændæ Chinæm tæhærækrha Yeeso Kæræsti. Mamnggirha heu a tsauka yighæn nanænaya ta pakwandæ. Atsaukake.

2

Yahaya

Labar Yibrha

¹ Nan a përang labara kun aten yandi na a katëradghën nëghën së, sæk nëm të këm nanëm. Nadëm ndën të yid nëm të këm tsuwar dëm ndën fa të haryi nëm. Ndëghën dë ni nan a pë labara atënggën yi wal yibrha.

² Yandi na fër yibrha kyadä bā, na dëm ndën kan ni shedawa ëndi nanan. Nanënya nan përang labar yibrha kun mbuwa ngwalaarha, nëghën të Chindī ka këtëm të këm bädë thlëmad nëm bā.

³ Nan a përang 'ya kun nanan të sæk nan, tënëm tsau dëdemnggirha të kan. Dëdemnggid nëm nëghën të Faara na Chindī të wanggën, Yeeso Kërësti.

⁴ Chireethleng nan kun dë ka a lëghëdgha wutsëfayid nan.

Tsawud kukwaryirha

⁵ Labar dë ni sæk nan ya a mii Wanggën ndëghën ni nan a përanggën kun. Faara kukwaryirha ni, mbë wula së a fadghën wa ko ngguchit.

⁶ A ndä dëm nëghëm a tsau dëdemnggirha të Faara amma nam naarha wiirha hai hu wula, nggaba nëm hai mbëghëm a wiirha hu këkafek wa.

⁷ Amma a *nadän a wiirha hai hu kukwaryirha, këla nana Faara hu kukwaryirha, nëghëm a tsau dëdemnggirha të ndän. Tërgha na far Yeeso, wanggën, tsabang këm dë heu hu dimiyid nëm.

⁸ A ndädëm mbë dimiyirha së a fad nëm wa, nëm a nggabang fad nëm fa, mbë këkafek së a fad nëm wa.

⁹ Amma a përang dëm dimiyid nëm Faara, nëghën të këkafek fa nën a chahang dimiyid nëm këm dë tsabanggën këm dë hu tar mbëlfed nëm.

¹⁰ A ndä dëm ëna wum dimiyirha wa, tsawang dëm Faara të nggabaarha ni mbë labarghën së ahur nëm wa.

Kërësti ni na a dang këm së

¹ Wanggina niya chireethleng ndä kun dë amawa nun ëna dimiyirha. Amma a ëna niifa dimiyirha, na niifa së na a dang këmsë a mbed chin di. Ndëghënni na Yeeso Kërësti na chahal.

² Ndëghën tafadghën ni sataka yi chakh dimiyid nëm, mbë dimiyid nëm katen nëm wa, amma heu të nafiya këshiirha.

³ A ënadëm taara të 'ya ndana Faara, ndën kyadgha ndaarha sëndëm ndën.

⁴ Kala niifa ndaagha, "Sëndi Faara," amma mbë ëna ëndi ndaana Faara wa, të nggabaarha ni, të këm mbë këkafek së a fadghën wa.

⁵ Amma fïngya ënagha taara të 'ya ndaana Faara, kyaddë ndaarha nggëmndän. Ana dëm a ënaarha kiya ndënëm sën ndaarha këm yi Faara ni.

⁶ Kala niifa ndagha yi Faara ni, ngwa nagha tsawudghën këla yi Yeeso.

Weerinda ngyakhrha

⁷ Kun shayina mbë niya chireethleng kun dë ka a fërang ngyakhrha ni kun pak wa, amma yi 'wa nun sëkrha ka a katëradghën. Ændi 'wa nanda përang kun të ndaarha nggëmama ndän ndën 'wanun sëkrha*.

⁸ Amma niya chireethleng weerënda pathla kun dë. Tsauka këkafek a fadghën të kun këm, kësär wula a weela dë kukwaryid këkafek katërang dë njaara hai.

⁹ Kala niifa ndagha niyi hu kukwaryirha, amma a kar shadghën fa, niifdiya balghën hu wula.

¹⁰ Amma kala niifa na a nggëm shadghën, nëghën a tsaurha ahu kukwaryirha, të këm mbë tsaurha kwaman kisar niifa wa.

¹¹ Niifa na a kar shadghën nëghën hu wula, të këm nëghën a wiirha hai hu wula, sëngwa mbëdi nën a dërha saadë wa kësär wula kwamang dë.

¹² Kunna wangya Faara niya chireethleng kun dë kësär chahang ndä dimiyid nun kun dë hu thlëm Yeeso.

* 1:7 1:7 * 2:7 2:7 1Yah. 13:34

¹³ Kun chingya, niya chireethleng kun də kəsər səndun niifdi ka a katəradghən. Kun wundəlaya tə wutaraya, niya chireethleng kun də kəsər kaldun tə mbəlfeddi mu. Kun wundakhnaya, niya chireethleng kun də kəsər səndun Chindi.

¹⁴ Chireethleng ni kun də wundakhnaya kəsər səndun Chindi. Chireethleng ni kun də kun Chingya kəsər səndun Kərəsti, nasə ka a katəradghən. Chireethleng ni kun də kun wundəlaya tə wutaraya kəsər nuwun kanglang, tsau labar Faara ahur nun, tə kəm kaldun tə mbəlfeddi mu.

¹⁵ A nggəmdun kəshiddiya tə ənggini na ahurghən wa, kəsər a nggəm dūn kəshiirha, mbə nggəmda chin da sə ahurghən wa.

¹⁶ Kəsər ən kəshiirha heu, ən sunad thlu farha ni kee, tə kəm sunad kəlaarha tə yirha, tə taala aten 'ya nanəm təghən ha. Əngginiya bawa nda ba a thləmad Chindi wa amma ahu kəshiirha ba.

¹⁷ Kəshiirha tə əngya na yi suna heu nən mbəra də, amma kala niifa na a əna 'ya na a mbənan nda Faara, nən wal yibrha mbuwa ngwalaarha.

Yiyi thləmarha aten tatsanda Kərəsti

¹⁸ Kun wanggina əngginiya nən a kyad ndaarha nduwus mii ngwala kəshiirha ba. Kəla 'wanun səkrha tə ndaarha, tə kar Yeeso nəghən bayi, ko nanənya nafiya na kar Kərəsti fa 'wanda teena səl nda ba. Hu 'ya kiya ndən sən nəm sə nduwus mii ngwala kəshiirha ba.

¹⁹ Nafini na a kar Kərəsti fa tamngganda ahur nəm, amma mal nda kəm, ka a katəradghən kanda mbə yinəm ni wa. Ana yinəm ni kanda, kam balgha nda tə kəm. Amma mal nda kəm, ndən kyadgha ndən a pəpal tə ndaarha mba nda tə kəm wa.

²⁰ Amma kun mbun kəla kanda wa, kəsər Təpədəndədi fərang də Səsənggən kun, kəsər kun heu səndun kəkafek.

²¹ Nanən kee Chireethleng ni kun də mbə ka səngwa nun kəkafek wa, amma kəsər səndun ndən. Səndunsə mbə nggabərha kyarha ba hu kəkafek wa.

²² Wunni tə nggabaddi? Kala niifa ndaarha Yeeso mbə Kərəsti ni wa. Kala

niifa ngalgha Chindi tə Wandi ndəghən ni kargha Kərəsti fa.

²³ Kala niifa ngalgha wandi mbə tə Chindi wa. Amma kala niifa thləgha Wanda fa, thlənən Chindi kəm.

²⁴ Daama mbeedə tə takkwa əndi 'wa nanda tsahang kun ha ka a katəradghən. Andam tsau tsahad di 'wa nanda tsahang kun ha ka a katəradghən ahur nun, kun kəm nun a tsaurha ahur Wandi tə hu Chin di kəm.

²⁵ A hu tsaurha kiya nəm wal yibrha mbuwa ngwalarha dəfnən miighən a kəm.

²⁶ Chireethleng ni ənggini kun də ya kəsər ka fingya na mindan sə a kyathlang ngganda kun hai.

²⁷ Amma Kərəsti fərang də Səsəna kun Təpədənda na ahur nun, mbə se nggər na niifa pak tsahang kun ha aten kəkafek wa. Kəsər Səsən di tsahang də əngya kun ha hangga kamngga a sənun, əngya tsahang nən kun ha kəm yi kəkafek ni, mbə nggabərha sə wa. Tsaunən kee, kəla tsahang nən kun ha daama mbeedə tə tsaurha dədem tə Kərəsti.

Wangya Faara

²⁸ Nanənya kun wanggina, tsawama dədem tə Kərəsti kəsər a fara nən a wutta ba kal farha nun hai tənəm tsaurha kula həreenga tə shilee a mbedghən.

²⁹ Sən nun sə tə ndaarha Kərəsti nəghən tə nggayirha fa, nun a səndasə tə ndaarha kala niifa na a əna 'ya kamngga wan Faara ni.

3

¹ Kəlaaman tur mamnggid nggəmdədi nggəmna Chin di kəm, pa na nda aah kəm wangya Faara, kəkafek ni nəghəm kee. Ndəghən dani səngwaana nafiya kəshiirha kəm kəsər səngwa ndan wa*

² Kun nggəmni, nanənya wangya Faara ni kəm. Saghang ngwanda tur tsawud nəm kəm a mbee 'wan wa. Amma səndəm sə a wud Kərəsti ba nəm a tsaurha kəla ndəghən, kəsər nəm a nəghən kəla nanən.

³ Kala niifa na a shiteena tə Kərəsti nən tsawang altənggən chahal, kəla nanən chahal.

* 3:1 3:1 Yah. 1:12

⁴ Kala niifa na a əna dimiyirha, təđang nən ngyakhrha Faara teena. Dimiyirha ndəna yamid takkwa ngyakhrha.

⁵ Səndunsə tə ndaarha bəna Yeeso bə ka a tərənggən dimiyid nəm də, tə kəm mbə dimiyirha sə a fadghən wa†.

⁶ Tsaunən kee kala niifa na a tsaurha ahur Kərəsti mbə nggər dərha mbeedə tə əna dimiyirha wa. Kala niifa dəgha mbeedə tə əna dimiyirha, 'wawa tam na Yeeso wa, tə kəm 'wawa sənggən wa.

⁷ Kun wanggina na nggu-ngguchit, a kyathlang niifa kun ha wa. Kala niifa na a əna 'ya kamngga a mbed Faara nəghən tə kəkafek fa tə nggayirha kəla nana Kərəsti tə nggayirha fa.

⁸ Ka a katəradghən Sheetan tə dimiyirha ni. Tsaunən kee kala niifa na a dərha mbeedə tə əna dimiyirha yi Sheetan ni. 'Ya ənagha ndən bə na Wan Faara hu kəshirha bə ka səbanggən tar Sheetan də.

⁹ Kala niifa na ahur wangya Faara mbə dərha mbeedə tə əna dimiyirha wa, kəsər ka yibrha mbuwa ngwalaarha na a thləmad Faara nəghən ahurghən. Mbə nggər dərha mbeedə tə əna tar dimiyirha wa, kəsər tsaudə wan Faara.

¹⁰ Kəlo kwamandı nəm sənang wangya Faara hai ya, tə kəm wangya Sheetan. Kala niifa mbuwa əna 'ya kamngga mbə wan Faara ni wa, tə kəm yandi mbuwa nggəm shadghən mbə wan Faara ni wa.

Nggəmama ndan

¹¹ Labar də ni sək nun ya ka a katəradghən, tə ndaarha nggəmama ndan.‡

¹² A tsaudun kəla Kayinu tsauka yi Sheetan bəlang nən wanman wa. Kama nda bəlang nən wanman? Bəlang nən kəsər ka ən ənadghən yi mbəlfērha ni, amma wanman nəghən tə nggayirha fa.§

¹³ Shayina a kəs ənwulteena kun ana nafiya kəshirha a kar kun wa.

¹⁴ Səndənsə 'wa dən teena mbərang dən mərri hai ahu yibrha də, kəsər nan a nggəm shayinan, amma kala niifa mbuwa a nggəm shayighən balghən ahu tsawud mərri.*

¹⁵ Kala niifa na a kar shadghən, tə bəl farha ni. Səndunsə tə ndaarha mbə tə bəl farha sə na wal yibrha pakwandə wa.

¹⁶ Kəlo kwaman nggəmnda sən nan ya, fər Yeeso yibədghən ka kəm. Kamdə kəm ma a fər yinəm yibrha nəm ka shayinəm.

¹⁷ Ana niifa tə 'ya ha heu na midghən, na shadghən nən mbuwa na 'yasə a harghən kar thlarrəghən fa, kəkən na nggəmnda Faara naarha sə ahurghən?

¹⁸ Kun wanggina nggəmni a nggəmdun ndan hu mee kee wa, amma kyadama nggəmdə nun ahu taara tə kəkafek kəm.

Kalama farha hai a mbed Faara

¹⁹ A nadəm a nggəm ndan nən kyad ndarha na kəkafek sə ahur nəm, nəm kal farha hai isha a mbed Faara.

²⁰ Amma a təkdam fannəm fa mbəm kal farha hai a mbed Faara wa, Faara kaldə sənda 'ya nəm a təkrrha fa, kəsər səndə hur nəm heu.

²¹ Kun shayina nggəm ni, a sən dəm sə chang ngwa hur nəm kəm hai wa, nəm kal farha hai a mbed Faara.

²² A hwan dəm 'ya na minnəm heu nəm walghən a harghən, kəsər ənadəm taara tə 'ya ndang nən kəm, tə kəm a əna əngya kəm na midghən.

²³ Ngyahaddi ndəna: a fərkəkafek nəm a thləm Wanggən Yeeso Kərəsti, kəm kəmda a nggəm ndan nəm kəla ndang na Kərəsti kəm.†

²⁴ Kala niifa na a əna taara tə 'ya ndana Faara nən tsau dədemnggirha təghən, ndəghən kəm tə kanda. Kwamandı nəm sənda sə nəghən ahur nəm ahu Səsəna fərang nən kəm.

4

Kəkəraman Səsəngya

¹ Shayina mbə kala Səsəna nun fərkəkafek təghən wa, amma kəkəraman kanda 'wan tənun sən yanggi Səsəna bagha bə a thləmad Faara. Kəsər na annabiya fa nggabaya wel nda hu kəshirha hai.

² Kəlo kwamandı nun a sənang hai tə ndarha Səsən Faara sə ahur ndan. Kala niifa thləkka ndaarha bagha Yeeso hu

† 3:5 3:5 Yah. 1:29 ‡ 3:11 3:11 Yahaya13:34 § 3:12 3:12 Katəra thlətta. 4:8 * 3:14 3:14 Yah. 5:24 † 3:23 3:23 Yah. 13:34, 15:12, 17

kəshiirha ba ahu thlu farha, tə kəm baghən ba a thləmad Faara, niifdiya nəghən tə səsən Faara fa.

³ Amma kala niifa thləkwa wa kee a ten Yeeso, səsən di nanən təghən mbə yi Faara ni wa. Səsən di yi kar Yeeso Kərəsti ni, sək nun tə ndaarha nəghən bayi, nanənya ma 'wadə teena badə hu kəshiirha ba.

⁴ Amma kun yi Faara ni, 'wadun teena kaldun annabiya fa nggabaya mu. Kəsər səsən Faara na ahur nun kaldə səsən di na ahur nafiyni na hu kəshiirha.

⁵ Nanən nafiniya yi kəshiirha ni, kala 'ya na nda a thləkrha yi kəshiirha ni, na kəshiirha kəm a kang thləmarha kanda.

⁶ Amma kəm yi Faara ni, kala nafiya səngga Faara nən kang thləmaarha kəm fa. Niifa səngwawa Faara mba kang thləmaarha kəm fa wa. Kwaman dani ya nəm sən niifa na tə Səsən kəkafek tə niifa na tə Səsən nggabaarha.

Taama nggəm ndan nəm kəla nggəmna Faara kəm

⁷ Shayina, tama nggəm ndan nəm kəsər bagha nggəmnda ba a thləmad Faara. Kala niifa na nggəm farha fa wan Faara ni tə kəm səndə Faara.

⁸ Kala niifa mbuwa nggəm farha fa, kyawa sən Faara wa, kəsər Faara nggəmnda ni.

⁹ Kwamana kyad na Faara nggəm ndəghən a kəm, thlənang nən Wanggən ba katənggən ahu kəshiirha ba ka a wal yibrha nəm.

¹⁰ Kəlo nggəmnda yi kəkafek ya. Mbə kəm ni nggəmngga Faara wa, ndəghən ni nggəmngga kəm, har thlən nən Wanggən ba ka tsauka sataka yi chakh dimiyid nəm də.

¹¹ Shayina nggəmni, tsaunən nggəm Faara kəm kiya, kamdə a nggəm ndan nəm kee.

¹² Mbə niifa sə 'wagha tam na Faara wa, amma a nadəm a nggəm ndan, na Faara ahur nəm, na nggəm ndəghən lələgda ahur nəm.

¹³ Tsaunən kee, səndəmsə nəghəm ahurghən ndəghənggi kəm ahur nəm, kəsər fərang də Səsənggən kəm.

¹⁴ Kəm nadəm ndən tə yid nəm sheeda dəm ndən tə ndaarha, Chindi thlənang də Wanggən ba ka a tsauka təhərəkra kəshiirha.

¹⁵ Kala niifa pərga ndən tə mighən Yeeso Wan Faara ni, nəghən ahur Faara, Faara kəm ahurghən.

¹⁶ Səndəm sə nggəm Faara kəm, fər dəm kəkafek hu nggəmdəghən. Faara nggəmnda ni, kala niifa na a kyad nggəmnda, nəghən ahur Faara, Faara kəm ahurghən.

¹⁷ Kəla nanəm ahur Faara, na nggəm ndənəm chikrha naghə chahal. Nanən kee mbəm tərəm nda a far ngwa kumarha wa, nəm a dərha thləmadghən də fannəm tsahai, kəsər tsau kəm kəla Yeeso ahu kəshiddiya.

¹⁸ Mbərha na nggəmnda Faara sə, mbə tərəmnda naarha sə wa, kəsər nggəmnda na chahal nən rək tərəmnda. Kəsər tsətsəlla ndəna tərəng niifa. Ənda kyadgha ndaarha ya kala niifa na a tərəmnda mbə nggəmnda sə kaan ahurghən wa.

¹⁹ Nəghəm a nggəmnda kəsər ndəghən katərangga nggəm kəm hai.

²⁰ Amma a nda niifa, "Nggəmdi Faara," naghə a kar shadghən fa, niifdiya tə nggabaarha ni. Kala niifa mbuwa nggəm shadghən nən a naarha tə yirha, mbə mbang nggəm Faara mbuwa nən a naarha?

²¹ Fərang Kərəsti ngyakhrha kəm tə ndaarha, kala niifa na a nggəm Faara, tsaudə tətə a nggəm shadghən nən kəm.

5

Kwaman kal kəshiirha mu

¹ Kala niifa fərga kəkafek tə ndaarha Yeeso Kərəsti ni, tsau niifdiya wan Faara. Kala niifa nggəmngga Chindi nggəm də wanggighən kəm.

² Kwamandi nəm a səndəsə nəghəm a nggəm wangya Faara ndəna a nadəm a nggəm Faara, kəm a əna taara tə 'ya ndang nən kəm a ənam.

³ Kəsər nggəm ndənəm a Faara, ndəna a takkwa 'ya nəm ndang nən kəm, Ngyahaddi mbə i'yang wa*

* 5:3 5:3 Yahaya14:15

⁴ Kəsər kala wan Faara na səsəmnda sə a fadghən na a kal kəshiirha nən mu. Fərkəkafekkid nəm a Yeeso Kərəsti ndən fərangga kwamana kəm na a kal kəshiirha nən mu.

⁵ Wunni mbang kal kəshiirha mu? Kəl niifdi fərgħa kəkafek tə ndaarha Yeeso Wan Faara ni.

Wunni Yeeso

⁶ Niifda ni ya bagħa ba tə aama ha tə fara, ndəna Yeeso Kərəsti. Bawa ba tə aama ha kee wa, amma heu tə aama tə fara. Səsəna yi kəkafek ndən pərangga ndən kəm, kəsər Səsəndi kəkafekni.

⁷ Kəsər na shedawaya sə mahan kyadangga ndaarha kəm Yeeso Wan Faara ni.

⁸ Səsəna, aama tə faara, kanda mahan diya na nda thlək 'ya tal.

⁹ Ana də fər də m kəkafek tə 'ya ndang na fiya kəm, yi Faara thlək nən kaldə yi fiya. Faara ənadə shedawa aten Wanggən.

¹⁰ Kala niifa fərgħa kəkafek a Wan Faara, na shedawadda sə ya ahurghən. Amma kala niifa fərwa wa kəkafek tə Faara, tsawang də Faara tə nggabaarha, tsaunən kardə fərkəkafek tə 'ya ndaana Faara aten Wanggən.

¹¹ Shedawa dani ya tə ndaarha fərang Faara yibrha kəm mbuwa ngwalarha, na yibəd diya ahur Wanggən.[†]

¹² Kala niifa natə Wandī, nən tə yibrha. Amma kala niifa mbuwa tə Wan Faara mbə yibrha sə a fadghən wa.

Yibrha yi pakwandə

¹³ Kun fa fərkəkafekkya tə Wan Faara, chireethleng ni ənggini kun hai ya tənun səndəsə nuwun tə yibrha yi pakwandə.

¹⁴ Nəm kal farha hai a mbed Faara, kəsər səndəmsə nən sək kəm kətsar a hwan də m tur 'ya na midghən.

¹⁵ A səndəmsə nən sək kəm kala fara hwanang nəm 'ya, səndəmsə nəm a wal əndi hwanang nəm.

¹⁶ A na niifa shadghən a əna dimiyirha səlwaə yi mərə, ngwa hwanangga niifdi Faara in. Na Faara a fərang yibrha tə dimiyiddi. Na dimiyirha sə səlgha yi mərə, ndawi a hwanang Faara nun teena wa.

¹⁷ Əna 'ya heu mbuwa ngga dimiyirha ni, amma na dimirha sə tsəkkwa wa yi mərə.

¹⁸ Səndənsə tə ndaarha wangya Faara heu, mba nda dərha mbeedə tə əna dimiyirha wa, kəsər Wan Faara nən laf kanda, amana Sheetan tsuwar kanda fa.

¹⁹ Səndəm sə wangya Faara ni kəm, ko nanən kəshiirha heu nəghən a haar Sheetan.

²⁰ Səndəm sə Wan Faara bədə hu kəshiirha ba, kyadang də sənda Faara kəm kəsər a sənggənəm ndəghən ni tə kəkafek fa. Kəm nəghəm ahurghən ndəghən tsauka tə kəkafek fa, ahu Wanggən na Yeeso Kərəsti. Ndəghən ni Faara na tə kəkafek fa tə fər yibrha mbuwa ngwalarha.

²¹ Kun wanggina, lafama alten nun amanun takkwa dāhaya.

[†] 5:11 5:11 Yahaya 3:36

2 Yahaya

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar da ba ya a har mamnda kən hwan Faara, a nuneefa tɔ wanggighən nggəmni kaan, mbə nggi katenna wa, amma heu tɔ fɪngya sɛngga fɛrkəkafek,

² kəsər fɛrkəkafekkiddi na ahur nəm nən a tsaurha təkəm pakwandə.

³ Ngwa tsauka nggayirha tɔ hadang nda ndan fa tɔ tsawud dɛdemnggirha bagha ba a thləmad Faara na Chindi tɔ Yeeso Kərəsti Wan Chindi a tsauka tɔ kəm hu kəkafek tɔ nggəmnda.

Tsaurhahu kəkafekkirha

⁴ Ənadi wutsəfayirha kaan nani fɪngya wangginun kanda a takkwa kəkafekkiddi, kəla ndangna Chindi kəm.

⁵ Nanənya shayina, niya chireethleng kun dɛ ka a dɛlang nggəni kun teena a nggəm ndan nun. Mbə 'yasə pak niya pərang kun wa, amma yandɪ nanəm təghən ha ka kətəm.

⁶ Nggəmnda ndaarha ni a əna ənda nəm ndang na Faara kəm, ndanggən kəm a nggəm ndan nəm kəla sək nəm ka a katəradghən.

⁷ Pərang ni ndən kun kee kəsər wel fa nggabaya hu kəshiirha dɛ. Nggəm ngwa nda fa tɔ ndaarha ba Yeeso Kərəsti ba ahu thlu farha wa. Tur nafiniya na nda tukhɔang hutən fɪngya, tɔ kəm kanda ni na kalang nda fatsangya Kərəsti.

⁸ Tsaunən kee, kwarama nun dɛ kədeng kəna tar nəm, tənəm wal kəna tar nəm ngga.

⁹ Kala niifa ishwa wa ahu tsahad Kərəsti mbə tɔ Faara wa. Amma kala niifa ishgha atən tsahad Kərəsti, nəghən tɔ Chindi tɔ Wandɪ kəm.

¹⁰ A bad niifa thləmad nun ba a nadə a tsaharhaha pak ma kəkafekkid Kərəsti, a thlədun ndən fa hu wura yinun wa, nduwa a ndang'ya nun wa.

¹¹ Kala niifa ndangga 'ya tur niifdi ya, wum nən teena təghən hu tar dɪmiyidghən.

Mii ngwala labaara

¹² Na əngya sə hangga na minna a pərang nggi kun, amma mbə minna sə a chireethleng nggi hai ahu deleewar dɪ ya wa, a meyedghən, niyi a shiteena a weng tala ni kun tsə labaara nəm yirha tɔ yirha, tənə wutsəfayid nəm ləghəta.

¹³ Wangya wanmuwa wurna Faara kanda a ndo'ya fa.

3 Yahaya

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har mamnda kən hwan Faara a pashidna Nggayus nggəmni tē kəkafekkirha.

² Pashidna, niyi a ndaarha na kanglang hai hu thlu farha kēla nani sa kanglang hai kəmḁa hu səsəna.

³ Təkḁi mbənda fa kaan sək ni ndaarha a mii shayinəm tē ndaarha sa kəsna fərəkəfekkid wa ha ngga.

⁴ Mbə 'yasə mbənegha kaan ma wa sək ni ndaarha na wanggina a takkwa kəkafek.

Fal nda Nggayus

⁵ Pashidna, na tē kəkafek fa aten əngya na a ənaarha aten shayinəm, ko nanən rongya ni kanda a fadwa.

⁶ Pər ndan hu kən hwan Faara aten nggəm nduwa. Niya hwan sa ḁu mbeedə tē ḁang nda fa maləmngya sə ahu kwamana na a mbənanggən Faara.

⁷ Kyagha nafina ḁa ya ka a pər labar Kərəsti nda, kula thlə 'ya a haar nafiya fərwa wa kəkafek.

⁸ Tsaunən kee, məməl ḁə na a ḁanggəm nafina sə ya, tənəm tsaurha pashiya taara hu kəkafek.

Ndiyotarifis tē Ndimitiriyus

⁹ Chireethleng ḁi fatakkwaya ḁə na a kyawa, amma Ndiyotarifis, na midghən sə a tsauka mamndə ndan, kar ḁə thlə labar nəm fa.

¹⁰ A ḁadība, ḁani pər fingya əngya nən ənaarha, tē labar nggabarha nən narha thləkrha aten nan. Ndəghən tafadghən kardə thlə fa fərəkəfekkyā fa. Ndanggən fingya kəmḁa a thlənda kanda fa wa. A ḁang fingya kanda sə, nən rək kanda ma kən hwan Faara.

¹¹ Pashidna, a tsahad na 'ya mbuwa ngga wa, amma tsahu 'ya na ngga. Kala niifa na a əna 'ya ngga yi Faara ni, niifa kəm mbuwa a əna 'ya na ngga səngwa Faara wa.

¹² Kowunni kəl tsə labara aten Ndimitiriyus, tē labar kəkafekkidghən

tafadghən. Kəm ma tsədəm labara na ngga atenggən, sənnasə tē ndaarha 'ya thlək nəm kəkafek ni.

Ngwala mii nda'ya

¹³ Na əngya sə hangga na minna a pəro kəni, amma mbə minnasə a chireethleng nggi hai hu deleewar wa.

¹⁴ Tsəbaku na minna sə a na sa ni, ndən nəm a tsə labaara nda yirha tē yirha.

¹⁵ A tsauka ḁəḁemnggirha tē sa. Pashiya wa heu na a mbəḁiya kanda a ndo'ya fa. Ndang'ya pashiya nəm fa na a mbəḁi tətə-tətə.

Yahuda

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar da ba ya a har Yahuda mafad Yeeso Kæræsti wanman Yakubu. Niya chireethlenggæn nafiya dæ aah na Faara kanda na Chindi, tsauka hu nggæm ndæghæn, na Yeeso Kæræsti a laf kanda.

² Ngwa a hadowa Faara fa, tæ dædemnggirha tæ nggæmnda a tsauka tæ kun.

Famalæmngya fa nggabaya

³ Shayina, kukwashe da fa na a chireethleng nggi kun dæ aten hærækrha wal næm. Amma tsawee da fa tæta na a chireethleng nggi kun dæ a færang kaali ni kun a ishun ngga hu færkækafek færang na Faara fa takkwayighæn na chahal katæra tal kee.

⁴ Kæsær na fingya sæ ngærga hur nun ba, kanda kætæm 'wanda teena thlæk ndan na nda ngwang kumarha kanda sæ. Mba nda a takkwa Faara wa. Tærga nda nggayid Faara kæla kwaman kulafayirha ni. Ngaal nda Yeeso Kæræsti tsauka kutær næm tæ Chinæm.

⁵ Ko nanæn sændun ængginiya heu, niya dælang nggæn kun in, kwamandi hærghang na Chinæm nafiya Isæreela a chehweed Masar, amma a kwasamadghæn bælænggæn fingingyayina dæ kæswa wa færkækafekkid ndan ha.

⁶ Niya dælang nggæn kun in kæm aten fathlængya Faara ænawa tar ndan tæ ngyakhrha færang na Faara kanda, amma malang ngganda mbæd ndan kamngga. Na Faara a kæs kanda ha hu porsæna, kænænggæn kanda tæ wuyiwurra ahu wula kæla fardæ nda fa na bayi bana nda ngwang kumarha kanda sæ.

⁷ Dalama teena hai tæ talya Saduma tæ Nggomora heu tæ tula yindan, na nanda a æna kulafayirha. Tal yini ya njang nda kanda dæ tæ waarha tsau nda æn sakhrha aten ngwa kumad Faara hu waarha yi pakwandæ.

⁸ Næghæn kee kæm tæ nafiniya numan ndan yi dæmiyirha ni sæbang nda fad

ndan dæ, kar nda ngyakhrha Faara fa, na nda ndiyang fathlængya Faara fa sæghæn.

⁹ Amma ko Mikailu ni, mamnda fathlængya Faara ænawa tur ændi ya wa. A sayiddi næn a yanda tæ sheetan, kanda a ngaala aten mærra Musa, ndæghæn nggi na Mikailu mbangwa æna kanglanggirha na nggæranggæn sæ tæ ndikrha sæghæn wa. Ndæghæn kee, "Bæl Chinæm nggo kumarha sæ."

¹⁰ Amma nafiniya ndik nda sæghæn aten ængya heu sænang ngwana nda hai. Kæm ænggini sæn nanda ahu thlu farha, na nda kæla mæbiya na tæmbæng. Tur ænggina ni ya na kæsang bæla kanda fa.

¹¹ Kawa a kanda! Takkwad nda tar mbælfed Kayinu, bælængga wanman. Kæla Mbalaam kæm, huk nanda tæ wudæbæla sahad nda kæla Mbalaam. Kæla ænana Kora, mær nda dæ kæsær ka kakyathlaanga ænana nda.

¹² Tsawud nafiniya ahur nun æn tæramnda ni, kæsær na nda hæb ænnarhami kula tæramnda tæ shilee. Na nda kæla falafya na hæbang alten ndan kee. Na nda kæla kad 'yaara na bæreurha puwang dæ, kula 'yaara. Na nda kæla dæfyæ na kula waya a wufara, nduwa kæla dæfyæ kædang na nda kanda sæ mæra nda dæ heu.

¹³ Na nda kæla kudæfælla aama, nanda a taala tæ æn shiliya na hufirha hai hu mii ndan kee. Na nda kæla wufælngaarya na yakh wiirha hai kælaara, dæfang Faara wula kanda dæ yi pakwandæ.

¹⁴ Enok chichiya mæd ni tsauka hu kæshiirha a kwasamad Adamu, thlæk dæ labaara aten tur nafiniya tæ ndaarha, "Kælama dæ Chinæm bayi tæ fathlænggighæn na chahal hangga,

¹⁵ kæsær næn ngwang kumarha kowunni sæ. Næn kyadang tar mbælfedghæn kowunni hu 'ya ænana nda mbuwa ngga, tæ labarya na sæghæn thlækna fadæmiya atænggæn."

¹⁶ Tur nafiniya fa huhurumngya ni, na nda æna tar dæmiyirha tærna hur ndan. Na nda taala tæ fad ndan. Na nda nggaba fiya tæ mbænda mee ka a wal 'ya nda na mid ndan.

Tsawama hu nggæmnda Faara

¹⁷ Amma kun shayina, dalama teena hai tē 'ya thlækna fathlängya Chinəm Yeeso Kərəsti 'wa nanda thləkrha.

¹⁸ Ndang ngganda kun, "A mii ngwala kəshiirha na fa wa faya a naarha sə, na nda takkwa 'ya na mid ndan mbə yi Faara wa.

¹⁹ Nafina ni ya bəngga tsakhrha bə a pathlang nun, fa takkwa sunad farha. Mbə Səsən Faara sə ahur ndan wa."

²⁰ Amma kun shayina, tənaman fad nun aten fərkəkafekkid nun, tē kəm hwana man Faara tē səsəmnda Səsəna Tə Pedənda.

²¹ Tsawama tē nggəmnda Faara ahur nun, non a kəla fardə fa na Chinəm Yeeso Kərəsti a hadang kun fa fərang yibrha nən kun mbuwa ngwalaarha.

²² A hadangga fingya kun fa balgha a ngaala.

²³ Hərgħa man fingya kəla nuwun a kədang kanda sə ahu waarha. Fingya kəm a hadang ngganda kun fa ka nananda a tərəmnda ka dīmiyid ndan, amma tsanama karid ndan səbgha də ka dīmiyid ndan.

Hwan Faara tē faala

²⁴ Falama Faara ndəghən na a laf kun amawa nun fəla hai, tē wutsəfayirha nən a kyang kun ahu mamnggidghən də kula 'ya dīmi.

²⁵ Faala ma Faara ndəghən katənggən na təhəkrənəm, hu Yeeso Kərəsti Chinəm. Ngwa tsauka mamnggirha, tē kutəyirha tē səsəmnda ngyakhrha tsauka yighən ka a katəradghən tē nanənya tē pakwandə. Atsaukake.

Səsən kukwaryirha

Katara labara

¹ Əndani kyadangna Faara Yeeso Kərəsti ya, tsauka tətə a pərang nggənən mafayighən ənggini bağha katərarha hai a mbee. Tərgəha Kərəsti thlən təthləndəghən nən a thləmad mafad ghən də Yahaya,

² ndəghən fərgha shedawa aten əngya heu nanən, ndəna labar Faara tə fər shedawa aten Yeeso Kərəsti.

³ Tə parka ni niifa karatangga labardi thləkna nda ya, tə fīngya səkka labardi, na nda kəm a laf əndi chireethleng nanda hai hu deelewar di pər nanda, kəsər a sayiddi na ənggini a katərarha hai ya nduwusda ba.

Nda'ya a kəngya hwan Faara məd

⁴ Nggi, na Yahaya niya chireethleng nafiya Faara də a mbəya də məd na hu kəngya hwan Faara na a chehweed Asiya. Nggayirha tə tsawud dədemnggirha tsaukwa tə kun, a fad Faara ba yandī nasə nanənya, ndəghənni yi kaar, ndəghənni təkəm yandī na bayi, tə kəm a thləmad Səsən nggini məd na a mbed tsənggam kutəryid Faara,

⁵ tə kəm Yeeso Kərəsti, na ka shedawa, wan 'wad thliirha sə hu mərə, na a aten kutərya kəshiirha. Ndəghən ni nggəmnəga kəm hərəhangga kəm hu dīmiyid nəm hu irang nda fərghən də.

⁶ Ndəghən tsawangga kəm əna kutəryirha nəm tə kutəryid firistaya fa əna tar Faara na chin. Nanən kee, ngwa thləgha Yeeso Kərəsti mamnggirha tə kutəryirha tə səsəmnəda pakwandə. Atsaukake.

⁷ Kələma hai, nəghən bayi hu hashmbe, kowunni nən a nəghən, har tə nafini kuthlangga tə peela, tur kəshiirha heu kəm na nda a tərha kamənggən. Kəkafek əndiya nəghən kee. Atsaukake.

⁸ "Nggini Alfa tə Omegga," ndaana Chinəm Faara. Ndəghənni nanənya, ndəghənni kaar, tə kəm ndəghənni na bayi, ndəghənni natə Səsəmnəda ha heu.

Səsən Yahaya aten Wan Niifa

⁹ Nggi, Yahaya, na wanmanu tə shad nun hu səsaarha, tə kərəsta, tə kutəryirha, tə ndiyirha tsauka yinəm hu Yeeso. Təregəha nda tə shembe hu wutambar Mbadmos də kəsər ka pər ni labar Faara tə fər shedawa aten Yeeso.

¹⁰ A far Chinəm, a sayiddi tərna Səsən Faara tenna hai, sək urarha ni manggən na riirha a samanna kəla yi boogha.

¹¹ Ndagəha uraddi, "Chireethleng ənda hai naa na hu deelewar, thlənang deelewar da na kəngya hwan Faara də a mbəya dədamən məd, ndəna nda, Afisa, tə Simirna, tə Mbirgamum, tə Tiyatəra, tə Sardisu, tə Filadelfiya, tə Lawudikiya."

¹² Kyakhri hai ka a na niifda ni na a kalesə. Kyahar ni hai na səsəl təfasya ni məd yi dəf patilla.

¹³ A madufud səsəl dəf patilla yini na niifa ni kəla Wan Niifa kəldə lukrha fa nzang, kəfadghən kəm kənang də tə kabten təfasa.

¹⁴ Tənggən tə wasghən nəghən pəpet kəla kabad pəpetta, pəpet kəla humba kabaarha, wan yiyighən kəla sheneu waarha.

¹⁵ Saryighən kanda a chimnda fa kəla wurirha fahwang nanda də, əna nanda a kən kwafaarha, uradghən a riirha, kəla hwad aama.

¹⁶ A yisəmadghən kəsə wufəlngarya ha məd, ahu miighən kəm thləukh kəlarya a kyarha ba na tə miighən səri chimnggən. Yidghən a chimnda fa kəla yanfara a sərəkrha.

¹⁷ Nani ndən, fəli hai a mbedghən kəla mərta. Amma dəfee harghənən fa yi səma, ndəghən, "A tərəmna wa. Nggini na a katəradghən, nggini mii ngwaladghən.

¹⁸ Nggini Na tə Yibrha. Kaar mərđi, amma nanənya, niyi tə yibrha pakwandə, niyi kəm tə ən inda səsəmnəda mərta ha tə hwanga.

¹⁹ Nanən kee, chireethleng ənggina hai nana nanənya, tə əngya kəm bağha katərarha hai akwasamad yandiya.

²⁰ Kulo sənda wufəlngar yini məd nana a yisəmadna, təkəm səsəl təfas yini məd yi dəf patilla. Wufəlngar yini məd ya, fathləngya Faara ni məd yi kən hwan Faara məd, Səsəl təfasya nana məd yi dəf

patilla, kən hwan Faara ni məd.”

2

Deleewar a Afisa də

¹ “Chireethleng fathlängya Faara də yi kən hwan Faara na a Afisa, tə ndaarha, ‘Kulo labardıya bağha ba a mii yandı kəsgha wufəlngarya ha məd a yisəmadghən, yandı na a wiirha hai a pathlang səsalya təfasa məd dəfang nanda patillaya sə.’ ”

² “Səndi ən ənad wa. Səndi habbad wa ənana na hu tar takkwarha tə kərəsta ənana. Səndisə mba a mbang kərəsta tə fa mbəfeeya wa. Təkəm kəkərang na fingya na a ndang nda fad ndan fathlängya Yeeso ni, amma mba nda kee wa, ashe mbə fathlängya Yeeso ni kanda wa, fanggabaya ni.

³ Səndisə na kərəssa, təkəm sa a ndiyirha hu səsəarha kəsər ka thləmna, təkəwa sa wa.

⁴ Amma kulo aibed wa ya, malang na nggəmda wa yi kaar.

⁵ Dalu teena hai a mbəddi fəl na sahai. Malang dimiyidwa wuda na hu tarwa ba ‘wana ənaarha a katəradghən. A malangwa dimiyidwa wa, niya barha thləmad wa ba təranggi səsəl di kəsgha patillad wa ha ma mbəd dəfədghən.

⁶ Amma a man patu ənanna ngga tsanna tar Nikolaitaya fa kəla tsan ni ndən kəm.”

⁷ “Kala yandı na tə thləmad səkrha səkkənən ‘ya na Səsəna a ndang nda fatakkwaya heu! Kala yandı walgha həbrha, niya fərang kwaman kii wan dəfya na fər Yibrha ahu hed Faara.”

Deleewar a Simirna

⁸ Chireethleng təthlənda Faara də yi fatakkwaya na a Simirna tə ndaarha, “Kulo labardıya a mii yandı na katəradghən tə mii ngwaladghən, mərgha nggərgha thliirha sə tə yibrha.”

⁹ “Səndi səsarha nana sə ahurghən, təkəm səndi yamid wa, amma na kəna sə a har wa yi səsəna. Səndi labar səb thləma a mii nafini na a ndaarha Yahudaya ni kanda amma mba nda kee wa, kəsər kanda yi Sheetan ni.

¹⁰ A tərəmna tə səsəarha bəna saarha fa wa. Kulo hai mbiya, na tə mbəfeddi a muwang fingya ahur nun hu porsəna də ka a kəkərang ngganda kun. Nun a tək səsəarha fa yi beəna kum. Amma tsawu ka niifa hu fərəkəkəfek ko hu mii mərəna ni. Niya fado teena yi yibrha.”

¹¹ “Kala yi na tə thləmad səkrha, sək ənda nən na səsəna a ndang nda fa takkwaya. Kala niifa həbgha, mərə yi səri mbə a tsuwarghən wa ko ngguchit.”

Deleewar a Mbirgamum

¹² Chireethleng fathlängya Faara də a fatakkwaya na a Mbirgamum tə ndaarha, “Kulo ‘ya thləkna niifdi kəsgha thlaukh kəlara ha chimnggən na miighən səri.”

¹³ “Səndi sə tə ndaarha na tə tsaurha a mbədi na Sheetan a əna kutəryirha sə. Heu tə kee kəsə thləmna ha tə shembe, təkəm ‘wawa malang fərəkəkəfek a nggi wa. Karna fa a ngaal thləmna na, ko nanən ahur nun bəlang nda Anifas ka niifa fərgha shedawa atenna, bəlang na nda ahu wupərid nun, na Sheetan sə tə tsaurha.

¹⁴ Amma na əngyasə ngguchit tsan ni sa təghən fa. Na fingya sə ahur nun kəsgha tsahad Mbalaam ha, tsahangga Mbalak ha na a kyanggən Isəreelaya hu dimiyirha hai, həb ənnarhami nda fər nda sataka a dāharha tə əna kulafayirha.

¹⁵ Nəghən kee kəm, sa kəm na tə fingya ha kəsgha tsahad Nikolaitaya ha.

¹⁶ Malang dimiyidwa nanənya! A mbə kee wa, mbiya məndaha wa niya barha thləmad wa ba, har sani yanda tə thlaukh kəlar mii na.

¹⁷ Kala yi na tə thləmad səkrha, sək ənda nən na səsəna a ndang nda fa takkwaya. Kala yandı walgha həbrha, niya fərang manna bəbeng nanda. Təkəm niya fərang feera pəpet chireethleng nanda weerənda thləma sahai səngwana niifa thləmdi, kəl yandı thləgha ferdi.”

Deleewar a Tiyatəra

¹⁸ Chireethleng deleewar təthlənda Faara də yi fatakkwaya na a Tiyatəra tə ndaarha, “Kulo labar Wan Faara, na yidghən kəla sheneu waarha, na

saryighən a chimnda fa kəla wurirha fahwang nanda də.

¹⁹ Səndi ən ənad wa, tə nggəməndə wa, tə fərkəkafekkid wa, taryiwa tə kərəssə wa. Səndisə tə ndaarha taryiwa nanənya kaldə yandi ənana a katəradghən.

²⁰ Amma kulo aibe kəsoni sə təghən ya, malangna nudiya, Djejibel, ndangga fadghən annabi ni. A hu tsahadghən ha nən tsang teena mafayina kya nda hu əna kulafayirha hai tə həb ənnarhami fər nanda sataka a dahaya.”

²¹ Fərang di kwamana na a malanggən dimiyidghən yi əna kulafayirha amma karda fa.

²² Nanən kee, niya hunang hu sərə də səsang nggi tə wanhaarha, tə kəm fingya na a əna kulafayirha təghən na nda a səsəarha kaan, kəl a malang nda dimiyiddi na nda a ənaarha tə nudi.

²³ Niya bəlang fingya na a takkwaghən. Fa takkwaya heu na nda a səndasə nggini na a sən numad kowunni tə 'ya na ahurghən. Niya fərang kəna targhən kowunni aten 'ya ənənən.

²⁴ “Amma kun fingya na a Tiyatəra takkwa wun tsahad mbəlfedghən wa. Tsaha wun 'ya na fingya aarha, 'Kulish Sheetan na bəbee wa.' Niya ndang nda kun, mbiya fərang rəfrha kun wa,

²⁵ kəsəama fərkəkafekkid nun ha tə shembe, kəl a wuddi ba.

²⁶ Kala yandi walgha həbrha, dəgha mbeedə tə əna 'ya na minna ta mii ngwaladghən də, niya fərang səsəmənda əna kutəryirha nən aten chehweeya.

²⁷ Nən a əna kutəryirha aten ndan tə səsəl dəbəla, nən a fəlang kanda də kəla bəd tabrha.”

²⁸ Kəla thləni səsəmənda ba a haar pəpa, niya fərang wufəlngar tsar.

²⁹ Kala yi na tə thləmad səkrha, sək ənda nən na səsəna a ndang nda fa takkwaya.

3

Deleewar a Sardis

¹ Chireethleng təthlənda Faara də yi fatakkwaya na a Sardis tə ndaarha, “Kulo labar yandi na əna kutəryirha aten səsəngya məd yi Faara, tə wufəlngarya

məd. Səndi ən ənad wa, na nda a na sa kəla na tə yibrha fa, amma na məmərə.

² Mekhnu na a fərang kaali na fingya takhka na a mii mərə, kəsər nawī tarwa ləghəddə məməl a mbed yina Faara wa.

³ Tsaunən kee, əndi thləna təkəm səkna kəl a lafghəna ngga, malangga dimiyid wa. A mehengga wa, niya barha thləmad wa ba kəla ngaara, təkəm mba sən sayiddi niya barha thləmad wa ba wa.

⁴ Ko nanən na fiya sə ngguchit ahur nun a Sardisu kərang ngwa wa lukki ndan hai, na nda wiirha hai tə nggi tə lukkya fa pəpet, kəsər kamang də kanda fa.

⁵ Yandi həbgha nən a kal kari fa pəpet kəla kanda. Mbiya kədang thləmnggən də ahur deeleewar yibrha wa, niya pərgən tə ndaarha niifdi ya yina ni a mbed pəpa təkəm a mbed fathləngya Faara.

⁶ Kala yi na tə thləmad səkrha, sək ənda nən na səsəna a ndang nda fa takkwaya.”

Deleewar a Filadelfiya

⁷ Chireethleng təthlənda Faara də yi fatakkwaya na a Filadelfiya tə ndaarha, “Kulo labara ya a mii yanda ba na chahal na tə kəkafek fa. Ndəghən ni natə ən cha kwaminda ha yi kutəra Ndauda, a inang dadə mbə niifasə na mbang nggəlang wa, təkəm a nggəlang də mbə niifasə na mbang inang də wa.”

⁸ “Səndi ən ənad wa. Kulo hai mbiya inang di kwaminda də a mbed wa mbuwana niifa mbang nggəlang nda. Təkəm səndi shembed wa ngguchit ni, ko nanən kee, sa a əna taara tə 'ya pəro ni, təkəm ngaal wa thləmna wa.

⁹ Kulo hai, niya tsang fingya na a wumteena tə Sheetan, tərgha fad ndan Yahudaya ni kanda, amma mba nda kee wa, na nda a nggabərha hai kee. Niya bərhaba tə kanda ba nda bəra hai tə wadəd ndan a mbed wa kwang ngganda tendan hai, təna nda səndasə nggəmdi sa.

¹⁰ Hərəm na əna taara tə 'ya thləwo ni har kərəs na, niya laf sa ahu sayi yi kəkərə, na a bərha hu kəshiirha ba heu, kəsər a kəkərang ngganda nafiya kəshiirha.

¹¹ Niyi bayi, mbiya mbə məndaha wa. Kəsə ənda ha nana təghən ha, amawana

niifa thlang matəwellə wa, ndəna kənawa fərona Kərəsti.

¹² Kala niifa walgha həbrha niya tsawang nda həhərshe hu kən yina Faara. Niifdiya mbə nggər wal kwaman kyarha ba ahurghən wa. Niya chireethleng thləm yina Faara hai a tenggən tə thləm wupəri yina Faara, ndəna weerinda Urshalima tərgha hai a thləmad yina Faara a talara hai. Təkəm niya chireethleng weerinda thləmna hai a ten ndan.

¹³ Kala yi na tə thləmad səkrha, sək ənda nən na Səsəna a ndang nda fatakkwaya.”

Deleewar a Lawudikiya

¹⁴ “Təthlənda Faara də yi fatakkwaya na a Lawudikiya tə ndaarha, Kulo labara ya a mii yanda ba na nda aarha Atsaukake, ka niifa ni na tə kəkəfək fa na fər shedawa, a fadghən ni ənana Faara əngya heu.”

¹⁵ “Səndi ən ənad wa, mba shishiu nduwa bəbad wa. Na minnasə kwang nana shishiu nduwa bəbad.

¹⁶ Amma nana lədda, mba shishiu nduwa bəbad wa, nanən kee, na a madufu niya chaho də a miina.

¹⁷ Kəsər ndana, ‘Niyi tə kəna ha, waldī kəna ha mbə ‘yasə na minna wa’. Amma səngwa sə sa tafadwa mbə ‘yasə nana təghən ha wa, tsauna ən hatta fa, tə yamirha, naghə tawalth, təkəm kwamarha.

¹⁸ Nanən kee, niya fəro shawara hui təfasa a harna, təfasa tsabang nanda də tə waarha, tənə wal kəna ha yi səsəna, təkəm lukkyə na pəpet kalang nggəna fadwa fa ka a lələbanga shilid tsawud wa tawalth. Təkəm hui fədeerha a harna ənana hu yidwa hai, tənə mbang na mana hai ngga.

¹⁹ Fingya nggəmnī ni kəs thləmad ndan tə kəm tangsanggi kanda. Nanən kee ndeng yidwa malangga dimiyid wa.

²⁰ Kulo nggiya, kət a mii kwaminda a dəkkən. A sək niifa uradna inangga kwaminda hai, niya kyarha də həb ənnarhami nəm kyab, kəla pashiya.”

²¹ Yandi həbgha, niya fərang kwamana tsauka tə nggi hu tsənggam kutəryid na, kəla həb ni tsauni tə pəpa hu tsənggam kutəryidghən.

²² “Kala yi na tə thləmad səkrha, ngwa sək ənda nən na Səsəna a ndang nda fatakkwaya!”

4

Kutəryid talara

¹ Akwasamadghən, kəleedə na kwaminda ni tsahai a talara. Uraddi ‘wani səkrha kəla kodwomnda, ndəghən, “Turu mbəda ba ya, niya kedə ‘ya tsauka tətə a katəragha hai akwasamad yandiya.”

² Tsu kee tərgha səsəna a tenna hai, na tsənggam kutəryirha ni a talara, niifa sə tsau a tenggən.

³ Niifdi na tsau a ten tsənggam kutəryiddi a chimnda fa kəla ferya na ngga, ndəna djespa tə kanaliyan. Na kongnda sə kəm muwangga tsənggam di a madufu na a chimnda fa kaan kəla feera na nda aarha pəlara.

⁴ Tsənggam kutəryiddi kəm muwang fingya tsənggam kutəryirha madufu kumnggit səri kab fada, tsauna shingya sə kumnggit səri kab fada a tenggən. Kal nda lukkyə fa pəpet-pəpet tə tətər kutəryirha yi təfasa a tendan.

⁵ Tərgha naghə kukwaryirha a njaara hai a mbəda ba na tsənggam kutəryiddi sə, tə huhwaarha, tə tər‘yaana. A mbed tsənggam kutəryiddi na patillaya sə məd na a kəsə, kanda ni na səsəngya məd yi Faara.

⁶ A mbed tsənggam kutəryiddi kəm na ‘yasə na kəla wuri aam tolokar, a chimnda fa kəla tolokar a yanfara. Na əngyasə na tə yibrha fa fada tə yiya fa nggəlangga samaarha tə mbee.

⁷ Ənggini na tə yibrha fa yandi na a mbee nəghən kəla ləfari, yi səri nəghən kəla kwel, yi mahan nəghən kəla niifa, yi fada nəghən kəla nggəfaha na a pəra a talara.

⁸ Ənggini na tə yibrha na fada ya na nda tə pakhkya fa mikki, fad ndan heu nəghən tə yiya fa tə kamu pakhki ndan. Nda fədikrha tə yanfara na nda naarha a ndaarha, “Təpedənda, Təpedənda, Təpedənda, Chinəm Faara na tə mamnggirha fa, ndəghən ni na kaar, ndəghən ni nanənya, ndəghən ni na a barha ba.”

⁹ A na ənggini na tə yibya fa fada ya, aah amshe yi faala, tə fər mamnggirha, tə yi usaarha a yandı na tsau hu tsənggam kutəryirha, a yandı na tə yibrha fa pakwandə. A nanda a ənaarha kee,

¹⁰ shinggini na kumnggit səri kab fada ya, na nda fəla hweede hai a mbed yandı na ahu tsənggam kutəryiddi, na nda naarha tərəng shilee teena, ndəghən na tə yibrha fa pa kwandə. Na nda dəfang tətər kutəryid ndan hai a hweede a mbed tsənggam kutəryiddi, na nda a ndaarha,

¹¹ “Chinəm tə yinan Faara, məməl nana a fal sa nda, tə mamnggirha, tə səsəmnda. Kəsər sa ndən ənagha əngya heu, tə kəm 'ya ndaana na nən tsaurha kee, na nda sə.”

5

Deleewar fəfada tə wan Kamnda

¹ Nadi deleewar fəfada a yisəmad yandı na tsau aten tsənggam kutəryirha. Deleewar di na fəfada na chireethla sə nda hurghən tə kəsərgən, nggəlang nda ngga təkəm dəf nda haara sahəi dədamən məd.

² Nadi mamnda təthlənda Faara a kal mee tə urarha manggən a ndaarha, “Wunni kamngga na a thləbanggən dəf har dadə ya təkəm inanggən deleewar da hai na fəfada ya?”

³ Mbə niifasə a talara, nduwa a hweede, nduwa a kamu chehweerha tsəkka na a thləbanggən də, inanggən deleewar da hai na fəfada, kəlagha sahəi wa.

⁴ Tədi kaan, kəsər walwa nda niifa kamngga a thləbanggən də, ko inanggən deleewar da hai fəfada, kəlagha sahəi wa.

⁵ Tərgəha tal ahur shinggini ndeeghən, “A tənna wa! Kulo hai mbiya! Ləfari di na ahu turya Yahuda, kiwad Ndauda 'wadə teena həb də aten fatsangghən, nəghən tə səsəmnda ha na a mbanggən thləbanggən dəf har dadə məd, inanggən deleewar dadə na fəfada.”

⁶ Nadi wan kamnda kət a madufu tsau tə tsənggam di, tə ənggini na tə yibrha fa fada, tə shinggini muwang nda madufu. Wan Kamnda di kəm kyaghən bə kəla thləng nanda uradghən. Nəghən tə bongya məd tə yiya məd, ndəna səsəngya məd yi Faara thlən nanda hu kəshiirha bə.

⁷ Tərgəha Wan Kamndədi dəgha də thlə deleewar da nən na fəfada a yisəmad yandı na tsau hu tsənggam kutəryiddi.

⁸ Thlənən deleewar di na fəfada, tərgəha ənggini na tə yibrha fa fada tə shinggini kumnggit səri kap fada di fəla nda hai a mbed Wan Kamndədi. Kowunni kəsə kəliinga ha tə tasau təfasa lələgda tə urdi na sədgən mbənggən, ndəna hwarda yi nafiya Faara na chahal.

⁹ Tərgəha aah yiwad amshe nda, na nda a ndaarha, “Kamo dafa a thlə deleewar dana na fəfada, təkəm thləbang na dəf har dadə. Kəsər kaar bələnda, təkəm hu far wa yi sataka hərgəhang na fiya bə a Faara, ko hu yanggi kiwa ni, tə miiya, tə tur, tə chehweeya.

¹⁰ Tsawang na kanda kutəryirha yi firistaya na a ənang taara nda yinəm Faara, na nda kəm a əna kutəryirha hu kəshiirha.”

¹¹ Nggər ni kəlaarha də, sək urad fathləngya Faara ni kumnggitghən kum katəra kumnggitghən kum. Kanda kəkət muwang nda tsənggam kutəryiddi a madufu, tə ənggini na tə yibrha fa na fada tə shinggini,

¹² tərəngganda urad ndan sə a aah amshe na nda a ndaarha, “Wan Kamndədi bəlang nanda, kamdə a thlə səsəmnda nən, tə kəna, tə thlədwayirha, tə sənda, tə shembe, tə dəf shilee, mamnggirha, tə faala!”

¹³ Nggəryi sək kala 'ya na tə yibrha fa a talara, tə na a hweede, tə na a kamu chehweerha, tə na ahu wuri aama, tə kala əngya na ahur ndan kanda a aah amshe, “Faala, tə mamnggirha, tə tərə shilee in, tə səsəmnda, tsauka yi yanda ni na tsau hu tsənggam kutəryidghən, tə a Wan Kamndədi pakwandə!”

¹⁴ Tərgəha ənggini na tə yibrha fa fada ndanda, “Atsaukake,” shinggini kəm fəla nda hweede hai tərəng shilee nda Wan Kamndədi in.

6

Wan Kamnda thləbang də dəf har dadə

¹ Tərgəha na Wan Kamndədi ni thləbang də dəf har dadə yi tal ahur məd di. Sək

urad tal ni ahur ənggini na tə yibrha fa fada kəla tər'yaana ndəghən, "Boba!"

² Kəla ni də, na pərshe ni pəpet. Yandı na a tərəghən kəsdə riye ha, fərang tətər kutəyirha nda. Kyagha bə kəla tə həbrha ka a dəgha nggər həbrha bə.

³ Tərgha thləbang na Wan Kamnda dəf hardi sahai yi səri, sək urarha ni yi səri ahur ənggini natə yibrha fa ndəghən, "Boba!"

⁴ Tərgha kyagha pərshe bə pak yiba. Yandı na a tərəghən fərang səsəmda nda na a kyanggən tsawud dədemnggirha də hu kəshiirha, fərang thlaukh kəlara nda manggən, tənə fiya narha bəl ndan.

⁵ Thləbang na Wan Kamndədi dəf hardi sahai yi mahan, sək urarha ni yi mahan ahur ənggini natə yibrha fa ndəghən, "Boba!" Kəlani də, na pərshe ni i'im. Yandı na a tərəghən kəsdə wudə kəkərra ha.

⁶ Sək 'ya ni kəla urarha a kyarhaba a madufud ənggini natə yibrha fa fada a ndaarha, "Tasau wan hwalirha ndənə kənə tar tə rapathlarha yi paara tal, tasau mahan yi mbale ndənə kənə tar tə rapathlarha yi paara tal, amma a səbang na fəded dzaitun də tə aam inabi wa!"

⁷ Thləbang na Wan Kamnda dəf hardi sahai yi fada, sək urad yi fada ni ahur ənggini natə yibrha fa ndəghən, "Boba!"

⁸ Kəlani də, na pərshe ni tələnə fadghən də. Thləm tə tərəghən Mərra, hwanga kəm a mbusamadghən. Fərang səsəmda nda kanda tal hu fada yi fa tsaukya hu kəshiirha, ka a bəlangganda kanda hu yanda, tə mirha, tə patal, tə mabiya yi kaheerha.

⁹ Thləbang na Wan Kamndədi dəf hardi sahai yi tuf, na shingya ni a kamu mbəd nji sataka fingya bəlang nanda kanda ka labar Faara təkəm shedawa fər nanda.

¹⁰ Tərgha tərəngganda urad ndan sə na nda a ndaarha, "Chinəm natə Səsəmda ha heu, təpədəndə natə kəkəfek fa, akwan na a ngwang kumarha nafiya na hu kəshiirha tsətsəl kanda na kəsər ka bəlang nda kəndə."

¹¹ Tərgha kowunni ahur ndan fərang lukrha nda pəpet, ndəngganda kanda yiba nda tsəndə tsəbaku kəl a ləghəd hang ndən ndan shayi ndan fatakkwaya, tə

fingya na a ənang taara Faara na a bəlang ngganda kanda.

¹² Nggi a kəlang nda Wan kamnda a sayiddi nən a thləbang dəf hardi sahai yi mikki. Tərgha rəbgha kəshiirha fa. Tsəgha yanfara i'im kəla kooto yi was 'waala, ndərə kəm tsauka yiba kəla fara.

¹³ Wufəlngaarya a fərahk amshi na nda a mukrha hweede hai kəla na wan shibarha həra hai a tsang bereurha 'ya fa.

¹⁴ Tərgha sahadgha fərahk amshi kəla na nda fadəng dənggəla, kədəngganda wumngya sə tə mbəya na dədəngkam a mbədi nana nda sə.

¹⁵ Tərgha kutəya kəshiirha tə fingya mamngya, tə mamngya sodjaya, tə fakənaya, tə fingya na tə səsəmda ha, tə fiya heu, mafaya tə fingya mbuwa mafaya, bəbeng ngganda fad ndan a kabeeya, tə mbəya na dədəngkam, tə wumngya.

¹⁶ Na nda a ndang wumngya tə mbəya na dədəngkam, "Muwama tennan hai bəbeng nggun kan ma yid yandı na tsau hu tsənggam kutəyirha ya, təkəm ma səbrha hur Wan Kamnda bə.

¹⁷ Kəsər bəd mada far səbrha hur ndan bə, wunni mbang isha!"

7

Bəbeng nda nafiya Faara a hərgəha nda

¹ A kwasamad yandiya, na fathləngya Faara ni fada kəkət a kudma fada yi hu kəshiirha, 'yadəng kwamana nda bereukina fa fada piirha fa aten chehweerha, ko aten wuri aama, ko aten kala tur dəfrha.

² Nggəryi na təthlənda Faara a tərə sə a man kyad yanfara bə, kəsdə ən dəf haar Faara ha na tə yibrha fa. Tə urarha manggən naghə a aah fathləngya Faara na fada fərang nanda səsəmda kanda na a səbang ngganda chehweerha də tə wuri aama.

³ Ndagha təthlənda Faara, "A ənang dūn wundərha kəshiirha fa wa, ko wuri aama ni, ko dəfya ni, kəl a dəfəng dəm haara mafaya Faara fa a pəm ndan."

⁴ Tərgha sək hang nda nafina ni dəfəng nanda haara kanda fa hu turya kumkap

səri yi Isəreela, kanda kumnggitghən haru tē kumnggit fada kap fada (144,000).

⁵ Dəf hardi ənang nanda turya Isəreela nəghən kiya. Turya Yahuda 12,000, turya Roben 12,000, turya Nggad, 12,000,

⁶ turya Ashir, 12,000, turya Naftali, 12,000, turya Manasa, 12,000,

⁷ turya Siman, 12,000, turya Lawi 12,000, turya Issakar, 12,000,

⁸ turya Dzabuluna, 12,000, turya Yisufu, 12,000, turya Mbenjemen, 12,000.

Teera na manggən yi nafiya na lukkyfa pəpet

⁹ A kwasamad yandīya, kəlee də na manda teera ni yi fiya mbuwa nəm mbang thlədang kanda. Kyagha nda ba hu chehweeya, tē kiwa, tē turya, tē miiya, kanda kəkət a mbed tsənggam kutəryirha tē a mbed Wan Kamnda kəm. Kanda tē lukkyfa pəpet, təkəm kəs nda wuhwar dəf temburu ha.

¹⁰ Tərangganda urayi ndan sə na nda a ndaarha, “Bagha hərəkrha ba a thləmad yinəm Faara, yandi na tsau hu tsənggam kutəryirha təkəm a thləmad Wan Kamnda ba!”

¹¹ Fathləngya Faara heu kanda kəkət muwang nda tsənggam kutəryiddi a madufu, tē shinggini, tē ənggini natə yibrha fa fada. Tərga bəra nda hai kwang ngganda tendan hweede hai a mbed tsənggam kutəryiddi, tərang shilee nda Faara in,

¹² na nda a ndaarha, “Atsaukake! Faala tē fər mamnggirha, tē thladwayirha, tē usaarha, tē mamnggirha, tē səsəmnda, tē shembe, a tsauka yi yinəm Faara ni pakwandə! Atsaukake!”

¹³ Tərga tal ahur shinggini tsahe mee nən, “Nda wunni ya natə lukkyfa pəpet kiya? Təkəm bagha nda ba a yanggi?”

¹⁴ Tərga ndanggi, “Mbarkama, sənnasə.” Tərga ndeeghən, “Kanda ni kyagha ba hu səsaarha na thlerghən. Tsabang nda lukki ndan də tē far Wan Kamndədi, ndən tsau nanda pəpet.”

¹⁵ Ndən ənagha ndən, “Na nanda kəkət a mbed tsənggam kutəryid Faara, na nda a ənang taara sə nda fədikrha tē yanfara hu kənggən. Yandi na tsau hu tsənggam

kutəryiddi nəghən a kəla kanda ha hu chamnggən a mbədi nanən sə.

¹⁶ Mbə miirha nggər kəs kanda wa, mbə hushimnda nggər kəs kanda wa, mba nda nggər tək yanfara fa wa nduwa tək kala ən thleera nda fa wa.

¹⁷ Kəsər Wan Kamndədi na a madufud tsənggam kutəryiddi nən a tsaurha tələfəd ndan, nən a takkwarha tē kanda a mbəya ngəta aama də na fər yibrha. Na Faara a pang aam yid ndan də heu.”

8

Thləbang Wan Kamnda dəf har dadə yi məd

¹ Thləbang na Wan Kamnda dəf haar dadə yi məd, nggasgha talara hai tip yi sayi ngguchit.

² Tərga na fathləngya Faara ni məd na kəkət a mbed Faara, fərang kodwomnda nda kanda məd.

³ Bagha pak təthlənda Faara ba kəsde ina ha yi təfasa yi nji urdi na sədghən mbənggən ishgha a mbed nji satakh di. Fərang urdi nda hangga na a wumənggən tē hwan Faara tē fiya heu na chahal yi Faara, na a fərgəhənən a mbəd nji sataka yi təfasa na a mbed tsənggam kutəryiddi.

⁴ Ini urdi di heu tē hwan Faara yi nafiya na chahal thlii nda sə a haar təthlənda Faara na kəkət a mbed Faara.

⁵ Tərga təthləndə di ki Faara tərənggən indī yi nji urdi, lədənggən tē tsal waarha na a mbəd nji satakh di, muwanggən hu kəshiirha hai. Tsəgha mbərha 'ya fa kəla tər'yaana, nagha mbərha a riirha, tē kyatta kukwaryirha, tē rəprha chehweerha fa.

⁶ Tərga fathlənggini ki Faara na məd natə kodwomnda ha məd ngwa nda fa ka a pii kanda nda.

⁷ Təthlənda Faara yi tal pii yighən kodwomnda nən. Tərga wutsamnda tē waarha, kukurda tē faara, irang ngganda hu kəshiirha hai. Tal hu mahan yi kəshiirha njigha də, njənggən dəfya də tal hu mahan, tē hwaliirha na nduwun.

⁸ Təthlənda Faara yi səri pii yighən kodwomnda nən. Tərga 'ya na kəla wumnda manggən a kəsə tē waarha,

muwangganda hu wuri aama də, wuri aama yi mahan tsauka fara.

⁹ Tal hu mahan yi əngya natə yibrha fa na hu wuri aamdı ya mərə nda də, tal hu mahan yi nggirgi aama na a mbədi mərə nda də.

¹⁰ Təthlənda Faara yi mahan pii yighən kodwomnda nən. Tərgha wufəlngaara manggən mukka hai a fərah amshi djargha kukwaryidghən hai kəla waarha, mukka ten tal hai hu mahan yi kufaya təkəm fered aama.

¹¹ Thləm wufəlngardi ya, “I'ikh.” Tal hu mahan yi aamdı tsauka i'ikh, fiya hangga saagha aamdı mərə nda də kəsər ka i'ikh kidghən.

¹² Təthlənda Faara yi fada pii yighən kodwomnda nən. Tərgha tal hu mahan dək yanfara nda, tal hu mahan yi ndəre, təkəm tal hu mahan yi wufəlngarya, har tal hu mahan nda yi kukwaryid ndan tsauka wula. Hu kiya tsauka mbə kukwaryirha sə tal hu mahan yi parra yanfara wa, nəghən kee kəm tal hu mahan yi fədihrha.

¹³ Tərgha kəlanggi, sək urad nggəfaha ni na a pəra a madufud bəreurha a fərah amshi təranggən uradghən sə nagh a ndaarha, “Kawa, kawa, kawama kun natə tsaurhahu kəshiirha, a pinda fingya kodwomnda takhka na fathləngya Faara mahan a piighən.”

9

Kodwomnda yi tuf

¹ Təthlənda Faara yi tuf pii yighən kodwomnda nən. Na wufəlngaara ni mukda hai a fərah amshi hu kəshiirha hai, fərang ngganda ən cha kwaminda na inang kwaminda kwadda də na kudimnggən kaan.

² Inangga wufəlngardi mii kwadda də na kudimnggən kaan, tərgha kyagha ine sə kəla ini henggel bərha. Yanfara tə bəreurha wulangga inidi kanda.

³ Kyagha mbeeya ba hu inidi, təra nda hu kəshiirha hai, fərang səsəmnda chaarha nda kanda kəla yi ngərdəya.

⁴ Ndangganda kanda a ənang nda 'ya hwaliya fa na a hweede wa, nduwa dəfrha ni, nduwa kala 'ya kyagha sə, kəl

nafini kee mbuwa tə dəf haar Faara fa hu pəm ndan.

⁵ Nggəməng ngwanda kanda fa a bəlang ngganda nafiniya wa, kəl a səsang ngganda kanda kee yi ndəre tuf. Hatta səsaddiya nəghən kəla hatta chad ngərdarha.

⁶ Hu bəngginiya na fiya kadə mərə ka a mərə nda, amma mba nda a walghən wa, na mərə kukwasang kanda fa, amma na mərə darha ma kanda.

⁷ Mbeeyini ya na nda kəla pərsaya ngwang nanda kanda fa ka yanda, na əngya sə a tendan kəla tətər təfasa, yindan kəla yi nafiya.

⁸ Was yi ndan kəla yi ten nishya, thlan nggindan kəla thlan ləfari.

⁹ Kənang nda kəfan ndan tə 'ya na kəla dəbəla, pakhki ndan a riirha kəla pərsaya natə keke yanda na a daarha ka yanda də.

¹⁰ Na nda tə ndusa fa yi chaarha kəla ngərdarha, na nda tə səsəmnda na a səsangganda fiya yi ndəre tuf tə ndus ndan.

¹¹ Na nda tə kutəra na a əna kutəyirha aten ndan, ndəghənni təthlənda Faara fərang nanda səsəmnda aten kwaddi na kudimnggən. Thləmnggən tə mii lbraniyaya, “Abaddon.” Tə mii Helenaya kəm, “Afolliyon” ndaarha ni, “tə səbang 'ya də”.

¹² Kawa billarha nanənya mbərda də, amma takh fingya səsəaya səri bayi.

Kodwomnda yi mikki

¹³ Tərgha təthlənda Faara yi mikki pii yighən kodwomnda nən. Sək urad 'ya ni na a kyarha ba hu kudma fada a mbəd nji sataka yi təfasa na a mbed Faara.

¹⁴ Ndangga uraddi təthlənda Faara yi mikki, “Kalu fathləngya Faara hai fada kənang nanda kanda hai hu Kufad Yufəretus na manggən!”

¹⁵ Kal fathləngya Faara nda hai na fada, kanda ni ngwang nanda kanda fa kəsər ka sayiddi, tə yi fardı, tə yi ndəridi, təkəm yi huraddi kəsər ka a bəlangganda tal hu mahan niifa tə wasa in heu.

¹⁶ Sək hangnda sodjaya ni na tər pərsaya səlgəha kumnggitghən kum katəra kumnggitghən kum.

¹⁷ Ahu 'ya nani, nadi pərsaya tə nafiya na a tər kanda, kal nda kəsəmda a kəfayi nda yi dəbəla yiba kəla waarha, wulerən kəla fərah amshi, shimarən kəla wad hengel bərha. Ten pərsa yini na nda kəla ten ləfari, waarha tə ine na kəla wad hengel bərha ndəna a kyarha ba hu mii ndan.

¹⁸ Patal yini mahan ya nda waarha, tə ine na kəla wad hengel bərha a kyarha ba hu mii pərsa yini ndən bəlangga fiya də heu tal hu mahan.

¹⁹ Kəsər kəsəmda pərsa yini ya nəghən hu mii ndan tə ndus ndan. Ndus ndan nəghən kəla huthlingya na tə teena fa, ndəna ənang wundərha fiya fa.

²⁰ Tahad nafiya natə wasa in bəlang ngwa nanda kanda tə patal diya, kwa wanda pəma na a malang ngganda ənggini əna nanda tə har ndan wa. Malang ngwa nda fərang mamnggirha ənkaheeya, tə dahaya əna nanda tə təfasa, tə wurirha, tə təbəla, tə feera, tə dəfrha wa. Dahaya əngya mbuwa na mana hai, nduwa sək 'ya nda, nduwa wii nda hai wa.

²¹ Kwa wanda pəma hu bəl farha na nda a ənaarha, nduwa thrəfkid ndan, nduwa kulafayid ndan, nduwa ngaara na ndan a ənaarha wa.

10

Təthlənda Faara tə deleewar na fəfada ngguchit

¹ Tərgha na təthlənda Faara ni həngkəm na tə shembe fa a təra hai a talara. Nggəlangga hashmbe, tə kongnda a tenggən, Yidghən kəla yanfara, saryighən kəm kəla sheneu waarha.

² Kəsdə deleewar ha na fəfada ngguchit, i'ina hai a harghən. Dəfənggən sarghən yi səma a ten wuri aama, sarghən yi kawa a ten chehweerha.

³ Aah farha nən tə urarha manggən na kəla təd ləfari. Aah nən faddi, tərgha tər'yan nggini məd rii nda fa kaan.

⁴ Riina tər'yan nggina fa, ngwadi fa na a chireethleng nggi hai, amma sək urarha ni hai a talara ndəghən, "Əndi ndaana tər'yan nggini məd ya, nggəlang a chireethleng na hai wa."

* 11:2 11:2 Luka 21:24

⁵ Tərgha təthlənda Faara nani kət a ten wuri aama təkəm a ten chehweerha tərənggən harghən sə yi səma a talara sə,

⁶ aah Faara nən tə yandi na tə yibrha fa pakwandə, ənagha talara tə əngya na ahurghən heu, tə kəshiirha tə əngya na ahurghən heu, tə wuri aama tə əngya na ahurghən heu. Ndaagha təthlənda Faara, "Balwa kukwasa sə wa.

⁷ Amma a sayiddi na təthlənda Faara yi məd a pii kodwomndəghən, ndəna kulish Faara a ləghəttə, kəla 'wanən pərənggən mafayighən, annabiya."

⁸ Tərgha nggəryi sək uraddi 'wani səkrha a talara hai ndeeghən, "Duwadə, də thlə deleewar di na i'ina hai a har təthlənda Faara na kət hu wuri aama tə ten chehweerha."

⁹ Nanən kee, diya thləmad təthlənda Faara də ndənggi fəree deleewar dənən na ngguchit fəfada a harghən. Ndeeghən, "Thluwun kyangga, nən a naarha i'ikh ahurwa, amma hu miiwa nən naarha dədem kəla dee."

¹⁰ Tərgha thlə deleewar fəfada dani na ngguchit a harghən, kyanggi. Tsauka dədem kəla dee hu miina, amma a kwasamaddi mudang ni, tsauka i'ikh ahur na.

¹¹ Tərgha nggərgha nda ndeerha, "Tsaudə tətə a thlək Labar Faara na a fiya hangga, tə chehweeya hangga, tə miiya hangga, tə kutərya hangga."

11

Shedawaya səri yi Faara

¹ Tərgha fəree səsal kəkərənda, ndeegha nda, "Duwadə də kəkərang nda Kən Faara na a Urshelima tə mbəd nji sataka, thlədangga nafiya na a tərang shilee Faara in a mbədi.

² Amma a kəkərangna pəpal yi na a kəshi ma kən Faara wa, kəsər malang di ndən nafiya səngwa nggi. Na nda a ishang nda wupəri də hai na chahal yi ndəre kumnggit fada kap səri.*

³ Ni a thlən shedawa yina də səri tə lukkyə fa yi ngwala tərha, niya fərang ngyakhrha thləkrha labarna kanda yi

bəngya haru kumnggitghən tal tē haru səri tē kumnggit mikki.”

⁴ Shedawa yini ya kanda ni dəfya dzaitun di səri tē səsəl yini səri kəsgha patilla yina ha na kət a mbed Chinəm na yi kəshiirha həu.

⁵ Ana niifa sē na midghən walang wudərha nən kanda fa, na waarha kyarha bə a mii ndan bəlanggən fa saryi ndan də. A hu kiya yandi tərna midghən walang wudərha kanda fa tətani a bəlang ngganda.

⁶ Na nda tē səsəmnda nggəlang nda fərakh amshi amana 'yaara bərha ahu sayiddi nanda pər labar Faara. Nanda tē səsəmnda ha yi kyakhrang nda aamgya hai tsawanda fara, na nda tē səsəmnda kəm na a bəng patal nda kəshiirha bə, kəla tərna mindan.

⁷ Akwasamaddi nggwalangna shedawa yini pər labar Faara, mabiddi na tsaurha ahu kwaddi na kudinğən kyarhaba yangga tē kanda. Mabiddi kal kanda nən mu bəlanggən kanda də.

⁸ Nanda mal mər yi ndan a ten kwaman wupəri di tawang nanda Chi ndan sē. Sak wupəri da nən tē thləma nanda aarha “Sodom” ko “Masar”.

⁹ Beena mahan tē mbeera chehweeya turya nafiya, tē kiwaya, tē miiya dədamən-dədamən, na nda mbəssang meryina fa, kar nda fa na a pang ngganda mər yini.

¹⁰ Nafiya tsauka yi kəshiddiya na nda a əna wutsəfayirha ka mərta shedawa yini na səri. Na nda wumnda hai ka wutsəfayirha, na nda thlənang ənfəra ndan də, kəsər ka shedawa ni na səri bəngga səsərha nafiya bə tsauka hu kəshiirha.

¹¹ Amma a kwasamad bəndi mahan tē mbeera, yibrhafa na fər yibrha yi Faara kyagha fandan hai, thlii nda sē isha nda, tərgha kala niifa nagha kanda kyagha hu tərəmnda hai.

¹² Tərgha shedawa ni na səri sək urarha manggən a talara hai a ndaarha, “Tərma mbəda bə ya!” Tərgha tərəngganda kanda talara sē hu hashmbe, nagha fa tsənggindan a kəlang kanda.

¹³ Məməlla sayiddi kee rəbgha chehweerha fa, tərgha tal hu kum yi wupəri di chagha hai, mərgha nafiya

kumnggitghən məd hu rəbrha chehweddə fa. Tərgha fingya nafiya hərəkka tərmanda kaan, tərgha fərang mamnggirha nda Faara na a talara.

¹⁴ Ən kawa di patal yi səri mbərda də, ən kawa di patal yi mahan nəghən bayi a mbee.

Kodwomnda yi məd

¹⁵ Tərgha təthlənda Faara yi məd penggən kodwomndəghən. Sək uraya nda hai hangga a talara hai kanda a ndaarha, “Tsau kutəryid kəshiiddi nanənya yi Chinəm tē Kərəsti na yighən, nən a əna kutəryirha pakwandə!”

¹⁶ Tərgha shinggi na kumnggit səri kap fada di na tsau hu tsənggam kutəryid ndan a mbed Faara fəla nda hai kwang ngganda tendan hai dəfang shilee nda Faara in,

¹⁷ kanda ndaarha, “Usa dan sa, Chinəm Faara na tē ngyakrha ha həu, sa na sē nanənya, na sē kaar, tē na bayi, kəsər tərəngna ngyahad wa na manggən sa a əna kutəryirha.

¹⁸ Hufgha chehweeya hur, amma nanənya bad sayid hufirha hurwa bə, bad sayi bə nanda ngwang kumarha merya sē, nanda fərang kəna tar ndan annabiyiwa, tē nafiya chahal na a tərəm thləmwə, nda shingya tē wundakhnaya. Bad sayi bə na nda a bəlang nafiya bəlangga kəshiirha!”

¹⁹ “Tərgha inang ngganda Kən Faara də a talara, tərgha na Akwatid dəf mee ni ahur Kən Faara. Tərgha na kyatta 'yaara ni, tē rii əngya fa, tē tər'yana, tē rəbrha chehweerha fa, tē wutsamnda!”

12

Nuneefa tē ənkaheerha

¹ Tərgha na ənsakrha ni manggən a fərakh amshi. Nuneefa lələbdə tē yanfara, ndərə a kamu sarghən, a man tenggən, tətər kutəryirha yi wufəlngarya kum kab səri.

² Nəghən ahur, nagha a tərha ka hatta hur nggəttə kəsər takhdə a nggəttə hai.

³ Tərgha nggəryi na ənsakhrha a fərakh amshi, kya Sheetan bə fadghən yibə kəla hulthne tē tengya fa məd tē bongya kum, tē fatta ten kutəryirha məd hu tenggini.

⁴ Tərgha ndusghən kahanggən tal hu mahan hai ahur wufəlgaryini muwanggən kanda hweeda hai. Sheetan di na kəla hulthne ishgha a mbed nudi, takhka a nggətta hai, tənən kyang wandi a nggədda hai.

⁵ Tərgha nggətgha nuda hai wee həshin, na a əna kutəyirha a ten chehweeya həu tə səsəl dəbəla, amma thlangganda wandi a haar Ənkaheerha, dənda təghən a thləmad Faara də tə tsənggam kutəyidghən.

⁶ Dagha nudi a kaheerha də, a mbərha də taksangna Faara sə, a mbədi na nda a kəlaghən ha yi mbeena kumnggidghən tal haru səri tə kumnggit mikki.

⁷ Tərgha thliigha yanda a talara. Mikailu tə fathlənggighən yana nda tə Sheetan na kəla hulthne, sheetan kəm tə fathlənggighən dənda mbee də tə yanda.

⁸ Amma mbə ənkaheeddi tə shembe na a mbənggən həbrha wa, rək kanda nda tə fa thlənggighən, ka a fardi 'yadang mbəd tsaurha nda kanda fa a talara.

⁹ Muwangganda ənkaheeddi na manggən hweede hai, Sheetan di na kəla huthlindi ka kətəm, nanda aarha tə mbəlfeddi, nduwa kəm Sheetan tə nggəba kəshiirha həu. Muwangganda hweede hai tə fa thlənggighən.

¹⁰ Tərgha sək urarha ni manggən a talara hai a ndaarha, "Nənəya, həəkrha tə səsəmnda tə kutəyid yinəm Faara, tə səsəmnda Kərəstidghən. Kəsər tə'yar wanmangginəm, na yakh 'yar kanda a mbed Faara nda yanfara tə fədikrha, muwang nda hweede hai.

¹¹ Tərgha fa takkwaya kalghən nda mu parkayid far Wan Kamndədi tə pər labarghən fər nanda shedawa atənggən, kəsər nggəm ngwanda yibəd ndan kaan ta hu mərə də wa.

¹² Tsaunən kee ənama wutsəfayirha, kun talarya, tə kun na tə tsaurha ahurghən! Amma kawa a chehweerha tə wuri aama, kəsər təmbəlfeddi tərdə thləmad nun hai! Nəghən lələgdə tə hufrha hura, kəsər səndəsə takhka sayi ngguchit kee!"

¹³ Walangna ənkaheeddi muwang nda hu kəshiirha hai, katəranggən kada nuda hai nggətgha wee həshin di.

¹⁴ Amma fərang paha nda nudi səri yi

Rəfa na manggən a pərgha mbərha də tangsang nanda hai ka ndəghən a kaheerha. A mbəda ni na nanda kəlaghən ha yi hurarha mahan tə mbeera amawana ənkaheeddi kəsang nda.

¹⁵ Tərgha sheetan di na midghən sə a hwanggən nudadə tə aam afa afa na a hwaarha ba a miighən.

¹⁶ Amma hweede dang də nuda sə, inangga hweede miighən hai Sanggən aam kufaddi kyagha ba a mii sheetan.

¹⁷ Tərgha səbgha hur sheetan də tə nudi kaan, thliigha ba yangga tə tahad turya nudi, kanda ni na əna taara tə 'ya ndaana Faara, kanda ni kəm na a takkwa 'ya pərna Yeeso.

¹⁸ Tərgha sheetan ishgha a ten chehweddi na mii wuri aamdi. Tərgha ənkaheeddi ishgha a mii kəkəshbang nda wuri aamdi.

13

Mabiddi kyagha sə hu wuri aama

¹ Tərgha na mabi ni a kyarha ba hu wuri aamdi. Nəghən tə bongya kum tə tengya məd. Na tətəarya sə kum yi kutəra a ten bonggini, kala teena na thləma sə yi sar Faara.

² Mabiddi nani nəghən kəla piyarha, saryighən kəla yi mabi na nda aarha məmeere, miighən nəghən kəla yi ləfari. Sheetan di na fadghən kəla hulthne fərang shembedghənən mabiddi tə tsənggam kutəyidghən, tə səsəmnnggitghən na manggən heu.

³ Tal ahur tenggini ki mabiddi kəla walang nda wundərha fa na mbang bəlang, amma wudəddi 'wadə teena kəndə. Mabiddi tərang də hakkilod kəshiirha, kəsgha ənwulteena kanda mbusamadghən nda.

⁴ Dəfangga fiya shilee ənkaheeddi teena kəsər fərang də səsəmnnggitghən mabiddi, təkəm tərang shilee mabiddi in, nanda a ndaarha, "Wunni kəla mabiddi ya? Wunni mbang yanda təghən?"

⁵ Malang nda kwamana mabiddi nagma thlək labarya kəlara tə tərang altənggən sə yi sar Faara, təkəm fərang nda səsəmnda na a əna 'ya nən na midghən yi ndəriya kumnggit fada kap səri.

⁶ Tərgha inanggən miighən hai nagma a thlək labarya kəlara yi sar Faara, tə sar thləmnggən, tə mbəd tsawudghən, tə fīngya həu na a talara.

⁷ Fərang nda səsəmnda na a yangga tə nafiya Faara na chahal kal kanda nən mu. Fərang ngyakhrha nda a ten kala turya, tə kiwaya, tə miiya, tə chehweeya.

⁸ Nafiya həu na hu kəshiirha tərang nda shilee mabiddi teena, nafiya heu chireethleng ngwanda thləm ndan hai hu Deleewar fər Yibrha, ka əna nanda kəshiirha tsauka yi Wan Kamnda thleng nanda uradghən.

⁹ Kala yi na tə thləmad səkrha, səkkənən!

¹⁰ Kala niifa tsawangga fa a əna tar mafayirha nən, tsaudə nən a əna tar mafayirha. Kala niifa tsawangga fa tə thləukh kəlara na nda a bəlang nda, tə thləukh kəlara ni na nda a bəlang nda. Hu kiya fa fərkəkafekkya tsaudə a kərsa nda, kərsa nda dənda mbeedə tə fərkəkafek.

Mabiddi kyagha sə a hweede

¹¹ Tərgha nggəryi na mabi yi səri, kyagha ba a hweede. Nəghən tə bōngya səri kəla yi wan kamnda, kalgha sə kəla ənkaheeddi na fadghən kəla huthlindi.

¹² Əna taara nən tə səsəmnda yi mabiddi 'wagha ba. Kyanggən kəshiirha tə nafiya na hurghən heu a tərang shilee nda mabiddi in 'wagha ba, yandi kəna wundəyini keeghən.

¹³ Mabi yi səri di ya ənadə ənwultengya məmanggən, aahdə waarha hai a talara a hweeda hai a yid fiya.

¹⁴ Nggabadə fiya hai həu na hu kəshiirha tə ənwultenggini nggəməng nanda fa a ənagma a yid mabiddi 'wagha ba. Tərgha mabiddi ndanggən kanda a tən shishingnda nda ka a dəfang shilee nda mabiddi in 'wa nanda walang wundərha fa tə thləukh kəlara, ko nanən kee, bəlghən tə yibrha fa.

¹⁵ Fərang nda səsəmnda mabiddi yi səri na a fərang yibrha nən shishing nda mabi də fa 'wagha ba tənən kalasə, na a bəlanggən fiya həu kargha dəfang shilee shishing ndəghən fa.

¹⁶ Mabi yi səri diya ngyabang nggən fiya heu na a ənang ndərdaha nda kanda hu

haryindan yisəma ko a pəmnggindan, shingya tə wundakhnaya, nda tə kəna, tə nda fa yamirha, tə nda mafarha tə fīngya mbuwa mafarha.

¹⁷ Əna nən ndən kee amana niifa hiighən ko henggən, a mbə tə ndərdaha fa wa, ndəna thləm mabiddi ko ndərdakh thləmnggən.

¹⁸ Əndiya na midghən sə thladwayirha. Kowunni na mbang kukwalang 'ya hai kirasanggən ndərdakh di ki mabiddi ndərdakh mabiddi ya yi niifa ni, nən chireethla hai, 666.

14

Wan Kamnda tə nafiya 144,000

¹ Tərgha kəlee də, a mbed na Wan kamnda kət a ten Wumnda Sihiyona, tə nafiya 144,000 a thləmadghən chireethleng nanda thləm Wan Kamnda hai tə Chin a pəmnggindan.

² Tərgha sək urarha ni hai a talara a riirha kəla rid hwad aama, kəla tər'yaana. Uraddi sək ni nəghən kəla riirha dək kəliingya.

³ Kanda a aah amshe pəling a mbed tsənggam kutəryiddi, tə ənggini na tə yibrha fa fada, tə shinggini. Mbə niifa sə na mbang tsaha amshi di wa kəl nafini na 144,000 kee, fīngya ni hərgəhang nanda kanda hu kəshiirha.

⁴ Nafina ni ya səbang ngwa fandən də tə nishya, kəsər tsau nda chahal. Kanda ni mbuwa samad Wan Kamnda kala mbərha dənən sa də. Kanda ni hərəkka ahur fīngya nafiya na hu kəshiirha, na nda kəla wan 'wad ənnarhami yi ən hudərha nəm fərang nda Faara tə Wan kamnda.

⁵ 'Wawanda nggabaarha wa, təkəm mbə aibe sə a fandən wa.

Fathlengya Faara mahan

⁶ Tərgha nggəryi na təthlənda Faara a pəra hu a fərahk amshi, nəghən tə Labara mii na Mbənggən yi pakwandə na a pərgənən a fīngya natə tsaurhahu kəshiirha, a kala chehweeya, tə a kala turya, tə kala miiya, tə fiya.

⁷ Təranggən uradghən sə kaan, ndəghən, "Tərmama Faara, təkəm fəraman mamnggirha thləmnggən! Kəsər nanənya, bad sayi ba nən a ngwang kumarha fiya

sə həu. Dəfaman shilee in, ndəghən ənagha talara tə kəshiirha, tə wuri aama, təkəm fereeya aama!"

⁸ Təthlənda Faara yi səri takkwa yanda nən hai 'wagha ba, ndəghən, "Fəlda hai, Mbabila na manggən fəlda hai! Yandī kyangga chehweeya həu hu nggaala tə aam inabi ənana susuwaya!"

⁹ Tərgəha təthlənda Faara yi mahan takkwa fīngya yina nən hai səri. Təranggən uradghən sə ndəghən, "Kala niifa dəfangga shilee məbiddi teena tə shishing ndəghən, təkəm thlə djarra ndərdakh dənən a pumnggən, ko a harghən,

¹⁰ nən a saa aam inabi yi hufirha hur Faara, əna nanda tə shembədgən irang nanda hu wuhuleurha hai yi hufirha hur Faara. Na nda a səsang nda kaan tə waarha tə tsal waarha, a mbed fathlängya Faara na chahal təkəm a mbed Wan Kamndədi

¹¹ İni waarha yi səsang kanda nən naarha thliirha talara də pakwandə. Nəfini na a tərang shilee məbiddi teena tə shishing ndəghən mba nda tam wal yibrha wa nda fədikrha tə yanfara tə kala niifa thləgha ndərdaha hu thləmnggən."

¹² Ndaarha ni nanənya nəfiya Faara na chahal na a əna taara tə 'ya ndaana Faara a tsawa nda tə munyarha tə kərəsta na nda tə shembe fərkəkafek fa a Yeeso.

¹³ Tərgəha nggəyi sək urarha hai a talara a ndaarha, "Chireethläng ənda hai ya, fa parkayani nəfiya na a mərə hu Chinəm nanənya!" Ndagha Səsəna, "Kəkafek na nda a yibrha hu njiten tar ndan, kəsər ka ən ənad ndan nən a takkwa kanda."

Hathla Kəshiirha

¹⁴ Tərgəha kəleedə, na hashmbe ni pəpet a frakh amshi, tə niifa kəla Wan Niifa tsau hu hashmbidi, nəghən tə tətər təfasa yi kutəyirha atənggən, nəghən tə dəhwasarha ha na chimnggən.

¹⁵ Tərgəha kyagha təthlənda Faara ba faddən hu Kən Faara aah farha nən tə urarha na manggən a yandī na tsau hu hashmbidi, naghə a ndaarha, "Tərang dəhwasad wa katərangga hathla hai, kəsər sayid hathla bəda ba nanənya, nakhda

ənnarhami na hu kəshiirha nakhda də kaan na a halthgha hai."

¹⁶ Nanən kee, yandī na tsau hu hashmbidi wiwidənggən dəhwasadghən hu kəshiirha hai, hathlang ngganda kəshiirha hai.

¹⁷ Nggərgəha təthlənda Faara kyagha ba hu Kən Faara a talara, ndəghən nggi kəm nəghən tə dəhwasarha a harghən na chimnggən kaan.

¹⁸ Tərgəha nggərgəha təthlənda Faara kyaghaba fadən, ndəghən ni aten waddi ha na a mbəd fər sataka. Təranggən uradghən sə aah yanda nən natə dəhwasadda ha na chimnggən, ndənggən, "Tərang dəhwasad wa na chimnggən wumangga kənda wan dəfya inabi na hu kəshiirha, kəsər wanggighən nakhdan nda."

¹⁹ Tərgəha təthləndə di muwanggən dəhwasadghən hu kəshiirha hai, thlənggən wangya inabi də hai tsamənggən kanda a mbəd 'yada inabi hai yi hufirha hur Faara.

²⁰ Tsathlang ngganda wan dəfya inabi də hai a kəsər wupəri di, naghə fara a ira hai a mbəd 'yada wan dəfya inabi di səl iundəghən a kəkərang dəm tə səsəl kəkərra səldə 1,600, ndam kilomita haru mahan, kudimndəghən səldə nzang nda lidzam pərshe sara mikki, iundəghən mēl hau səri, dāngkam ndəghən pəne tal tə mbeera.

15

Fathlängya Faara məd tə mii ngwala patal məd

¹ Tərgəha na ənsakhrha ni manggən a talara yi fər ənwulteena. Fathlängya Faara məd kanda tə mii ngwala patalya ha məd, kəsər kanda ni na mii ngwala səbrha hur Faara.

² Tərgəha na 'ya ni kəla wuri aam tolokar kukurda tə waarha. Nədi fīngya yini kalgha məbidda mu tə shishing ndəghən tə hangnda ndərdakh thləmnggən. Kanda kəkət a mii wuri aam tolokar di kəs nda kəliinga ha fərang na Faara kanda.

³ Kanda a aah amshi Musa, məfad Faara, tə yi Wan Kamnda, kanda a ndaarha, "Na taryiwa məmənggən, yi fər ənwulteena, Chinəm Faara na tə səsəmda ha heu. Na kwaman nggiwa tə kəkafek fa,

tə nggayirha kəm, sa na kutəra aten chehweeya.

⁴ Wunni mbuwa tərəm sa, Chinəm? Wunni mbuwa fərang mamnggirha thləmwə? Kəsər sa katenwa təpədənda ni. Na chehweeya heu a barhaba təro shilee nda teena, kəsər kyad nggayid taryiwa a pəpal ba.”

⁵ Akwasamad yandiya kəlani də, na kən Faara ni a talara, chama yi dəf mii Faara tsahai.

⁶ Tərgha fathləngya Faara məd na tə patalya ha kya nda ba hu kən Faara, kanda tə karid alfinti fa, na a chimnda fa, təkəm kabten təfasa a kəfan ndan.

⁷ Tərgha tal ahur ənggini na tə yibrha fa fada, fərang ndaro nən məd fathləngya Faara di na məd yi təfasa, lələgdə tə səbrha hur Faara, na tə yibrha fa pakwandə.

⁸ Tərgha ləghədgha Kən Faara tə ine na a kyarha ba hu mamnggit Faara tə səsəməndəghən. Mbə niifa sə na mbang kyarha hu kən Faara də wa kəl patal yini məd yi fathləngya Faara məd ngwalanda hai.

16

Ndaroya məd yi hufirha hur Faara

¹ Tərgha sək urarha ni a kaala sə ahu kən Faara a ndang nda fathlənggini ki Faara məd, “Damadə dun irang ndaro yina də məd na lələgdə tə hufirha hur Faara aten kəshiirha hai.”

² Tərgha təthlənda Faara yi tal iranggən ənda hai na ahur ndarodghən aten kəshiirha hai, tərgha həlthgha fad nafiya wubəl-wubəl na hadghən kala yi natə ndərdaha fa yi məbiddi, tə fingya kəm tərangga shilee shishing ndəghən in.

³ Təthlənda yi səri iranggən yighən ənda də na a ahu ndarodghən ahu wuri aama də. Tərgha kyahargha aam wuri aam də hai kəla far niifa mərgha, ənggini heu na hu wuri aamdı natə yibrha fa mərə nda də.

⁴ Təthlənda Faara yi mahan iranggən yighən ənda də na hu ndarodghən hu aam kufaya də tə suhwadya tsawa nda ka fara.

⁵ Tərgha sək təthlənda Faara ni yi natə səsəmənda aten aamgya a ndaarha, “Na tə

kəkafek fa hu ngwa kumad wa, sa Təpədənda, sa na sə təkəm nasə kətsar,

⁶ kəsər irang nda far nafiwa də na chahal tə yi annabiya, kulo hai nanənya fərang na fara kanda a sa nda, ndəna kəna ndan kee.”

⁷ Tərgha sək urarha ni a mbəd nji sataka a ndaarha, “Chinəm Faara natə Mamnggirha fa, ngwa kumad wa nəghən məməl tə kəkafekkirha.”

⁸ Tərgha təthlənda Faara yi fada iranggən əngyadə na hu yighən ndaro aten yanfaara də, fərang səsəmənda nda yanfara fəfərang nggən fiyadə tə waarha.

⁹ Thlerra waddi ‘yanggən fiya də, ‘yar thləm Faara nda, ndəghən natə səsəmənda ha aten patal yini ya. Amma kar nda fa a malang ngganda dimiyid ndan fərang mamnggirha nda.

¹⁰ Təthlənda Faara yi tuf iranggən əngya də na hu ndarodghən aten tsənggam kutəryid məbiddə də nggəlang wula kutəryidghən, katarangga fiya kət sheneu ndan ka səsarha.

¹¹ Na nda a ‘yar Faara na a talara kəsər ka səsəd ndan tə thlerra waddi, amma kar nda fa a malang ngganda tar mbəlfed nda.

¹² Təthlənda Faara yi mikki iranggən əngya də na hu yighən ndaro hu kufad Yufiritus də hwargha kufaddi, ka a tangsang kwamana nda kutərya sə na a barha ba a man kyad yanfara.

¹³ Tərgha na ənkaheeya ni mbuwa ngga mahan na kəla kubaya. Tal kyaghən ba a mii ənkaheerha, tal a mii məbiddi, tal kəm annabi tə nggabaarha.

¹⁴ Səsəngya ənkaheeya ni na a əna tar ənwulteena, dənda thləma kutərya kəshiirha də, na a wumang ngganda kanda ka yana nda tə Chinəm a fardı na manggən yi Faara natə Mamnggirha fa.

¹⁵ Ndagha Chinəm, “Kulo hai, niya barhaba kəla ngaara! Tə parka ni yandı bani waala məmekhne ngwada fa amawa nən wiirha tawalth kəsgha shilee ndən.”

¹⁶ Tərgha wumangga ənkaheeyini kutərya a mbərha tal na nda aarha tə mii Ibraniyaya Armaggeddon.

¹⁷ Təthlənda Faara yi məd iranggən əngya də na hu yighən ndaro hu bereurha

də. Kyagha urarha ba kaan hu Kən Faara a tsənggam kutəyirha ba a ndaarha, “Ngwaladə!”

¹⁸ Nagha əngya a kyad waarha, tə əngya a riirha fa, tə tər'yaana, tə rəbrha chehweerha fa. Ka əna nanda niifa 'wawa chehweerha rəbrha fa kee wa. Ndəna rəbrha chehweerha fa 'wagha katərarha hai ka mbara mbərha.

¹⁹ Manda wupəri dī tsakhka hai mahan, wupəriya heu na hu chehweeya chanda hai. Dalgha Faara Mbabila in na manggən, kyanggən hu sa wuhuleu aam inabi hai yi hufirha hurghən kaan.

²⁰ Kala wutambarra tima nda hai, wumngya kəmda nggər wanda naghən wa.

²¹ Irgha wutsamngya hai məmanggən a talara na haghən kaan aten fiya hai səldə kilo 45. Tərgha fiya na nda a 'yar Faara ka patal yid wutsamndədi, kəsər patal yiddi padida hai kaan.

17

Susuwarha tə mabi

¹ Tal ahur fathləngya Faara məd natə ndaro yina ha məd bagha thləmad na ba ndeeghən, “Boba, niya kyado kwaman dī na nda a tsətsəl səsuwaddi ya, na tsau aten kufaya hangga.

² Ənana kutərya kəshiirha kulafayirha təghən. Nafiya kəshiirha tsau nda kəla nafiya nggalgha tə aam inabi ka kulafayirha əna nanda təghən.”

³ Tərgha təthlənda Faara hu səsəna təreeghən a kaheerha də. A mbədi na nuneefa ni tsau aten mabi həba natə chireelth thləmngya fa yi 'yar Faara, tə tengya məd tə bongya kum.

⁴ Nudi kaldə kari fa wuleren tə yiba, sakhdə dafa tə kari təfasa tə tur ferya na chimnda fa. Nəghən tsəb tə wuhuleurha ha yi təfasa lələgdə tə ən kaara ən tsanda yi kulafayirha.

⁵ A pəmnngən chirethleng nda ənwulteena hai na səndəghən bəbee: “Mbabila na manggən, man susuwaya heu, tə ən tsangya yi kəshiirha.”

⁶ Nadi nudi ngaldə tə far nafiya Faara na chahal tə kəm far fingya fərgha

shedawa aten Yeeso. Ne a kəlang nda nudi, kəseegha ənwulteena kaan.

⁷ Ndeegha təthlənda Faara, “Kama kəsna ənwulteena sa? Niya pəro 'ya heu aten nudiya tə mabiddi nən a təra, natə tengya fa məd tə bongya kum.

⁸ Mabiddi nana ya 'wadə narha tə yibrha fa, amma balwa tə yibrha fa nanənya wa. Nən a thliirha sə ahu kwaddi na kudimnggən ya ka mərə də. Nafiya na hu kəshiirha chireethleng ngwa nanda thləm ndan hai hu deleewar fər yibrha ka əna nanda kəshiirha na teena a wulang kanda a nanda mabiddi. Nəghən tə yibrha fa yi, nanənya balwa tə yibrha fa wa, amma nən a nggər kyarhaba.”

⁹ Əndiya na midghənsə ənaghə nəm tə thladwayirha. Tenggini məd ya mbəd dāngkamngya ni məd, nana nudasə tə tsaurha atənggən.

¹⁰ Na kutərya sə kəm məd. Tuf ahur ndan fəl nda hai, takhdə tal balgha hai, amma yi məd balghən kula bərhəba, a bəda ba nən a tsərha tsəbaku kee.

¹¹ Mabiddi na tə yibrha fa kaar, nanənya balwa hai wa, ndəghən ni kutəra yi wuvada. Nəghən ahur fingya yini na məd ya, nən a dərha a mbəd mərreghən də.

¹² Bonggini kum nana, kanda na kutərya kum balgha kula thlə səsəmda yi kutəyirha. Amma na nda a fərang kwamana kanda tə mabiddi əna kutəyirha nda yi sayi ngguchit kee.

¹³ Kutər yini ya na numad ndan tal, na nda a fərang səsəmdə ndan tə ngyahad ndan a mabiddi.

¹⁴ Na nda a yanda tə Wan Kamnda, amma na Wan Kamndədi a kal kanda mu kəsər ndəghən ni Chinəm aten chingya, təkəm kutəra aten kutərya. Fingya na a thləmadghən kanda ni aah nanda, fingya na wuwura tə natə kəkafek fa.

¹⁵ Tərgha ndeegha təthlənda Faara, “Aamdī nana ya tsauna səsuwadda sə, kanda ni na turya, tə chehweeya, tə miiya dədamən-dədamən.

¹⁶ Bonggini kum nana, kanda tə mabiddi na nda a kar nad səsuwadda fa ya. Na nda a thlang əngya heu nanən təghən ha malghən nda tawalth, na nda a kyang thlu fadghən, njang ngganda də tə

waarha.

¹⁷ Kəsər fərang Faara kwamana kanda ahur ndan a əna 'ya nda na midghən, nagma numad ndan tal, fərang səsəmdə ndan nda mabiddi ka əna kutəryirha nən kəl fardī ləghəd na labar Faara.

¹⁸ Nudi nana ya, ndəghən ni wupəri di na manggən na a əna kutəryirha aten kutərya kəshiirha."

18

Fəlla Mbabila hai

¹ Akwasamad əngginiya nggəryi na təthlənda Faara a pəra hai a talara, tə səsəmdə ha kaan, mamnggitghən fərang kukwaryirha nən kəshiirha.

² Njargha hai ndəghən, "Fəldə hai! Fəl Mbabila hai na manggən. Tsaudə mbəd tsawud ənkaheeya tə wunurya, tə mbəd tsawud kala tur səsəngya mbuwa chahal, tə mbəd tsawud wudikkyə mbuwa chahal, tə mbəd tsawud mabiya mbuwa chahal tə mabiya tsan nanda.

³ Kyanggən chehweeya heu hu sa aam inabi hai. Kutərya kəshiirha ənanda kulafayirha təghən, fa shafiliya kəshiirha wal nda kəna ha hu səsəmdə mbəna fadghən."

⁴ Nggəryi sək urarha hai a talara a ndaarha, "Kyama sə, nafina! Kyama sə ahurghən! Kəsər amawa nun kyarha hu dimiyidghən hai, amawana patalləghən wal kun ha.

⁵ Kəsər dimiyidghən padida hai tsədə nzang ta talara də. Faara kəm daldə dimiyidghən in.

⁶ Ənəman kəla ənang nən fingya, ənəman katəra səri aten ən mbəlfəerha ənənən, iraman ən saarha hu wuhuleurha hai katəra səri kal yanda nən mu fərang nən fingya.

⁷ Kəla tərang nən altənggən sə, tə yakh ən mbənafa, nəghən a taala tə ndaarha, 'Kwatam ni nggi, mbə nu mərəra ni nggi wa, mbi tə mərəra wa.'

⁸ Tsaunən kee, na patal a dəghang hai hu paara tal, nda mərəra tə səbrha hura tə miirha. Na nda a njang nda də tə waarha, kəsər Chinəm Faara na a ngwang kumarha sə nəghən tə mamnggirha fa".

⁹ Tərgəha kutərya kəshiirha ənəgha kulafayirha təghən, təkka mbənafa təghən, na nda a tərha tə kukwara atənggən, a sayiddi nana nda ini waddi na a njang də.

¹⁰ Na nda a isha inggun ma wupəri di kəsər ka na nda a tərəmdə. Mbə mindan sə a səsə nda kəla ndəghən wa. Na nda a ndaarha, "Kawa! Kawa! Sa wupəri Mbabila na manggən! Hu sayi ngguchit ngwalang nda nggo kumarha sə!"

¹¹ Fa shafəliya yi kəshiirha na nda a tərha tə səbrha hura atənggən, kəsər mbə niifasə na nggər hii karid ndan wa.

¹² Na nda a heng kari də natə sakhdə təfasa, tə yi wurirha, tə fərya na nggəngga. Kari yi alfinti, tə kari na wulerən, tə siliki na yiba, tə yi natə aam dzarggina fa. Əngya ənəna nda tə dəfya na səd ndan mbənggən, tə fingya həbəng nanda də dədamən, tə kari na kəla thlan chiwana, tə kariya ənan nanda tə dəbəlyə dədamən, tə fərya na chimnda fa ngga.

¹³ Urdiya, tə, tə ən njiya na səd ndan mbənggən, tə mur tə fauda, tə ən wum chimbe, tə ən təllafa na sərha mbənggən, tə aam inabi, tə fəded kəmdə fa, tə humbad wan hwalirha, tə wan hwalirha, tə thlaaya, tə chaukhraya, tə Pərsaya, tə keked pərsaya, tə shing nda fiya na nda a heng də kəla mafaya.

¹⁴ Na nda a ndaarha, ənggəni dəfna teena təghən balwa səwa. Kənawa heu tə ən sakhdə wa sahad nda balwa nggər walang kanda balwa.

¹⁵ Fa shafili yini na a heng ənggina də ya wal nda chikrha kəna a fadghən, isha nda də inggun ma thləmadghən ka tərəm səsədgən. Na nda a tərha tə səbrha hura na nda ahuhwaarha,

¹⁶ na nda a ndaarha, "Kwa! Kawa! Wupəri na manggən, sa na kal karid alfinti ngga, wulerən tə yiba na sakhdəng fadghən tə karid təfasa, tə fərya na nggəngga na chimnda fa!

¹⁷ Kəsər hu sayi ngguchit kənədi heu yi wupəri di ngwala də hai!" Mamngya nggirnggi aam fa shafili yini, tə fingya na a wiirha tə nggirnggi aamdī, tə fa huryighən tə fingya na a kadə 'ya na a muwa nda mii hu nggirnggi di, isha nda də inggun.

¹⁸ A sayiddi na nanda inidi na a djang nda də, na nda a ndaarha, “Wa wanda əna wupəri manggən kiya wa!”

¹⁹ Nanda irr tiniirha aten ndan sə, na nda a tərha tə səbrha hura, na nda a ndaarha, “Kawa! Kawa wupəri na manggən, ai nafini heu natə nggirggi aama na hu wuri aamdi walgha kəna ha tə yighən kəna! Hu sayi ngguchit səb əngya də heu.”

²⁰ “Ənama wutsəfayirha atənggən, talara! Ənama wutsəfayirha kun nafiya Faara! Ənama wutsəfayirha kun nafiya Faara na chahal tə annabiya! Kəsər ngwang Faara kumarha Mbabila sə kəsər ka kun.”

²¹ Tərgha təthlənda Faara na manggən tərənggən feera sə manggən kəla fen hərha muwanggən hu wuri aama də, nagha a ndaarha, “Tə shembe na nda a muwang wupəri Mbabila hweede hai mba nda nggər walang balwa.”

²² Mbəm nggər sək dək kəlinga, fa aah amshiya, tə perəma, tə kodwomngya ahur nun balwa. Mbəm nggər na fa mbər əngya tə fa tarya ahur nun wa. Mbəm nggər sək hərha ahur nun wa tə ənji hərha wa.

²³ Mba nda nggər na kukwaryid patilla ahur nun wa. Mba nda nggər sək fad wutsamnda tə wuronga wa. Kəsər kaar fa shafili yinun kanda ni natə səsəmnda ha hu kəshiirha heu, kəsər chehweeya heu wul tendan tə mutun nun.

²⁴ A hur mbabila ni na nanda far nafiya sə na chahal tə yi annabiya, tə fingya thləng nanda urad ndan hu kəshiirha heu.”

19

Wutsəfayirha a talara

¹ Akwasamadghən, sək mbeela ni kəla fiya hu teera a talara. Kanda a ndaarha, “Falama Chinəm! Hərəkra tə mamnggirha tə səsəmnda yi yinəm Faara ni,

² Kəsər ngwa kumadghən yi kəkafek ni mbə wurahasə wa. Ndəghən ni ngwangga kumarha səsuwadda sə səbangga kəshiirha də tə kulafayidghən. Tsətsəlang Faara teng də kumad faar mafayighən irang nən də.”

³ Nggərgha nda tərang urad ndan sə na nda a ndaarha, “Falama Chinəm! Nagha ini waddi a təla a talara də hu wupəri di yi pakwandə.”

⁴ Shinggini kumnggit fada tə ənggini natə yibrha fa fada fəla nda hweede hai tərang shilee nda Faara in, yandi tsauka hu tsənggamdi. Na nda a ndaarha, “Atsaukake! Falama Faara!”

⁵ Tərgha kyagha urarha ba hu tsənggam kutəryiddi a ndaarha, “Falama yinəm Faara, kun na mafayighən, kun na a tərənggən, na manggən təna ngguchit.”

Wutsəfayid kahad Wan Kamnda

⁶ Tərgha sək 'ya ni kəla huhwaarha hu teera, kəla aama na hwaarha a mbəd tsətər, təkəm kəla tər'yaana, kanda a ndaarha, “Falama Faara! Kəsər Chinəm, yinəm Faara na manggən, ndəghən ni na a əna Kutəryirha!

⁷ Tama əna wutsəfayirha nəm, tək mbənda nəm fa, fərang mamnggirha nəm! Kəsər ba sayi ba yi kahad Wan Kamnda, wurənggən ngwada fa.

⁸ Fərang nda lukrha pəpet na a chimnda fa ngga kalənggən fa.” (Luwuddi na a chimnda fa ngga ndəna tar nggayid nafiya Faara.)

⁹ Tərgha ndeegha təthlənda Faara, “Chireethləng ənda hai ya, ‘Fa parkaya ni nafini mbu nanda kanda hu wutsəfayid kahad Wan Kamnda dəba.’” Nggərghən ndaarha, “Labarya Faara ni ya yi kəkafek.”

¹⁰ Tərgha fəli hai a mbedghən tərang shilee ni, amma ndeeghən, “A ənanna kee wa! Nggima pashid tar nun ni, sa tə wanmanggiwa, kun kəsgha shedawad kəkafekkid Yeeso ha. Təraman shilee Faara in. Səsən pər 'ya ndana Faara thləkka kəkafek aten Yeeso.”

Niifa a kəsər pərshe pəpet

¹¹ Tərgha kəlee hai na talara ni indadə, na pərshe ni pəpet. Niifdi na a kəsərghən thləmnggən ni, Ka Niifa na tə Kəkafek fa. Nən ngwa kumarha tə nggayirha tə yanda kəm.

¹² Yidghən nəghən kəla sheneu waarha, a tenggən na tətər kutəryirha sə hangga. Na thləma sə chichireethlee hai a

fadghən, amma mbə niifasə səngga thləmdi wa kəl ndəghən tafadghən.

¹³ Kabaddi kal nən fa nəghən tə faara. Thləmnggən ni “Labar Faara.”

¹⁴ Sodjaya yanda na a talara kanda a samadghən, kanda tə lukkyā fa pəpet-pəpet na chichilbi də a kəsər pərsaya na pəpet-pəpet.

¹⁵ Hu miighən na thlaukh kəlaara sə na kyarhaba chimnggən kaan, ndənən a kyathlang nafiya chehweeya sadə təghən. Nən a əna kutəryirha aten ndan tə səsəl dəbəla, nən a ishang wangya dəf inabi də a mbəd tsarang nda wangya inabi hai tə səbrha hur Faara kaan natə mamnggirha.

¹⁶ A hu kabadghən təkəm a fədadghən na thləm də sə chichireethlee hai, “Kutər kutərya tə Chinəm yi chingya.”

¹⁷ Tərgha na təthlənda Faara ni kət a yanfara, a njarang wudikkya də na a pəra a fərahk amshi, “Bamaba! Wumama bə kəsər ka wutsəfayid Faara.

¹⁸ Mbun kii thluwa yi kutərya, tə thlu mamngya sodjaya, tə yi katsallaya yanda, tə yi pərsaya, tə yi fingya na tər pərsaya, təkəm thlu fiya heu, yi mafaya tə fingya natə alten ndan, na manggən tə na ngguchit!”

¹⁹ Tərgha na mabidda ni tə kutərya kəshiirha tə sodja yindan wumnda hai ka yana nda tə yandi na tsau a kəsər pərshe, tə sodjad ghən.

²⁰ Tərgha kəsang ngganda mabiddi heu tə annabi di tə nggabaddi ənagha ənwulteena a mbed mabiddi. Hu əna ənwulten nggina ni ya ndən huk nən fingya sə natə shishing nda mabiddi, təkəm fingya tərangga shilee shishing ndə di in. Muwang ngganda mabiddi heu tə annabi di tə nggabarha hu waarha də tə tsal waarha na kəla wad henggel bərha.

²¹ Tahad ndan bəlang ngganda kanda tə thlaukh kəlar di na chimnggən na a kyarhaba a mii yandi na a kəsər pərshe. Tərgha wudikkya wuma nda hai nggala nda tə thlu mər yini.

20

Huraya kumnggitghən

¹ Tərgha na təthlənda Faara ni a təra hai a talara, kəsə ən cha kwaminda kwadda ha yi kwaarha na kudimnggən tə wuyiwurra manggən.

² Kəsanggən ənkaheeddi, huthlin kaar ni, ndəghən ni na tə mbəfeddi, nduwa Sheetan, kənanngga təthlənda Faara tə wuyiwurra yi kumnggitghən hurarha.

³ Muwangga təthlənda Faara hu kwadda hai na kudimnggən, nggəlanggən kwaddi, changgən kwaddi dəf haara nən atenggən, amawa nən nggər huk fiya, kəl a mbər huraya kumnggitghən də tal. Akwasamadghən na nda a kalghən hai yi beena ngguchit.

⁴ Na tsənggamngya ni, nafini tsauka aten tsənggam nggini fərang nda səsəmda ngwa kumarha kanda. Na yibəd nafina ni kyathlang nanda tendan də kəsər ka fər nanda shedawa aten Yeeso, tə labar Faara. Kanda ni tərang ngwa shilee mabiddi in, ko shishing ndəghən. Thləwanda njarrədi mabiddi hu pəm ndan nduwa hu har ndan wa. Nggər nda yibrha kəfa əna kutəryirha nda tə Kərəsti yi kumnggitghən huraya.

⁵ Fingya takhka mərgha nggər wanda yibrha kəfa wa, kəl mbər na kumnggitghən hura yina də. Yandiya ndəna katəra thlid mərya sə.

⁶ Fa parkaya ni nafini na chahal katərangga thliirha sə hu mərə. Mbə səsəmda mərə sə yi səri a tendan wa, amma na nda a tsaurha firisya Faara tə Kərəsti, na nda a əna kutəryirha təghən yi kumnggitghən huraya.

Kal nda shembed Sheetan mu

⁷ A sayiddi mbərna kumnggitghən huraya də, na nda a kal Sheetan hai hu porsəna.

⁸ Nən a kyarha bə nagha a huk chehweeya welgha hu kudma fada də hu kəshiirha, ndəna Nggok tə Maggok. Na sheetan a wumang kanda bə a tsawa nda fa yanggighən, na hang ndə ndan kəla wuchehweed wuri aama.

⁹ Wii nda, walee nda hu kəshiirha də, muwang ngganda nafiya Faara a madufu nggəmna Faara, tə wupəri di nggəmnən. Amma bagha waarha hai a talara njanggən kanda də.

¹⁰ Tə mbəlfeddi hukka kanda, muwang ngganda hu waarha də tə tsal waarha, mbədi muwang nanda mabiddi sadə tə annabi di tə nggabərha. A mbəda ni na nda a səsarha sə nda fədikrha tə yanfara pakwandə.

Mii ngwala ngwa kumarha

¹¹ Tərgəha na tsənggama ni pəpet manggən, tə niifdi tsauka atənggən. Sahadgha talara tə hweede a mbedghən, mbə mbərha sə bəl ka kanda wa.

¹² Na mərya ni na məmanggən tə nggu-ngguchit kəkət a mbed tsənggam di, inang ngganda deelewarya hai. Nggəra nda inang deelewar hai pak, ndəna deelewar yibrha. Ngwang kumarha nda mərya aten 'ya əna nanda, kəla nanən chichireethlee hai hu deelewar yini.

¹³ Wuri aama fər mərya nən na ahurghən, nda mərta tə hwanga fər mərya nda na ahur ndan, ngwang kumarha nda kowunni aten 'ya əna nən.

¹⁴ Tərgəha nda mərta tə hwanga muwang ngganda kanda hu waarha də, waddiya ndəna mərə yi səri.

¹⁵ Kala niifa mbuwana thləmnggən chichireethlee hai hu deelewar yibrha na nda a muwang nda hu waarha də.

21

Weerinda talara tə weerinda kəshirha

¹ Tərgəha nadi weerinda talara tə weerinda kəshirha. Wan 'wad talara tə wan 'wad kəshirha mbər nda də, bəlwa wuri aama sə wa.

² Nadi wupəri di na chahal, weerinda Urshelima, a tərta hai a talara a thləma Faara. Ngwang nda fa kəla na wuronga ngwarha fa ka chimadghən.

³ Səkdī urarha a njaara hai ahu tsənggam kutəryiddi a ndaarha, "Kulo hai nanənya, na Faara a tsaurha nafiya. Nən a tsaurha tə kanda, na nda tsaurha nafiighən. Faara tafadghən nən a tsaurha tə kanda, tsauka yindan Faara.

⁴ Nən a pang aam yid ndan kanda də heu. Mbə mərta a narha səwa, nduwa səbrha hura, nduwa tərha, nduwa səsarha. Kəsər əngya yi kaar sahad nda də."

⁵ Yandi na a tsau hu tsənggam kutəryiddi ndaghən, "Kulo hai, nanənya

niya tsawang əngya heu weerindəghən." Tərgəha ndeeghən, "Chireethleng hai, kəsər labardi ya nəghən kee, təkəm kəkafek ni."

⁶ Ndeeghən, "Ngwaladə! Nggini Alfa tə Omegga, Katəradghən tə nggəl mee. Kala niifa na a hushimnda, niya fərang ən saagha təkə ahu fered aama yi fər yibrha.

⁷ Fingya həbgha na nda a har langaad əngginiya heu, niya tsaurha yi ndan Faara, kanda kəm na nda a tsaurha wanggina.

⁸ Amma fingya na a tərəmnda, tə fingya na a həb hakke, tə fingya na a əna ən tsanda, tə fa bəl faya tə kulafaya, tə fa kulaya, tə fa dāhaya, təkəm fa nggabaya heu, kəna ndan ahu yandi waarha na a njirha na kəla wad henggel bərha, ndəna mərta yi səri."

Weerinda Urshelima

⁹ Tərgəha tal ahur fathləngya Faara məd diya natə ndaro yi məd lədang nanda tə nggəl mii patal bagha thləman na bə ndeeghən, "Boba, niya kyado wukushimnda, nu Wan Kamnda."

¹⁰ Tərgəha səsəna tenna hai, tereegha təthlənda Faara hu wumnda sə na manggən, kyade wupəri danən na chahal, Urshelima, a bayi hai a talara a thləmad Faara.

¹¹ Nəghən a chimnda fa tə mamnggit Faara, chim ndəghən fa nəghən kəla wufeera na nda aarha djespa, na chimnda fa kəla tolokar.

¹² Nəghən tə kalthmaana dzang, tə kwad kirma kumkap səri, tə fathləngya Faara kumkap səri a kwad kirim nggini. A mii kwad kirim nggini chireethleng nda turya Isərelaya hai kumkap səri.

¹³ Kala man patu na kwad kirma sə mahan, mahan a man kyad yanfara, mahan a man ki wufaya, mahan a man ki pəlasarya, mahan a man həmnda yanfara.

¹⁴ Tənan ngganda kalthman wupəri di tə fər dəf sar kənna kumkap səri, a tendan ni chireethleng nanda thləmngya fathləngya sahai kumkap səri yi Wan Kamnda.

¹⁵ Tə thlənda Faara kaleegha sə nəghən tə səsəl təfasa ha na a kəkəranggən wupəri di, kwad kirim wupəri di tə kalthmanggən.

¹⁶ Wupəri di təngga ndan məməl, dzang ndəghən tə kəthləng ndəghən məməl ni.

Kəkərangga təthlənda Faara tə səsal kəkərrəghən, tsauka nda dzang ndəghən, tə kəthləng ndəghən tə dāng kam ndəghən kilomita 2,400 məməl.

¹⁷ Tərgəha kəkəranggən kalthman di tsauka mbəmbəng nggidghən sara haru səri tə kumkap mikki tə ən kəkərra na niifa əna taarasə.

¹⁸ Tən ngganda kalthman wupəri di tə feera na ngga na nda aarha njaspa, wupəri di ənagha ndan tə təfasa, nagha a chimnda fa kəla tolokar.

¹⁹ Sakh dāng nda dəf sar kalthman wupəri di tə feera na nggəngga dədamən-dədamən. Djespa ndəna katəra fer dəf sar təndədi, yi səri safaya, yi mahan agata, yi fada zumurrudu,

²⁰ yi tuf onis, yi mikki karnaliyan, yi məd kirisolat, yi uvada mberil, yi wutarihe topas, yi kum ndaimon, yi kumkap tal njasin, yi kumkap səri ametis.

²¹ Kwatkirma kumkap səri di kəm ən sakhdəya kumkap səri ni, ənagha ndan kala kwatkirma tə ən sakhdəarha na tə wudəbəla fa tal. Ənagha nda kwaman hur wupəri di tə təfasa, nagha a chimnda fa kəla tolokar.

²² Nawı kən Faara a wupəri di wa, kəsər Faara Chinəm na manggən təkəm Wan Kamnda ndəna kən Faara.

²³ Wupəri di mbə midghən sə yanfara nduwa ndəre na a njargha tenggən hai wa, kəsər mamnggid Faara ndəna a njaara hai, Wan Kamnda ndəna patillad wupəri di.

²⁴ Na nafiya chehweeya a wiirha hai hu kukwaryid wupəri di, kutərya kəshiirha na nda a bərhəba tə shili ndan hu wupəri dāba.

²⁵ Mba nda tam nggəlang kwatkirma a yanfara wa, kəsər mbə fidikrha sə a mbədi wa.

²⁶ Na fiya a bəng dəf shilee tə mamnggirha yi chehweeya ahur wupəri dāba.

²⁷ Amma mbə ən tsanda sə na kyarha hurghən hai wa, nduwa niifa na əna ən shilee nduwa nggabarha. Kəl fīngya chirethleng nda thləm ndan hai hu deleewar yibrha yi Wan Kamnda ndəna nda kyarha sahai.

22

Kufarha tə dəfrha na fər yibrha

¹ Tərgəha təthlən ndə di kyade kufarha nən natə aama yi fər yibrha, a chimnda fa kəla tolokar, na a hwarha bə akamu tsənggam kutəryid Faara tə yi Wan Kamnda,

² Nəghən a hwarha a mađufud kwamana na hur wupəri. Kala kəkəshbang nda kufaddi na dəfrha sə yi fər yibrha, nən nggəta katəra kumkap səri hu hurarha. Shighən yi kənanng nda chehweeya ni.

³ Mba nda nggər wal shiurha wa. Tsənggam kutəryid Faara tə yi Wan Kamndədi nən a narha ahur wupəri di. Mafayighən kəm na nda dəfang shilee teena.

⁴ Na nda na pəmnggən, thləmnggən na nda chirethleng hai a pəmnggindan.

⁵ Mbə fədikrha sə wa, mbə mindan sə patilla nduwa yanfara wa, kəsər Chinəm Faara ni a tsaurha kukwaryid ndan. Na nda əna kutəryirha pakwandə.

Na Yeeso bayi

⁶ Tərgəha ndeegha tə thləndədi, “Labar diya kəkafek ni, təkəm nəghən kee. Chinəm Faara, fərangga səsənggən annabiya, thləndə təthləndəghən də na a kyadang ndaarha nən mafayighən ‘ya na a katərarha hai a mbee.”

Yeeso nəghən bayi

⁷ Ndagha Yeeso, “Kulo hai mbiya, takhdi a bərhəba! A tsauka parka aten niifdi kəsgha labarda ha chirethleng nanda hai hu deleewardi ya.”

⁸ Nggi na Yahaya, nggini səkka təkəm nagha ənggini heu ya. Hərəm ni ngwalang səkkən tə na kanda, fəli hweede hai na a dəfang shilee ni in a mbed təthləndə di kedeegha ənggini ya.

⁹ Amma ndeeghən, “A ənanna kewa! Mafarha ni nggi heu tə sa tə wanmanggiwa annabiya təkəm tə fīngya ənagha taara tə ‘ya ndaana deleewardi ya. Dəfang shilee Faara in!”

¹⁰ Ndeeghən, “A nggəlang na labardi na hu deleewardi ya wa, kəsər nduwus sayi bə.

¹¹ Yandî na a əna tar mbəlfēerha dəgha mbeedə tə tar mbəlfedghən, təkəm yandî na əna ən tsanda dəgha mbeedə tə əna ən tsandəghən, yandî na əna kəkafekkirha dəgha mbeedə tə kəkafekkidghən, yandî na chahal dəgha mbeedə tə tsaurha chahal.”

¹² Ndagha Yeeso, “Kulo hai takhdi a barhaba. Na kəna taara a harna, na a tenggi kowunni kəna taara ənənən.

¹³ Nggini Alfa tə Omegga, yi ‘wagha tə mii ngwalarha, katəradghən tə Nggəl Mee.”

¹⁴ Parka yi fingya ni tsabangga kari yindan də, tənə nda wal kwaman kii wan dəfrha yi fər yibrha təkəm kya nda tə kwatkirma hu wupəri də.

¹⁵ A kəsər wupəri di wudaya ni, tə fa shiriya, tə kulafaya, tə fa bəl faya, tə fa takkwa dahaya, tə kala niifa na yakh nggabərha.

¹⁶ “Nggi na Yeeso, thləndi təthləndəna də dəgha pəro labardi ya ahu kən hwan Faara. Nggini ka turya Ndauda tə

kiwadghən, təkəm wufəlŋgar hartsar na njaara hai.”

¹⁷ Nda Səsəna tə wuronga a ndarha, “Boba!” Kala niifa səkka ndən, ndagha, “Boba!” Kala niifa na hushimnda a fadghən, bagha ba, kala niifa na midghənsə, bagha tsə aam yibrha sə təkə.

Ngwala labara

¹⁸ Niya kəs thləman nun kun səkka labardi na hu deleewardi ya, kala niifa chikka ‘ya atenggən, na Faara a chighang patal chirethleng nanda hai hu deleewardi ya.

¹⁹ A kədang niifa labara də ahu deleewardi ya, na Faara a kədang yighən də na hu dəfəd fər yibrha na ahur wupəri na chahal, kəla thlək nanda ahu deleewar diya.

²⁰ Kala yandî shedagha əngginiya, ndagha, “Tsəbaku niyi bayi.” Atsaukake. Boba, Chinəm Yeeso.

²¹ Ngwa tsauka nggayid Chinəm Yeeso tə nafiya Faara. Atsaukake.